။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အဘိဓမ္မပိဋကေ

ပဉ္စပကရဏ-မူလဋီကာ

ဓာတုကထာပကရဏ-မူလဋီကာ

ဂန္ထာရမ္ဘဝဏ္ဏနာ

ဓာတုကထာပကရဏံ ဒေသေန္တော ဘဂဝတ ယသ္မိံ သမယေ ဒေသေသိ, တံ သမယံ ဒဿေတုံ, ဝိဘင်္ဂါနန္တရံ ဒေသိတဿ ပကရဏဿ ဓာတုကထာဘာဝံ ဒဿေတုံ တ **“အဋ္ဌာရသဟိ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဗလဝိဓမနဝိသယာတိက္ကမနဝသေန ဒေဝပုတ္တမာရဿ, အပ္ပဝတ္တိကရဏဝသေန ကိလေသာဘိသင်္ခါရမာရာနံ, သမုဒယပ္ပဟာနပရိညာဝသေန ခန္ဓမာရဿ, မစ္စုမာရဿ စ ဗောဓိမူလေ ဧဝ ဘဉ္ဇိတတ္တာ ပရူပနိဿယရဟိတံ နိရတိသယံ တံ ဘဉ္ဇနံ ဥပါအယ ဘဂဝတ ဧဝ “မာရဘဉ္ဇနော”တိ ထောမိတော။ တတ္ထ မာရေ အဘဉ္ဇေသိ, မာရဘဉ္ဇနံ တ တေဿ, န ပရရာဇာဒိဘဉ္ဇနန္တိ **မာရဘဉ္ဇနော** ။ မဟာဝိက္ကန္တော မဟာဝီရိယောတိ **မဟာဝီရော**။

ခန္ဓာဒယော အရဏန္တာ ဓမ္မာ သဘာဝဓာရဏဋ္ဌေန ဓာတုယော, အဘိဓမ္မကထာမဂ္ဂါနဋ္ဌေန တတိ ကတ္ဝာ တေသံ ကထနတော ဣမဿ ပကရဏဿ **ဓာတုကထာ**တိ အဓိဝစနံ။ ယဒိပိ အညေသု စ ပကရဏေသု တေ သဘာဝ ကထိတာ, တေ္ထ ပန တေသံ သဗ္ဗေသံ သင်္ဂဟာသင်္ဂဟာဒီသု စုဒ္ဒသသု နယေသု ဧကေကသ္မိံ ကထိတတ္တာ သာတိသယံ ကထနန္တိ ဣဒမေဝ ဝေံနာမကံ။ ဧကဒေသကထနမေဝ ဟိ အညတ္ထ ကတန္တိ။ ခန္ဓာယတနဓာတူဟိ တ ခန္ဓာဒီနံ အရဏန္တာနံ သင်္ဂဟာသင်္ဂဟာဒယော နယာ ဝုတ္တာတိ တတ္ထ မဟာဝိသယာနံ ဓာတူနံ ဝသေန ဓာတူဟိ ကထာ **ဓာတုကထာ**တိ ဝေံ အဿ နာမံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒ္ဝိဓာ တိဓာ ဆဓာ အဋ္ဌာရသဓာတိ အနေကဓာ ဓာတုဘေဒံ ပကာသေသီတိ **ဓာတုဘေဒပ္ပကာသနော**တိ။ **တဿတ္ထ** န္တိ တဿာ ဓာတုကထာယ အတ္ထံ။ အ-ကာရေ အာ-ကာရဿ လောပေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ “ယံ ဓာတုကထ”န္တိ တ တေ္ထ ပကရဏန္တိ ဝစနသေသော သတ္တန္နံ ပကရဏာနံ ကမေန ဝဏ္ဏနာယ ပဝတ္တတ္တာတိ တေန ယောဇနံ ကတ္ဝာ တဿ ပကရဏဿ အတ္ထံ **တဿတ္ထ** န္တိ အ-ကာရလောပေ တ။ **တန္တိ** တံ ဒီပနံ သုဏာထ, **တံ** တ အတ္ထံ တံဒီပနဝစနသဝနေန ဥပဓာရေထာတိ အတ္ထော။ **သမာဟိတာ**တိ နာနာကိစ္စေဟိ အဝိက္ခိတ္တစိတ္တာ, အတ္ထနော စိတ္တေ အာဟိတာတိ တ အတ္ထော။

ဂန္ထာရမ္ဘဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁. မာတိကာဝဏ္ဏနာ

၁. နယမာတိကာဝဏ္ဏနာ

၁. ကော ပနေတဿ ပကရဏဿ ပရိစ္ဆေဒောတိ? န သော ဣဓ ဝတ္တဗ္ဗော, **အဋ္ဌသာလိနိယံ** (ဓ. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ) ပကရဏပရိစ္ဆေဒော ဝုတ္တော တေတိ ဒဿေန္တော အာဟ **“စုဒ္ဒသဝိဓေန ဝိဘတ္တန္တိ ဝုတ္တ”** န္တိ။ ခန္ဓာဒီနံ ဒေသနာ နီယတိ ပဝတ္တီယတိ ဧတေဟိ, ခန္ဓာဒယော ဧဝ တ နီယန္တိ ဉာယန္တိ ဧတေဟိ ပကာရေဟီတိ နယာ, နယာနံ မာတိကာ ဥဒ္ဒေသော, နယာ ဧဝ တ မာတိကာတိ **နယမာတိကာ**။ **ဧတေသံ ပဒါနံ မူလဘူတတ္တာ** တိ “မူလမာတိကာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗာနံ သင်္ဂဟာသင်္ဂဟာဒီနံ စုဒ္ဒသန္နံ ပဒါနံ ခန္ဓာဒိဓမ္မဝိဘဇနေဿ ဣမဿ ပကရဏဿ မူလဘူတတ္တာ နိဿယဘူတတ္တာတိ အတ္ထော။

၂. အဗ္ဘန္တရမာတိကာဝဏ္ဏနာ

၂. ‘‘ပဉ္စက္ခန္ဓာ’’တိအာဒီဟိ ရူပက္ခန္ဓာဒိပအနိ ဒဿိတာနိ, ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဝစနေန စ ယေသု ဒွါဒသသု အင်္ဂေသု ပစ္စေကံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒသဒ္ဒော ဝတ္တတိ, တဒတ္ထာနိ ဒွါဒသ ပအနိ ဒဿိတာနီတိ တေသံ တထာဒဿိတာနံ သရူပေနေဝ ဒဿိတာနံ ဖဿာဒီနဉ္စ ပအနံ ဝသေန အာဟ **‘‘ပဉ္စဝီသာဓိကေန ပဒသတေနာ’’**တိ။ တတ္ထ ကမ္မုပပတ္တိကာမဘာတဒီနံ က္လေ ဝိဘတ္တာနံ ဘာဝနဘာဝနဘာဝေန ဘဝေ ဝိယ သောကာဒီနံ ဇရာမရဏဿ ဝိယ အနိစ္စတ္တာ တန္နိဒ္ဒေသနာ အနုဒုက္ခဘာဝေန စ ဇရာမရဏေ အန္တောဂဓတောယ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဿ ဒွါဒသပဒတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တွေ စ ဟင်္ဂဒွယံ ဘိန္ဒိတွာ အဝိဿဇ္ဇိတာနမ္ပိ သတိပဋ္ဌာနာဒီနံ ဘိန္ဒိတွာ ဂဟဏံ ကရောန္တော တေသံ ဘိန္ဒိတွာပိ ဝိဿဇ္ဇိတဗ္ဗတံ ဒဿေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

နယမာတိကာဒိကာ လက္ခဏမာတိကန္တာ မာတိကာ ပကရဏန္တရာသာဓာရဏတာယ ဓာတုကထာယ မာတိကာ နာမ, တဿာ အဗ္ဘန္တရေ ဝုတ္တော ဝိဘဇိတဗ္ဗာနံ ဥဒ္ဒေသော အဗ္ဘန္တရမာတိကာ နာမာတိ က္လမမတ္ထံ ပကာသေန္တော **‘‘အယဥ္စဟိ’’**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဇဝံ အဝတ္တတ**တိ ယထာ ‘‘သဗ္ဗာပိ။ပေ.။ မာတိကာ’’တိ အယံ ဓာတုကထာမာတိကတော ဗဟိဒ္ဓ ဝုတ္တာ, ဇဝံ အဝတ္တတတိ အတ္ထော။ **ဓာတုကထာယ အဗ္ဘန္တရေယေတ** တိ စ ဓာတုကထာမာတိကာယ အဗ္ဘန္တရေယေတတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တအာဝေဏိကမာတိကာအဗ္ဘန္တရေ ဟိ ဌပိတာ တဿာ ယေဝ အဗ္ဘန္တရေ ဌပိတာတိ ဝုတ္တာ ။ အထ တ **ဇဝံ အဝတ္တတ**တိ ယထာ ‘‘သဗ္ဗာပိ။ပေ.။ မာတိကာ’’တိ ဧတေန ဝစနေန ဓာတုကထာတော ဗဟိဘူတာ ကုသလာဒိအရဏန္တာ မာတိကာ ပကရဏန္တရဂတာ ဝုတ္တာ, ဇဝံ အဝတ္တတတိ အတ္ထော။ **ဓာတုကထာယ အဗ္ဘန္တရေယေတ** တိ စ က္လမဿ ပကရဏဿ အဗ္ဘန္တရေ ဧဝ သရူပတော ဒဿေတွာ ဌပိတတ္တာတိ အတ္ထော။ သဗ္ဗဿ အဘိဓမ္မဿ မာတိကာယ အသင်္ဂဟိတတ္တာ ဝိကိဏ္ဏဘာဝေန **ပကိဏ္ဏက တာ** ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၃. နယမုခမာတိကာဝဏ္ဏနာ

၃. နယာနံ ပဝတ္တိဒွါရဘူတာ သင်္ဂဟာသင်္ဂဟာဝိယောဂီသဟယောဂီဓမ္မာ နယမုခာနီတိ တေသံ ဥဒ္ဒေသော **နယမုခမာတိကာ**။ စုဒ္ဒသပိ ဟိ သင်္ဂဟာသင်္ဂဟာသမ္ပယောဂဝိပ္ပယောဂကနံ တေမိဿကတာဝသေန ပဝတ္တာတိ ယေဟိ တေ စတ္တာရောပိ ဟောန္တိ, တေ ဓမ္မာ စုဒ္ဒသန္နမ္ပိ နယာနံ မုခါနိ ဟောန္တီတိ။ တတ္ထ သင်္ဂဟိတေနအသင်္ဂဟိတ ပအဒီသု သစ္စာဒီဟိပိ ယထာသမ္ဘဝံ သင်္ဂဟာသင်္ဂဟော ယဒိပိ ဝုတ္တော, သော ပန သင်္ဂဟကဘူတေဟိ တေဟိ ဝုတ္တော, န သင်္ဂဟဘူတေဟိ, သောပိ ‘‘စက္ခာယတနေန ယေ ဓမ္မာ ခန္ဓသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတာ အာယတနသင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ’’တိအာဒိနာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗဝိဿဇ္ဇိတဗ္ဗဓမ္မဒွာရေ တတ္ထာပိ ခန္ဓာဒီဟေဝ သင်္ဂဟေဟိ နိယမေတွာ ဝုတ္တော, တသ္မာ **‘‘တီဟိ သင်္ဂဟော, တီဟိ အသင်္ဂဟော’’** တိ ဝုတ္တံ။ ပုစ္ဆိတဗ္ဗဝိဿဇ္ဇိတဗ္ဗဓမ္မဒွာရေပိ ပန ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနေသု စ ရူပက္ခန္ဓာဒီနံ အရဏန္တာနံ ယထာသမ္ဘဝံ သမ္ပယောဂဝိပ္ပယောဂ စတူဟေဝ ခန္ဓေဟိ ဟောန္တီတိ **‘‘စတူဟိ သမ္ပယောဂေ, စတူဟိ ဝိပ္ပယောဂေ’’** တိ ဝုတ္တံ။

နနု စ ဝိပ္ပယောဂေ ရူပနိဗ္ဗာနေဟိပိ ဟောတိ, ကသ္မာ ‘‘စတူဟိ ဝိပ္ပယောဂေ’’တိ ဝုတ္တန္တိ? ရူပနိဗ္ဗာနေဟိ ဘာဝန္တဿပိ စတူဟေဝ ဘာဝတော။ န ဟိ ရူပံ ရူပေန နိဗ္ဗာနေန တ ဝိပ္ပယုတ္တံ ဟောတိ, နိဗ္ဗာနံ တ ရူပေန, စတူဟေဝ ပန ခန္ဓေဟိ ဟောတီတိ စတုန္နံ ခန္ဓာနံ ရူပနိဗ္ဗာနေဟိ ဝိပ္ပယောဂေပိ ဝိပ္ပယုဇ္ဇမာနေဟိ စတူဟိ ခန္ဓေဟိ နိယမိတော တေဟိ ဝိနာ ဝိပ္ပယောဂဘာဝတော။ သော စာယံ ဝိပ္ပယောဂေ အနာရမ္မဏဿ, အနာရမ္မဏအနာရမ္မဏမိဿကေဟိ မိဿကဿ စ န ဟောတိ, အနာရမ္မဏဿ ပန မိဿကဿ စ သာရမ္မဏေန, သာရမ္မဏဿ သာရမ္မဏေန အနာရမ္မဏေန မိဿကေန စ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၄. လက္ခဏမာတိကာဝဏ္ဏနာ

၄. သင်္ဂဟောယေဝ **သင်္ဂဟနယော။ သဘာဂေ။ ဝိသဘာဂေ** တိ တေသံ ‘‘တီဟိ သင်္ဂဟော, တီဟိ အသင်္ဂဟော’’တိ ဧတေန, ‘‘စတူဟိ သမ္ပယောဂေ, စတူဟိ ဝိပ္ပယောဂေ’’တိ ဧတေနပိ ဝိသုံ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ တေန သင်္ဂဟော အသင်္ဂဟော စ သဘာဂေ ဝိသဘာဂေ စ ဘာတေ, တထာ သမ္ပယောဂေ ဝိပ္ပယောဂေ စာတိ အယမတ္ထော ဝိညာယတိ။ ယဿ တ သင်္ဂဟော စ အသင်္ဂဟော စ, သော ဓမ္မော သဘာဂေ ဝိသဘာဂေ စ, တထာ ယဿ သမ္ပ

ယောဂေ ဝိပ္ပယောဂေ စ, သောပိ သဘာဂေ ဝိသဘာဂေ စာတိ။ တတ္ထ ယေန ရူပက္ခန္ဓော။ပေ.။ မနောဝိညာဏဓာတူတိ ဓမ္မာ ဂဏနံ ဂစ္ဆန္တိ, သော ရုပ္ပနာဒိကော သမာနဘာဝေါ သင်္ဂဟေ သဘာဂတာ, ဧကုပ္ပာဒာဒိကော သမ္ပယောဂေ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၅. ဗာဟိရမာတိကာဝဏ္ဏနာ

၅. ဧဝံ ဓာတုကထာယ မာတိကတော ဗဟိ ဌပိတတ္တာ တိ "သဗ္ဗာပိ။ပေ.။ မာတိကာ"တိ ဧတေန ဌပနာကာရေန ဗဟိ ပိဋ္ဌိတော ဌပိတတ္တာတိ အတ္ထော။ ဧတေန တ ဌပနာကာရေန ကုသလာဒီနံ အရဏန္တာနံ ဣမ အဋ္ဌပေတွာ ဓာတုကထာယ မာတိကတော ဗဟိ ပကရဏန္တရမာတိကာယ ဣမဿ ပကရဏဿ မာတိကာဘာဝေန ဌပိတတ္တာ တထာ ပကာသိတတ္တာတိ အတ္ထော။

သင်္ဂဟော အသင်္ဂဟော တိအာဒီသု သင်္ဂဟော ကေဝိဓောဝ, သော ကသ္မာ "စတုဗ္ဗိဓော"တိ ဝုတ္တောတိ? သင်္ဂဟောတိ အတ္ထံ အဝတွာ အနိဒ္ဓါရိတတ္ထဿ သဒ္ဒဿေဝ ဝုတ္တတ္တာ။ **သင်္ဂဟော အသင်္ဂဟော** တိအာဒီသု သဒ္ဒေသု သင်္ဂဟသဒ္ဒော တာဝ အတ္တနော အတ္ထဝသေန စတုဗ္ဗိဓောတိ အယဉ္ဟေတ္ထတ္ထော။ အတ္ထောပိ တ အနိဒ္ဓါရိတဝိသေသော သာမညေန ဂဟေတဗ္ဗတံ ပတ္တော "သင်္ဂဟော အသင်္ဂဟော"တိအာဒီသု "သင်္ဂဟော"တိ ဝုတ္တောတိ န ကောစိ ဒေါသော။ နိဒ္ဓါရိတေ ဟိ ဝိသေသေ တဿ ကေဝိဓတာ သိယာ, န တတော ပုဗ္ဗေတိ။ ဇာတိသဒ္ဒဿ သာပေက္ခသဒ္ဒတ္တာ "ဇာတိယာ သင်္ဂဟော"တိ ဝုတ္တေ "အတ္တနော ဇာတိယာ"တိ ဝိညာယတိ သမ္ဗန္ဓာရဟဿ အညဿ အဝုတ္တတ္တာတိ **ဇာတိသင်္ဂဟော** တိ ရူပကဏ္ဍေ ဝုတ္တော သဇာတိသင်္ဂဟော ဝုတ္တော ဟောတိ။

ဧတ္ထ နယမာတိကာယ "သင်္ဂဟော အသင်္ဂဟော, သမ္ပယောဂေါ ဝိပ္ပယောဂေါ"တိ ဣမေ ဒွေဝ ပုစ္ဆိတဗ္ဗဝိဿဇ္ဇိတဗ္ဗဓမ္မဝိသေသံ အနိဒ္ဓါရေတွာ သာမညေန ဓမ္မာနံ ပုစ္ဆနဝိဿဇ္ဇနနယဥဒ္ဒေသော, အဝသေသာ နိဒ္ဓါရေတွာ။ "သင်္ဂဟိတေန အသင်္ဂဟိတ"န္တိ ဟိ "သင်္ဂဟိတေန အသင်္ဂဟိတံ အသင်္ဂဟိတ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကေဿ အသင်္ဂဟိတသဒ္ဒဿ လောပော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေန သင်္ဂဟိတဝိသေသဝိသိဋ္ဌော ယော အသင်္ဂဟိတော ဓမ္မဝိသေသော, တန္နိဿိတော အသင်္ဂဟိတတာသင်္ခါတော ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနနယော ဥဒ္ဒိဋ္ဌော ဟောတိ, "သင်္ဂဟိတေနာ"တိ စ ဝိသေသနေ ကရဏဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သေ နယော တတိယာဒီသု ဒသမာဝသာနေသု နယုဒ္ဒေသေသု ဆဋ္ဌဝဇ္ဇေသု။ တေသုပိ ဟိ ဝုတ္တနယေန ဒွီဟိ ဒွီဟိ ပဒေဟိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗဝိဿဇ္ဇိတဗ္ဗဓမ္မဝိသေသနိဒ္ဓါရဏံ ကတွာ တတ္ထ တတ္ထ အန္တိမပဒသဒိသေန တတိယပဒေန ပုစ္ဆနဝိဿဇ္ဇနနယာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာတိ။ တတ္ထ စတုတ္ထပဉ္စမေသု ကတ္တုအတ္ထေ ကရဏနိဒ္ဒေသော, သတ္တမာဒီသု စ စတူသု သဟယောဂေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, န ဒုတိယတတိယေသု ဝိယ သမာနာဓိကရဏေ ဝိသေသနေ။ တတ္ထ ဟိ သဘာဝန္တရေန သဘာဝန္တရဿ ဝိသေသနံ ကတံ, ဧတေသု ဓမ္မန္တရေန ဓမ္မန္တရဿာတိ။ ဧကာဒသမာဒီသု ပန စတူသု အာဒိပဒေနေဝ ဓမ္မဝိသေသနိဒ္ဓါရဏံ ကတွာ ဣတရေဟိ ပုစ္ဆနဝိဿဇ္ဇနနယာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ။ ဝိသေသနေ စေတ္ထ ကရဏဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာနုရူပေဟိ နိဿယဘူတာ ဓမ္မာ သင်္ဂဟိတတာဒိဝိသေသေန ကရဏဘူတေန သမ္ပယုတ္တဝိပ္ပယုတ္တာဒိဘာဝံ အတ္တနော ဝိသေသေန္တီတိ။

ဝိကပ္ပတော တိ ဝိဝိဓကပ္ပနတော, ဝိဘာဂတောတိ အတ္ထော။ **သန္နိဋ္ဌာနဝသေနာ** တိ အဓိမောက္ခသမ္ပယောဂဝသေန။ သန္နိဋ္ဌာနဝသေန ဝုတ္တာ စ သဗ္ဗေ စ စိတ္တုပ္ပာဒာ သန္နိဋ္ဌာနဝသေန **ဝုတ္တသဗ္ဗစိတ္တုပ္ပာဒာ,** တေသံ သာရမ္မဏဝသေနာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အဓိမောက္ခော ဟိ သန္နိဋ္ဌာနဝသေန ဝုတ္တာနံ စိတ္တုပ္ပာဒာနံ သာရမ္မဏဝသေန ဝုတ္တော, ဣတရေ သဗ္ဗေသန္တိ။ တတ္ထ သာရမ္မဏာ ပသဋ္ဌာ ဟကဋ္ဌာ စာတိ အာဒိတော ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ, တသ္မာ တေသံ သင်္ဂဟာဒိပရိဂ္ဂဟတ္ထံ ဥဒ္ဒေသော ကတော, အသာရမ္မဏာပိ ပန ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာတိ တေသု မဟာဝိသယေန အညေသမ္ပိ သင်္ဂဟာဒိပရိဂ္ဂဟံ ဒဿေတုံ အဓိမောက္ခော ဥဒ္ဒိဋ္ဌော။ "သန္နိဋ္ဌာနဝသေန ဝုတ္တာ"တိ စ **ဓမ္မသင်္ဂဟဝဏ္ဏနာယံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဝိဘင်္ဂေ** စ ဝစနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သန္နိဋ္ဌာနဝသေန ဝုတ္တာ, တေသံ သဗ္ဗေသံ သာရမ္မဏတောတိ ပန အတ္ထေ သတိ သာရမ္မဏာသာရမ္မဏေသု ဝတ္တဗ္ဗေသု ယော အသာရမ္မဏေသု မဟာဝိသယော အဓိမောက္ခော, တဿ ဝသေန ဝုတ္တသဗ္ဗစိတ္တုပ္ပာဒသာရမ္မဏတော ဖဿာဒယော သဗ္ဗသာရမ္မဏာတိ အဓိမောက္ခော စ အသာရမ္မဏေသု မဟာဝိသယောတိ ကတွာ ဝုတ္တော အညဿ တာဒိသဿ အဘာဝတောတိ အယမဓိပ္ပါယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ပနေတ္ထ ရူပမိဿကတ္တာ န ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, စိတ္တေကဂ္ဂတာ ပန အသမာဓိသဘာဝါ သာမညသဒ္ဒေနေဝ သာမညဝိသေသသဒ္ဒေဟိ စ သမာဓိသဘာဝါ ဝိသေသသဒ္ဒဝစနီယံ အညံ ဗြူပေတဗ္ဗံ နိဝတ္တေတဗ္ဗဉ္စ နတ္ထီတိ အနညဗြူပကနိဝတ္တကသာမညဝိသေသဒီပနတော တဒ္ဒေဝ ဓမ္မဒ္ဒ ဘေဒဒီပကေဟိ ဝတ္တဗ္ဗာ, န သုခါဒိသဘာဝါ ဝေဒနာ ဝိယ ဝုတ္တလက္ခဏဝိပရီတေဟိ သာမညဝိသေသသဒ္ဒေဟေဝ, တသ္မာ “စိတ္တေကဂ္ဂတာ”တိ အယံ သာမညသဒ္ဒော သမာဓိသဘာဝေ ဝိသေသသဒ္ဒနိရပေက္ခော ပဝတ္တမာနော သယမေဝ ဝိသေသသဒ္ဒမာပဇ္ဇိတွာ အသမာဓိသဘာဝမေဝ ပကာသေယျ, ဣတရော စ သမာဓိသဘာဝမေဝါတိ ဒွိဓာ ဘိန္နာ စိတ္တေကဂ္ဂတာ အသာဓာရဏာ စေဝ အပ္ပဝိသယာ စာတိ ဣဓ ဥဒ္ဒေသံ န အရဟတိ။ အဘိန္နာပိ တ ဖဿာဒီနံ ဝိယ ဟာကဋ္ဌတ္တာဘာဝတော အညဓမ္မနိဿယေန ဝတ္တဗ္ဗတော စ သာ ဇီဝိတဉ္စ န အရဟတီတိ န ဥဒ္ဒိဋ္ဌာတိ။

မာတိကာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. နိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁. ပဌမနယော သင်္ဂဟာသင်္ဂဟပဒဝဏ္ဏနာ

၁. ခန္ဓပဒဝဏ္ဏနာ

၆. ခန္ဓာယတနဓာတုယောမဟန္တရေ အဘိညေယျဓမ္မဘာဝေန ဝုတ္တာ, တေသံ ပန သဘာဝတော အဘိညာတာနံ ဓမ္မာနံ ပရိညေယျတာဒိဝိသေသဒဿနတ္ထံ သစ္စာနိ, အဓိပတိယာဒိကိစ္စဝိသေသဒဿနတ္ထံ ဣန္ဒြိယာဒီနိ စ ဝုတ္တာနီတိ သစ္စာဒိဝိသေသော ဝိယ သင်္ဂဟာသင်္ဂဟဝိသေသော စ အဘိညေယျနိဿိတော ဝုစ္စမာနော သုဝိညေယျော ဟောတီတိ **“တီဟိ သင်္ဂဟော။ တီဟိ အသင်္ဂဟော”တိ နယမုခမာတိကာ ဌပိတာ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝေဠု ကတ္တ “စတူဟီ”တိ ဝုတ္တာ သမ္ပယောဂဝိပ္ပယောဂ စ အဘိညေယျနိဿယေန ခန္ဓာဒီဟေဝ ပုစ္ဆိတွာ ဝိဿဇ္ဇိတာတိ။ **ရူပက္ခန္ဓော ဧကေန ခန္ဓေနာ**တိ ယေ ဓမ္မာ “ရူပက္ခန္ဓော”တိ ဝုစ္စန္တိ, တေသံ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ရူပက္ခန္ဓဘာဝေန သဘာဂတာ ဟောတီတိ ရူပက္ခန္ဓဘာဝသင်္ခါတေန, ရူပက္ခန္ဓဝစနသင်္ခါတေန တ ဂဏနေန သင်္ဂဟံ ဂဏနံ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **“ယဉ္စဟိ ကိဉ္စိ”**တိအာဒိ။ **ရူပက္ခန္ဓော**တိ ဟိ သင်္ဂဟိတဗ္ဗဓမ္မော ဒဿိတော။ ယေန သင်္ဂဟေန သင်္ဂယှတိ, တဿ သင်္ဂဟဿ ဒဿနံ “ဧကေန ခန္ဓေနာ”တိ ဝစနံ။ ပဉ္စသု ခန္ဓဂဏနေသု ဧကေန ခန္ဓဂဏနေန ဂဏိတောတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ ယသ္မာ စ ခန္ဓာဒိဝစနေဟိ သင်္ဂဟော ဝုစ္စတိ, တသ္မာ ဥပရိ “ခန္ဓသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတာ”တိအာဒိ ဝက္ခတီတိ။

အသင်္ဂဟနယနိဒ္ဒေသေတိ ဣဒံ “သင်္ဂဟော အသင်္ဂဟော”တိ ဧတဿေဝ နယဿ ဧကဒေသနယဘာဝေန ဝုတ္တံ, န နယန္တရတာယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ရူပက္ခန္ဓမူလကာယေဝ စေတ္ထ ဒုကတိကစတုက္ကာ ဒဿိတာ**တိ ဧတေန ဝေဒနာက္ခန္ဓမူလကာ ပုရိမေန ယောဇိယမာနေ ဝိသေသော နတ္ထီတိ ပစ္ဆိမေဟေဝ ယောဇေတွာ တယော ဒုကာ ဒွေ တိကာ ဧကော စတုက္ကော, သညာက္ခန္ဓမူလကာ ဒွေ ဒုကာ ဧကော တိကော, သင်္ခါရက္ခန္ဓမူလကော ဧကော ဒုကောတိ ဧတေ လဗ္ဘန္တီတိ ဒဿေတိ။ တေသံ ပန ဘေဒတော ပဉ္စကပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာနန္တရံ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနံ ကာတဗ္ဗံ သံခိတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ဝုတ္တနယေန တ သက္ကာ ဉာတုန္တိ ဟဋ္ဌံ န အာရောပိတန္တိ။

အာယတနပဒါဒိဝဏ္ဏနာ

၄၀. **ယသ္မာ စ ဒုကတိကေသူ**တိ ယဒိပိ ဧကေကေပိ သဒိသံ ဝိဿဇ္ဇနံ, ဧကေကေ ပန သဒိသဝိဿဇ္ဇနာနံ စက္ခုန္ဒြိယသောတိန္ဒြိယသုခိန္ဒြိယာဒီနံ ဒုကာဒီသု အသဒိသဝိဿဇ္ဇနံ ဒိဋ္ဌံ။ န ဟေတ္ထ စက္ခုသောတစက္ခုသုခိန္ဒြိယဒုကာနံ အညမညသဒိသဝိဿဇ္ဇနံ, နာပိ ဒုကေဟိ တိကဿ, ဣမေ ပန ဒုက္ခသမုဒယဒုက္ခမဂ္ဂဒုကာနံ အညမညံ တိကေန စ သဒိသံ ဝိဿဇ္ဇနန္တိ ဒုကတိကေသွေဝ သဒိသဝိဿဇ္ဇနတံ သမုဒယာနန္တရံ မဂ္ဂသစ္စဿ ဝစနေ ကာရဏံ ဝဒတိ။

၆. ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဝဏ္ဏနာ

၆၁. ''ပုန္တံ အနာရဘိတွာ အဝိဇ္ဇာ ဧကေန ခန္ဓေန, အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ ဧကေန ခန္ဓေနာ''တိ လိခိတဗ္ဗေပိ ပမာဒဝသေန ''အဝိဇ္ဇာ ဧကေန ခန္ဓေနာ''တိ ဣဒံ န လိခိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သရူပေကဒေသေသံ တ ကတွာ အဝိဇ္ဇာဝစနေန အဝိဇ္ဇာဝိသုဒ္ဓံ ဒဿိတန္တိ။ **သဗ္ဗမ္ပိ ဝိပာကဝိညာဏ** န္တိ ဧတ္ထ ဝိပာကဂ္ဂဟဏေန ဝိသေသနံ န ကာတဗ္ဗံ။ ကု သလာဒီနမ္ပိ ဟိ ဝိညာဏာနံ ဓာတုကထာယံ သင်္ခါရပစ္စယာဝိညာဏာဒိပဒေဟိ သင်္ဂဟိတတာ ဝိပ္ပယုတ္တေနသင်္ဂဟိတာ သင်္ဂဟိတပဒနိဒ္ဒေသေ ''ဝိပာကာ ဓမ္မာ''တိ ဣမဿ ဝိသုဒ္ဓနာသဒိသေန တေသံ ဝိသုဒ္ဓနေန ဒဿိတာ, ဣမ စ နာမရူပဿ ဧကဒေသဟာယတနေဟိ သင်္ဂဟဝစနေန အကမ္မဇာနမ္ပိ သင်္ဂဟိတတာ ဝိညာယတီတိ။

၇၁. ဇာယမာနပရိပစ္စမာနဘိဇ္ဇမာနာနံ ဇာယမာနာဒိဘာဝမတ္တတ္တာ ဇာတိဇရာမရဏာနိ ပရမတ္ထတော ဝိနိဗ္ဗုဇ္ဇ ဖိတွာ အနုပလဗ္ဘမာနာနိ ပရမတ္ထာနံ သဘာဝမတ္တဘူတာနိ, တာနိ ရူပဿ နိဗ္ဗတ္တိဟာကဘေဒဘူတာနိ ရူပပ္ပနဘာဝေ န ဂယှန္တီတိ ရူပက္ခန္ဓဓမ္မသဘာကနိ, အရူပာနံ ပန နိဗ္ဗတ္တိအာဒိဘူတာနိ ရူပကလာပဇာတိအာဒီနိ ဝိယ သဟုပ္ပဇ္ဇ မာနစတုက္ခန္ဓကလာပနိဗ္ဗတ္တိအာဒိဘာဝတော ဧကေကဘူတာနိ ဝေဒိယနသဉ္ဇာနနဝိဇာနနေဟိ ဧကန္တပရမတ္ထကိစ္စေ ဟိ အဂယှမာနာနိ သင်္ခတာဘိသင်္ခရဏေန အနေကန္တပရမတ္ထကိစ္စေန ဂယှန္တီတိ သင်္ခါရက္ခန္ဓဓမ္မသဘာက နိ, တထာ ဒုဝိဓာနိပိ တာနိ စက္ခာယတနာဒီဟိ ဧကန္တပရမတ္ထကိစ္စေဟိ အဂယှမာနာနိ နိဿတ္တဋ္ဌေန ဓမ္မာယတန ဓမ္မဓာတုဓမ္မေဟိ သဘာကနိ, တေန တေဟိ ခန္ဓာဒီဟိ သင်္ဂယှန္တီတိ **''ဇာတိ ဒွီဟိ ခန္ဓေဟီ''** တိအာဒိမာဟ။

ပဌမနယသင်္ဂဟာသင်္ဂဟပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယနယော သင်္ဂဟိတေနအသင်္ဂဟိတပဒဝဏ္ဏနာ

၁၇၁. သင်္ဂဟိတေနအသင်္ဂဟိတပဒနိဒ္ဒေသေ ယံ တံ ဥဒ္ဒေသေ အသင်္ဂဟိတတာယ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ ဝိသဇ္ဇိတဗ္ဗ ဉ္စ သင်္ဂဟိတတာဝိသိဋ္ဌံ အသင်္ဂဟိတံ ဓမ္မဇာတံ နိဒ္ဒိရိတံ, တဒေဝ တာဝ ဒဿေန္တော **''စက္ခာယတနေန ယေ ဓမ္မာ ခန္ဓသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတာ အာယတနဓာတုသင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ''**တိ အာဟ။ သဗ္ဗတ္ထ ခန္ဓာဒိသင်္ဂဟာသာ မညာနံ နိစ္စံ ဝိသေသာပေက္ခတ္တာ ဘေဒနိဿိတတ္တာ စ ပုစ္ဆာဝိသုဒ္ဓနာနံ သဝိသေသာဝ ခန္ဓာဒိဂဏနာ သုဒ္ဓာ။ တတ္ထ သင်္ဂဟိတေနအသင်္ဂဟိတဝစနမတ္တေန ဓမ္မဝိသေသဿ နိဒ္ဒိရိတတ္တာ တီသု သင်္ဂဟေသု ဧကေန ဒွီဟိ တ ယေ သင်္ဂဟိတာ ဟုတွာ အညေဟိ အသင်္ဂဟိတာ, တေယေဝ ဓမ္မာ ''ခန္ဓသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတာ အာယတနဓာတုသ င်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ''တိ ဧတ္တကေနေဝ ဒဿေတဗ္ဗာ သိယုံ, တေသံ ပန ဓေဝိဓာနံ အသမ္ဘတ နယမာတိကာယ စ အဗ္ဘန္တရဗာဟိရမာတိကာပေက္ခတ္တာ ဥဒ္ဒေသေပိ ယံ ယံ ရူပက္ခန္ဓာဒီသု အရဏန္တေသု သင်္ဂဟာကံ, တံ တံ အပေက္ခိ တွာ သင်္ဂဟိတေနအသင်္ဂဟိတံ နိဒ္ဒိရိတန္တိ ဝိညာယတီတိ တေန တေန သင်္ဂဟာကေန ယထာနိဒ္ဒိရိတံ ဓမ္မံ နိယ မေတွာ ဒဿေတုံ **''စက္ခာယတနေနာ''** တိအာဒိမာဟ။ ယတ္ထ ဟိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗဝိသဇ္ဇိတဗ္ဗမ္မေဝိသေသနိဒ္ဒိရဏံ နတ္ထိ, တသ္မိံ ပဌမနယေ ဆဋ္ဌနယေ စ ပုစ္ဆိတဗ္ဗဝိသဇ္ဇိတဗ္ဗဘာဝေန, ဣတရေသု စ ယံ ယံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗဝိသဇ္ဇိတ ဗ္ဗံ နိဒ္ဒိရိတံ, တဿ တဿ နိယာမကဘာဝေန ရူပက္ခန္ဓာဒယော အရဏန္တာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာတိ။

တတ္ထ ''စက္ခာယတနေန။ပေ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတုယာ''တိ ကတ္တုအတ္ထေ ကရဏနိဒ္ဒေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ''ခန္ဓ သင်္ဂဟေန အာယတနသင်္ဂဟေန ဓာတုသင်္ဂဟေနာ''တိ ကရဏတ္ထေ။ ဧတ္ထ စ ယေန ယေန သင်္ဂါဟကေန ခန္ဓာဒိသ င်္ဂဟေသု တေန တေန သင်္ဂဟေတဗ္ဗာသင်္ဂဟေတဗ္ဗံ အညံ အတ္ထိ, တံ တဒေဝ သင်္ဂါဟကာသင်္ဂါဟကဘာဝေန ဥ ဒ္ဓဋံ။ ရူပက္ခန္ဓေန ပန ခန္ဓသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟေတဗ္ဗော အညော ဓမ္မော နတ္ထိ, တထာ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒီဟိ , န စ သော ဧဝ တဿ သင်္ဂါဟကော အသင်္ဂါဟကော တ ဟောတိ။ ယဉ္စ ''ရူပက္ခန္ဓော ဧကေန ခန္ဓေန သင်္ဂဟိတော''တိ ဝုတ္တံ, တဉ္စ န တဿေဝ တေန သင်္ဂဟိတတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ရူပက္ခန္ဓဘာဝေန ပန ရူပက္ခန္ဓဝစနေန တ ဂဟိတတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ပကာသိတောယမတ္ထော။

ယဒိ စ သော ဧဝ တေန သင်္ဂယှေယျ, သင်္ဂဟိတေနသမ္ပယုတ္တဝိပ္ပယုတ္တပဒနိဒ္ဒေသေ – ''ဝေဒနာက္ခန္ဓေန ယေ ဓမ္မာ ခန္ဓသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတာ အာယတနသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတာ ဓာတုသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတာ, တေ ဓမ္မာ တီဟိ ခန္ဓေဟိ ဧကေနာယတနေန သတ္တဟိ ဓာတူဟိ သမ္ပယုတ္တာ''တိအာဒိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, န စ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ယထာ စိတ္တံ စိတ္တေန သမ္ပယုတ္တံ ဝိပ္ပယုတ္တဉ္စ န ဟောတိ, ဧဝံ ရူပက္ခန္ဓော ရူပက္ခန္ဓေန သင်္ဂဟိတော အ

သင်္ဂဟိတော စ န ဟောတိ, တထာ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒယော ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒီဟိ။ န ဟိ သော ဧဝ တဿ သဘာဂေ ဝိသဘာဂေ စာတိ။ တေနေဝ န ကေဒေသော ဝိယ သမုဒယဿ, သမုဒယော ကေဒေသာနံ သင်္ဂဟကော အသင်္ဂဟကော စ။ ယထာ ရူပက္ခန္ဓော စက္ခာယတနာဒီနံ, ဓမ္မာယတနံ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒီနံ, သရဏာ ဓမ္မာ စတုန္နံ ခန္ဓာနံ။ သမုဒယန္တောဂဓာနဉ္စဟိ ကေဒေသာနံ န ဝိဘာဂေ အတ္ထိ, ယေန တေ သမုဒယဿ သမုဒယော စ တေသံ သဘာဂေ ဝိသဘာဂေ စ သိယာတိ, တထာ န သမုဒယော ကေဒေသသဘာဂဝိသဘာဂကနံ သင်္ဂဟကော အသင်္ဂဟကော စ။ ယထာ ဓမ္မာယတနံ သုခုမရူပသဘာဂဿ ဝေဒနာဒိဝိသဘာဂဿ စ ရူပက္ခန္ဓေကဒေသဿ ခန္ဓသင်္ဂဟေန, ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ရူပာရူပဇီဝိတသဘာဂဝိသဘာဂဿ ရူပက္ခန္ဓေကဒေသဿ သင်္ခါရက္ခန္ဓေကဒေသဿ စ ဇီဝိတဝဇ္ဇဿ ခန္ဓသင်္ဂဟေ နေဝ။ န ဟိ ကေဒေသသဘာဂံ သမုဒယသဘာဂံ, နာပိ ကေဒေသဝိသဘာဂံ သမုဒယဝိသဘာဂန္တိ, တသ္မာ သတိပိ အတ္တ တော အတ္တနိ အန္တောဂဓတော အတ္တေကဒေသသဘာဂတော စ အညဿ အသင်္ဂဟကတ္တေ သင်္ဂဟကတ္တမေဝ ဝ တေသံ နတ္ထိ, ယေန သင်္ဂဟိတဿ အသင်္ဂဟကာ သိယုန္တိ သင်္ဂဟကတ္တာဘာဝတော ဧဝ ဧဝရူပာနံ အဂ္ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယံ ပန "ဓမ္မာယတနံ အသင်္ခတံ ခန္ဓတော ဌပေတွာ စတူဟိ ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟိတ"န္တိ (ဓာတု. ၂၅), "စက္ခာယတနဉ္စ သောတာယတနဉ္စ ကေနေ ခန္ဓေန သင်္ဂဟိတ"န္တိ (ဓာတု. ၂၆) စ ဝုတ္တံ, န တေန ကေဒေသာနံ သမုဒယသင်္ဂဟကတ္တံ, သမုဒယဿ စ ကေဒေသသင်္ဂဟကတ္တံ ဒဿေတိ, စတုက္ခန္ဓဂဏနဘာဝေဒေဟိ ပန ဓမ္မာယတနဿ ဂဏနေတဗ္ဗာဂဏနေတဗ္ဗဘာဝေန ပဉ္စဓာ ဘိန္နတံ, စက္ခာယတနာဒီနံ ကေကက္ခန္ဓဂဏနေန ဂဏနေတဗ္ဗတာယ ကေဝိစ တဉ္စ ဒဿေတိ။ သင်္ဂဟကာသင်္ဂဟကနိရပေက္ခာနံ ဂဏနေတဗ္ဗာဂဏနေတဗ္ဗာနံ တံတံဂဏနေဟိ ဂဏနဒဿနမတ္တ မေဝ ဟိ ပဌမနယော ကမ္မကရဏမတ္တသဗ္ဗာတ, ဒုတိယာဒယော ပန သင်္ဂဟကာသင်္ဂဟကေဟိ သင်္ဂဟိတာသင်္ဂဟိ တာနံ အဂဏနာဒိဒဿနာနိ ကတ္တုကရဏကမ္မတ္တယသဗ္ဗာတ ။ တထာ ပဌမနယေ တထာ တထာ ဂဏေတဗ္ဗာဂဏေ တဗ္ဗဘာဝသင်္ခါတော တံတံခန္ဓာဒိဘာဝတဘာဝတေ သဘာဂဝိသဘာဂတာ , ဒုတိယာဒီသု ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌဓမ္မဒဿနေ သင် ဂဟကသင်္ဂဟေတဗ္ဗာနံ သမာနက္ခန္ဓာဒိဘာဝတေ သဘာဂတာ, တဒဘာဝတေ စ ဝိသဘာဂတာ။ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနေသု တံတံ ခန္ဓာဒိဘာဝတဘာဝတေ တေတိ အယမေတေသံ ဝိသေသောတိ။

သမုဒယသစ္စသုခိန္ဒြိယသဒိသာနိ ပန တေဟိ သင်္ဂဟေတဗ္ဗမေဝ အတ္ထိ, န သင်္ဂဟိတံ အသင်္ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အသင်္ဂဟကတ္တာဘာဝတော န ဥဒ္ဓဋာနိ။ ဒုက္ခသစ္စသဒိသာနိ တေဟိ ဝိသဘာဂသမုဒယဘူတေဟိ အနေကက္ခန္ဓေဟိ ခန္ဓသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟေတဗ္ဗံ, ဣတရေဟိ အသင်္ဂဟေတဗ္ဗဉ္စ နတ္ထီတိ သင်္ဂဟကတ္တာသင်္ဂဟကတ္တာဘာဝ တော။ ဧဝံ သင်္ဂဟကတ္တာဘာဝတော အသင်္ဂဟကတ္တာဘာဝတော ဥဘယာဘာဝတော စ ယထာဝုတ္တသဒိသာနိ အနုဒ္ဓ ရိတွာ သင်္ဂဟကတ္တာသင်္ဂဟကတ္တာဘာဝတော စက္ခာယတနာဒီနေဝ ဥဒ္ဓဋာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ တတ္ထ "စက္ခာယ တနေန ယေ ဓမ္မာ ခန္ဓသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတာ"တိ စက္ခာယတနဝဇ္ဇာ ရူပဓမ္မာ ခန္ဓသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတာတိ ဝေဒိ တဗ္ဗာ, န ရူပက္ခန္ဓောတိ။ န ဟိ ကေဒေသော သမုဒယသင်္ဂဟကောတိ ဒဿိတမေတန္တိ။

အဋ္ဌကထာယံ ပန **ခန္ဓပဒေနာ** တိ ခန္ဓပဒသင်္ဂဟေနာတိ အတ္ထော, န သင်္ဂဟကေနာတိ။ "ကေနစိ သင်္ဂဟကေ နာ"တိ ဣဒံ ပန အာနေတွာ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **တံ ပန ရူပက္ခန္ဓာဒိသု န ယုဇ္ဇတီ** တိ တံ ဝိဿဇ္ဇနံ ရူပက္ခန္ဓာဒိသု သင်္ဂဟကေ သု န ယုဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ **ရူပက္ခန္ဓေန ဟိ။ပေ။ သင်္ဂဟိတော** တိ တေန နယေန စက္ခာယတနေန ရူပက္ခန္ဓော သင်္ဂဟိတော, သော စ အဓေကာဒသဟိ အာယတနဓာတူဟိ အသင်္ဂဟိတော နာမ နတ္ထီတိ ဧဝံ စက္ခာယတနာဒီနိပိ န ဂဟေတဗ္ဗာနီတိ အာပဇ္ဇတီတိ စေ? နာပဇ္ဇတိ။ န ဟိ အညမတ္တနိတရဏံ ဝေသဒ္ဒဿ အတ္ထော, အထ ခော သင်္ဂဟ ကတော အညနိတရဏံ။ **သော စာ**တိအာဒိ စ န နိရပေက္ခဝစနံ, အထ ခော သင်္ဂဟကာပေက္ခန္တိ။ ကထံ? **ရူပက္ခန္ဓေန ဟိ ရူပက္ခန္ဓော ဝ သင်္ဂဟိတော**တိ ယထာ စက္ခာယတနေန စက္ခာယတနတော အညမ္ပိ ခန္ဓသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတံ အ တ္ထိ, ယံ အာယတနဓာတုသင်္ဂဟေဟိ အသင်္ဂဟိတံ ဟောတိ, န ဧဝံ ရူပက္ခန္ဓေန ရူပက္ခန္ဓတော အညံ ခန္ဓသင်္ဂဟေ န သင်္ဂဟိတံ အတ္ထိ, ယံ အာယတနဓာတုသင်္ဂဟေဟိ အသင်္ဂဟိတံ သိယာ, ရူပက္ခန္ဓေန ပန ရူပက္ခန္ဓော ဝ ခန္ဓသင် ဂဟေန သင်္ဂဟိတောတိ အယဥ္စေ္ဟတ္ထ အဓိပ္ပာယော ယုတ္တော။ သိယာ ပနေတံ "သော ဧဝ ရူပက္ခန္ဓော ရူပက္ခန္ ဓေန အာယတနဓာတုသင်္ဂဟေဟိ အသင်္ဂဟိတော ဟောတူ"တိ, တံ နိတရေန္တော အာဟ **"သော စ အဓေကာဒသဟိ အာယတနဓာတူဟိ အသင်္ဂဟိတော နာမ နတ္ထီ"**တိ ။ ဧတ္ထ စ "ရူပက္ခန္ဓေနာ"တိ အာနေတွာ ဝတ္တဗ္ဗံ။ တတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော ရူပက္ခန္ဓဿ တ တဒေကဒေသာနံ တ စက္ခာဒီနံ အာယတနဓာတုသင်္ဂဟေဟိ သင်္ဂဟကော အသင်္ဂ

ဟကော စ န ဟောတီတိ ဣမိနာ ပရိယာယေန အသင်္ဂဟိတတာယ အဘာဝေါ ဝုတ္တောတိ ယုဇ္ဇတိ, န ရူပက္ခန္ဓေန ရူပက္ခန္ဓဿ တဒေကဒေသာနံ တ အမေကာဒသဟိ အာယတနဓာတုသင်္ဂဟေဟိ သင်္ဂဟိတတာယ။ န ဟိ သာ သင်္ဂဟိတတာ အတ္ထိ။ ယဒိ သိယာ, သင်္ဂဟိတေနသမ္ပယုတ္တဝိပ္ပယုတ္တပဒနိဒ္ဒေသေ ရူပက္ခန္ဓောပိ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗော သိယာ။ တေန ဟိ တီဟိပိ သင်္ဂဟေဟိ ရူပက္ခန္ဓော တဒေကဒေသော တ သင်္ဂဟိတာ သိယုံ, အတ္ထိ စ တေသံ ဝိပ္ပယုတ္တတာတိ။

ဧဝံ အသင်္ဂဟိတတာယ အဘာဝတော တေနိ, အညာနိ စာ တိ တ္တောပိ စက္ခာယတနာဒီဟိ ဝိယ ဧတေဟိ အညေဟိ စ သင်္ဂဟိတာနံ အသင်္ဂဟိတတာယ အဘာဝတော တေနိ အညာနိ စ ယထာ တ တထာ တ တေနိ ဝိယ အယုဇ္ဇမာနဝိဿဇ္ဇနတ္တာ ဧဝရူပာနိ ပအနိ သင်္ဂါဟကဘာဝေန န ဂဟိတာနီတိ အဓိပ္ပာယော။

တတ္ထ ယံ ဝုတ္တံ "ရူပက္ခန္ဓေန ဟိ ရူပက္ခန္ဓောဝ သင်္ဂဟိတော"တိ, တံ တေနေဝ တဿ သင်္ဂဟိတတ္တာ သင်္ဂဟိတတ္တာဘာဝဒဿနေန နိုတရိတံ။ ယဉ္စေ ဟတ္ထ အင်္ဂဟဏေ ကာရဏံ ဝုတ္တံ, တဥ္စ သတိပိ သင်္ဂဟိတတ္တေ အသင်္ဂဟိတတာယ အဘာဝတောတိ ဝိညာယမာနံ သမုဒယသစ္စာဒီသု ယုဇ္ဇေယျ သတိ တေဟိ သင်္ဂဟိတေ တဒသင်္ဂဟိတတ္တာဘာဝတော။ ရူပက္ခန္ဓာဒီဟိ ပန သင်္ဂဟိတမေဝ နတ္ထိ, ကုတော တဿ အသင်္ဂဟိတတာ ဘဝိဿတိ, တသ္မာ သင်္ဂါဟကတ္တာဘာဝေ ဧဝေတ္ထ အင်္ဂဟဏေ ကာရဏန္တိ ယုတ္တံ။ သင်္ဂဟိတတ္တာဘာဝေန အသင်္ဂဟိတတ္တံ ယဒိပိ ရူပက္ခန္ဓာဒိနာ အတ္တနော အတ္တနိ အန္တောဂဓဿ အတ္တေကဒေသဿဘာဂဿ စ နတ္ထိ, အညဿ ပန အတ္ထီတိ န ဒုက္ခသစ္စာဒီသု ဝိယ ဥဘယာဘာဝေါ ဧတ္ထ အင်္ဂဟဏေ ကာရဏံ ဘဝိတုံ ယုတ္တောတိ။ ဓမ္မာယတနဓာတုနိ ဒ္ဒိယာဒီနဥ္စ ခန္ဓစတုက္ကဒုကာဒိသင်္ဂါဟကတ္တေ သတိ န တေသံ သင်္ဂဟိတာနံ တေဟိ ဓမ္မာယတနဓာတုနိဒ္ဒိယာဒီ ဟိ အာယတနဓာတုသင်္ဂဟေဟိ အသင်္ဂဟိတတာ နတ္ထီတိ အသင်္ဂဟိတတာယ အဘာဝေါ အနေကန္တိကော, တသ္မာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ အင်္ဂဟိတာနံ အင်္ဂဟဏေ, ဂဟိတာနဥ္စ ဂဟဏေ ကာရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

အနိဒဿနံ ပုနဒေဝ သပ္ပဋိဃ န္တိ ဧတ္ထ **အနိဒဿန** န္တိ ဧတေန "သနိဒဿနသပ္ပဋိဃ"န္တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တေန သပ္ပဋိဃသဒ္ဒေန သဒ္ဓိံ ယောဇေတဗ္ဗတ အနိဒဿနသပ္ပဋိဃာ ဒဿိတာ။ **ပုနဒေဝ**တိ ဧတေန တတ္ထေဝ အဝိသိဋ္ဌံ သနိဒဿနပဒံ နိဝတ္တေတ္ဗတ ဂဏှာပန္တော သနိဒဿနဒုကပဒံ ဒဿေတိ။ "စက္ခာယတနေန စက္ခာယတနမေဝ ဝေကံ သင်္ဂဟိတ"န္တိ ဣဒံ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ န ဟိ "စက္ခာယတနေန စက္ခာယတနံ အာယတနသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတ"န္တိ စ "အသင်္ဂဟိတ"န္တိ စ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဒဿိတောယံ နယောတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ တဿေဝ သမုအယေက ဒေသာနဥ္စ သင်္ဂါဟကသင်္ဂဟိတန္တိ ဝစနေသု အသင်္ဂါဟကအသင်္ဂဟိတန္တိ ဝစနေသု စ တဒဝတ္တဗ္ဗတာ ယောဇေတဗ္ဗာ။ အသင်္ဂါဟကတ္တာဘာဝတော ဧဝ ဟိ စက္ခာယတနာဒီနိ စက္ခာယတနာဒီဟိ အသင်္ဂဟိတာနီတိ န ဝုစ္စန္တိ, န သင်္ဂါဟကတ္တာဘာဝတောတိ။

ဒုတိယနယသင်္ဂဟိတေနအသင်္ဂဟိတပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တတိယနယော အသင်္ဂဟိတေနသင်္ဂဟိတပဒဝဏ္ဏနာ

၁၇၉. အသင်္ဂဟိတေနသင်္ဂဟိတပဒနိဒ္ဒေသေ ရူပက္ခန္ဓေန ခန္ဓသင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတေသု ဝေဒနာဒီနံ တိဏ္ဏံ ခန္ဓာနံ နိဗ္ဗာနဿ စ သုခုမရူပေန သဟ အာယတနဓာတုသဘာဂတ္တေ သတိပိ န သုခုမရူပမေဝ ရူပက္ခန္ဓောတိ ရူပက္ခန္ဓေန အာယတနဓာတုသဘာဂတ္တံ နတ္ထိ, တသ္မာ န တေန တာနိ အာယတနဓာတုသင်္ဂဟေဟိ သင်္ဂဟိတာနိ။ န ကေဝလံ သင်္ဂဟိတာနေဝ, အသင်္ဂဟိတာနိပိ တေန တာနိ တေဟိ သင်္ဂဟေဟိ န ဟောန္တေဝ တဒေကဒေသေန သုခုမရူပေန အာယတနဓာတုသဘာဂတ္တာ, သင်္ဂဟိတာဘာဝေ ဧဝ ပန ဣဓာဓိပ္ပေတော, ဝိညာဏက္ခန္ဓစက္ခာယတနာဒီဟိ ပန အသင်္ဂဟိတာ န တေ တေဟိ ကထဥ္စိ သမ္မိဿာတိ သဗ္ဗထာ တေ တေဟိ န သင်္ဂဟိတာ။ ဒုက္ခသစ္စာဒီဟိ စ ပဉ္စက္ခန္ဓသမုဒယဘူတေဟိ ခန္ဓသင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတံ နိဗ္ဗာနံ ရူပက္ခန္ဓေန ဝိယ အာယတနဓာတုသင်္ဂဟေဟိ သင်္ဂဟိတံ တေဟိ န ဟောတိ, တသ္မာ သင်္ဂါဟကတ္တာဘာဝတော ဧဝ ဧဝရူပာနံ အသင်္ဂါဟကဘာဝေန အင်္ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, သနိဗ္ဗာနပဉ္စက္ခန္ဓသမုဒယဘူတာနံ ပန အဗ္ယာကတဓမ္မာဒီနံ အသင်္ဂါဟကတ္တာဘာဝတောဝ။ န ဟိ တံ ကဉ္စိ အတ္ထိ, ယသ္

သ တေ ခန္ဓသင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟကာ သိယုံ, န စ အတ္တနော ဧကဒေသော အတ္တေကဒေသသဘာကေ စ အတ္တနာ အသင်္ဂဟိတော ဟောတီတိ အတ္တနာ အသင်္ဂဟိတသင်္ဂဟကတ္တာ ပန ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒီနံ ဂဟဏံ ကတန္တိ။

ယံ ပန အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ **“ယေ ဓမ္မာယတနေန သင်္ဂဟိတာ”** တိ, တံ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ဓမ္မာယတနေန ဟိ န ကောစိ ဓမ္မော ကေနစိ သင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတော အတ္ထိ ဝိသဘာဂက္ခန္ဓနိဗ္ဗာနသမုဒာယတ္တာ , ခန္ဓသင်္ဂဟေန သယမေဝ အတ္တနော သင်္ဂဟကံ န ဟောတီတိ အာယတနဓာတုသင်္ဂဟေဟိ စ သင်္ဂဟကတ္တာဘာဝတောတိ ဒဿိတော ယံ နယောတိ ဧတေသု ဓမ္မာယတနဂ္ဂဏနေန ဂဏိတာတိ အတ္ထော။ **ယာနိ။ပေ။ ဂဟိတာနီ**တိ ဧတေန ဝိညာဏသမ္ပယုတ္တံ ဓမ္မာယတနေကဒေသံ ဒီပေန္တာနိ ဣဒ္ဓိပါဒါဓိပအနိ, ဩဠာရိကရူပသမ္ပယုတ္တံ ဒီပေန္တာနိ ရူပက္ခန္ဓာဓိပအနိ, သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဓမ္မာယတနံ အဒီပေန္တာနိ ဝိညာဏက္ခန္ဓစက္ခာယတနာဒိပအနိ, သကလဓမ္မာယတနဒီပကာနိ ဓမ္မာယတနာဒိပအနိ စ ဝဇ္ဇေတွာ ဓမ္မာယတနေကဒေသံ အညာယတနေန အသမ္ပယုတ္တံ ဒီပေန္တာနိ ဂဟိတာနီတိ ဒဿေတိ။

တတိယနယအသင်္ဂဟိတေနသင်္ဂဟိတပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စတုတ္ထနယော သင်္ဂဟိတေနသင်္ဂဟိတပဒဝဏ္ဏနာ

၁၉၁. သင်္ဂဟိတေနသင်္ဂဟိတပဒနိဒ္ဒေသေ ယသ္မာ ယထာ ဒုတိယတတိယနယာ တိဏ္ဏံ သင်္ဂဟာနံ သင်္ဂဟဏာ သင်္ဂဟဏပ္ပဝတ္တိဝိသေသေန “သင်္ဂဟိတေန အသင်္ဂဟိတံ, အသင်္ဂဟိတေန သင်္ဂဟိတ”န္တိ စ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ, နေဝံ စတုတ္ထပဉ္စမာ။ သင်္ဂဟဏပ္ပဝတ္တိယာ ဧဝ ဟိ သင်္ဂဟိတေန သင်္ဂဟိတံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ, အသင်္ဂဟဏပ္ပဝတ္တိယာ ဧဝ စ အသင်္ဂဟိတေန အသင်္ဂဟိတန္တိ, တသ္မာ သင်္ဂဟဏပ္ပဝတ္တိဝိသေသဝိရဟေ သင်္ဂဟိတဓမ္မာသင်္ဂဟိတဓမ္မဝိသေသေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ဧတေ ဒွေ နယာတိ ဧတ္ထ ကေနစိ သင်္ဂဟိတေန ဓမ္မဝိသေသေန ပုန သင်္ဂဟိတော ဓမ္မဝိသေသော သင်္ဂဟိတေန သင်္ဂဟိတော သင်္ဂဟိတတာယ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော ဝိဿဇ္ဇိတဗ္ဗော စ, တမေဝ တာဝ ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌံ ဒဿေန္တော **“သမုဒယသစ္စေန ယေ ဓမ္မာ ခန္ဓ။ပေ။ သင်္ဂဟိတာ, တေဟိ ဓမ္မေဟိ ယေ ဓမ္မာ ခန္ဓ။ပေ။ သင်္ဂဟိတာ”** တိ အာဟ။ ဧတ္ထ စ ယေ တီဟိပိ သင်္ဂဟေဟိ န သင်္ဂဟကာ ရူပက္ခန္ဓဝိညာဏက္ခန္ဓဓမ္မာယတနဒုက္ခသစ္စာဒီနိ ဝိယ, ယေ စ ဒွိဟာယတနဓာတုသင်္ဂဟေဟိ အသင်္ဂဟကာ စက္ခာယတနာဒီနိ ဝိယ, ယေ စ ဧကေန ခန္ဓသင်္ဂဟေနေဝ ဓာတုသင်္ဂဟေနေဝ စ န သင်္ဂဟကာ ဝေဒနာဒိက္ခန္ဓနိရောဓသစ္စဇီဝိတိန္ဒြိယာဒီနိ ဝိယ စက္ခုဝိညာဏဓာတာဒယော ဝိယ စ, တေ ဓမ္မာ သင်္ဂဟကတ္တာဘာဝသဗ္ဘာဝတ သင်္ဂဟကဘာဝေန န ဥဒ္ဓဋာ, တီဟိပိ ပန သင်္ဂဟေဟိ ယေ သင်္ဂဟကာ, တေ သင်္ဂဟကတ္တာဘာဝတဘာဝတော ဣဓ ဥဒ္ဓဋာ။ တေဟိ သင်္ဂဟိတာပိ ဟိ ဧကန္တေန အတ္တနော သင်္ဂဟကဿ သင်္ဂဟကာ ဟောန္တိ, ယဿ ပုန သင်္ဂဟော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော ဝိဿဇ္ဇိတဗ္ဗော စာတိ။

အဋ္ဌကထာယံ ပန **သကလေန ဟိ ခန္ဓာဒိပဒေနာ**တိ သကလတစဧကေန ရူပက္ခန္ဓာဒိပဒေနာတိ အတ္ထော။ ယံ ပနေတံ ဝုတ္တံ “ယံ အတ္တနော သင်္ဂဟကံ သင်္ဂဏှိတွာ ပုန တေနေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆေယျာ”တိ, တံ တေန ခန္ဓာဒိပဒေနာတိ ဧဝံ အယောဇေတွာ တံ အညံ သင်္ဂဟိတံ နာမ နတ္ထီတိ ဧဝံ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ န ဟိ ယေန ယံ သင်္ဂဟိတံ, တေနေဝ တဿ သင်္ဂဟော ပုစ္ဆိတော ဝိဿဇ္ဇိတော, န စ တဿေဝ, အထ ခော တေန သင်္ဂဟိတဿာတိ။ ယထာ ဝေဒနာ သဒ္ဒော စ ခန္ဓော အာယတနဉ္စ, န ဧဝံ သုခုမရူပံ, တံ ပန ခန္ဓာယတနာနံ ဧကဒေသောဝ, တသ္မာ “သုခုမရူပေကဒေသံ တ”တိ အဝတွာ **“သုခုမရူပံ တ”**တိ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗတ္ထ စ အညေန အသမ္ပယုတ္တန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ယမ္ပိ စေတံ ဝုတ္တံ “တဒေဝ ယေဟိ ဓမ္မေဟိ ခန္ဓာဒိဝသေန သင်္ဂဟိတံ, တေ ဓမ္မေ သန္ဓာယာ”တိ, တမ္ပိ တထာ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ န ဟိ သင်္ဂဟိတေန သင်္ဂဟိတဿ သင်္ဂဟိတေန သင်္ဂဟော ဧတ္ထ ပုစ္ဆိတော ဝိဿဇ္ဇိတော စ, အထ ခော သင်္ဂဟောဝ, တသ္မာ **ဧကေန ခန္ဓေနာ** တိ ဧကေန ခန္ဓဂဏနေနာတိ အယမေဝေတ္ထ အတ္ထော, န သင်္ဂဟကေနာတိ။ န ဟိ ဧကော ခန္ဓော အတ္တနော ဧကဒေသဿ သင်္ဂဟကောတိ။

စတုတ္ထနယသင်္ဂဟိတေနသင်္ဂဟိတပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဉ္စမနယော အသင်္ဂဟိတေနအသင်္ဂဟိတပဒဝဏ္ဏနာ

၁၉၃. အသင်္ဂဟိတေနအသင်္ဂဟိတပဒနိဒ္ဒေသေပိ ဝုတ္တနယေနေဝ ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌရိတဓမ္မဒဿနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေ
ထ စ သသုခုမရူပဝိညာဏသဟိတဓမ္မသမုအယာ ယေ တေ ဒုက္ခသစ္စအနိဒဿနအပ္ပဋိဃအစေတသိကာနုပာဒါသဒိသာ
သတိပိ ဧကေန ဒွိဟိ တ သင်္ဂဟေဟိ ကေသဉ္စိ အသင်္ဂဟကတ္တော တီဟိပိ အသင်္ဂဟေတဗ္ဗသ္သ အဘာဝတော ပ
ရိပုဏ္ဏသင်္ဂဟာသင်္ဂဟကာ န ဟောန္တိ, အဗ္ယာကတဓမ္မသဒိသာ ဧကေနစိ သင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟေတဗ္ဗဘာဝတော
အသင်္ဂဟကာ ဧဝ န ဟောန္တိ, တေန တေ အသင်္ဂဟကဘာဝေန န ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ, ဣတရေ ပန တဗ္ဗိပရိယာယေန ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ
တိ။

ယံ ပန အဋ္ဌကထာယံ **“တာဒိသေန ဟိ ပဒေန နိဗ္ဗာနံ ခန္ဓသင်္ဂဟမတ္တံ န ဂစ္ဆေယျာ”** တိ ဝုတ္တံ, တံ ဒုက္ခသ
စ္စံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အနိဒဿနအပ္ပဋိဃေသု ပန အသင်္ဂဟကေသု နိဗ္ဗာနံ အန္တောဂဓံ, န စ တဒေဝ တဿ အသင်္
ဂဟကန္တိ။ **သဒိသဝိဿဇ္ဇနာနံ ဝသေန သမောဓာနေတ္ဝာ ကထေဟိ သဒ္ဓိ** န္တိ ဧဝံ ကထေဟိ ဒုတိယပဉှာဒီဟိ သ
ဒ္ဓိံ ပဌမပဉှာနာမရူပပဉှာဒယော သဗ္ဗေပိ စတုတ္တိံသ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **ယံ ပုစ္ဆာယ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ ပဒံ, တဒေဝ** တိ
ရူပက္ခန္ဓာဒိဝိသေသကပဒံ ဝဒတိ, န နိဒ္ဒိဋ္ဌရိတေ ပုစ္ဆိတဗ္ဗဓမ္မေ။ တေ ဟိ လက္ခဏတော ဒဿိတာ, န ပဒေန သရူပ
တောတိ။ တတ္ထ **တဒေဝ**တိ ဧဝ-သဒ္ဒေန န တံ ကအစိ သင်္ဂဟိတေန အသင်္ဂဟိတံ န ဟောတီတိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿေဝ အသ
င်္ဂဟိတေနအသင်္ဂဟိတဘာဝေ နိယတတံ အညဿ စ အနိယတတံ ဒဿေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **“တဒေဝ ယေဟိ အသင်္
ဂဟိတ”**န္တိ ဧတ္ထ ဟိ “နိယမတော”တိ သက္ကာ ဝစနသေသော ယောဇေတုန္တိ။ အထ တ **တဒေဝ**တိ ပုစ္ဆာယ ဥဒ္ဒိဋ္ဌ
မေဝ ဧဝံပကာရမေဝ ဟုတ္ဝာ **ယေဟိ အသင်္ဂဟိတ** န္တိ တဿ ပုစ္ဆာယ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဘာဝေန ဧဝံ အသင်္ဂဟိတေနအသင်္ဂဟိ
တဘာဝနိယမနတ္ထော ဧဝ-သဒ္ဒော, န အညဿ အသင်္ဂဟိတေနအသင်္ဂဟိတတာနိတရဏတ္ထောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။
ပုစ္ဆာယ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဉှိ အညသဟိတံ အသဟိတဉ္စ အသင်္ဂဟိတေန အသင်္ဂဟိတံ ဟောတိ။ ရူပက္ခန္ဓာဒီနိ ဟိ အညသဟိတာနိ
ဝိညာဏက္ခန္ဓာဒီနိ အသဟိတာနီတိ။

အဝသေသာ သင်္ဂဟိတာ တိ ဣဒံ အဝသေသာ အသင်္ဂဟိတာ န ဟောန္တီတိ ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **တေဟိပိ ဝိညာဏဓမ္မေ
ဟိ တေ ရူပဓမ္မာဝ တီဟိ သင်္ဂဟေဟိ အသင်္ဂဟိတာ**တိ ပုစ္ဆာယ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ တီဟိပိ သင်္ဂဟေဟိ အသင်္ဂဟကာ ဟုတ္ဝာ
အသင်္ဂဟိတာတိ အဓိပ္ပာယော။ အနုဒ္ဒိဋ္ဌာ ဝေဒနာဒယောပိ ဟိ အသင်္ဂဟိတာ ဧတေတိ။ ဧတ္ထ စ ပဌမေ နယေ ဝေဒနာဒ
ယောပိ ဝိညာဏေန အသင်္ဂဟိတာတိ ဝုတ္တာ, ဒုတိယေ ရူပဓမ္မာတတိ အယံ ဝိသေသော။ **ဝေဒနာဒယော ဟိ ရူပဝိညာ
ဏေဟေဝ ခန္ဓာဒိသင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ**တိ သြဠာရိကရူပေဟိ ဝိညာဏေန စ တီဟိပိ သင်္ဂဟေဟိ အသင်္ဂဟိတာတိ
အတ္ထော။ ရူပေကဒေသော ဟိ ဧတ္ထ ရူပဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတောတိ။

၁၉၆. စတုတ္ထပဉှေ **စက္ခာယတနံ ဝေဒနာဒီဟိ စတူဟီ** တိ ဧတ္ထ **စက္ခာယတန**န္တိ ဧတေန ပုစ္ဆာယ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ အသင်္ဂ
ဟကံ ဒဿေတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ စက္ခာယတနေန ပန အသင်္ဂဟိတေန အသင်္ဂဟိတာနိ ဒသ သြဠာရိကာယတနာနိ န
စက္ခာယတနမေဝာတိ။ **“ရူပဉ္စ ဓမ္မာယတန”** န္တိအာဒိနာ ယေဟိ ဓမ္မေဟိ တီဟိပိ သင်္ဂဟေဟိ အသင်္ဂဟိတံ တံ ဝိညာဏ
မေဝ ဟောတိ, အသင်္ဂဟိတေန တေန အသင်္ဂဟိတဉ္စ ဝိညာဏဝဇ္ဇံ သဗ္ဗံ တေဝ ဓမ္မေ ဥဒ္ဓရနေတိ။ သဒိသဝိဿဇ္ဇနာ
ဟိ ဧကေတော ဥဒ္ဓရနေတ္ဝာ ဒဿေတဗ္ဗာ။ တတ္ထ ပဌမေန ရူပက္ခန္ဓေန သဒိသဝိဿဇ္ဇနေသု ဧကေတော ဥဒ္ဓရနေတ္ဝာ
တ ဒဿိတေသု အညေ ဝိသဒိသဝိဿဇ္ဇနာ နယအနေန ဒဿိတာ ဟောန္တိ။ တေနာဟ **“ရူပဉ္စ ဓမ္မာယတနန္တိ။
ပေ.။ အညေနာကာရေန သင်္ခိပိတ္ဝာ ဒဿိတာ”**တိ။ တတ္ထ **ဒွေဝ ဘာဂါ**တိ အသညေကဒေသကာရဘာဂါ။ **ဒွေဝ**တိ ဗာဟိ
ရုပာဒါဓမ္မေ ဧဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယေန အသင်္ဂဟကေန အသင်္ဂဟိတေန အသင်္ဂဟိတံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ ဝိဿဇ္ဇိတဗ္ဗ
ဉ္စ ပရိစ္ဆိန္ဒတိ, သော ရူပက္ခန္ဓာဒိကော တဿ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာနဉ္စ နိဿယဘာဝတော **“ဝိသယော”**တိ ဝုတ္တော,
ယထာဒဿိတဿ ပန ဥဒ္ဒါနဿ နယအနုမတ္တတ္တာ **“နယော”**တိ ဝုတ္တံ။ “ဒွေဝဝိသနယော စာ”တိပိ ပာဌော, ဒွ
ဝေဝိသပဒိကော ဧသ နယော စာတိ အတ္ထော။

ပဉ္စမနယအသင်္ဂဟိတေနအသင်္ဂဟိတပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဆဋ္ဌနယော သမ္ပယောဂဝိပ္ပယောဂပဒဝဏ္ဏနာ

၂၂၈. သမ္ပယောဂဝိပ္ပယောဂပဒေ **ယံ လဗ္ဘတိ, ယဉ္စ န လဗ္ဘတိ, တံ သဗ္ဗံ ပုစ္ဆာယ ဂဟိတ** န္တိ ကြားဒံ န ရူပက္ခန္ဓာဒီနိ ပဒါနိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အထ ခေါ သမ္ပယောဂပဒံ ဝိပ္ပယောဂပဒဉ္စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ရူပက္ခန္ဓာဒီသု ဟိ ယံ ဓမ္မာယ တနာဒိပဒံ န လဗ္ဘတိ, တံ ပုစ္ဆာယပိ န ဂဟိတံ။ သမ္ပယောဂပဒံ ပန ရူပက္ခန္ဓာဒီသု အလဗ္ဘမာနမ္ပိ "ရူပက္ခန္ဓော ကတိ ဟိ။ပေ.။ သမ္ပယုတ္တော"တိ ဧဝံ ပုစ္ဆာယ ဂဟိတံ, ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒီသု လဗ္ဘမာနံ, ဝိပ္ပယောဂပဒံ ပန သဗ္ဗတ္ထ လဗ္ဘ မာနမေဝါတိ။ **ရူပဓမ္မာနံ ပန ရူပေန နိဗ္ဗာနေန စ, နိဗ္ဗာနဿ စ ရူပေန သဒ္ဓိံ သမ္ပယောဂေ နာမ နတ္ထီ** တိ ကေစုပ္ ပဟာအဒိသဘာဂတာယ အဘာဝတော သမ္ပယောဂံ နိတရေန္တေန သာ ဧဝ ကေဟုပ္ပာအဒိတာ ဧတေသံ ဝိသဘာဂတာတိ တဒ ဘာဝတော ဝိပ္ပယောဂေပိ နိတရိတော ဧဝ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ စတူသု ဟိ ခန္ဓေသု ဝိဇ္ဇမာနာ ကေပုဟာအဒိတာ တေ သံ အညမညံ သဘာဂတာ ဟောတိ ရူပနိဗ္ဗာနေဟိ တေသံ တေဟိ စ ရူပနိဗ္ဗာနာနံ ဝိသဘာဂတာ စ, န စ ရူပေကဒေသဿ သ နိဗ္ဗာနဿ တ သာ ကေဟုပ္ပာအဒိတာ အတ္ထိ, ယာ ရူပေကဒေသေန ရူပေကဒေသနိဗ္ဗာနာနံ နိဗ္ဗာနေန စ ရူပဿ ဝိ သဘာဂတာ သိယာ။ တေနေဝ **"စတူဟိ ဝိပ္ပယောဂေ"** တိ ဝုတ္တန္တိ။

သတ္တသု ဝိညာဏဓာတူသု ကောယပိ အဝိပ္ပယုတ္တော တိ ယထာ ရူပဘာဝေ တီဟိ ဝိညာဏဓာတူဟိ, နေဝဝိပာကနဝိ ပာကဓမ္မဓမ္မာ ပဉ္စဟိ, အဝိတက္ကအဝိစာရာ ကောယ ဝိပ္ပယုတ္တော အနာရမ္မဏမိဿကေ ဓမ္မေ ဒီပေန္တိ, ဧဝံ အဒီပေတွ တ ကောယပိ ဝိပ္ပယုတ္တော အဟောန္တော သတ္တဟိပိ သမ္ပယုတ္တော သတ္တပိ တ တာ ဒီပေန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **အဝိပ္ပ ယုတ္တော**တိ ဟိ ယေ ဝိပ္ပယုတ္တာ န ဟောန္တိ, တေ ဓမ္မေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, န သမ္ပယုတ္တော့တိ။ တေန ယာနိ တာ ဟိ သမ္ပယုတ္တော ဒီပေန္တိ ဓမ္မာယတနာဒိပဒါနိ, ယာနိ စ သမ္ပယုတ္တဝိပ္ပယုတ္တဘာဝေဟိ နဝတ္တဗ္ဗံ ဒီပေန္တိ အစေတသိကာဒိပဒါနိ, ယာနိ စ သမ္ပယုတ္တနဝတ္တဗ္ဗာနိ ဒီပေန္တိ ဒုက္ခသစ္စာဒိပဒါနိ, တေသံ သဗ္ဗေသံ အနာရမ္မဏမိ ဿကဓမ္မဒီပကာနံ အဂ္ဂဟဏံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ န ဟိ အနာရမ္မဏမိဿကသဗ္ဗဝိညာဏဓာတုတံသမ္ပယုတ္တတဒုဘယ သမုအယာနံ ခန္ဓာယတနဓာတူသု ကေနစိ သမ္ပယောဂေ ဝိပ္ပယောဂေ တ အတ္ထီတိ။

ယဒိ ဧဝံ ဝိပ္ပယုတ္တေနဝိပ္ပယုတ္တပဒနိဒ္ဒေသေ "ကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ ယေ ဓမ္မာ ဝိပ္ပယုတ္တာ, တေဟိ ဓမ္ မေဟိ ယေ ဓမ္မာ ဝိပ္ပယုတ္တာ"တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ အကုသလာဗျာကတာ ဟိ အနာရမ္မဏမိဿောဘယဓမ္မာတိ? န, ယထာဝုတ္တသမုအယာနံ ခန္ဓာဒီဟေဝ သမ္ပယောဂဝိပ္ပယောကဘာဝဝစနတော။ ခန္ဓာဒယော ဟိ တဒေကဒေသော တဒေက ဒေသညသမုအယာ စ, သမုအယေကဒေသောနဉ္စ ဝိဘာကဘာဝတော န သဘာဂဝိသဘာဂတာ အတ္ထိ, တေန တေသံ ခန္ဓာဒီ ဟိ သမ္ပယောဂဝိပ္ပယောကဘာဝေ ဟောတိ။ ကုသလာ ပန ဓမ္မာ အကုသလာဗျာကတေဟိ ဝိဘတ္တာ, တေ စ ကု သလေဟိ, န တေသံ သမုအယေကဒေသဘာဝေ တဒေကဒေသညသမုအယဘာဝေ တ, တသ္မာ ခန္ဓာဒီနိ အနာမသိတွတ ဝိပ္ပယုတ္တတာမတ္တေန ယထာနိဒ္ဒိရိတဓမ္မဒဿနေ ကုသလေဟိ ဣတရေသံ, ဣတရေဟိ စ ကုသလာနံ ဝိပ္ပယော ဂေ န န ဟောတိ ဝိသဘာဂတာသဗ္ဘာဝတောတိ တေသံ အညမညဝိပ္ပယုတ္တတာ ဝုတ္တာ။ သေ နယော သဗ္ဗေသု ဧဝ ရူပေသု။

ဥဒ္ဒါနေ ပန **အဌာရသ တတော ပရေ** တိ ကြားဒံ "သောဠသာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, **တေဝီသ**န္တိ ကြားဒဉ္စ "ကေဝီသ"န္တိ။ သဗ္ဗတ္ထ စ ကာလသန္တာနဘေဒရဟိတာရဟိတဇဟုဓမ္မသမောဓာနာနံ သင်္ခါရက္ခန္ဓဓမ္မာယတနဓမ္မဓာတူနံ ကေဒေသော သမုဒယသစ္စဝေဒနာက္ခန္ဓာဒယော ဧကဒေသသမ္မိဿာ စ ကြာဒ္ဓိဟအဒယော အနာရမ္မဏေဟိ အသမ္မိဿာ ရူပက္ခန္ဓာ ဒယော စ သာရမ္မဏေဟိ အသမ္မိဿာ သမ္ပယောဂီဝိပ္ပယောဂီဘာဝေန သမာနကာလသန္တာနေဟိ စ ကေဒေသန္တရေ ဟိ ဝိဘတ္တာ ဧဝ ဂဟိတာတိ တေဟိ တေ ကေဟိစိ ဧကဒေသန္တရေဟိ ဝိဘတ္တေဟိ ယထာယောဂံ သမ္ပယောဂံ ဝိပ္ပ ယောဂဉ္စ လဘန္တိ။ အတ္ထိ ဟိ တေသံ ကေဟုပ္ပာအဒိတာ သဘာဂတာ ဝိသဘာဂတာ စာတိ။ တေန တတ္ထ တတ္ထ "ဧ ကေန ခန္ဓေန ဧကေနာယတနေန ကောယ ဓာတုယာ ကေဟိစိ သမ္ပယုတ္တာ"န္တိ စ, "ဧကေနာယတနေန ကောယ ဓာတု ယာ ကေဟိစိ ဝိပ္ပယုတ္တာ"န္တိ စ ဝုတ္တံ။ ဘိန္နကာလသမုအယာ ဧဝ ပန ဝေဒနာသညာဝိညာဏက္ခန္ဓာ ဝတ္တမာနာ စ ဧ ကေကဓမ္မာ ဧဝ, တသ္မာ တေသံ သမာနကာလဿ ဝိဘဇိတဗ္ဗဿ အဘာဝတော န သုခိန္ဒြိယာဒီနိ ဝေဒနာက္ခန္ဓသ္ သ ဝိဘာဂံ ကရောန္တိ, စက္ခုဝိညာဏဓာတာဒယော စ ဝိညာဏက္ခန္ဓဿ မနာယတနဿ စ။ တေန "သုခိန္ဒြိယံ ကေ န ခန္ဓေန ကေဟိစိ ဝိပ္ပယုတ္တ"န္တိ, "စက္ခုဝိညာဏဓာတု ဧကေန ခန္ဓေန ဧကေနာယတနေန ကေဟိစိ ဝိပ္ပယုတ္ တာ"တိ စ ဧဝမာဒိ န ဝုတ္တံ, ခန္ဓာယတနဝိဘာဂဝိရဟိတမ္ပိ ပန ဝိညာဏံ ဓာတုဝိဘာဂေန ဝိဘတ္တမေဝ ဝုတ္တန္တိ "စက္ခုဝိညာဏဓာတု။ပေ.။ မနောဝိညာဏဓာတု သောဠသဟိ ဓာတူဟိ ဝိပ္ပယုတ္တာ"တိ ဝုတ္တံ, ဧဝမေဝံ ကြာဒ္ဓိယဝိဘာ

ဂေန ဝိဘတ္တာနံ သုခိန္ဒြိယာဒီနံ “သုခိန္ဒြိယေန ယေ ဓမ္မာ ဝိပ္ပယုတ္တာ”တိအာဒီသု ယထာယောဂံ ဝိပ္ပယောဂေ ဒ
ဋ္ဌဗ္ဗော, နာဝိဘတ္တသ္သ ဝေဒနာက္ခန္ဓသ္သာတိ။

၂၃၅. ယထာ တံသမ္ပယောဂီဘာဝံ သန္ဓာယ “သမုဒယသစ္စံ တီဟိ ခန္ဓေဟိ သမ္ပယုတ္တ”န္တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ တံဝိပ္ပ
ယောဂီဘာဝံ သန္ဓာယ “တီဟိ ခန္ဓေဟိ ဝိပ္ပယုတ္တ”န္တိ ကသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ စေ? အဝိဘာဂေဟိ တေဟိ ဝိပ္ပ
ယောဂဝစနသ္သ အယုတ္တတ္တာ။ ဝိဘာဂေ ဟိ သတိ သမုဒယသစ္စံ သုခဒုက္ခအောမနသ္သိန္ဒြိယေဟိ မနောဝိညာဏ
ဓာတုတော အညဝိညာဏဓာတူဟိ ဝိပ္ပယုတ္တန္တိ ယုတ္တံ ဝတ္တုံ ဝိဘာဂေနေဝ ဝိသဘာဂတာယ သင်္ဂဟိတတ္တာ, ဝိ
ဘာဂရဟိတေဟိ ပန ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒီဟိ န ယုတ္တံ, တေဟိ ဝိဇ္ဇမာနေဟိ ဝိဇ္ဇမာနသ္သ သမုဒယသ္သ ဝိသဘာဂဘာတ
ဘာဝတော။ ယဥ္ဟိ အနုပ္ပန္နာ ဓမ္မာ ဝိယ အာမဋ္ဌကာလဘေဒံ န ဟောတိ သင္ခတံ ဥဒ္ဒရိတဗ္ဗံ, တံ ပစ္စုပ္ပန္နဘာဝံ နိ
သ္သာယ သမ္ပယောဂီဝိပ္ပယောဂီဘာဝေန ဥဒ္ဒရိယတိ, တဥ္စ ဝိဘာဂရဟိတေဟိ ခန္ဓာဒီဟိ သင္ခတေဟိ ပစ္စုပ္ပန္နဘာဝ
မေဝ နိသ္သာယ အနာမဋ္ဌကာလဘေဒေ အတ္ထိတာယ ဧဝ နိသ္သိတဗ္ဗတ္တာ။ အဝိဇ္ဇမာနသ္သ ဟိ အဝိဇ္ဇမာနေန, အ
ဝိဇ္ဇမာနသ္သ စ ဝိဇ္ဇမာနေန, ဝိဇ္ဇမာနသ္သ စ အဝိဇ္ဇမာနေန သမ္ပယောဂေ နတ္ထိ, ဝိပ္ပယောဂေ ပန အဝိဇ္ဇမာနတာ
ဒီပကေ ဘေဒေ ဂဟိတေ တေနေဝ ဝိသဘာဂတာပိ ဂဟိတာ တေတိ ဟောတိ ။ ဘေဒေ ပန အဂ္ဂဟိတေ တေန တေန ဂဟ
ဏေန ဝိသဘာဂတာယ အဂ္ဂဟိတတ္တာ သတိ သဘာဂတ္တေ ဝိဇ္ဇမာနတာယ ဧဝ ဓမ္မာနံ သဘာဂသ္သ ပရိစ္ဆိန္ဒိန္န
တော ဝိဇ္ဇမာနတာ ဒသ္သိတာတိ ဧကုပ္ပာအဒိဘာဝသင္ခာတာ သဘာဂတာပိ ဂဟိတာ ဧဝ ဟောတိ။ တသ္သာ စ ဂဟိတတ္
တာ သမ္ပယောဂေဝ လဗ္ဘတိ, န ဝိပ္ပယောဂေ, တသ္မာ သမုဒယသစ္စံ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒီဟိ သမ္ပယုတ္တတ္တေန ဝုတ္
တံ, န ဝိပ္ပယုတ္တတ္တေနာတိ။ သေ နယော မဂ္ဂသစ္စာဒီသုပီတိ။

၂၆၂. **“ဒုတိယဇ္ဈာနဝိစာရဥ္ဟိ ဌပေတွာ သေသာ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာ”** တိ အဋ္ဌကထာဝစနံ ယေ ပဓာနာ ဝိတ
က္ကော ဝိယ ကောဋ္ဌာသန္တရစိတ္တုပ္ပာဒေသု အလီနာ, တေ ဧဝ က္ကစ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာတိ အဓိပ္ပေတာတိ ဒသ္
သေတိ။ တေနေဝ ဟိ အနန္တရနယေ သမုဒယသစ္စေန သမာနဂတိကာ န သဝိတက္ကသဝိစာရေဟီတိ တေ န ဂဟိတာ။ ဒသမော
သာနနယေသု စ တေဟိ ဝိပ္ပယုတ္တေဟိ ဝိပ္ပယုတ္တာနံ တေဟိ ဝိပ္ပယုတ္တာနဥ္စ သောဠသဟိ ဓာတူဟိ ဝိပ္ပယောဂေ
အဋ္ဌာရသသင်္ဂဟိတော စ ဝုတ္တော။ ဝိတက္ကသဟိတေသုပိ ပန တေသု ဂဟိတေသု သဗ္ဗေပိ တေ ဝိစာရေန သမ္ပယုတ္
တာတိ “ဧကေန ခန္ဓေန ကေဟိစိ သမ္ပယုတ္တာ”တိ သက္ကာ ဝတ္တုံ။ သော ဟိ သမုအယော ဝိစာရံ ဝဇ္ဇေတွာ အညေ
န ကေနစိ သမ္ပယုတ္တော န ဟောတိ။ န ဟိ တဒေကဒေသသ္သ ဝိတက္ကသ္သ ဝိစာရတော အညေန သမ္ပယောဂေ သ
မုအယသ္သ ဟောတိ။ ယထာ နာနာစိတ္တုပ္ပာဒေသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ က္ကန္ဓိဟာအနံ သမုအယသ္သ က္ကန္ဓိဟာဒသ္သ ဧကဒေ
သာနံ တီဟိ ခန္ဓေဟိ သမ္ပယောဂေ သမုအယသ္သ န ဟောတိ, ဧဝမိဓာပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယထာ ပန တေသု ဧကောပိ ဝေဒနာ
သညာက္ခန္ဓေဟိ သင္ခာရက္ခန္ဓေကဒေသေန စ အသမ္ပယုတ္တော နာမ နတ္ထီတိ သမုအယသ္သ တေဟိ သမ္ပယုတ္
တတာ ဝုတ္တာ, ဧဝမိဓာပိ ဝိစာရေန အသမ္ပယုတ္တသ္သ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တသ္သ ကသ္သစိ အဘာဝတော သမုအယ
သ္သ တေန သမ္ပယုတ္တတာ န န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ န ဟိ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာနံ ဒသ္သနေနပဟာတဗ္ဗဟေတုကာဒီနံ
ဝိယ သမ္ပယုတ္တတာ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ယထာ ဟိ ဒသ္သနေနပဟာတဗ္ဗဟေတုကေသု ကေစိ သင္ခာရက္ခန္ဓေကဒေသေန
မောဟေန သမ္ပယုတ္တာ, ကေစိ အသမ္ပယုတ္တာတိ န သမုအယော တေန သမ္ပယုတ္တော, နာပိ အညော ကောစိ ဓမ္
မော အတ္ထိ, ယေန သော သမုအယော သမ္ပယုတ္တော သိယာတိ “ဒသ္သနေနပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ ဓမ္မာ သမ္ပယုတ္
တာတိ နတ္ထီ”တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗဟေတုကသဟေတုကာဒယောပိ။ န ပနေဝံ ယေန အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တ
သမုအယော သမ္ပယုတ္တော သိယာ, တံ နတ္ထိ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တေသု ကသ္သစိ ဝိစာရေန အသမ္ပယုတ္တသ္သ အ
ဘာဝတ, တသ္မာ တေ “သမ္ပယုတ္တာ”တိ န န ဝတ္တဗ္ဗာတိ။ သဗ္ဗတ္ထ စ ဧကဓမ္မေပိ ကေဟိစီတိ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေ
သော သင္ခာယ အနိယမိတတ္တာ ကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဆဋ္ဌနယသမ္ပယောဂဝိပ္ပယောဂပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သတ္တမနယော သမ္ပယုတ္တေနဝိပ္ပယုတ္တပဒဝဏ္ဏနာ

၃၀၆. သမ္ပယုတ္တေနဝိပ္ပယုတ္တပဒနိဒ္ဒေသေ ရူပက္ခန္ဓာဒယော တေဟိ သမ္ပယုတ္တာဘာဝတော န ဂဟိတာ။
သမုဒယသစ္စာဒီနိ သတိပိ တေဟိ သမ္ပယုတ္တေ, သမ္ပယုတ္တေဟိ စ ဝိပ္ပယုတ္တေ သမ္ပယုတ္တေနဝိပ္ပယုတ္တာနံ

ခန္ဓာဒီဟိ ဝိပ္ပယောဂဘာဝတော။ န ဟိ သမုဒယသစ္စေန သမ္ပယုတ္တေဟိ လောဘသဟဂတစိတ္တုပ္ပာဒေဟိ ဝိပ္ပယုတ္တာနံ တတော အညဓမ္မာနံ ခန္ဓာဒီသု ကေနစိ ဝိပ္ပယောဂေ အတ္ထိ။ နနု စ တေ ဧဝ စိတ္တုပ္ပာဒာ စတ္တာရော ခန္ဓာ အမုဒုတိယာနိ အာယတနာနိ အမုဒုတိယာ ဓာတုယော စ ဟောန္တီတိ တေဟိ ဝိပ္ပယောဂေ ဝတ္တဗ္ဗောတိ? န, တဒညဓမ္မာနံ ခန္ဓာဒိဘာဝတော။ န ဟိ တေ ဧဝ ဓမ္မာ စတ္တာရော ခန္ဓာ, အထ ခော တေ စ တတော အညေ စ, တထာ အမုဒုတိယာယတနဓာတုယောပိ။ န စ တဒညသမုအာယေဟိ အညေ ဝိပ္ပယုတ္တာ ဟောန္တိ သမုအာယေကဒေသောနံ ဧကဒေသညသမုအာယာနဥ္စ ဝိပ္ပယောဂဘာဝတော။ သေ နယော မဂ္ဂသစ္စသုခိန္ဒြိယာဒီသု။ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တေသုပိ နီရဝသေသေသု အဓိပ္ပေတေသု တေသံ သဝိတက္ကသဝိစာရသမာနဂတိကတ္တာ အဂ္ဂဟဏေ ကာရဏံ န ဒိဿတိ။

အဋ္ဌကထာယံ ပန **ဧဝရူပါနီ**တိ ယထာ ရူပက္ခန္ဓေ ဝိဿဇ္ဇနံ န ယုဇ္ဇတိ, ဧဝံ ယေသု အညေသုပိ န ယုဇ္ဇတိ, တာနိ ဝိဿဇ္ဇနဿ အယောဂေန ''ဧဝရူပါနိ''တိ ဝုတ္တာနိ, န သမ္ပယုတ္တာဘာဝေနာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ယာနိ ပန ပအာနိ ဓမ္မဓာတုယာ သမ္ပယုတ္တေ ဓမ္မေ ဒီပေန္တီ**တိ ဧတေန ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒိပအာနိ ဒဿေတိ, **ဝိညာဏဥ္စ အညေန အသမ္မိဿံ**န္တိ ဝိညာဏက္ခန္ဓမနာယတနာဒိပအာနိ။ တတ္ထ **အညေန အသမ္မိဿံ**န္တိ အသမ္ပယုတ္တေန အသမ္မိဿန္တိ အတ္ထော။ အဒုက္ခမသုခာယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တပအာနိပိ ဟိ သမ္ပယုတ္တေဟိ သမ္မိဿဝိညာဏဒီပကာနိ ဣဓ ဂဟိတာနီတိ။ ဧတေန စ လက္ခဏေန ဧဝရူပနေဝ ဂဟိတာနီတိ ဒဿေတိ, န ဧဝရူပါနိ ဂဟိတာနေဝါတိ သမုဒယသစ္စာဒိက္ကဒ္ဓိဟအာဒိပအာနံ အသင်္ဂဟိတတ္တာ။ ''အထ ဖဿသတ္တကံ စိတ္တံ သဟ ယုတ္တပဒေဟိ သတ္တာ''တိ ပုရာဏပာဌော, အယံ ပန ဦနောတိ ကတွာ **''အထ ဖဿသတ္တကံ, တိကေ တယော သတ္တ မဟန္တရေ စာ''**တိ ပာဌော ကတော။

၃၀၉. **ပုစ္ဆာယ ဥဒ္ဒိဋ္ဌပဒေနေဝ သဒ္ဓိံ ဝိပ္ပယုတ္တာနံ ဝသေနာ**တိ ဣဒံ ပုစ္ဆာယ ဥဒ္ဒိဋ္ဌပဒေန သမ္ပယုတ္တေဟိ ဝိပ္ပယုတ္တာ တေန သဒ္ဓိံ ဝိပ္ပယုတ္တာ ဟောန္တီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ ဟဋ္ဌိဥဒ္ဒာနကထာယံ **ဒွေ ဝ စ မနေန ယုတ္တာ, ဝိတက္ကဝိစာရဏာ**တိ မနောဓာတုယာ ဧကန္တသမ္ပယုတ္တာ ဒွေ ဝိတက္ကဝိစာရာတိ သဝိတက္ကပဒံ သဝိစာရပဒဥ္စ ဒဿေတိ။

သတ္တမနယသမ္ပယုတ္တေနဝိပ္ပယုတ္တပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အဋ္ဌမနယော ဝိပ္ပယုတ္တေနသမ္ပယုတ္တပဒဝဏ္ဏနာ

၃၁၇. ဝိပ္ပယုတ္တေနသမ္ပယုတ္တပဒနိဒ္ဒေသေ ရူပက္ခန္ဓာဒီဟိ ဝိပ္ပယုတ္တေနသမ္ပယုတ္တမေဝ ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌံ နတ္ထီတိ ''ရူပက္ခန္ဓေန ယေ ဓမ္မာ ဝိပ္ပယုတ္တာ, တေဟိ ဓမ္မေဟိ ယေ ဓမ္မာ သမ္ပယုတ္တာ''တိ အဝတွာ **''ရူပက္ခန္ဓေန ယေ ဓမ္မာ ဝိပ္ပယုတ္တာ, တေ ဓမ္မာ ကတိဟိ ခန္ဓေဟိ။ပေ။ သမ္ပယုတ္တာတိ နတ္ထီ''**တိ ဝုတ္တံ။ တေန ရူပက္ခန္ဓေန ဝိပ္ပယုတ္တာနံ ကေနစိ ခန္ဓာဒိနာ သမ္ပယောဂဘာဝတော ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌံ ဝိပ္ပယုတ္တေနသမ္ပယုတ္တမေဝ နတ္ထိ, ကုတော တဿ ပုန ခန္ဓာဒီဟိ သမ္ပယုတ္တတာတိ ဒဿေတိ။

အဋ္ဌမနယဝိပ္ပယုတ္တေနသမ္ပယုတ္တပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. နဝမနယော သမ္ပယုတ္တေနသမ္ပယုတ္တပဒဝဏ္ဏနာ

၃၁၉. သမ္ပယုတ္တေနသမ္ပယုတ္တပဒဝဏ္ဏနာယံ **ယံခန္ဓာဒိဝသေနာ**တိ သမာသပဒံ ဣဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ယဿ ခန္ဓာဒိနော ဝသေနာတိ အတ္ထော။ **တဿေဝ** တိ စ တဿေဝ ခန္ဓာဒိနောတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယံ ဣဓ သမ္ပယုတ္တံ ဝုတ္တံ, တံ ရူပက္ခန္ဓာဒီသု အရဏက္ခန္ဓေသု ယေန ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒိနာ သမ္ပယုတ္တံ, ပုန တဿေဝ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒိနော ခန္ဓာဒီဟိ သမ္ပယောဂံ ပုစ္ဆိတွာ ဝိဿဇ္ဇနံ ကတံ။ တဥ္စဟိ အတ္ထနာ သမ္ပယုတ္တေန သမ္ပယုတ္တတ္တာ ''သမ္ပယုတ္တေန သမ္ပယုတ္တ''န္တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ။ **ရူပေန တ**တိ ဧတေန နိရောဓသစ္စအပ္ပစ္စယအသင်္ခတေဟိပိ အယောဂေ ဝုတ္တော ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တထာ **ရူပမိဿကေဟိ တ** တိ ဧတေန အနုပာဒိန္နအနုပာဒါနိယာဒီဟိ နိဗ္ဗာနမိဿကေဟိပိ။ ဝက္ခတိ ဟိ **''နိဗ္ဗာနံ ပန သုခုမရူပဂတိကမေဝ''** တိ။ **သဗ္ဗာရူပက္ခန္ဓသင်္ဂဟကေဟိ** တိ ဝတ္တမာနာနမေဝ သမ္ပယောဂေ လဗ္ဘတီတိ ဝတ္တမာနေသု ဧကမ္ပိ ဓမ္မံ အနုပနေတွာ အဝိကလစတုက္ခန္ဓသင်္ဂဟကေဟိ အရူပဘာဝဒီပကေဟီတိ အတ္ထော။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ – ယေ သမ္ပယောဂံ န လဘန္တိ ရူပက္ခန္ဓာဒယော, တေ သဗ္ဗေ န ဂဟိတာ, ဣတရေ စ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒယော သဗ္ဗေ ဂဟိတာတိ။

နဝမနယသမ္ပယုတ္တေနသမ္ပယုတ္တပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဒသမနယော ဝိပ္ပယုတ္တေနဝိပ္ပယုတ္တပဒဝဏ္ဏနာ

၃၅၃. ဝိပ္ပယုတ္တေနဝိပ္ပယုတ္တပဒနိဒ္ဒေသေ အဂ္ဂဟိတေသု ဓမ္မာယတနာဒိဓမ္မာ အနာရမ္မဏမိဿကသဗ္ဗစိတ္တုပ္ပာဒဂတဓမ္မဘာဝတော တေဟိ ဝိပ္ပယုတ္တဿ အဘာဝတ န ဂဟိတာ, ဒုက္ခသစ္စစတုမဟာဘာဝအဗ္ယာကတာဒိဓမ္မာ တေဟိ ဝိပ္ပယုတ္တေဟိ ဝိပ္ပယုတ္တာနံ ခန္ဓာဒီဟိ ဝိပ္ပယောဂဘာဝတောတိ အယံ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။

ဒသမနယဝိပ္ပယုတ္တေနဝိပ္ပယုတ္တပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ဧကာဒသမနယော သင်္ဂဟိတေနသမ္ပယုတ္တဝိပ္ပယုတ္တပဒဝဏ္ဏနာ

၄၀၇. ဧကာဒသမနယဝဏ္ဏနာယံ **“တေ စ သေသေဟိ တီဟိ ခန္ဓေဟိ ဧကေန မနာယတနေန သတ္တဟိ ဝိညာဏဓာတူဟီ”**တိ ဧတေသံ ပဒါနံ **“သမ္ပယုတ္တာ နာမာ”**တိ ဧတေန သဟ သမ္ဗန္ဓော။ “ကေဟိစိ”တိ ဧတဿ ပနတ္ထံ ဒသ္သေတုံ **“သင်္ခါရက္ခန္ဓေ ဓမ္မာယတနဓမ္မဓာတူသု စ ဌပေတွာ တဏှ”**န္တိ ဧတေန “တေ စာ”တိ ဝုတ္တေ သမုဒယသစ္စေန ခန္ဓာဒိသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတဓမ္မေ ဝိသေသေတွာ တေသံ ဧဝ ဝိသေသိတာနံ အတ္တဝဇ္ဇေဟိ သေသေဟိ သင်္ခါရက္ခန္ဓေ တဏှာယ ဓမ္မာယတနဓမ္မဓာတူသု စ တဏှာယ ဝေဒနာသညာက္ခန္ဓေဟိ သမ္ပယောဂရဟေဟိ သမ္ပယုတ္တတံ သန္ဓာယာဟ **“သေသေဟိ သမ္ပယုတ္တတ္တာ ကေဟိစိ သမ္ပယုတ္တာ နာမာ”**တိ။

ဧကာဒသမနယသင်္ဂဟိတေနသမ္ပယုတ္တဝိပ္ပယုတ္တပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ဒွါဒသမနယော သမ္ပယုတ္တေနသင်္ဂဟိတာသင်္ဂဟိတပဒဝဏ္ဏနာ

၄၁၇. ဒွါဒသမနယေ စ နဝမနယေ ဝိယ သမ္ပယောဂရဟာဝ လဗ္ဘန္တီတိ အာဟ **“တေယေဝ ဥဒ္ဓဋာ”** တိ။

ဒွါဒသမနယသမ္ပယုတ္တေနသင်္ဂဟိတာသင်္ဂဟိတပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. တေရသမနယော အသင်္ဂဟိတေနသမ္ပယုတ္တဝိပ္ပယုတ္တပဒဝဏ္ဏနာ

၄၄၈. တေရသမနယဝဏ္ဏနာယံ ယေဟိ တီဟိပိ သင်္ဂဟေဟိ အသင်္ဂဟိတံ ဝိညာဏမေဝ ဟောတိ, တေ ပါဠိယံ “ရူပဉ္စ ဓမ္မာယတန”န္တိအာဒိဥဒ္ဒာနုကထာယ ဒဿိတာ ဗာဝီသ ဓမ္မာ **“ရူပက္ခန္ဓေန သဒိသပဉှာ ဓမ္မာ”** တိ ဝုတ္တာ။ ယေဟိ ပန တီဟိပိ သင်္ဂဟေဟိ အသင်္ဂဟိတာနိ အရူပဘဝေန ဝိယ ဩဠာရိကာယတနာနေဝ ဟောန္တိ, တေ ဝုတ္တာဝသေသာ သဗ္ဗေ ဣဓ ဥဒ္ဓဋာ **“အရူပဘဝေန သဒိသာ”**တိ ဝုတ္တာ။ **သဒိသာ**တိ သဒိသာ ပဉ္စမနယေ အာဂတာ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒယော သတိပိ အသင်္ဂဟကတ္တေ ဣဓ ဝိဿဇ္ဇနံ န ရုဟန္တီတိ န ဥဒ္ဓဋာ။ ယေ ပန အသင်္ဂဟကာ ဧဝ န ဟောန္တိ ဒုက္ခသစ္စာဒိဓမ္မာ, တေသု ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ ယထာ ပန ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒယော န ရုဟန္တိ, တံ ဒဿေတုံ **“ဝေဒနာက္ခန္ဓေန ဟီ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တေသဉ္စ သမ္ပယောဂေါ နာမ နတ္ထီ**တိ ရူပါရူပဓမ္မာနံ အသမ္ပယောဂေဟိ တေမိဿတာယ သမ္ပယောဂေါ နတ္ထီတိ အတ္ထော။

ယဒိ ပန တေ ကအာစိ အသဗ္ဗဝိညာဏဓာတုသမ္ပယုတ္တာ အရူပဓမ္မာ ရူပဓမ္မာ စ သိယုံ, န တေသံ ဝိပ္ပယောဂေါ နတ္ထီတိ “ဝိပ္ပယောဂေါ စ နတ္ထီ”တိ န ဝုတ္တံ, န ဝေဒနာက္ခန္ဓေန အသင်္ဂဟိတာနံ ဝိပ္ပယောဂဿ အတ္ထိတာယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဥဘယာဘာဝတော ဟိ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒယော ဣဓ န ရုဟန္တီတိ။ ဧဝံ ပနေတ္ထ သိယာ “ဝေဒနာက္ခန္ဓေန ဟိ ခန္ဓာဒိဝသေန အနာရမ္မဏမိဿကာ သတ္တဝိညာဏဓာတုဓမ္မာ အသင်္ဂဟိတာ ဟောန္တိ, တေသဉ္စ သမ္ပယောဂေါ ဝိပ္ပယောဂေါ စ နတ္ထီ”တိ။ အနာရမ္မဏသဟိတာနဉှိ သဗ္ဗဝိညာဏဓာတူနံ သဗ္ဗဝိညာဏဓာတုသမ္ပယုတ္တာနံ တဒုဘယဓမ္မာနဉ္စ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒိဝိညာဏက္ခန္ဓာဒိစက္ခာယတနာဒီဟိ တီဟိပိ သင်္ဂဟေဟိ အသင်္ဂဟိတာနံ သမ္ပယောဂဝိပ္ပယောဂဘာဝတော အရုဟဏေ ကာရဏံ။ ဇာတိဝိပ္ပယောဂဘူမိကာလသန္တာနဝိပ္ပယောဂတော စတုဗ္ဗိဓော ဝိပ္ပယောဂေါ။ တတ္ထ **ဇာတိဝိပ္ပယောဂေါ** “ကုသလာ ဓမ္မာ, အကုသလာ ဓမ္မာ”တိအာဒိ, **ဘူမိဝိပ္ပယောဂေါ** “ကာမာဝစရာ, ရူပါဝ

စရာ''တိအာဒိ, **ကာလဝိပ္ပယောဂေ** ''အတီတာ ဓမ္မာ, အနာဂတာ ဓမ္မာ''တိအာဒိ, **သန္တာနဝိပ္ပယောဂေ** ''အဇ္ဈတ္တာ ဓမ္မာ, ဗဟိဒ္ဓာ ဓမ္မာ''တိအာဒိ။ ဧဝံ ဝိပ္ပယောဂေ စတုဓာ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တေရသမနယအသင်္ဂဟိတေနသမ္ပယုတ္တဝိပ္ပယုတ္တပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၄. စုဒ္ဒသမနယော ဝိပ္ပယုတ္တေနသင်္ဂဟိတာသင်္ဂဟိတပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅၆. စုဒ္ဒသမနယေ ဓမ္မာယတနာဒီနံ အနာရမ္မဏမိဿကသဗ္ဗစိတ္တုပ္ပာဒဂတဓမ္မဘာဝတော ဝိပ္ပယောဂဿ အရူပဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဓာတိအာဒိတ္တယဿ စေတ္ထ ဓမ္မသဘာဝမတ္တတ္တာ န ကထဉ္စိ သမ္ပယောဂေ ဝိပ္ပယောဂေ စ ရူပတိ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓဓမ္မာနံ သဗ္ဗဓမ္မသမောဓာနတ္တာ, အနိဒဿနအပ္ပဋိဃာဒီနံ အနာရမ္မဏမိဿကသဗ္ဗစိတ္တုပ္ပာဒတ္တာ။ ဒုက္ခသစ္စာဒိဓမ္မာဝ ဣမေ တေဟိ ဝိပ္ပယုတ္တာနံ သင်္ဂဟာသင်္ဂဟသဗ္ဘာဝ ဂဟိတာတိ။

ဟဋ္ဌိဥဒ္ဒာနကထာယံ **သမုစ္ဆေဒေ န လဗ္ဘန္တိ** တိ ပရိယောသာနေ နယေ န လဗ္ဘန္တိတိ အတ္ထော။ **မောဃပုစ္ဆကေန စာ**တိ အလဗ္ဘမာနာ စ တေ မောဃပုစ္ဆကေန ဟေတုနာ န လဗ္ဘန္တိ တေသံ ပုစ္ဆာယ မောဃတ္တာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ တ **မောဃပုစ္ဆကော** အဋ္ဌမော နယော, တေန စ သဟ ဩသာနနယေ ဧတေ ဓမ္မာ ဝိပ္ပယောဂဿပိ အဘာဝတ သဗ္ဗထာပိ န လဗ္ဘန္တိတိ အတ္ထော။

စုဒ္ဒသမနယဝိပ္ပယုတ္တေနသင်္ဂဟိတာသင်္ဂဟိတပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဓာတုကထာပကရဏ-မူလဋီကာ သမတ္တာ။

ပုဂ္ဂလပညတ္တိပကရဏ-မူလဋီကာ

၁. မာတိကာဝဏ္ဏနာ

၁. ဓမ္မသင်္ဂဟေ တိကဒုကဝသေန သင်္ဂဟိတာနံ ဓမ္မာနံ ဝိဘင်္ဂေ ခန္ဓာဒိဝိဘာဂံ ဒဿေတွာ တထာသင်္ဂဟိတဝိဘတ္တာနံ ဓာတုကထာယ သင်္ဂဟာသင်္ဂဟာဒိပ္ပဘေဒံ ဝတွာ ယာယ ပညတ္တိယာ တေသံ သဘာဝတော ဥပာအယ စ ပညာပနံ ဟောတိ, တံ ပဘေဒတော ဒဿေတုံ **“ဆ ပညတ္တိယော”** တိအာဒိနာ ပုဂ္ဂလပညတ္တိ အာရဒ္ဓာ။ တတ္ထ ယေ ဓမ္မေ ပုဗ္ဗာပရိယဘာဝေန ပဝတ္တမာနေ အသဘာဝသမူဟဝသေန ဥပာအယ “ပုဂ္ဂလော, ဣတ္ထီ, ပုရိသော, ဒေဝေါ, မနုဿော”တိအာဒိကာ **ပုဂ္ဂလပညတ္တိ** ဟောတိ, တေသံ အညေသဉ္စ ဗာဟိရရူပနိဗ္ဗာနာနံ သသဘာဝသမူဟသသဘာဝဘေဒဝသေန ပညာပနာ သဘာဝပညတ္တီတိ **ခန္ဓပညတ္တိ** အာဒိကာ ပဉ္စဝိဓာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တာယ ဓမ္မသင်္ဂဟာဒီသု ဝိဘတ္တာ **သဘာဝပညတ္တိ** သဗ္ဗာပိ သင်္ဂဟိတာ ဟောတိ။ ပုဂ္ဂလပညတ္တိ ပန **အသဘာဝပညတ္တိ** ။ တာယ စ သမယဝိမုတ္တာဒိပ္ပဘေဒအယ သတ္တသန္တာနဂတေ ပရိညေယျာဒိသဘာဝဓမ္မေ ဥပာအယ ပဝတ္တိတော ပဓာနာယ “ဝိဟာရော မဂ္ဂေါ”တိအာဒိကာ စ သဗ္ဗာ **အသဘာဝပညတ္တိ** သင်္ဂဟိတာ ဟောတိ။

ဧတ္တာဝတာ စ ပညတ္တိ နာမ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ စ။ တာ ဧဝ ဟိ တေမိဿာ ဣတရာ စတဿောတိ။ တသ္မာ တာသံ ဒဿနေန ဣမဿိံ ပကရဏေ သဗ္ဗာ ပညတ္တိယော ဒဿိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ခန္ဓာဒိပညတ္တီသု ပန ဆသု အညတ္ထ အဒဿိတပ္ပဘေဒံ ဣဓေဝ စ ဒဿိတပ္ပဘေဒံ ပုဂ္ဂလပညတ္တိံ ဥပာအယ ဣမဿ ပကရဏဿ **ပုဂ္ဂလပညတ္တီ** တိ နာမံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ယေ ဓမ္မေ ဣဓ ပညပေတုကာမော** တိ ပညတ္တိယာ ဝတ္ထုဘာဝေန ဒဿေတုကာမောတိ အဓိပ္ပာယော။ န ဟိ တေသံ ပကရဏေ ပညာပနံ ကရောတိ, ဝတ္ထုဟိ ပန ပညတ္တိယော ဒဿေတီတိ။

ခန္ဓာတိ ပညာပနာတိ ဣဒံ ခန္ဓာတိ ရူပံ ပထဝီတိအာဒိကာ သဗ္ဗာပိ သာမညပ္ပဘေဒပညာပနာ နာမ ဟောတိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပညာပနာ**တိ တေသု ပန **ဒဿနာ ဌပနာ** တိ ဧတေ ဒွေ ဧဝ အတ္ထာ, တေသံ **ပကာသနာ နိက္ခိပနာ**တိ။ တတ္ထ “ရူပက္ခန္ဓော။ပေ။ အညာတာဝိန္ဒြိယံ သမယဝိမုတ္တော”တိအာဒိနာ ဣဒမေဝံနာမကံ ဣဒမေဝံနာမကန္တိ တံတံကောဋ္ဌာသိကကရဏံ ဗောဓနေမေဝ နိက္ခိပနာ, န ပညပေတဗ္ဗာနံ မဉ္စာဒီနံ ဝိယ ဌာနသမ္ဗန္ဓကရဏံ။ ယော ပနာယံ “နာမပညတ္တိ ဟိ ဒဿေတိ စ ဌပေတိ စာ”တိ ကတ္တုနိဒ္ဒေသော ကတော, သော ဘာဝဘူတာယ ကရဏဘူတာယ တနာမပညတ္တိယာ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ ဒီပ္ပတာယ ဌပိတတာယ စ တံနိမိတ္တတံ သန္ဓာယ ကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တီ တိအာဒိနာ ဝစနေန ဟာပိုယံ အနာဂတတံ သန္ဓာယ **“ဟာပိုမုတ္တကေနာ”**တိအာဒိမာဟ။ **ကုသလာကုသလဿေတ**တိ ကုသလာကုသလဿ ဝိယ။ **ဝိဇ္ဇမာနဿာ** တိ တေသု အတ္တော သတောတိ, တဿ အတ္တော **သမ္ဘူတဿာ** တိ။ **ဝိဇ္ဇမာနဿ သတော** တိ တ ဝိဇ္ဇမာနဘူတဿာတိ အတ္တော။ တမေဝတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ **“သမ္ဘူတဿာ”** တိ။ တေန အဝိဇ္ဇမာနဘာဝံ ပဋိက္ခိပတိ။ **တထာ အဝိဇ္ဇမာနဿာ** တိ ယထာ ကုသလာဒီနိ အကုသလာဒိသဘာဝတော, ဖဿာဒယော စ ဝေဒနာဒိသဘာဝတော ဝိနိဝတ္တသဘာဝတနိ ဝိဇ္ဇန္တိ, တထာ အဝိဇ္ဇမာနဿ ယေ ဓမ္မေ ဥပာအယ “ဣတ္ထီ, ပုရိသော”တိ ဥပလဒ္ဓိ ဟောတိ, တေ အပနေတွာ တေဟိ ဝိနိဝတ္တဿ ဣတ္ထိအာဒိသဘာဝဿ အဘာဝတော အသမ္ဘူတဿာတိ အတ္တော။ ယံ ပနေတဿ “တေနာကာရေန အဝိဇ္ဇမာနဿ အညေနာကာရေန ဝိဇ္ဇမာနဿာ”တိ အတ္ထံ ကေစိ ဝဒန္တိ, တတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ပညတ္တိဒုကေ ဝုတ္တမေဝ။ အဝိဇ္ဇမာနေပိ သဘာဝေ လောကနိရုတ္တိံ အနုဂန္တွာ အနဘိနိဝေသေန စိတ္တေန “ဣတ္ထီ, ပုရိသော”တိ ဂဟဏသဗ္ဘာဝတ **“လောကနိရုတ္တိမတ္တသိဒ္ဓဿာ”** တိ အာဟ။ သာဘိနိဝေသေန ပန စိတ္တေန ဂယှမာနံ ပဉ္စမသစ္စာဒိကံ နသဘာဝတော, နာပိ သင်္ကေတေန သိဒ္ဓန္တိ **“သဗ္ဗာကာရေနပိ အနုပလဗ္ဘနေယျ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **တာသု ဣမဿိံ။ပေ။ လဗ္ဘန္တီ**တိ ဣမဿိံ ပကရဏေ သရူပတော တိဿန္နံ အာဂတတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ယထာဝုတ္တဿ ပန အဋ္ဌကထာနယဿ အဝိရောဓေန အာစရိယတအာ ယောဇေတဗ္ဗာ, တသ္မာ **ပညပေတဗ္ဗဋ္ဌေန စေသာ ပညတ္တီ**တိ တေသု သဘာဝတော အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ပညပေတဗ္ဗမတ္တဋ္ဌေန ပညတ္တီတိ အတ္တော။ ပညပေတဗ္ဗမ္ပိ ဟိ သသဘာဝံ တဇ္ဇပရမတ္ထနာမလာဘတော န ပရတော လဘိတဗ္ဗံ ပညတ္တိနာမံ လဘတိ, နိသဘာဝံ

ပန သဘာတဘာဝတော န အတ္တနော သဘာဝေန နာမံ လဘတီတိ။ သတ္တောတိအာဒိကေန နာမေန ပညပိတဗ္ဗမတ္တဋ္ဌေန ပညတ္တီတိ နာမံ လဘတိ, နိသဘာတ စ သတ္တာဒယော။ န ဟိ သသဘာဝဿ ရူပာဒီဟိ ကေတ္တေန အညတ္တေ န တ အနုပလဗ္ဘသဘာဝတာ အတ္ထီတိ။

ကိရိဋ္ဌိ မကုဋ္ဌံ, တံ အဿ အတ္ထီတိ **ကိရီဋီ**။ တေသမ္ပိဥ္စ အာစရိယတဒေ အနုနေန လက္ခဏေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ သဗ္ဗ သမောရောဓော ကာတဗ္ဗော။ ဒုတိယံ တတိယန္တိ ဝေပကာရာ ဟိ ဥပနိဓာပညတ္တိ ဥပနိက္ခိတ္တကပညတ္တိ စ သင္ခါတဗ္ဗပ္ပဓာနတ္တာ ဆပိ ပညတ္တိယော ဘဇတီတိ ယုတ္တံ ဝတ္တုံ, ဣတရာ စ ယထာယောဂံ တံ တံ ပညတ္တိန္တိ။ ဒုတိယံ တတိယံ ဒွေဝ တီဏီတိအာဒိ ပန သင်္ခါ နာမ ကာစိ နတ္ထီတိ တာသံ ဥပာအာသန္တတိပညတ္တီနံ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဘာဝံ, ဣတရာသဥ္စ ဥပနိဓာပညတ္တီနံ ယထာနိဒဿိတာနံ အဝိဇ္ဇမာနေနအဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဘာဝံ မညမာနော အာဟ **"သေသာ အဝိဇ္ဇမာနပက္ခဥ္ဆေဝ အဝိဇ္ဇမာနေနအဝိဇ္ဇမာနပက္ခဥ္စ ဘဇန္တီ"** တိ။ ဒုတိယံ တတိယံ ဒွေဝ တီဏီတိအာဒီနံ ဥပနိဓာဥပနိက္ခိတ္တကပညတ္တီနံ အဝိဇ္ဇမာနေနအဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဘာဝမေဝ မညတိ။ ယဥ္ဟိ ပဌမာဒိကံ အပေက္ခိတ္တ ယဿ စေကာဒိကဿ ဥပနိက္ခိပိတ္တ ပညာပီယတိ, တဥ္စ သင်္ခါနံ ကိဥ္စိ နတ္ထီတိ။ တထာ သန္တတိပညတ္တိယာ စ။ န ဟိ အသီတိ အာသီတိကော စ ဝိဇ္ဇမာနောတိ။

ကေစ္စာ ဘူမိပညတ္တိ တိ ကာမာဝစရာဒိပညတ္တိံ သန္ဓာယာဟ။ ကာမာဝစရာဒီ ဟိ သဘာဝမ္ပောတိ အဓိပ္ပာယော။ ကာမောတိ ပန ဩကာသေ ဂဟိတေ အဝိဇ္ဇမာနေနဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ သော ဘဝိတုံ အရဟတိ, ကမ္မနိဗ္ဗတ္တက္ခန္ဓေသု ဂဟိတေသု ဝိဇ္ဇမာနေနဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။ ယထာ ပန ဝစနသင်္ခါတာယ ဝစနသမုဋ္ဌာပကစေတနာသင်္ခါတာယ တ ကိရိယာယ ဘာဏကောတိ ပုဂ္ဂလဿ ပညတ္တိ ဝိဇ္ဇမာနေနအဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိပက္ခံ ဘဇတိ, ဧဝံ ကိသော ထူလောတိ ရူပာယတနသင်္ခါတေန သဏ္ဌာနေန ပုဂ္ဂလာဒီနံ ပညာပနာ ဝိဇ္ဇမာနေနအဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ ဘဝိတုံ အရဟတိ။ သဏ္ဌာနန္တိ တ ရူပာယတနေ အဂ္ဂဟိတေ အဝိဇ္ဇမာနေနအဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။ ရူပံ ဖဿောတိအာဒိကာ ပန ဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိ ရုပ္ပနာဒိကိစ္စဝသေန ကိစ္စပညတ္တိယံ, ပစ္စတ္တဓမ္မနာမဝသေန ပစ္စတ္တပညတ္တိယံ တ အဝရောဓေတဗ္ဗာ။ ဝိဇ္ဇမာနာဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိသု စ ဝုတ္တာသု တာသံ တေမိဿတာဝသေန ပဝတ္တာ ဣတရာပိ ဝုတ္တာယေဝ ဟောန္တီ တိ အယမ္ပိ အာစရိယတအော သဗ္ဗသင်္ဂဟကောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၂. **"ယာဝတာ ပဉ္စက္ခန္ဓာ"** တိအာဒိကဿ အတ္ထံ ဒဿေန္တော **"ယတ္တကေန ပညာပနေနာ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယာဝတာ ပဉ္စက္ခန္ဓာ** တိ ယာဝတာ ရူပက္ခန္ဓော။ပေ.။ ဝိညာဏက္ခန္ဓောတိ ခန္ဓာနံ ခန္ဓပညတ္တိ, တော္တာဝတာ ခန္ဓာနံ ခန္ဓပညတ္တိ, ဧဝံ ဟဋ္ဌိယောဇနံ ကတ္တ သင္ခေပပ္ပဘေဒဝသေန အယံ အတ္တော ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **"ယာဝတာ ပဉ္စက္ခန္ဓာ"** တိ, **"ခန္ဓာနံ ခန္ဓပညတ္တိ"** တိ ဟိ ဣမဿ အတ္တော **"ယတ္တကေန ပညာပနေန သင္ခေပ တော ပဉ္စက္ခန္ဓာတိ တ"**တိ ဧတေန ဒဿိတော, **"ယာဝတာ ရူပက္ခန္ဓော"** တိအာဒိကဿ ပန **"ပဘေဒတော ရူပက္ခန္ဓော"**တိအာဒိကေနာတိ။ တတ္ထ **ရူပက္ခန္ဓော။ပေ.။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော** တိ ပဘေဒနိဒဿနမတ္တမေတံ။ တေန အဝုတ္တောပိ သဗ္ဗော သင်္ဂဟိတော ဟောတီတိ **"တတ္ရာပိ ရူပက္ခန္ဓော ကာမာဝစရော"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အယံ တ တ္တော ဟဋ္ဌိယာ အတ္ထယောဇနာ – ''ယာဝတာ''တိ ဣဒံ သဗ္ဗေဟိ ပဒေဟိ ယောဇေတ္တတ ယတ္တကာ ပဉ္စက္ခန္ဓာ, တတ္တကာ ခန္ဓာနံ ခန္ဓပညတ္တိ။ ယတ္တကော ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ တပ္ပဘေအနဉ္စ ရူပက္ခန္ဓာဒီနံ ပဘေအော, တတ္တကော ခန္ဓာနံ ခန္ဓပညတ္တိယာ ပဘေအောတိ ပကရဏန္တရေ ဝုတ္တေန ဝတ္ထုဘေဒေန ခန္ဓပညတ္တိယာ ပဘေဒံ ဒဿေတိ။ သေ နယော **"ယာဝတာ အာယတနာန"**န္တိအာဒီသုပိ။

၇. **ကေဒေသေနေတ**တိ ဥဒ္ဒေသမတ္တေနေတတိ အတ္တော။

မာတိကာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. နိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁. ကေကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁. ဈာနင်္ဂာနေဝ ဝိမောက္ခောတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေနာဟ **“ဝိမောက္ခသဟဇာတေန နာမကာယေနာ”** တိ။ **ယေန
ဟိ သဒ္ဓိန္တိ**အာဒိနာ ပဠမံ သမင်္ဂိဘာဝတ္တံ ဝိဝရတိ။   **ဖဿေနပိ ဖုဋ္ဌာယေဝ နာမာ**   တိ ဧတေန “အပိစေသာ”တိအာဒိ
နာ ဝုတ္တံ ဒုတိယံ သမ္ဖဿေန ဖုသနတ္ထံ, ဣတရေဟိ ဣတရေ ကာရဏတ္ထေ။ သမင်္ဂိဘာဝဖုသနကာရဏဘာဝတ ဟိ
ဖုသနာတိ ဝုတ္တာတိ။ ပုနပိ ပဌမတ္ထမေဝ ဒုဗ္ဗိညေယျတ္တာ ဝိဝရန္တော **“တတ္ရာသ္သာ”**   တိအာဒိမာဟ။ **ဥပေတ္တတ
တာနိ အင်္ဂါနိ သေသာ အတိရေကပဏ္ဏာသဓမ္မာ**တိ ဧတ္ထ ဝေဒနာသောမနဿိန္ဒြိယာနိ သင်္ဂဟိတာနီတိ အာဟ   **“စ
တ္တာရော ခန္ဓာ ဟောန္တိ”**တိ။ ဧဝံ သတိ ဝေဒနာသောမနဿိန္ဒြိယေဟိ သုခဿ ဖုသိတဗ္ဗတ္တာ တိဏ္ဏဉ္စ တေ
သံ အနညတ္တာ တေနေဝ တဿ ဖုသနာ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ, ဝေဒယိတာဓိပတိယဋ္ဌေဟိ ဥပနိဇ္ဈာယနဘာဝပဋ္ဌိ
လာဘဿ ဝုတ္တတ္တာ။ အထ တ **ဥပေတ္တတ တာနိ အင်္ဂါနီ** တိ အင်္ဂါနံ ဗဟုတ္တာ ဗဟုဝစနံ။ တေသု ပန ပစ္စေကမ္ပိ
ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ “ဝိတက္ကံ ဥပေတ္တတ”တိအာဒိနာ။ တတ္ထ “သုခံ ဥပေတ္တတ”တိ ဣမိဿာ ယောဇနာယ သေသာ
တယော ခန္ဓာ ဟောန္တိ, ဣတရာသု စတ္တာရောတိ။ သဗ္ဗယောဇနာသု စ တယော အန္တော ကတ္တတ **“စတ္တာရော ခန္ဓာ
ဟောန္တိ”**တိ ဝုတ္တံ။

၂. ယော အသမယဝိမောက္ခေန ဧကစ္စေဟိ အာသဝေဟိ ဝိမုတ္တော အသမယဝိမောက္ခုပနိဿယလာဘေန စ
သာတိသယေန သမယဝိမောက္ခေန, သော ဧဝ **သမယဝိမုတ္တော**   ။ သော ဟိ တေန ဝိမုတ္တော ဈာနလာဘီ သေက္ခော ရူ
ပာရူပဘာဝတော အပုနရာဝဋ္ဋကော ကာမရာကဒီဟိ တထာဝိမုတ္တောဝ ဟောတီတိ သမယဝိမုတ္တပညတ္တိံ လဒ္ဓုံ အရဟ
တိ။ ပုထုဇ္ဇနော ပန ဈာနလာဘီ ပုနရာဝဋ္ဋကဓမ္မော ပုန ကာမရာကဒိသမုဒာစာရဘာဝတော ဝိမုတ္တော နာမ န ဟောတီ
တိ သမယဝိမုတ္တပညတ္တိံ နာရဟတိ, တေန သော “သမယဝိမုတ္တော”တိ န ဝုတ္တော။ အရဟတော ပန အပရိက္ခီဏာ
အာသဝ နတ္ထိ, ယတော ဝိမုစ္စေယျ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရမတ္တာ ဟိ တဿ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခာတိ။ တသ္မာ တဿ န အ
ဋ္ဌ ဝိမောက္ခာ သမယဝိမုတ္တပညတ္တိဘာဝဿ အသမယဝိမုတ္တပညတ္တိဘာဝဿ တ ကာရဏံ။ တဒကာရဏဘာဝမေ
ဝ ဒဿေတုံ **“န ဟေဝ ခေါ။ပေ။ ဝိဟရတီ”**တိ ဝုတ္တံ, န သုက္ခဝိပဿကဿေဝ အသမယဝိမုတ္တဘာဝံ ဒဿေတုန္တ
တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သဗ္ဗောပိ ဟိ အရဟာ အသမယဝိမုတ္တောတိ။ **ဗာဟိရာနန္တိ** လောကုတ္တရတော ဗဟိဘူတာနံ, လောကိ
ယာနန္တိ အတ္ထော။

၃. အရူပက္ခန္ဓနိဗ္ဗာနမတ္တတစကော အရူပသဒ္ဒော န ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထံ   **“ရူပတော အည”**န္တိအာဒိ ဝုတ္တ
တံ။ **စိတ္တမဉ္ဇူသ**   န္တိ သမာဓိံ။ အဘိညာဒီနဉ္ဍဟိ ဓမ္မာနံ ဟဒကဘာဝေန သမာဓိ မဉ္ဇူသာသဒိသော ဟောတိ။   **အဒ္ဓာနံ ဖရိ
တုန္တိ** ဒီဃကာလံ ဗျာပေတုံ, ပဝတ္တေတုန္တိ အတ္ထော။   **“သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗ”**   န္တိ စိန္တေတ္တတ တတ္ထ အာဒရဿ
အကတတ္တာ ဝတ္တဘေအေတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ ဝတ္တဘေဒမတ္တေန နဋ္ဌာ ပန သမာပတ္တိ ကာမစ္ဆန္ဒာဒီဟိ နဋ္ဌ
ဋ္ဌာ ဝိယ န ကိစ္ဆေန ပစ္စာဟရိတဗ္ဗာ ဟောတိ မန္ဒဟရိပန္ထကတ္တာ, တသ္မာ ဝတ္တသမိတကရဏမတ္တေနေဝ ပစ္စာဟ
ရိတဗ္ဗတ္တာ **“အပ္ပေန္တော ဝ နိသီဒီ”**   တိ အာဟ။

၄. **အတ္တနော အနုရူပေန ပမာဒေန ဝီတိနာမေန္တာနမ္ပိ သမာပတ္တိ န ကုပ္ပတီ**   တိ ပရိဟီနော နာမ န ဟောတိ, တ
သ္မိံ တသ္မိံ ဗျာသင်္ဂေ ပဋိသံဟဋ္ဌမတ္တေ သမာပဇ္ဇိတုံ သမတ္ထတာယာတိ အဓိပ္ပာယော။ “ကိဿ ပန, ဘန္တေ, ခီ
ဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော လာဘသက္ကာရသိလောကော အန္တရာယာယာတိ? ယာ ဟိဿ သာ, အာနန္ဒ, အကုပ္ပာ စေ
တောဝိမုတ္တိ, နာဟံ တဿာ လာဘသက္ကာရသိလောကံ အန္တရာယာယ ဝဒါမိ။ ယေ စ ခွဝဿ, အာနန္ဒ, အပ္ပမတ္တဿ
သ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာ အဓိဂတာ, တေသာဟမဿ လာဘသက္ကာရသိလော
ကံ အန္တရာယာယ ဝဒါမီ”တိ **သုတ္တေ**   (သံ. နိ. ၂.၁၇၉) ပန သမယေန သမယံ အာပဇ္ဇနေန ပရိဟရိတဗ္ဗာနံ သမာပတ္တ
တိသုခဝိဟာရာနံ တသ္မိံ တသ္မိံ ဗျာသင်္ဂကာလေ အနိပ္ဖတ္တိတော လာဘသက္ကာရသိလောကော အန္တရာယောတိ
ဝုတ္တောတိ အဓိပ္ပာယေနဿ တေန အဝိရောဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၅. **ဓမ္မာနံ။ပေ။ ပီ** တိ ဧတ္ထ “ဓမ္မေဟီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဣဓ ဟိ တာဟိ သမာပတ္တီဟိ ပရိဟာယေယျာတိ ဓမ္မေ
ဟိ ပုဂ္ဂလဿ ပရိဟာနမ္ပိ အပရိဟာနမ္ပိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ စ ပုဂ္ဂလဿ ပမာဒမာဂမ္မ တာ သမာပတ္တိယော ကုပ္ပေ
ယျုန္တိ ဓမ္မာနံ ကုပ္ပနံ အကုပ္ပနဉ္စ ဝုတ္တံ, ပုဂ္ဂလဿ ပန ပရိဟာနဓမ္မာနမေဝ ဝိနာသောတိ ဝစနနာနတ္တမတ္တ
တေန ဝစနတ္ထနာနတ္တမတ္တေန တ ပရိယာယန္တရတာ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

၇-၈. စေတနာ သမာပတ္တိစေတနာ တဒာယူဟနာ စ။ **အနုရက္ခဏာ** သမာပတ္တိဥပကာရာနုပကာရပရိဂ္ဂဟိကာ ပညာသဟိတာ သတိ။ တာဟိ စေတိယမာနအနုရက္ခိယမာနသမာပတ္တိနံ ဘဗ္ဗာ စေတနာဘဗ္ဗာ အနုရက္ခဏာဘဗ္ဗာ။

၁၀. ပုထုဇ္ဇနကေတ္တ န္တိ ပုထုဇ္ဇနသိက္ခံ, ပုထုဇ္ဇနဂတာ တိဿော သိက္ခာ အတိက္ကန္တာတိ အတ္ထော။ တာ ဟိ သံယောဇနတ္တယာနုပစ္ဆေဒေန ''ပုထုဇ္ဇနသိက္ခာ''တိ ဝုစ္စန္တီတိ။

၁၁. အရဟတ္တမဂ္ဂဉ္စော စ ဝင္ဍဘယတော ပညုဗ္ဗေဂေန ဥဗ္ဗိဇ္ဇန္တော ဥဒ္ဒမ္ဘာဂိယသံယောဇနေဟိ ဥပရ တောတိ ဘယူပရတော နာမာတိ အာဟ **''သတ္တ သေက္ခာ ဘယူပရတာ''** တိ။

၁၂. ဘဝင္ဂပညာဝိရဟိတာ ''ဝိဟကာဝရဏေန သမန္နာဂတာ''တိ ဣမိနာ ဂဟိတာတိ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိကာ ကေစိ ''ဒုပ္ပညာ''တိ ဣမိနာ ဂယှန္တီတိ ဒဿေန္တော အာဟ **''အပ္ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂဖလူပနိဿယာ''** တိ။ ပညာယ ဟိ ဝိနာ န တဒုပနိဿယော အတ္ထီတိ။

၁၄. ယတ္ထ နိယတာနိယတတေမိဿာ ပဝတ္တိ အတ္ထိ, တတ္ထေဝ နိယတမေ့ာ ဟောန္တီတိ ဥတ္တရကုရုကုသု တဒ ဘာဝတ နိယတော နာမ နတ္ထီတိ ဒဿေန္တော **''ယာ ပန ဥတ္တရကုရုကာန''**န္တိအာဒိမာဟ။

၁၆. တေရသသု သီသေသု ပလိဗောဓသီသာဒီနိ ပဝတ္တသီသဥ္စ ပရိယာဒိယိတဗ္ဗာနိ, အဓိမောက္ခသီသာဒီနိ ပရိယာ ဒကာနိ, ပရိယာဒကဖလံ ကေစရသီသံ။ တဥ္ဟိ ဝိသယဇ္ဈတ္တဖလဝိမောက္ခောတိ။ ပရိယာဒကသ္သ မဂ္ဂသ္သ ဖလသ္သ စ အာရမ္မဏံ သင်္ခာရသီသံ သင်္ခာရဝိဝေကဘူတော နိရောဓောတိ ပရိယာဒိယိတဗ္ဗာနံ ပရိယာဒကဖလာရမ္မဏာနံ သဟ ဝိယ သံသိဒ္ဓိဒဿနေန သမသီသိဘာဝံ ဒဿေတုံ **ပဋိသမ္ဘိဒာယံ** (ပဋိ. မ. ၁.၈၇) တေရသ သီသာနိ ဝုတ္တာနိ။ ဣဓ ပန ''အပုဗ္ဗံ အစရိမံ အာသဝပရိယာဒာနဉ္စ ဟောတိ ဇီဝိတပရိယာဒာနဉ္စာ''တိ ဝစနတော တေသု ကိလေသပဝတ္တသီသာန မေဝ ဝသေန ယောဇနံ ကရောန္တော **''တတ္ထ ကိလေသသီသ''** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပဝတ္တသီသမ္ပိ ဝင္ဍတော ဝုဋ္ဌ ဌဟန္တော မဂ္ဂေ စုတိတော ဥဒ္ဓံ အပ္ပဝတ္တိကရဏဝသေန ယဒိပိ ပရိယာဒိယတိ , ယာဝ ပန စုတိ, တာဝ ပဝတ္တိသဗ္ဘာဝ တော **''ပဝတ္တသီသံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ စုတိစိတ္တံ ပရိယာဒိယတီ''** တိ အာဟ။ ကိလေသပရိယာဒာနနေန ပန အတ္တနော အနန္တရံ ဝိယ နိပ္ဖာဒေတဗ္ဗာ ပစ္စဝေက္ခဏာတရာ စ ကိလေသပရိယာဒာနသ္သေဝ တရာတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟန္တိ။ ''ဝိမုတ္တ သ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတီ''တိ (မ. နိ. ၁.၇၈; သံ. နိ. ၃.၁၂, ၁၄) ဝစနတော ဟိ ပစ္စဝေက္ခဏပရိသမာပနေန ကိလေ သပရိယာဒာနံ သမာပိတံ နာမ ဟောတိ။ တံ ပန ပရိသမာပနံ ယဒိ စုတိစိတ္တေန ဟောတိ, တေနေဝ ဇီဝိတပရိသမာပနဥ္စ ဟောတီတိ ဣမာယ တရစုတိသမတာယ ကိလေသပရိယာဒာနဇီဝိတပရိယာဒာနာနံ အပုဗ္ဗာစရိမတာ ဟောတီတိ အာဟ **''တရသမတာယာ''**တိ။ **ဘဝင်္ဂံ ဩတရိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယတီ** တိ ဧတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာနစိတ္တမေဝ ဘဝင်္ဂောတရဏဘာဝေန ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၇. မဟာပယောကေတိ မဟာကိရိယော ဝိပတ္တိကရဏမဟာမေဃုဋ္ဌာနာကာရဝိနာသော။ **တိဌေယျာ** တိ ဝိနာ သော နပ္ပဝတ္တေယျာတိ အတ္ထော။

၁၈. အရဏီယတ္တာ တိ ပယိရုပာသိတဗ္ဗတ္တာ။

၂၀. ယာယ ကတကိစ္စတာ ဟောတိ, တာယ အဂ္ဂဝိဇ္ဇာယ အဓိဂတာယ တေဝိဇ္ဇတာဘာတေ နိပ္ပရိယာယတာ, သာ စ အာဂမနဝသေန သိဒ္ဓါ သာတိသယာ တေဝိဇ္ဇတာတိ အာဟ **''အာဂမနီယမေဝ ဓုရ''**န္တိ။

၂၂. တတ္ထ စာ တိ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ, သဗ္ဗညုတညာဏပ္ပတ္တိယာ အာဓာရဘာဝေ တ။ တတ္ထေဝ ဟိ သဗ္ဗညု တံ ပတ္တော နာမ ဟောတီတိ။

၂၃. အနနုသ္သုတေသု ဓမ္မေသူ တိ စ အနနုသ္သုတေသု သစ္စေသူတိ အတ္ထော။

၂၄. “ရူပီ ရူပါနိ ပဿတီ”တိအာဒိကေ (မ. နိ. ၂.၂၄၈; ၃.၃၁၂; ပဋိ. မ. ၁.၂၀၉; ဓ. သ. ၂၄၈) နိရောဓသမာပတ္တိအန္တေ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခေ ဝတွာ “ယတော ခော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဣမေ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခေ ကာယေန ဖုသိတွာ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော”တိ ယဒိပိ မဟာနိဒာနသုတ္တေ ဝုတ္တံ, တံ ပန ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တသေဋ္ဌဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဣဓ ကီဋာဂိရိသုတ္တဝသေန သဗ္ဗဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တသင်္ဂဟတ္ထံ **“အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော သဟဇာတနာမကာယေန ပဋိလဘိတွာ ဝိဟရတီ”**တိ အာဟ။ ကီဋာဂိရိသုတ္တေ ဟိ “ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ယေ တေ သန္တာ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္မ ရူပေ အာရုပ္ပာ, တေ ကာယေန ဖုသိတွာ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော”တိ (မ. နိ. ၂.၁၈၂) အရူပသမာပတ္တိဝသေန စတ္တာရော ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တာ ဝုတ္တာ, ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တသေဋ္ဌော စ ဝုတ္တလက္ခဏောပပတ္တိတောတိ။ ကာယသက္ခိမှိပိ ဧသေဝ နယော။

ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တီတိ န အာသဝါ ပညာယ ပဿန္တိ, ဒဿနကာရဏာ ပန ပရိက္ခီဏာ ဒိသွာ ပရိက္ခီဏာတိ ဝုတ္တာ။ ဒဿနာယတ္တပရိက္ခယတ္တာ ဧဝ ဟိ ဒဿနံ ပုရိမကိရိယာ ဟောတီတိ။ **နာမနိဿိတကော ဧသော**တိ ဧသော ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော ရူပတော မုစ္စိတွာ နာမံ နိဿာယ ဌိတော ပုန တတော မုစ္စနတော “နာမနိဿိတကော”တိ ဝတွာ တဿ စ သာဓကံ သုတ္တံ ဝတွာ “ကာယဒွယတော သုဝိမုတ္တတ္တာ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော”တိ အာဟာတိ အတ္ထော။ သုတ္တေ ဟိ အာကိဉ္စညာယတနလာဘိနော ဥပသီဝဗြာဟ္မဏဿ ဘဂဝတာ နာမကာယာ ဝိမုတ္တောတိ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တောတိ မုနိ အက္ခာတောတိ။

ပဌမတ္ထေရဝါဒေ ဒွီဟိ ဘာဂေဟိ ဝိမုတ္တော ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော, **ဒုတိယတ္ထေရဝါဒေ** ဥဘတော ဘာဂတော ဝိမုတ္တောတိ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တောတိ, **တတိယတ္ထေရဝါဒေ** ဒွီဟိ ဘာဂေဟိ ဒွေ တရေ ဝိမုတ္တောတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။ တတ္ထ **ဝိမုတ္တော**တိ ကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တော, ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒနေဟိ တ ကာယဒွယတော ဝိမုတ္တောတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အရူပါဝစရံ ပန နာမကာယတော စ ဝိမုတ္တ**န္တိ နီဝရဏသင်္ခါတနာမကာယတော ဝိမုတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တဉ္ဟိ နီဝရဏဒူရီဘာဝေန နာမကာယတော ရူပတဏှာဝိက္ခမ္ဘနေန ရူပကာယတော စ ဝိမုတ္တတ္တာ ဧကဒေသေန ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တံ နာမ ဟောတီတိ အရဟတ္တမဂ္ဂဿ ပါဒကဘူတံ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တနာမလာဘဿ ကာရဏံ ဘဝိတုံ ယုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။

၂၅. **ဧတေသု ဟိ ဧကောပိ အဋ္ဌဝိမောက္ခလာဘီ န ဟောတီ**တိ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တဘာဝဿ ကာရဏဘူတံ ရူပကာယတော ဝိမုတ္တံ ဧကမ္ပိ ဝိမောက္ခံ အနဓိဂတောတိ အဓိပ္ပာယော။ အရူပါဝစရေသု ဟိ ဧကမ္ပိ အဓိဂတော ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တဘာဝကာရဏပဋိလာဘတော အဋ္ဌဝိမောက္ခေကဒေသေန တေန တံနာမဒါနေ သမတ္ထေန “အဋ္ဌဝိမောက္ခလာဘီ”တွေဝ ဝုစ္စတိ။ တေနာဟ **“အရူပါဝစရဇ္ဈာနေသု ပန”**တိအာဒိ။

၂၆. **ဖုဋ္ဌန္တံ သစ္ဆိကရောတီ**တိ ဖုဋ္ဌာနံ အန္တော ဖုဋ္ဌန္တော, ဖုဋ္ဌာနံ အရူပါဝစရဇ္ဈာနာနံ အနန္တရော ကာလောတိ အဓိပ္ပာယော။ အစ္စန္တသံယောဂေ စေတ္ထ ဥပယောဂဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဖုဋ္ဌာနန္တရကာလမေဝ သစ္ဆိကရောတိ သစ္ဆိကာတဗ္ဗောပါယေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ “ဧကမန္တံ နိသီဒီ”တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၁၆၅) ဝိယ ဘာဝနပုံသကံ တ ဧတံ။ ယော ဟိ အရူပဇ္ဈာနေန ရူပကာယတော နာမကာယေကဒေသတော စ ဝိက္ခမ္ဘနဝိမောက္ခေန ဝိမုတ္တော, တေန နိရောဓသင်္ခါတော ဝိမောက္ခော အာလောစိတော ပကာသိတော ဝိယ ဟောတိ, န ပန ကာယေန သစ္ဆိကတော။ နိရောဓံ ပန အာရမ္မဏံ ကတွာ ဧကစ္စေသု အာသဝေသု ခေပိတေသု တေန သော သစ္ဆိကတော ဟောတိ, တသ္မာ သော သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ နိရောဓံ ယထာအာလောစိတံ နာမကာယေန သစ္ဆိကရောတီတိ **ကာယသက္ခီ**တိ ဝုစ္စတိ, န တု ဝိမုတ္တောတိ ဧကစ္စာနံ အာသဝါနံ အပရိက္ခီဏတ္တာ။

၂၇. **ဒိဋ္ဌန္တံ ပတ္တော**တိ ဧတေန စတုသစ္စဒဿနသင်္ခါတာယ ဒိဋ္ဌိယာ နိရောဓဿ ပတ္တတံ ဒီပေတိ။ “ဒိဋ္ဌန္တံ ပတ္တော”တိ တ ပါဌော, ဒဿနသင်္ခါတဿ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဉာဏဿ အနန္တရံ ပတ္တောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပဌမဖလတော ပဋ္ဌာယ ဟိ ယာဝ အဂ္ဂမဂ္ဂါ ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တောတိ။

၂၈. ဣမံ ပန နယံ “နော”တိ ပဋိက္ခိပိတွာ တိ ဧတ္ထ ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တသဒ္ဓာဝိမုတ္တဘာဝပ္ပတ္တာနံ ပညာနာနတ္တံ ဝုတ္တံ, န ပန ယေန ဝိသေသေန သော ဝိသေသော ပတ္တော, သော ဝုတ္တောတိ ဣမံ ဒေါသံ ဒိသွာ ပဋိက္ခေပေါ ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အာဂမဋ္ဌကထာသု** တိ စ ဝစနေန အာဂမနီယနာနတ္တသန္နိဋ္ဌာနမေဝ ထိရံ ကရောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သဒ္ဒဟန္တော ဝိမုတ္တော**တိ ဧတေန သဗ္ဗထာ အဝိမုတ္တဿပိ သဒ္ဓာမတ္တေန ဝိမုတ္တဘာဝံ ဒဿေတိ။ **သဒ္ဓာဝိမုတ္တော** တိ တ သဒ္ဓာယ အဓိမုတ္တောတိ အတ္ထော။

၂၉. ပညံ တပေဟတီတိ ပညံ သာတိသယံ ပဝတ္တေတီတိ အတ္ထော။ **ပညာ ဣမံ ပုဂ္ဂလံ ဝဟတီ** တိ နိဗ္ဗာနာဘိမုခံ ဂမေတီတိ အတ္ထော။

၃၁. ဧဝံ မဂ္ဂက္ခဏေပိ တိ အယံ အပိ-သဒ္ဒော ကသ္မာ ဝုတ္တော, နနု အရိယေန အဋ္ဌင်္ဂိကေန မဂ္ဂေန သမန္နာဂတော မဂ္ဂက္ခဏေ ဧဝ ဟောတီတိ တဒါ ဧဝ သောတာပန္နော နာမာတိ အာပန္နန္တိ? နာပန္နံ ။ မဂ္ဂေန ဟိ အတ္တနာ သဒိသဿ အဋ္ဌင်္ဂိကဿ တ သတ္တင်္ဂိကဿ တ ဖလဿ သောတောတိ နာမံ ဒိန္နန္တိ ဧတေနပိ သမန္နာဂတဿ သောတာပန္နဘာဝတော, သောတေန တ မဂ္ဂေန ပဝတ္တေတုံ အပရိဟီနေန ဖလဋ္ဌောပိ သမန္နာဂတော ဧဝ နာမ, န စ ဧတေန ပဌမမဂ္ဂက္ခဏေ ဝိယ သောတော သမာပဇ္ဇိယမာနော, တသ္မာ သမာပန္နသောတတ္တာ ပဌမဖလတော ပဋ္ဌာယ “သောတာပန္နော”တိ ဝတ္တုံ ယုတ္တော။ ဝုတ္တဉ္ဟိ “ယေ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, မယိ အဝေစ္စပ္ပသန္နာ, သဗ္ဗေ တေ သောတာပန္နာ။ တေသံ သောတာပန္နာနံ ပဉ္စန္နံ ဣဓ နိဋ္ဌာ, ပဉ္စန္နံ ဣဓ ဝိဟာယ နိဋ္ဌာ”တိ (အ. နိ. ၁၀.၆၄)။ တတ္ထ ဒုတိယဖလဋ္ဌာဒီနံ ဝိသုံ နာမံ အတ္ထီတိ ပဌမဖလဋ္ဌော ဧဝ ဣတရေဟိ ဝိသေသိယမာနော “သောတာပန္နော”တိ ဝတ္တုံ ယုတ္တောတိ သော ဧဝ ဣဓာဓိပ္ပေတော။ **ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေန ဗုဇ္ဈတီ** တိ ဧတေန ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂဿ စတုသစ္စပစ္စဝေက္ခဏာဒီနံ ဥပနိဿယဘာဝံ ဒဿေတိ။ သမ္ဗောဓိ ပရံ အယနံ နိဿယော ဧတဿာတိ ဟိ **သမ္ဗောဓိပရာယဏော** တိ။ ဒုတိယေနတ္ထေန သမ္ဗောဓိ ပရံ အယနံ ဂတိ ဧတဿာတိ **သမ္ဗောဓိပရာယဏော** ။

၃၂. ကေဝလေန ကုလသဒ္ဒေန မဟာကုလမေဝ ဝုစ္စတီတိ အာဟ **“မဟာဘောဂကုလေသုယေဝ နိဗ္ဗတ္တတီတိ အတ္ထော”**တိ။

၃၃. ခန္ဓဗီဇံ နာမ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ။ **ဣဟဋ္ဌကနိဗ္ဗာနိကဝသေနေဝ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကထိတာ** တိ သဗ္ဗာနကော အဗ္ဗုတ္တသံယောဇနေသမုစ္ဆေဒေ အကတေပိ အနာကမိသဘာဝေ အနာဝတ္တိဓမ္မော ဣဓ ဂဏနူပဂေ န ဟောတိ, ဟေဋ္ဌာ ဥပရိ စ သံသရဏကော ကာမဘဝဂတော ဟီနဗ္ဗာနကော ဣဓ ဂဏနူပဂေတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၄. ယံ ဝတ္တဗ္ဗ န္တိ “ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ တနုဘာတေ ဝေဒိတဗ္ဗော”တိအာဒိ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ အတ္ထော။

၃၆. ဥပပန္နံ တ သမနန္တရာ တိ ဥပပန္နံ တ ဧတေန ပုဂ္ဂလေန ဟောတိ, အထ သမနန္တရာ အရိယမဂ္ဂံ သဉ္ဇနေတိ။ **အပ္ပတ္တံ တ ဝေမဇ္ဈံ အာယုပ္ပမာဏ** န္တိ အာယုပ္ပမာဏံ တဿ ပုဂ္ဂလဿ ဝေမဇ္ဈံ အပ္ပတ္တံ ဟောတိ, ဧတ္ထန္တရေ အရိယမဂ္ဂံ သဉ္ဇနေတီတိ အယမေတ္ထ ဟဋ္ဌိအတ္ထော။ အဋ္ဌကထာယံ ပန “အပ္ပတွာ ပဗ္ဗတံ နဒီ”တိ ဝိယ **အာယုပ္ပမာဏံ ဝေမဇ္ဈံ အပ္ပတ္တံ တ ဟုတွာ** တိ ပရသဒ္ဒယောဂေ ပရတော ဘူတော ဟုတွာ သဒ္ဒော ဝစနသေသဘူတော ပယုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၇. ဥပဟစ္စာ တိ ဧတဿ ဥပဂန္တွာတိ အတ္ထော, တေန ဝေမဇ္ဈာတိက္ကမော ကာလကိရိယောပဂမနဉ္စ သင်္ဂဟိတံ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ **“အတိက္ကမိတွာ ဝေမဇ္ဈ”** န္တိအာဒိ။

၄၀. ဥဒ္ဓံတဟိဘာဝေနာ တိ ဥဒ္ဓံ ဝဟတီတိ ဥဒ္ဓံတဟိ, တဏှာသောတံ ဝဋ္ဋသောတံ တ, တဿ ဘာတေ, တေန ဥဒ္ဓံတဟိဘာဝေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အဝိဟေသု ဥဒ္ဓံသောတော ယဒိပိ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ န ဟောတိ, ယတ္ထ တ တတ္ထ တ ဂန္တွာ ပရိနိဗ္ဗာယတု, ပရိနိဗ္ဗာယိနော ပန တဿ အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယိတာ သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယိတာ စ အတ္ထီတိ တတ္ထ ဒသ အနာကမိနော ဝုတ္တာ, ဧဝံ အတပ္ပာဒီသုပိ။ **အနုပဟစ္စတလာ** တိ အပ္ပတ္တတလာ။ အသင်္ခါရသသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီနံ လဟုသာလဟုသဂတိကာ ဧဝ ပရိတ္တဝိပုလတိဏကဋ္ဌဈာပကပပ္ပဋိကာသဒိသတာ ဝေဒိတ

ဗ္ဗာ, န ဥပပ္ဖဇ္ဇိတ္ဝာတဝ နိဗ္ဗာယနကာဒီဟိ အဓိမတ္တတာ ဝိယ သမုဒ္ဒံ ပတ္ဝာ နိဗ္ဗာယနကတော အနဓိမတ္တတာ ဝိယ စ အန္ဝ တရာ ဥပဟာစ္စပရိနိဗ္ဗာယီဟိ ဥဒ္ဓံသောတတော စ အဓိမတ္တာနဓိမတ္တတာ။ တေ ဧဝ ဟိ အသင်္ခါရသသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယိနောတိ။ **တတော မဟန္တတရေ** တိ ဝစနံ တိဏကဋ္ဌစျာပနသမတ္ထပပ္ပဋိကာဒသ္သနတ္ထံ, န အဓိမတ္တ နာဓိမတ္တဒသ္သနတ္ထန္တိ။

နော စသ္သ နော စ မေ သိယာ တိ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာဒိကံ ဟေတုပဉ္စကံ နော စ အသ္သ, ဝိညာဏာဒိကံ ဣဒံ ဖလပဉ္စကံ ဝတ္တမာနံ နော စ မေ သိယာတိ အတ္ထော။ တေန အတီတဘဝသံသိဒ္ဓိတော ဒုက္ခသမုဒယတော ဣမသ္သ ဒုက္ခသ္သ ပဝတ္တိဒသ္သနတော ပစ္စယသမုဒယဋ္ဌေန ခန္ဓာနံ ဥဒယဒသ္သနပဋိပတ္တိ ဝုတ္တာ ဟောတိ။ **န ဘဝိသ္သတိ, န မေ ဘဝိသ္သတီ**တိ ယဒိ တေရဟိ ဟေတုပဉ္စကံ န ဘဝိသ္သတိ, အနာဂတေ ဖလပဉ္စကံ န မေ ဘဝိသ္သတီတိ အတ္ထော။ တေန ပစ္စယနိရောဓဋ္ဌေန ဝယဒသ္သနပဋိပတ္တိ ဝုတ္တာ ဟောတိ, တေရဟိ အနာဂတေ စ အတ္တတ္တနိယနိတရဏဝသေန သုညတာပဋိပတ္တိ တ စတူဟိပိ ဝုတ္တာ။ **ယဒတ္ထိ** တိ ယံ အတ္ထိ။ **ဘူတန္တိ** သသဘာဝံ နိဗ္ဗတ္တံ တ ယထာဒိဋ္ဌဥဒယဗ္ဗယံ ယထာဒိဋ္ဌသုညတံ တ ခန္ဓပဉ္စကံ ပရိကပ္ပိတက္ကတ္ထိပုရိသသတ္တာဒိဘာဝရဟိတံ နာမရူပမတ္တန္တိ အတ္ထော။ ဝိဝဋ္ဋာနုပသ္သနာယ ဝိဝဋ္ဋမာနသော တံ ဘူတံ ပဇဟာမိတိ **ဥပေက္ခံ ပဋိလဘတိ,** သင်္ခါရုပေက္ခာညာဏေန ဥပေက္ခကော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဘဝေ န ရဇ္ဇတိ, သမ္ဘဝေ န ရဇ္ဇတီ တိ အဝိသိဋ္ဌေ ဝိသိဋ္ဌေ စ ဘဝေ န ရဇ္ဇတီတိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ ပစ္စုပ္ပန္နော ပန ဘဝေ **ဘဝေ,** အနာဂတော ဇာတိယာ ဂဟဏေန ဂဟိတော **သမ္ဘဝေ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အထ တ **ဘဝေ**တိ ဘူတ မေဝ ဝုစ္စတိ, **သမ္ဘဝေ** တအာဟာရော, တသ္မိံ ဒွဝယေ န ရဇ္ဇတီတိ သေက္ခပဋိပတ္တိံ ဒသ္သေတိ ။ ဘူတေ ဟိ သသမ္ဘဝေ စ ဝိရာဂေ သေက္ခပဋိပတ္တိ။ ယထာဟ "ဘူတမိဒန္တိ, ဘန္တေ, ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပသ္သတိ, ဘူတမိဒန္တိ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသ္ဝာ ဘူတသ္သ နိဗ္ဗိဒာယ ဝိရာဂာယ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ။ တအာဟာရသမ္ဘဝန္တိ ယထာဘူတံ။ပေ။ ဒိသ္ဝာ တအာဟာရသမ္ဘဝသ္သ နိဗ္ဗိဒာယ။ပေ။ ပဋိပန္နော ဟောတိ။ တအာဟာရနိရောဓာယံ ဘူတံ, တံ နိရောဓဓမ္မန္တိ ယထာဘူတံ။ပေ။ ဒိသ္ဝာ နိရောဓဓမ္မသ္သ နိဗ္ဗိဒာယ ဝိရာဂာယ နိရောဓာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘန္တေ, သေက္ခော ဟောတီ"တိ (သံ. နိ. ၂.၃၁)။ **အထုတ္တရိ** တိ အထ ဧဝံ အရဇ္ဇမာနော ဥတ္တရိ သန္တံ ပဒံ နိဗ္ဗာနံ အနုက္ကမေန မဂ္ဂပညာယ သမ္မာ ပသ္သတိ, တဉ္စ ခွဝသ္သ ပဒံ န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သစ္ဆိကတံ စတုတ္ထမဂ္ဂေနေဝ သစ္ဆိကာတဗ္ဗသ္သ တသ္သ တေန အသစ္ဆိကတတ္တာ။

ကေကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၆၃. ကသ္သစိ ကိလေသသ္သ အဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာ ကသ္သစိ ကထဉ္စိ အဝိမုတ္တော ကာမဘဝေ အဇ္ဈတ္တဂ္ဂဟဏသ္သ ဝိသေသပစ္စယောတိ အဇ္ဈတ္တံ နာမ။ တတ္ထ ဗန္ဓနံ အဇ္ဈတ္တသံယောဇနံ, တေန သမ္ပယုတ္တော **အဇ္ဈတ္တသံယောဇနော**။

၈၃. ကာရဏေန ဝိနာ ပဝတ္တဟိတစိတ္တော **အကာရဏဝစ္ဆလော** ။ အနာဂတမ္ပိ ပယောဇနံ အပေက္ခမာနော ပုရိမဂ္ဂဟိတံ တံ ကတံ ဥပဟာအယ ကတညူ ဧဝ နာမ ဟောတိ, န ပုဗ္ဗကာရီတိ အာဟ **"ကရိသ္သတိ မေ"** တိအာဒိ။ **တမော ဇောတိပရာယဏော** ပုညဖလံ အနုပဇီဝန္တော ဧဝ ပုညာနိ ကရောတီတိ **"ပုဗ္ဗကာရီ"**တိ ဝုတ္တော။ **"ဣဏံ ဒေမီ"တိ သညံ ကရောတီ**တိ ဧဝံသညံ အကရောန္တောပိ ကရောန္တော ဝိယ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၈၆. **အစ္ဆမံသံ လဘိတ္ဝာ သူကရမံသန္တိ န ကုက္ကုစ္စာယတီ** တိ အစ္ဆမံသန္တိ ဇာနန္တောပိ သူကရမံသန္တိ န ကုက္ကုစ္စာယတိ, မဒ္ဒိတ္ဝာ ဝီတိက္ကမတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၉၀. **တိတ္တော** တိ နိဋ္ဌိတကိစ္စတာယ နိရုသ္သုက္ကော။

ဒုကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၁. သေသသံဝရဘေဒေနာတိ မနောသံဝရဘေဒေန, သတိသံဝရာဒိဘေဒေန တ။ **အကုသလသီလသမန္နာဂမေနာ** တိ ''ကတမေ စ ထပတိ အကုသလာ သီလာ? အကုသလံ ကာယကမ္မံ အကုသလံ ဝစီကမ္မံ ဟပကော အာဇီဝေ''တိ ဝုတ္တေ ဟိ သမန္နာဂမေန။ **တသ္သ ဟိ။ပေ.။ ဧဝံ သာသင္ကသမာစာရော ဟောတီ** တိ ဧဝံ သာသင္ကော သမာစာရော ဟောတီတိ အတ္ထော။

၉၄. သမာနဝိသယာနံ ပုဂ္ဂလာနံ ဝိသေသဒဿနဝသေန **''ကာယသက္ခိ''** တိအာဒိကံ ဝုတ္တံ။

၁၀၇. သမာဓိ တ အာဒီတိ လောကုတ္တရဓမ္မော ဟိ ပရမတ္ထတော သာသနန္တိ တဒတ္ထော ဟာဒကသမာဓိ တဿ အာဒိ ဝုတ္တော, တအာသန္နတ္တာ **ဝိပဿနာ,** တဿ မူလေကဒေသတ္တာ **မဂ္ဂေ** ။

၁၀၈. ဉဇ္ဇုင္ဂေ ဝိယ ဉဇ္ဇုင္ဂပညော ပုဂ္ဂလော ဒဋ္ဌဗ္ဗော တိ ဉဇ္ဇုင္ဂသဒိသပညတာယ ဧဝ ပညာ ဝိယ ပုဂ္ဂလောပိ ဉဇ္ဇုင္ဂေ ဝိယ ဟောတိ, တသ္မိံ ဓမ္မာနံ အစိရဋ္ဌာနတောတိ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ။ ဝက္ခတိ ဟိ **''ဉဇ္ဇုင္ဂသဒိသပညောတိအတ္ထော''**တိ။

၁၀၉. ယထာ စ ဉဇ္ဇုင္ဂသဒိသာ ပညာ, ဧဝံ နိက္ကုဇ္ဇကုမ္ဘသဒိသာ ပညာ ဧတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တတ္ထ ဓမ္မာနံ အနဝဋ္ဌာနတော။

၁၁၃. စိရဋ္ဌာနတော ထိရဋ္ဌာနတော စ ဟသာဏလေခသဒိသာ ပရာပရာဓနိဗ္ဗတ္တာ ကောဓလေခာ ယဿ သော ဟသာဏလေခူပမသမန္နာဂတော **ဟသာဏလေခူပမော**တိ ဝုတ္တော, ဧဝံ ဣတရေပိ။

၁၁၈. သုတာဒိဝတ္တုရဟိတော တုစ္ဆမာနော နဠော ဝိယာတိ ''နဠော''တိ ဝုစ္စတိ, သော ဥဂ္ဂတော နဠော ဧတဿာ တိ **ဥန္နဠော** ။

၁၂၂. ''သီလကထာ စ နော ဘဝိဿတီ''တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တံ သီလကထာဘဝနံ ပဌမာရမ္ဘောပိ ဒုဿီလေန သဟ န ဟောတီတိ ဒဿေန္တော အာဟ **နေဝ သီလကထာ ဟောတီ''**တိ။

၁၂၃. တတ္ထ တတ္ထာ တိ တသ္မိံ တသ္မိံ အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗေ ပညာယ သောဓေတဗ္ဗေ စ ဝဓေတဗ္ဗေ စ အဓိက သီလံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နပညာယ အနုဂ္ဂဏှာတိ နာမာတိ အတ္ထော။

၁၂၄. ဂူထကူပေ ဝိယ ဒုဿီလ္ယ န္တိ ဧတေန ဒုဿီလျဿ ဂူထသဒိသတ္တမေဝ ဒဿေတိ။

၁၃၀. နော စ သမ္မာ ပညပေတုံ သက္ကောန္တီ တိ ယေဘုယ္ယေန န သက္ကောန္တီတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဥပ္ပန္နေ တထာဂတေ တသ္မိံ အနာဒရိယံ ကတွာ သမာပတ္တိံ ဥပ္ပာဒေတုံ တယမန္တဿ အသမတ္ထဘာဝံ တ။ **တိတ္ထိယာ** တ ပူရဏာဒယော အဓိပ္ပေတာ။

တိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စတုက္ကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၃၃. ပရေန ကတံ ဒုဿီလ္လံ အာဏတ္တိယာ အတ္တနာ စ ပယောဂေန ကတန္တိ အာဏတ္တိယာ ဟာပဿ အယာအေ **''တတော ဥပဓုဿ အယာအေ''** တိ ဝုတ္တော။

၁၄၅. အယန္တိ ''တေသု ပဌမော''တိအာဒိကံ နယံ ဝဒတိ။

၁၄၈. ဒေသနာယ ဓမ္မာနံ ဉာဏဿ အာဟာထဘာဝသမ္ဘာဒနံ **ဉာဏုပ္ပာဋ္ဌနံ။ သဟ ဥဒာဟဋ္ဌဝေလာယာ** တိ ဥဒာဟဋ္ဌ
ဝေလာယ သဒ္ဓိံ တသ္မိံ ကာလေ အနတိက္ကန္တေ ဧတေတိ အတ္ထော။

၁၅၂. **တန္တိ** အနန္တရဝစနံ ဝဒတိ။ ''ကတမော လောကော''တိ ဝုတ္တေ ''ပဉ္စုပာဒာနက္ခန္ဓာ''တိ မဟန္တံ အတ္ထံ သ
င်္ဂဟိတွာ ဌိတဝစနံ **အတ္ထယုတ္တံ** ။ လုဇ္ဇတီတိ လောကောတိ **ကာရဏယုတ္တံ** ။

၁၅၆. **သဟိတာသဟိတဿာ** တိ သဟိတာသဟိတေတိ အတ္ထော, သဟိတာသဟိတဿ ပရိစ္ဆိန္ဒနေတိ တ ။ **ဒွ
ေဝယေတ**တိ ဒုတိယစတုတ္ထာယေဝ။ ဒေသကသာဝကသမ္ပတ္တိယာ ဗောဓေတုံ သမတ္ထတာယ **သဘာဝဓမ္မကထိကာ,** သစ္
စဓမ္မကထိကာတိ အတ္ထော။

၁၅၇. ကုသလဓမ္မေဟိ စိတ္တဿ တသနာဘာဝနာ **တသဓုရံ။ အယံ ဟာပပုဂ္ဂလော** တိ စတုတ္ထော ဝုတ္တော, န
ပဌမော။ ပဌမော ဟိ အဝိသံဝာဒေတုကာမော ဝေရဇ္ဇဗ္ဗရာဟမ္မဏသဒိသော အဓိပ္ပေတောတိ။

၁၅၉. **ပုဂ္ဂလေပိ အရိယာနံ အဘိက္ကမနာဒိသဒိသတာ** တိ ပုဂ္ဂလေ အဘိက္ကမနာဒီနံ အရိယာနံ အဘိက္ကမနာဒိ
သဒိသတာတိ အတ္ထော, အရိယာနံ အဘိက္ကမနာဒိနာ ပုဂ္ဂလဿ သဒိသတာတိ တ သဒိသာဘိက္ကမနာဒိတာတိ အတ္
ထော။

၁၆၆. ဒုဿီလံ ''ဒုဿီလော''တိ ဝဒန္တော **ဘူတံ ဘာသတိ** နာမ။ ဟဏာတိဟတေန ဒုဿီလံ အဒိန္နာအနေန ဒု
ဿီလောတိ အဝတွာ ဟဏာတိဟတေနေတတိ ဝဒန္တော **တစ္ဆံ ဘာသတိ** နာမ။ ယမိဒံ ''ကာလေနာ''တိ ဝုတ္တံ, တတ္
ရ တသ္မိံ ဝစနေ, ယော ''ကာလေန ဘဏတိ''တိ ဝုတ္တော, သော ကီဒိသောတိ ဒဿနတ္ထံ ''ကာလညူ ဟောတိ''တိ
အာဒိ ဝုတ္တန္တိ ဒဿေန္တော **''ယမိဒံ ကာလေနာတိ ဝုတ္တံ, တတြ ယော ပုဂ္ဂလော''** တိအာဒိမာဟ။

၁၆၈. **အာဂမနဝိပတ္တိ** နာမ ကမ္မံ, **ပုဗ္ဗုပ္ပန္နပစ္စယဝိပတ္တိ** သုက္ကသောဏိတံ။ ပဝတ္တေ, ပဝတ္တဿ တ
ပစ္စယာ **ပဝတ္တပစ္စယာ,** အာဟာရာဒယော။ ဇောတေတီတိ **ဇောတိ,** အာလောကော။ ကုလသမ္ပတ္တိယာဒီဟိ ဇောတမာနော စ
ဇောတိ ဝိယာတိ **ဇောတိ**။

၁၇၃. ပဟီနာဝသိဋ္ဌကိလေသပစ္စဝေက္ခဏာပိ ယေဟိ ကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တော အဝိမုတ္တော စ, တေသံ ဒဿန
ဝသေန ဝိမုတ္တိဒဿနမေဝ ဟောတီတိ အာဟ **''ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ ဧကူနဝီသတိဝိဓံ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ''** န္တိ။

၁၇၄. **ယာနိ ကာနိစိ တန္တာဝုတာန** န္တိ တန္တာဝုတာနံ ဝတ္ထာနံ ယာနိ ကာနိစိ ဝတ္ထာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာ
ယံ တတိယံ အဿာတိ **သာယတတိယော**။ အနုယုဥ္ဇနံ **အနုယောဂေ**။ တံ **အနုယုတ္တော** တိ ဥပယောဂဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ,
ဘာဝနပုံသကံ တ။

၁၇၈. **တတ္ထ သိက္ခနဘာဝေနာ** တိ သိက္ခာယ သာဇီဝေ စ သိက္ခနဘာဝေန။ **သိက္ခံ ပရိပူရေန္တော** တိ သီလသံဝရံ
ပရိပူရေန္တော။ **သာဇီဝဉ္စ အဝီတိက္ကမန္တော** တိ ''နာမကာယော ပဒကာယော နိရုတ္တိကာယော ဗျဉ္ဇနကာ
ယော''တိ ဝုတ္တံ သိက္ခာပဒံ ဘဂဝတော ဝစနံ အဝီတိက္ကမန္တော ဟုတွာတတိ အတ္ထော။ ဣဒမေဝ စ ဒွဝယံ ''သိက္ခ
န''န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ သာဇီဝတနတိက္ကမော သိက္ခာပာရိပူရိယာ ပစ္စယော။ တတော ဟိ ယာဝ မဂ္ဂ သံဝရပာရိပူရိ
ဟောတီတိ။ **ဝိနာသနဘာဝတောတိ** ဟိံသနဘာဝတော။ **ဟလိဒ္ဒိရာဂေ ဝိယ န ထိရကထော ဟောတီ** တိ ဧတ္ထ ကထာယ
အဋ္ဌိတဘာဝေန ဟလိဒ္ဒိရာဂသဒိသတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, န ပုဂ္ဂလဿ။

၁၇၉. **အရုမာသကောတိ ယေ တေဟာရံ ဂစ္ဆန္တီ** တိ **ဣတိ**-သဒ္ဒေန ဧဝံပကာရေ ဒဿေတိ။ **အညံ ဒဿေတွာ
အညဿ ပရိဝတ္တန**န္တိ ဒသဂ္ဃနကံ ဝတ္ထယုဂံ ဒဿေတွာ တဿ အဇာနန္တဿ ပဉ္စဂ္ဃနကဿ အာနံ။

၁၈၁. **အဝိကိဏ္ဏသုခ** န္တိ ရူပာဒီသု သုဘာဒိပရိကပ္ပနဝသေန အဝိသဋ္ဌသုခံ။

၁၈၇. ခန္ဓဓမ္မေသု အနိစ္စာဒိဝသေန ပဝတ္တာ ဝိပဿနာ မဂ္ဂဖလလာဘေန ပဋိလဒ္ဓါ နာမ ဟောတိ တဒလာဘေန အနဝဋ္ဌာနတောတိ မဂ္ဂဖလလာဘီ ဧဝ "အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာလာဘီ"တိ ဝုတ္တော, မဂ္ဂဖလဉာဏမေဝ စ အဓိကပညာဘာဝတော စတုသစ္စဓမ္မေ သဗ္ဗဓမ္မေသု ဝရေ နိဗ္ဗာနေ ဧဝ တ ဝိသိဋ္ဌဒဿနဘာဝတော စ **အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာ**တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

၁၈၉. သုတေန အနုပပန္နော တိ ယထာသုတေန တ အတ္ထေန တ န သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။

စတုက္ကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဉ္စကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၉၁. ပဌမပဉ္စကေ ဥဒ္ဒေသေနေဝ ပုဂ္ဂလဝိဘာဂေ ဝိညာယတိတိ ယထာ တေသု ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ , တာယ ပဋိပတ္တိယာ တေ ဝိဘဇန္တော **"တတြ ယွ်တာယ"** န္တိအာဒိမာဟ။ **အာရမ္ဘသဒ္ဒော** တိ အာရမ္ဘကိရိယာတစကော သဒ္ဒောတိ အတ္ထော။ ဖလုပ္ပတ္တိယာ မဂ္ဂကိစ္စံ နိဋ္ဌိတံ ဟောတီတိ **"မဂ္ဂကိစ္စဝသေန ဖလမေဝ ဝုတ္တ"** န္တိ အာဟ။ **အာယာစနသာဓူ**တိ န ပသံသနာဒိသာဓူတိ အတ္ထော။

၁၉၂. အာဒိတော ဓေယျံ ဌပေတဗ္ဗံ **အာဓေယျံ,** ဒဿနသဝနပဋိဝစနအနဝသေန မုခေန ဝိယ ပဝတ္တံ ဂဟဏံ **မုခ**န္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တံ မုခံ အာဓေယျံ, ဂဟဏတ္ထံ ပကတိမုခမေဝ တ အာဓေယျံ ယဿ သော **အာဓေယျမုခော,** အဝိစာရေတွာ အာဒိကထာယ ဧဝ ဌပိတဂဟဏောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၉၄. ရဇဂ္ဂသ္မိ န္တိ ရဇဂ္ဂဘာဝေ။

၁၉၉. ဂတ ခီရံ အဂ္ဂမက္ခာယတီတိ န ဇဝံ သမ္ဗန္ဓော, ဥပ္ပတ္တိတော ပန ပဉ္စ ကေရသေ ဒဿေတွာ တေသု သပ္ပိမဏ္ဍဿ အဂ္ဂဘာဝဒဿနတ္ထံ **"ဂတ ခီရ"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **"ကဝိတော ခီရံ နာမ ဟောတီ"**တိအာဒိ။

ပဉ္စကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဆက္ကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၀၂. ဆက္ကေ ကေန္တတော ဟာကဋ္ဌာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါဒယော တေ ယထာဝုတ္တဂုဏာ ပုဂ္ဂလာတိ ဒဿေန္တော **"သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော တေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တေနာ**တိ သာမံ သစ္စာဘိသမယော တတ္ထ စ သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တိဗလေသု စ ဝသိဘာဝပ္ပတ္တီတိ ဧတေန သဗ္ဗေန သမုဒိတေန။ "သဗ္ဗညုတညာဏေနာ"တိ ပန ဝုတ္တေ သဗ္ဗမိဒံ သင်္ဂဟိတံ ဟောတိ သာမံ သစ္စာဘိသမယေန ဗလေသု စ ဝသိဘာဝပ္ပတ္တိယာ စ ဝိနာ သဗ္ဗညုတညာဏဿ အဘာဝတ, တသ္မာ အဋ္ဌကထာယံ **"သဗ္ဗညုတညာဏေနာ"**တိ တွေကမေဝ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အနာစရိယကေန အတ္တနာ ဥပ္ပာဒိတေနာ** တိ ဝစနေန သဗ္ဗညုတညာဏဿ သာစရိယကတ္တံ ပရတော ဥပ္ပတ္တိဥ္စ ပဋိသေဓေတိ, န သာစရိယကံ ပရေဟိ ဥပ္ပာဒိတဉ္စ သဗ္ဗညုတညာဏံ။ န ဟိ တံ တာဒိသံ နိတရေတဗ္ဗံ အတ္ထီတိ။

ဆက္ကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သတ္တကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၀၃. သဒ္ဓါ နာမ သာဓုလဒ္ဓိကာတိ ဥမ္မုဇ္ဇတီ တိ ဧတေန ကုသလေသု ဓမ္မေသု အဇ္ဈောဂဓာ, ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေသု တ အဓိမောက္ခဘူတာ သဒ္ဓါ သာဓူတိ ဥမ္မုဇ္ဇမာနံ ကုသလံ ဒဿေတိ, ဇဝံ **ဟိရီ**ယာဒီသု စ။ **ကုသလေသု ဓမ္မေသူ**တိ တွေ့ ဘုမ္မနိဒ္ဒေသော တဒဇ္ဈောဂဓတောယ တဒုပကာရတာယ တ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တွေ့ စ **ဥမ္မုဇ္ဇတိ သာဟု သဒ္ဓါ ကုသလေသု ဓမ္မေသူ**တိအာဒိနာ သဒ္ဓါဒီနံ ဥမ္မုဇ္ဇနပညာယ သဒ္ဓါဒီနံ ဥပ္ပတ္တိံ ဒဿေတိ။ တေနေဝ **"တဿ သာ သဒ္ဓါ နေဝ တိဋ္ဌတီ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **"သာဟု သဒ္ဓါ ကုသလေသု ဓမ္မေသူ"** တိ တ ဥမ္မုဇ္ဇနဿ ဥပကာရကံ

အာနိသံသဒဿနံ ဝတွတ **“ဥမ္မုဇ္ဇတီ”** တိ ဧတေန သဒ္ဓာသင်္ခာတမေဝ ဥမ္မုဇ္ဇနံ ဒဿိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **စင်္ကတရေတိ** ရဇကာနံ ခာရပရိသာဝနေ။ ကေကမ္မနိဗ္ဗတ္တာ ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂစုတိသန္တတိ ကောဝ စိတ္တတရောတိ စုတိတော အနန္တရော ယထာဂဟိတော ဒုတိယော ဟောတီတိ အာဟ **“ဒုတိယစိတ္တတရေနာ”** တိ။ ဥမ္မုဇ္ဇိတွတ ဌိတာဒယော စတ္တာရော တာယ တာယ ဇာတိယာ အရဟတ္တံ အသစ္စိကရောန္တာ အနေကေ ပုဂ္ဂလာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, သစ္စိကရောန္တော ပန ဧကောပိ ပုဗ္ဗဘာဂေ တတိယပုဂ္ဂလာဒိဘာဝံ အာပဇ္ဇိတွတ အန္တေ သတ္တမပုဂ္ဂလော ဟောတီတိ။

သတ္တကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဒသကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၀၉. ပဉ္စန္နံ ဣဓ နိဋ္ဌာ, ပဉ္စန္နံ ဣဓ ဝိဟာယ နိဋ္ဌာ တိ ဧတ္ထ ယေ သောတာပန္နာဒယော ရူပာရူပဘဝေ ဥပပဇ္ဇိတွတ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ, တေ ဣဓ ဝိဟာယ နိဋ္ဌာပက္ခံ ဘဇမာနာပိ အဇ္ဈတ္တသံယောဇနာနံ အသမုစ္ဆိန္နတ္တာ ပုထုဇ္ဇနသာဓာရဏေ စ ဌာနေ ဥပပတ္တိယာ န ဂဟိတာ။ အသာဓာရဏဋ္ဌာနုပ္ပတ္တိဝသေန ပန အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီအာဒယော ဧဝ ‘‘ဣဓ ဝိဟာယ နိဋ္ဌာ’’တိ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။

ဒသကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပုဂ္ဂလပညတ္တိပကရဏ-မူလဋီကာ သမတ္တာ။

ကထာဝတ္ထုပကရဏ-မူလဋီကာ

ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ

ကထာနံ ဝတ္ထုဘာဝတောတိ ကထာသမုဒာယဿ ပကရဏဿ အတ္တနော ဧကဒေသာနံ ဩကာသဘာဝံ ဝဒတိ။ သမုဒာယေ ဟိ ဧကဒေသော အန္တောဂဓောတိ။ ယေန ပကာရေန သင်္ခေပေန အဒေသယိ, တံ ဒဿေန္တော **“မာတိကာဌပနေနေဝ ဌပိတဿာ”**တိ အာဟ။

နိဒါနကထာဝဏ္ဏနာ

အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယီတိ ပရိနိဗ္ဗာနမေဝ ပရိနိဗ္ဗာနဿ ပရိနိဗ္ဗာနန္တရတော ဝိသေသနတ္ထံ ကရဏဘာဝေန ဝုတ္တံ။ ယာယ ဝါ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ အဓိဂတာယ ပစ္ဆိမစိတ္တံ အပ္ပဋိသန္ဓိကံ ဇာတံ, သာ ဝါ တဿ အပ္ပဋိသန္ဓိဥပသမဿ ကရဏဘာဝေန ဝုတ္တာတိ။ **ဒုဗ္ဗလပက္ခ**န္တိ န ကာဠာသောကံ ဝိယ ဗလဝန္တံ, အထ ခော ဧကမဏ္ဍလိကန္တိ ဝဒန္တိ။ ဓမ္မဝါဒီအဓမ္မဝါဒီဝိသေသဇနနသမတ္ထာယ ပန ပညာယ အဘာဝတော ဒုဗ္ဗလတာ ဝုတ္တာ။ **တေသံယေဝ**တိ ဗာဟုလိယာနမေဝ, ဗဟုဿုတိကာတိပိ နာမံ။ **ဘိန္နကာ**တိ မူလသင်္ဂီတိတော မူလနိကာယတော ဝါ ဘိန္နာ, လဒ္ဓိယာ သုတ္တန္တေဟိ လိင်္ဂါကပ္ပေဟိ စ ဝိသဒိသဘာဝံ ဂတာတိ အတ္ထော။

မူလသင်္ဂဟန္တိ ပဉ္စသတိကသင်္ဂီတိံ။ **အညတြ သင်္ဂဟိတာ**တိအာဒီသု ဒီဃာဒီသု အညတြ သင်္ဂဟိတတော သုတ္တန္တရာသိတော တံ တံ သုတ္တံ နိက္ကမိတွာ အညတြ အကရိံသူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သင်္ဂဟိတတော ဝါ အညတြ အသင်္ဂဟိတံ သုတ္တံ အညတြ ကတ္ထစိ အကရိံသု, အညံ ဝါ အကရိံသူတိ အတ္ထော။ **အတ္ထံ ဓမ္မဉ္စာ**တိ ပါဠိယာ အတ္ထံ ပါဠိဉ္စ။ **ဝိနယေ နိကာယေသု စ ပဉ္စသူ**တိ ဝိနယေ စ အဝသေသပဉ္စနိကာယေသု စ။

“ဒွေပါနန္ဒ, ဝေဒနာ ဝုတ္တာ မယာ ပရိယာယေနာ”တိအာဒိ (မ. နိ. ၂.၈၉) **ပရိယာယဒေသိတံ**။ ဥပေက္ခာဝေဒနာ ဟိ သန္တသ္မိံ ပဏီတေ သုခေ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာတိ အယဉှေတ္ထ ပရိယာယော။ “တိဿော ဣမာ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနာ သုခါ ဒုက္ခာ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ”တိအာဒိ (သံ. နိ. ၄.၂၄၉-၂၅၁) **နိပ္ပရိယာယဒေသိတံ**။ ဝေဒနာသဘာဝေ ဟိ တိဝိဓေတိ အယမေတ္ထ နိပ္ပရိယာယတာ။ “သုခါပိ ဝေဒနာ အနိစ္စာ သင်္ခတာ”တိအာဒိ (ဒီ. နိ. ၂.၁၂၃) **နီတတ္ထံ**။ “ယံ ကိဉ္စိ ဝေဒယိတံ, သဗ္ဗံ တံ ဒုက္ခ”န္တိအာဒိ (သံ. နိ. ၂.၃၂) **နေယျတ္ထံ**။ “တီဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဌာနေဟိ ဇမ္ဗုဒီပကာ မနုဿာ ဥတ္တရကုရုကေ စ မနုဿေ အဓိဂ္ဂဏှန္တိ ဒေဝေ စ တာဝတိံသေ”တိအာဒိကံ (အ. နိ. ၉.၂၁) **အညံ သန္ဓာယ ဘဏိတံ** ဂဟေတွာ **အညံ အတ္ထံ ဌပယိံသု**။ “နတ္ထိ ဒေဝေသု ဗြဟ္မစရိယဝါသော”တိအာဒိကံ (ကထာ. ၂၇၀) သုတ္တဉ္စ အညံ သန္ဓာယ ဘဏိတံ အတ္ထဉ္စ အညံ ဌပယိံသူတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ “အတ္တေကစ္စော ပုဂ္ဂလော အတ္တဟိတာယ ပဋိပန္နော”တိအာဒိ (ပု. ပ. မာတိကာ ၄.၂၄) **ဗျဉ္ဇနစ္ဆာယာယ** သဏှသုခုမံ သုညတာဒိ**အတ္ထံ ဗဟုံ ဝိနာသယုံ**။

ဝိနယဂမ္ဘီရန္တိ ဝိနယေ ဂမ္ဘီရဉ္စ ဧကဒေသံ ဆဍ္ဍေတွာတိ အတ္ထော။ ကိလေသဝိနယေန ဝါ ဂမ္ဘီရံ ဧကဒေသံ သုတ္တံ ဆဍ္ဍေတွာတိ အတ္ထော။ **ပတိရူပ**န္တိ အတ္တနော အဓိပ္ပာယာနုရူပံ **သုတ္တံ,** သုတ္တပတိရူပကံ ဝါ အသုတ္တံ။ ဧကစ္စေ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍမေဝ ဝိဿဇ္ဇိံသု, ဧကစ္စေ သကလံ အဘိဓမ္မပိဋကန္တိ အာဟ **“အတ္ထုဒ္ဓာရံ အဘိဓမ္မံ ဆပ္ပကရဏ”**န္တိ။ ကထာဝတ္ထုဿ သဝိတဒတ္တောပိ အဝိတအနိ ဆပ္ပကရဏာနိ ပဌိတဗ္ဗာနိ သိယုံ, တာနိ နပ္ပဝတ္တန္တီတိ ဟိ ဒဿနတ္ထံ **“ဆပ္ပကရဏ”**န္တိ ဝုတ္တန္တိ။ တတိယသင်္ဂီတိတော ဝါ ပုဗ္ဗေ ပဝတ္တမာနာနံ ဝသေန **“ဆပ္ပကရဏ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ **အညာနီ**တိ အညာနိ အဘိဓမ္မပကရဏာဒီနိ။ **နာမ**န္တိ ယံ ဗုဒ္ဓါဒိပဋိသံယုတ္တံ န ဟောတိ မဉ္ဇုသိရီတိအာဒိကံ, တံ နိကာယနာမံ။ **လိင်္ဂ**န္တိ နိဝါသနပါရုပနာဒိဝိသေသကတံ သဏ္ဌာနဝိသေသံ။ သိက္ကာဒိကံ **ပရိက္ခာရံ**။ **အာကပ္ပော** ဌာနာဒီသု အင်္ဂဋ္ဌပနဝိသေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ကရဏ**န္တိ စီဝရသိဗ္ဗနာဒိကိစ္စဝိသေသော။

သင်္ကန္တိကဿပိကေန နိကာယေန ဝါဒေန ဝါ ဘိန္နာ **သင်္ကန္တိကာ**တိ အတ္ထော။ **သင်္ကန္တိကာနံ** ဘေဒါ **သုတ္တဝါဒီ အနုပုဗ္ဗေန ဘိဇ္ဇထ** ဘိဇ္ဇိံသူတိ အတ္ထော။ **ဘိန္နဝါဒေနာ**တိ ဘိန္နာ ဝါဒါ ဧတေသန္တိ ဘိန္နဝါဒါ,

တေန အဘိန္နေန ထေရတာဒေန သဟ အဍ္ဍာရသ ဟောန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဘိန္နတဒေနာ** တိ တ ဘိန္နာယ လဒ္ဓိယာ အဍ္ဍာရသ ဟောန္တိ, တေ သဗ္ဗေပိ သဟာတိ အတ္ထော။ **ထေရတာအနမုတ္တမောတိ** တွေ **ထေရ**-ဣတိ အဝိဘတ္တိ ကော နိဒ္ဒေသော။ ထေရာနံ အယန္တိ ထေရော။ ကော သော? တဒေ။ ထေရော တအနမုတ္တမောတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

ဥပ္ပန္နေ တဒေ သန္ဓာယ **"ပရပ္ပတဒမထန"** န္တိ အာဟ။ အာယတိံ ဥပ္ပဇ္ဇနကတအနံ ပဋိသေဓနလက္ခဏဘာဝ တော **"အာယတိလက္ခဏ"** န္တိ ဝုတ္တံ။

နိအနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မဟာဝဂ္ဂေ

၁. ပုဂ္ဂလကထာ

၁. သုဒ္ဓသစ္စိကဋ္ဌော

၁. အနုလောမပစ္စနီကဝဏ္ဏနာ

၁. မာယာယ အမဏိအာဒယော မဏိအာဒိအာကာရေန ဒိဿမာနာ ''မာယာ''တိ ဝုတ္တာ။ အဘူတေန မဏိဥဒကာဒိ အာကာရေန ဂယှမာနာ မာယာမရီစိအာဒယော အဘူတဥည္ဉာကာရတ္တာ အသစ္စိကဋ္ဌာ။ ယော တထာ န ဟောတိ, သော သစ္စိကဋ္ဌောတိ ဒဿေန္တော အာဟ **"မာယာ။ပေ။ ဘူတတ္ထော"** တိ။ အနုဿဝါဒိဝသေန ဂယှမာနော တ ထာပိ ဟောတိ အညထာပီတိ တာဒိသော ဥေယျော န ပရမတ္ထော, အတ္တပစ္စက္ခော ပန ပရမတ္ထောတိ ဒဿေန္တော အာဟ **"အနုဿတ။ပေ။ ဥတ္တမတ္ထော"** တိ။

ဆလတဒဿာ တိ အတ္ထီတိ ဝစနသာမညေန အတ္ထီတိ ဝုတ္တေပိ ရူပာဒီပိ သာမညဝစနဿာတိ အဓိပ္ပာ ယော။ ''သော သစ္စိ။ပေ။ လဒ္ဓိ ဂဟေတ္ဝာ အာမန္တာတိ ပဋိဇာနာတီ''တိ ဝစနတော ပန ''ဆလတဒဿာ''တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ န ဟိ လဒ္ဓိ ဆလန္တိ။ **ဩကာသံ အဒဒမာနော**တိ ပတိဋ္ဌံ ပစ္ဆိန္ဒန္တော။ ယဒိ သစ္စိကဋ္ဌေန ဥပလဗ္ဘတိ, ရူပာဒယော ဝိယ ဥပလဗ္ဘေယျ, တထာ အနုပလဗ္ဘနီယတော န တဝ တဒေ တိဋ္ဌတီတိ နိဝတ္တေန္တောတိ အဓိပ္ပာ ယော။ **တံ သန္ဓာယာ** တိ ''ယော သစ္စိကဋ္ဌော''တိ တွေ ဝုတ္တော ယော သစ္စိကဋ္ဌော, သော သပ္ပစ္စယာဒိဘာဝေန ဒီ ပိတော ''ရူပဉ္စ ဥပလဗ္ဘတီ''တိအာဒီသု အာဂတော ဓမ္မပ္ပဘေအောတိ ဒဿေတိ။

"တေန သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေနာ" တိ ဝတ္ဝာ **"တေနာကာရေနာ"**တိ ဝဒတော အယမဓိပ္ပာယော – သစ္စိကဋ္ဌပရ မတ္ထာကာရေန ဥပလဗ္ဘမာနံ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေန ဥပလဗ္ဘမာနံ နာမ ဟောတီတိ။ အညထာ တတောတိ တဿ တေနာကာရေနာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ကော ပနေတိဿာ ပုရိမပုစ္ဆာယ စ ဝိသေသောတိ? ပုရိမပုစ္ဆာယ သတ္တပညာသဝိဓော ဓမ္မပ္ပဘေအော ယထာ ဘူတေန သဘာဝတ္တေန ဥပလဗ္ဘတိ, ဧဝံ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတီတိ ဝုတ္တံ။ ဣဓ ပန ဘူတသ ဘာဝတ္တေန ဥပလဗ္ဘမာနော သော ဓမ္မပ္ပဘေအော ယေန ရုပ္ပနာဒိသပ္ပစ္စယာဒိအာကာရေန ဥပလဗ္ဘတိ, ကိံ တေနာ ကာရေန ပုဂ္ဂလောပိ ဥပလဗ္ဘတီတိ ဧသ ဝိသေသော။ ယထာ ပန ရူပံ ဝိယ ဘူတသဘာဝတ္တေန ဥပလဗ္ဘမာနာ ဝေဒနာ န ရုပ္ပနာကာရေန ဥပလဗ္ဘတိ, ဧဝံ ဓမ္မပ္ပဘေအော ဝိယ ဘူတသဘာဝတ္တေန ဥပလဗ္ဘမာနော ပုဂ္ဂလော န ရုပ္ပနာဒိ သပ္ပစ္စယာဒိအာကာရေန ဥပလဗ္ဘတီတိ သက္ကာ ပရတဒိနာ ဝတ္တုန္တိ အစောဒနီယံ ဧတံ သိယာ။ အဝဇာနနူဇ္ဇ တသ္မ သ ယုတ္တန္တိ နိဂ္ဂဟော စ န ကာတဗ္ဗော။ ဓမ္မပ္ပဘေဒတော ပန အညဿ သစ္စိကဋ္ဌဿ အသိဒ္ဓတ္တာ ဓမ္မပ္ပ ဘေအာကာရေနေဝ စောဒေတိ။ အဝဇာနနေနေဝ နိဂ္ဂဟံ ဒဿေတိ။ အနုဇာနနာဝဇာနနပက္ခာ သာမညဝိသေသေဟိ ပဋိ ညာပဋိက္ခေပပက္ခာ အနုလောမပဋိလောမပက္ခာ ပဌမဒုတိယနယာတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။

"တေန ဝတ ရေ ဝတ္တဗ္ဗေ" တိ ဝဒန္တော ဝတ္တဗ္ဗဿ အဝစနေ အေသံ ဟာပေတီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန **"နိ ဂ္ဂဟဿ ဟာပိတတ္တာ"**တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **"ဧဝမေတံ နိဂ္ဂဟဿ စ အနုလောမပဋိလောမတော စတုန္နံ ဟာပ**

နာရောပနဥ္စ ဝုတ္တတ္တာ ဥပလဗ္ဘတီတိအာဒိကံ အနုလောမပဥ္စကံ နာမာ”တိ ဝုတ္တံ, အနုလောမပဋိလောမတော ပန ဒ္ဝီဟိ ဌပနာဟိ သဟ သတ္တကေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တံဝဇ္ဇေနေ တ ကာရဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ယံ ပန ဝက္ခတိ “ဌပနာ နာမ ပရတဒီပကာ ခသ္သ ဌပနတော ‘အယံ တဝ အေသော’တိ ဒဿေတုံ ဌပနမတ္တမေဝ ဟောတိ, န နိဂ္ဂဟာသ္သ တ ပဋိကမ္မသ္သ တ ဟ ကင္ခဘာဝကရဏာ”န္တိ (ကထာ. အဋ္ဌ. ၂)။ တေနာခိပ္ပာယေန ဣဏာပိ ဌပနာဒ္ဝယံ ဝဇ္ဇေတိ။ ယထာ ပန တတ္ထ ပဋိကမ္မ ပဥ္စကဘာဝံ အဝတ္ဝာ ပဋိကမ္မစတုက္ကဘာဝံ ဝက္ခတိ, ဧဝမိဓာပိ နိဂ္ဂဟစတုက္ကဘာတော ဝတ္တဗ္ဗော သိယာ။ သုဒ္ဓိက နိဂ္ဂဟာသ္သ ပန နိဂ္ဂဟပ္ပဓာနတ္တာ ဥဒ္ဒေသဘာဝေန ဝုတ္တော နိဂ္ဂဟောဝ ဝိသုံ ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယေ ပန “အ ယထာဘူတနိဂ္ဂဟတ္တာ တတ္ထ ပဋိကမ္မံ ဝိသုံ န ဝုတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ, တေသံ ဒုတိယေ တဒမုခေ နိဂ္ဂဟစတုက္ကဘာ တေ ပဋိကမ္မပဥ္စကဘာတေ စ အာပဇ္ဇတိ။

၂. အတ္တနာ အဓိပ္ပေတံ သစ္စိကဋ္ဌမေတ တိ သမ္မုတိသစ္စံ သန္ဓာယာတိ အဓိပ္ပာယော။ ဝက္ခတိ ဟိ “သုဒ္ဓသမ္မုတိသစ္စံ တ ပရမတ္ထမိဿကံ တ သမ္မုတိသစ္စံ သန္ဓာယ ‘ယော သစ္စိကဋ္ဌော’တိ ပုန အနုယောဂေ ပရတဒိသ္သ သာ”တိ (ကထာ. အဋ္ဌ. ၆)။ တတ္ထ ယဒိ ပရတဒိနာ အတ္တနာ အဓိပ္ပေတသစ္စိကဋ္ဌော သမ္မုတိသစ္စံ, သမ္မုတိသစ္စာကာ ရေန ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတီတိ ဝဒန္တေန သမာနလဒ္ဓိကော နပ္ပဋိသေဓိတဗ္ဗော, ကထာ တေယံ နာရဘိတဗ္ဗာ။ အထ သကတဒိနာ အတ္တနာ စ အဓိပ္ပေတသစ္စိကဋ္ဌံယေဝ သန္ဓာယ ပရတဒီ **“ယော သစ္စိကဋ္ဌော”တိအာဒိမာဟာ** တိ အယမ တ္တော။ သကတဒိနာ သမ္မုတိသစ္စံယေဝ သစ္စိကဋ္ဌောတိ အဓိပ္ပေတန္တိ အာပဇ္ဇတိ။ ယဒိ ဥဘယံ အဓိပ္ပေတံ, ပုန “သမ္မုတိသစ္စပရမတ္ထသစ္စာနိ တ ဧကတော ကတ္ဝာပိ ဧဝမာဟာ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ။ ယဒိ စ ဒွေပိ သစ္စာနိ သ စ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထာ, သစ္စိကဋ္ဌေကဒေသေန ဥပလဒ္ဓိံ ဣစ္ဆန္တေန “ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေ နာ”တိအာဒိ အနုယောဂေ န ကာတဗ္ဗော, န စ သစ္စိကဋ္ဌေကဒေသေန အနုယောဂေ ယုတ္တော။ န ဟိ ဝေဒယိတာကာ ရေန ဥပလဗ္ဘမာနာ ဝေဒနာ ရုပ္ပနာကာရေန ဥပလဗ္ဘတီတိ အနုယုဉ္ဇိတဗ္ဗာ, န စ ပရတဒီ ရုပ္ပနာဒိသဘာဝံ ပုဂ္ဂလံ ဣစ္ဆတိ, အထ ခေါ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထမေဝတိ။ ပရမတ္ထသစ္စတော အညသ္မိံ သစ္စိကဋ္ဌေ ဝိဇ္ဇမာနေ နာသ္သ ပရ မတ္ထသစ္စတာ အနုယုဉ္ဇိတဗ္ဗာ။ အသစ္စိကဋ္ဌေ သစ္စိကဋ္ဌတေဟာရံ အာရောပေတွာ တံ သန္ဓာယ ပုစ္ဆတီတိ ဝဒန္တာနံ တေဟာရိတသစ္စိကဋ္ဌသ္သ အတ္တနာ အဓိပ္ပေတသစ္စိကဋ္ဌတာ န ယုတ္တာ။ တေဟာရိတပရမတ္ထသစ္စိကဋ္ဌာနဥ္စ ဒ္ဝိန္နံ သစ္စိကဋ္ဌဘာဝေ ဝုတ္တနယောဝ ဒေါသော။ သမ္မုတိသစ္စာကာရေန ဥပလဗ္ဘမာနဥ္စ ဘူတသဘာဝတ္တေန ဥပ လဗ္ဘေယျ တ န တ။ ယဒိ ဘူတသဘာဝတ္တေန ဥပလဗ္ဘတိ, ပုဂ္ဂလောပိ ဥပလဗ္ဘတိ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေနာတိ အနုဇာနန္တော နာနုယုဉ္ဇိတဗ္ဗော။ အထ န ဘူတသဘာဝတ္တေန, တံဝိနိမုတ္တော သမ္မုတိသစ္စသ္သ သစ္စိကဋ္ဌပရမ တ္ထာကာရော န ဝတ္တဗ္ဗော အသိဒ္ဓတ္တာ။ ဝက္ခတိ စ “ယထာ ရူပာဒယော ပစ္စတ္တလက္ခဏသာမညလက္ခဏဝ သေန အတ္ထိ, န ဧဝံ ပုဂ္ဂလော”တိ။ တသ္မာ မဂ္ဂိတဗ္ဗော ဧတ္ထ အဓိပ္ပာယော။

ဒ္ဝိန္နံ သစ္စာန န္တိ ဧတ္ထ သစ္စဒ္ဝယာကာရေန အနုပလဗ္ဘနီယတော အနုညေယျမေတံ သိယာ, န တ ကိဉ္စိ ဝတ္ တဗ္ဗံ။ ယထာ ဟိ ဧကဒေသေန ပရမတ္ထာကာရေန အနုပလဗ္ဘနီယတာ အနုဇာနနသ္သ န ကာရဏံ, ဧဝံ ဧကဒေသေန သ မ္မုတိယာကာရေန ဥပလဗ္ဘနီယတာ ပဋိက္ခေပသ္သ စာတိ မဂ္ဂိတဗ္ဗော ဧတ္ထာပိ အဓိပ္ပာယော။ **နုပလဗ္ဘတီတိ ဝစန သာမညမတ္တ**န္တိ နုပလဗ္ဘတီတိ ဣဒမေဝ ဝစနံ အနုညာတံ ပဋိက္ခိတ္တဉ္စာတိ ဧတံ ဆလတဒံ နိဿာယာတိ အဓိပ္ပာ ယော။ ယထာ **ဥပလဗ္ဘတီ** တိ တေသ္သေဝ အနုဇာနနပဋိက္ခေပေဟိ အဟံ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော, ဧဝံ **နုပလဗ္ဘတီ** တိ တေသ္ သေဝ အနုဇာနနပဋိက္ခေပေဟိ တ္ဝန္တိ ဧဝံ သမ္ဘဝန္တသ္သ သာမညေန အသမ္ဘဝန္တသ္သ ကပ္ပနံ ပနေတ္ထ ဆလ တအေ ဘဝိတုံ အရဟတိ။ တေန နုပလဗ္ဘတီတိ ဝစနသာမညမတ္တံ ဆလတဒဿ ကာရဏတ္တာ “ဆလတအေ”တိ ဝု တ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝစနသာမညမတ္တဉ္စ ဆလတဒဉ္စ နိဿာယာတိ တ အတ္ထော။ ဌပနာ နိဂ္ဂဟပ္ပဋိကမ္မာနံ ဟာကင္ခ ဘာဝကရဏံ န ဟောတီတိ ဣဒံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ န ဟိ ပက္ခဋ္ဌပနေန ဝိနာ ပုရိမံ အနုဇာနိတ္ဝာ ပစ္ဆိမဿ အဝဇာနနံ, ပစ္ ဆိမံ တ အဝဇာနန္တဿ ပုရိမာနုဇာနနံ မိစ္ဆာတိ သက္ကာ အာရောပေတုန္တိ။

၃. တတတိ, ပဋိဇာနန္တ န္တိ စ ပစ္စတ္တေ သာမိဥပယောဂဝစနာနီတိ အဓိပ္ပာယေန **“တဝံယေဝ ပဋိဇာနန္ တော”**တိ အာဟ။

၄-၅. စတူဟိ ဟာပနာရောပနာဟိ နိဂ္ဂဟာသ္သ ဥပနီတတ္တာ တိ “ဒုန္နိဂ္ဂဟိတာ စ ဟောမ, ဟဉ္စိ”တိအာဒိနာ တယာ မမ ကတော နိဂ္ဂဟော, မယာ တဝ ကတော နိဂ္ဂဟော ဝိယ မိစ္ဆာတိ ဧဝံ တေန အနုလောမပဥ္စကေ စတူဟိ ဟာပနာ

ရောပနာဟိ ကတဿ နိဂ္ဂဟဿ တေန နိယာမေန ဒုက္ကဋဘာဝဿ အတ္တနာ ကတနိဂ္ဂဟေန သဟ ဥပနီတတ္တာ အနိဂ္ဂဟဘာဝဿ တ ဥပဂမိတတ္တာတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧဝမေဝ **တေန ဟိ ယံ နိဂ္ဂဏ္ဌဟာသိ ဟဉ္စိ။ပေ။ ဣဒံ တေ မိစ္ဆာ**တိ တေသု အနိဂ္ဂဟဘာဝနိဂမနဿေဝ နိဂ္ဂမနစတုက္ကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အနုလောမပစ္စနီကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပစ္စနီကာနုလောမဝဏ္ဏနာ

၇-၁၀. “အတ္တနော လဒ္ဓိံ နိဿာယ ပဋိညာ ပရတဒိဿာ” တိ ဝတွာ ပုန **“ပရမတ္ထဝသေန ပုဂ္ဂလဿ အဘာဝတော ပဋိက္ခေပေ ပရတဒိဿာ”**တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထာယံ ပဋိက္ခေပေ အတ္တနော လဒ္ဓိယာ ယဒိ ကတော, ပရမတ္ထတော အညေန သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေန ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတီတိ အယမဿ လဒ္ဓီတိ အာပဇ္ဇတိ။ တထာ စ သတိ နာယံ သမ္မုတိသစ္စဝသေန ဥပလဒ္ဓိံ ဣစ္ဆန္တေန နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော။ အထ အတ္တနော လဒ္ဓိံ နိဂ္ဂူဟိတွာ ပရဿ လဒ္ဓိဝသေန ပဋိက္ခိပတိ, ပုရိမပဋိညာယ အဝိရောဓိတတ္တာ န နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော။ န ဟိ အတ္တနော စ ပရဿ စ လဒ္ဓိံ ဝဒန္တဿ ဒောသော အာပဇ္ဇတီတိ။ အတ္တနော ပန လဒ္ဓိယာ ပဋိဇာနိတွာ ပရလဒ္ဓိယာ ပဋိက္ခိပန္တေန အတ္တနော လဒ္ဓိံ ဆဍ္ဍေတွာ ပရလဒ္ဓိ ဂဟိတာ ဟောတီတိ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗောတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော သိယာ။

ပစ္စနီကာနုလောမဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သုဒ္ဓသစ္စိကဋ္ဌဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဩကာသသစ္စိကဋ္ဌော

၁. အနုလောမပစ္စနီကဝဏ္ဏနာ

၁၁. သဗ္ဗတ္ထာ တိ သဗ္ဗသ္မိံ သရီရေတိ အယမတ္ထောတိ ဒဿေန္တော အာဟ **“သရီရံ သန္ဓာယာ”** တိ။ **တတ္ထာ**တိ တသ္မိံ သံခိတ္တပာဌေ။ **ယသ္မာ သရီရံ သန္ဓာယ “သဗ္ဗတ္ထ န ဥပလဗ္ဘတီ”တိ ဝုတ္တေ သရီရတော ဗဟိ ဥပလဗ္ဘတီတိ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ပစ္စနီကေ ပဋိက္ခေပေ သကတဒိဿာ**တိ ဧတေန န ကေနစိ သဘာဝေန ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတီတိ အယမတ္ထော ဝုတ္တော ဟောတိ။ န ဟိ ကေနစိ သဘာဝေန ဥပလဗ္ဘမာနဿ သရီရတဒညာဝိမုတ္တော ဥပလဒ္ဓိဩကာသော အတ္ထီတိ။

၃. ကာလသစ္စိကဋ္ဌော

၁. အနုလောမပစ္စနီကဝဏ္ဏနာ

၁၂. ပုရိမပစ္ဆိမဇာတိကာလဠ္ဍာ တိ မဇ္ဈိမဇာတိကာလေ ဥပလဗ္ဘမာနဿ တဿေဝ ပုရိမပစ္ဆိမဇာတိကာလေသု ဥပလဒ္ဓိံ သန္ဓာယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **သေသံ ပဌမနယေ ဝုတ္တသဒိသမေဝာ** တိ ဣမေသု တီသု ပဌမေ “သဗ္ဗတ္ထာ”တိ ဧတသ္မိံ နယေ ဝုတ္တသဒိသမေဝ, ကိံ တံ? ဟဌဿ သံခိတ္တတာတိ အတ္ထော။ ဣဓာပိ ဟိ ယသ္မာ “သဗ္ဗဒာ န ဥပလဗ္ဘတီ”တိ ဝုတ္တေ ကေဒာ ဥပလဗ္ဘတီတိ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ပစ္စနီကေ ပဋိက္ခေပေ သကတဒိဿာတိ ယောဇေတဗ္ဗန္တိ။

၄. အဝယဝသစ္စိကဋ္ဌော

၁. အနုလောမပစ္စနီကဝဏ္ဏနာ

၁၃. တတိယနယေ စ ယသ္မာ **“သဗ္ဗေသု န ဥပလဗ္ဘတီ”**တိ ဝုတ္တေ ကေသုဉ္စိ ဥပလဗ္ဘတီတိ အာပဇ္ဇတိ, **တသ္မာ ပစ္စနီကေ ပဋိက္ခေပေ သကတဒိဿာ**တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တေနာဟ **“တာဒိသမေဝာ”**တိ။

၂. ပစ္စနီကာနုလောမဝဏ္ဏနာ

၁၄. တတ္ထ အနုလောမပဉ္စကဿာ တိအာဒိမှိ အနုလောမပဉ္စကန္တိ နိဂ္ဂဟပဉ္စကံ, ပစ္စနီကန္တိ စ ပဋိကမ္မံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တတ္ထ အနုလောမပဉ္စကဿ ''သစ္ဆိကတ္ထ ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတီ''တိအာဒိကဿ အတ္တော ''သစ္ဆိကတ္ထ ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတီ''တိအာဒိဟဋ္ဌ သံခိပိတ္တတ အာဂတေ သရူပေန အဝုတ္တေ ''ယသ္မာ သရီရံ သန္ဓာယာ''တိအာဒိနာ (ကထာ. အဋ္ဌ. ၁၁) ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော, ပစ္စနီကဿ စ ''သစ္ဆိကတ္ထ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတီ''တိအာဒိကဿ ပဋိကမ္မကရဏဝသေန ဝုတ္တဿ အတ္တော ပဋိကမ္မာဒိဟဋ္ဌ သံခိပိတ္တတ အာဒိမတ္တဒဿနေန အာဂတေ ''ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတီ''တိအာဒိမှိ အနုလောမေ ''သစ္ဆိကတ္ထာတိ သရီရံ သန္ဓာယ အနုယောဂေ သကတဒိဿာ''တိအာဒိနာ (ကထာ. အဋ္ဌ. ၁၁) ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဧဝမတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အထ တ **တတ္ထာ** တိ ယံ အာရဒ္ဓံ, တသ္မိံ့ ဧဝံ အတ္ထံ အဂ္ဂဟေတွတ **တတ္ထ** တေသု တီသု မုခေသူတိ အတ္တော ဂဟေတဗ္ဗော။ အနုလောမပဉ္စကမူလကာ စေတ္ထ သဗ္ဗာနုလောမပစ္စနီကပဉ္စကဟဋ္ဌ အနုလောမပဉ္စကဿ ဟဋ္ဌီတိ ဝုတ္တာ, တထာ ပစ္စနီကာနုလောမပဉ္စကဟဋ္ဌ စ ပစ္စနီကဿ ဟဋ္ဌီတိ။ တံ သံခိပိတ္တတ ပဋိကမ္မဝသေန အာဂတေ သရူပေန အဝုတ္တေ ''ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတီ''တိအာဒိကေ ပစ္စနီကေ ''ဥပလဗ္ဘတီ''တိအာဒိကေ အနုလောမေ စ အတ္တော ဟေဋ္ဌာ သုဒ္ဓိကသစ္စိကဋ္ဌေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သစ္စိကဋ္ဌဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သုဒ္ဓိကသံသန္ဒနဝဏ္ဏနာ

၁၇-၂၇. ရူပဟ္မိ သဒ္ဓိံ သစ္စိကဋ္ဌသံသန္ဒန န္တိ သစ္စိကဋ္ဌဿ ပုဂ္ဂလဿ ရူပဟ္မိ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒနံ, သစ္စိကဋ္ဌေ တ ရူပဟ္မိ သဒ္ဓိံ ပုဂ္ဂလဿ သံသန္ဒနန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **ပုဂ္ဂလော ရူပဉ္စ** တိ **စ**-ကာရဿ သမုစ္စယတ္ထတ္တာ **ယထာ ရူပ**န္တိ ဧဝံ နိဒဿနဝသေန ဝုတ္တော အတ္တော ဝိစာရေတဗ္ဗော။ ရူပဟ္မိ အညော အနညော စ ပုဂ္ဂလော န ဝတ္တဗ္ဗောတိ လဒ္ဓိ **သမယော**။ ''အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရန္တိ အဗျာကတမေတံ ဘဂဝတာ''တိအာဒိကံ (သံ. နိ. ၄.၄၁၆) **သုတ္တံ** ။ အနုညာယမာနေ တဒုဘယဝိရောဓော အာပဇ္ဇတီတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယာဟ **''သမယသုတ္တဝိရောဓံ ဒီသွတ''**တိ။

ဓမ္မတောတိ ဟဋ္ဌတော။ ''ပဋိကမ္မစတုက္ကာဒီနိ သံခိတ္တာနိ။ ပရတဒီ။ပေ။ ဒဿိတာနီ''တိ ဝဒန္တေဟိ **ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတိ။ပေ။ အာဇာနာဟိ ပဋိကမ္မ**န္တိ တွေ **အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟ** န္တိ ဟဓ္ဓော ဒိဋ္ဌော ဘဝိဿတိ။ **အညတ္တံ ပဋိဇာနာပနတ္ထ**န္တိ ယထာ မယာ အညတ္တံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တထာ စ တယာပိ တံ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ အညတ္တပဋိညာယ စောဒန တ္တန္တိ အတ္တော။ **သမ္မုတိပရမတ္ထာနံ ဧကတ္တနာနတ္တပဥ္ဟဿ ဌပနီယတ္တာ** တိ အဗျာကတတ္တာတိ အတ္တော။ ယဒိ ဌပနီယတ္တာ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ, ပရေနပိ ဌပနီယတ္တာ လဒ္ဓိမေဝ နိဿာယ ပဋိက္ခေပော ကတောတိ သောပိ န နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော သိယာ။ ပရော ပန ပုဂ္ဂလောတိ ကဉ္စိ သဘာဝံ ဂဟေတွတ တဿ ဌပနီယတ္တံ ဣစ္ဆတိ, သတိ စ သဘာဝေ ဌပနီယတာ န ယုတ္တာတိ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော။ သမ္မုတိ ပန ကောစိ သဘာဝေ နတ္ထိ။ တေနေဝဿ ဧကတ္တနာနတ္တပဥ္ဟဿ ဌပနီယတံ ဝဒန္တော န နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗောတိ သကတဒိနာ ပဋိက္ခေပေ ကတောတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော ယုတ္တော။

သုဒ္ဓိကသံသန္ဒနဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဩပမ္မသံသန္ဒနဝဏ္ဏနာ

၂၈-၃၆. ဥပလဒ္ဓိသာမညေန အညတ္တပုစ္ဆာ စာ တိ ဣဒ္ဓ ဒ္ဝိန္နံ သမာနတာ နော အညတ္တဿ ကာရဏံ ယုတ္တံ, အထ ခော ဝိသုံ အတ္တနော သဘာဝေန သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထေန ဥပလဗ္ဘနီယတာတိ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ ''ဧကဝီသာဓိကာနီ''တိ ပုရိမပာဌော, **ဝီသာဓိကာနီ**တိ ပန ပဌိတဗ္ဗံ။

၃၇-၄၅. ‘‘အတ္ထိ ပုဂ္ဂလော’’တိ သုတ္တံ အနုဇာနာပေန္တေန ဥပလဒ္ဓိ အနုဇာနိတာ ဟောတီတိ မညမာနော အာဟ **‘‘ဥပလဒ္ဓိသာမညံ အာရောပေတွတ’’** တိ။ **ဝီသာဓိကာနိ နဝ ပဋိကမ္မပဉ္စကသတာနိ ဒဿိတာနီ** တိ ဧတေန သုဒ္ဓိကသံသန္ဒနေပိ ‘‘အာဇာနာဟိ ပဋိကမ္မ’’မိစ္စေဝ ဟဒ္ဒောတိ ဝိညာယတိ။ ယဉ္စ တဒမုခေသု သုဒ္ဓိကသစ္စိကဋ္ဌေ ‘‘ပဋိကမ္မစတုက္က’’န္တိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ ‘‘ပဋိကမ္မပဉ္စက’’န္တိ။

ဩပမ္မသံသန္ဒနဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. စတုက္ကနယသံသန္ဒနဝဏ္ဏနာ

၄၆-၅၂. ဧကဓမ္မတောပိ အညတ္တံ အနိစ္ဆန္တော ရူပာဒိဧကေကဓမ္မဝသေန နာနုယုဉ္ဇိတဗ္ဗော။ သမုဒာယတော ဟိ အယံ အညတ္တံ အနိစ္ဆန္တော ဧကဒေသတော အနညတ္တံ ပဋိက္ခိပန္တော န နိဂ္ဂဟာရဟော သိယာတိ တေ ဝစနော ကာသံ နိဝတ္တေတုံ **‘‘အယဉ္စ အနုယောဂေ’’** တိအာဒိမာဟ။ **သကလန္တိ** သတ္တပညာသဝိဓော ဓမ္မပ္ပဘေဒော ပုဂ္ဂလောတိ တ ပရမတ္ထသစ္စံ ပုဂ္ဂလောတိ တ ဇံ သကလံ သန္ဓာယာတိ အတ္ထော။ ဇံ သကလံ ပရမတ္ထံ စိန္တေတွတ တန္တိဝသေန အနုယောဂလက္ခဏသ္သ ဌပိတတ္တာ သကလပရမတ္ထတော စ အညဿ သစ္စိကဋ္ဌဿ အဘာဝတ သစ္စိကဋ္ဌေန ပုဂ္ဂလေန တတော အညေန န ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ‘‘ရူပံ ပုဂ္ဂလော’’တိ ကမ္မံ ပဥ္ဟံ ပဋိက္ခိပန္တဿ နိဂ္ဂဟာရောပနံ ယုတ္တန္တိ အတ္ထော။

သဘာဝဝိနိဗ္ဘောဂတော တိ ရူပတော အညသဘာဝတ္တာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သဗ္ဗဓမ္မာ** တိ ရူပဝဇ္ဇေ သဗ္ဗဓမ္မေ ဝဒတိ။ ‘‘ရူပသ္မိံ ပုဂ္ဂလော’’တိ ဧတ္တ နိဿယဝိနာသေ ဝိနာသာပတ္တိဘယေန ပဋိက္ခိပတီတိ အဓိပ္ပာယေနာဟ **‘‘ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဘယေန စေတ’’**တိ။ တီသု ပန **သမယဝိရောဓေန** ပဋိက္ခေပေါ ဟော အဓိပ္ပေတော။ န ဟိ သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိံ ကုစ္ဆတိ, အပိစ သဿတဒိဋ္ဌိဘယေန ပဋိက္ခိပတီတိ ယုတ္တံ ဝတ္တုံ။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိသု ဟိ ပဉ္စဝ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယော, သေသာသဿတဒိဋ္ဌိယောတိ။ **အညတြ ရူပာ** တိ ဧတ္တ စ ရူပတ ပုဂ္ဂလောတိ အယမတ္ထော သင်္ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

စတုက္ကနယသံသန္ဒနဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတာ စ သံသန္ဒနကထာဝဏ္ဏနာ။

၈. လက္ခဏယုတ္တိဝဏ္ဏနာ

၅၄. **ပစ္စနီကာနုလောမေ** တိ ဣဒံ ယံ ဝက္ခတိ ‘‘ဆလဝသေန ပန ဝတ္တဗ္ဗံ ‘အာဇာနာဟိ ပဋိကမ္မ’န္တိအာဒီ’’တိ (ကထာ. အဋ္ဌ. ၅၄), တေန ပန န သမေတိ။ ပစ္စနီကေ ဟိ ပစ္စနီကေ ‘‘အာဇာနာဟိ နိဂ္ဂဟ’’န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, န ပန ‘‘ပဋိကမ္မ’’န္တိ။

လက္ခဏယုတ္တိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဝစနသောဓနဝဏ္ဏနာ

၅၅-၅၉. ပုဂ္ဂလော **ဥပလဗ္ဘတီတိ ပဒဒွယဿ အတ္ထတော ဧကတ္တေ** တိ ဧတ္တ တဒေဝ ဧကတ္တံ ပရေန သမ္ပဋိစ္ဆိတံ အသမ္ပဋိစ္ဆိတန္တိ ဝိစာရေတဗ္ဗမေတံ။ ပုဂ္ဂလဿ ဟိ အဝိဘဇိတဗ္ဗတံ, ဥပလဗ္ဘတီတိ ဧတဿ ဝိဘဇိတဗ္ဗတံ ဝဒန္တော ဝိဘဇိတဗ္ဗာဝိဘဇိတဗ္ဗတ္တာနံ ဥပလဗ္ဘတိပုဂ္ဂလ-သဒ္ဒာနံ ကထံ အတ္ထတော ဧကတ္တံ သမ္ပဋိစ္ဆေယျာတိ? ယထာ စ ဝိဘဇိတဗ္ဗာဝိဘဇိတဗ္ဗတ္တာနံ ဥပလဗ္ဘတိ-ရူပ-သဒ္ဒာနံ တံ ဝိဘာဂံ ဝဒတော ရူပံ ကိဉ္စိ ဥပလဗ္ဘတိ, ကိဉ္စိ န ဥပလဗ္ဘတီတိ အယံ ပသင်္ဂေါ နာပဇ္ဇတိ, ဇံ ဧတဿပိ ယထာဝုတ္တဝိဘာဂံ ဝဒတော ယထာ အာဟာဒိတေန ပသင်္ဂေန န ဘဝိတဗ္ဗန္တိ မဂ္ဂိတဗ္ဗော ဧတ္တ အဓိပ္ပာယော။

၆၀. ‘‘သုညတော လောကံ အဝေက္ခဿု’’တိ (သု. နိ. ၁၁၂၅) ဧတေန အတ္တတော ပုဂ္ဂလော နတ္ထီတိ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ အာဟ **‘‘နတ္ထီတိပိ ဝုတ္တ’’**န္တိ။

ဝစနသောဓနေဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ပညတ္တာနုယောဂဝဏ္ဏနာ

၆၁-၆၆. ရူပကာယာဝိရဟံ သန္ဓာယ **‘‘ရူပကာယသဗ္ဘာဝတော’’** တိ အာဟ။ ‘‘ရူပိနော စ အရူပိနော စ’’တိ (က္လတိ ဝ. ၉၀) သုတ္တေ အာဂတပညတ္တိံ သန္ဓာယ **‘‘တထာရူပယ စ ပညတ္တိယာ အတ္ထိတာယာ’’** တိ။ **ဝီတရာဂသဗ္ဘာဝတော**တိ ကာမိဘာဝဿ အနေကန္တိကတ္တာ ကာမဓာတုယာ အာယတ္တတ္တာဘာဝတော စ ‘‘ကာမီ’’တိ န ဝတ္တဗ္ဗော တိ ပဋိက္ခိပတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၆၇. **ကာယာနုပဿနာယာ** တိ ကာရဏဇာဝစနမေတံ, ကာယာနုပဿနာယ ကာရဏဘူတာယ ဧဝံလဒ္ဓိကတ္တာတိ အတ္ထော။ **အာဟစ္စ ဘာသိတ** န္တိ ‘‘အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရန္တိ အဗ္ယာကတမေတံ မယာ’’တိ (မ. နိ. ၂.၁၂၈) အာဟစ္စ ဘာသိတံ။

ပညတ္တာနုယောဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ဂတိအနုယောဂဝဏ္ဏနာ

၆၉-၇၂. **‘‘ဒဿေန္တော ‘တေန ဟိ ပုဂ္ဂလော သန္ဓာဝတီ’တိအာဒိမာဟာ’’** တိ ဝုတ္တံ, ‘‘ဒဿေန္တော ‘န ဝတ္တဗ္ဗံ ပုဂ္ဂလော သန္ဓာဝတီ’တိအာဒိမာဟာ’’တိ ပန ဘဝိတဗ္ဗံ, ဒဿေတုတာတိ တ ဝတ္တဗ္ဗံ။

၉၁. **ယေန ရူပသင္ခာတေန သရီရေန သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆတီ** တိ ဧတ္တ ‘‘ရူပေန သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆတီ’’တိ ဝဒန္တေန ‘‘ရူပံ ပုဂ္ဂလော’’တိ အနနုညာတတ္တာ ယေနာကာရေန တံ ဇီဝံ တံ သရီရန္တိ က္လဒံ အာပဇ္ဇတိ , သော ဝတ္တဗ္ဗော။ **အသညူပပတ္တိံ သန္ဓာယာ**တိ နိရယူပဂဿ ပုဂ္ဂလဿ အသညူပဂဿ အရူပူပဂဿ စ အန္တရာဘဝံ န က္လစ္ဆတီတိ စုတိတော အနန္တရံ ဥပပတ္တိံ သန္ဓာယာတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယေ ပန စုတိကာလေ ဥပပတ္တိကာလေ စ အသညူပပတ္တိကာလေ စ အသညသတ္တေသု သညာ အတ္ထီတိ ဂဟေတွာ အသညူပဂဿ စ အန္တရာဘဝံ က္လစ္ဆေယျုံ, တေသံ အန္တရာဘဝဘာဝတော ‘‘အသညူပပတ္တိ အဝေဒနာ’’တိ န သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ။

၉၂. **အဝေဒနောတိအာဒီသု တဒညန္တိ** သညာဘဝတော အညံ အသညာနေဝသညာနာသညာယတနုပပတ္တိံ။ နေဝသညာနာသညာယတနေပိ ဟိ န ဝတ္တဗ္ဗံ သညာ အတ္ထီတိ က္လစ္ဆန္တိ။

၉၃. **ယသ္မာ ရူပာဒိဓမ္မေ ဝိနာ ပုဂ္ဂလော နတ္ထိ** တိ က္လန္ဓနုပာဒာနော အဂ္ဂိ ဝိယ က္လန္ဓေနေန ရူပာဒိဥပာဒာနော ပုဂ္ဂလော ရူပာဒိနာ ဝိနာ နတ္ထီတိ လဒ္ဓိဝသေန ဝဒတိ။

ဂတိအနုယောဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ဥပာဒာပညတ္တာနုယောဂဝဏ္ဏနာ

၉၇. **နီလံ ရူပံ ဥပာဒာယ နီလောတိအာဒီသူ**တိ ‘‘နီလံ ရူပံ ဥပာဒာယ နီလကဿ ပုဂ္ဂလဿ ပညတ္တီ’’တိ ဧတ္တ ယော ပုစ္ဆော နီလံ ဥပာဒာယ နီလောတိ, တအာဒီသူတိ အတ္ထော။

၉၈. **ဆေကဋ္ဌံ သန္ဓာယာ** တိ ဆေကဋ္ဌံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ကုသလပညတ္တိံ။ ‘‘ကုသလံ ဝေဒနံ ဥပာဒာယာ’’တိ မညမာနော ပဋိဇာနာတီတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၁၁၂. ဣဒါနိ ။ပေ။ **ဒဿေတုံ “ယထာ ရက္ခ”န္တိအာဒိမာဟာ** တိ ပုဗ္ဗပက္ခံ ဒဿေတွာ ဥတ္တရမာဟာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၁၅. ‘‘ယဿ ရူပံ သော ရူပဝါ’’တိ ဥတ္တရပက္ခေ ဝုတ္တံ ဝစနံ ဥဒ္ဓရိတွာ **“ယသ္မာ”** တိအာဒိမာဟ။

၁၁၆. စိတ္တာနုပဿနာဝသေနာ တိ စိတ္တာနုပဿနာဝသေန ပရိဒီပိတဿ သရာဂါဒိစိတ္တယောဂဿ ဝသေနာတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၁၈. ယေနာတိ စက္ခုန္တိ ‘‘ယေနာ’’တိ ဝုတ္တံ ကရဏံ စက္ခုန္တိ အတ္ထော။ **စက္ခုမေဝ ရူပံ ပဿတီ** တိ ဝိညာဏနိဿယဘာဝူပဂမနမေဝ စက္ခုဿ ဒဿနံ နာမ ဟောတီတိ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

ဥပါဒါပညတ္တာနုယောဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. ပုရိသကာရာနုယောဂဝဏ္ဏနာ

၁၂၃. ကရဏမတ္တန္တိ ကမ္မာနံ နိပ္ဖာဒကပယောဇကဘာဝေန ပဝတ္တာ ခန္ဓာ။

၁၂၄. ပုရိမကမ္မေန ဝိနာ ပုဂ္ဂလဿ ဇာတိ, ဇာတဿ စ ဝိဇ္ဇဋ္ဌာနာဒီသု သမ္မာ မိစ္ဆာ ဝါ ပဝတ္တိ နတ္ထီတိ သန္ဓာယ **“ပုရိမကမ္မမေဝ တဿာ”** တိအာဒိမာဟ။

၁၂၅. ကမ္မဝဋ္ဋဿာ တိ ဧတ္ထ ကမ္မကာရကဿ ယော ကာရကော, တေနပိ အညံ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ, တဿ ကာရကေနပိ အညန္တိ ဧဝံ ကမ္မဝဋ္ဋဿ အနုပစ္ဆေဒံ ဝဒန္တိ။ ပုဂ္ဂလဿ ကာရကော ကမ္မဿ ကာရကော အာပဇ္ဇတီတိ ဝိစာရေတဗ္ဗမေတံ။ မာတာပိတူဟိ ဇနိတတာဒိနာ တဿ ကာရကံ ဣစ္ဆန္တဿ ကမ္မကာရကာနံ ကာရကပရမ္ပရာ အာပဇ္ဇတီတိ ဣဒဉ္စ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။

၁၇၀. သုတ္တဝိရောဓဘယေနာ တိ ‘‘သော ကရောတိ သော ပဋိသံဝေဒယတီတိ ခော, ဗြာဟ္မဏ, အယမေကော အန္တော’’တိအာဒီဟိ (သံ. နိ. ၂.၄၆) ဝိရောဓဘယာ။

၁၇၁. ‘‘ဣဓ နန္ဒတိ ပေစ္စ နန္ဒတီ’’တိ (ဓ. ပ. ၁၈) ဝစနတော ကမ္မကရဏကာလေ ဝိပါကပဋိသံဝေဒနကာလေ စ သောယေဝါတိ ပဋိဇာနာတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **သယံကတံ သုခဒုက္ခန္တိ** စ ပုဋ္ဌော ‘‘ကိံ နု ခော, ဘော ဂောတမ, သယံကတံ သုခံ ဒုက္ခန္တိ? မာ ဟေဝံ ကဿပါ’’တိအာဒိသုတ္တဝိရောဓာ (သံ. နိ. ၂.၁၈) ပဋိက္ခိပတိ။

၁၇၆. လဒ္ဓိမတ္တမေဝေတ န္တိ သောယေဝေကော နေဝ သော ဟောတိ န အညောတိ ဣဒံ ပန နတ္ထေဝ, တသ္မာ ဧဝံ ဝါဒိနော အသယံကာရန္တိအာဒိ အာပဇ္ဇတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **အပိစာ**တိအာဒိနာ ဣဒံ ဒဿေတိ – န ပရဿ ဣစ္ဆာဝသေန ‘‘သော ကရောတီ’’တိအာဒိ အနုယောဂေ ဝုတ္တော, အထ ခော ‘‘သော ကရောတီ’’တိအာဒီသု ဧကံ အနိစ္ဆန္တဿ ဣတရံ, တဉ္စ အနိစ္ဆန္တဿ အညံ အာပန္နန္တိ ဧဝံ ကာရကဝေဒကကိစ္စာယ ဌတွာ ‘‘သော ကရောတီ’’တိအာဒီသု တံ တံ အနိစ္ဆာယ အာပန္နဝသေနာပီတိ။ အထ ဝါ န ကေဝလံ ‘‘သော ကရောတီ’’တိအာဒီနံ သဗ္ဗေသံ အာပန္နတ္တာ, အထ ခော ဧကေကဿေဝ စ အာပန္နတ္တာ အယံ အနုယောဂေ ကတောတိ ဒဿေတိ။ **ပုရိမနယေနေဝါ**တိ ဧတေန ‘‘ဣဓ နန္ဒတီ’’တိအာဒိ သဗ္ဗံ ပဋိဇာနနာဒိကာရဏံ ဂဟေတွာ ယောဇေတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။

ပုရိသကာရာနုယောဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကလျာဏဝဂ္ဂေါ နိဋ္ဌိတော။

၁၄. အဘိညာနုယောဂဝဏ္ဏနာ

၁၉၃. အဘိညာနုယောဂဒိဝသေန အရဟတ္တသာခနော တိ ဧတ္ထ ''နနု အတ္ထိ ကောစိ ဣဒ္ဓိ ဝိကုဗ္ဗတီ''တိ အဘိညာအနုယောဂေ စ ''ဟဉ္စိ အတ္ထိ ကောစိ ဣဒ္ဓိ ဝိကုဗ္ဗတီ''တိ ဥပနာ စ ''တေန ဝတ ရေ''တိအာဒိ ဟာပနာ စ အာဒိသဒ္ဒသင်္ဂဟိတော အတ္ထော၀ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အာသဝက္ခယညာဏံ ပနေတ္ထ အဘိညာ ဝုတ္တာတိ တဒဘိညာဝတော အရဟတော သာခနံ **''အရဟတ္တသာခနော''** တိ အာဟ။ အရဟတော ဟိ သာခနာ တဗ္ဗာဝဿ စ သာခနာ ဟောတီယေတတိ။

အဘိညာနုယောဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၅-၁၈. ဉာတကာနုယောဂဒိဝဏ္ဏနာ

၂၀၉. တထာရူပဿာ တိ တတိယကောဋိဘူတဿ သစ္စိကဋ္ဌဿ အဘာဝတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧဝံ ပန ပဋိက္ခိပန္တော အသစ္စိကဋ္ဌံ တတိယကောဋိဘူတံ ပုဂ္ဂလံ ဝဒေယျာတိ တာဒိသံ ပုဂ္ဂလံ ဣစ္ဆန္တော ဟိ သုတ္တေန နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော သိယာ။ ကသ္မာ? **တထာရူပဿ သစ္စိကဋ္ဌဿ အဘာဝတော** တိ, တထာရူပဿ ကဿစိ သဘာဝဿ အဘာဝတော ပဋိက္ခေပဟရဟတ္တာ အတ္တနော လဒ္ဓိ နိဂူဟိတ္ဝာ ပဋိက္ခေပော ပရတဒိဿာတိ အဓိမတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဉာတကာနုယောဂဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၉. ပဋိဝေဓာနုယောဂဒိဝဏ္ဏနာ

၂၁၈. ပရိဂ္ဂဟိတဝေဒနော တိ ဝစနေန အပရိဂ္ဂဟိတဝေဒနဿ ''သုခိတောသ္မိ, ဒုက္ခိတောသ္မီ''တိ ဇာနနံ ပဇာနနံ နာမ န ဟောတီတိ ဒဿေတိ ယောဂဝစရဿ သုခုမာနမ္ပိ ဝေဒနာနံ ပရိစ္ဆေဒနသမတ္ထတဉ္စ။

၂၂၈. လက္ခဏဝစန န္တိ ရူပဗ္ဗနဿရဂမနံ သဟရူပဘာဝေ, ဗဟိဒ္ဓာ နိက္ခမနံ ဝိနာရူပဘာဝေတိ အဓိပ္ပာယော။

၂၃၇. ဣမာ ခေါတိ ဩဠာရိကော အတ္တပဋိလာဘော မနောမယော အတ္တပဋိလာဘော အရူပေ အတ္တပဋိလာဘောတိ ဣမာ လောကဿ သမညာ, ယာဟိ တထာဂတော ဝေဟရတိ အပရာမသံ, ယော သစ္စော မောဃော တ သိယာ, တသ္မိံ အနုပလဗ္ဘမာနေပိ အတ္တနိ တဒနုပလဗ္ဘတောယေဝ ပရာမာသံ အတ္တဒိဋ္ဌိ အနုပ္ပာဒေန္တော လောကေ အတ္တပဋိလာဘောတိ ပဝတ္တဝေဟာရဝသေနေဝ ဝေဟရတီတိ အဓိမေတ္တ အတ္တော။ ဧတ္ထ စ ပစ္စတ္တသာမညလက္ခဏဝသေန ပုဂ္ဂလဿ အတ္ထိတံ ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ လောကဝေဟာရေန အတ္ထိတံ ဝဒန္တေန ပုဂ္ဂလောတိ ကောစိ သဘာဝေ နတ္ထီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သတိ ဟိ တသ္မိံ အတ္တနော သဘာဝေနေဝ အတ္ထိတာ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာ, န လောကဝေဟာရေနာတိ။ ဣမိနာ ပန ယထာ သမေတိ, ယထာ စ ပရာမာသော န ဟောတိ, ဧဝံ ဣတော ပုရိမာ စ အတ္တဝဏ္ဏနာ ယောဇေတဗ္ဗာ။

လောကသမ္မုတိကာရဏ န္တိ ယသ္မာ လောကသမ္မုတိဝသေန ပဝတ္တံ, တသ္မာ သစ္စန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တထလက္ခဏ**န္တိ တထကာရဏံ။ ယသ္မာ ဓမ္မာနံ တထတာယ ပဝတ္တံ, တသ္မာ သစ္စန္တိ ဒဿေတိ။

ပဋိဝေဓာနုယောဂဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပုဂ္ဂလကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပရိဟာနိကထာ

၁. ဝါဒယုတ္တိပရိဟာနိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၃၉. ''ဒွေမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သေက္ခဿ ဘိက္ခုနော ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ''တိ (အ. နိ. ၂.၁၈၅) ဣဒံ သုတ္တံ အရဟတော ပရိဟာနိလဒ္ဓိယာ န နိဿယော, အထ ခေါ အနာဂါမိအာဒီနံ ပရိဟာနိလဒ္ဓိယာ, တသ္မာ **အရဟတောပိ ပရိဟာနိံ ဣစ္ဆန္တီ**တိ ဧတ္ထ ပိ-သဒ္ဒေန အနာဂါမိဿပိ သကဒာဂါမိဿပီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

“တတိယသိမ္ပိ မုဒိန္ဒြိယာဝ အခိပ္ပေတာ။ တေသဥ္ဟိ သဗ္ဗေသမ္ပိ ပရိဟာနိ န ဟောတီတိ တဿ လဒ္ဓိ” တိ ပုရိမဟဿော, မုဒိန္ဒြိယေသ္ဝေဝ ပန အခိပ္ပေတေသု ပရိက္ခေဟော န ကာတဗ္ဗော သိယာ, ကတော စ, တသ္မာ **“တတိယ သိမ္ပိ တိက္ခိန္ဒြိယာဝ အခိပ္ပေတာ။ တေသဥ္ဟိ သဗ္ဗေသမ္ပိ ပရိဟာနိ န ဟောတီတိ တဿ လဒ္ဓိ”**တိ ပဌန္တိ။

အယောနိသော အတ္ထံ ဂဟေတွာ တိ သောတာပန္နောယေဝ နိယတောတိ ဝုတ္တောတိ သောယေဝ န ပရိဟာယတိ, န ဣတရေတိ အတ္ထံ ဂဟေတွာ။ ''ဥပရိမဂ္ဂတ္တာယာ''တိ ဝုတ္တံ အတ္ထံ အဂ္ဂဟေတွာ နိယတောတိ သောတာပတ္တိဖလာ န ပရိဟာယတီတိ စေတမတ္ထံ ဂဏှာတီတိ ပန ဝဒန္တိ။

တဒယုတ္တိပရိဟာနိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အရိယပုဂ္ဂလသံသန္ဒနပရိဟာနိဝဏ္ဏနာ

၂၄၁. **ယံ ပနေတ္ထ** တိအာဒိမှဟိ ဒဿနမဂ္ဂဖလေ ဌိတဿ အနန္တရံ အရဟတ္တပ္ပတ္တိံ, တတော ပရိဟာယိတွာ တတ္ထ စ ဌာနံ ဣစ္ဆန္တော ပုန တယာမေန တဒနန္တရံ အရဟတ္တပ္ပတ္တိံ န ဣစ္ဆတီတိ ဝိစာရေတဗ္ဗမေတံ။

၂၆၂. **အဝသိပ္ပတ္တော စျာနလာဘီ** တိ သေက္ခော ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ပုထုဇ္ဇနော ပန ဝသိပ္ပတ္တော အဝသိပ္ပတ္တော စ သမယဝိမုတ္တအသမယဝိမုတ္တတန္တိယာ အဂ္ဂဟိတော, ဘဇာပိယမာနော ပန သမာပတ္တိဝိက္ခမ္ဘိတာနံ ကိလေသာနံ ဝသေန သမယဝိမုတ္တဘာဝံ ဘဇေယျာတိ ဝုတ္တောတိ။

အရိယပုဂ္ဂလသံသန္ဒနပရိဟာနိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သုတ္တသာဓနပရိဟာနိဝဏ္ဏနာ

၂၆၅. **ဥတ္တမဟီနဘာဝေ** ''တတ္ထ ယာယံ ပဋိပဒါ သုခါ ခိပ္ပာဘိညာ, သာ ဥဘယေနေဝ ပဏီတာ အက္ခာယတီ''တိ အာဒိသုတ္တဝသေန (ဒီ. နိ. ၃.၁၅၂) ဝုတ္တော။ ''ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတ''န္တိ တွေ ဝိယ မုတသဒ္ဒော ပတ္တဗ္ဗံ ဝဒတီတိ အာဟ **''ဖုသနာရဟ''**န္တိ။

၂၆၇. **အပ္ပတ္တပရိဟာနာယ စေဝ သံဝတ္တန္တိ** ယထာကတသန္နိဋ္ဌာနဿ သမယဝိမုတ္တဿာတိ အခိပ္ပာယော။

သုတ္တသာဓနပရိဟာနိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပရိဟာနိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဗြဟ္မစရိယကထာ

၁. သုဒ္ဓဗြဟ္မစရိယကထာဝဏ္ဏနာ

၂၆၉. **“ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိဒေဝေ ဥပာဒာယ တဒုပရီ”**တိ ဝုတ္တံ, ''တီဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဌာနေဟီ''တိ (အ. နိ. ၉.၂၁) ပန သုတ္တဿ ဝစနေန ဟေဋ္ဌာပိ မဂ္ဂဘာဝနမ္ပိ န ဣစ္ဆန္တီတိ ဝိညာယတိ။

၂၇၀. **“ဂိဟီနဥ္စေဝ ဧကစ္စာနဥ္စ ဒေဝတာနံ မဂ္ဂပဋိလာဘံ သန္ဓာယ ပဋိက္ခေပေါ တဿေတ”** တိ ဝုတ္တံ, ''ယတ္ထ နတ္ထီ''တိ ပန ဩကာသဝသေန ပုဗ္ဗေ ပုဂ္ဂလဝသေန တဿ ပဋိက္ခေပေါ န ယုတ္တော။ ယဒိ စ တဿာယံ အခိပ္ပာယော, သကတဒိနာ သမာနာခိပ္ပာယတ္တာ န နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော။

၂၇၁. **ဧကန္တရိကပဉ္ဟာ**တိ ပရတဒိသကတဒိနံ အညမညံ ပဉ္ဟာန္တရိကာ ပဉ္ဟာ။

သုဒ္ဓဗ္ရဟ္မစရိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သံသန္ဒနဗ္ရဟ္မစရိယကထာဝဏ္ဏနာ

၂၇၃. **ရူပာဝစရမဂ္ဂေန ဟိ သော ဣဓဝိပာကယနိဋ္ဌော နာမ ဇာတော** တိ ဣဒံ “ဣဓ ဘာဝိတမဂ္ဂေ ဟိ အနာဂါမိ ဣဓဝိပာကယနိဋ္ဌော နာမ ဟောတိ”တိအာဒိကေန လဒ္ဓိကိတ္တနေန ကထံ သမေတီတိ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ ပုဗ္ဗေ ပန အနာဂါမိဝေ အနာဂါမီတိ ဝုတ္တော, ဣဓ စျာနာနာဂါမိသောတာပန္နာဒိကောတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣဓ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ ဣဓေဝ ဖလံ သစ္ဆိကရောန္တံ “ဣဓပရိနိဗ္ဗာယီ”တိ ဝဒတိ, ဣဓ ပန မဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ တတ္ထ ဖလံ သစ္ဆိကရောန္တံ “တတ္ထပရိနိဗ္ဗာယီ အရဟာ”တိ။

သံသန္ဒနဗ္ရဟ္မစရိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဗ္ရဟ္မစရိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဩဓိသောကထာဝဏ္ဏနာ

၂၇၄. **ဩဓိသော ဩဓိသော**တိ ဧတ္ထ အတ္ထံ ဒဿေန္တော **“ဧကဒေသေန ဧကဒေသေနာ”**တိ အာဟ။

ဩဓိသောကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဇဟတိကထာဝဏ္ဏနာ

၁. နသုတ္တာဟရဏကထာဝဏ္ဏနာ

၂၈၀. **ကိစ္စသဗ္ဘာဝ** န္တိ တီဟိ ပဟာတဗ္ဗဿ ပဟီနတံ။ တံ ပန ကိစ္စံ ယဒိ တေနေဝ မဂ္ဂေန သိဇ္ဈတီတိ လဒ္ဓိ, ပုထုဇ္ဇနကာလေ ဧဝ ကာမရာဂဗျာပာဒာ ပဟီနာတိ လဒ္ဓိတိ ဧတံ န သမေတိ, တသ္မာ ပုထုဇ္ဇနကာလေ ပဟီနာနမ္ပိ ဒသ္သနမဂ္ဂေ ဥပ္ပန္နေ ပုန ကအာစိ အနုပ္ပတ္တိတော တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ ကိစ္စံ သမ္ဘဝတီတိ အဓိပ္ပာယော။

နသုတ္တာဟရဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဇဟတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သဗ္ဗမတ္ထီတိကထာ

၁. တဒယုတ္တိဝဏ္ဏနာ

၂၈၂. **သဗ္ဗသ္မိံ သရီရေ သဗ္ဗ** န္တိ သိရသိ ဟအာ ပစ္ဆတော စက္ခုန္တိတိ ဧဝံ သဗ္ဗံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထီတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗသ္မိံ ကာလေ** တိ ဗာလကာလေ ယုဝတာ, ဝုမုကာလေ ဗာလတာ, ဧဝံ သဗ္ဗသ္မိံ ကာလေ သဗ္ဗံ။ **သဗ္ဗေနာကာရေနာ** တိ နီလာကာရေန ပီတံ, ပီတာကာရေန လောဟိတန္တိ ဧဝံ။ **သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသူ** တိ စက္ခုသ္မိံ သောတံ, သောတသ္မိံ ဃာနန္တိ ဧဝံ။ **အယုတ္တ** န္တိ ယောဂရဟိတံ ဝဒတိ, တံ ပန ဧကသဘာဝံ။ ကထံ ပန ဧကသဘာဝဿ ယောဂရဟိတတာတိ တံ ဒဿေန္တော **“နာနာသဘာဝတနဉ္ဟိ”**တိအာဒိမာဟ။ ဒွိန္နဉ္ဟိ နာနာသဘာဝတနံ အင်္ဂုလီနံ မေဏ္ဍကာနံ တ အညမည ယောဂေ ဟောတိ, န ဧကဿေဝ သတော, တသ္မာ ယော နာနာသဘာဝေသု ဟောတိ ယောဂေ, တေန ရဟိတံ ဧကသဘာဝံ အယောဂန္တိ ဝုတ္တံ။ **ဣဒံ ပုစ္ဆတီ** တိ ပရတဒိဒိဋ္ဌိယာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဘာဝံ ဂဟေတွာ ဥပ္ပန္နာယ အတ္တနော ဒိဋ္ဌိယာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဘာဝေ အတ္ထီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တဒယုတ္တိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ကာလသံသန္ဒနဝဏ္ဏနာ

၂၈၅. အတီတာနာဂတံ ပဟာယ ပစ္စုပ္ပန္နရူပမေဝ အပ္ပိယံ အဝိဘဇိတဗ္ဗံ ကရိတ္ဝာ တိ ပစ္စုပ္ပန္နသဒ္ဒေန ရူပသဒ္ဒေန စာတိ ဥဘောဟိပိ ပစ္စုပ္ပန္နရူပမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ ကတ္ဝာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပညတ္တိယာ အဝိဂတတ္တာ** တိ ဧတေန ဣဒံ ဝိညာယတိ "န ရူပပညတ္တိ ဝိယ ဝတ္တပညတ္တိ သဘာဝပရိစ္ဆိန္နေ ပဝတ္တာ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ, အထ ခေါ ပုဗ္ဗာပရိယဝသေန ပဝတ္တမာနံ ရူပသမူဟံ ဥပာဒာယ ပဝတ္တာ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ, တသ္မာ ဝတ္တဘာဝဿ သြဒါတဘာဝဝိဂမေ ဝိဂမာဝတ္တဗ္ဗတာ ယုတ္တာ, န ပန ရူပဘာဝဿ ပစ္စုပ္ပန္နဘာဝဝိဂမေ"တိ။

ကာလသံသန္ဒနဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝစနသောဓနဝဏ္ဏနာ

၂၈၈. အနာဂတံ တ ပစ္စုပ္ပန္နံ တ ဟုတ္ဝာ ဟောတီတိ ဝုတ္တ န္တိ တွေ အနာဂတံ အနာဂတံ ဟုတ္ဝာ ပုန ပစ္စုပ္ပန္နံ ဟောန္တံ ဟုတ္ဝာ ဟောတီတိ, တထာ ပစ္စုပ္ပန္နံ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဟောန္တံ ပုဗ္ဗေ အနာဂတံ ဟုတ္ဝာ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဟောတီတိ ဟုတ္ဝာ ဟောတီတိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ကိံ တေ တမ္ပိ ဟုတ္ဝာ ဟောတီ** တိ တဗ္ဘာတဝိဂမတော ဟုတ္ဝာဟောတိဘာတနုပရမံ အနုပစ္ဆေဒံ ပုစ္ဆတီတိ အဓိပ္ပာယော ယုတ္တော။ **ဟုတ္ဝာ ဘူတဿ ပုန ဟုတ္ဝာ အဘာဝတော** တိ အနာဂတံ ဟုတ္ဝာ ပစ္စုပ္ပန္နဘူတဿ ပုန အနာဂတံ ဟုတ္ဝာ ပစ္စုပ္ပန္နာဘာဝတော။

ယသ္မာ တ န္တိ တံ ဟုတ္ဝာ ဘူတံ ပစ္စုပ္ပန္နံ ယသ္မာ အနာဂတံ ဟုတ္ဝာ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဟောန္တံ "ဟုတ္ဝာ ဟောတီ"တိ သင်္ဂဟိတံ, တသ္မာ ဒုတိယမ္ပိ "ဟုတ္ဝာ ဟောတီ"တိ ဝစနံ အရဟတီတိ ပဋိဇာနာတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဓံ ပန ဓမ္မေ ဟုတ္ဝာဟောတိဘာတနုပရမံ ဝဒန္တဿ အဓမ္မေ သသဝိသာဏေ နဟုတ္ဝာန ဟောတိဘာတနုပရမော အာပဇ္ဇတီတိ အဓိပ္ပာယေန **"အထ န"**န္တိအာဒိမာဟ။

ပဋိက္ခိတ္တနယေနာ တိ ကာလနာနတ္တေန။ **ပဋိညာတနယေနာ**တိ အတ္ထာနာနတ္တေန။ အတ္ထာနာနတ္တံ ဣစ္ဆန္တောပိ ပန အနာဂတဿ ပစ္စုပ္ပန္နေ ဝုတ္တံ ဟောတိဘာဝံ, ပစ္စုပ္ပန္နဿ စ အနာဂတေ ဝုတ္တံ ဟုတ္ဝာဘာဝံ ကထံ ပဋိဇာနာတီတိ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ အတ္ထာနာနတ္တမေဝ ဟိ တေန အနုညာယတိ, န အနာဂတေ ပစ္စုပ္ပန္နဘာဝတော, ပစ္စုပ္ပန္နေ တ အနာဂတဘာဝတောတိ။ **ပုရိမံ ပဋိက္ခိတ္တပဉှံ ပရိဝတ္တိတ္ဝာ** တိ အနုညာတပဉှာဿ ဟုတ္ဝာ ဟောတိ ဟုတ္ဝာ ဟောတီတိ အဝေသော ဝုတ္တောတိ အဝုတ္တအဝေသံ အတိက္ကမ္မ ပဋိက္ခိတ္တပဉှံ ပုန ဂဟေတ္ဝာ တေန စောဒေတီတိ အတ္ထော။ တွေ စ အတ္ထာနာနတ္တေန ဟုတ္ဝာဟောတီတိ အနုဇာနန္တဿ အဝေသော ကာလနာနတ္တာ ယေဝ အနာဂတံ ပစ္စုပ္ပန္နန္တိ ပဋိက္ခေပေန ကထံ ဟောတီတိ? တဿေဝ အနုဇာနနပဋိက္ခေပတောတိ အဓိပ္ပာယော။

ဧကေကန္တိ အနာဂတမ္ပိ န ဟုတ္ဝာ န ဟောတိ ပစ္စုပ္ပန္နမ္ပိတိ တဒုဘယံ ဂဟေတ္ဝာ **"ဧကေကံ န ဟုတ္ဝာ န ဟောတိ န ဟုတ္ဝာ န ဟောတီ"**တိ ဝုတ္တံ, န ဧကေကမေဝ န ဟုတ္ဝာ န ဟောတိ န ဟုတ္ဝာ န ဟောတီတိ။ သေ နယော ပုရိမသ္မိံ **"ဧကေကံ ဟုတ္ဝာ ဟောတိ ဟုတ္ဝာ ဟောတီ"**တိ ဝစနေပိ။ အနာဂတဿ ဟိ "ဟုတ္ဝာ ဟောတီ"တိ နာမံ ပစ္စုပ္ပန္နဿ စာတိ ဒွေဝပိ နာမာနိ သင်္ဂဟေတ္ဝာ "ဟုတ္ဝာ ဟောတိ ဟုတ္ဝာ ဟောတီ"တိ စောဒိတံ, တထာ "န ဟုတ္ဝာ န ဟောတိ န ဟုတ္ဝာ န ဟောတီ"တိ စာတိ အဓိပ္ပာယော ။ **သဗ္ဗတော အန္ဓကာရေန ပရိယောနဒ္ဓော ဝိယာ** တိ ဧတေန အပရိယောနဒ္ဓေန ပဋိဇာနိတဗ္ဗံ သိယာတိ ဒဿေတိ။ တွေ စ ပုရိမနယေ ဟုတ္ဝာ ဘူတဿ ပုန ဟုတ္ဝာဟောတိဘာတေ စောဒိတော, ဒုတိယနယေ အနာဂတာဒီသု ဧကေကဿ ဟုတ္ဝာဟောတိနာမတာတိ အယံ ဝိသေသော။

ဝစနသောဓနဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အတီတဉာဏာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၉၀. ပုန ပုဋ္ဌော။ပေ.။ အတ္ထိတာယ ပဋိဇာနာတီ တိ တွေ **ပစ္စုပ္ပန္နံ ဉာဏံ တေနာ** တိ ဧတေန အနုဝတ္တမာနာ ပေက္ခနဝစနေန ကထံ ဝုစ္စတီတိ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။

အတီတဉာဏာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အရဟန္တာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၉၁. ယုတ္တိဝိရောဓော အရဟတော သရာကဒိဘာဝေ ပုထုဇ္ဇနေန အနာနုတ္တံ ဗ္ရဟ္မစရိယတသ္သ အဖလတာတိ ဝေမာဒိကော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အရဟန္တာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဒသောဓနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၉၅. တေန ကာရဏေနာတိ အတီတအတ္ထိသဒ္ဒာနံ ကေတ္ထတ္တာ အတ္ထိသဒ္ဒတ္ထသ္သ စ နုတတီတဘာဝတော “အတီတံ နုတတီတံ, နုတတီတဥ္စ အတီတံ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တ္ထေ ပန အတီတာဒီနံ အတ္ထိတံ ဝဒန္တသ္သ ပရတာဒိသ္သေတယံ ဒေသော ယထာ အာပဇ္ဇတိ, န ပန “နိဗ္ဗာနံ အတ္ထီ”တိ ဝဒန္တသ္သ သကတာဒိသ္သ, တထာ ပဋိဟာဒေတဗ္ဗံ။

ပဒသောဓနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သဗ္ဗမတ္ထီတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ကေစ္စံအတ္ထီတိကထာ

၁. အတီတာဒိကေစ္စကထာဝဏ္ဏနာ

၂၉၉. တိဏ္ဏံ ရာသီန န္တိ အဝိပက္ကဝိပာကဝိပက္ကဝိပာကအဝိပာကာနံ။ တေဟာရဝသေန အဝိပက္ကဝိပာကာနံ အတ္ထိတံ ဝဒန္တော ကထံ စောဒေတဗ္ဗောတိ ဝိစာရေတိ “ကမ္မုပစယံ စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တံ သင္ခာရံ ကုစ္ဆန္တိ”တိ။

ကေစ္စံအတ္ထီတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. သတိပဋ္ဌာနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၁. လောကုတ္တရဘာဝံ ပုစ္ဆန္တဿယာတိ လောကိယလောကုတ္တရာယ သမ္မာသတိယာ သတိပဋ္ဌာနတ္တာ, လောကုတ္တရာယယေဝ တ ပရမတ္ထသတိပဋ္ဌာနတ္တာ တဿာ ဝသေန လောကုတ္တရဘာဝံ ပုစ္ဆန္တဿယာတိ အတ္ထော။ **ပဘေဒပုစ္ဆာဝသေနာ**တိ လောကိယလောကုတ္တရသတိပဋ္ဌာနသမုဒာယဘူတသ္သ သတိပဋ္ဌာနသ္သ ပဘေဒအနံ ပုစ္ဆာဝသေန။

သတိပဋ္ဌာနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဟေဝတ္ထိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၇. အယောနိသော ပတိဋ္ဌာပိတတ္တာတိ အဝတ္တဗ္ဗုတ္တရေန ဉပေက္ခိတဗ္ဗေန ပတိဋ္ဌာပိတတ္တာတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဟေဝတ္ထိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မဟာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယဝဂ္ဂေ

၁. ပရူပဟာရဝဏ္ဏနာ

၁၀၇. အဓိမာနိကာနံ သုက္ကဝိသုဒ္ဓိဒသ္သနံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ တေ ဟိ သမာဓိဝိပဿနာဟိ ဝိက္ခမ္ဘိတရာကဝ,
ဗာဟိရကာနမ္ပိ စ ကာမေသု ဝီတရာကနံ သုက္ကဝိသုဒ္ဓိယာ အဘာတေ ဝုတ္တောတိ။ အဓိမာနိကပုဗ္ဗာ ပန အဓိပ္ပေ
တာ သိယုံ။

၁၀၈. ဝစသာယတ္တေ တိ နိစ္ဆယတ္တေ, ''ကိံ ကာရဏာ''တိ ပန ကာရဏသ္သ ပုစ္ဆိတတ္တာ ဗ္ရဟ္မစရိယက
ထာယံ ဝိယ ကာရဏတ္တေတိ ယုတ္တံ။

ပရူပဟာရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဝစီဘေဒကထာဝဏ္ဏနာ

၃၂၆. ဝစီဘေဒကထာယံ **လောကုတ္တရံ ပဋ္ဌမဇ္ဈာနံ သမာပန္နော** တိ ပဋ္ဌမမဂ္ဂံ သန္ဓာယ ဝဒတိ, ယသ္မာ သော ဒုက္ခ
ခန္တိ ဝိပဿတိ, တသ္မာ ဒုက္ခမိစ္စေဝ တစံ ဘာသတိ, န သမုဒယောတိအာဒီနီတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၂၈. ယေန တံ သဒ္ဒံ သုဏာတီ တိ ဣဒံ ဝစီသမုဋ္ဌာပနက္ခဏေ ဧဝ တံ သဒ္ဒံ သုဏာတီတိ ဣစ္ဆိတေ အာရောပိ
တေ တ ယုဇ္ဇတိ။

၃၃၂. လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ ဝစီဘေဒံ ဣစ္ဆတော ပရသ္သ အဘိဘူသုတ္တာဟရဏေ အဓိပ္ပာယော ဝတ္တ
ဗ္ဗော။

ဝစီဘေဒကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. စိတ္တဋ္ဌိတိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၃၅. စိတ္တဋ္ဌိတိကထာယံ **စုလ္လာသီတိ။ပေ။ အာဒိဝစနဝသေနာ** တိ အာရုပ္ပေယေဝ ဧဝံ ယာဝတာယုကဋ္ဌာနံ ဝု
တ္တံ, န အညတ္ထာတိ ကတ္ဝာ ပဋိက္ခိပတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧတေန ပန ''န တွေဝ တေပိ တိဋ္ဌန္တိ, ဒွီဟိ စိတ္တသ
မောဟိတာ''တိ (မဟာနိ. ၁၀ ထေရာကံ ဝိသဒိသံ) ဒုတိယာပိ အမုကထာ ပဿိတဗ္ဗာ။ ပုရိမာယ စ ဝဿသတာဒိဋ္ဌာနာနု
ညာယ အဝိရောဓော ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။ **မုဟုတ္တံ မုဟုတ္တ** န္တိ ပဌေဟာ သကတဒိနာ ပုစ္ဆိတော ဝိယ ဝုတ္တော, ပရတ
ဒိနာ ပန ပုစ္ဆိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

စိတ္တဋ္ဌိတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. အနုပုဗ္ဗာဘိသမယကထာဝဏ္ဏနာ

၃၃၉. အနုပုဗ္ဗာဘိသမယကထာယံ **အထတ**တိအာဒိနာ ဣဒံ ဒသ္သေတိ – စတုန္နံ ဉာဏာနံ ဧကမဂ္ဂဘာဝတော န
ဧကမဂ္ဂသ္သ ဗဟုဘာဝတပတ္တိ, အနုပုဗ္ဗေန စ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ဘာဝေတီတိ ဥပပန္နန္တိ ပဋိဇာနာတီတိ။

၃၄၄. တအတိ ဒဿနေ ပရိနိဋ္ဌိတော။

၃၄၅. အဋ္ဌဟိ ဉာဏေဟီတိ တွေ ပဋိသမ္ဘိဒာဉာဏေဟိ သဟ အဋ္ဌသု ဂဟိတေသု နိရုတ္တိပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိ
အာဟိ သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာ ကထံ ဟောတီတိ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။

အနုပုဗ္ဗာဘိသမယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဝေဟာရကထာဝဏ္ဏနာ

၃၅၇. ဝေဟာရကထာယံ **ဥအာဟု သောတာဒီနိပီ**တိ ဧကေန္တလောကိယေသု ဝိသယဝိသယီသု ဝိသယသ္သေဝ လောကုတ္တရဘာဝေ, န ဝိသယီနန္တိ နတ္ထေတ္ထ ကာရဏံ။ ယထာ စ ဝိသယီနံ လောကုတ္တရဘာဝေ အသိဒ္ဓေ, တထာ ဝိသယသ္သ သဒ္ဒါယတနသ္သ။ တတ္ထ ယထာ အသိဒ္ဓလောကုတ္တရဘာဝသ္သ တသ္သ လောကုတ္တရတာ, ဧဝံ သောတာဒီနံ အာပန္နာတိ ကိန္တိ တာနိပိ လောကုတ္တရာနီတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ယဒိ လောကုတ္တရေ ပဋိဟညေယ္ယ, လောကုတ္တရော သိယာတိ အတ္ထော န ဂဟေတဗ္ဗော။ န ဟိ လောကုတ္တရေ ပဋိဟညတီတိ ပရိကပ္ပိတေပိ သဒ္ဒသ္သ လောကုတ္တရဘာဝေ အတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။ **"လောကိယေန ဉာဏေန"**တိ ဉဒ္ဓနံ, **"ဝိညာဏေန"**တိ ပန ဟဋ္ဌိ, တဥ္ဖ ဝိညာဏံ သောတသမ္ဗန္ဓေန သောတဝိညာဏန္တိ ဝိညာယတီတိ။ **အနေကန္တတာ** တိ လောကိယေန ဉာဏေန ဇာနိတဗ္ဗတော လောကိယောတိ ဧတသ္သ ဟေတုသ္သ လောကိယေ လောကုတ္တရေ စ သမ္ဘဝတော အနေကန္တဘာဝေ သိယာတိ အဓိပ္ပာယော။

ဝေဟာရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. နိရောဓကထာဝဏ္ဏနာ

၃၅၃. **ဒွေဝ ဒုက္ခသစ္စာနိ န ကုဇ္ဈတီ** တိ ယေသံ ဒွိန္နံ ဒွိဟိ နိရောဓေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ, တာနိ ဒွေဝ ဒုက္ခသစ္စာနိ န ကုဇ္ဈတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ယေ ပဋိသင်္ခာယ လောကုတ္တရေန ဉာဏေန အနိရုဒ္ဓါ** တိအာဒိနာ ပဋိသင်္ခာယ ဝိနာ နိရုဒ္ဓါ အသမုဒာစရဏသင်္ခါရာ အပ္ပဋိသင်္ခါနိရုဒ္ဓါတိ ဒဿေတိ , န ဉပ္ပဇ္ဇိတွာ ဘင်္ဂါတိ။ တေန အပ္ပဋိသင်္ခါနိရောဓော စ အသမုဒာစရဏနိရောဓောတိ ဒဿိတံ ဟောတိ။

နိရောဓကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တတိယဝဂ္ဂေါ

၁. ဗလကထာဝဏ္ဏနာ

၃၅၄. **ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တံ** **အသာဓာရဏ**န္တိ ယထာ နိဒ္ဒေသတော ဝိတ္ထာရတော သဗ္ဗံ သဗ္ဗာကာရံ ဌာနာဋ္ဌာနဉာဏာဒိ အဇာနန္တာပိ "အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော, ယံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ကဉ္စိ သင်္ခါရံ နိစ္စတော ဉပဂစ္ဆေယ္ယာ"တိအာဒိနာ (အ. နိ. ၁.၂၆၈) ဌာနာဋ္ဌာနာနိ ဉဒ္ဒေသတော သင်္ခေပတော သာဝကာ ဇာနန္တိ, န ဧဝံ "အာသယံ ဇာနာတိ အနုသယံ ဇာနာတီ"တိအာဒိနာ (ပဋိ. မ. ၁.၁၁၃) ဉဒ္ဒေသမတ္တေနပိ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တံ ဇာနန္တီတိ **"အသာဓာရဏ"**န္တိ အာဟ။ ထေရေန ပန သဒ္ဒါဒီနံ ဣန္ဒြိယာနံ တိက္ခမုဒုဘာဝဇာနနမတ္တံ သန္ဓာယ "သတ္တာနံ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တံ ယထာဘူတံ ပဇာနာမီ"တိ (ပဋိ. မ. ၂.၄၄) ဝုတ္တံ, န ယထာဝုတ္တံ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏံ တထာဂတဗလန္တိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **"ဉဒ္ဒေသတော ဌာနာဋ္ဌာနာဒိမတ္တဇာနနဝသေန ပဋိဇာနာတီ"**တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ ပန ပဋိဇာနန္တေန **"တထာဂတဗလံ သာဝကသာဓာရဏ"**န္တိ ဣဒမ္ပိ ဧဝမေဝ ပဋိညာတံ သိယာတိ ကထမယံ စောဒေတဗ္ဗော သိယာ။

၃၅၆. **သေသေသု ပဋိက္ခေပေ သကဝါဒိဿ** ဌာနာဋ္ဌာနဉာဏာဒီနံ သာဓာရဏာသာဓာရဏတ္တာ တတ္ထ သာဓာရဏပက္ခံ သန္ဓာယာတိ အဓိပ္ပာယော။

ဗလကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အရိယန္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၅၇. သင်္ဃာရေ   သန္ဓာယ ပဋိဇာနန္တဿ ဒ္ဝိန္နံ ဖဿာနံ သမောဓာနံ ကထံ အာပဇ္ဇတိ ယထာဝုတ္တနယေနာတိ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ ပရိကပ္ပနဝသေန အာရောပေတ္ဝာ ဌပေတဗ္ဗတာယ သင်္ဃော “ပဏိဓိ”တိ ဝုတ္တော။ သော ပန ကေသဉ္စိ မိမ္ပိ အာရောပေတ္ဝာ န ဌပေတဗ္ဗောတိ ကေသဉ္စိ အာရောပေတ္ဝာ ဌပေတဗ္ဗေန တေန ရဟိတတာ ဝုတ္တာ။

အရိယန္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဝိမုစ္စမာနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၆. ဈာနေန ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တံ စိတ္တံ မဂ္ဂက္ခဏေ သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိယာ ဝိမုစ္စမာနံ နာမ ဟောတီတိ ဇေတိဿာ လဒ္ဓိယာ ကော အဓိပ္ပာယောတိ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ ယဒိ ဝိပ္ပကတနိဒ္ဒေသေ အဓိပ္ပာယော, တတ္ရာပိ တေန ဝိမုစ္စမာနတာယ **“ဝိမုတ္တံ ဝိမုစ္စမာန”** န္တိ ဝုတ္တံ။ သတိ စ အဓိပ္ပာယေ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ ဝိမုတ္တံ, ဝယက္ခဏေ ဝိမုစ္စမာနန္တိ ဝိမုတ္တဝိမုစ္စမာနဝစနဿ န ဓောဒေတဗ္ဗံ သိယာ, အထ ခေါ ဝိမုစ္စမာနဝစနမေတတိ။ ဧကဒေသေန, ဧကဒေသော တ ဝိမုစ္စမာနဿ စ ဝိမုတ္တကိရိယာယ ဧကဒေသော ဝိသေသနံ ဟောတီတိ **“ဘာဝနပုံသက”**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ကင္ဃာဒယောတိ** ကင္ဃပဋ္ဌာဒယော။ **ဧကေနေဝ စိတ္တေနာ** တိ ဧကေနေဝ ဖလစိတ္တေနာတိ အဓိပ္ပာယော။

ဝိမုစ္စမာနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. အဋ္ဌမကကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၈. အနုလောမဂေါတြဘုက္ခဏေပိ အသမုဒာစရန္တာ မဂ္ဂက္ခဏေပိ ပဟီနာ ဧဝ နာမ ဘဝေယျုန္တိ လဒ္ဓိ ဥပ္ပန္နာတိ အဓိပ္ပာယေန **အနုလောမဂေါတြဘုဂ္ဂဟဏံ** ကရောတိ။

အဋ္ဌမကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အဋ္ဌမကဿ ဣန္ဒြိယကထာဝဏ္ဏနာ

၃၇၀. ဣန္ဒြိယာနိ ပဋိလဘတိ အပ္ပဋိလဒ္ဓိန္ဒြိယတ္တာ အနိန္ဒြိယဘူတာနိ သဒ္ဓါဒီနိ နိယျာနိကာနိ ဘာဝေန္တော ဣန္ဒြိယာနိ ပဋိလဘတိ, န ပန ဣန္ဒြိယာနိ ဘာဝေန္တောတိ အဓိပ္ပာယော။

အဋ္ဌမကဿ ဣန္ဒြိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဒိဗ္ဗစက္ခုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၇၃. ဥပတ္ထဒ္ဓ န္တိ ယထာ ဝိသယာနုဘာဝကေစရေဟိ ဝိသိဋ္ဌံ ဟောတိ, တထာ ပစ္စယဘူတေန ကတဗလာဓာနန္တိ အတ္ထော။ **တံမတ္တမေဝတိ** ပုရိမံ မံသစက္ခုမတ္တမေဝ ဓမ္မုပတ္ထဒ္ဓံ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ **အနာဟထဂတန္တိ** မံသစက္ခုနာ ဂဟေတဗ္ဗဋ္ဌာနံ အာဟထံ နာဂတံ။ တတ္ထ စ ဝိသယဿ ဒီပကံ အာနုဘာဝကေစရာနမေဝ အသဒိသတံ ဝဒန္တော ယာဒိသော မံသစက္ခုဿ ဝိသယောတိ ဝိသယဂ္ဂဟဏံ န ဝိသယဝိသေသဒဿနတ္ထံ, အထ ခေါ ယာဒိသေ ဝိသယေ အာနုဘာဝကေစရဝိသေသာ ဟောန္တိ, တာဒိသဿ ရူပဝိသယဿ ဒဿနတ္ထန္တိ ဒီပေတိ, သဒိသဿ တ ဝိသယဿ အာနုဘာဝကေစရဝိသေသောဝ ဝိသေသံ။

န စ မံသစက္ခုမေဝ ဒိဗ္ဗစက္ခုတိ ဣစ္ဆတီ တိ ဓမ္မုပတ္ထဒ္ဓကာလေ ပုရိမံ မံသစက္ခုမေတတိ န ဣစ္ဆတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **မံသစက္ခုဿ ဥပ္ပာဒေါ မဂ္ဂေါ** တိ မံသစက္ခုပစ္စယတာဒဿနတ္ထမေဝ ဝုတ္တံ, န တေန အနုပာဒိန္နတာ သာဓနတ္ထံ။ **ရူပာဝစရိကာနန္တိ** ရူပာဝစရဇ္ဈာနပစ္စယေန ဥပ္ပန္နာနိ မဟာဘူတာနိ ရူပာဝစရိကာနီတိ သော ဣစ္ဆတီတိ အဓိပ္ပာယော။ သေ နယော **“အရူပာဝစရိကာန”**န္တိ ဧတ္ထာပိ။ **အရူပာဝစရက္ခဏေ ရူပာဝစရစိတ္တဿ အဘာဝတ ပဋိက္ခိပတီ**တိ တသ္မိံယေဝ ခဏေ ရူပာဝစရံ ဟုတ္ဝာ အရူပာဝစရံ န ဇာတန္တိ ပဋိက္ခိပတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၇၄. ကိဉ္စာပိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနော ဓမ္မုပဋ္ဌဒ္ဓသ္သ ပညာစက္ခုဘာဝံ န ဣစ္ဆတိ, ယေန တီဏိ စက္ခူနိ ဓမ္မုပဋ္ဌမ္ဘေန စက္ခုန္တရဘာဝံ ဝဒတော ဘဝေယျုန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ဒိဗ္ဗစက္ခုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ယထာကမ္မုပဂတဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ

၃၇၇. ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ယထာကမ္မုပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတီ တိ ယထာကမ္မုပဂတဉာဏသ္သ ဉပနိဿယေ ဒိဗ္ဗစက္ခုမ္ဟိ ကရဏနိဒ္ဒေသော ကတော, န ယထာကမ္မုပဂတဇာနနကိစ္စကေ။ တံကိစ္စကေယေဝ ပန ပရော ကရဏနိဒ္ဒေသံ မညတီတိ အာဟ **"အယောနိသော ဂဟေတွာ"**တိ။ **ယထာကမ္မုပဂတဉာဏမေဝ ဒိဗ္ဗစက္ခုန္တိ လဒ္ဓီ** တိ ဣမိနာ ဝစနေန ဒိဗ္ဗစက္ခုမေဝ ယထာကမ္မုပဂတဉာဏန္တိ ဧဝံ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဧဝ-သဒ္ဒော စ အဋ္ဌာနေ ဌိတော ဒိဗ္ဗစက္ခုသဒ္ဒသ္သ ပရတော ယောဇေတဗ္ဗော။ ယထာကမ္မုပဂတဉာဏသ္သ ဟိ သော ဒိဗ္ဗစက္ခုတော အတ္ထန္တရဘာဝံ နိတရေတိ။ န ဟိ ဒိဗ္ဗစက္ခုသ္သ ယထာကမ္မုပဂတဉာဏတောတိ။

ယထာကမ္မုပဂတဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. သံဝရကထာဝဏ္ဏနာ

၃၇၉. စာတုမဟာရာဇိကာနံ သံဝရာသံဝရသဗ္ဘာဝေ အာဋ္ဌာနာဋိယသုတ္တေန ပကာသိတောတိ **"တာဝတိံသေ ဒေဝေ ဉပာဒာယာ"**တိ အာဟ။ ဧဝံ သတိ သုဂတိကထာယံ "တာဝတိံသေ သင်္ဂဟိတာနံ ပုဗ္ဗဒေဝတာနံ သုရာပာနံ, သက္ကဒေဝတာနံ သုရာပာနနိတရဏံ သုယျတိ, တံ တေသံ သုရာပာနံ အသံဝရော န ဟောတီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ။

သံဝရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စတုတ္ထဝဂ္ဂေါ

၁. ဂိဟိဿ အရဟာတိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၈၇. ဂိဟိသံယောဇနသမ္ပယုတ္တတာယာ တိ ဧတေန ဂိဟိဆန္ဒရာဂသမ္ပယုတ္တတာယ ဧဝ **"ဂိဟီ"**တိ ဝုစ္စတိ, န ဗျဉ္ဇနမတ္တေနာတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတိ။

ဂိဟိဿ အရဟာတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဉပပတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၈၈. အယောနိသောတိ ဩပပာတိကော ဟောတိ, တတ္ထ တဿာယေဝူပပတ္တိယာ ပရိနိဗ္ဗာယီတိ အတ္ထံ ဂဟေတွာတိ အဓိပ္ပာယော။

ဉပပတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. သမန္နာဂတကထာဝဏ္ဏနာ

၃၉၃. သမန္နာဂတကထာယံ ပတ္တိံ သန္ဓာယ ပဋိဇာနန္တော စတူဟိ ခန္ဓေဟိ ဝိယ သမန္နာဂမံ န ဝဒတီတိ တဿ စတူဟိ ဖဿာဒီဟိ သမန္နာဂမပ္ပသင်္ဂေါ ယထာ ဟောတိ, တံ ဝတ္တဗ္ဗံ။

သမန္နာဂတကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဥပေက္ခာသမန္နာဂတကထာဝဏ္ဏနာ

၃၉၇. ဣမိနာဝ နယေနာတိ ''တတ္ထ ဒွေဝ သမန္နာဂမာ''တိအာဒိ သဗ္ဗံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ပတ္တိဓမ္မော နာမ ရူပာဝစရာဒီသု အညတရဘူမိံ ပဥ္စမဇ္ဈာနာဒိဝသေန ဟာပုဏန္တဿ ပဥ္စမဇ္ဈာနာဒီနံ ပဋိလာဘော။ နိရုဒ္ဓေသုပိ ပဥ္စမဇ္ဈာနာဒီသု အနိရုဒ္ဓနတော စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တော သင်္ခါရော, ယေန သုပန္တော သဇ္ဈာယာဒိပသုတော စ တေဟိ သမန္နာဂတောတိ ဝုစ္စတီတိ ဝဒန္တိ။

ဥပေက္ခာသမန္နာဂတကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဗောဓိယာဗုဒ္ဓေါတိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၉၈. တသ္မာ တိ ယထာဝုတ္တဿ ဉာဏဒွယဿ ဗောဓိဘာဝတော။ တံ အင်္ဂဟေတွာ ပတ္တိဓမ္မဝသေန နတ္ထိ တာယ ဗောဓိယာ သမန္နာဂတော ဗုဒ္ဓေါတိ ယေသံ လဒ္ဓိ, တေ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာ စ အနုယောဂေ စ သကတဒိဿာတိ ယောဇနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဗောဓိယာဗုဒ္ဓေါတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. လက္ခဏကထာဝဏ္ဏနာ

၄၀၂. ဗောဓိသတ္တမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တ န္တိ လက္ခဏသမန္နာဂတေသု အဗောဓိသတ္တေ ဆဍ္ဍေတွာ ဗောဓိသတ္တမေဝ ဂဟေတွာ ဣဒံ သုတ္တံ ဝုတ္တံ, န ဗောဓိသတ္တတော အညော လက္ခဏသမန္နာဂတော နတ္ထီတိ။ နာပိ သဗ္ဗေသံ လက္ခဏသမန္နာဂတာနံ ဗောဓိသတ္တတာ, တသ္မာ အသာဓကန္တိ အဓိပ္ပာယော။

လက္ခဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. နိယာမောက္ကန္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၄၀၃. ဠပေတွာ ဟာရမိပူရဏန္တိ ဟာရမိပူရဏေနေဝ တေ ''ဗောဓိယာ နိယတာ နရာ''တိ ဝုစ္စန္တီတိ ဒဿေတိ။ **ကေဝလဥ္ဟိ န**န္တိအာဒိနာ စ န နိယာမကဿ နာမ ကဿစိ ဥပ္ပန္နတ္တာ ဗျာကရောန္တီတိ ဒဿေတိ။

နိယာမောက္ကန္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. သဗ္ဗသံယောဇနပ္ပဟာနကထာဝဏ္ဏနာ

၄၁၃. နိပ္ပရိယာယေနေတ တိ အဝသိဋ္ဌဿ ပဟာတဗ္ဗဿ အဘာဝတ ''သဗ္ဗသံယောဇနပ္ပဟာန''န္တိ ဣမံ ပရိယာယံ အင်္ဂဟေတွာ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ပဇဟနတော တေတိ ဂဏှာဟာတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အပ္ပဟီနဿ အဘာဝတ** တိ အဝသိဋ္ဌဿ ပဟာတဗ္ဗဿ အဘာဝတ **ပဋိဇာနာတီ**တိ ဝဒန္တိ, တထာ **''အနဝသေသပ္ပဟာန''** န္တိ ဝေဒ္ဒါပိ။ ဝေံ သတိ တေန အတ္တနော လဒ္ဓိ ဆဍ္ဍေတွာ သကတဒိဿ လဒ္ဓိယာ ပဋိညာတန္တိ အာပဇ္ဇတိ။

သဗ္ဗသံယောဇနပ္ပဟာနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုတ္ထဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဉ္စမဝဂ္ဂေါ

၁. ဝိမုတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၄၁၈. ဖလဉာဏံ န ဟောတီတိ **“ဝိမုတ္တာနီ”တိ ဝ** တဒင်္ဂဝိမုတ္တိယာဒိဘာဝတော မဂ္ဂေန ပဟီနာနံ ပုန အနုပ္ပတ္တိတော စ **“အဝိမုတ္တာနီ”တိ ဝ** န ဝတ္တဗ္ဗာနီတိ အဓိပ္ပာယော။ ကေတုဘူဉာဏဝ္ဆေတ္တံ ဝိပဿနာဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဝိမုတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အသေခဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ

၄၂၀. **န ပနေတံ အသေခန္တိ** ဧတေန အသေခဝိသယတ္တာ အသေခမေဝ ဉာဏန္တိ ပရဿ လဒ္ဓိ, န ပန အသေခဿာတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတိ။

အသေခဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဝိပရီတကထာဝဏ္ဏနာ

၄၂၄. **န ပထဝီယေဝါတိ** လက္ခဏပထဝီယေဝ, သသမ္ဘာရပထဝီယေဝ ဝါ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ **အနိစ္စေ နိစ္စန္တိအာဒိဝိပရိယေသော ပန ဝိပရီတဉာဏံ နာမာ**တိ အညာဏောပိ ဉာဏတေဟာရံ အာရောပေတွာ ဝဒတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဝိပရီတကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. နိယာမကထာဝဏ္ဏနာ

၄၂၈-၄၃၁. **ဉာဏံ အတ္ထိ,** ယံ သစ္စာနုလောမံ မဂ္ဂဉာဏာနုဂတိကံ ပဿန္တော ဘဂဝါ ‘‘ဘဗ္ဗော’’တိ ဇာနာတီတိ လဒ္ဓိ။ **ပဋ္ဌမပဥှမေဝ စတုတ္ထံ ကတွာ** တိ ဧတ္ထ ‘‘နိယတဿ အနိယာမဂမနာယာ’’တိ ဝိပရီတာနုယောဂတော ပဋ္ဌမ တိ ဂဏေတွာ ‘‘စတုတ္ထ’’န္တိ အာဟ။

နိယာမကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဋိသမ္ဘိဒါကထာဝဏ္ဏနာ

၄၃၂-၄၃၃. **ယံကိဉ္စိ အရိယာနံ ဉာဏံ, သဗ္ဗံ လောကုတ္တရမေဝါ** တိ ဂဏှာပန္တေနာပိ သဗ္ဗံ ဉာဏံ ပဋိသမ္ဘိဒါတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ အနရိယာနမ္ပိ ဟိ ဉာဏံ ဉာဏမေဝါတိ ။ တဿ ဝါ ဉာဏတံ န ဣစ္ဆတီတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **ပထဝီကသိဏသမာပတ္တိယံ သမာပတ္တိဉာဏံ သမ္မုတိဉာဏံ သန္ဓာယာ**တိ အနရိယဿ ဧတံ ဉာဏံ သန္ဓာယာတိ အဓိပ္ပာယော သိယာ။

ပဋိသမ္ဘိဒါကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သမ္မုတိဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ

၄၃၄-၄၃၅. **သစ္စန္တိ ဝစနသာမညေန** ဥဘယဿပိ သစ္စသာမညတ္တံ ဂဟေတွာ ဝဒတီတိ ဒဿေန္တော **“တတ္ထာ”**တိအာဒိမာဟ။

သမ္မုတိဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. စိတ္တာရမ္မဏကထာဝဏ္ဏနာ

၄၃၆-၄၃၈. ဖဿဿ ဖုသနလက္ခဏံ မနသိကရောတော တိ ဧတေန ပုရိမာ ဝတ္တဗ္ဗပဋိညာ အနုပဒမ္မမနသိကာ ရတော အညံ သမုဒာယမနသိကာရံ သန္ဓာယ ကတာတိ ဒဿေတိ။

စိတ္တာရမ္မဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အနာဂတဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ

၄၃၉-၄၄၀. သဗ္ဗသ္မိံ တိ "ဟဋ္ဌလိပုတ္တဿ ခော"တိအာဒိနာ အနာဂတေ ဉာဏန္တိ ဝုတ္တန္တိ အနာဂတ ဘာဝသာမညေန အနန္တရာနာဂတေပိ ဉာဏံ ဣစ္ဆန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အနာဂတဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ပစ္စုပ္ပန္နဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ

၄၄၁-၄၄၂. ဝစနံ နိဿာယာ တိ အတ္ထတော အာပန္နံ ဝစနံ, အနုဇာနနဝစနံ တ နိဿာယ။ **သန္တတိံ သန္ဓာယာ** တိ ဘင္ဂါနုပဿနာနံ ဘင္ဂတော အနုပဿနာသန္တတိံ သန္ဓာယာတိ အဓိပ္ပာယော။

ပစ္စုပ္ပန္နဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဖလဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ

၄၄၃-၄၄၄. ဗုဒ္ဓါနံ ဝိယာတိ ယထာ ဗုဒ္ဓါ သဗ္ဗပ္ပကာရဖလပရောပရိယတ္တဇာနနဝသေန အတ္တနော ဧဝ စ ဗလေန ဖလံ ဇာနန္တိ, ဧဝန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဖလဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဉ္စမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မဟာပဏ္ဏာသကော သမတ္တော။

၆. ဆဋ္ဌဝဂ္ဂော

၁. နိယာမကထာဝဏ္ဏနာ

၄၄၅-၄၄၇. အနိယတော နာမ န ဟောတီတိ ယထာ မိစ္ဆတ္တနိယတဿ ဘဝန္တရေ အနိယတံ နာမ ဟောတိ, ဧဝံ ဧတဿ ကအာစိပိ အနိယတတာ န ဟောတီတိ ယော နိယာမော, သော အသင်္ခတောတိ အဓိပ္ပာယော။

နိယာမကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒကထာဝဏ္ဏနာ

၄၅၁. ကာရဏဋ္ဌေန ဌိတတာ တိ ကာရဏဘာဝေနေဝ။ ဧတေန စ ဓမ္မာနံ ကာရဏဘာဝေ **ဓမ္မဋ္ဌိတတာ** တိ ဧတ မတ္ထံ ဒဿေတိ။ တထာ **"ဓမ္မနိယာမတာ"**တိ ဧတ္ထာပိ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သစ္စကထာဝဏ္ဏနာ

၄၅၂-၄၅၄. **ဝတ္ထုသစ္စ** န္တိ ဇာတိယာဒိ ကာမတဏှာဟာဒိ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိ စ။ ဗာဓနပဘဝနိယျာနိကလက္ခဏေဟိ **လက္ခဏသစ္စံ** ဗာဓနာဒိ။

သစ္စကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. နိရောဓသမာပတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၄၅၇-၄၅၉. **ကရိယမာနာ ကရီယတီ**တိ အရူပက္ခန္ဓာနံ ပဝတ္တမာနာနံ သမထဝိပဿနာနုက္ကမေန အပ္ပဝတ္တိ သာဓိယတီတိ အတ္ထော။ **သင်္ခတာသင်္ခတလက္ခဏာနံ ပန အဘာဝေနာ** တိ ဝဒန္တော သဘာဝဓမ္မတံ ပဋိသေဓေတိ။ **တေအနဉ္ဉစ** ဝုဋ္ဌာနပရိယာယော၀။ **အသင်္ခတဘာဝေ ကာရဏံ န ဟောတိ** သဘာဝဓမ္မတ္တာသာကေတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။

နိရောဓသမာပတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဆဋ္ဌဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သတ္တမဝဂ္ဂေါ

၁. သင်္ဂဟိတကထာဝဏ္ဏနာ

၄၇၁-၄၇၂. **သင်္ဂဟိတာ** တိ သမ္ဗန္ဓာ။

သင်္ဂဟိတကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သမ္ပယုတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၄၇၃-၄၇၄. **နာနတ္တဝဝတ္ထာနံ နတ္ထီ** တိ ဝဒန္တော "တိလမှိ တေလံ အနုပဝိဋ္ဌ"န္တိ ဝစနမေဝ န ယုဇ္ဇတီတိ "န ဟေဝ"န္တိ ပဋိက္ခိတ္တန္တိ ဒဿေတိ။

သမ္ပယုတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. စေတသိကကထာဝဏ္ဏနာ

၄၇၅-၄၇၇. ဖဿာဒီနံ ကေဟုပ္ပာဒတာဒိဝိရဟိတာ သဟဇာတတာ နတ္ထီတိ အာဟ **"သမ္ပယုတ္တသဟဇာတတံ သန္ဓာယာ"**တိ။

စေတသိကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အနကထာဝဏ္ဏနာ

၄၇၈. **ဒေယျဓမ္မဝသေန စာဒေတု** န္တိ ယဒိ စေတသိကော၀ ဓမ္မော အနံ, "ဒိယျတီတိ အန"န္တိ ဣမိနာပိ အတ္ထေန စေတသိကဿေ၀ အနဘာဝေ အာပဇ္ဇတီတိ စာဒေတုန္တိ အတ္ထော။

၄၇၉. **အနိဋ္ဌဖလန္တိအာဒိ အစေတသိကဿ ဓမ္မဿ အနဘာဝဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တ** န္တိ ဖလအနဘာဝဒီပနတ္ထံ န ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အနိဋ္ဌဖလ** န္တိအာဒိနာ အစေတသိကဿ ဓမ္မဿ ဖလအနံ ဝုတ္တံ ဝိယ ဟောတိ, န အနဘာဝေ, တန္နိတရဏတ္ထဥ္စေတမာဟာတိ။ ဝေဋ္ဌ ကတ္တ အနန္တရမေတဟ **"န ဟိ အစေတသိကော အန္နာဒိဓမ္မော အာယတိံ ဝိပာကံ ဒေတီ"**တိ။ **ဣဋ္ဌဖလဘာဝနိယမနတ္ထ** န္တိ ဒေယျဓမ္မော ဝိယ ကေနစိ ပရိယာယေန အနိဋ္ဌဖလတာ အနဿ နတ္ထိ, ကေန္တံ ပန ဣဋ္ဌဖလမေတာတိ နိယမနတ္ထန္တိ အတ္ထော။

ဣတရေနာတိ "ဒိယ္ယတီတိ အန"န္တိ ကမ္မိနာ ပရိယာယေန။ **န ပန ဧကေနတ္ထေနာ** တိ "ဒေယ္ယဓမ္မော ဝ အန"န္တိ ကမ္မံ သကတဒ္ဒိတံ နိဝတ္တေတုံ "သဒ္ဒာ ဟိရိယ"န္တိအာဒိကံ သုတ္တသာဓနံ ပရတာဒိတဒေ ယုဇ္ဇတိ, "ကာမေကေစ္စော အန္နံ ဒေတိ"တိအာဒိကဥ္စ, "စေတသိကော ဝ ဓမ္မော အန"န္တိ ကမ္မံ နိဝတ္တေတုံ "စေတသိကော ဓမ္မော အန"န္တိ ကမ္မံ ပန သာဓေတုံ "သဒ္ဓာ ဟိရိယ"န္တိအာဒိကံ သကတဒ္ဒိတဒေ ယုဇ္ဇတိ, "ကာမေကေစ္စော အန္နံ ဒေတိ"တိအာဒိကံ တ "ဒေယ္ယဓမ္မော အန"န္တိ သာဓေတုန္တိ ဧဝံ နိဝတ္တနသာဓနေတ္ထနာနတ္တံ သန္ဓာယ "န ပန ဧကေနတ္ထေနာ"တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တတ္ထ ယထာ ပရတာဒိတဒေ စ သုတ္တသာဓနေတ္ထံ "န ဝတ္တဗ္ဗံ စေတသိကော ဓမ္မော အန"န္တိ ပုစ္ဆာယံ စေတသိကောတတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တထာ "န ဝတ္တဗ္ဗံ ဒေယ္ယဓမ္မော အန"န္တိ ပုစ္ဆာယ စ ဒေယ္ယဓမ္မောတတိ ။ **ဒေယ္ယဓမ္မော ကဥ္စဖလောတိ ကဥ္စဖလာဘာဝမတ္တမေဝ ပဋိက္ခိတ္တ** န္တိ တွေ "ကဥ္စဖလာဘာဝမတ္တမေဝ ပဋိက္ခိတ္တ"န္တိ ဟဒ္ဒေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ။ "ကဥ္စဖလာဘာဝမတ္တမေဝ ဒိသ္ဝာ ပဋိက္ခိတ္တ"န္တိ တ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **သ ဋ္ဌရာဘာဝမောစနတ္ထ**န္တိ စေတသိကဿ အတဗ္ဗဒ္ဒေန ဒေယ္ယဓမ္မဿ စ ကဥ္စဖလဒ္ဒေန အနဘာဝမောစနတ္ထန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပရိဘောဂမယပုညကထာဝဏ္ဏနာ

၄၈၃. ပရိဘောဂမယံ နာမ စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တံ ပုညံ အတ္ထီတိ လဒ္ဓိ။ တဉ္ဟိ တေ သန္ဓာယ ပရိဘောဂမယံ ပုညံ ပ ဝဍ္ဎတီတိ ဝဒန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။

၄၈၅. တဿာပိ ဝသေနာ တိ တဿာပိ လဒ္ဓိယာ ဝသေန။ ပဉ္စဝိညာဏာနံ ဝိယ ဧတေသမ္ပိ သမောဓာနံ သိယာတိ ပ ဋိဇာနာတီတိ ဝဒန္တိ။ ပဉ္စဝိညာဏဖဿာဒီနမေဝ ပန သမောဓာနံ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၄၈၆. အပရိဘုတ္တေပီ တိ ကမ္မိနာ "ပဋိဂ္ဂဟကော ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ န ပရိဘုဉ္ဇတိ ဆဍ္ဍေတိ"တိအာဒိကံ ဒဿေ တိ။ အပရိဘုတ္တေ ဒေယ္ယဓမ္မေ ပုညာဘာဝတော ပရိဘောဂမယံ ပုညံ ပဝဍ္ဎတီတိ အယံ တဒေ ဟီယတိ။ တသ္မိဥ္စ ဟီ နေ သကတဒ္ဒိတဒေ ဗလတ။ စာဂစေတနာယ ဧဝ ဟိ ပုညဘာဝေ ဧဝံ သိဒ္ဓေ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ အပရိဘုတ္တေ ပိ ဒေယ္ယဓမ္မေ ပုညဘာဝေ စာဂစေတနာယ ဧဝ ပုညဘာဝေတိ အာဟ **"သကတဒ္ဒိတဒေဝ ဗလတ"**တိ။

ပရိဘောဂမယပုညကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဣတောဒိန္နကထာဝဏ္ဏနာ

၄၈၈-၄၉၁. တေနေဝ ယာပေန္တီ တိ တေနေဝ စီဝရာဒိနာ ယာပေန္တိ, တေနေဝ တ စီဝရာဒိအနေန ယာပေန္တိ, သယံ ကတေန ကမ္မုနာ ဝိနာပီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကမ္မိနာ ကာရဏေနာ**တိ ယဒိ ယံ ဣတော စီဝရာဒိ ဒိန္နံ, န တေန ယာပေယျုံ, ကထံ အနုမောဒေယျုံပေ.။ သောမနဿံ ပဋိလဘေယျုန္တိ လဒ္ဓိ ပတိဋ္ဌပေန္တဿပီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဣတောဒိန္နကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ပထဝီကမ္မဝိပါကောတိကထာဝဏ္ဏနာ

၄၉၂. ဖဿော သုခဝေဒနီယာဒိဘေဒေ ဟောတီတိ ဖဿေန သဗ္ဗမ္ပိ ကမ္မဝိပါကံ ဒဿေတ္ဝာ ပုန အတ္တဝဇ္ဇေ ဟိ သမ္ပယောဂဒဿနတ္ထံ **"သော စ သညာဒယော စာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အတ္ထိ စ နေသ** န္တိ သာဝဇ္ဇေ စက္ခုဝိညာ ဏာဒိသဟဇာတဓမ္မေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ယော တတ္ထ ကဥ္စဝိပါကော, တဿ ပတ္ထနာ** တိ ကဥ္စဝိပါကေ ဧဝ ပတ္ ထနံ ကတ္တ ကမ္မံ ကရောန္တီတိ ကမ္မုပနိဿယဘူတမေဝ ပတ္ထနံ ဒဿေတိ, ပစ္စုပ္ပန္နဝေဒနာပစ္စယံ တ တဏှာ ဟံ ဥပဟအနာဒိနိဗ္ဗတ္တနဝသေန ဒုက္ခဿ ပဘာဝိတံ။ **မူလတဏှာ**တိ ပစ္စုပ္ပန္နဝိပါကဝဋ္ဋနိဗ္ဗတ္တကကမ္မဿ ဥပနိဿယဘူတံ ပုရိမတဏှံ, ကမ္မသဟာယံ တ ဝိပါကဿ ဥပနိဿယဘူတံ။

၄၉၃. သကာသမယဝသေန စ စောဒနာယ ပယုဇ္ဇမာနတံ ဒဿေတုံ **“တေသဥ္စ လဒ္ဓိယာ”** တိအာဒိမာဟ။

၄၉၄. **ပဋိလာဘဝသေနာ**တိ ကမ္မေ သတိ ပထဝိယာဒီနံ ပဋိလာဘော ဟောတီတိ ကမ္မံ တံသံဝတ္တနိကံ နာမ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။

ပထဝီကမ္မဝိပာကောတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဇရာမရဏံဝိပာကောတိကထာဝဏ္ဏနာ

၄၉၅. **သမ္ပယောဂလက္ခဏာဘာဝတ** တိ ‘‘ကောရမ္မဏာ’’တိ ဣမဿ သမ္ပယောဂလက္ခဏဿ အဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။

၄၉၆. **ပရိယာယော နတ္ထီ** တိ သကတဒိနာ အတ္တနာ ဝတ္တဗ္ဗတာယ ပရိယာယော နတ္ထီတိ အဗ္ယာကတာနံ ဇရာမရဏဿ ဝိပာကနိတရဏတ္တံ **အဗ္ယာကတဝသေန ပုဋ္ဌာ န ကတာ** တိ ဒဿေတိ။

၄၉၇. **အပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏတာ** ဇရာယေတတိ ကေစိ, တံ **အကုသလကမ္မံ ကမ္မသမုဋ္ဌာနဿာ** တိအာဒိနာ ရူပဿေဝ ဒုဗ္ဗဏ္ဏတာဒဿနေန သမမေတတိ။

ဇရာမရဏံဝိပာကောတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. အရိယဓမ္မဝိပာကကထာဝဏ္ဏနာ

၅၀၀. ဝဋ္ဋ န္တိ ကမ္မာဒိဝဋ္ဋံ။

အရိယဓမ္မဝိပာကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဝိပာကောဝိပာကဓမ္မဓမ္မောတိကထာဝဏ္ဏနာ

၅၀၁. **တပ္ပစ္စယာပီ** တိ ယဿ ဝိပာကဿ ဝိပာကော အညမညပစ္စယော ဟောတိ တပ္ပစ္စယာပိ အညမညပစ္စယဘူတတောပီတိ အဓိပ္ပာယော။ **သော ဟီ**တိအာဒိနာ ပုရိမပဋိညာယ ဣမဿ စောဒနဿ ကာရဏဘာဝံ ဒဿေတိ။ **အညမညပစ္စယာဒီသု ပစ္စယဋ္ဌေနာ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သဟဇာတာဒိပစ္စယေ သင်္ဂဏှာတိ တေသု တေန တေန ပစ္စယဘာဝေနာတိ ဒဿေတိ။

ဝိပာကောဝိပာကဓမ္မဓမ္မောတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သတ္တမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အဋ္ဌမဝဂ္ဂေါ

၁. ဆဂတိကထာဝဏ္ဏနာ

၅၀၃-၅၀၄. ဝဏ္ဏောတိ ဝဏ္ဏနိဘာ သဏ္ဌာနဥ္စ ဝုစ္စတီတိ အာဟ **“သဒိသရူပသဏ္ဌာနာ”** တိ။

ဆဂတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အန္တရာဘဝကထာဝဏ္ဏနာ

၅၀၅. အတိဒူရသ္သ အန္တရိတသ္သ ပတ္တဗ္ဗသ္သ ဒေသသ္သ ဒဿနတော **ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏေ ဝိယ** ။ အာကာသေန ပထဝန္တရဋ္ဌာနာနိ ဘိန္ဒိတ္ဝာ ဂမနတော **ဣဒ္ဓိမာ ဝိယ။ န သဟာဓမ္မေနာ** တိ ယဒိ သော ဘဝတန် အန္တရာ န သိယာ, န နာမ အန္တရာဘဝေတိ ပဋိက္ခေပေ ကရဏံ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။

၅၀၆. တတ္ထ ဇာတိဇရာမရဏာနိ စေဝ စုတိပဋိသန္ဓိပရမ္ပရစ္ဆ အနိစ္ဆန္တော တိ ဧတေန စုတိအနန္တရံ အန္တရာဘဝံ ခန္ဓာတိ, ဝတ္တမာနာ ဇာတီတိ, မာတုကုစ္ဆိမေဝ ပဝိဋ္ဌာ အန္တရဓာယမာနာ မရဏန္တိ န ဣစ္ဆတိ။

၅၀၇. ယထာ ကာမဘဝတီသု တတ္ထ တတ္ထေဝ ပုနပ္ပုနံ စဝိတ္ဝာ ဥပပတ္တိဝသေန စုတိပဋိသန္ဓိပရမ္ပရာ ဟောတိ, ဧဝံ တံ တတ္ထ န ဣစ္ဆတီတိ ဒဿေတိ။

အန္တရာဘဝကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ကာမဂုဏကထာဝဏ္ဏနာ

၅၁၀. ကာမဘဝသ္သ ကမနဋ္ဌေန ကာမဘဝဘာဝေ သဗ္ဗေပိ ကာမာဝစရာ ခန္ဓာဒယော ကာမဘဝေတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဥပာဒိန္နက္ခန္ဓာနမေဝ ပန ကာမဘဝဘာဝေ ဓာတုကထာယံ ဒဿိတော, န ကမနဋ္ဌေန ကာမဘဝဘာဝေ။ **"ပဋိမေ, ဘိက္ခဝေ, ကာမဂုဏာ"တိ ဝစနမတ္တံ နိဿာယာ** တိ ပဋ္ဌေဝ ကာမကောဋ္ဌာသာ "ကာမော"တိ ဝုတ္တာတိ **ကာမဓာတူ**တိဝစနံ န အညသ္သ နာမန္တိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေနေဝံ ဝစနမတ္တံ နိဿာယာတိ အတ္ထော။

ကာမဂုဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ရူပဓာတုကထာဝဏ္ဏနာ

၅၁၅-၅၁၆. ရူပဓာတုကထာယံ **ရူပဓာတူ**တိ ဝစနတော ရူပီဓမ္မေဟေဝ ရူပဓာတုယာ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ လဒ္ဓိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ သုတ္တေသု "တယောမေ ဘဝ"တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၃.၃၀၅) ပရိစ္ဆိန္နဘူမိယောဝ **ဘူမိပရိစ္ဆေဒေ,** "ဟေဋ္ဌတော အဝီစိနိရယံ ပရိယန္တံ ကရိတွာ"တိအာဒိကမ္မပရိစ္ဆိန္နမ္ပိ (ဝိဘ. ၁၈၂) ဝဒန္တိ။

ရူပဓာတုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အရူပဓာတုကထာဝဏ္ဏနာ

၅၁၇-၅၁၈. ဣမိနာဝုပာယေနာတိ ယထာ ဟိ ပုရိမကထာယံ ရူပိနော ဓမ္မာ အဝိသေသေန "ရူပဓာတူ"တိ ဝုတ္တာ, ဧဝမိဓာပိ အရူပိနော ဓမ္မာ အဝိသေသေန "အရူပဓာတူ"တိ ဝုတ္တာတိ တတ္ထ ဝုတ္တနယော ဣဓာပိ သမာနောတိ အဓိပ္ပာယော။

အရူပဓာတုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ရူပဓာတုယာအာယတနကထာဝဏ္ဏနာ

၅၁၉. ဃာနနိမိတ္တာနိပီ တိ ဣဓံ ဃာနာဒိနိမိတ္တာနိပီတိ ဝုတ္တံ။ **နိမိတ္တ** န္တိ ဃာနာဒီနံ ဩကာသဘာဝေန ဥပလက္ခိတံ တထာဝိသဏ္ဌာနံ ရူပသမုဒယမာဟ။

ရူပဓာတုယာအာယတနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အရူပေရူပကထာဝဏ္ဏနာ

၅၂၄-၅၂၆. သုခုမရူပံ အတ္ထိ, ယတော နိဿရဏံ တံ အာရုပ္ပန္တိ အဓိပ္ပာယော။

အရူပေရူပကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ရူပံကမ္မန္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၅၂၇-၅၃၇. **ပကပ္ပယမာနာ** တိ အာယူဟမာနာ, သမ္ပယုတ္တေသု အဓိကံ ဗျာပာရံ ကုရုမာနာတိ အတ္ထော။ **ပုရိမတရေ**တိ ''ယံကိဉ္စိ အကုသလေန စိတ္တေန သမုဋ္ဌိတံ ရူပံ, သဗ္ဗံ တံ အကုသလ''န္တိ ဣမံ ပဉှံ ဝဒတိ။

ရူပံကမ္မန္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဇီဝိတိန္ဒြိယကထာဝဏ္ဏနာ

၅၄၀. **အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယန္တိပဉှေ** ''အတ္ထိ အရူပီနံ ဓမ္မာနံ အာယူ''တိအာဒိကံ ပဉှံ အန္တံ ဂဟေတွာ ဝဒတိ။ **အရူပဓမ္မာနံ စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တံ ဇီဝိတိန္ဒြိယသန္တာနံ နာမ အတ္ထီတိ ဣစ္ဆတီ** တိ ဧတ္ထ ရူပာရူပဓမ္မာနံ တံ ဣစ္ဆန္တော အရူပဓမ္မာနံ ဣစ္ဆတီတိ ဝတ္တုံ ယုတ္တောတိ ''အရူပဓမ္မာန''န္တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၅၄၁. **သတ္တသန္တာနေ ရူပိနော တ ဓမ္မာ ဟောန္တု** တိအာဒိနာပိ တမေဝ ဇီဝိတိန္ဒြိယသန္တာနံ ဝဒတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၅၄၂. **ပုဗ္ဗာပရဘာဂံ သန္ဓာယာ** တိ သမာပတ္တိယာ အာသန္နဘာဝတော တအာပိ သမာပန္နောယေဝာတိ အဓိပ္ပာယော။

၅၄၄-၅၄၅. **ဒွေဝ ဇီဝိတိန္ဒြိယာနီ** တိ ''ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ, ပဋိညာ ပရဝါဒိဿာ''တိ ပုရိမပာဌော။ ''ပုစ္ဆာ ပရဝါဒိဿ, ပဋိညာ သကဝါဒိဿာ''တိ ပစ္ဆိမပာဌော, သော ယုတ္တော။

ဇီဝိတိန္ဒြိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ကမ္မဟေတုကထာဝဏ္ဏနာ

၅၄၆. **သေသန္တိ** ဟဏာတိပာတာဒိကမ္မဿ ဟေတူတိ ဣတော ပုရိမံ သောတာပန္နာဒိအနုယောဂံ ဝဒတိ။ **ဟန္ဒ ဟီ**တိ ပရဝါဒိဿေဝေတံ သမ္ပဋိစ္ဆနဝစနန္တိ သမ္ပဋိစ္ဆာပေတုန္တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, ''ကတမဿ ကမ္မဿ ဟေတူ''တိ ပန သကဝါဒီ တံ သမ္ပဋိစ္ဆာပေတုံ ဝဒတီတိ ယုဇ္ဇေယျ, သမ္ပဋိစ္ဆာပေတုန္တိ ပန ပက္ခံ ပဋိဇာနာပေတုန္တိ အတ္ထံ အဂ္ဂဟေတွာ ပရဝါဒီ အတ္တနော လဒ္ဓိံ သကဝါဒိံ ကဟာပေတုန္တိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ကမ္မဟေတုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဋ္ဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. နဝမဝဂ္ဂေါ

၁. အာနိသံသဒဿာဝီကထာဝဏ္ဏနာ

၅၄၇. **ဝိဘာဂဒဿနတ္ထ** န္တိ ဝိသဘာဂဒဿနတ္ထန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ နာနာစိတ္တဝသေန ပဋိဇာနန္တဿ အဓိပ္ပာယမဒ္ဒနံ ကထံ ယုတ္တန္တိ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ အာရမ္မဏဝသေန ဟိ ဒဿနဒွယံ သဟ ဝဒန္တဿ တဒဘာဝဒဿနတ္ထံ ဣဒံ အာရဒ္ဓန္တိ ယုတ္တန္တိ။ **အနုဿဝဝသေနာ** တိအာဒိနာ န ကေဝလံ အနိစ္စာဒိအာရမ္မဏမေဝ ဉာဏံ ဝိပဿနာ, အထ ခော ''အနုပ္ပာဒေ ခေမ''န္တိအာဒိကံ နိဗ္ဗာနေ အာနိသံသဒဿနဉာဏ်တိ ဒီပေတိ။

အာနိသံသဒဿာဝီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အမတာရမ္မဏကထာဝဏ္ဏနာ

၅၄၉. **သုတ္တဘယေနာ** တိ "ဟရိမံ တီရံ ခေမံ အပ္ပဋိဘယန္တိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, နိဗ္ဗာနဿေတံ အဓိဝစန"န္တိ (သံ. နိ. ၄.၂၃၈) အသံယောဇနိယာဒိဘာဝံ သန္ဓာယ ခေမာဒိဘာတေ ဝုတ္တောတိ ဝေမာဒိနာ သုတ္တဘယေနာတိ ဒဿဗ္ဗံ။

အမတာရမ္မဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ရူပံသာရမ္မဏန္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၅၅၂-၅၅၃. **အာရမ္မဏတ္ထဿ ဝိဘာဂဒဿနတ္ထ** န္တိ ပစ္စယဋ္ဌော ဩလုဗ္ဘဋ္ဌောတိ ဧဝံ ဝိဘာဂေ ဝိဇ္ဇမာနေ ပစ္စယောလုဗ္ဘာနံ ဝိသေသာဘာဝံ ကပ္ပေတ္ွာ အကပ္ပေတ္ွာ တ သပ္ပစ္စယတ္တာ ဩလုဗ္ဘာရမ္မဏေနပိ သာရမ္မဏမေတတိ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဒဿနတ္ထန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ရူပံသာရမ္မဏန္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အနုသယာအနာရမ္မဏာတိကထာဝဏ္ဏနာ

၅၅၄-၅၅၆. **အပ္ပဟီနတ္တာဝ အတ္ထီတိ ဝုစ္စတိ,** န ပန ဝိဇ္ဇမာနတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။

အနုသယာအနာရမ္မဏာတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဉာဏံအနာရမ္မဏန္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၅၅၇-၈. **တဿ ဉာဏဿာ** တိ မဂ္ဂဉာဏဿာတိ ဝဒန္တိ။

ဉာဏံအနာရမ္မဏန္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဝိတက္ကာနုပတိတကထာဝဏ္ဏနာ

၅၆၂. **အဝိသေသေနေတ**တိ အာရမ္မဏသမ္ပယောဂေဟိ ဒွီဟိပီတိ အတ္ထော။

ဝိတက္ကာနုပတိတကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဝိတက္ကဝိပ္ဖာရသဒ္ဒကထာဝဏ္ဏနာ

၅၆၃. **သဗ္ဗသော**တိ သဝိတက္ကစိတ္တေသု သဗ္ဗတ္ထ သဗ္ဗဒါ တတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ **"အန္တမသော မနောဓာတုပဝတ္တိကာလေပီ"**တိ။ **ဝိတက္ကဝိပ္ဖာရမတ္တ** န္တိ ဝိတက္ကဿ ပဝတ္တိမတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ဝိတက္ကဝိပ္ဖာရသဒ္ဒကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. နယထာစိတ္တဿဝါစာတိကထာဝဏ္ဏနာ

၅၆၅. **အနာပတ္တီ** တိ ဝိသံဝါဒနာဓိပ္ပာယဿ အဘာဝတ မုသာဝါဒေ န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။

နယထာစိတ္တဿဝါစာတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. အတီတာနာဂတသမန္နာဂတကထာဝဏ္ဏနာ

၅၆၈-၅၇၀. တာသူတိ တာသု ပညတ္တီသု။ သမန္နာဂမပညတ္တိယာ **သမန္နာဂတောတိ ဝုစ္စတိ,** ပဋိလာဘပညတ္တိယာ **လာဘီတိ ဝုစ္စတိ။ သမန္နာဂတောတိ ဝုစ္စတိ** အယံ သမန္နာဂမပညတ္တိ နာမ။ **လာဘီတိ ဝုစ္စတိ** အယံ ပဋိလာဘပညတ္တိ နာမာတိ တ အဓိပ္ပာယော ယောဇေတဗ္ဗော။

အတီတာနာဂတသမန္နာဂတကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နဝမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဒသမဝဂ္ဂေါ

၁. နိရောဓကထာဝဏ္ဏနာ

၅၇၁-၂. ဘဝင်္ဂစိတ္တဿ **ဘင်္ဂက္ခဏေန သဟေတ** တိအာဒိ ဝဒန္တေန ကိရိယခန္ဓာနံ ဘင်္ဂက္ခဏေန သဟ ဥပပတ္တေသိယာ ခန္ဓာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ စ ဝတ္တဗ္ဗံ, တထာ ဥပပတ္တေသိယာနံ ဘင်္ဂက္ခဏေန သဟ ဥပပတ္တေသိယာ, ကိရိယာနံ ဘင်္ဂက္ခဏေန သဟ ကိရိယာတိ။ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ ကိရိယာစတုက္ခန္ဓဂ္ဂဟဏေန ဂဟဏံ။ **ဉာဏန္တိ** မဂ္ဂဉာဏံ ယုတ္တံ။

နိရောဓကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပဉ္စဝိညာဏသမင်္ဂိဿမဂ္ဂကထာဝဏ္ဏနာ

၅၇၆. တံ လက္ခဏ န္တိ ''ဆ ဝိညာဏာ''တိ အဝတွာ ''ပဉ္စဝိညာဏာ ဥပ္ပန္နဝတ္ထုကာ''တိအာဒိနာ ဝုတ္တံ လက္ခဏံ။ ''ဆ ဝိညာဏာ''တိ အဝစနံ ပနေတ္ထ ''နော စ ဝတ ရေ ဝတ္တဗ္ဗေ''တိအာဒိဝစနဿ ကာရဏန္တိ အဓိပ္ပေတံ။

၅၇၇. လောကိယောတိ ဝိပဿနာမဂ္ဂမာဟ။ **ယံ တတ္ထ အနိမိတ္တ န္တိ** စက္ခုဝိညာဏသမင်္ဂိက္ခဏေ ယံ အနိမိတ္တံ ဂဏှာဟန္တော န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီတိ ဝုတ္တော, တဒေဝ သုညတန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ပဉ္စဝိညာဏသမင်္ဂိဿမဂ္ဂကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဉ္စဝိညာဏသာဘောဂတိကထာဝဏ္ဏနာ

၅၈၄-၅၈၆. ကုသလာကုသလပဋိသေန နမီတိ ကုသလာကုသလဘာဝေန နမိတွာ ပဝတ္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာ ပန အာရမ္မဏပ္ပကာရဂ္ဂဟဏံ ယေန အလောဘာဒီဟိ လောဘာဒီဟိ စ သမ္ပယောဂေ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော ''သုခမိတိ စေတသော အဘောဂေ''တိအာဒီသု ဝိယ။

ပဉ္စဝိညာဏသာဘောဂတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဒွီဟိသီလေဟီတိကထာဝဏ္ဏနာ

၅၈၇-၅၈၉. ခဏဘင်္ဂနိရောဓံ, န အပ္ပဝတ္တိနိရောဓံ, သီလဝီတိက္ကမနိရောဓံ တ။ **ဝီတိက္ကမံ ဝိယာ** တိ ယထာ ဝီတိက္ကမေ ကတေ ဒုဿီလော, ဧဝံ နိရုဒ္ဓေပီတိ ဧဝံ ဝီတိက္ကမေန နိန္ဒာနံ သလ္လက္ခေန္တောတိ အတ္ထော။

ဒွီဟိသီလေဟီတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သီလံအစေတသိကန္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၅၉၀-၅၉၄. ယေန သော သီလတယေ၀ နာမ ဟောတီတိ ယေန စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တေန ဌိတေန ဥပစယေန အကုသလာဗျာကတစိတ္တသမင်္ဂီ သီလတယေ၀ နာမ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **သေသမေတ္ထ "အနံ အစေတသိက"န္တိ ကထာယံ ဝုတ္တနယေနေ၀ ဝေဒိတဗ္ဗ**န္တိ ဝုတ္တံ, သာ ပန ကထာ မဂ္ဂိတဗ္ဗာ။

သီလံအစေတသိကန္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. သမာအနပဟေတုကထာဝဏ္ဏနာ

၅၉၈-၆၀၀. သမာအနပဟေတုကထာယံ \၁၀၀ **ပုရိမကထာသဒိသမေဝ**တိ ပရိဘောဂကထေကဒေသသဒိသတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

သမာအနပဟေတုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. အဝိညတ္တိဒုဿီလျန္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၆၀၃-၆၀၄. အာဏတ္တိယာ စ ဟဏာတိပာတာဒီသု အင်္ဂပာရိပူရိ န္တိ ကေသိံ ဒိဝသေ အာဏတ္တသ္သ အပရသ္မိံ ဒိဝသေ ဟဏာတိပာတံ ကရောန္တဿ တဒာ သာ အာဏတ္တိ ဝိညတ္တိ ဝိနာယေ၀ အင်္ဂ ဟောတီတိ **အဝိညတ္တိ ဒုဿီလျ**န္တိ အဓိပ္ပာယော။

အဝိညတ္တိဒုဿီလျန္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယော ပဏ္ဏာသကော သမတ္တော။

၁၁. ကောဒသမဝဂ္ဂေ

၄. ဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ

၆၁၄-၆၁၅. ဉာဏကထာယံ **သေယျထာပိ မဟာသင်္ဃိကာန** န္တိ ပုဗ္ဗေ **ဉာဏံအနာရမ္မဏန္တိကထာယံ** (ကထာ. ၅၅၇ အာဒယော) ဝုတ္တေဟိ အန္ဓကေဟိ အညေ က္လမ မဟာသင်္ဃိကာ ဘဝေယျုံ။ **ယဒိ အညာဏေ ဝိဂတေ**တိအာဒိနာ ရာဂဝိဂမော ဝိယ ဝီတရာဂပညတ္တိယာ အညာဏဝိဂမော ဉာဏီပညတ္တိယာ ကာရဏန္တိ ဒဿေတိ။ န ဟိ ဉာဏံ အသ္သ အတ္ထီတိ ဉာဏီ, အထ ခော အညာဏီပဋိပက္ခတော ဉာဏီတိ ။ **ယသ္မာ ဉာဏပဋိလာဘေနာ** တိ ဧတ္ထ စ ဉာဏပဋိလာဘေန အညာဏသ္သ ဝိဂတတ္တာ သော ဉာဏီတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. က္လဒံဒုက္ခန္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၆၁၈-၆၂၀. က္လတရော ပန သကသမယေတိ ပရတဒီ အတ္တနော သမယေတိ အတ္ထော။

က္လဒံဒုက္ခန္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. က္လဒ္ဓိဗလကထာဝဏ္ဏနာ

၆၂၁-၆၂၄. ကမ္မဿ ဝိပာကဝသေန တတိ နိရယံ၀ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဟိ အဗ္ဗုဒာဒိပရိစ္ဆေဒေ တာဒိသဿ ကမ္မဝိပာကဿ ဝသေန ဝုတ္တော။ **ဝဿဂဏနာယ တ** တိ မနုဿေ စာတုမဟာရာဇိကာဒိဒေဝေ စ သန္ဓာယ။

တေသဥ္စဟိ အသင္ကေယမွိ ကာလံ ဝိပာကအနုသမတ္ထံ ကမ္မံ ဝသ္သဂဏနာယ ပရိစ္ဆိန္ဒတီတိ။

ကုဒ္ဒိဗလကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. သမာဓိကထာဝဏ္ဏနာ

၆၂၅-၆၂၆. **သမာဓာနဋ္ဌေနာ** တိ သမံ ဌပနဋ္ဌေန သမာဓိ နာမ စေတသိကန္တရံ အတ္ထီတိ အဂ္ဂဟေတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **ဆလေနာ**တိ ဧကစိတ္တက္ခဏိကတ္တေ စက္ခုဝိညာဏသ္သ စ ဈာနစိတ္တသ္သ စ န ကောစိ ဝိသေသောတိ ဧတေန သာမညမတ္တေနာတိ အဓိပ္ပာယော။

သမာဓိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဓမ္မဋ္ဌိတတာကထာဝဏ္ဏနာ

၆၂၇. **အနန္တရပစ္စယတဋ္ဌေတ** တိ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာနံ အနန္တရပစ္စယော အဝိဇ္ဇာယ ယာ ဌိတတာ တတော ဟောတိ, တာယ ဌိတတာယ အနန္တရပစ္စယဘာဝသင်္ခါတာ ဌိတတာ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ အနန္တရပစ္စယဂ္ဂဟဏဋ္ဌေတ္ထ အညမညပစ္စယဘာဝရဟိတသ္သ ဧကေသ္သ ပစ္စယသ္သ ဒဿနတ္ထန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေန ဟိ သဗ္ဗော တာဒိသော ပစ္စယော ဒဿိတော ဟောတီတိ။ **အညမညပစ္စယတဋ္ဌာ** တိ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယော, သင်္ခါရာ စ အဝိဇ္ဇာယ။ တတ္ထ အဝိဇ္ဇာယ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယဘာဝသင်္ခါတာယ ဌိတတာယ သင်္ခါရာနံ အဝိဇ္ဇာယ ပစ္စယဘာဝသင်္ခါတာ ဌိတတာ ဟောတိ, တသ္သာ စ ဣတရာတိ အဓိပ္ပာယော။

ဓမ္မဋ္ဌိတတာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. အနိစ္စတာကထာဝဏ္ဏနာ

၆၂၈. **ရူပာဒယော ဝိယ ပရိနိပ္ဖန္နာ** တိ ရူပာဒီဟိ သဟ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ နိရုဇ္ဈနတော ပရိနိပ္ဖန္နာတိ အတ္ထော။ **အနိစ္စတာဝိဘာဂနယုဒ္ဓနဝသေနာ**တိ တီသု ဒဏ္ဍေသု ဒဏ္ဍတေဟာရော ဝိယ တီသု လက္ခဏေသု အနိစ္စတာတေဟာရော ဟောတီတိ တသ္သာ ဝိဘာဂနယုဒ္ဓနဝသေနာတိ ဝဒန္တိ။

အနိစ္စတာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဧကာဒသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ဒွါဒသမဝဂ္ဂေါ

၁. သံဝရောကမ္မန္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၆၃၀-၆၃၂. **ဝိပါကဒွါရန္တိ** ဘဝင်္ဂမနံ ဝဒတိ။ **ကမ္မဒွါရ** န္တိ ကုသလာကုသလမနံ။

သံဝရောကမ္မန္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

၆၃၃-၆၃၅. **အဗ္ယာကတံ သန္ဓာယ ပဋိက္ခေပေါ** တိ သကသမယလက္ခဏေန ပဋိက္ခေပေါ ကတောတိ ဝဒန္တိ။ အဝိပါကစေတနာယ သရူပေန ဒဿိတာယ သဝိပါကာပိ ဒဿိတာယေဝ နာမ ဟောတီတိ မညမာနော အာဟ **"သဝိပါကာဝိပါကစေတနံ သရူပေန ဒဿေတု"**န္တိ။

ကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သဒ္ဒေါဝိဟာကောတိကထာဝဏ္ဏနာ

၆၃၆-၆၃၇. ကမ္မသမုဋ္ဌာနာ အရူပဓမ္မာတ တိအာဒိနာ ကမ္မသမုဋ္ဌာနေသု စက္ခာဒီသုပိ ဝိဟာကတေဟာရော နတ္ထိ, ကော ပန တအေ အကမ္မသမုဋ္ဌာနေ သဒ္ဒေတိ ဒဿေတိ။

သဒ္ဒေါဝိဟာကောတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. သဠာယတနကထာဝဏ္ဏနာ

၆၃၈-၆၄၀. တသ္မာ ဝိပာကောတိ အဝိသေသေန သဠာယတနံ ဝိပါကောတိ ယေသံ လဒ္ဓိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သဠာယတနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သတ္တက္ခတ္တုပရမကထာဝဏ္ဏနာ

၆၄၁-၆၄၅. သတ္တက္ခတ္တုပရမတာနိယတော တိ သတ္တက္ခတ္တုပရမတာယ နိယတော။ **ဣမံ ဝိဘာဂန္တိ** ဣမံ ဝိသေသံ။ **တဝံ ပနဿ နိယာမံ ဣစ္ဆသီ** တိ အဝိနိဟတဓမ္မတာဖလပ္ပတ္တိဟိ အညသ္မိံ သတ္တက္ခတ္တုပရမဘာဝေ စ နိယာမံ ဣစ္ဆသီတိ အတ္ထော။

အာနန္တရိယာဘာဝ န္တိ ယေန သော ဓမ္မာဘိသမယေန ဘဗ္ဗော နာမ ဟောတိ, တဿ အာနန္တရိယကမ္မဿ အဘာဝန္တိ အတ္ထော, ပုဂ္ဂလဿ တ အာနန္တရိယဘာဝဿ အဘာဝန္တိ။ ကိံ ပန သော အန္တရာဓမ္မံ အဘိသမိသ္သတီတိ? ကေစိ ဝဒန္တိ "သတ္တက္ခတ္တုပရမော သတ္တမံ ဘဝံ နာတိက္ကမတိ, ဩရတော ပန နတ္ထိ ပဋိသေဓော"တိ။ အပရေ "ယော ဘဂဝတာ ဉာဏဗလေန ဗျာကတော, တဿ အန္တရာ အဘိသမယော နာမ နတ္ထိ, တထာပိ ဘဝနိယာမဿ ကဿစိ အဘာဝ ဘဗ္ဗောတိ ဝုစ္စတိ။ ယထာ ကုသလာ အဘိညာစေတနာ ကအစိ ဝိပာကံ အဒဒမာနာပိ သတိ ကာရဏေ အတုံ ဘဗ္ဗတာယ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ နာမ, တထာ ဣန္ဒြိယာနံ မုဒုတာယ သတ္တက္ခတ္တုပရမော, န နိယာမသဗ္ဗ ဘာတ နာပိ ဘဂဝတာ ဗျာကတတ္တာ, န စ ဣန္ဒြိယမုဒုတာ အဘဗ္ဗတာကရော ဓမ္မောတိ န သော အဘဗ္ဗော နာမ။ အဘဗ္ဗတာကရဓမ္မာဘာဝတော စေတ္ထ အဘဗ္ဗတာ ပဋိသေဓိတာ, န ပန အန္တရာ အဘိသမေတုံ ဘဗ္ဗတာ ဝုတ္တာ။ ယဒိ စ သတ္တက္ခတ္တုပရမော အန္တရာ အဘိသမေယျ, ကောလံကောလော သိယာ"တိ။ ဝိသေသံ ပန အကတွာ ဘဗ္ဗ ဗသဘာဝတာယ ဘဗ္ဗောတိ ဝတ္တုံ ယုတ္တံ။ **န ဘဝနိယာမကံ ကိဉ္စိ** တိ ဧတ္ထ ပဿိတ္ဘတတိ ဝစနသေသော, ဗျာက ရောတီတိ တ သမ္ဗန္ဓော။

သတ္တက္ခတ္တုပရမကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒွာဒသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. တေရသမဝဂ္ဂေါ

၁. ကပ္ပဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၆၅၄-၆၅၇. ကပ္ပဋ္ဌကထာယံ **ဟေဋ္ဌာ** တိ ဣဒ္ဓိဗလကထာယံ။

ကပ္ပဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အနန္တရာပယုတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၆၆၀-၆၆၂. အနန္တရာပယုတ္တကထာယံ အာနန္တရိယံ ပယုတ္တံ ဧတေနာတိ **အနန္တရာပယုတ္တော** တိ အာနန္တရိယေ အနန္တရာသဒ္ဒံ အာရောပေတွာ အဥ္ဉကထာယံ အတ္ထော ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ''အနန္တရပယုတ္တော''တိပိ ပာဠိ ဒိဿ သတိ။

အနန္တရာပယုတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. နိယတဿနိယာမကထာဝဏ္ဏနာ

၆၆၃-၆၆၄. **သေသာ တေဘူမကဓမ္မာ အနိယတာ နာမာ** တိ ဧတ္ထ အပ္ပတ္တနိယာမာနံ ဓမ္မေ သန္ဓာယ **''တေဘူမကဓမ္မာ''**တိ အာဟ။ ဧတေဝ ဟိ သန္ဓာယ **''တေဟိ သမန္နာဂတောပိ အနိယတောယေဝ''** တိ ဝုတ္တန္တိ။ ဣတိ ဣမံ တေဟာရမတ္တံ ဂဟေတွာ ''နိယတော ဗောဓိသတ္တော ပစ္ဆိမဘဝိကော ဘဗ္ဗော ဓမ္မံ အဘိသမေတုံ ဩက္ကမိတု''န္တိ အဓိပ္ပာယေန ''နိယာမံ ဩက္ကမတီ''တိ ယေသံ လဒ္ဓိတိ အတ္ထယောဇနာ။ ဧဝံ ပန တေဟာရမတ္တသဗ္ဘာဝေ ''နိယတော''တိ ဝစနဿ, ဓမ္မံ အဘိသမေတုံ ဘဗ္ဗတာ စ ''နိယာမံ ဩက္ကမတီ''တိ ဝစနဿ ကာရဏဘာဝေန ဝုတ္တာ ဟောတိ, ဘဗ္ဗတာယေဝ ပန ဥဘယဿပိ ကာရဏန္တိ ယုတ္တံ။ **အညေနာ**တိ ယဒိ နိယတော နိယာမံ ဩက္ကမေယျ, မိစ္ဆတ္တနိယတော သမ္မတ္တနိယာမံ, သမ္မတ္တနိယတော တ မိစ္ဆတ္တနိယာမံ ဩက္ကမေယျ, န စ တံ အတ္ထီတိ ဒဿ သနတ္ထန္တိ အတ္ထော။

နိယတဿနိယာမကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အသာတရာဂကထာဝဏ္ဏနာ

၆၇၄. အသာတရာဂကထာယံ **''အဟော ဝတ မေ ဧတဒေဝ ဘဝေယျာ''တိ ရဇ္ဇနာ** တိ ဣမိနာ ဧဝံ ပဝတ္တမာနော ယေဝ လောဘော ဣဓ ''ရာဂေ''တိ အဓိပ္ပေတော, န အညထာတိ ဒဿေတိ။

၆၇၅. **သုတ္တေ ပနာ** တိ ဧတဿ ''အဓိပ္ပာယော''တိ ဧတေန သမ္ဗန္ဓော။

အသာတရာဂကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဓမ္မတဏှာအဗျာကတာတိကထာဝဏ္ဏနာ

၆၇၆-၆၈၀. **ယသ္မာ ဓမ္မတဏှာတိ ဝုတ္တာ, တသ္မာ အဗျာကတာ** တိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု လောကုတ္တရေသု တ သဒ္ဒေသု တဏှာ ''ဓမ္မတဏှာ''တိ ဂဟေတွာ ယသ္မာ သာ တဏှာ, တသ္မာ ကုသလာ န ဟောတိ, ယသ္မာ ပန ဓမ္မေ ပဝတ္တာ, တသ္မာ အကုသလာ န ဟောတီတိ အဗျာကတာတိ လဒ္ဓိတိ ဒဿေတိ။ **တီဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိ ဆပိ တဏှာ သံခိပိတွာ ဒဿိတာ,** တသ္မာ ဓမ္မတဏှာပိ ကာမတဏှာဒိဘာဝတော န အဗျာကတာတိ အဓိပ္ပာယော။

ဓမ္မတဏှာအဗျာကတာတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တေရသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၄. စုဒ္ဒသမဝဂ္ဂေ

၁. ကုသလာကုသလပဋိသန္ဒဟနကထာဝဏ္ဏနာ

၆၈၆-၆၉၀. **တန္တိ** ကုသလံ အကုသလဥ္စာတိ ဝိသုံ သမ္ဗန္ဓော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **တံ** ဥဘယန္တိ တ ဝစနသေသော။ **ပဋိသန္ဒဟတီ**တိ ဃဋေတိ, အနန္တရံ ဥပ္ပာဒေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကုသလာကုသလပဋိသန္ဓဟနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သဋ္ဌာယတနုပ္ပတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၆၉၁-၆၉၂. ကေစိ တဒိနော ''အင္ဂုရေ သာခာဝိဋ္ဌဟဒိသမ္ပန္နာနံ ရက္ခာဒီနံ ဗီဇမတ္တံ အာဝိဘာဝံ ဂစ္ဆတီ''တိ ဝဒန္တီတိ တေသံ တဒံ နိဒဿနံ ကရောန္တော အာဟ **''သမ္ပန္နသာခာဝိဋ္ဌဟန''** န္တိအာဒိ။

သဋ္ဌာယတနုပ္ပတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အနန္တရပစ္စယကထာဝဏ္ဏနာ

၆၉၃-၆၉၇. **စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သောတဝိညာဏ** န္တိ တေ ''လဒ္ဓိဝသေန ပဋိဇာနာတီ''တိ အနန္တရုပ္ပတ္တိံ သလ္လက္ခေန္တောပိ န သော စက္ခုမှုဟိ ရူပာရမ္မဏံ သောတဝိညာဏံ ဣစ္ဆတိ, အထ ခော သောတမှုဟိယေဝ သဒ္ဒာရမ္မဏန္တိ အနန္တရူပလဒ္ဓိဝသေန အာပန္နတ္တာ ''ပဋိဇာနာတီ''တိ ယုတ္တံ ဝတ္တုံ။

အနန္တရပစ္စယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အရိယရူပကထာဝဏ္ဏနာ

၆၉၈-၆၉၉. သမ္မာဝါစာဒိ ရူပံ မဂ္ဂေ စာတိ ဣစ္ဆန္တော **''အရိယရူပ''**န္တိပိ ဝဒတိ။

အရိယရူပကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. အညောအနုသယောတိကထာဝဏ္ဏနာ

၇၀၀-၇၀၁. ''သရာဂေတိအာဒိ ပန တသ္မိံ သမယေ ရာဂဿ အပ္ပဟီနတ္တာ သရာဂေတိ ဝတ္တဗ္ဗတ''န္တိ ပုရိမဟဌော, **''သာနုသယောတိအာဒိ ပန တသ္မိံ သမယေ အနုသယဿ အပ္ပဟီနတ္တာ သာနုသယောတိ ဝတ္တဗ္ဗတ''** န္တိ ပစ္ဆိမဟဌော, သော ယုတ္တော။ သော ဟိ **န အနုသယပရိယုဋ္ဌာနာနံ အညတ္တံ, တသ္မာ တံ အသာဓကေ** န္တိ ဧတေန သမေတီတိ။

အညောအနုသယောတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ပရိယုဋ္ဌာနံစိတ္တဝိပ္ပယုတ္တန္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၇၀၂. **ယသ္မာ အနိစ္စာဒိတော မနသိကရောတောပိ ရာဂါဒယော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ,** န စ တေ ဝိပဿနာယ သမ္ပယုတ္တာ, တသ္မာ ပရိယုဋ္ဌာနံ စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တန္တိ လဒ္ဓီတိ အဓိပ္ပာယော။

ပရိယုဋ္ဌာနံစိတ္တဝိပ္ပယုတ္တန္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ပရိယာပန္နကထာဝဏ္ဏနာ

၇၀၃-၇၀၅. **တိဝိဓာယာ**တိ ကိလေသဝတ္ထုဩကာသဝသေန, ကာမရာဂကာမဝိတက္ကကာမာဝစရဓမ္မဝသေန တ တိဝိဓာယ။ **ကိလေသကာမဝသေနာ**တိ ကိလေသကာမဘူတကာမဓာတုဘာဝေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အဓိပ္ပာယံ အသလ္လက္ခေန္တော**တိ ရူပဓာတုသဟဂတဝသေန အနုသေတီတိ, ရူပဓာတုဓမ္မေသု အညတရဘာဝေန ရူပဓာတုပရိယာပန္နောတိ စ ပုစ္ဆိတဘာဝံ အသလ္လက္ခေန္တောတိ အတ္ထော။

ပရိယာပန္နကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အဗ္ယာကတကထာဝဏ္ဏနာ

၇၀၆-၇၀၈. ဒိဋ္ဌိဂတံ **"သဿတော လောကောတိ ခော, ဝစ္ဆ, အဗျာကတမေတ"**န္တိ သဿတာဒိဘာဝေန **အကထိတတ္တာ** ''အဗျာကတ''န္တိ ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ တ္တေ ပန န ဒိဋ္ဌိဂတံ ''အဗျာကတ''န္တိ ဝုတ္တံ, အထ ခော ''ဌပနီယော ဧသော ပဉှော''တိ ဒဿိတံ, တသ္မာ သဗ္ဗထာပိ ဒိဋ္ဌိဂတံ ''အဗျာကတ''န္တိ န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ယုတ္တံ။

အဗျာကတကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. အပရိယာပန္နကထာဝဏ္ဏနာ

၇၀၉-၇၁၀. **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဒိဋ္ဌိရာဂနံ သမာနေ ဝိကျမ္ဘနဘာဝေပိ ''ဝီတရာဂေ''တိ ဝုစ္စတိ, န ပန ''ဝိဂတဒိဋ္ဌိကော''တိ, တသ္မာ ဒိဋ္ဌိ လောကိယပရိယာပန္နာ န ဟောတီတိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ ရူပဒိဋ္ဌိယာ အဘာဝတ ပန ကာမဓာတုပရိယာပန္နာယ ဒိဋ္ဌိယာ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ယဒိ စ ပရိယာပန္နာ သိယာ, တထာ စ သတိ ကာမရာဂေ ဝိယ ဈာနလာဘိနော ဒိဋ္ဌိပိ ဝိဂစ္ဆေယျာတိ ''ဝိဂတဒိဋ္ဌိကော''တိ ဝတ္တဗ္ဗော သိယာ, န စ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ အပရိယာပန္နာ ဒိဋ္ဌိ။ န ဟိ သာ တသ္သ အဝိဂတာ ဒိဋ္ဌိ ကာမရာဂေ ဝိယ ကာမဒိဋ္ဌိ ယေန ကာမဓာတုယာ ပရိယာပန္နာ သိယာတိ ဝဒတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပရိယာပန္နကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စုဒ္ဒသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၅. ပန္နရသမဝဂ္ဂေ

၁. ပစ္စယတာကထာဝဏ္ဏနာ

၇၁၁-၇၁၇. **တသ္မာ ပစ္စယတာ ဝဝတ္ထိတာ** တိ ဟေတုပစ္စယဘူတဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝတဒိနာ ဝိယ အဓိပတိပစ္စယတာဒိနာ စ န ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဟေတုပစ္စယဘာဝေနေဝေတဿ ဝဝတ္ထိတော ဟောတီတိ အတ္ထော။

ပစ္စယတာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အညမညပစ္စယကထာဝဏ္ဏနာ

၇၁၈-၇၁၉. **အပုညာဘိသင်္ခါရော ဝ ဂဟိတော** ''နနု အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရေန သဟဇာတာ''တိ ဝုတ္တတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ **သဟဇာတအညမညအတ္ထိအဝိဂတသမ္ပယုတ္တဝသေနာ** တိ တ္တေ နိဿယော ကမဘေဒေန အတ္ထိဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတော ဟောတီတိ န ဝုတ္တော, ကမ္မာဟာရာ အသာဓာရဏတာယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝက္ခတိ ဟိ ''တီဏိ ဥပာအနာနိ အဝိဇ္ဇာယ သင်္ခါရာ ဝိယ တဏှာယ ပစ္စယာ ဟောန္တီ''တိ (ကထာ. အဋ္ဌ. ၇၁၈-၇၁၉), တသ္မာ ဥပာအနေဟိ သမာနာ ဧတ္ထ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယတာ ဒဿိတာတိ။

အညမညပစ္စယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. တတိယသညာဝေဒယိတကထာဝဏ္ဏနာ

၇၃၂. တတိယသညာဝေဒယိတကထာယံ **သေသသတ္တေ သန္ဓာယာ** တိ နိရောဓသမာပန္နတော အညေ ယေသံ နိရောဓသမာပတ္တိယာ ဘဝိတဗ္ဗံ, တေ ပဉ္စတောကာရသတ္တေ သန္ဓာယာတိ အဓိပ္ပာယော, အသညသတ္တာနမ္ပိ စ သညုပ္ပာအ စုတိ ဂ္ဂစ္ဆန္တီတိ သေသသဗ္ဗသတ္တေ သန္ဓာယာတိ တ။ **သရီရပကတိ**န္တိ တထာရူပေ အယံ ကာယော, ယထာရူပေ ကာယေ ဟဏိသမ္ဗဿာပိ ကမန္တီတိအာဒိကံ။

၇၃၃-၇၃၄. **သုတ္တဝိရောဓော သိယာ** တိ ဣဒံ ပရတဒိံ သမ္ပဋိစ္ဆာပေတွာ ဝတ္တဗ္ဗံ။

တတိယသညာဝေဒယိတကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. အသညသတ္တုပိကာကထာဝဏ္ဏနာ

၇၃၅. **သညာဝိရာဂဝသေန ပဝတ္တဘာဝနာ အသညသမာပတ္တိပိ** တိ လဒ္ဓိကိတ္တနေ သညာဝိရာဂဝသေန ပဝတ္တဘာဝနံ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာပတ္တိံ “အသညသမာပတ္တီ”တိ အဂ္ဂဟေတွာ သာပိ အသညိတာ သညာဝေဒယိတနိရောဓသမာပတ္တိယေဝ နာမာတိ ပရဿ လဒ္ဓီတိ ဒဿေတိ။ **ယသ္မာ အသညသမာပတ္တိံ သမာပန္နဿ အလောဘာဒယော အတ္ထီ**တိ ဧတ္ထ သကသမယသိဒ္ဓာ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာပတ္တိ “အသညသမာပတ္တီ”တိ ဝုတ္တာ။

၇၃၆. **သညာဝိရာဂဝသေန သမာပန္နတ္တာ အသညိတာ,** န သညာယ အဘာဝတောတိ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာပတ္တိမေဝ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

အသညသတ္တုပိကာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ကမ္မူပစယကထာဝဏ္ဏနာ

၇၃၇-၇၃၉. **ကမ္မေန သဟဇာတောတိ ပဉှေသု** “ကမ္မူပစယံ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ, စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တံ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတီ”တိ ကတ္ထစိ ပာဌော, “စိတ္တသမ္ပယုတ္တံ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ, စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တံ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတီ”တိ အညတ္ထ။ ဥဘယမ္ပိ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။

၇၄၁. **တသ္မာ** တိ တိဏ္ဏမ္ပိ ဧကက္ခဏေ သဗ္ဘာဝတော တိဏ္ဏံ ဖဿာနဉ္စ သမောဓာနာ စ ဧကတ္တံ ပုစ္ဆတီတိ အဓိပ္ပာယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ကမ္မူပစယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပန္နရသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယော ပဏ္ဏာသကော သမတ္တော။

၁၆. သောဠသမဝဂ္ဂေါ

၃. သုခါနုပ္ပဒါနကထာဝဏ္ဏနာ

၇၄၇-၇၄၈. သုခါနုပ္ပဒါနကထာယံ **ယံ ဝေရူပန္တိ** ယံ နေဝတ္တနော, န ပရေသံ, န တဿ, ဝေရူပံ နာမ အနုပ္ပဒိန္နံ ဘဝိတုံ န အရဟတိ အညဿ အသက္ကုဏေယျတ္တာတိ လဒ္ဓိမတ္တေန ပဋိဇာနာတိ, န ယုတ္တိယာတိ အဓိပ္ပာယော။

သုခါနုပ္ပဒါနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အဓိဂယှမနသိကာရကထာဝဏ္ဏနာ

၇၄၉-၇၅၃. **တံစိတ္တတာယာ** တိ တဒေဝ အာရမ္မဏဘူတံ စိတ္တံ ဧတဿာတိ တံစိတ္တော, တဿ ဘာဝေါ တံစိတ္တတာ, တာယ တံစိတ္တတာယ။ တံ တ အာလမ္ဗကံ အာလမ္ဗိတဗ္ဗဉ္စ စိတ္တံ တံစိတ္တံ, တဿ ဘာဝေါ တဿေဝ အာလမ္ဗကအာလမ္ဗိတဗ္ဗတာ တံစိတ္တတာ, တာယ ဧဝေဒေတုန္တိ အတ္ထော။

အဓိဂယှမနသိကာရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ရူပံရူပာဝစရာရူပာဝစရန္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၇၆၈-၇၇၀. ရူပံရူပာဝစရာရူပာဝစရန္တိကထာယံ **ဟေဋ္ဌာ** တိ စုဒ္ဒသမဝဂ္ဂေ **အာဂတပရိယာပန္နကထာယံ** (ကထာ. အဋ္ဌ. ၇၀၃-၇၀၅)။ ''သမာပတ္တေသိယ''န္တိအာဒိ ဝုတ္တနယမေဝ။ ယဋ္ဌေတ္ထ ''အတ္ထိ ရူပံ အရူပာဝစရ''န္တိ အရူပာဝစရကမ္မသ္သ ကတတ္တာ ရူပံ ဝုတ္တံ, တတ္ထ စ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ အဋ္ဌမဝဂ္ဂေ **အရူပေရူပကထာယံ** (ကထာ. အဋ္ဌ. ၅၂၄-၅၂၆) ဝုတ္တနယမေတတိ။

ရူပံရူပာဝစရာရူပာဝစရန္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သောဠသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၇. သတ္တရသမဝဂ္ဂေါ

၁. အတ္ထိအရဟတောပုညူပစယကထာဝဏ္ဏနာ

၇၇၆-၇၇၉. **စိတ္တံ အနာဒိယိတ္ဝာ** တိ ''ကိရိယစိတ္တေန အနာဒိပဝတ္တိသဗ္ဘာဝတော''တိ ဝုတ္တံ ကိရိယစိတ္တံ အဗ္ဘာကတံ အနာဒိယိတ္ဝာတိ အတ္ထော။

အတ္ထိအရဟတောပုညူပစယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. နတ္ထိအရဟတောအကာလမစ္စုတိကထာဝဏ္ဏနာ

၇၈၀. **အယောနိသော ဂဟေတ္ဝာ**တိ အလဒ္ဓဝိပာကတရာနမ္ပိ ကမ္မာနံ ဗ္ယန္တိဘာဝံ န ဝဒာမီတိ အတ္ထံ ဂဟေတ္ဝာတိ အဓိပ္ပာယော။ ကေစိ ပန ''ကမ္မာနံ ဝိပာကံ အပ္ပဋိသံဝိဒိတ္ဝာ ပုဂ္ဂလသ္သ ဗ္ယန္တိဘာဝံ န ဝဒာမီတိ ဇဝံ အယောနိသော အတ္ထံ ဂဟေတ္ဝာ''တိ ဝဒန္တိ။

၇၈၁. **တာဝ န ကမတီတိ လဒ္ဓိယာ ပဋိက္ခိပတီ** တိ တာဝ န ကမတိ, တတော ပရံ ကမတီတိ လဒ္ဓိယာ ပဋိက္ခိပတီတိ အဓိပ္ပာယော။ တတ္ထ ကိရ ''သတိ ဇီဝိတေ ဇီဝိတာဝသေသေ ဇီဝိတာ တေရောပေတီ''တိ ဝစနတော အတ္တနော ဓမ္မတာယ မရန္တံ ကောဋ္ဌေန္တသ္သ တ သီသံ တ ဆိန္ဒန္တသ္သ နတ္ထိ ဟဏာတိပာတောတိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ။ ဟဏော ဟဏာသညိ တာ ဝဓကစိတ္တဥပက္ကမမရဏေသု ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ န တေန ဥပက္ကမေန မတောတိ နတ္ထိ ဟဏာတိပာတောတိ အဓိပ္ပာယော။ ဇဝံ ပန မရန္တေန တေန ဇကေစိတ္တတရမ္ပိ ဓမ္မတာမရဏာတော ဩရတော န မတောတိ ဒုဗ္ဗိညေယ္ယမေတံ။

နတ္ထိအရဟတောအကာလမစ္စုတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သဗ္ဗမိဒံကမ္မတောတိကထာဝဏ္ဏနာ

၇၈၄. **ဗီဇတော အင္ကုရသ္သေဝ** တိ ယထာ အင္ကုရသ္သ အဗီဇတော နိဗ္ဗတ္တိ နတ္ထိ, တထာ ပစ္စုပ္ပန္နပဝတ္တသ္သပိ အကမ္မတော ကမ္မဝိပာကတော နိဗ္ဗတ္တိ နတ္ထိ, တံ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဒေယ္ယဓမ္မဝသေန အနဖလံ ပုစ္ဆတီ**တိ ဒေယ္ယဓမ္မဝသေန ယာယ စေတနာယ တံ ဒေတိ, တသ္သ အနသ္သ ဖလံ ပုစ္ဆတိ, န ဒေယ္ယဓမ္မသ္သာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သဗ္ဗမိဒံကမ္မတောတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓကထာဝဏ္ဏနာ

၇၈၈. ဝိနာပိ အနိစ္စတ္တေနာ တိ ''ယာဝ ဒုက္ခာ နိရယာ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၃.၂၅၀) ဝိယ ဒုက္ခာရမ္မဏတ္တေနပိ ဒုက္ခံ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. နဝတ္တဗ္ဗံသင္ဃေဒက္ခိဏံဝိသောဓေတီတိကထာဝဏ္ဏနာ

၇၉၃-၇၉၄. နဝတ္တဗ္ဗံသင္ဃေဒက္ခိဏံဝိသောဓေတီတိကထာယံ **န စ တာနိ ဒက္ခိဏံ ဝိသောဓေတုံ သက္ကောန္တီ**တိ ယထာ ပုဂ္ဂလော သီလပရိသောဓနာဒီနိ ကတ္ဝာ နိရောဓမ္ပိ သမာပဇ္ဇိတ္ဝာ ဝိသောဓေတုံ သက္ကောတိ, န ဧဝံ မဂ္ဂဖလာနီတိ အဓိပ္ပာယော, အပ္ပဋိဂ္ဂဟဏတောတိ တ။

နဝတ္တဗ္ဗံသင္ဃေဒက္ခိဏံဝိသောဓေတီတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိကထာဝဏ္ဏနာ

၈၀၀-၈၀၁. ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိကထာယံ **ဝိသုဇ္ဈေယျာ** တိ ဧတဿ အတ္ထံ ဒဿေန္တော **''မဟပ္ဖလာ ဘဝေယျာ''**တိ အာဟ။ **အာယကဿေဝ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဝိပာကဒာယိကာ ဟောတီ** တိ ပဋိဂ္ဂါဟကနိရပေက္ခာ ပဋိဂ္ဂါဟကေန ပစ္စယဘူတေန ဝိနာ အာယကေနေဝ မဟာဝိပာကစေတနတ္တံ အာပာဒိကာ, ပဋိဂ္ဂါဟကနိရပေက္ခာ ဝိပာကဒာယိကာ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **အညော အညဿ ကာရကောတိ ယဒိ အာယကဿ အနစေတနာ နာမ ပဋိဂ္ဂါဟကေန ကတာ ဘဝေယျ, ယုတ္တရူပံ သိယာ**တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, နနု လဒ္ဓိကိတ္တနေ ''အာယကေန အနံ ဒိန္နံ, ပဋိဂ္ဂါဟကေန ဝိပာကော နိဗ္ဗတ္တိတောတိ အညော အညဿ ကာရကော ဘဝေယျာ''တိ ဝုတ္တန္တိ? သစ္စမေတံ, ပဋိဂ္ဂါဟကေန ဝိပာကနိဗ္ဗတ္တနမ္ပိ ပန အနစေတနာနိဗ္ဗတ္တနေန ယဒိ ဘဝေယျ, ဧဝံ သတိ အညော အညဿ ကာရကောတိ ယုတ္တရူပံ သိယာတိ အဓိပ္ပာယော။

ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သတ္တရသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၈. အဋ္ဌာရသမဝဂ္ဂေါ

၁. မနုဿလောကကထာဝဏ္ဏနာ

၈၀၂-၈၀၃. အယောနိသောတိ ''တုသိတပုရံ သန္ဓာယာ''တိအာဒိကံ ဂဟဏံ သန္ဓာယာဟ။

မနုဿလောကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဓမ္မဒေသနာကထာဝဏ္ဏနာ

၈၀၄-၈၀၆. တဿ စ ဒေသနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္ဝာ သယမေဝ စ အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန ဒေသိတောတိ ဝဒတိ။

ဓမ္မဒေသနာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဈာနသင်္ကန္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၈၁၃-၈၁၆. ဈာနသင်္ကန္တိကထာယံ **ဥပ္ပန္နိုပဟဋ္ဌိယာ** တိ ပဉ္စမဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ဝိတက္ကဝိစာရာ အာဒီနဝတော မနသိကာတဗ္ဗာ, တတော ဒုတိယဇ္ဈာနေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဧဝံ ယော ဥပစာရာနံ ဈာနာနဉ္စ အနုက္ကမော, တေန ဝိနာတိ အတ္ထော

ထော။

ဈာနသင်္ကန္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဈာနန္တရိကကထာဝဏ္ဏနာ

၈၁၇-၈၁၉. ဈာနန္တရိကာ နာမ သောတိ ပဌမဇ္ဈာနာဒီသု အညတရဘာဝတဘာဝတော န ဈာနံ, အထ ခေါ ဒက္ခိဏပုဗ္ဗာဒိဒိသန္တရိကာ ဝိယ ဈာနန္တရိကာ နာမ သောတိ။ ကတရာ? ယောယံ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တော သမာဓီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ဈာနန္တရိကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. စက္ခုနာရူပံပဿတီတိကထာဝဏ္ဏနာ

၈၂၆-၈၂၇. ပဋိဃာနနံ သန္ဓာယာ တိ “စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတီ”တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၁၃၅၂) နယေန ဝုတ္တံ မနောဝိညာဏပဋိဃာနနံ ကိရ သန္ဓာယာတိ အဓိပ္ပာယော, တသ္မာ “ဧဝံ သန္တေ ရူပံ မနောဝိညာဏံ အာပဇ္ဇတီတိ မနောဝိညာဏပဋိဃာနနံ ပန ရူပဒဿနံ ကထံ ဟောတီ”တိ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။

စက္ခုနာရူပံပဿတီတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဋ္ဌာရသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၉. ဧကူနဝီသတိမဝဂ္ဂေါ

၁. ကိလေသပဇဟနကထာဝဏ္ဏနာ

၈၂၈-၈၃၁. အနုပ္ပန္နာယေဝ နုပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ပဟီနာ နာမ ဟောန္တိ, တသ္မာ နတ္ထိ ကိလေသပဇဟနာတိ ပဋိက္ခိပတိ။ တေ ပန နေဝ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဝိဂတာ, နာပိ ဘဝိဿန္တိ, န စ ဥပ္ပန္နာတိ အတီတေ ကိလေသေ ပဇဟတီတိအာဒိ န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။

ကိလေသပဇဟနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သုညတကထာဝဏ္ဏနာ

၈၃၂. အနတ္တလက္ခဏံ တာဝ ကေစန္တိ အရူပက္ခန္ဓာနံ အနတ္တလက္ခဏံ ဝဒတိ။ **ကေနေ ပရိယာယေနာ**တိ အနတ္တလက္ခဏဿ ဇရာမရဏဘာဝပရိယာယေနာတိ ဝဒန္တိ။ ရူပက္ခန္ဓာဒီနဉှိ မာ ဇီရတု မာ မရတူတိ အလဗ္ဘနေယျော အဝသဝတ္တနာကာရော အနတ္တတာ, သာ အတ္ထတော ဇရာမရဏမေဝ, တဉ္စ “ဇရာမရဏံ ဒွီဟိ ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟိတ”န္တိ (ဓာတု. ၇၁) ဝုတ္တတ္တာ အရူပက္ခန္ဓာနံ ဇရာမရဏံ သင်္ခါရက္ခန္ဓပရိယာပန္နန္တိ အယမေတေသံ အဓိပ္ပာယော။

သုညတကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သာမညဖလကထာဝဏ္ဏနာ

၈၃၅-၈၃၆. ဖလုပ္ပတ္တိ စာ တိ ပတ္တိဓမ္မံ ဝဒတိ။

သာမညဖလကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. တထတာကထာဝဏ္ဏနာ

၈၄၁-၈၄၃. ရူပာဒိသဘာဝတာသင်္ခာတာ တိ ဧတ္ထ ရူပာဒီနံ သဘာဝတာတိ ရူပာဒိသဘာဝတာတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဘာဝံ ပေဟသ တထတာတိ ဝဒတိ, န ဘာဝယောဂန္တိ။

တထတာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ကုသလကထာဝဏ္ဏနာ

၈၄၄-၈၄၆. အနဝဇ္ဇဘာဝမတ္တေနေဝ နိဗ္ဗာနံ ကုသလ န္တိ ယံကိဉ္စိ ကုသလံ, သဗ္ဗံ တံ အနဝဇ္ဇဘာဝမတ္တေ နေဝ, တသ္မာ နိဗ္ဗာနံ ကုသလန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကုသလကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. အစ္စန္တနိယာမကထာဝဏ္ဏနာ

၈၄၇. "သကိံ နိမုဂ္ဂော နိမုဂ္ဂောဝ ဟောတီ"တိ သုတ္တံ နိဿာယာ တိ တာယ ဇာတိယာ လောကုတ္တရသဒ္ဓါဒိနံ အနုပ္ပတ္တိံ သန္ဓာယ ကတံ အဝဓာရဏံ သံသာရခါဏုကဘာဝံ သန္ဓာယ ကတန္တိ မညမာနော ပုထုဇ္ဇနဿာယံ အစ္စန္တနိယာမတာ, ယာယံ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတိ "အတ္ထိ ပုထုဇ္ဇနဿ အစ္စန္တနိယာမတာ"တိ ဝဒတိ။ ဝိစိကိစ္ဆုပ္ပတ္တိ နိယာမန္တရုပ္ပတ္တိ စ အစ္စန္တနိယာမနိဝတ္တကာ ဝိစာရေတဗ္ဗာ ဂဟေတဗ္ဗာ။

အစ္စန္တနိယာမကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဣန္ဒြိယကထာဝဏ္ဏနာ

၈၅၃-၈၅၆. လောကိယာနမ္ပိ တိ လောကုတ္တရာနံ ဝိယ လောကိယာနမ္ပိ သဒ္ဓါဒီနံယေဝ သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒိဘာဝဒဿ နေန လောကိယသဒ္ဓိန္ဒြိယာဒိဘာဝံ သာဓေတုံ **သဒ္ဓါဒီနံယေဝ သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒိဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တ** န္တိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဣန္ဒြိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဧကူနဝီသတိမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၀. ဝီသတိမဝဂ္ဂေါ

၂. ဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ

၈၆၃-၈၆၅. ဉာဏကထာယံ **ဒုက္ခံ ပရိဇာနာတီတိ လောကုတ္တရမဂ္ဂဉာဏမေဝ ဒီပေတီ** တိ "ဒုက္ခံ ပရိဇာနာတီ"တိ ဝဒန္တော ဣဒံ တဝ ဝစနံ လောကုတ္တရမဂ္ဂဉာဏမေဝ ဒီပေတိ, န တဿေဝ ဉာဏဘာဝံ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ န လောကုတ္တရမေဝ ဉာဏံ, တသ္မာ န ဣဒံ သာဓကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. နိရယပါလကထာဝဏ္ဏနာ

၈၆၇-၈၆၈. ပဉ္စုန္န န္တိ ပဉ္စဒိတံ, အနဝသေသခိတ္တန္တိ အတ္ထော။

နိရယပာလကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. တိရစ္ဆာနကထာဝဏ္ဏနာ

၈၆၉-၈၇၁. တဿ အတ္ထိတာယ ပဋိညာ တိ တဿ ဟတ္ထိနာဂဿ စ ဒိဗ္ဗယာနဿ စ အတ္ထိတာယာတိ ဝိ သုံ ယောဇေတဗ္ဗံ။

တိရစ္ဆာနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ

၈၇၆-၈၇၇. ဉာဏကထာယံ **သစေ တံ ဒ္ဝတဒသဝတ္ထုကန္တိ** ဧတ္တ စ ''လောကုတ္တရ''န္တိ ဝစနသေသော, တံ တ လောကုတ္တရဉာဏံ သစေ ဒ္ဝတဒသဝတ္ထုကန္တိ အတ္ထော။ ပရိညေယျန္တိ ပုဗ္ဗဘာဂေ, ပရိညာတန္တိ အပရဘာဂေ, သစ္စဉာဏံ ပန မဂ္ဂက္ခဏေပိ ပရိဇာနနာဒိကိစ္စသာဓနဝသေန ဟောတီတိ အာဟ **''သဒ္ဓိံ ပုဗ္ဗဘာဂပရဘာဂေဟီ''** တိ။

ဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝီသတိမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုတ္ထော ပဏ္ဏာသကော သမတ္တော။

၂၁. ဧကဝီသတိမဝဂ္ဂေါ

၁. သာသနကထာဝဏ္ဏနာ

၈၇၈. တီသုပိ ပုစ္ဆာသု စောဒနတ္ထံ ဝုတ္တ န္တိ တီသုပိ ပုစ္ဆာသု ''သာသန''န္တိအာဒိဝစနံ ဝုတ္တန္တိ သမုဒာယာ ကေဒေသာနံ အဓိကရဏဘာဝေန ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

သာသနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ကုဒ္ဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၈၈၃-၈၈၄. ကုဒ္ဒိကထာယံ **အတ္ထိ အဓိပ္ပာယကုဒ္ဒိ** တိ အဓိပ္ပာယဝသေန ကုဒ္ဓနတော အဓိပ္ပာယောတိ ဇဝံနာမိ ကာ ကုဒ္ဒိ အတ္ထီတိ အတ္ထော။

ကုဒ္ဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဓမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

၈၈၇-၈၈၈. ဓမ္မကထာယံ **ရူပဋ္ဌတော အညဿ ရူပဿ အဘာဝတ** တိ ယော ရူပဿ နိယာမော ဝုစ္စေယျ, သော ရူပဋ္ဌော နာမ ကောစိ ရူပတော အညော နတ္ထီတိ ရူပဋ္ဌတော အညံ ရူပဋ္ဌံ န ဟောတိ, တသ္မာ ရူပံ ရူပမေဝ, န ဝေဒနာဒိ သဘာဝန္တိ အဓိပ္ပာယေန ''ရူပံ ရူပဋ္ဌေန နိယတ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, န အညထာ ရူပဋ္ဌေန နိယာမေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ တတ္ထ ရူပတော အညဿ ရူပဋ္ဌဿ အဘာဝေ ဒဿိတေ ရူပဋ္ဌတော အညဿ ရူပဿ အဘာဝတေ ဒဿိတော ယေဝ နာမ ဟောတီတိ တမေဝ ရူပတော အညဿ ရူပဋ္ဌဿ အဘာဝံ ဒဿေန္တော **''ရူပသဘာဝတေ ဟီ''** တိအာဒိမာ ဟ။ **သေ တေဟာရောေ** တိ ရူပဿ သဘာဝတေ ရူပသဘာဝတေ, ရူပဿ အတ္တော ရူပဋ္ဌောတိ ဇဝံ အညတ္တံ ဂဟေတ္ဝာ ဝိယ ပဝတ္တော ရူပသဘာဝတေဟာရော ရူပဋ္ဌတေဟာရော တ ဝေဒနာဒီဟိ နာနတ္တမေဝ သော သဘာဝတေတိ နာနတ္ တသညာပနတ္ထံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **တသ္မာ** တိ ရူပဿ ရူပဋ္ဌေန အနညတ္တာ။ ''ရူပံ ရူပမေဝ, န ဝေဒနာဒိသဘာ

ဝ’’န္တိ အဝတွာ **‘‘ရူပံ ရူပဋ္ဌေန နိယတ’’** န္တိ ဝဒတော တဉ္စ ဝစနံ ဝုတ္တပ္ပကာရေန သဒောသံ, အထ ကသ္မာ ‘‘ရူပဉ္စ ဟိ ရူပဋ္ဌေန နိယတန္တိ ရူပံ ရူပမေဝ, န ဝေဒနာဒိသဘာဝန္တိ အဓိပ္ပာယေန ဝတ္တဗ္ဗ’’န္တိ ဝဒန္တော ‘‘ရူပံ ရူပဋ္ဌေန နိယတ’’န္တိ ပဋိဇာနာတီတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ နနု စေတံ အတ္တနာဝ ဝုတ္တံ, န ပရေနာတိ ပဋိဇာနာတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ? န, အတ္တာနမ္ပိ ပရံ ဝိယ ဝစနတော။ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ တ သကတဒိနာ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယဒိ စ တေန ဝတ္တဗ္ဗံ ပဋိဇာနာတိ စ သော တေမတ္တန္တိ, အထ ကသ္မာ ပဋိဇာနာတိ သကတဒီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **အတ္ထန္တရဝသေနာ**တိ တတ္ထ ဝုတ္တမေဝ ကာရဏံ နိဂ္ဂဟိတ္ဝတ ပရေန စောဒိတန္တိ တမေဝ ကာရဏံ ဒဿေတွတ စောဒနံ နိဝတ္တေတိ။ **ကိလေသာ အညထာ**တိ ရူပာဒိသဘာဝမတ္တံ မုဉ္စိတွတ တေန ပရိကပ္ပိတံ နိယတံ နတ္ထီတိ တဿ ပရိကပ္ပိတဿ နိဝတ္တနတ္ထံ ပုန တေနေဝ နယေန စောဒေတုံ **‘‘မိစ္ဆတ္တနိယတ’’** န္တိအာဒိမာဟာတိ အတ္ထော။

ဓမ္မကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဧကဝီသတိမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၂. ဗာဝီသတိမဝဂ္ဂေါ

၂. ကုသလစိတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၈၉၄-၈၉၅. ကုသလစိတ္တကထာယံ **ဇဝနက္ခဏေ** တိ ပရိနိဗ္ဗာနစိတ္တတော ပုရိမဇဝနက္ခဏေ။

ကုသလစိတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အာနေဉ္ဇကထာဝဏ္ဏနာ

၈၉၆. ဘဝင်္ဂစိတ္တေ တိ ဘဝင်္ဂပရိယောသာနတ္တာ စုတိစိတ္တံ ‘‘ဘဝင်္ဂစိတ္တ’’န္တိ အာဟ။

အာနေဉ္ဇကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-၇. တိဿောပိကထာဝဏ္ဏနာ

၈၉၈-၉၀၀. သတ္တဝဿိကံ ဂဗ္ဘံ ဒိသွာ ‘‘ဂဗ္ဘေယေဝ အရဟတ္တပ္ပတ္တိဟေတုဘူတော ကောန္ဒညပရိဟာကော အတ္ထိ’’တိ ‘‘အရဟတ္တပ္ပတ္တိပိ အတ္ထီ’’တိ မညတိ, အာကာသသုပိနံ ဒိသွာ ‘‘အာကာသဂမနာဒိအဘိညာ ဝိယ ဓမ္မာဘိသမယော အရဟတ္တပ္ပတ္တိ စ အတ္ထီ’’တိ မညတီတိ အဓိပ္ပာယော။

တိဿောပိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. အာသေဝနပစ္စယကထာဝဏ္ဏနာ

၉၀၃-၉၀၅. န ကောစိ အာသေဝနပစ္စယံ အာသေဝတိ နာမာ တိ ယထာ ဗီဇံ စတုမဓုရဘာဝံ န ဂဏှာတိ, ဧဝံ ဘာဝနာသင်္ခာတံ အာသေဝနပစ္စယံ ဂဏှန္တော အာသေဝန္တော နာမ ကောစိ နတ္ထီတိ အတ္ထော။

အာသေဝနပစ္စယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ခဏိကကထာဝဏ္ဏနာ

၉၀၆-၉၀၇. ပထဝိယာဒိရူပေသု ကေသဉ္စိ ဥပ္ပာဒော ကေသဉ္စိ နိရောဓောတိ ဧဝံ ပတိဋ္ဌာနံ ရူပသန္တတိယာ ဟောတိ။ န ဟိ ရူပာနံ အနန္တရာဒိပစ္စယာ သန္တိ, ယေဟိ အရူပသန္တတိယာ ဝိယ ရူပသန္တတိယာ ပဝတ္တိ သိယာတိ စိတ္တေ ‘‘စိတ္တေ မဟာပထဝီ သဏ္ဌာတီ’’တိအာဒိ စောဒိတံ။

ခဏိကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဗာဝီသတိမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၃. တေဝီသတိမဝဂ္ဂေ

၁. ဧကာဓိပ္ပာယကထာဝဏ္ဏနာ

၉၀၈. ကရုဏာဓိပ္ပာယေန ဧကာဓိပ္ပာယော တိ ရာဂဓိပ္ပာယတော အညာဓိပ္ပာယောတတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဧ ကော အဓိပ္ပာယော**တိ ဧတ္ထ ဧကတောဘာဝေ ဧကသဒ္ဒော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သမာနတ္ထေ ဟိ သတိ ရာဂဓိပ္ပာယေပိ ဧကော ဓိပ္ပာယေနာတိ ဧကာဓိပ္ပာယတာ အတ္ထိတိ။

ဧကာဓိပ္ပာယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-၇. ဣဿရိယကာမကာရိကာကထာဝဏ္ဏနာ

၉၁၀-၉၁၄. ဣဿရိယေန ယထာဓိပ္ပေတဿ ကရဏံ **ဣဿရိယကာမကာရိကာ။ ဂဗ္ဘေယျာ** တိ ဂဗ္ဘသေယျောက္ကမနံ ဂစ္ဆေယျ။ **ဣဿရိယကာမကာရိကာဟေတု နာမ ဒုက္ကရကာရိကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ကရီယတီ**တိ ဧတ္ထ ဒုက္ကရကာရိကာ နာမ ဣဿရိယကာမကာရိကာဟေတု ကရိယမာနာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ကရီယတီတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ဣဿရိယကာမကာရိကာဟေတု နာမ ဝိနာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ကရိယမာနာ နတ္ထီတိ တ။

ဣဿရိယကာမကာရိကာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ပတိရူပကထာဝဏ္ဏနာ

၉၁၅-၉၁၆. မေတ္တာဒယော သန္ဓာယ ''မေတ္တာဒယော ဝိယ န ရာဂေ ရာဂပတိရူပကော ဧကောစိ အတ္ထီတိ ရာဂမေဝ ဂဏှာဟာတိ, ဧဝံ အေသေပီ''တိ ဝဒန္တိ။

ပတိရူပကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. အပရိနိပ္ဖန္နကထာဝဏ္ဏနာ

၉၁၇-၉၁၈. န အနိစ္စာဒိဘာဝ န္တိ ဧတ္ထ အနိစ္စာဒိကော ဘာဝေ ဧတဿာတိ အနိစ္စာဒိဘာဝန္တိ ရူပံ ဝုတ္တံ။ **''န ဧကဝလဥပ္ပတိ ပဋမသစ္စမေဝ ဒုက္ခ''** န္တိ ဝဒန္တေန **''ဒုက္ခညေဝ ပရိနိပ္ဖန္န''** န္တိ ဒုက္ခသစ္စံ သန္ဓာယ ပုစ္ဆာ ကတာတိ ဒဿိတံ ဟောတိ။ ဧဝံ သတိ တေန ''စက္ခာယတနံ အပရိနိပ္ဖန္န''န္တိအာဒိ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ န ဟိ စက္ခာယတနာဒီနိ အနုပာဒိန္နာနိ လောကုတ္တရာနိ တ။ **တ**န္တိ ''ဒုက္ခညေဝ ပရိနိပ္ဖန္နံ, န ပန ရူပ''န္တိ ဧတံ ရူပဿ စ ဒုက္ခတ္တာ နော ဝတ ရေ ဝတ္တဗ္ဗေတိ အတ္ထော။

အပရိနိပ္ဖန္နကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တေဝီသတိမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကထာဝတ္ထုပကရဏ-မူလဋီကာ သမတ္တာ။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ယမကပကရဏ-မူလဋီကာ

ဂန္ထာရမ္ဘဝဏ္ဏနာ

ကထာဝတ္ထုပကရဏေန သင်္ခေပေနေဝ ဒေသိတေန ဓမ္မေသု ဝိပရီတဂ္ဂဟဏံ နိတရေတ္ဝာ တေသ္ဝေဝ ဓမ္မေသု ဓမ္မသင်္ဂဟာဒီသု ပကာသိတေသု ဓမ္မပုဂ္ဂလောကာသာဒိနိဿယာနံ သန္နိဋ္ဌာနသံသယာနံ ဝသေန နာနပ္ပကာရကသြေသ လ္လတ္ထံ ယမကပကရဏံ အာရဒ္ဓံ, တံ သမယဒေသေသဒေသကဝသေနေဝ ဒဿေတ္ဝာ သံဝဏ္ဏနာက္ကမဋ္ဌဿ အနုပ္ပတ္တံ ''အာဂတော ဘာရော အဝဿံ ဝဟိတဗ္ဗော''တိ သံဝဏ္ဏနမဿ ပဋိဇာနန္တော အာဟ **''သင်္ခေပေနေတ''** တိ အာဒိ။

တတ္ထ **ယမဿ ဝိသယာတီတော** တိ ဇာတိယာ သတိ မရဏံ ဟောတီတိ ဇာတိ, ပဋ္ဌ တ ဥပဟာအနက္ခန္ဓာ ယမဿ ဝိသယော, တံ သမုဒယပ္ပဟာနေန အတီတောတိ အတ္ထော။ ယမဿ တ ရညော ဝိသယံ မရဏံ, တဿ အာဏာပဝတ္တိဋ္ဌာနံ ဒေသံ တ အတီတော။ ''ဆစ္စာဘိဋ္ဌာနာနိ အဘဗ္ဗ ကာတု''န္တိ (ခု. ဟ. ၆.၁၁; သု. နိ. ၂၃၄) ဝုတ္တာနံ ဆန္နံ အဘဗ္ဗဋ္ဌာနာနံ ဒေသကောတိ **ဆဋ္ဌာနဒေသကော** ။ အယမာ ဧကေကာ ဟုတ္ဝာ အာဝတ္တာ နီလာ အမလာ စ တနုရုဟာ အဿာတိ **အယမာဝတ္တနီလာမလတနုရုဟော** ။

ဂန္ထာရမ္ဘဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁. မူလယမကံ

ဥဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ

၁. ယမကာနံ ဝသေန ဒေသိတတ္တာ တိ ဣမိနာ ဒသသု ဧကေကဿ ယမကသမူဟဿ တံသမူဟဿ စ သကလဿ ပကရဏဿ ယမကာနံ ဝသေန လဒ္ဓတေဟာရတံ ဒဿေတိ။

ကုသလာကုသလမူလသင်္ခါတာနံ ဒ္ဝိန္နံ အတ္ထာနံ ဝသေန အတ္ထယမက န္တိ ဧတေန ''ယေ ကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာ, သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလာ''တိ ဧဝမာဒိ ယမကဘာဝေ အာပဇ္ဇတီတိ စေ? နာပဇ္ဇတိ ဉာတုံ ဣစ္ဆိတာနံ ဒုတိယပဌမပုစ္ဆာသု ဝုတ္တာနံ ကုသလကုသလမူလဝိသေသာနံ, ကုသလမူလကုသလဝိသေသေဟိ တ ဉာတုံ ဣစ္ဆိတာနံ ပဌမဒုတိယပုစ္ဆာသု သန္နိဋ္ဌာနပဒသင်္ဂဟိတာနံ ကုသလကုသလမူလာနံ ဝသေန အတ္ထယမကဘာဝဿ ဝုတ္တတ္တာ။ ဉာတုံ ဣစ္ဆိတာနဉ္ဟိ ဝိသေသာနံ ဝိသေသဝန္တာပေက္ခာနံ, တံဝိသေသဝတံ တ ဓမ္မာနဉ္စ ဝိသေသာပေက္ခာနံ ဧတ္ထ ပဓာနဘာဝေတိ ဧကေကာယ ပုစ္ဆာယ ဧကေကော ဧဝ အတ္ထော သင်္ဂဟိတော ဟောတီတိ။ အတ္ထသဒ္ဒော စေတ္ထ န ဓမ္မတစကော ဟေတုဖလာဒိတစကော တ, အထ ခော ဟဋ္ဌိအတ္ထတစကော။ တေနေတဟ **''တေသညေဝ အတ္ထာန''** န္တိ အာဒိ။

တီဏိပိ ပအာနိ ဧကတော ကတ္ဝာတိ ဣဒံ နာမပဒဿ ကုသလာဒီနံ သင်္ဂါဟကတ္တမတ္တမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န နိရဝသေသသင်္ဂါဟကတ္တံ။ သဗ္ဗကုသလာဒိသင်္ဂဏှ္ဟနတ္ထမေဝ စ နာမပဒဿ ဝုတ္တတ္တာ **''ကုသလတ္တိကမာတိကာယ စတူသု ပဒေသူ''**တိ ဝုတ္တံ။

ဥဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ

၅၂. အညမညယမကေ ယေ ကေစိ ကုသလာတိ အပုစ္ဆိတ္ဝာ တိ ဧတ္တ ယထာ ဒုတိယယမကေ ''ယေ ကေစိ ကုသလမူလာ''တိ အပုစ္ဆိတ္ဝာ ''ယေ ကေစိ ကုသလာ''တိ ပုစ္ဆာ ကတာ, ဧဝမိဓာပိ ''ယေ ကေစိ ကုသလာ''တိ ပုစ္ဆာ ကာတဗ္ဗာ သိယာ ပုရိမယမကဝိသိဋ္ဌံ အပုဗ္ဗံ ဂဟေတ္ဝာ ပစ္ဆိမယမကဿ အပ္ပဝတ္တတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ ''ပဋိလောမ

ပုစ္ဆာနုရူပဘာဝတော''တိ ကေစိ။ ပုရိမပုစ္ဆာယ ပန အတ္ထဝသေန ကတာယ တဒနုရူပာယ ပစ္ဆိမပုစ္ဆာယ ဘဝိတဗ္ဗံ အနုလော မေ ဝိဂတသံသယသ္သ ပဋိလောမေ သံသယုပ္ပတ္တိတော။ တေန န စ ပစ္ဆိမပုစ္ဆာနုရူပာယ ပုရိမပုစ္ဆာယ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ပုရိ မောဝေတ္ထ အဓိပ္ပာယော ယုတ္တော။ **ဣမိနာပိ ဗ္ယဉ္ဇနေန တသ္သေဝတ္ထသ္သ သမ္ဘဝတော** တိ ဣဒမေဝံ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ န ဟိ ကုသလဗျဉ္ဇနတ္တော ဧဝ ကုသလမူလေန ကေမူလဗျဉ္ဇနတ္တော, တေနေဝ ဝိသ္သဇ္ဇနမ္ပိ အသ မာနံ ဟောတိ။ ကုသလဗျဉ္ဇနေန ဟိ ပုစ္ဆာယ ကတာယ ''အဝသေသာ''တိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ''အဝသေသာ ကုသလာ ဓမ္မာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ, ဣတရထာ အဝသေသာ ကုသလမူလသဟဇာတာ ဓမ္မာတိ, န စ တာနိ ဝစနာနိ သမာနတ္ထာနိ ကုသလကုသလာဗျာကတဒီပနတောတိ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော သိယာ – ''ယေ ကေစိ ကုသလာ''တိ ဣမိနာပိ ဗျဉ္ဇနေန ''ယေ ကေစိ ကုသလမူလေန ကေမူလာ''တိ ဝုတ္တဗျဉ္ဇနတ္ထသ္သေဝ သမ္ဘဝတော ဒုတိယယမကေ ဝိယ အပုစ္ဆိတ္ွာ ''ယေ ကေစိ ကုသလမူလေန ကေမူလာ''တိ ပုစ္ဆာ ကတာ။ န ဟိ ကုသလမူလေဟိ ဝိယ ကုသလမူလေန ကေမူ လေဟိ အညေ ကုသလာ သန္တိ, ကုသလေဟိ ပန အညေပိ တေ သန္တီတိ။

ပဋိလောမပုစ္ဆာဝဏ္ဏနာယံ **''ကုသလမူလေန ကေမူလာ''တိ ဟိ ပုစ္ဆာယ ကတာယ ''မူလာနိ ယာနိ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ''တိ ဟေဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိသ္သဇ္ဇနံ ကာတဗ္ဗံ ဘဝေယ္ယာ**တိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ တထာ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ''ယေ တ ပန ကုသလမူလေန အညမညမူလာ, သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလမူလေန ကေမူလာ''တိ စ ပုစ္ဆိတေ ''အာမန္တာ'' ဣစ္စေဝ ဝိသ္သဇ္ဇနေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ န ဟိ ကုသလမူလေန အညမညမူလေသု ကိဉ္စိ ကေမူလံ န ဟောတိ, ယေန အနုလောမပုစ္ဆာယ ဝိယ ဝိဘာဂေ ကာတဗ္ဗော ဘဝေယ္ယ။ ယတ္ထ တီဏိ ကုသလမူလာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တတ္ထ တာနိ အညမညမူလာနိ ကေမူလာနိ စ ဒ္ဝိန္နံ ဒ္ဝိန္နံ ကေကေန အညမညေကမူလတ္တာ။ ယတ္ထ ပန ဒ္ဝေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တတ္ထ တာနိ အညမညမူလာနေဝ, န ကေမူလာနီတိ တေသ္သ ဂဟဏသ္သ နိတရဏတ္ထံ ''မူလာနိ ယာနိ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ''တိအာဒိနာ ဝိသ္သဇ္ဇနံ ကာတဗ္ဗန္တိ စေ? န, ''အာမန္တာ''တိ ဣမိနာဝ ဝိသ္သဇ္ဇနေန တံဂဟဏနိတရဏတော အနုလောမပုစ္ဆာဝိသ္သဇ္ဇနေန စ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ ဒ္ဝိန္နံ တိဏ္ဏဉ္စ မူလာနံ အညမညေကမူလဘာဝသ္သ နိစ္ဆိ တတ္တာ။ အညမညမူလာနည္ဟိ သမာနမူလတာ ဧဝ ကေမူလဝစနေန ပုစ္ဆိယတိ, န အညမညသမာနမူလတာ, အတ္ထိ စ ဒ္ဝိန္နံ မူလာနံ သမာနမူလတာ။ တေသု ဟိ ကေကံ ဣတရေန မူလေန တံမူလေဟိ အညေဟိ သမာနမူလန္တိ။

အညမညမူလတ္တေ ပန နိစ္ဆိတေ ကေမူလတ္တသံသယာဘာဝတော ''သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလမူလေန ကေမူ လာ''တိ ပုစ္ဆာ န ကတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ''အညမညသ္သ မူလာ တေသန္တိပိ အညမညမူလာ, သမာနတ္တေန ကေံ မူလံ ဧ တေသန္တိ ကေမူလာ''တိ ဥဘယမ္ပိ ဝစနံ မူလယုတ္တတမေဝ ဝဒတိ, တေနေဝ စ ဥဘယတ္ထာပိ ''ကုသလမူလေနာ''တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ မူလယောဂသာမညေ ကေမူလတ္တေ နိစ္ဆိတေ တဗ္ဗိသေသော အညမညမူလဘာဝေ န နိစ္ဆိတော ဟောတီတိ အနုလောမပုစ္ဆာ ပဝတ္တာ, မူလယောဂဝိသေသေ ပန အညမညမူလတ္တေ နိစ္ဆိတေ န ဝိနာ ကေမူလတ္တေန အညမညမူလတ္တံ အတ္ထီတိ မူလယောဂသာမညံ ကေမူလတ္တံ နိစ္ဆိတမေဝ ဟောတိ, တသ္မာ ''ကေမူလာ''တိ ပုစ္ဆံ အက တွ္ာ ယထာ ကုသလမူလဝစနံ ကေမူလဝစနဉ္စ ကုသလဘာဝဒီပကံ န ဟောတီတိ ကုသလဘာဝေ သံသယသဗ္ဘာဝတ ပဌမ ဒုတိယယမကေသု ''သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာ''တိ ပဋိလောမပုစ္ဆာ ကတာ, ဧဝံ အညမညမူလဝစနံ ကုသလဘာဝဒီပကံ န ဟောတီတိ ကုသလဘာဝေ သံသယသဗ္ဘာဝတ ကုသလာဓိကာရသ္သ စ အနုဝတ္တမာနတ္တာ ''သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကု သလာ''တိ ပဋိလောမပုစ္ဆာ ကတာတိ။

၅၃-၆၁. မူလနယေ ဝုတ္တော ဧဝ အတ္ထော ကုသလမူလဘာဝေန မူလသ္သ ဝိသေသနေန သမာနေန မူလေန အညမည သ္သ စ မူလေန မူလယောဂဒီပနေန စာတိ ဣမိနာ ပရိယာယန္တရေန ပကာသေတုံ မူလမူလနယော ဝုတ္တော။ အညပဒတ္ထသမာသန္တေန က-ကာရေန တီသုပိ ယမကေသု မူလယောဂမေဝ ဒီပေတုံ မူလကနယော ဝုတ္တော။ မူလမူလကနယဝစန ပရိယာယော ဝုတ္တပ္ပကာရောဝ။

၇၄-၈၅. **အဗ္ဗောဟာရိကံ ကတ္ွာ** တိ န ကေမူလဘာဝံ လဘမာနေဟိ ကေတော လဗ္ဘမာနတ္တာ သဟေတုကတေ ဟာရရဟိတံ ကတ္ွာ။ န တ သဟေတုကဒုကေ ဝိယ ဧတ္ထ ဟေတုပစ္စယယောကယောဂဝသေန အဗ္ဗောဟာရိကံ ကတံ, အထ ခော သဟေတုကတေဟာရမေဝ လဘတိ, န အဟေတုကတေဟာရန္တိ အဗ္ဗောဟာရိကံ ကတံ။ **ကေတော လဗ္ဘ မာနကဝသေနာ**တိ အဟေတုကစိတ္တုပ္ပာဒနိဗ္ဗာနေဟိ ဟေတုပစ္စယရဟိတေဟိ သဟ လဗ္ဘမာနကရူပဝသေနာတိ အတ္ ထော။

၈၆-၉၇. ယသ္မႃ ပာဠိယံ “အဟေတုကံ နာမမူလေန န ဟေမူလံ, သဟေတုကံ နာမမူလေန ဟေမူလ”န္တိ (ယမ. ၁.မူလယမက.၈၇) ဟဌော အာဂတော, တတ္ထ “ယေ ကေစိ နာမာ ဓမ္မာ”တိ နာမာနံ နိဒ္ဒါရိတတ္တာ “အဟေတုကံ သဟေတုက”န္တိ စ ဝုတ္တေ “နာမ”န္တိ စ ဣဒံ ဝိညာယမာနမေဝါတိ န ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယတ္ထ ပန “အဟေတုကံ နာမံ, သဟေတုကံ နာမ”န္တိ (ယမ. ၁.မူလယမက.၈၇) စ ဟဌော, တတ္ထ သုဟာကဋ္ဌဘာဝတ္ထံ “နာမ”န္တိ ဝုတ္တန္တိ။

နိဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မူလယမကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ခန္ဓယမကံ

၁. ပဏ္ဏတ္တိဝါရော

ဥဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ

၂-၃. ခန္ဓယမကေ ဆသု ကာလဘေဒေသု ပုဂ္ဂလဩကာသပုဂ္ဂလောကာသဝသေန ခန္ဓာနံ ဥပ္ပာဒနိရောဓာ တေသံ ပရိညာ စ ဝတ္တဗ္ဗာ။ တေ ပန ခန္ဓာ “ရူပက္ခန္ဓော”တိအာဒီဟိ ပဌမံ ပဒေဟိ ဝုစ္စန္တိ, တေသံ ဒသ အဝယဝပဒာနိ။ တတ္ထ ယော ရူပာဒိအဝယဝပဒာဘိဟိတော ဓမ္မော, ကိံ သော ဧဝ သမုဒာယပဒဿ အတ္ထော။ ယော စ သမုဒာယပဒေန ဝုတ္တော, သော ဧဝ အဝယဝပဒဿာတိ တေသံ သံသယဌာနေ ရူပာဒိအဝယဝပဒေဟိ ဝုတ္တော ကေဒေသော သကလော တ သမုဒာယပဒာနံ အတ္ထော, သမုဒာယပဒေဟိ ပန ဝုတ္တော ကေန္ဒေန ရူပာဒိအဝယဝပဒာနံ အတ္ထောတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတုံ “ရူပံ ရူပက္ခန္ဓော, ရူပက္ခန္ဓော ရူပ”န္တိအာဒိနာ **ပဒသောဓနဝါရော** ဝုတ္တော။

ပုန “ရူပက္ခန္ဓော”တိအာဒီနံ သမာသပဒာနံ ဥတ္တရပဒတ္ထပ္ပဓာနတ္တာ ပဓာနဘူတဿ ခန္ဓပဒဿ ဝေဒနာဒိဥပပဒတ္ထဿ စ သမ္ဗဝတော ယထာ “ရူပက္ခန္ဓော”တိ တေသံ ပဒေ ရူပာဝယဝပဒေန ဝုတ္တဿ ရူပက္ခန္ဓဘာဝတေ ဟောတိ ရူပသဒ္ဒဿ ခန္ဓသဒ္ဒဿ စ သမာနာဓိကရဏဘာဝတောတိ, ဧဝံ တတ္ထ ပဓာနဘူတေန ခန္ဓာဝယဝပဒေန ဝုတ္တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒိဘာဝတေ ဟောတိ ခန္ဓပဒေန ဝေဒနာဒိပဒာနံ သမာနာဓိကရဏတ္တာတိ တေသံ သံသယဋ္ဌာနေ ခန္ဓာဝယဝပဒေန ဝုတ္တော ဓမ္မော ကောစိ ကေနစိ သမုဒာယပဒေန ဝုစ္စတိ, န သဗ္ဗော သဗ္ဗေနာတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတုံ “ရူပံ ရူပက္ခန္ဓော, ခန္ဓာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော”တိအာဒိနာ **ပဒသောဓနမူလစက္ကဝါရော** ဝုတ္တော။ ဧတ္ထ ဒသသု သေန္တေန ရူပာဒိသဒ္ဒဿ ဝိသေသနဘာဝတေ, ခန္ဓသဒ္ဒဿ ဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝတေ, ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗာနံ သမာနာဓိကရဏဘာဝတေ စ ဒဿိတော ဟောတိ။

တေနေတ္ထ သံသယော ဟောတိ – ကိံ ခန္ဓတော အညမ္ပိ ရူပံ အတ္ထိ, ယတော ဝိနိဝတ္တံ ရူပံ ခန္ဓဝိသေသနံ ဟောတိ, သဗ္ဗေဝ ခန္ဓာ ကိံ ခန္ဓဝိသေသနဘူတေန ရူပေန ဝိသေသိတဗ္ဗာတိ, ကိံ ပန တံ ခန္ဓဝိသေသနဘူတံ ရူပန္တိ? ဘူတုပာဒာယရူပံ တဿေဝ ဂဟိတတ္တာ။ နိဒ္ဒေသေ “ခန္ဓာ ရူပက္ခန္ဓော”တိ ပဒံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဝိဿဇ္ဇနံ ကတန္တိ။ ဧဝံ တေသံ သံသယဋ္ဌာနေ န ခန္ဓတော အညံ ရူပံ အတ္ထိ, တေနေဝ စေတေန ရူပသဒ္ဒေန ဝုစ္စမာနံ သုဒ္ဓေန ခန္ဓသဒ္ဒေန ဝုစ္စတေ, န စ သဗ္ဗေ ခန္ဓာ ခန္ဓဝိသေသနဘူတေန ရူပေန ဝိသေသိတဗ္ဗာ, တေနေဝ တေ ဝိဘဇိတဗ္ဗာ, သေ နယော ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒီသုပီတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတုံ “ရူပံ ခန္ဓော, ခန္ဓာ ရူပ”န္တိအာဒိနာ **သုဒ္ဓခန္ဓဝါရော** ဝုတ္တော။

တတော “ရူပံ ခန္ဓော”တိ တေသံ အနုညာယမာနေ “န ကေဝလံ အယံ ခန္ဓသဒ္ဒော ရူပဝိသေသနော၀, အထ ခော ဝေဒနာဒိဝိသေသနော စာ”တိ ရူပဿ ခန္ဓဘာဝနိစ္ဆယာနန္တရံ ခန္ဓာနံ ရူပဝိသေသနယောဂေ စ သံသယော ဟောတိ။ တတ္ထ န သဗ္ဗေ ခန္ဓာ ဝေဒနာဒိဝိသေသနယုတ္တာ, အထ ခော ကေစိ ကေနစိ ဝိသေသနေန ယုဇ္ဇန္တီတိ ဒဿေတုံ **သုဒ္ဓခန္ဓမူလစက္ကဝါရော** ဝုတ္တောတိ။ ဧဝံ ယေသံ ဥပ္ပာဒယော ဝတ္တဗ္ဗာ, တေသံ ခန္ဓာနံ ပဏ္ဏတ္တိသောဓနဝသေန တန္နိစ္ဆယတ္ထံ **ပဏ္ဏတ္တိဝါရော** ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

စတ္တာရိ စတ္တာရိ စက္ကာနိ ဗန္ဓိတ္ဝာတ တိ ဧတ္ထ စက္ကာဝယဝဘာဝတော စက္ကာနီတိ ယမကာနိ ဝုတ္တာနိ ဧကေကခန္ဓမူလာနိ စတ္တာရိ စတ္တာရိ ယမကာနိ ဗန္ဓိတ္ဝာတတိ။ ကြမိနာ ဟိ ဧတ္ထ အတ္ထော န ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။ စတ္တာရိ စတ္တာရိ ယမကာနိ ယထာ ဧကေကခန္ဓမူလကာနိ ဟောန္တိ, ဧဝံ ဗန္ဓိတ္ဝာတတိ တ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တတ္ထ "ရူပံ ရူပက္ခန္ဓော"တိ ဧဝမာဒိကံ မူလပဒံ နာဘိ ကတ္ဝာတ "ခန္ဓာ"တိ ဣဒံ နေမိံ, "ဝေဒနာက္ခန္ဓော"တိအာဒီနိ အရေ ကတ္ဝာတ စက္ကဘာဝေ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော, န မဏ္ဍလဘာဝေန သမ္ဗဇ္ဈနတော။ ဝေဒနာက္ခန္ဓမူလကာဒီသုပိ ဟိ ဟောဠိမံ သောဓေတ္ဝာတ ဟဌော ဂတော, န မဏ္ဍလသမ္ဗန္ဓေနာတိ။ **တေနေဝ စ ကာရဏေနာ**တိ သုဒ္ဓခန္ဓလာဘမတ္တမေဝ ဂဟေတ္ဝာတ ခန္ဓဝိသေသနေ ရူပာဒိမ္ဟိ သုဒ္ဓရူပာဒိမတ္တတာယ အဋ္ဌတ္ဝာတ ခန္ဓဝိသေသနဘာဝသင်္ခာတံ ရူပာဒိအတ္ထံ ဒဿေတုံ ခန္ဓသဒ္ဒေန သဟ ယောဇေတ္ဝာတ "ခန္ဓာ ရူပက္ခန္ဓော"တိအာဒိနာ နယေန ပဒံ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာတ အတ္ထဿ ဝိဘတ္တတ္တာတိ အတ္ထော။

ဥဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ

၂၆. ပိယရူပံ သာတရူပန္တိ "စက္ခုံ လောကေ ပိယရူပံ။ပေ။ ရူပါ လောကေ။ပေ။ စက္ခုဝိညာဏံ။ပေ။ စက္ခုသမ္ဖဿော။ပေ။ စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ။ပေ။ ရူပသညာ။ပေ။ ရူပသဉ္စေတနာ။ပေ။ ရူပတဏှာ။ပေ။ ရူပဝိတက္ကော။ပေ။ ရူပဝိစာရော"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၄၀၀; မ. နိ. ၁.၁၃၃; ဝိဘ. ၂၀၃) ဧဝံ ဝုတ္တံ တဏှာဝတ္ထုဘူတံ တေဘူမကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, တသ္မာ ယံ ပဉ္စက္ခန္ဓသမုဒာယဘူတံ ပိယရူပသာတရူပံ, တံ ဧကဒေသေန ရူပက္ခန္ဓော ဟောတီတိ အာဟ "ပိယရူပံ သာတရူပံ ရူပံ န ရူပက္ခန္ဓော"တိ။ ပိယသဘာဝတာယ တ ရူပက္ခန္ဓော ပိယရူပေ ပဝိသတိ, န ရုပ္ပနသဘာဝေနာတိ "ပိယရူပံ သာတရူပံ ရူပံ န ရူပက္ခန္ဓော"တိ ဝုတ္တံ။ **သညာယမကေ တာဝ ဒိဋ္ဌိသညာ** တိ "ဝိသေသော"တိ ဝစနသေသော။ တတ္ထ ဒိဋ္ဌိ ဧဝ သညာ ဒိဋ္ဌိသညာ။ "သယံ သမာဒာယ ဝတာနိ ဇန္တု, ဥစ္စာဝစံ ဂစ္ဆတိ သညသတ္တော"တိ (သု. နိ. ၇၉၈), "သညာဝိရတ္တဿ န သန္တိ ဂန္ထာ"တိ (သု. နိ. ၈၅၃) စ ဧဝမာဒီသု ဟိ ဒိဋ္ဌိ စ "သညာ"တိ ဝုတ္တာတိ။

၂၈. "န ခန္ဓာ န ဝေဒနာက္ခန္ဓောတိ? အာမန္တာ"တိ ဧဝံ ခန္ဓသဒ္ဒပ္ပဝတ္တိယာ အဘာဝေ ဝေဒနာက္ခန္ဓသဒ္ဒပ္ပဝတ္တိယာ စ အဘာဝတောတိ ပဏ္ဏတ္တိသောဓနမတ္တမေဝ ကရောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, န အညမ္ပိ သင်္ဂဟိတော ဧဝေတ္ထ ပမာဏံ။ ဧဝဉ္စ ကတ္ဝာတ "နာယတနာ န သောတာယတနန္တိ? အာမန္တာ"တိအာဒိ ဝက္ခတီတိ။

၃၉. **ရူပတော အညေ ဝေဒနာဒယော**တိ ဧတ္ထ လောကုတ္တရာ ဝေဒနာဒယော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တေ ဟိ ပိယရူပာ စ သာတရူပာ စ န ဟောန္တိ တဏှာယ အနာရမ္မဏတ္တာတိ ရူပတော အညေ ဟောန္တီတိ။ **ရူပဉ္စ ခန္ဓေ စ ဌပေတ္ဝာတ အဝသေသာ**တိ ဣဒမ္ပိ ဧတေဟိ သဒ္ဒိံ န-သဒ္ဒါနံ အပ္ပဝတ္တိမတ္တမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝဉ္စ ကတ္ဝာတ "စက္ခုဉ္စ အာယတနေ စ ဌပေတ္ဝာတ အဝသေသာ န စေဝ စက္ခု န စ အာယတနာ"တိအာဒိ (ယမ. ၁.အာယတနယမက.၁၅) ဝက္ခတိ။ န ဟိ တတ္ထ အဝသေသဂ္ဂဟဏေန ဂယှမာနံ ကိဉ္စိ အတ္ထိ။ ယဒိ သိယာ, ဓမ္မာယတနံ သိယာ။ ဝက္ခတိ ဟိ "ဓမ္မော အာယတနန္တိ? အာမန္တာ"တိ (ယမ. ၁.အာယတနယမက.၁၆)။ တဏှာဝတ္ထု စ န တံ သိယာ။ ယဒိ သိယာ, ပိယရူပသာတရူပဘာဝတော ရူပံ သိယာ "ရူပံ ခန္ဓောတိ? အာမန္တာ"တိ (ယမ. ၁.ခန္ဓယမက.၄၀) ဝစနတော ခန္ဓော စာတိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန အဝိဇ္ဇမာနေပိ ဝိဇ္ဇမာနံ ဥပာဒာယ ဣတ္ထိပုရိသာဒိဂ္ဂဟဏသဒ္ဒာဝံ သန္ဓာယ **အဝသေသာ**တိ ဧတ္ထ ပညတ္တိယာ ဂဟဏံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

နိဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပဝတ္တိဝါရဝဏ္ဏနာ

၅၀-၂၀၅. ပဝတ္တိဝါရေ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒိမူလကာနိ ပစ္ဆိမေနေဝ သဟ ယောဇေတ္ဝာတ တီဏိ ဒွေ ဧကဉ္စ ယမကာနိ ဝုတ္တာနိ, န ပုရိမေန။ ကသ္မာ? အမိဿကကာလဘေဒေသု တရေသု အတ္ထဝိသေသာဘာဝတော။ ပုရိမဿ ဟိ ပစ္ဆိမေန ယောဇိတယမကမေဝ ပစ္ဆိမဿ ပုရိမေန ယောဇနာယ ပုစ္ဆာနံ ဥပ္ပဋိဟဋ္ဌိယာ ဝုစ္စေယျ, အတ္ထေ ပန န ကောစိ ဝိသေသောတိ။ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနေသုပိ ဝိသေသော နတ္ထိ, တေန တထာ ယောဇနာ န ကတာတိ။ ကာလဘေဒာ ပနေတ္ထ ဆ

ဧဝ ဝုတ္တာ။ အတီတေန ပစ္စုပ္ပန္နော, အနာဂတေန ပစ္စုပ္ပန္နော, အနာဂတေနာတီတောတိ ဧတေ ပန တယော ယထာဒဿိတာ မိဿကကာလဘေဒာ ဧဝ တယော, န ဝိသုံ ဝိဇ္ဇန္တီတိ န ဂဟိတာ။ တတ္ထ တတ္ထ ဟိ ပဋိလောမပုစ္ဆာဟိ အတီတေန ပစ္စုပ္ပန္နာဒယော ကာလဘေဒာ ဒဿိတာ, တေနေဝ စ နယေန "ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ, တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိအာဒိ သက္ကာ ယောဇေတုံ။ တေနေဝ ဟိ မိဿကကာလဘေဒေသု စ န ပစ္ဆိမပစ္ဆိမဿ ခန္ဓဿ ပုရိမပုရိမေန ယောဇနံ ကတွာ ယမကာနိ ဝုတ္တာနိ, အမိဿကကာလဘေဒေသု ဂဟိတနိယာမေန သုခဂ္ဂဟဏတ္ထမ္ပိ ပစ္ဆိမပစ္ဆိမေနေဝ ယောဇေတွာ ဝုတ္တာနီတိ။

ဣမိနာယေဝ စ လက္ခဏေနာ တိအာဒိနာ ယေန ကာရဏေန "ပုရေပဉ္ဟော"တိ စ "ပစ္ဆာပဉ္ဟော"တိ စ နာမံ ဝုတ္တံ, တံ ဒဿေတိ။ ယဿ ဟိ သရူပဒဿနေန ဝိဿဇ္ဇနံ ဟောတိ, သော ပရိပူရေတွာ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗတ္တာသင်္ဂဏှနတော ပရိပုဏ္ဏပဉ္ဟော နာမ။ တံဝိဿဇ္ဇနဿ ပန ပုရိမကောဋ္ဌာသေန သဒိသတ္တာတာယ ပုရေပဉ္ဟော, ပစ္ဆိမကောဋ္ဌာသသဒိသတ္တတာယ "ပစ္ဆာပဉ္ဟော"တိ စ နာမံ ဝုတ္တံ။ သဒိသတ္တတာ စ သန္နိဋ္ဌာနသံသယပဒဝိသေသံ အဝိစာရေတွာ ဧကေန ပဒေန သင်္ဂဟိတဿ ခန္ဓဿ ဥပ္ပာဒနိရောဓလာဘာသာမညမတ္တေန ပုရေပဉ္ဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ သန္နိဋ္ဌာနပဒသင်္ဂဟိတဿ တ ခန္ဓဿ အနုညာတဝသေန ပုရေပဉ္ဟော ဝုတ္တောတိ ယုတ္တံ။

သန္နိဋ္ဌာနတ္ထဿေဝ ပဋိက္ခိပနံ ပဋိက္ခေပေါ, သံသယတ္ထနိဝတ္တနံ ပဋိသေဓောတိ အယံ ပဋိက္ခေပပဋိသေဓာနံ ဝိသေသော။ **ဟဉ္စိပဒမေဝ ဟုတွာ**တိ ပုစ္ဆာဟဉ္စိယာ "နုပ္ပဇ္ဇတီ"တိ ယံ ပဒံ ဝုတ္တံ, န-ကာရဝိရဟိတံ တဒေဝ ပဒံ ဟုတွာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ဥပ္ပတ္တိနိရောဓပဋိသေဓဿ ပဋိသေဓနတ္ထံ ဟဉ္စိဂတိယာ ဝိဿဇ္ဇနံ ဥပ္ပတ္တိနိရောဓာနမေဝ ပဋိသေဓနတ္ထံ ပဋိသေဓေန ဝိဿဇ္ဇနံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စတုန္နံ ပဉ္ဟာနံ ပဉ္စန္နဉ္စ ဝိဿဇ္ဇနာနံ သတ္တဝီသတိယာ ဌာနေသု ပက္ခေပေါ တဒေကဒေသပက္ခေပဝသေန ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပရိပုဏ္ဏပဉ္ဟော ဧဝ ဟိ သရူပဒဿနေန စ ဝိဿဇ္ဇနံ သတ္တဝီသတိယာ ဌာနေသု ပက္ခိပိတဗ္ဗန္တိ။

ကိံ နု သက္ကာ ဣတော ပရန္တိ ဣတော ဟဉ္စိဝဝတ္ထာနဒဿနာဒိတော အညော ကိံ နု သက္ကာ ကာတုန္တိ အညဿ သက္ကုဏေယျဿ အဘာဝံ ဒဿေတိ။

"သုဒ္ဓါဝါသာနံ တေသံ တတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော စ နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထ ဝေဒနာက္ခန္ဓော စ နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ"တိ ဧတေန သုဒ္ဓါဝါသဘူမိသု ကေဘူမိယမ္ပိ ဒုတိယာ ဥပပတ္တိ နတ္ထီတိ ဉာပိတံ ဟောတိ။ ပဋိသန္ဓိတော ပဘုတိ ဟိ ယာဝ စုတိ, တာဝ ပဝတ္တကမ္မဇသန္တာနံ ဧကတ္တေန ဂဟေတွာ တဿ ဥပ္ပာဒနိရောဓဝသေန အယံ ဒေသနာ ပဝတ္တာ။ တသ္မိဉ္စ ဟိ အဗ္ဗောစ္ဆိန္နေ ကုသလာဒီနဉ္စ ပဝတ္တိ ဟောတိ, တေစ္ဆိန္နေ စ အပ္ပဝတ္တီတိ တေနေဝ စ ဥပ္ပာဒနိရောဓာ ဒဿိတာ, တသ္မာ တဿ ဧကသတ္တဿ ပဋိသန္ဓိဥပ္ပာဒတော ယာဝ စုတိနိရောဓော, တာဝ အတီတတာ နတ္ထိ, န စ တတော ပုဗ္ဗေ တတ္ထ ပဋိသန္ဓိဝသေန ကမ္မဇသန္တာနံ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗန္တိ ခန္ဓဒွယမ္ပိ "နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ"တိ ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ ပန ဧတာယ ဟဉ္စိယာ သကလေပိ သုဒ္ဓါဝါသေ ဒုတိယာ ပဋိသန္ဓိ နတ္ထီတိ န ဝိညာယတီတိ? ဥဒ္ဓံသောတဟဉ္စိသဗ္ဘာဝတော။ ဒွေပိ ဟိ ဟဉ္စိယော သံသန္ဒေတဗ္ဗာတိ။

"အသညသတ္တာနံ တေသံ တတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ"တိ ဣတော "ယဿ ယတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ"တိ ဧတေန သန္နိဋ္ဌာနေန ဝိသေသိတာ အသညသတ္တာပိ သန္တီတိ တေ ဧဝ ဂဟေတွာ "အသညသတ္တာန"န္တိ ဝုတ္တံ။ တေန ယေ သန္နိဋ္ဌာနေန ဝဇ္ဇိတာ, တေ တတော ပဉ္စဝေါကာရံ ဂန္တွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ, န တေသံ ပုန အသညေ ဥပပတ္တိပ္ပသင်္ဂေါ အတ္ထီတိ တေ သန္ဓာယာဟ – "ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ တေသံ တတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော စ နုပ္ပဇ္ဇိဿတိ ဝေဒနာက္ခန္ဓော စ နုပ္ပဇ္ဇိဿတီ"တိ (ယမ. ၁.ခန္ဓယမက.၆၅)။ ဣတော ကိံ ပဉ္စဝေါကာရာဒိဘဝေ ဝိယ ပစ္ဆိမဘဝေပိ ကောစိ အတ္ထိ, ယတ္ထ တေသမနုပ္ပတ္တိ ဘဝိဿတီတိ? နတ္ထိ ပဉ္စဝေါကာရာဒိဘဝေသွေဝ ယတ္ထ တ တတ္ထ တ ဋ္ဌိတာနံ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ "ယဿ ယတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇိဿတီ"တိ ဧတေန သန္နိဋ္ဌာနေန သင်္ဂဟိတတ္တာ။ တေသံ တတ္ထ ဣတရာနုပ္ပတ္တိဘာဝဉ္စ အနုဇာနန္တော "ဝေဒနာက္ခန္ဓော စ နုပ္ပဇ္ဇိဿတီ"တိ အာဟာတိ။

‘‘သုဒ္ဓာတသေ ပရိနိဗ္ဗာန’’န္တိ ဣဒံ သပ္ပဋိသန္ဓိကာနံ အပ္ပဋိသန္ဓိကာနဉ္စ သုဒ္ဓာတသာနံ တံတံဘူမိယံ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သဗ္ဗေသဉ္ဟိ တေသံ တတ္ထ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထာတိ။ ယထာ ပန ‘‘နိရုဇ္ဈိသ္သတီ’’တိ ဝစနံ ပစ္စုပ္ပန္နေပိ ဥပ္ပာဒက္ခဏသမင္ဂိမှိ ပဝတ္တတိ, န ဧဝံ ‘‘ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ’’တိ ဝစနံ ပစ္စုပ္ပန္နေ ပဝတ္တတိ, အထ ခော ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဝိဂတေ အတီတေ ဧဝ, တသ္မာ ‘‘ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ’’တိ ဝုတ္တံ ဥပ္ပန္နသန္တာနသ္သ အဝိဂတတ္တာ။ အနန္တာ လောကဓာတုယောတိ ဩကာသသ္သ အပရိစ္ဆိန္နတ္တာ ဩကာသဝသေန ဝုစ္စမာနာနံ ဥပ္ပာဒနိရောဓာနမ္ပိ ပရိစ္ဆေဒာဘာဝတော သံကိဏ္ဏတာ ဟောတီတိ ‘‘ယတ္ထ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတ္ထ သညာက္ခန္ဓော နိရုဇ္ဈတီတိ? အာမန္တာ’’တိ ဝုတ္တံ။

ပဝတ္တိဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပရိညာဝါရဝဏ္ဏနာ

၂၀၆-၂၀၈. ပုဂ္ဂလောကာသဝါရော လဗ္ဘမာနောပိ တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, နနု ဩကာသဝါရသ္သ အလာဘော တသ္သပိ အလာဘေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ? န, တတ္ထ ပုဂ္ဂလသ္သေဝ ပရိညာဝစနတော။ ပုဂ္ဂလောကာသဝါရေပိ ဟိ ဩကာသေ ပုဂ္ဂလသ္သေဝ ပရိညာ ဝုစ္စတိ, န ဩကာသသ္သ။ ဩကာသဝါရေပိ စ ယဒိ ဝုစ္စေယ္ယ, ‘‘ယတ္ထ ရူပက္ခန္ဓံ ပရိဇာနာတီ’’တိ ဩကာသေ ပုဂ္ဂလသ္သေဝ ပရိဇာနနဝသေန ဝုစ္စေယ္ယ, တသ္မာ ပုဂ္ဂလောကာသဝါရသ္သေဝ လဗ္ဘမာနတာ ဝုတ္တာ, န ဩကာသဝါရသ္သာတိ။ တေနာဟ – ‘‘အာမန္တာ။ပေ.။ သိယာ’’တိ။

တေနေဝါတိ ပဝတ္တေ စိတ္တက္ခဏဝသေန တိဏ္ဏံ အဒ္ဓာနံ လာဘတော ဧဝ, အညထာ စုတိပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ရူပက္ခန္ဓပရိဇာနနသ္သ အဘာဝတ ‘‘ယော ရူပက္ခန္ဓံ ပရိဇာနာတိ, သော ဝေဒနာက္ခန္ဓံ ပရိဇာနာတီ’’တိ ဧတ္ထ ‘‘နတ္ထီ’’တိ ဝိသဇ္ဇနေန ဘဝိတဗ္ဗံ သိယာ, ‘‘အာမန္တာ’’တိ စ ကတန္တိ။ သန္နိဋ္ဌာနသံသယပဒသင်္ဂဟိတာနံ ပရိညာနံ ပဝတ္တေ စိတ္တက္ခဏေ ဧဝ လာဘံ ဒဿေန္တော **‘‘လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏသ္မိဉ္ဟီ’’** တိအာဒိမာဟ။ **န ပရိဇာနာတီတိ ပဋ္ဌေဟ ပုထုဇ္ဇနံ သန္ဓာယ အာမန္တာတိ ဝုတ္တ**န္တိ ဣဒံ ပုထုဇ္ဇနသ္သ သဗ္ဗထာ ပရိညာကိစ္စသ္သ အဘာဝတော ဝုတ္တံ။ ‘‘အရဟာ ရူပက္ခန္ဓံ န ပရိဇာနာတိ နော စ ဝေဒနာက္ခန္ဓံ န ပရိဇာနိတ္ထ, အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂိဉ္စ အရဟန္တဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသာ ပုဂ္ဂလာ ရူပက္ခန္ဓဉ္စ န ပရိဇာနန္တိ ဝေဒနာက္ခန္ဓဉ္စ န ပရိဇာနိတ္ထာ’’တိ ပန ဝစနေန ‘‘အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂိံ ဌပေတွာ အညော ကောစိ ပရိဇာနာတီ’’တိ ဝတ္တဗ္ဗော နတ္ထီတိ ဒဿိတံ ဟောတိ, တေန တဒဝသေသပုဂ္ဂလေ သန္ဓာယ ‘‘အာမန္တာ’’တိ ဝုတ္တန္တိ ဝိညာယတီတိ။

ပရိညာဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ခန္ဓယမကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အာယတနယမကံ

၁. ပဏ္ဏတ္တိဝါရော

ဥဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ

၁-၉. အာယတနယမကာဒီသု စ ပဏ္ဏတ္တိဝါရေ ပဒသောဓနေဝါရာဒီနံ ဝစနေ ကာရဏံ ခန္ဓယမကေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **‘‘ကောဒသ ကောဒသ ကတွ‌ေ တေတ္တိံသသတံ ယမကာနီ’’** တိအာဒိနာ ကေသုစိ ပောတ္ထကေသု ဂဏနာ လိခိတာ, သာ တထာ န ဟောတိ။ **‘‘ဒွဝတ္တိံသသတ’’** န္တိအာဒိနာ အညတ္ထ လိခိတာ။

ဥဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ

၁၀-၁၇. တယနင္ဟေနာ တိ ပသာရဏာဌေန, ဟကဋ္ဌဘာဝဌေန တ။ ''ကာယော ဓမ္မော''တိ စ ဝုစ္စမာနံ သဗ္ဗံ သ သဘာဝံ အာယတနမေတတိ ''ကာယော အာယတန''န္တိ, ''ဓမ္မော အာယတန''န္တိ စ ဧတ္ထ ''အာမန္တာ''တိ ဝုတ္တံ။ ကာယဝစနေန ပန ဓမ္မဝစနေန စ အဝုစ္စမာနံ ကဉ္စိ သသဘာဝံ နတ္ထီတိ ''န ကာယော နာယတနံ, န ဓမ္မော နာယတန''န္တိ ဧတ္ထ ''အာမန္တာ''ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ။

နိဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပဝတ္တိဝါရော

၁. ဥပ္ပာဒဝါရဝဏ္ဏနာ

၁၈-၂၁. ပဝတ္တိဝါရေ **စက္ခာယတနမူလကာနိ ဧကာဒသာ**တိ ပဋိသန္ဓိစုတိဝသေန ဥပ္ပာဒနိရုဇ္ဈနပဝတ္တဿ ဥပ္ပာဒနိရောဓဝစနေ တေသုံ အလဗ္ဘမာနဝိဿဇ္ဇနမ္ပိ သဒ္ဒါယတနေန သဒ္ဓိံ ယမကံ ပုစ္ဆာမတ္တလာဘေန သင်္ဂဏှိတ္ဝာ ဝဒတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဆသဋ္ဌိ ယမကာနီ** တိ ဧတ္ထ စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယရူပာယတနမူလကေသု ဧကေကံ သဒ္ဒါယတနမူလကာနိ ပဉ္စာတိ ဧကာဒသ ယမကာနိ ဝိဿဇ္ဇနဝသေန ဟာပေတဗ္ဗာနိ။ ဝက္ခတိ ဟိ ''သဒ္ဒါယတနဿ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ အနုပ္ပတ္တိတော တေန သဒ္ဓိံ ယမကဿ ဝိဿဇ္ဇနမေဝ နတ္ထီ''တိ (ယမ. အဋ္ဌ. အာယတနယမက ၁၈-၂၁)။

ဒုတိယံ ကိဉ္စာပိ ပဌမေန သဒိသဝိဿဇ္ဇနန္တိအာဒိ ပုဂ္ဂလဝါရမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဩကာသဝါရေ ပန အသဒိသဝိဿဇ္ဇနတ္တာ ဝုတ္တံ, န တံ သဗ္ဗတ္ထ သဒိသဝိဿဇ္ဇနန္တိ ဉာပေတုံ ပုဂ္ဂလဝါရေပိ ဝိဿဇ္ဇိတန္တိ။ **ဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနေဟိ သဒ္ဓိံ တီဏိ ယမကာနိ သဒိသဝိဿဇ္ဇနာနီ** တိ ရူပာဝစရသတ္တေ သန္ဓာယ ''သစက္ခုကာနံ အဂန္ဓကာန''န္တိအာဒိနာ ဝိဿဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ ဝုတ္တံ။ တေသညှိ ဝိရတ္တကာမကမ္မနိဗ္ဗတ္တဿ ပဋိသန္ဓိဗီဇဿ ဧဝံသဘာဝတ္တာ ဃာနာဒီနိ ဂန္ဓာဒယော စ န သန္တီတိ။ **ဃာနာယတနယမကေန သဒိသဝိဿဇ္ဇနတ္တာ** တိ စက္ခာယတနမူလကေသု ဃာနာယတနယမကေန သဒ္ဓိံ သဒိသဝိဿဇ္ဇနတ္တာတိ အတ္ထော။ နနု တတ္ထ ''သစက္ခုကာနံ အဃာနကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာန''န္တိအာဒိနာ ဝိဿဇ္ဇနံ ပဝတ္တံ, ဣဓ ပန ဃာနာယတနမူလကေသု ''ယဿ ဃာနာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ ဇိဝှာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? အာမန္တာ''တိ ဝိဿဇ္ဇနေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ နတ္ထိ သဒိသဝိဿဇ္ဇနတာတိ? သစ္စံ, ယထာ ပန တတ္ထ ဃာနာယတနယမကေန ဇိဝှာကာယာယတနယမကာနိ သဒိသဝိဿဇ္ဇနာနိ, ဧဝမိဓာပိ ဇိဝှာကအာယာယတနယမကာနိ သဒိသဝိဿဇ္ဇနာနိ, တသ္မာ တတ္ထ တတ္ထေဝ သဒိသဝိဿဇ္ဇနတာ ဟာပေတဗ္ဗာ ဟဋ္ဌိမံ အနာရုဠှတာယ ကာရဏန္တိ။ နိဒဿနဘာဝေန ပန ဂဟိတံ စက္ခာယတနမူလကာနံ သဒိသဝိဿဇ္ဇနကာနံ သဒိသဝိဿဇ္ဇနံ နိဒဿနဘာဝေနေဝ ကာရဏန္တိ ဒဿေန္တော **''ဃာနာယတနယမကေန သဒိသဝိဿဇ္ဇနတ္တာ''**တိ အာဟ။ သဒိသဝိဿဇ္ဇနတာ စေတ္ထ ဃာနာယတနမူလကေသု ယေဘုယျတာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တေသု ဟိ ဇိဝှာကာယာယတနယမကေသု တိဏ္ဏံ ပုစ္ဆာနံ ''အာမန္တာ''တိ ဝိဿဇ္ဇနေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ပစ္ဆိမပုစ္ဆာယ ''သကာယကာနံ အဃာနကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တာန''န္တိအာဒိနာတိ။

အထ တ ယထာ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒိမူလကာနံ သညာက္ခန္ဓာဒိယမကာနံ အမိဿကကာလဘေဒေသု တီသု ''အာမန္တာ''တိ ပဋိဝစနဝိဿဇ္ဇနေန ယထာဝုတ္တဝစနဿ ဝိဿဇ္ဇနဘာဝတန္နာနံ ကတ္တဗ္ဗန္တိ အပုဗ္ဗဿ ဝတ္တဗ္ဗဿ အဘာဝတ ဝိဿဇ္ဇနံ န ကတံ, ဧဝမိဓာပိ ဃာနာယတနမူလကံ ဇိဝှာယတနယမကံ အပုဗ္ဗဿ ဝတ္တဗ္ဗဿ အဘာဝတ ဟာပိုံ အနာရုဠှဟန္တိ ဟကဋ္ဌောယမတ္တော။ ကာယာယတနယမကံ ပန ဒုတိယပုစ္ဆာယ ဝသေန ဝိဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ သိယာ, သာ စ စက္ခာယတနမူလကေသု ဃာနာယတနယမကေန သဒိသဝိဿဇ္ဇနာ, တသ္မာ ယဿာ ပုစ္ဆာယ ဝိဿဇ္ဇနာကာတဗ္ဗာ, တဿာ ဃာနာယတနယမကေန သဒိသဝိဿဇ္ဇနတ္တာ တံသေသာနိ ဟာပိုံ အနာရုဠှဟာနီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **တထာ**တိ ဣဒံ ဟာပိုံအနာရုဠှဟတာသာမညေနေဝ ဝုတ္တံ, န ကာရဏသာမညေန။ ဃာနဇိဝှာကာယာယတနာနံ ပန အဂဗ္ဘသေယျကေသု ပဝတ္တမာနာနံ ဂဗ္ဘသေယျကေသု စ အာယတနဟာရိပူရိကာလေ သဟစာရိတာယ အဝိသေသတ္တာ စ အပ္ပဝိသေသတ္တာ စ ဧကေသံ ဃာနာယတနယမကေ ဝိဿဇ္ဇိတေ ဣတရာနိ ဒွေဝ, ဃာနာယတနမူလကေသု စ ဝိဿဇ္ဇိတေသု ဣတရဒွယမူလကာနိ န ဝိဿဇ္ဇိယန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **ရူပာယတနမနာ**

ယတနေဟိ သဒ္ဒိန္တိ “ယဿ ရူပါယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ မနာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဧဝံ ပုစ္ဆာယ ဝုတ္တေဟိ ရူပါယတနမနာယတနေဟိ သဒ္ဒိန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ရူပါယတနမူလကေသု ဟိ မနာယတနယမကေ အာဒိပုစ္ဆာယ ဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗယမကေသု အာဒိပုစ္ဆာနံ သဒိသဝိဿဇ္ဇနတာ ယမကာနံ အဝိဿဇ္ဇနေ ကာရဏဘာဝေန ဝုတ္တာ။ ဒုတိယပုစ္ဆာနဉ္စ ဟိ ပဋိဝစနဝိဿဇ္ဇနေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ဝိဿဇ္ဇနံ န ကာတဗ္ဗံ, အာဒိပုစ္ဆာနဉ္စ န ကာတဗ္ဗန္တိ။

ဟေဋ္ဌိမေဟိ သဒိသဝိဿဇ္ဇနတ္တာ တိ ဧတ္ထ ဂန္ဓာယတနမူလကာနံ ရသဖောဋ္ဌဗ္ဗယမကာနံ ရသာယတနမူလကဿ စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗယမကဿ ပဋိဝစနဝိဿဇ္ဇနေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိဿဇ္ဇနံ န ကာတဗ္ဗန္တိ ယေသံ ကာတဗ္ဗံ, တေသံ ဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗမူလကာနံ မနာယတနဓမ္မာယတနယမကာနံ စက္ခွာဒိပဉ္စာယတနမူလကေဟိ မနာယတနဓမ္မာယတနယမကေဟိ သဒိသဝိဿဇ္ဇနတ္တာတိ အတ္ထော။ စက္ခွာယတနာဒိမူလကာနိ သဒ္ဒာယတနယမကာနိ သဒ္ဒာယတနမူလကာနိ သဗ္ဗာနိ အဝိဿဇ္ဇနေနေဝ အလဗ္ဘမာနဝိဿဇ္ဇနတာဒဿနေန ဝိဿဇ္ဇိတာနိ နာမ ဟောန္တီတိ အာဟ **“ဆသဋ္ဌိ ယမကာနိ ဝိဿဇ္ဇိတာနိ နာမ ဟောန္တီ”** တိ။

ဇစ္စန္ဓမ္ပိ ဇစ္စဗဓိရမ္ပီ တိ ဧတ္ထ စ ဇစ္စဗဓိရဂ္ဂဟဏေန ဇစ္စန္ဓဗဓိရော ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သဃာနကာနံ သစက္ခုကာနန္တိ ပရိပုဏ္ဏာယတနမေဝ ဩပပါတိကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ** ဧတ္ထ **ဧဝ**-သဒ္ဒံ **ဝုတ္တ** န္တိ-ဧတဿ ပရတော ယောဇေတွာ ယထာ “သဃာနကာနံ အစက္ခုကာန”န္တိ ဣဒံ အပရိပုဏ္ဏာယတနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ဧဝံ “သဃာနကာနံ သစက္ခုကာန”န္တိ ဧတံ။ ဧတံ ပန ပရိပုဏ္ဏာယတနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တမေဝါတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧတေန ဇစ္စဗဓိရမ္ပိ သန္ဓာယ ဝုတ္တတာ န ဟောတီတိ။

၂၂-၂၅၄. ယတ္ထ စက္ခွာယတနန္တိ ရူပီဗြဟ္မလောကံ ပုစ္ဆတီ တိ နိယမတော တတ္ထ စက္ခုသောတာနံ သဟုပ္ပတ္တိမတ္တံ ပဿန္တော ဝဒတိ, ဩကာသတရေ ပန တသ္မိံ ပုဂ္ဂလဿ အနာမဋ္ဌတ္တာ ယတ္ထ ကာမဓာတုယံ ရူပဓာတုယဉ္စ စက္ခွာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတ္ထ သောတာယတနမ္ပိ ကေန္တေန ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ “အာမန္တာ”တိ (ယမ. ၁.အာယတနယမက.၂၂) ဝုတ္တံ။

“ယဿ ဝာ ပန ရူပါယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တဿ စက္ခွာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ? အာမန္တာ”တိ ကသ္မာ ပဋိညာတံ, နနု ယော ဂဗ္ဘသေယျကဘာဝံ ဂန္တွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ, တဿ ရူပါယတနံ ပဋိသန္ဓိယံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, န ပန စက္ခွာယတနန္တိ? ယဿ ရူပါယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တဿ တဒဝတ္ထဿ ပုဂ္ဂလဿ ရူပါယတနုပ္ပါဒတော ဥဒ္ဓံ စက္ခွာယတနသန္တာနုပ္ပါဒဿ ပဝတ္တိယမ္ပိ ဘဝိဿန္တဿ ပဋိညာတဗ္ဗတ္တာ။ အထ ကသ္မာ “ယဿ ဝာ ပန ရူပါယတနံ နုပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တဿ စက္ခွာယတနံ နုပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ? အာမန္တာ”တိ ပဋိညာတံ, နနု ဂဗ္ဘသေယျကဿ ပစ္ဆိမဘဝိကဿ ဥပပဇ္ဇန္တဿ ကောဒသမသတ္တာဟာ ဩရတော ဌိတဿ ရူပါယတနံ နုပ္ပဇ္ဇိဿတိ နော စ စက္ခွာယတနံ နုပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ? တသ္မိံ ဘဝေ ဘဝိဿန္တဿ ဥပ္ပာဒဿ အနာဂတဘာဝေန အဝစနတော။ ဘဝန္တရေ ဟိ တဿ တဿ အာယတနသန္တာနဿ ယော အာဒိဥပ္ပာဒော ပဋိသန္ဓိယံ ပဝတ္တေ စ ဘဝိဿတိ, သော အနာဂတုပ္ပာဒော တဗ္ဘာဝေန ဝုစ္စတိ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နာနန္တောဂဓတ္တာ။ န ပန ယော တသ္မိံယေဝ ဘဝေ ပဝတ္တေ ဘဝိဿတိ, သော အနာဂတုပ္ပာဒဘာဝေန ဝုစ္စတိ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နန္တောဂဓတ္တာ။ အဒ္ဓါဝသေန ဟေတ္ထ ကမ္မဇပဝတ္တဿ ပစ္စုပ္ပန္နာဒိကာလဘေဒော အဓိပ္ပေတော။ ဝေဒနာ ကတ္တ **ဣန္ဒြိယယမကေ** (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက.၃၆၈) “ယဿ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ , တဿ ပုရိသိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ? ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ ဣတ္ထီနံ ဥပပဇ္ဇန္တီနံ, ယာ စ ဣတ္ထိယော ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရံ ဥပပဇ္ဇိတ္ဝာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ, ယာ စ ဣတ္ထိယော ဧတေနေဝ ဘာဝေန ကတိစိ ဘဝေ ဒဿေတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ, တာသံ ဥပပဇ္ဇန္တီနံ တာသံ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, နော စ တာသံ ပုရိသိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ”တိ ဝုတ္တံ။ န ဟိ တာသံ သဗ္ဗာသံ တသ္မိံ ဘဝေ ပဝတ္တေ ပုရိသိန္ဒြိယံ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ လိင်္ဂပရိဝတ္တနသဗ္ဘာဝတ, ဘဝန္တရေ ပန အာဒိဥပ္ပာဒဿ အဘာဝံ သန္ဓာယ “နော စ တာသံ ပုရိသိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဘဝန္တရေ ဟိ အာဒိဥပ္ပာဒဿ အနာဂတတ္တံ အဓိပ္ပေတန္တိ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ “ကတိစိ ဘဝေ ဒဿေတွာ”တိ ဘဝဂ္ဂဟဏံ ကတန္တိ။

“အာယတနာနံ ပဋိလာဘော ဇာတီ”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၈၈; ဝိဘ. ၂၃၅) ဝစနတော တံတံအာယတနနိဗ္ဗတ္တကကမ္မေန ဂဟိတပဋိသန္ဓိကသ္သ အဝသ္သံဘာဝီအာယတနသ္သ ယာဝ အာယတနပါရိပူရိ, တာဝ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ပန အတ္ထေ ဂယှမာနေ ပုစ္ဆာဒွယဝိသ္သဇ္ဇနံ သုပပန္နံ ဟောတိ။ ဧဝဉ္စ သတိ “ယသ္သ ဝါ ပန သောတာယတနံ နုပ္ပဇ္ဇိသ္သတိ, တသ္သ စက္ခာယတနံ နုပ္ပဇ္ဇတီတိ? ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, ယေ စ အရူပံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိသ္သန္တိ, တေသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ သောတာယတနံ နုပ္ပဇ္ဇိသ္သတိ, နော စ တေသံ စက္ခာယတနံ နုပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဧဝမာဒီသု (ယမ. ၁.အာယတနယမက.၉၅) ဂဗ္ဘသေယျကာပိ ပစ္ဆိမဘဝိကာဒယော ဥပပဇ္ဇန္တာ ဂဟိတာ ဟောန္တိ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ **ဣန္ဒြိယယမကေ** (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက.၁၈၆) “ယသ္သ ဝါ ပန သောမနသ္သိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္သ စက္ခုန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? အာမန္တာ”တိ ဣဒမ္ပိ ဥပပန္နံ ဟောတိ။ သောမနသ္သိန္ဒြိယုပ္ပာဒကသ္သ ကမ္မသ္သ ဧကန္တေန စက္ခုန္ဒြိယုပ္ပာဒနတော ဂဗ္ဘေပိ ယာဝ စက္ခုန္ဒြိယုပ္ပတ္တိ, တာဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာနတာယ တသ္သာ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗတ္တာ။

ယံ ပန “ယသ္သ ဝါ ပန ယတ္ထ ရူပါယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ, တသ္သ တတ္ထ ဃာနာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? ကာမာဝစရာ စဝန္တာနံ, အဃာနကာနံ ကာမာဝစရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, ရူပါဝစရာနံ တေသံ တတ္ထ ရူပါယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ, နော စ တေသံ တတ္ထ ဃာနာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဧတ္ထ “အဃာနကာနံ ကာမာဝစရံ ဥပပဇ္ဇန္တာန”န္တိ (ယမ. ၁.အာယတနယမက.၇၆) ဝုတ္တံ, တံ ယေ ဧကာဒသမသတ္တာဟာ ဩရတော ကာလံ ကရိသ္သန္တိ, တေသံ ဃာနာယတနာနိဗ္ဗတ္တကကမ္မေန ဂဟိတပဋိသန္ဓိကာနံ ဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “ယသ္သ ယတ္ထ ဃာနာယတနံ န နိရုဇ္ဈတိ, တသ္သ တတ္ထ ရူပါယတနံ န နိရုဇ္ဈိသ္သတီတိ? ကာမာဝစရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, အဃာနကာနံ ကာမာဝစရာ စဝန္တာနံ, ရူပါဝစရာနံ တေသံ တတ္ထ ဃာနာယတနံ န နိရုဇ္ဈတိ, နော စ တေသံ တတ္ထ ရူပါယတနံ န နိရုဇ္ဈိသ္သတီ”တိ ဟိ ဧတ္ထ “အဃာနကာနံ ကာမာဝစရာ စဝန္တာန”န္တိ (ယမ. ၁.အာယတနယမက.၁၈၁) ဝစနံ အနုပ္ပန္နေယေဝ ဃာနာယတနေ ဂဗ္ဘသေယျကာနံ စုတိ အတ္ထီတိ ဒီပေတိ။ န ဟိ ကာမာဝစရေ ဂဗ္ဘသေယျကတော အညော အဃာနကော အတ္ထိ **ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂေ** (ဝိဘ. ၉၇၈ အာဒယော) “ကာမဓာတုယာ ဥပပတ္တိက္ခဏေ ကသ္သစိ အဋ္ဌာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တီ”တိ အဝုတ္တတ္တာတိ။ အထ ကသ္မာ ဩပပါတိကေ ဧဝ သန္ဓာယ ဣဓ, ဣန္ဒြိယယမကေ စ ယထာဒသ္သိတာသု ပုစ္ဆာသု “အာမန္တာ”တိ ဝုတ္တန္တိ န ဝိညာယတီတိ? ယမကေ သန္နိဋ္ဌာနေန ဂဟိတတ္ထသ္သ ဧကဒေသေ သံသယတ္ထသမ္ဘဝေန ပဋိဝစနသ္သ အကရဏတော။ ဘိန္ဒိတဗ္ဗေ ဟိ န ပဋိဝစနဝိသ္သဇ္ဇနံ ဟောတိ။ ယဒိ သိယာ, ပရိပုဏ္ဏဝိသ္သဇ္ဇနမေဝ န သိယာတိ။ အထ ကသ္မာ “ယသ္သ ဝါ ပန သောမနသ္သိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္သ စက္ခုန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? အာမန္တာ”တိ (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက.၁၈၆) ဣမိနာ “ဂဗ္ဘသေယျကာနံ သောမနသ္သပဋိသန္ဓိ နတ္ထီ”တိ န ဝိညာယတီတိ? “ကာမဓာတုယာ ဥပပတ္တိက္ခဏေ ကသ္သ ဒသိန္ဒြိယာနိ ပါတုဘဝန္တိ? ဂဗ္ဘသေယျကာနံ သတ္တာနံ သဟေတုကာနံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာနံ ဥပပတ္တိက္ခဏေ ဒသိန္ဒြိယာနိ ပါတုဘဝန္တိ ကာယိန္ဒြိယံ မနိန္ဒြိယံ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဝါ ပုရိသိန္ဒြိယံ ဝါ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ သောမနသ္သိန္ဒြိယံ ဝါ ဥပေက္ခိန္ဒြိယံ ဝါ သဒ္ဓိန္ဒြိယ”န္တိအာဒိဝစနတော (ဝိဘ. ၁၀၁၂)။

နိရောဓဝါရေ အနာဂတကာလဘေဒေ ယထာ တသ္သေဝ စိတ္တသ္သ နိရောဓော အနာဂတဘာဝေန တသ္သ ဥပ္ပတ္တိက္ခဏေ ဝုတ္တော, ဧဝံ တသ္သေဝ ကမ္မဇသန္တာနသ္သ နိရောဓော အနာဂတဘာဝေန တသ္သ ဥပ္ပါဒေ ဝတ္တဗ္ဗောတိ သဗ္ဗတ္ထ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ ဧဝ သော တထာ ဝုတ္တော, န ဥပ္ပန္နာနံ။ ဥပ္ပန္နာနံ ပန အညသ္သ အနာဂတသ္သ သန္တာနသ္သ နိရောဓော အနာဂတဘာဝေန ဝတ္တဗ္ဗော, န တသ္သေဝ။ တသ္သ ဟိ ဥပ္ပါဒာနန္တရံ နိရောဓော အာရဒ္ဓော နာမ ဟောတီတိ။ တသ္မာ အရဟတံ ပဝတ္တေ သောတသ္သ စက္ခုသ္သ စ ဘေဒေ သတိပိ အနာဂတကာလာမသနဝသေနေဝ “ယသ္သ စက္ခာယတနံ နိရုဇ္ဈိသ္သတိ, တသ္သ သောတာယတနံ နိရုဇ္ဈိသ္သတီတိ? အာမန္တာ။ ယသ္သ ဝါ ပန သောတာယတနံ နိရုဇ္ဈိသ္သတိ, တသ္သ စက္ခာယတနံ နိရုဇ္ဈိသ္သတီတိ? အာမန္တာ”တိ ဝိသ္သဇ္ဇနဒွယံ ဥပပန္နမေဝ ဟောတီတိ။ ယသ္မာ စ ဥပပတ္တိအနန္တရံ နိရောဓော အာရဒ္ဓော နာမ ဟောတိ, တံနိဋ္ဌာနဘာဝတော ပန စုတိယာ နိရောဓဝစနံ, တသ္မာ ပဝတ္တေ နိရုဒ္ဓေပိ သန္တာနေကဒေသေ အနိရုဒ္ဓံ ဥပါဒါယ အနိဋ္ဌိတနိရောဓောတိ စုတိယာဝ တသ္သ နိရောဓောတိ ဝုစ္စတိ။ ဝက္ခတိ ဟိ “ယသ္သ ဝါ ပန သောမနသ္သိန္ဒြိယံ နိရုဇ္ဈတိ, တသ္သ စက္ခုန္ဒြိယံ နိရုဇ္ဈတီတိ? အာမန္တာ”တိ, တေနေတ္ထာပိ စုတိနိရောဓေ ဧဝ စ အဓိပ္ပေတေ ယဉ္စ ပဝတ္တေ နိရုဇ္ဈိသ္သတိ, တဉ္စ နိဋ္ဌာနဝသေန စုတိယာ ဧဝ နိရုဇ္ဈိသ္သတီတိ ဝုတ္တန္တိ “အာမန္တာ”တိ ယုတ္တံ ပဋိဝစနံ။ “သစက္ခုကာန”န္တိအာဒီသု စ “ပဋိလဒ္ဓစက္ခုကာန”န္တိအာဒိနာ အတ္ထော ဝိညာယတီတိ။

“ယသ္မာ စက္ခာယတနံ န နိရုဇ္ဈတိ, တဿ သောတာယတနံ န နိရုဇ္ဈိဿတီတိ? သဗ္ဗေသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, အစက္ခုကာနံ စဝန္တာနံ တေသံ စက္ခာယတနံ န နိရုဇ္ဈတိ, နော စ တေသံ သောတာယတနံ န နိရုဇ္ဈိဿတီ”တိ ဧတ္ထ အာရုပ္ပေ ပစ္ဆိမဘဝိကေ ဌပေတွာ သဗ္ဗေ ဥပပဇ္ဇန္တာ, အစက္ခုကာ စဝန္တာ စ ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တေ ဟိ ဒုတိယကောဋ္ဌာသေန သင်္ဂယှန္တီတိ တဒပေက္ခတ္တာ သာဝသေသမိဒံ သဗ္ဗဝစနံ အစက္ခုကဝစနဉ္စာတိ။ “အာရုပ္ပေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ”တိ ဧတ္ထ စ အရူပတော ပဉ္စဝေါကာရံ အာဂန္တွာ အနုပ္ပာဒပ္ပတ္တိကာပိ “အရူပေ ပစ္ဆိမဘဝိကာ”ဣစ္စေဝ သင်္ဂယှန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေ နယော အညေသုပိ ဧဝရူပေသူတိ။

ပဝတ္တိဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာယတနယမကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဓာတုယမကံ

၁-၁၉. လဗ္ဘမာနာန န္တိ ဣဒံ ပဝတ္တိဝါရေ သဒ္ဒဓာတုသမ္ဗန္ဓာနံ ယမကာနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတာဒိသမ္ဗန္ဓာနဉ္စ စုတိပဋိသန္ဓိဝသေန အလဗ္ဘမာနတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ဓာတုယမကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သစ္စယမကံ

၁. ပဏ္ဏတ္တိဝါရော

နိဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ

၁၀-၂၆. “ဒုက္ခံ ဒုက္ခသစ္စန္တိ? အာမန္တာ” တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဒုက္ခဒုက္ခံ သင်္ခါရဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဒုက္ခန္တိ တိသုပိ ဒုက္ခသဒ္ဒေါ ပဝတ္တတိ, “ဇာတိပိ ဒုက္ခာ”တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၁၄; ဝိဘ. ၁၉၀) ဇာတိအာဒီသု စ, သော ပန ဒုက္ခဒုက္ခတော အညတ္ထ ပဝတ္တမာနော အညနိရပေက္ခော နပ္ပဝတ္တတိ။ သုဒ္ဓေါ ပန ဒုက္ခပဒံ အညနိရပေက္ခံ ဂဟေတွာ ပဏ္ဏတ္တိသောဓနံ ကရောတိ, တေန နိပ္ပရိယာယတော ဒုက္ခသဘာဝတ္တာ ဧဝ ယံ ဒုက္ခဒုက္ခံ, တသ္မိံ ဒုက္ခဒုက္ခေ သေ ဒုက္ခသဒ္ဒေ, တဉ္စ ဧကန္တေန ဒုက္ခသစ္စမေဝါတိ “အာမန္တာ”တိ ဝုတ္တံ။ သုဒ္ဓသစ္စဝါရေ သစ္စဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တေသု သမုဒယေသု ကောစိ ဖလဓမ္မေသု နတ္ထိ, န စ ဖလဓမ္မေသု ကောစိ နိရောဓောတိ ဝုစ္စမာနော အတ္ထိ, မဂ္ဂသဒ္ဒေါ စ ဖလဖလင်္ဂေသု မဂ္ဂဖလတ္တာ ပဝတ္တတိ, န မဂ္ဂကိစ္စသဗ္ဘာဝာ။ ပရိနိဋ္ဌိတနိယျာနကိစ္စာနိ ဟိ တာနိ။ နိယျာနတစကော စေတ္ထ မဂ္ဂသဒ္ဒေါ, န နိယျာနဖလတစကော, တသ္မာ သမုဒယော သစ္စံ, နိရောဓော သစ္စံ, မဂ္ဂေါ သစ္စန္တိ ဧတေသုပိ “အာမန္တာ”ဣစ္စေဝ ဝိဿဇ္ဇနံ ကတံ။

အထ တ ပဒသောဓနေနေ ပဒေသု သောဓိတေသု သစ္စဝိသေသနဘူတာ ဧဝ ဒုက္ခာဒိသဒ္ဒာ ဣဓ ဂဟိတာတိ ဝိညာယန္တိ။ တေသံ ပန ဧကန္တေန သစ္စဝိသေသနဘာဝံ, သစ္စာနဉ္စ တဗ္ဗိသေသနယောဂဝိသေသံ ဒီပေတုံ သုဒ္ဓသစ္စဝါရော ဝုတ္တောတိ သစ္စဝိသေသနာနံ ဒုက္ခာဒီနံ ဧကန္တသစ္စတ္တာ “ဒုက္ခံ သစ္စံ။ပေ.။ မဂ္ဂေါ သစ္စန္တိ? အာမန္တာ”တိ ဝုတ္တန္တိ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ ခန္ဓယမကာဒီသုပိ သုဒ္ဓခန္ဓာဒိဝါရေသု ခန္ဓာဒိဝိသေသနဘူတာနမေဝ ရူပာဒီနံ ဂဟဏံ ယုတ္တံ။ **အဋ္ဌကထာယံ** (ယမ. အဋ္ဌ. ခန္ဓယမက ၃၈) ပန “ယသ္မာ ပိယရူပသာတရူပသင်္ခါတံ တ ရူပံ ဟောတု ဘူတုပာဒါရူပံ တ, သဗ္ဗံ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတေဝ, တသ္မာ အာမန္တာတိ ပဋိဇာနာတီ”တိ ဝစနေန ရူပာဒိစက္ခာဒိဒုက္ခာဒိဂ္ဂဟဏေပိ သုဒ္ဓခန္ဓာဒိဝါရေသုပိ ခန္ဓာဒိဝိသေသနတော အညေပိ ဂဟိတာတိ အယမတ္ထော ဒီပိတော ဟောတိ, တေန တဒနုရူပတာဝသေန ဣတရော အတ္ထော ဝုတ္တော။

နိဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပဝတ္တိဝါရဝဏ္ဏနာ

၂၇-၁၆၄. **အန္တိမသော** **သုဒ္ဓါတသာနမ္ပိ** တိ ဣဒံ တေသံ အရိယတ္တာ ဒုက္ခသစ္စေန ဥပပဇ္ဇနေ အာသင်္ကာ သိယာတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ **တဏှာဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဿာ** တိ ဣဒံ ပဉ္စဝေါကာရဝသေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ။ **ယဿ ဒုက္ခသစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ ဧတေန ပန သန္နိဋ္ဌာနေန သဗ္ဗေ ဥပပဇ္ဇန္တာ ပဝတ္တိယံ စတုဝေါကာရေ မဂ္ဂဖလတော အညစိတ္တာနံ ဥပ္ပာဒက္ခဏသမင်္ဂိနော ပဉ္စဝေါကာရေ စ သဗ္ဗစိတ္တာနံ ဥပ္ပာဒက္ခဏသမင်္ဂိနော သင်္ဂဟိတာတိ တေသွေဝ သန္နိဋ္ဌာနေန နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု ကေစိ "ပဝတ္တေ တဏှာဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ"တိ ဧတေန ဒုက္ခသမုဒယေသု ဧကကောဋ္ဌာသပ္ပဝတ္တိသမင်္ဂိနော ဒဿိယန္တိ သန္နိဋ္ဌာနေန ဂဟိတဿေဝ ဝိဘာဂဒဿနတော, တေန စတုဝေါကာရာနမ္ပိ ဂဟဏံ ဥပပန္နမေဝ။ န ဟိ တေသု မဂ္ဂဖလုပ္ပာဒသမင်္ဂီသု ပသင်္ဂတာ အတ္ထိ တံသမင်္ဂီနံ တေသံ သန္နိဋ္ဌာနေန အဂ္ဂဟိတတ္တာတိ။ **ဣဒံ ဣမ န ဂဟေတဗ္ဗ** န္တိ ဣဒံ စတုဝေါကာရေ ဖလသမာပတ္တိစိတ္တံ ဣမ သစ္စာနံ ဥပ္ပာဒဝစနေန ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဧတ္ထ စ **သဗ္ဗေသံ ဥပပဇ္ဇန္တာန** န္တိ ဣဒံ ကမ္မဇပဝတ္တဿ ပဌမုပ္ပာဒဒဿနေန ဝုတ္တံ, အညသတ္တာ ပေတ္ထ သင်္ဂဟိတာ။ **ပဝတ္တေ တဏှာဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ** တိ ဣဒံ ပန သမုဒယသစ္စုပ္ပာဒဝိမိဿဿ ဒုက္ခသစ္စုပ္ပာဒဿ တံရဟိတဿ ဒဿနဝသေန ဝုတ္တံ။ **တဏှာယ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ** တိ တံသဟိတဿ သမုဒယသစ္စုပ္ပာဒဝိမိဿဿ။ တေသံ ပန အညသတ္တာနံ ပဝတ္တိယံ ဒုက္ခသစ္စဿ ဥပ္ပာဒော သဗ္ဗတ္ထ န ဂဟိတော, တထာ နိရောဓော စာတိ။ မဂ္ဂသစ္စယမကေပိ ဧသေဝ နယော။ **တေသံ တသ္မိံ ဥပပတ္တိက္ခဏေ စ တဏှာဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တပ္ပဝတ္တိက္ခဏေ စာတိ ဧဝမေတ္ထ ခဏဝသေန ဩကာသော ဝေဒိတဗ္ဗော**တိ ဝုတ္တံ, ဧဝဉ္စ သတိ "ယဿ ယတ္ထ ဒုက္ခသစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ တတ္ထ သမုဒယသစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ"တိ (ယမ. ၁.သစ္စယမက.၇၁) ဧတဿ ဝိဿဇ္ဇနေ ပစ္ဆိမကောဋ္ဌာသေ "ဣတရေသံ စတုဝေါကာရံ ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ တေသံ တတ္ထ ဒုက္ခသစ္စဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သမုဒယသစ္စဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ"တိ ဣဒံ န ယုဇ္ဇေယျ။ န ဟိ ဥပပတ္တိက္ခဏေ စိတ္တပ္ပဝတ္တိက္ခဏေ စ သမုဒယသစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ။ တသ္မာ ဥပပတ္တိက္ခဏတဏှာဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တပ္ပဝတ္တိက္ခဏသမင်္ဂီနံ ပုဂ္ဂလာနံ ယသ္မိံ ကာမာဝစရာဒိဩကာသေ သာ ဥပပတ္တိ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ စ ပဝတ္တမာနာ, တတ္ထ တေသန္တိ ဩကာသဝသေနေဝေတ္ထ တတ္ထ-သဒ္ဒဿ အတ္ထော ယုဇ္ဇတိ။ ပုဂ္ဂလောကာသတရော ဟေသ။ တတ္ထ ပုဂ္ဂလဝိသေသဒဿနတ္ထံ "သဗ္ဗေသံ ဥပပဇ္ဇန္တာန"န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ, ဩကာသော ပန ယတ္ထ တေ, သော ဧဝါတိ။

"သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ အာရုပ္ပေ မဂ္ဂဿ စ ဖလဿ စ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ တေသံ သမုဒယသစ္စဉ္စ နုပ္ပဇ္ဇတိ ဒုက္ခသစ္စဉ္စ နုပ္ပဇ္ဇတီ"တိ ဧတ္ထ ပန "ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ ဒုက္ခသစ္စံ နုပ္ပဇ္ဇတီ"တိ စိတ္တပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိတ္တာ စိတ္တဇရူပမေဝ ဣဓာဓိပ္ပေတံ, န ကမ္မဇာဒိရူပံ စိတ္တံ အနပေက္ခိတ္ဝာ ဥပ္ပဇ္ဇနတောတိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ **"ယဿ တ ပန သမုဒယသစ္စံ နုပ္ပဇ္ဇတီ"** တိ ဧတေန ပန သန္နိဋ္ဌာနေန ဂဟိတော ပုဂ္ဂလော န စိတ္တံ အပေက္ခိတ္ဝာ ဂဟိတော, အထ ခော ယော ကောစိ ဧဝံပကာရော, တသ္မာ "တဿ ဒုက္ခသစ္စံ နုပ္ပဇ္ဇတီ"တိ ဧတေန စ န စိတ္တာပေက္ခမေဝ ဒုက္ခသစ္စံ ဝုတ္တံ, အထ ခော ယံ ကိဉ္စီတိ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ ယံ ကိဉ္စိ ဒုက္ခသစ္စံ နုပ္ပဇ္ဇတီတိ အယမေတ္ထ ဝိညာယတီတိ။ န ဟိ ယမကေ ဝိဘဇိတဗ္ဗေ အဝိဘတ္တာ နာမ ပုစ္ဆာ အတ္ထီတိ။

"သုဒ္ဓါတသာနံ ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ"တိ ဣဒံ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန ယဿ ယတ္ထ ဒုက္ခသစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ, နော စ သမုဒယသစ္စံ, တံဒဿနဝသေန ဝုတ္တံ။ တသ္မိံ ပန ဒဿိတေ တေန သမာနဂတိကတ္တာ ဒုတိယာကုသလစိတ္တတော ပုရိမသဗ္ဗစိတ္တသမင်္ဂိနော တေနေဝ ဒဿိတာ ဟောန္တိ။ တေသမ္ပိ ဟိ တတ္ထ ဒုက္ခသစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ နော စ တေသံ တတ္ထ သမုဒယသစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာတိ။ ဧဝဉ္စ ကတ္ဝာ "ဣတရေသံ စတုဝေါကာရပဉ္စဝေါကာရာန"န္တိ ဧတ္ထ ယထာဝုတ္တာ သုဒ္ဓါတသာ အဂ္ဂဟိတာ ဟောန္တိ။ ယထာ "ယဿ ယတ္ထ ဒုက္ခသစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ တတ္ထ သမုဒယသစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ"တိ (ယမ. ၁.သစ္စယမက.၆၁) ဧတဿ ဝိဿဇ္ဇနေ "သုဒ္ဓါတသာနံ ဥပပတ္တိစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ"တိ (ယမ. ၁.သစ္စယမက.၆၁) ဧတေနေဝ ဥပပတ္တိစိတ္တုပ္ပာဒက္ခဏသမင်္ဂိသမာနဂတိကာ ဒုတိယာကုသလတော ပုရိမသဗ္ဗစိတ္တုပ္ပာဒက္ခဏသမင်္ဂိနော ဒဿိတာ ဟောန္တီတိ န တေ "ဣတရေသ"န္တိ ဧတေန ဂယှန္တိ, ဧဝမိဓာပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ။ "ဣတရေသ"န္တိ ဝစနံ ပဉ္စဝေါကာရာနံ ဝိသေသနတ္ထံ, န စတုဝေါကာရာနံ။ န ဟိ တေ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာ သန္တိ ပဉ္စဝေါကာရာ ဝိယ ယထာဝုတ္တာ သုဒ္ဓါတသာတိ။

“အဘိသမေတာဝီနံ တေသံ တတ္ထ ဒုက္ခသစ္စဥ္စ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ မဂ္ဂသစ္စဥ္စ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ”တိ (ယမ. ၁.သစ္စယမက. ၄၁) ဧတေန သန္နိဋ္ဌာနေန ပုဂ္ဂလောကာသာ အညမညပရိစ္ဆိန္နာ ဂဟိတာတိ ယသ္မိံ ဩကာသေ အဘိသမေတာဝိနော, တေ ဧဝံ “အဘိသမေတာဝီန”န္တိ ဧတေန ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ ။ တေန ယေ ကာမာဝစရေ ရူပာဝစရေ အရူပာဝစရေ တ အဘိသမေတာဝိနော ရူပာဝစရံ အရူပာဝစရံ တ ဥပပန္နာ, ယာဝ တတ္ထာဘိသမယော ဥပ္ပန္နော ဘဝိဿတိ, တာဝ တေ ဧတ္ထ န ဂယှန္တိ, တေ ပန ပုရိမကောဋ္ဌာသေ “သုဒ္ဓာတသာနံ ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ”တိ ဧဝံ ဒဿိတေဟိ သုဒ္ဓာတသေ အနုပ္ပန္နာဘိသမယေဟိ သမာနဂတိကာတိ ဝိသုံ န ဒဿိတာ။ “အနဘိသမေတာဝီန”န္တိ ဂဟိတာ ယေ သဗ္ဗတ္ထ တတ္ထ စ အနဘိသမေတာဝိနော, တေသု သုဒ္ဓာတသာနံ ဂဟဏကာလဝိသေသနတ္ထံ “သုဒ္ဓာတသာနံ ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ”တိ (ယမ. ၁.သစ္စယမက.၄၂) ဝုတ္တန္တိ။

ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဂ္ဂမဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တီ တိ ဧတေန တေအနစိတ္တသမင်္ဂိနာ သမာနဂတိကာ တတော ပုရိမတရစိတ္တသမင်္ဂိနောပိ ယာဝ သဗ္ဗန္တိမတဏှာသမ္ပယုတ္တစိတ္တသမင်္ဂီ, တာဝ ဒဿိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေ နယော အညေသု ဧဝရူပေသူတိ။

ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ တိ အာဂတဋ္ဌာနေ ပဋိသန္ဓိစိတ္တဿပိ ဘင်္ဂက္ခဏဂ္ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, တထာ “ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ”တိ အာဂတဋ္ဌာနေ စ စုတိစိတ္တဿပိ ဥပ္ပာဒက္ခဏဿာတိ။ “ယဿ ဒုက္ခသစ္စံ န နိရုဇ္ဈတိ, တဿ သမုဒယသစ္စံ န နိရုဇ္ဈိဿတီ”တိ (ယမ. ၁.သစ္စယမက.၁၁၆) တေဿ ဝိဿဇ္ဇနေ ဒုတိယပိ ကောဋ္ဌာသေသု “အရူပေ မဂ္ဂဿ စ ဖလဿ စ ဘင်္ဂက္ခဏေ”ဣစ္စေဝ (ယမ. ၁.သစ္စယမက.၁၁၆) ဝုတ္တံ, န ဝိသေသိတံ။ ကသ္မာ? ကေဿပိ မဂ္ဂဿ စ ဖလဿ စ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂိနော ဥဘယကောဋ္ဌာသဘဇနတော။ **ယဿ ဒုက္ခသစ္စံ န နိရုဇ္ဈတီ** တိ ဧတေန သန္နိဋ္ဌာနေန ဂဟိတေသု ဟိ အရူပေ မဂ္ဂဖလဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီသု ကေသဉ္စိ တိဏ္ဏံ ဖလာနံ ဒွိန္နဉ္စ မဂ္ဂါနံ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီနံ နိရန္တရံ အနုပ္ပာဒေတ္ဝာ အန္တရန္တရာ ဝိပဿနာ နိကန္တိဘဝနိကန္တိဥပ္ပာဒေတ္ဝာ ယေ ဥပရိမဂ္ဂေ ဥပ္ပာဒေဿန္တိ, တေသံ သမုဒယသစ္စံ နိရုဇ္ဈိဿတီတိ တေသံ ယေဝ ပန ကေသဉ္စိ အန္တရာ တဏှံ အနုပ္ပာဒေတ္ဝာ ဥပရိမဂ္ဂဥပ္ပာဒေန္တာနံ မဂ္ဂဖလဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီနံ သမုဒယသစ္စံ န နိရုဇ္ဈိဿတီတိ။ သာမညဝစနေနပိ စ ပုရိမကောဋ္ဌာသေ ဝုတ္တမာနေန ပစ္ဆိမကောဋ္ဌာသေ ဝက္ခမာနေ ဝ ဇေ့တ္ဝာ ဂဟဏံ ဟောတီတိ ဒဿိတောယံ နယောတိ။

ပဝတ္တိတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပရိညာတရဝဏ္ဏနာ

၁၆၅-၁၇၀. ပရိညာတရေ ။ပေ။ တိဿောပေတ္ထ ပရိညာ လဗ္ဘန္တီ တိ ဧတ္ထေဝ ဝိသေသနံ ခန္ဓယမကာဒီသု သဗ္ဗခန္ဓာဒီနံ ဝိယ သဗ္ဗသစ္စာနံ အပရိညေယျတာဒဿနတ္ထံ သစ္စိကရဏဘာဝနာဝသေန ဣမဿ တရဿ အပ္ပဝတ္တိဒဿနတ္ထဉ္စ။ ဒုက္ခဿ ပရိညတ္ထံ သမုဒယဿ စ ပဟာနတ္ထံ ဘဂဝတိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဝုဿတီတိ ပရိညာပဟာနံ သစ္စေသု ဒဿေတုံ ဒုက္ခေ တီရဏပရိညာ ဝုတ္တာ, န ပဟာနပရိညာ။ သမုဒယေ စ ပဟာနပရိညာ, န တီရဏပရိညာ။ ဉာတပရိညာ ပန သာဓာရဏာတိ ဥဘယတ္ထ ဝုတ္တာ။ မဂ္ဂဉာဏဥ္ဟိ ဒုက္ခသမုဒယာနိ ဝိဘာဝေတီတိ ဉာတပရိညာ စ ဟောတိ , ဒုက္ခတီရဏကိစ္စာနံ နိပ္ဖာဒနတော တီရဏပရိညာ စ, သမုဒယဿ အပ္ပဝတ္တိကရဏတော ပဟာနပရိညာ စာတိ တိဿောပိ ပရိညာ မဂ္ဂက္ခဏေ ဧဝ ယောဇေတဗ္ဗာတိ။

ပရိညာတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သစ္စယမကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သင်္ခါရယမကံ

၁. ပဏ္ဏတ္တိတရဝဏ္ဏနာ

၁. ခန္ဓာဒယော ဝိယ ပုဗ္ဗေ အဝိဘတ္တာ ကာယသင်္ခါရာဒယောတိ တေသံ အဝိညာတတ္တာ “အဿာသပဿ သာသာ ကာယသင်္ခါရော”တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၄.၃၄၈) တယော သင်္ခါရေ ဝိဘဇတိ။ **ကာယဿ သင်္ခါရော** တိ ပဌမေ အတ္ထေ သာမိအတ္ထေ ဧဝ သာမိဝစနံ, ဒုတိယေ အတ္ထေ ကတ္တုအတ္ထေ။ **ဝစိယာ သင်္ခါရော** တိ ကမ္မတ္ထေ သာမိ ဝစနံ။ **စိတ္တဿ သင်္ခါရော** တိ စ ကတ္တုအတ္ထေယေဝ။ သော ပန ကရဏဝစနဿ အတ္ထောတိ ကတွာ **“ကရဏ တ္ထေ သာမိဝစနံ ကတွာ”**တိ ဝုတ္တံ။

၂-၇. သုဒ္ဓိကဧကေကပဒဝသေန အတ္ထာဘာဝတော တိ ပဒသောဓနေတံမူလကစက္ကတရေဟိ ယောပိ အတ္ထော ဒ ဿိတော ဒွီဟိ ပဒေဟိ လဗ္ဘမာနော ဧကော အဿာသပဿာသာဒိကော, တဿ သုဒ္ဓိကေဟိ ကာယာဒိပဒေဟိ သုဒ္ဓိကေန စ သင်္ခါရပဒေန အဝစနီယတ္တာ ယထာ ရူပပဒဿ ခန္ဓေကဒေသော ခန္ဓပဒဿ ခန္ဓသမုဒာယော ပဒ သောဓနေ ဒဿိတော ယထာဓိပ္ပေတော အတ္ထော အတ္ထိ, ဧဝံ ဧကေကပဒဿ ယထာဓိပ္ပေတတ္ထာဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကာယော ကာယသင်္ခါရောတိအာဒိ ပန ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ** တိ ယဒိ ဝိသုံ အဒီပေတွာ သမုဒိတော ကာယ သင်္ခါရသဒ္ဒော ဧကတ္ထ ဒီပေတိ, ကာယသင်္ခါရသဒ္ဒော ကာယသင်္ခါရတ္ထေ ဝတ္တမာနော ခန္ဓသဒ္ဒော ဝိယ ရူပ သဒ္ဒေန ကာယသဒ္ဒေန ဝိသေသိတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယေန ဝဒတိ။ **သုဒ္ဓသင်္ခါရတရော ဟေဿာ** တိ ဧတေန ဣမဿ တရဿ ပဒသောဓနေန ဒဿိတာနံ ယထာဓိပ္ပေတာနမေဝ ဂဟဏတော တေသဉ္စ ကာယာဒိပဒေဟိ အဂ္ဂဟိတတ္တာ “ကာယော ကာယသင်္ခါရော”တိအာဒိဝစနဿ အယုတ္တိံ ဒဿေတိ။ ဣဓ ပန သင်္ခါရယမကေ ကာယာဒိပဒာနံ သင် ခါရပဒဿ စ အသမာနာဓိကရဏတ္တာ “ကာယော သင်္ခါရော, သင်္ခါရာ ကာယော”တိအာဒိမ္ပိ ဝုစ္စမာနေ အဓိပ္ပေ တတ္ထပရိစ္စာဂေ အနဓိပ္ပေတတ္ထပရိဂ္ဂဟော စ ကတော သိယာတိ သုဒ္ဓသင်္ခါရတံမူလစက္ကတရာ န ဝုတ္တာ။ ပဒ သောဓနေတရတံမူလစက္ကတရေဟိ ပန အသမာနာဓိကရဏေဟိ ကာယာဒိပဒေဟိ သင်္ခါရသဒ္ဒဿ ဝိသေသနီယတာယ ဒဿိတာယ သံသယော ဟောတိ “ယော အတ္ထန္တရပ္ပဝတ္တိနာ ကာယသဒ္ဒေန ဝိသေသိတော ကာယသင်္ခါရော, ဧ သော အတ္ထန္တရပ္ပဝတ္တီဟိ ဝစီစိတ္တေဟိ ဝိသေသိတော ဥဒာဟု အညော”တိ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ ဧတ္ထ တေသံ အ ညတ္တ ဒဿနတ္ထံ “ကာယသင်္ခါရော ဝစီသင်္ခါရော”တိအာဒိနာ အနုလောမပဋိလောမဝသေန ဆ ယမကာနိ ဝုတ္တာ နီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန သုဒ္ဓသင်္ခါရတရဋ္ဌာနေ ဝုတ္တတ္တာ အယံ နယော သုဒ္ဓသင်္ခါရတရောတိ ဝုတ္တော။

ပဏ္ဏတ္တိတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပဝတ္တိတရဝဏ္ဏနာ

၁၉. ပဝတ္တိတရေ သင်္ခါရာနံ ပုဂ္ဂလာနဉ္စ ဩကာသတ္တာ ဈာနံ ဘူမိ စ ဝိသုံ ဩကာသဘာဝေန ဂဟိတာတိ ပုဂ္ဂ လတရေ စ ဩကာသဝသေန ပုဂ္ဂလဂ္ဂဟဏေန တေသံ ဒွိန္နံ ဩကာသာနံ ဝသေန ဂဟဏံ ဟောတိ, တသ္မာ **“ဝိနာ ဝိ တက္ကဝိစာရေဟိ အဿာသပဿာသာနံ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ”**တိ ဒုတိယတတိယဇ္ဈာနောကာသဝသေန ဂဟိတာ ပုဂ္ဂလာ ဝိသေသေတွာ ဒဿိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ ။ ပုန **ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပန္နာန** န္တိ ဈာနောကာသဝသေန ပုဂ္ဂလံ ဒဿေတိ, **ကာ မာဝစရာန** န္တိ ဘူမောကာသဝသေန။ ဒွိပ္ပကာရာနမ္ပိ ပန တေသံ ဝိသေသနတ္ထမာဟ **“အဿာသပဿာသာနံ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ”**တိ။ တေန ရူပါရူပါဝစရေသု ပဌမဇ္ဈာနသမာပန္နကေ ကာမာဝစရေ ဂဗ္ဘဂတာဒိကေ စ နိဝတ္တေတိ။ ကာ မာဝစရာနမ္ပိ ဟိ ဂဗ္ဘဂတာဒီနံ ဝိနာ အဿာသပဿာသေဟိ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဥပ္ပတ္တိ အတ္ထိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ဧ ကန္တိကတ္တာ ရူပါရူပါဝစရာ နိဒဿိတာ။ **ဝိနာ အဿာသပဿာသေဟိ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ** တိ ဧတေန ပန ဒဿိတာ ပုဂ္ဂလာ ပဌမဇ္ဈာနောကာသာ ကာမာဝစရာဒိဩကာသာ စ အဿာသပဿာသဝိရဟဝိသိဋ္ဌာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတ္ထ ပုဂ္ဂလဝိဘာဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၁. “ပဌမဇ္ဈာနေ ကာမာဝစရေတိ ကာမာဝစရဘူမိယံ ဥပ္ပန္နေ ပဌမဇ္ဈာနေ” တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ , တေသိံ ပန အတ္ထေ သတိ “စတုတ္ထဇ္ဈာနေ ရူပါဝစရေ အရူပါဝစရေ တတ္ထ စိတ္တသင်္ခါရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, နော စ တတ္ထ ကာယသင်္ခါရော ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဧတ္ထာပိ ရူပါရူပါဝစရဘူမီသု ဥပ္ပန္နေ စတုတ္ထဇ္ဈာနေတိ အတ္ထော ဘဝေယျ, သော စ အနိဋ္ဌော ဘူမီနံ ဩကာသဘာဝဿေဝ အဂ္ဂဟိတတာပတ္တိတော, သဗ္ဗစတုတ္ထဇ္ဈာနဿ ဩကာသဝသေန အဂ္ဂဟိတတာပတ္တိတော စ, တသ္မာ ဈာနဘူမောကာသာနံ သင်္ကရံ အကတွာ ဝိသုံ ဧဝ ဩကာသဘာဝေါ ယောဇေတဗ္ဗော။ ပဌမဇ္ဈာနောကာသေပိ ဟိ ကာယသင်္ခါရော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝစီသင်္ခါရော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကာမာဝစရောကာသေ စ။

ယဒိပိ န သဗ္ဗမ္ပိ ပဌမဇ္ဈာနေ သဗ္ဗမ္ပိ စ ကာမာဝစရေ ဒ္ဝယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတ္ထ ပန တံဒွ္ဝယုပ္ပတ္တိ အတ္ထီတိ
ကတွာ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝိသုံ ဩကာသတ္တာ စ **“အင္ဂမတ္တဝသေန စေတ္ထာ”** တိအာဒိဝစနံ န ဝတ္တဗ္ဗံ ဟော
တီတိ။ ဣမမ္ပိ စ ယမကေ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တံ ဒုတိယဇ္ဈာနံ ဝိစာရဝသေန ပဌမဇ္ဈာနေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။
မုဒ္ဓဘူတံ ဒုတိယဇ္ဈာနံ ဂဟေတွာ ဣတရံ အသင်္ဂဟိတန္တိ တ။ ယဒ္ဒယတ္ထကေ “နိရောဓသမာပန္နာန”န္တိ န လ
ဗ္ဘတိ။ န ဟိ တေ အသညသတ္တာ ဝိယ ဩကာသေ ဟောန္တီတိ။

၃၇. သုဒ္ဓာဝါသာနံ ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ တိ တေသံ ပဌမတော အဝိတက္ကအဝိစာရတော ဒုတိယေ သဝိ
တက္ကသဝိစာရေပိ ဘဝနိကန္တိအာဝဇ္ဇနေ ဝတ္တမာနေ ဥဘယံ နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထာတိ ဒဿေန္တေန တတော ပုရိမစိတ္တက္ခ
ခဏေသုပိ နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထာတိ ဒဿိတမေဝ ဟောတိ။ ယထာ ပန စိတ္တသင်္ခာရဿ အာဒိဒဿနတ္ထံ “သုဒ္ဓာဝါသံ ဥ
ပပဇ္ဇန္တာန”န္တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ ဝစီသင်္ခါရဿ အာဒိဒဿနတ္ထံ “ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ”တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌ
ဗ္ဗံ။

ပဝတ္တိဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သင်္ခါရယမကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. အနုသယယမကံ

ပရိစ္ဆေဒပရိစ္ဆိန္နုဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ

၁. ပစ္စယပရိဂ္ဂဟပရိယောသာနာ ဉာတပရိညာတိ ပစ္စယဒီပကေန မူလယမကေန ဉာတပရိညံ , ခန္ဓာဒီသု တီရဏဗာဟု
လ္လတော ခန္ဓာဒိယမကေဟိ တီရဏပရိညဉ္စ ဝိဘာဝေတွာ အနုသယပဟာနန္တာ ပဟာနပရိညာတိ ပဟာတဗ္ဗမုဒ္ဓဘူ
တေဟိ အနုသယေဟိ ပဟာနပရိညံ ဝိဘာဝေတုံ အနုသယယမကံ အာရဒ္ဓံ။ **လဗ္ဘမာနဝသေနာ** တိ အနုသယဘာဝေန လဗ္ဘ
ဘမာနာနံ ဝသေနာတိ အတ္ထော။ တီဟာကာရေဟိ အနုသယာနံ ကဟာပနံ တေသု တထာ အဂ္ဂဟိတေသု အနုသယတရာဒိ
ဟင္ဒိယာ ဒုရဝဗောဓတ္တာ။

အယံ ပနေတ္ထ ပုရိမေသု တိ ဧတေသု သာနုသယတရာဒီသု ပုရိမေသူတိ အတ္ထော။ အတ္ထဝိသေသာဘာဝတော
“ကာမဓာတုံ တ ပန ဥပပဇ္ဇန္တဿ ကာမဓာတုယာ စုတဿ, ရူပဓာတုံ တ ပန ဥပပဇ္ဇန္တဿ ကာမဓာတုယာ စုတ
ဿာ”တိ ဧဝမာဒီဟိ အဝုစ္စမာနေ ကထမယံ ယမကဒေသနာ သိယာတိ? နာယံ ယမကဒေသနာ, ပုရိမတရေဟိ ပန ယမက
ဝသေန ဒေသိတာနံ အနုသယာနံ စုတိဥပပတ္တိဝသေန အနုသယဋ္ဌာနပရိစ္ဆေဒဒဿနံ။ ယမကဒေသနာဗာဟုလ္လတော
ပန သဗ္ဗတရာသမုဒာယဿ အနုသယယမကန္တိ နာမံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အထ တ ပဋိလောမပုစ္ဆာပိ အတ္ထဝသေန လဗ္ဘန္တိ, အ
တ္ထဝိသေသာဘာဝတော ပန န ဝုတ္တာတိ လဗ္ဘမာနတာဝသေန ဧတိဿာပိ ဒေသနာယ ယမကဒေသနတာ ဝေဒိတဗ္ဗ
ဗာ။

အနုရူပံ ကာရဏံ လဘိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တိ ဧတေန ကာရဏလာဘေ ဥပ္ပတ္တိအရဟတံ ဒဿေတိ။ အပ္ပဟီနာ ဟိ
အနုသယာ ကာရဏလာဘေ သတိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ယာဝ စ မဂ္ဂေန တေသံ အနုပ္ပတ္တိအရဟတာ န ကတာ ဟောတိ, တာဝ
တေ ဧဝံပကာရာ တေတိ “အနုသယာ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ သော ဧဝံပကာရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ-သဒ္ဒေန ဂဟိတော, န ခန္ဓယမကာဒီ
သု ဝိယ ဥပ္ပဇ္ဇမာနတာ။ တေနေဝ “ယဿ ကာမရာဂါနုသယော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ ပဋိဃာနုသယော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ?
အာမန္တာ”တိအာဒိနာ ဥပ္ပဇ္ဇနတရော အနုသယတရေန နိန္နာနာကရဏော ဝိဘတ္တော။ အနုရူပံ ကာရဏံ ပန လဘိတွာ
ယေ ဥပ္ပဇ္ဇိံသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ စ, တေပိ အပ္ပဟီနဋ္ဌေန ထာမဂတာ အဟေသုံ ဘဝန္တိ စ။ ဥပ္ပတ္တိအရဟတာယ ဧဝ စ
တေ ဥပ္ပဇ္ဇိံသု ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စ, န စ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နတော အညာ ဥပ္ပတ္တိအရဟာ နာမ အတ္ထိ, တသ္မာ သ
ဗ္ဗေ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာ ကာမရာဂါဒယော “အနုသယာ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ အပ္ပဟီနဋ္ဌေနေဝ ဟိ အနုသယာ, အပ္ပဟီ
နာ စ အတီတာဒယော ဧဝ, မဂ္ဂဿ ပန တာဒိသာနံ အနုပ္ပတ္တိအရဟတာပာဒနေန အနုသယပ္ပဟာနံ ဟောတီတိ။ အပ္ပ
ဟီနာကာရော နာမ ဓမ္မာကာရော, န ဓမ္မော, ဓမ္မော ဧဝ စ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေနာဟ **“အပ္ပဟီနာကာရော
စ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝတ္တုံ န ယုဇ္ဇတီ”**တိ။ **သတ္တာနုသယာ** တိ ဧတ္ထ ယဒိ အပ္ပဟီနဋ္ဌေန သန္တာနေ အနုသေန္တီတိ အနုသ

ယာ, အထ ကသ္မာ သတ္တေဝ ဝုတ္တာ, နနု သတ္တာနုသယတော အညေသမ္ပိ ကိလေသာနံ အပ္ပဟီနတ္တာ အနုသယဘာဝေါ အာပဇ္ဇတီတိ စေ? နာပဇ္ဇတိ, အပ္ပဟီနမတ္တဿေဝ အနုသယဘာဝဿ အဝုတ္တတ္တာ။ ဝုတ္တဉှိ “အနုသယောတိ ပန အပ္ပဟီနဋ္ဌေန ထာမဂတကိလေသော ဝုစ္စတီ”တိ (ယမ. အဋ္ဌ. အနုသယယမက ၁), တသ္မာ အပ္ပဟီနဋ္ဌေန ထာမဂတော ကိလေသောယေဝ အနုသယော နာမာတိ ယုတ္တံ။ ထာမဂတန္တိ စ အညေဟိ အသာဓာရဏော သဘာဝေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တထာ ဟိ ဓမ္မသဘာဝဗောဓိနာ တထာဂတေန ဣမေယေဝ “အနုသယာ”တိ ဝုတ္တာ။ **ထာမဂတော**တိ အနုသယသမင်္ဂီတိ အတ္ထော။

အနုသယဥပ္ပဇ္ဇနတရာနံ သမာနဂတိကတ္တာ ယထာ “အနုသေတီ”တိ ဝစနံ အပ္ပဟီနာကာရဒီပကံ, ဧဝံ “ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဝစနံ သိယာတိ ဥပ္ပဇ္ဇနတရေန “ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဝစနဿ အဝုတ္တတာ သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ စေ? တံ န, ဝစနတ္ထဝိသေသေန တံဒွယဿ ဝုတ္တတ္တာ။ “အနုရူပံ ကာရဏံ လဘိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဟိ တေသံ အတ္ထော အဝိသိဋ္ဌောပိ “အနုသေတီ”တိ ဝစနံ သန္တာနေ အနုသယိတတံ ထာမဂတဘာဝံ ဒီပေတိ။ ယဒိ တမေဝ “ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဝစနံ ဒီပေယျ, ကဿစိ ဝိသေသဿ အဘာဝတ ဥပ္ပဇ္ဇနတရော န ဝတ္တဗ္ဗော သိယာ, “ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဝစနံ ပန ဥပ္ပတ္တိယောဂ္ဂံ ဒီပေတိ။ ကသ္မာ? ဥပ္ပဇ္ဇနတရေန ဥပ္ပတ္တိယောဂ္ဂဿ ဒဿိတတ္တာ, အနုသယသဒ္ဒဿ သဗ္ဗအဝိဇ္ဇမာနာနံ အပရိနိပ္ဖန္နသယနတ္တတာယ နိတရဏတ္ထံ ဥပ္ပတ္တိအရဟတာယ ထာမဂတဘာဝသင်္ခါတဿ ယထာဓိပ္ပေတသယနတ္တဿ ဒဿနတ္ထံ “အနုသေန္တီတိ အနုရူပံ ကာရဏံ လဘိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ”တိ ယံ ဥပ္ပတ္တိယောဂ္ဂဝစနံ ဝုတ္တံ, တံ သုဝုတ္တမေဝါတိ အဓိပ္ပါယော။ တမ္ပိ သုဝုတ္တမေဝ ဣမိနာ တန္တိပ္ပမာဏေနာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တန္တိတ္တယေနပိ ဟိ စိတ္တသမ္ပယုတ္တတာ ဒီပိတာ ဟောတိ။

ပရိစ္ဆေဒပရိစ္ဆိန္နုဒ္ဒေသတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနတရဝဏ္ဏနာ

၂. **ကာမဓာတုယာ ဒွီသု ဝေဒနာသူတိ ကာမာဝစရဘူမိယံ သုခါယ စ ဥပေက္ခာယ စာ**တိ အဋ္ဌကထာယံ ကာမဓာတုဂ္ဂဟဏံ ဒွိန္နံ ဝေဒနာနံ ဝိသေသနဘာဝေန ဝုတ္တံ, ဧဝံ သတိ ကာမဓာတုယာ ကာမရာဂါနုသယဿ အနုသယဋ္ဌာနတာ န ဝုတ္တာ ဟောတိ။ ဒွီသု ပန ရာဂေသု ဘဝရာဂဿ တီသု ဓာတူသု ရူပါရူပဓာတူနံ အနုသယဋ္ဌာနတာ ဝုတ္တာတိ ကာမဓာတုယာ ကာမရာဂဿ အနုသယဋ္ဌာနတာ ဝတ္တဗ္ဗာ။ ဓာတုဝေဒနာသဗ္ဗသက္ကာယပရိယာပန္နဝသေန ဟိ တိပ္ပကာရံ အနုသယာနံ အနုသယဋ္ဌာနံ ဝုတ္တန္တိ။ တသ္မာ တီသု ဓာတူသု ကာမဓာတုယာ တီသု ဝေဒနာသု ဒွီသု ဝေဒနာသု ဧတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတီတိ ဝိသုံ အနုသယဋ္ဌာနတာ ဓာတုယာ ဝေဒနာနဉ္စ ယောဇေတဗ္ဗာ။ **ဒွီသု ဝေဒနာသူ**တိ ဣဒဉ္စ ဝေဒနာသု အနုသယမာနော ကာမရာဂါနုသယော ဒွီသွေဝ အနုသေတိ, န တီသူတိ တိဏ္ဏမ္ပိ ဌာနတာနိတရဏတ္ထမေဝ ဝုတ္တန္တိ န သဗ္ဗာသု ဒွီသု အနုသယနပ္ပတ္တော အတ္ထိ, တေန ဝေဒနာဝိသေသနတ္ထံ န ကာမဓာတုဂ္ဂဟဏေန ကောစိ အတ္ထော။ ဘဝရာဂါနုသယနဋ္ဌာနဉှိ အဋ္ဌာနဉ္စ အနုသယာနံ အပရိယာပန္နံ သက္ကာယေ ကာမရာဂါနုသယဿ အနုသယဋ္ဌာနံ န ဟောတီတိ ဟာကဋ္ဌမေတံ။ ယထာ စ “ဒွီသု ဝေဒနာသူ”တိ ဝုတ္တေ ပဋိဃာနုသယာနုသယဋ္ဌာနတော အညာ ဒွေဝ ဝေဒနာ ဂယှန္တိ, ဧဝံ ဘဝရာဂါနုသယာနုသယနဋ္ဌာနတော စ အညာ တာ ဂယှန္တီတိ။

ဧတ္ထ စ ဒွီဟိ ဝေဒနာဟိ သမ္ပယုတ္တေသု အညေသု စ ပိယရူပသာတရူပေသု ဣဋ္ဌရူပါဒီသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ကာမရာဂါနုသယော သာတသန္တသုခဂိဒ္ဓိယာ ပဝတ္တတီတိ ဒွီသု ဝေဒနာသု တဿ အနုသယနံ ဝုတ္တံ။ အညတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောပိ ဟိ သော ဣမာသု ဒွီသု ဝေဒနာသု အနုဂတော ဟုတွာ သေတိ သုခမိစ္ဆေဝ အဘိလာဘတီတိ။ ဧဝံ ပဋိဃာနုသယော စ ဒုက္ခဝေဒနာသမ္ပယုတ္တေသု အညေသု စ အပ္ပိယရူပအသာတရူပေသု အနိဋ္ဌရူပါဒီသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဒုက္ခပဋိကူလတော ဒုက္ခမိစ္ဆေဝ ပဋိဟညတီတိ ဒုက္ခဝေဒနမေဝ အနုဂတော ဟုတွာ သေတိ, တေန ပန တဿံ အနုသယနံ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ကာမရာဂပဋိဃာနံ တီသု ဝေဒနာသု အနုသယဝစနေန ဣဋ္ဌဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တအနိဋ္ဌေသု အာရမ္မဏပကတိယာ ဝိပရီတသညာယ စ ဝသေန ဣဋ္ဌာဒိဘာဝေန ဂဟိတေသု ကာမရာဂပဋိဃာနံ ဥပ္ပတ္တိ ဒဿိတာ ဟောတိ။ တတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဟိ တေ တီသု ဝေဒနာသု အနုသေန္တိ နာမ။ ဝေဒနာတ္တယမုခေန တ ဧတ္ထ ဣဋ္ဌာဒီနံ အာရမ္မဏာနံ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, ကာမဓာတုအာဒိဂ္ဂဟဏေန ကာမဿာဒဒိဝတ္ထုဘူတာနံ ကာမဘဝတာဒီနံ။ တတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော ဘဝဿာဒဝသေန အနုသယမာနော ကာမဓာတုယာ အနုသေတိ, ကာမသုခဿာဒဝသေန အနုသယမာနော သုခေါပေက္ခာဝေဒနာ

သုံ။ ပဋိဃော ဒုက္ခပဋိဃာတဝသေနေဝ ပဝတ္တတီတိ ယတ္ထ တတ္ထ ပဋိဟညမာနောပိ ဒုက္ခဝေဒနာယ ဧဝ အနုသေတိ။ ရူပါ ဟရူပဘာဝေသု ပန ရူပာရူပဟဝစရစေမ္မေသု စ ကာမသ္သာဒဿ ပဝတ္တိ နတ္ထီတိ တတ္ထ အနုသယမာနော ရာဂေ ဘဝရာ ဂေကေစ္စေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဓာတုတ္တယဝေဒနာတ္တယဂ္ဂဟဏေန စ သဗ္ဗသက္ကာယပရိယာပန္နာနံ ဂဟိတတ္တာ "ယ တ္ထ ကာမရာဂါနုသယော နာနုသေတိ, တတ္ထ ဒိဋ္ဌာနုသယော နာနုသေတီ"တိ (ယမ. ၂.အနုသယယမက.၄၆) ဧဝမာဒီနံ ဝိသဇ္ဇနေသု ဓာတုတ္တယဝေဒနာတ္တယဝိနိမုတ္တံ ဒိဋ္ဌာနုသယာဒီနံ အနုသယဋ္ဌာနံ န ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နနု စ အ နုတ္တရေသု ဝိမောက္ခေသု ပိယံ ဥပဋ္ဌာပယတော ပိဟပစ္စယာ ဥပ္ပန္နဒောမနဿေ ပဋိဃာနုသယော နာနုသေတိ, တထာ နေက္ခမ္မသိတသောမနဿပေက္ခာသု ကာမရာဂေန နာနုသယိတဗ္ဗန္တိ တဒနုသယနဋ္ဌာနတော အညာပိ ဒိဋ္ဌာနုသ ယာနုသယနဋ္ဌာနဘူတာ ကာမာဝစရဝေဒနာ သန္တီတိ? ဟောန္တု, န ပန ဓာတုတ္တယဝေဒနာတ္တယတော အညံ တဒနုသ ယနဋ္ဌာနံ အတ္ထိ, တသ္မာ တံ န ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန "ယတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော စ ပဋိဃာနုသယော စ မာနာနုသ ယော စ နာနုသေန္တိ, တတ္ထ ဒိဋ္ဌာနုသယော ဝိစိကိစ္ဆာနုသယော နာနုသေတီတိ? အာမန္တာ"တိ (ယမ. ၂.အနုသယ ယမက.၅၂) ဝုတ္တံ, တသ္မာ အဝိသေသေန ဒုက္ခံ ပဋိဃာနုသယဿ အနုသယနဋ္ဌာနန္တိ သမုဒာယဝသေန ဂဟေတ္ဝာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တထာ လောကိယသုခောပေက္ခာ ကာမရာဂမာနာနုသယနဋ္ဌာနန္တိ။

အပိစ သုတ္တေ "က္လေဓာဝုသော ဝိသာခ, ဘိက္ခု က္လတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ 'ကုဒဿု နာမာဟံ အေမနဿံ ပဇဟေယ္ယ'န္တိ, သော က္လတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတ္ဝာ ပဋိဃံ တေန ပဇဟတိ, န တတ္ထ ပဋိဃာနုသယော အနုသေတီ"တိ နေက္ခမ္မသိတံ အေမနဿံ ဥပ္ပာဒေတွာ တံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ဝီရိယံ ကတွာ အနာကမိမဂ္ဂေန ပဋိဃဿ သမုဂ္ဃာတနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ န ဟိ ပဋိဃေနေဝ ပဋိဃပ္ပဟာနံ, အေမနဿေန တ အေမနဿပ္ပဟာနံ အတ္ထီတိ။ ပဋိဃုပ္ပတ္တိရဟ ဋ္ဌာနတာယ ပန က္လဓ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ "ပဋိဃာနုသယဿ အနုသယနဋ္ဌာန"န္တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နိပ္ပရိယာယဒေသနာ ဟေသာ, သာ ပန ပရိယာယဒေသနာ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ပဌမဇ္ဈာနဝိက္ခမ္ဘိတံ ကာမရာဂါနုသယံ တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတမေဝ ကတွာ အနာကမိမဂ္ဂေန သမုဂ္ဃာတနံ သန္ဓာယ "ဝိဝိစ္စေဝ။ပေ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ရာဂံ တေန ပဇဟ တိ, န တတ္ထ ရာဂါနုသယော အနုသေတီ"တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ စတုတ္ထဇ္ဈာနဝိက္ခမ္ဘိတံ အဝိဇ္ဇာနုသယံ တထာ ဝိက္ခမ္ဘိ တမေဝ ကတွာ အရဟတ္တမဂ္ဂေန သမုဂ္ဃာတနံ သန္ဓာယ "သုခဿ စ ပဟာနာ။ပေ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိ ဟရတိ, အဝိဇ္ဇံ တေန ပဇဟတိ, န တတ္ထ အဝိဇ္ဇာနုသယော အနုသေတီ"တိ (မ. နိ. ၁.၄၆၅) ဝုတ္တံ။ န ဟိ လောကိယစတု တ္ထဇ္ဈာနုပေက္ခာယ အဝိဇ္ဇာနုသယော သဗ္ဗထာ နာနုသေတီတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ "သဗ္ဗသက္ကာယပရိယာပန္နေသု ဓမ္မေသု ဧတ္ထ အဝိဇ္ဇာနုသယော အနုသေတီ"တိ (ယမ. အဋ္ဌ. အနုသယယမက ၂) ဝုတ္တတ္တာ, တသ္မာ အဝိဇ္ဇာနုသယဿ သောဝ ဝတ္တုံ စတုတ္ထဇ္ဈာနုပေက္ခာ, နေက္ခမ္မသိတအေမနဿဉ္စ ပဋိဃာနုသယဿ ဝတ္တုံ န န ဟောတီတိ တတွ ထာပိ တဿ အနုသယနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အဝတ္တုဘာဝတော ဟိ က္လဓ အနုသယနံ န ဝုစ္စတိ, န သုတ္တန္တေသု ဝိယ ဝုတ္တန ယေန တံပဋိပက္ခဘာဝတော တံသမုဂ္ဃာတကမဂ္ဂဿ ဗလဝူပနိဿယဘာဝတော စာတိ။

ဧတ္တ စ အာရမ္မဏေ အနုသယဋ္ဌာနေ သတိ ဘဝရာဂဝဇ္ဇော သဗ္ဗော လောဘော ကာမရာဂါနုသယောတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ဒုက္ခာယ ဟိ ဝေဒနာယ ရူပာရူပဓာတုသု စ အနုသယမာနေန ဒိဋ္ဌာနုသယေန သမ္ပယုတ္တောပိ လောဘော လောဘော ဧဝ, န ကာမရာဂါနုသယော။ ယဒိ သိယာ, ဒိဋ္ဌာနုသယဿ ဝိယ တေသ္ပပိ ဌာနံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ။ အထ ပန အဈာသယဝသေန တန္နိန္နတာယ အနုသယနဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ။ ယထာ က္လဋ္ဌာနံ ရူပာဒီနံ သုခာယ စ ဝေဒနာယ အပ္ပဋိလဒ္ဓံ တ အပ္ပဋိလာဘတော သမနုပဿတော, ပဋိလဒ္ဓပုဗ္ဗံ တ အတီတံ နိရုဒ္ဓံ ဝိဂတံ ပရိဏတံ သမနုပဿတော ဥပ္ပဇ္ဇ မာနော ပဋိဃော ဒုက္ခေ ပဋိဟညနဝသေနေဝ ပဝတ္တတီတိ ဒုက္ခမေဝ တဿ အနုသယနဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ, နာလမ္ဗိတံ, ဧဝံ ဒုက္ခာဒီသု အဘိနိဝေသနဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနေန ဒိဋ္ဌာနုသယေန သမ္ပယုတ္တောပိ လောဘော သုခာဘိသင်္ဂဝသေနေဝ ပဝတ္တတီတိ သာတတသန္တသုခဒ္ဒဝယမေဝဿ အနုသယဋ္ဌာနံ ဝုတ္တန္တိ ဘဝရာဂဝဇ္ဇဿ သဗ္ဗလောဘဿ ကာမ ရာဂါနုသယတာ န ဝိရုဇ္ဈတိ, ကေဝလ်ဟာယေဝ စ အာရမ္မဏေ ရဇ္ဇန္တိ ဒုဿန္တိ စ။ တတ္ထ ရာဂေ သုခဇ္ဈာသယော ပ ဋိဃော ဒုက္ခဇ္ဈာသယောတိ တေသံ နာနာနုသယဋ္ဌာနတာ ဟောတိ။

ဧဝဉ္စ ကတွာ "ယတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိ, တတ္ထ ပဋိဃာနုသယော အနုသေတီတိ? နော"တိ (ယမ. ၂.အနုသယယမက.၁၄) ဝုတ္တန္တိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ဒုဝိသု ဝေဒနာသု က္လဋ္ဌာရမ္မဏေ စ အေမနဿုပ္ပတ္တိံ ဝ တွာ "အေမနဿမတ္တမေဝ ပန တံ ဟောတိ, န ပဋိဃာနုသယော"တိ (ယမ. အဋ္ဌ. အနုသယယမက ၂) ဝုတ္တတ္တာ ယထာ တတ္ထ ပဋိဃော ပဋိဃာနုသယော န ဟောတိ, ဧဝံ ဒုက္ခာဒီသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနေန ဒိဋ္ဌာနုသယေန သဟဇာတော လော

ဘော ကာမရာဂါနုသယော န ဟောတိစ္စေဝ ဝိညာယတီတိ။ ယံ ပနေတံ ဝုတ္တံ **“အေမနဿမတ္တမေဝ ပန တံ ဟောတိ, န ပဋိဃာနုသယော”**တိ, **တေ္တ န ပဋိဃာနုသယော** တိ နတ္ထိ ပဋိဃာနုသယောတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ န ဟိ အေမနဿ ဿ ပဋိဃာနုသယဘာတသင္ကာ အတ္ထီတိ။

ဒေသနာ သံကိဏ္ဏာ ဝိယ ဘဝေယျာ တိ ဘဝရာဂဿပိ ကာမဓာတုယာ ဒွီသု ဝေဒနာသု အာရမ္မဏကရဏဝသေနေဝ ဥပ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ ဝိယ ဘဝေယျ, တသ္မာ အာရမ္မဏဝိသေသေန ဝိသေသဒဿနတ္ထံ ဧဝံ ဒေသနာ ကတာ သဟဇာတဝေဒနာဝိသေသာဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။

ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မဟာဝါရော

၁. အနုသယဝါရဝဏ္ဏနာ

၃. အနုသေတိ ဥပ္ပဇ္ဇတီ တိ ပစ္စုပ္ပန္နဝေါဟာရော ပဝတ္တာဝိရာမဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ မဂ္ဂေနေဝ ဟိ အနုသယာနံ ဝိရာမော ဝိစ္ဆေဒော ဟောတိ, န ဝါတော ပုဗ္ဗေတိ။

၂၀. နာပိ ကေသဉ္စိ ဋ္ဌာနေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, န ကေဝံ ဓမ္မံ အာရမ္မဏံ ကရောန္တီ တိ တေ္တ ပုရိမေန ကေသဉ္စိ စိတ္တုပ္ပာဒေ ဥပ္ပတ္တိ နိဝါရိတာ, ပစ္ဆိမေန ကေသဉ္စိ အာရမ္မဏေတိ အယံ ဝိသေသော။ ပုဂ္ဂလောကာသဝါရဿ ပဋိလောမေ တေသံ တေသံ ပုဂ္ဂလာနံ တဿ တဿ အနုသယဿ အနနုသယနဋ္ဌာနံ ပကတိယာ ပဟာနေန စ ဝေဒိတဗ္ဗံ, ‘‘တိဏ္ဏံ ပုဂ္ဂလာနံ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ တေသံ တတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော နာနုသေတိ, နော စ တေသံ တတ္ထ ပဋိဃာနုသယော နာနုသေတိ, တေသညေဝ ပုဂ္ဂလာနံ ရူပဓာတုယာ အရူပဓာတုယာ အပရိယာပန္နေ တေသံ တတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော စ နာနုသေတိ, ပဋိဃာနုသယော စ နာနုသေတီ’’တိ ပကတိယာ ဒုက္ခာဒီနံ ကာမရာဂါဒီနံ အနနုသယဋ္ဌာနတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ‘‘ဒွိန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ သဗ္ဗတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော စ နာနုသေတိ, ပဋိဃာနုသယော စ နာနုသေတီ’’တိ (ယမ. ၂.အနုသယယမက.၅၆) အနုသယပ္ပဟာနေန။ တေ္တ ပုရိမနယေန ဩကာသံ အဝေက္ခိတွာ ပုဂ္ဂလဿ ဝိဇ္ဇမာနာနံ အနုသယာနံ အနနုသယနံ ဝုတ္တံ, ပစ္ဆိမနယေန ပုဂ္ဂလံ အဝေက္ခိတွာ ဩကာသဿ ကာမဓာတုအာဒိကဿ အနော ကာသတာတိ။

အနုသယဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သာနုသယဝါရဝဏ္ဏနာ

၆၆-၁၃၁. သာနုသယပဇဟနပရိညာဝါရေသု ‘‘သာနုသယော, ပဇဟတိ, ပရိဇာနာတီ’’တိ ပုဂ္ဂလော ဝုတ္တော။ ပုဂ္ဂ လဿ စ ဣမသ္မိံ ဘဝေ သာနုသယောတိ ဧဝံ ဘဝဝိသေသေန တ, ဣမသ္မိံ ကာမရာဂါနုသယေန သာနုသယော ဣမသ္မိံ ဣတရေသု ကေနစီတိ ဧဝံ ဘာဝနုသယဝိသေသေန တ သာနုသယတာနိရနုသယတာဒိကာ နတ္ထိ။ တထာ ဒွီသု ဝေဒနာသု ကာမရာဂါနုသယေန သာနုသယော, ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ နိရနုသယောတိ ဣဒမ္ပိ နတ္ထိ။ န ဟိ ပုဂ္ဂလဿ ဝေဒနာ ဩကာ သော, အထ ခေါ အနုသယာနန္တိ။ အနုသယဿ ပန တဿ တဿ သော သော အနုသယနောကာသော ပုဂ္ဂလဿ တေန တေန အနုသယေန သာနုသယတာယ, တဿ တဿ ပဇဟနပရိဇာနနာနဉ္စ နိမိတ္တံ ဟောတိ, အနနုသယနော ကာသော စ နိရနုသယတာဒီနံ, တသ္မာ ဩကာသဝါရေသု ဘုမ္မနိဒ္ဒေသံ အကတွာ ‘‘ယတော တတော’’တိ နိမိတ္တတ္ထေ နိဿက္ကဝစနံ ကတံ, ပဇဟနပရိညာဝါရေသု အဟာအနတ္ထေ ဧဝ တ။ တတော တတော ဟိ ဩကာသတော အပဂ မကရဏံ ဝိနာသနံ ပဇဟနံ ပရိဇာနနဉ္စာတိ။

တတ္ထ **ယတော**တိ ယတော အနုသယဋ္ဌာနတော အနုလောမေ, ပဋိလောမေ အနနုသယဋ္ဌာနတောတိ အတ္ထော။ အနုသယာနာနုသယဿေဝ ဟိ နိမိတ္တာဟာအနဘာဝဒဿနတ္ထံ ‘‘ရူပဓာတုယာ အရူပဓာတုယာ တတော မာနာနုသ ယေန သာနုသယောတိ (ယမ.၂.အနုသယယမက.၇၇), ပဇဟတီ’’တိ (ယမ. ၂.အနုသယယမက.၁၄၃) စ ‘‘ဒုက္ခာယ ဝေဒနာ

ယ တတော ကာမရာဂါနုသယေန နိရုနုသယောတိ (ယမ. ၂.အနုသယယမက.၁၁၀), န ပဇဟတီ''တိ (ယမ. ၂.အနုသယယမက.၁၇၄-၁၇၆) စ ဧဝမာဒီသု ရူပဓာတုအာဒယော ဧဝ ဘုမ္မနိဒ္ဒေသေနေဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌာတိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန စတုတ္ထပဥှာဝိသဇ္ဇနေန သရူပတော အနုသယနဋ္ဌာနဿ ဒဿိတတ္တာ တဒတ္ထေ အာဒိပဥှေပိ ''ယတော''တိ အနုသယနဋ္ဌာနံ ဝုတ္တန္တိ ဣမမတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ တ ပုန ''ယတော''တိ တေဿ ဝစနတ္ထံ ဒဿေတုံ **''ဥပ္ပန္နေန ကာမရာဂါနုသယေန သာနုသယော''**တိ ဝုတ္တံ, တံ ပမာဒလိခိတံ ဝိယ ဒိဿတိ။ န ဟိ ဥပ္ပန္နေနေဝ အနုသယေန သာနုသယော, ဥပ္ပတ္တိရဟဋ္ဌာနတဋ္ဌ သန္ဓာယေဝ နိဿက္ကဝစနံ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ န ဟိ အပရိယာပန္နာနံ အနုသယုပ္ပတ္တိရဟဋ္ဌာနတာတိ တံ တထေဝ ဒိဿတိ။ ဧဝံ ပနေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော – ယတော ဥပ္ပန္နေနာတိ ယတော ဥပ္ပန္နေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တေနာတိ ဥပ္ပတ္တိရဟဋ္ဌာနေ နိဿက္ကဝစနံ ကတန္တိ။ တထာ သဗ္ဗဓမ္မေသု ဥပ္ပဇ္ဇနကေနာတိ။ ဥပ္ပတ္တိပဋိသေဓေ အကတေ အနုပ္ပတ္တိယာ အနိစ္ဆိတတ္တာ သဗ္ဗဓမ္မေသု ဥပ္ပဇ္ဇနကဘာဝံ အာပန္နေန အနုပ္ပဇ္ဇနဘာဝံ အပနေတိ နာမ။ **သဗ္ဗတ္ထ** တိ ဧတေဿ ပန သဗ္ဗဋ္ဌာနတောတိ အယမတ္ထော န န သမ္ဘဝတိ။ တ္ထ-ကာရဥ္စဟိ ဘုမ္မတော အညတ္ထာပိ သဒ္ဒဝိဒူ ဣစ္ဆန္တီတိ။

သာနုသယဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပဇဟနဝါရဝဏ္ဏနာ

၁၃၂-၁၉၇. ပဇဟနဝါရေ ယေန ကာမရာဂါနုသယာဒယော သာဝသေသာ ပဟီယန္တိ, သော တေ ပဇဟတီတိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ ဝတ္တဗ္ဗော န ဟောတိ အပဇဟနသဗ္ဘာဝတ, တသ္မာ သန္နိဋ္ဌာနေ နိရဝသေသပ္ပဇဟနကောယေဝ ပဇဟတီတိ ဝုတ္တော, တသ္မာ ''ယော တ ပန မာနာနုသယံ ပဇဟတိ, သော ကာမရာဂါနုသယံ ပဇဟတီတိ? နော''တိ (ယမ. ၂.အနုသယယမက.၁၃၂) ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန သံသယပဒေန ပဟာနကရဏမတ္တမေဝ ပုစ္ဆတိ, န သန္နိဋ္ဌာနံ ကရောတိ, တသ္မာ ယထာဝိဇ္ဇမာနံ ပဟာနံ သန္ဓာယ ''ယော ကာမရာဂါနုသယံ ပဇဟတိ, သော မာနာနုသယံ ပဇဟတီတိ? တဒေကဋ္ဌံ ပဇဟတီ''တိ ဝုတ္တံ။ ပဋိလောမေ ပန ''နပ္ပဇဟတီ''တိ ပဇဟနာဘာဝေ ဧဝ သန္နိဋ္ဌာနပဒေန သံသယပဒေန စ ဝိနိစ္ဆိတော ပုစ္ဆိတော စ, တသ္မာ ယေသံ ပဇဟနံ နတ္ထိ နိရဝသေသဝသေန ပဇဟနကာနံ, တေ ဌပေတွာ အဝသေသာ အပ္ပဇဟနသဗ္ဘာဝေနေဝ နပ္ပဇဟန္တီတိ ဝုတ္တာ, န စ ယထာဝိဇ္ဇမာနေန ပဟာနေနေဝ ဝဇ္ဇိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာတိ။ ''အနာဂါမိမဂ္ဂသမင်္ဂိဉ္စ အဋ္ဌမကဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသာ ပုဂ္ဂလာ ကာမရာဂါနုသယဉ္စ နပ္ပဇဟန္တိ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယဉ္စ နပ္ပဇဟန္တီ''တိ (ယမ. ၂.အနုသယယမက.၁၆၅) ဧတ္ထ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ပုထုဇ္ဇနော ပဟာနပရိညာယ အဘာဝေန နပ္ပဇဟတိ, သေသာ တေသံ အနုသယာနံ ပဟီနတ္တာ''တိ (ယမ. အဋ္ဌ. အနုသယယမက ၁၃၂-၁၉၇) ဝုတ္တံ။

တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ကေသဉ္စိ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယော ကေသဉ္စိ ဥဘယန္တိ သေသာနံ တေသံ ပဟီနတာ အတ္ထိ, တထာပိ သောတာပန္နာဒီနံ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယဿ ပဟီနတာ ဥဘယာပဇဟနဿ ကာရဏံ န ဟောတီတိ တေသံ ပဟီနတ္တာ ''နပ္ပဇဟန္တီ''တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, အထ ပန ကာမရာဂါနုသယဉ္စ နပ္ပဇဟန္တီတိ ဣမံ သန္နိဋ္ဌာနေန တေသံ ပုဂ္ဂလာနံ သင်္ဂဟိတတာဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ န တတ္ထ ကာရဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ, ပုစ္ဆိတဿ ပန သံသယတ္ထဿ ကာရဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝံ သတိ ''သေသာ တေသံ အနုသယာနံ ပဟီနတ္တာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ? န ဝတ္တဗ္ဗံ ''ယော ကာမရာဂါနုသယံ နပ္ပဇဟတိ, သော ဒိဋ္ဌာနုသယံ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယံ နပ္ပဇဟတီ''တိ ပဋိက္ခိပိတွာ ပုစ္ဆိတေ သဒိသဝိသဇ္ဇနကေ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာနုသယေ သန္ဓာယ ကာရဏဿ ဝတ္တဗ္ဗတ္တာ, တသ္မာ **တေသံ အနုသယာနံ ပဟီနတ္တာ** တိ တေသံ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာနုသယာနံ ပဟီနတ္တာ တေ သံသယတ္ထသင်္ဂဟိတေ အနုသယေ နပ္ပဇဟန္တီတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ပဇဟနဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဟီနဝါရဝဏ္ဏနာ

၂၆၄-၂၇၄. ပဟီနဝါရေ **ဖလဋ္ဌဝသေနေဝ ဒေသနာ အာရဒ္ဓာ** တိ အနုလောမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပဋိလောမေ ဟိ ပုထုဇ္ဇနဝသေနပိ ဒေသနာ ဂဟိတာတိ။ ''ဖလဋ္ဌဝသေနာ''တိ စ သာဓာရဏဝစနေန မဂ္ဂသမင်္ဂီနံ အဂ္ဂဟိတတံ ဒီပေတိ။ အနုသယစ္ဆန္ဒပဋိပက္ခေကစိတ္တက္ခဏိကာနဥ္စဟိ မဂ္ဂသမင်္ဂီနံ န ကောစိ အနုသယော ဥပ္ပတ္တိရဟော, နာပိ အနုပ္ပတ္တိရဟတံ အာပာဒိတော, တသ္မာ တေ န အနုသယသာနုသယပဟီနဥပ္ပဇ္ဇနဝါရေသု ဂဟိတာတိ။

၂၇၅-၂၉၆. သြကာသတရေ သော သော အနုသယော အတ္တနော အတ္တနော သြကာသေ ဧဝ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတံ အာဟဒိ တော ပဟီနော, အနာဟဒိတော စ အပ္ပဟီနောတိ ပဟီနာပ္ပဟီနဝစနာနိ တဒေကကာသမေဝ ဒီပေန္တိ, တသ္မာ အနောကာ သေ တဒုဘယာဝတ္တဗ္ဗတာ ဝုတ္တာတိ။ **သာဓာရဏဋ္ဌာနေ တေန သဒ္ဓိံ ပဟီနော နာမ ဟောတီ** တိ တေန သဒ္ဓိံ သမာ နောကာသေ ပဟီနော နာမာတိ အတ္ထော, န သမာနကာလေ ပဟီနောတိ။

ပဟီနတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဓာတုတရဝဏ္ဏနာ

၃၃၂-၃၄၀. ဓာတုတရေ **သန္တာနံ အနုဂတာ ဟုတွာ သယန္တိ** တိ ယသ္မိံ သန္တာနေ အပ္ပဟီနာ, တံသန္တာနေ အပ္ပဟီနဘာ ဝေန အနုဂန္တွာ ဥပ္ပတ္တိအရဟဘာဝေန သယန္တီတိ အတ္ထော။ ဥပ္ပတ္တိရဟတာ ဧဝ ဟိ အနုရူပံ ကာရဏံ လဘိတွာ တ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဣဓာပိ ယုတ္တာတိ။ ဧတ္ထ စ န ကာမဓာတုအာဒီနိ ဆ ပဋိနိဿေဓဝစနာနိ ဓာတုဝိသေသနိဒ္ဒါရဏာနိ န ဟောန္တီတိ "န ကာမဓာတုယာ စုတဿ န ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿာ"တိအာဒိမှိ ဝုစ္စမာနေ ဣမံ နာမ ဥပပဇ္ဇန္ တဿာတိ န ဝိညာယေယျ, တသ္မာ တံမူလိကာသု ယောဇနာသု "န ကာမဓာတုယာ စုတဿ ကာမဓာတုံ ရူပဓာတုံ အရူပဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿာ"တိ ပဌမံ ယောဇေတွာ ပုန အနုက္ကမေန "န ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿာ"တိအာဒိကာ ယောဇနာ ကတာ။ ဧဝဥ္ဟိ န ကာမဓာတုအာဒိပဒေဟိ ယထာဝုတ္တဓာတုယောယေဝ ဂဟိတာ, န ကဥ္စီတိ ဝိညာယတိ။ ယထာ အနုသယတရေ "အနုသေန္တီတိ ပဒဿ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထော ဂဟိတော"တိ ဝုတ္တံ, တတ္ထာပိ ဥပ္ပဇ္ဇ မာနမေဝ သန္ဓာယ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဂဟေတုံ န သက္ကာ "ယဿ ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိ, တဿ ပဋိဃာနုသ ယော အနုသေတီတိ? အာမန္တာ"တိအာဒိဝစနတော။ အထာပိ အပ္ပဟီနတံ သန္ဓာယ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထော တတ္ထ ဂ ဟိတော, ဣဓာပိ သော န န ယုဇ္ဇတီတိ။ **ဘင္ဂါ** တိ ဘဥ္ဇိတဗ္ဗာ, ဒွိဓာ ကာတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ နနု န ကောစိ အနုသ ယော ယတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇန္တဿ အနုသေတိ နာနုသေတိ စာတိ ဒွိဓာ ကာတဗ္ဗာ, တတ္ထေဝ ကသ္မာ "ကတိ အနုသယာ ဘင္ဂါ? အနုသယာ ဘင္ဂါ နတ္ထီ"တိ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာနိ ကတာနိ။ န ဟိ ပကာရန္တရာဘာဝေ သံသယော ယုတ္တောတိ ? န န ယုတ္တော, "အနုသယာ ဘင္ဂါ နတ္ထီ"တိ အဝုတ္တေ ဘင္ဂါဘာဝဿ အဝိညာတတ္တာတိ။

ဓာတုတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနုသယယမကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. စိတ္တယမကံ

ဥဒ္ဒေသတရဝဏ္ဏနာ

၁-၆၂. စိတ္တယမကဝဏ္ဏနာယံ **အာဒိတော ဝ တယော သုဒ္ဓိကမဟာတရာ ဟောန္တီ** တိ ဣမေ တယော မဟာတရာ သရာကဒိကုသလာဒီဟိ မိဿကာ သုဒ္ဓိကာ စ, တေသု အာဒိတော သုဒ္ဓိကာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ မိဿကေသု စ ဧ ကေကသ္မိံ သရာကဒိမိဿကစိတ္တေ တယော တယော မဟာတရာ, တေ တတ္ထ တတ္ထ ပန ဝုတ္တေ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ တ **"သောဠသ ပုဂ္ဂလတရာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ, န နိရုန္ဓန္တံ ဝုတ္တေတိ။ "ယဿ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ န နိရုဇ္ဈတိ, တဿ သ စိတ္တံ နိရုဇ္ဈိဿတိ နုပ္ပဇ္ဇိဿတီ"တိအာဒိနာ ဥပ္ပာဒနိရောဓာနံ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတကာလာနဥ္စ သံသဂ္ဂဝသေန ဧကေကာယ ပုစ္ဆာယ ပဝတ္တတ္တာ **"ဥပ္ပာဒနိရောဓကာလသမ္ဘေဒတရော"** တိ ဝုတ္တော။ ဧဝံ သေသာနမ္ပိ တရာနံ တံ တံနာမတာ ပာဠိအနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဥဒ္ဒေသတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဒ္ဒေသတရဝဏ္ဏနာ

၆၃. တထာရူပဿေဝ **ခီဏာသဝဿ စိတ္တံ သန္ဓာယာ**တိ ဣဒံ ဥပ္ပာဒက္ခဏသမင်္ဂိပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂိမှိ ပုဂ္ဂလေ အဓိပ္ပေတေ တဿ စိတ္တံ အဓိပ္ပေတမေဝ ဟောတီတိ ကတွာ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အရဟတော ပစ္ဆိမစိတ္တမ္ပီ**တိ နုပ္ပဇ္ဇတိ နိရုဇ္ဈတီတိ ဧဝံပကာရံ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂိမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၆၅-၈၂. ဥပ္ပာဒတရဿ ဒုတိယပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနေ **စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, နိရောဓသမာပန္နာနံ, အသညသတ္တာနံ တေသံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ, နော စ တေသံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ**တိ ဧတ္ထ “စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ တေသံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ”တိ ဧတဿ “သဗ္ဗေသံ စိတ္တံ ခဏပစ္စုပ္ပန္နမေဝ ဟုတွာ ဥပ္ပာဒက္ခဏံ အတီတတ္တာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ နာမာ”တိ အတ္ထော ဝုတ္တော။ **စိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ တေသံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ စေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စာ**တိ ဧတဿပိ ဥပ္ပာဒံ ပတ္တတ္တာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ, အနတီတတ္တာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမာတိ ဒွယမေတံ ဧဝံ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ န ဟိ ခဏပစ္စုပ္ပန္နေ “ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ”တိ အတီတဝေါဟာရော အတ္ထိ။ ယဒိ သိယာ, **ယံ တ ပန စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ, တံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ**တိ ဧတ္ထ “နော”တိ အဝတွာ ဝိဘဇိတဗ္ဗံ သိယာ။ တထာ **“ယံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ”**တိ ဧတ္ထ စ “နော”တိ အဝတွာ “အာမန္တာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ **“စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ”**တိ ပန ဘိဇ္ဇမာနစိတ္တသမင်္ဂီ ပုဂ္ဂလော ဝုတ္တော, တဿ အတီတံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ, န စ ကိဉ္စိ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **စိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ**တိ စ ဥပ္ပဇ္ဇမာနစိတ္တသမင်္ဂီ ပုဂ္ဂလော ဝုတ္တော, တဿပိ အတီတံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ, တံ ပန စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ စိတ္တန္တိ ဟိ သာမညဝစနံ ဧကသ္မိံ အနေကသ္မိဉ္စ ယထာဂဟိတဝိသေသေ တိဋ္ဌတီတိ။ **“ယဿ တ ပန စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တဿ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ”**တိ ဧတ္ထ **ယဿ တ ပန စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ**တိ ဧတေန သန္နိဋ္ဌာနေန ဂဟိတပုဂ္ဂလဿေဝ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေတိ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ သန္နိဋ္ဌာနဝသေန နိယမော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဥပ္ပန္နုပ္ပဇ္ဇမာနတာရော နိရုဒ္ဓနိရုဇ္ဈမာနတာရော စ ပုဂ္ဂလတာရာဒီသု တီသုပိ နိန္နာနာကရဏာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ စ။ တတ္ထ ပုဂ္ဂလတာရေ အဝိသေသေန ယံ ကိဉ္စိ တာဒိသံ ပုဂ္ဂလံ သန္ဓာယ **“ဥပ္ပန္နံ ဥပ္ပဇ္ဇမာန”**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ, ဓမ္မတာရေ စိတ္တမေဝ, ပုဂ္ဂလဓမ္မတာရေ ပုဂ္ဂလံ စိတ္တဉ္စာတိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၈၃. အတိက္ကန္တကာလတာရေ ဣမဿ ပုဂ္ဂလတရတ္တာ ပုဂ္ဂလော ပုစ္ဆိတောတိ ပုဂ္ဂလဿေဝ ဝိဿဇ္ဇနေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ယထာ **ယဿ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ**တိ ဧတေန န ကောစိ ပုဂ္ဂလော န ဂဟိတော, ဧဝံ **ယဿ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ခဏံ ခဏံ ဝီတိက္ကန္တံ အတိက္ကန္တကာလ**န္တိ ဧတေန သန္နိဋ္ဌာနေန န ကောစိ န ဂဟိတော။ န ဟိ သော ပုဂ္ဂလော အတ္ထိ, ယဿ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒက္ခဏံ အတီတံ နတ္ထိ, တေ စ ပန နိရုဇ္ဈမာနက္ခဏာတီတစိတ္တာ န န ဟောန္တီတိ ပဌမော ပဉှော “အာမန္တာ”တိ ဝိဿဇ္ဇိတဗ္ဗော သိယာ, တထာ ဒုတိယတတိယာ။ စတုတ္ထော ပန “ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ တေသံ စိတ္တံ ဘင်္ဂက္ခဏံ အဝီတိက္ကန္တံ, နော စ တေသံ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒက္ခဏံ အဝီတိက္ကန္တံ, ဣတရေသံ စိတ္တံ ဘင်္ဂက္ခဏဉ္စ အဝီတိက္ကန္တံ ဥပ္ပာဒက္ခဏဉ္စ အဝီတိက္ကန္တ”န္တိ ဝိဿဇ္ဇိတဗ္ဗော ဘဝေယျ, တထာ အဝိဿဇ္ဇေတွာ ကသ္မာ သဗ္ဗတ္ထ စိတ္တမေဝ ဝိဘတ္တန္တိ? စိတ္တဝသေန ပုဂ္ဂလဝဝတ္ထာနတော။ ခဏဿ ဟိ ဝီတိက္ကန္တတာယ အတိက္ကန္တကာလတာဝစနေန ဝတ္တမာနဿ စ စိတ္တဿ ဝသေန ပုဂ္ဂလော ဥပ္ပာဒက္ခဏာတီတစိတ္တော ဝုတ္တော အတီတဿ စ, တတ္ထ ပုရိမဿ စိတ္တံ န ဘင်္ဂက္ခဏံ ဝီတိက္ကန္တံ ပစ္ဆိမဿ ဝီတိက္ကန္တန္တိ ဧဝမာဒိကော ပုဂ္ဂလဝိဘာဂေါ ယဿ စိတ္တဿ ဝသေန ပုဂ္ဂလဝဝတ္ထာနံ ဟောတိ, တဿ စိတ္တဿ တံတံခဏဝီတိက္ကမာဝီတိက္ကမဒဿနဝသေန ဒဿိတော ဟောတီတိ သဗ္ဗဝိဿဇ္ဇနေသု စိတ္တမေဝ ဝိဘတ္တံ။ အထ တ နယိဓ ဓမ္မမတ္တဝိသိဋ္ဌော ပုဂ္ဂလော ပုစ္ဆိတော, အထ ခော ပုဂ္ဂလဝိသိဋ္ဌံ စိတ္တံ, တသ္မာ စိတ္တမေဝ ဝိဿဇ္ဇိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယဒိပိ ပုဂ္ဂလပ္ပဓာနာ ပုစ္ဆာ, အထာပိ စိတ္တပ္ပဓာနာ, ဥဘယထာပိ ဒုတိယပုစ္ဆာယ “အာမန္တာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တထာ ပန အဝတွာ နိရောဓက္ခဏဝီတိက္ကမေန အတိက္ကန္တကာလတာ န ဥပ္ပာဒက္ခဏဝီတိက္ကမေန အတိက္ကန္တကာလတာ ဝိယ ဝတ္တမာနဿ အတ္ထီတိ ဒဿနတ္ထံ **“အတီတံ စိတ္တ”**န္တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ယဿ စိတ္တံ န ဥပ္ပဇ္ဇမာန**န္တိ ဧတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ခဏံ ခဏံ ဝီတိက္ကန္တံ အတိက္ကန္တကာလံ ယဿ စိတ္တံ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ သေ နယော **“န နိရုဇ္ဈမာန”**န္တိ ဧတ္ထာပိ။

၁၁၄-၁၁၆. မိဿကတာရေသု **ယဿ သရာဂံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ န နိရုဇ္ဈတိ, တဿ စိတ္တံ နိရုဇ္ဈိဿတိ နုပ္ပဇ္ဇိဿတီ**တိ ပုစ္ဆာ, **နော**တိ ဝိဿဇ္ဇနဉ္စ အဋ္ဌကထာယံ ဒဿိတံ။ ပါဠိယံ ပန “ယဿ သရာဂံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ န နိရုဇ္ဈတိ, တဿ သရာဂံ စိတ္တံ နိရုဇ္ဈိဿတိ နုပ္ပဇ္ဇိဿတီ”တိ မာတိကာဋ္ဌပနာယံ ဝုတ္တတ္တာ ဝိဿဇ္ဇနေပိ

တထေဝ သန္နိဋ္ဌာနသံသယတ္တေသု သရာဂါဒိမိဿကစိတ္တဝသေနေဝ ပုစ္ဆာ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာတိ ''သရာဂပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ သရာဂံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ န နိရုဇ္ဈတိ နိရုဇ္ဈိဿတိ နုပ္ပဇ္ဇိဿတိ, ဣတရေသံ သရာဂစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ သရာဂံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ န နိရုဇ္ဈတိ နိရုဇ္ဈိဿတိ စေဝ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ စာ''တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ယေဘုယ္ယေန သုဒ္ဓိကတရသဒိသမေဝ ဝိဿဇ္ဇနံ ကာတဗ္ဗန္တိ ကတ္တတ သံခိတ္တန္တိ ဝိညာယတိ။

နိဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စိတ္တယမကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဓမ္မယမကံ

၁. ပဏ္ဏတ္တိဝါရော

ဥဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ

၁-၁၆. ဓမ္မယမကဝဏ္ဏနာယံ **ကုသလာဒိဓမ္မာနံ မာတိကံ ဌပေတွာ** တိ ယထာ မူလယမကေ ကုသလာဒိဓမ္မာ ဒေသိတာ, ယထာ စ ခန္ဓယမကာဒီသု ''ပဉ္စက္ခန္ဓာ''တိအာဒိနာ အညထာ သင်္ဂဟေတွာ ဒေသိတာ, တထာ အဒေသေတွာ ယာ ကုသလာဒီနံ ဓမ္မာနံ ''ကုသလာကုသလာ ဓမ္မာ''တိအာဒိကာ မာတိကာ, တံ ဣဓ အာဒိမှိ ဌပေတွာ ဒေသိတဿာတိ အတ္ထော။

ဥဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပဝတ္တိဝါရဝဏ္ဏနာ

၃၃-၃၄. ''ယဿ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တဿ အဗျာကတာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ'' တိ ဧတဿ ဝိဿဇ္ဇနေ **''အဗျာကတာ စာတိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဝသေန ဝုတ္တ''** န္တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ, ဣမသ္မိံ ပန ပဉ္စဝေါကာရေ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာဒိရူပဥ္စ လဗ္ဘတိ, တံ ပန ပဋိလောမတရဿ ဝိဿဇ္ဇနေ **သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, အာရုပ္ပေ အကုသလာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ ကုသလာ စ ဓမ္မာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အဗျာကတာ စ ဓမ္မာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ**တိ ဧတ္ထ ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမ္ပိ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာဒိရူပံ အဂ္ဂဟေတွာ ''အဗျာကတာ စ ဓမ္မာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပမေဝ ဣဓာဓိပ္ပေတံ။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာဒိရူပေ န ဝိဓာနံ, နာပိ ပဋိသေဓောတိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တထာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပမေဝ သန္ဓာယ ''ယဿ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တဿ အဗျာကတာ ဓမ္မာ နိရုဇ္ဈန္တီတိ? နော''တိ (ယမ. ၃.ဓမ္မယမက.၁၆၃) ဝုတ္တန္တိ။ တံ ပနေတံ ဧဝံ န သက္ကာ ဝတ္တုံ၊ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပာဒီနမ္ပိ ဥပ္ပါဒဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ စ နိရောဓဿ ဧဝမာဒီဟိ ဧဝ ဟဋ္ဌီဟိ ပဋိသေဓိတတ္တာ။

ယေ စ ဝဒန္တိ ''ယထာ ပဋိသမ္ဘိဒာမဂ္ဂေ နိရောဓကထာယံ 'သောတာပတ္တိမဂ္ဂက္ခဏေ ဇာတာ ဓမ္မာ ဌပေတွာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ သဗ္ဗေပိ ဝိရာဂါ စေဝ ဟောန္တိ ဝိရာဂါရမ္မဏာ ဝိရာဂဂေါစရာ ဝိရာဂသမုဒါဂတာ ဝိရာဂပတိဋ္ဌာ'တိအာဒီသု 'ဌပေတွာ ရူပ'န္တိ အဝတွာ စိတ္တပဋိဗဒ္ဓတ္တာ စိတ္တဇရူပါနံ 'ဌပေတွာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပ'န္တိ ဝုတ္တံ, ဧဝမိဓာပိ စိတ္တပဋိဗဒ္ဓတ္တာ စိတ္တဇရူပမေဝ ကထိတ''န္တိ, တဉ္စ တထာ န ဟောတိ။ ယေသဉ္ဟိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ သဟဇာတပစ္စယော ဟောတိ, ယေသု စ ဝိရာဂါဒိအာသင်္ကာ ဟောတိ, တေ သောတာပတ္တိမဂ္ဂသဟဇာတာ ဓမ္မာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂက္ခဏေ ဇာတာ ဓမ္မာတိ တတ္ထ ဝုတ္တာ။ **သောတာပတ္တိမဂ္ဂက္ခဏေ ဇာတာ** တိ ဟိ ဝစနံ မဂ္ဂေ ဇာတတံ ဒီပေတိ, န စ ကမ္မဇာဒီနိ အမဂ္ဂေ ဇာယမာနာနိ မဂ္ဂက္ခဏေ ဇာတတေဟာရံ အရဟန္တိ တေသံ တဿ သောတာပတ္တိမဂ္ဂက္ခဏေ သဟဇာတပစ္စယတ္တာဘာဝတော, တသ္မာ မဂ္ဂက္ခဏေ တံသဟဇာတဓမ္မေသု ဌပေတဗ္ဗံ ဌပေတုံ ''ဌပေတွာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပ''န္တိ ဝုတ္တံ, ဣဓ ပန ကုသလာဒိဓမ္မာ ယဿ ယတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ နိရုဇ္ဈန္တိ စ, တဿ ပုဂ္ဂလဿ တသ္မိဉ္စ ဩကာသေ အဗျာကတဓမ္မာနံ ဥပ္ပါဒနိရောဓာနံ ကုသလာဒိပဋိဗဒ္ဓတာ အပ္ပ

ပ္ပဋိဗဒ္ဓတာ စ အာမဋ္ဌာ, န စ ကမ္မဇာဒိရူပံ အဇ္ဈာကတံ န ဟောတိ, တသ္မာ သန္နိဋ္ဌာနေန ဂဟိတဿ ပုဂ္ဂလဿ သြ ကာသေ တ ဥပ္ပာဒနိရောဓေသု ဝိဇ္ဇမာနေသု အဇ္ဈာကတာနံ တေ ဝေဒိတဗ္ဗာ, အဝိဇ္ဇမာနေသု စ ပဋိသေဓေတဗ္ဗာ, န စ အစိတ္တပဋိဗဒ္ဓာ အဇ္ဈာကတာတိ ဌေတ္တ န ဂဟိတာတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ နိရောဓသမာပန္နာနံ အသညသတ္တာနဉ္စ ဥပ္ပာဒနိရောဓဝစနတောတိ။

စတုတ္ထပဉ္ဟေ **ပဝတ္တေ အကုသလာဗျာကတစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ** တိ ဣဒံ ''ယဿ တ ပန အဇ္ဈာက တာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ''တိ ဧတေန သန္နိဋ္ဌာနေန ဂဟိတေသု ပဉ္စဝေါကာရေ အကုသလာဗျာကတစိတ္တာနံ စတုဝေ ကာရေ စ အဗျာကတစိတ္တဿေဝ ဥပ္ပာဒက္ခဏသမင်္ဂိနော သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ သန္နိဋ္ဌာနဝသေန ဝိ သေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၇၉. **''ကောဝဇ္ဇနေန ၁၆၆ ဥပ္ပန္နဿာ''** တိ ဝုတ္တံ, နာနာဝဇ္ဇနေနပိ ပန တတော ပုရိမတရဇဝနဝီထိသု ဥပ္ပန္န ဿ ''ဥပ္ပာဒက္ခဏေ တေသံ အကုသလာ ဓမ္မာ နုပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ, နော စ တေသံ ကုသလာ ဓမ္မာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ''တိ ဣဒံ လက္ခဏံ လဗ္ဘတေဝ, တသ္မာ ဧတေန လက္ခဏေန သမာနလက္ခဏံ သဗ္ဗံ **ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဂ္ဂ မဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ, တဿ စိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ**တိ ဧတေနေဝ ကုသလာနာဂတဘာဝပရိယောသာနေန တာယ ဧဝ သမာနလက္ခဏတာယ ဒီပိတံ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သေ နယော အကုသလာတီတဘာဝဿ အဗျာကတာတီ တဘာဝဿ စ အာဒိမ္ဟိ **''ဒုတိယေ အကုသလေ''**တိ, **''ဒုတိယေ စိတ္တေ''** တိ စ ဝုတ္တဋ္ဌာနေ။ ယထာ ဟိ ဘာဝနာတ ရေ ဘာဝနာပဟာနာနံ ပရိယောသာနေန အဂ္ဂမဂ္ဂေန တတော ပုရိမတရာနိပိ ဘာဝနာပဟာနာနိ ဒဿိတာနိ ဟောန္တိ, ဧဝ မိဓာပိ တံ တံ တေန တေန အာဒိနာ အန္တေန စ ဒဿိတန္တိ။

၁၀၀. ပဉ္စဝေါကာရေ အကုသလာနံ ဘင်္ဂက္ခဏေ တေသံ အကုသလာ စ ဓမ္မာ နိရုဇ္ဈန္တိ အဗျာကတာ စ ဓမ္မ မာ နိရုဇ္ဈန္တီတိ ဝစနေန ပဋိသန္ဓိစိတ္တတော သောဠသမံ, တတော ပရမ္ပိ တ ဘဝနိကန္တိစိတ္တံ ဟောတိ, န တတော သြရန္တိ ဝိညာယတီတိ။

ပဝတ္တိဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဓမ္မယမကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဣန္ဒြိယယမကံ

၁. ပဏ္ဏတ္တိဝါရော

ဥဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ

၁. ဣန္ဒြိယယမကေ ဝိဘင်္ဂေ ဝိယ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ မနိန္ဒြိယာနန္တရံ အနိဒ္ဒိသိတွာ ပုရိသိန္ဒြိယာနန္တရံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ ''တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဣန္ဒြိယာနိ။ ကတမာနိ တီဏိ? ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပုရိသိန္ဒြိယံ ဇီဝိတိန္ဒြိယ''န္တိ (သံ. နိ. ၅.၄၉၂) သုတ္တေ ဒေသိတက္ကမေန။ ပဝတ္တိဝါရေ ဟိ ဧကန္တံ ပဝတ္တိယံ ဧဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ သုခိန္ဒြိယာဒီနံ ကမ္မဇာနံ အကမ္မဇာန ဉ္စ အနုပာလကံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ စုတိပဋိသန္ဓီသု စ ပဝတ္တမာနာနံ ကမ္မဇာနန္တိ တံမူလကာနိ ယမကာနိ စုတိပဋိသန္ဓိပဝတ္တိဝ သေန ဝတ္တဗ္ဗာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ စက္ခုန္ဒြိယာဒီသု ပန ပုရိသိန္ဒြိယာဝသာနေသု ယံ မူလကမေဝ န ဟောတိ မနိန္ဒြိ ယံ, တံ ဌပေတွာ အဝသေသမူလကာနိ စုတိဥပပတ္တိဝသေနေဝ ဝတ္တဗ္ဗာနိ အာယတနယမကေ ဝိယ, တသ္မာ ဇီဝိတိန္ဒြိ ရိယံ တေသံ မဇ္ဈေ အနုဒ္ဒိသိတွာ အန္တေ ဥဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ။

ဥဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ

၉၄. ဣတ္ထိ ဣတ္ထိန္ဒြိယ န္တိ ဧတ္ထ ယသ္မာ ဣတ္ထီတိ ကောစိ သဘာဝေါ နတ္ထိ, န စ ရူပာဒိဓမ္မေ ဥပာဒါယ
ဣတ္ထိဂ္ဂဟဏံ န ဟောတိ, တသ္မာ ဣတ္ထိဂ္ဂဟဏဿ အဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ဝိဇ္ဇမာနမိဝ ဂဟေတ္ဝာ ပဝတ္တိတော တထာဂ
ဟိတဿ ဝသေန “နတ္ထိ”တိ အဝတ္ဝာ “နော”တိ ဝုတ္တံ။ သုခဿ စ ဘေဒံ ကတ္ဝာ “သုခံ သောမနဿ”န္တိ, ဒု
က္ခဿ စ “ဒုက္ခံ ဒောမနဿ”န္တိ ဝစနေနေဝ သောမနဿတော အညာ သုခာ ဝေဒနာ သုခံ, ဒောမနဿတော စ
အညာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ဒုက္ခန္တိ အယံ ဝိသေသော ဂဟိတောယေဝါတိ **“သုခံ သုခိန္ဒြိယံ ဒုက္ခံ ဒုက္ခိန္ဒြိယ”** န္တိ ဧတ္
ထ “အာမန္တာ”တိ ဝုတ္တံ။

၁၄၀. သုခိန္ဒြိယတရေ **စက္ခု ဣန္ဒြိယ** န္တိ ဧတ္ထ ဒိဗ္ဗစက္ခုပညာစက္ခူနိ ပညိန္ဒြိယာနိ ဟောန္တီတိ “အာမန္
တာ”တိ ဝုတ္တံ။ **အဝသေသံ သောတ**န္တိ တဏှာသောတမေဝါဟ။

နိဒ္ဒေသဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂.ပဝတ္တိဝါရဝဏ္ဏနာ

၁၈၆. ပဝတ္တိတရေ “ဆယိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဣန္ဒြိယာနိ။ ကတမာနိ ဆ? စက္ခုန္ဒြိယံ။ပေ။ ကာယိန္ဒြိယံ မနိန္ဒြိ
ယ”န္တိ (သံ. နိ. ၅.၄၉၅) သုတ္တေ ဝုတ္တနယေန ဣဓ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ မနိန္ဒြိယံ စုတိပဋိသန္ဓိပဝတ္တီသု ပဝတ္တမာနေဟိ
ကမ္မဇာကမ္မဇေဟိ သဗ္ဗေဟိပိ ယောဂံ ဂစ္ဆတိ, န စ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဝိယ အညမ္မေနိဿယေန ဂဟေတဗ္ဗံ, ပုဗ္ဗင်္ဂမတ္
တာဝ ပဓာနံ, တသ္မာ ကူဋံ ဝိယ ကေဟာနသီနံ သဗ္ဗိန္ဒြိယာနံ သမောသရဏဋ္ဌာနံ အန္တေ ဌပေတ္ဝာ ယောဇိတံ။ ဇီဝိတိန္
ဒြိယာဒိမူလကေသု ပဝတ္တိဉ္စ ဂဟေတ္ဝာ ဂတေသု “ယဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ သုခိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ
တိ? သဗ္ဗေသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, ပဝတ္တေ သုခိန္ဒြိယဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ တေသံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပ္
ပဇ္ဇတိ, နော စ တေသံ သုခိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သုခိန္ဒြိယသမ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ တေသံ ဇီဝိတိန္ဒြိ
ယဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခိန္ဒြိယဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိအာဒိနာ သုခဒုက္ခဒောမနဿိန္ဒြိယေဟိ လောကုတ္တရိန္ဒြိယေဟိ စ
ယောဇနာ လဗ္ဘတိ, တထာ “ယဿ သုခိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ ဒုက္ခိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? နော”တိအာဒိနာ တံ
မူလကာ စ နယာ။ တေဟိ ပန ပဝတ္တိယံယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေဟိ ယောဇနာ တံမူလကာ စ စုတိပဋိသန္ဓိပဝတ္တီသု ပဝတ္တမာ
နေဟိ သောမနဿိန္ဒြိယာဒီဟိ ယောဇနာယ ဇီဝိတိန္ဒြိယမူလကေဟိ စ နယေဟိ ဟာကဍ္ဍာယေဝါတိ ကတ္ဝာ န ဝုတ္တာ
တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

“သစက္ခုကာနံ ဝိနာ သောမနဿေနာတိ ဥပေက္ခာသဟဂတာနံ စတုန္နံ မဟာဝိပာကပဋိသန္ဓီနံ ဝသေန ဝုတ္တ” န္
တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ, တံ သောမနဿဝိရဟိတသစက္ခုကပဋိသန္ဓိနိဒဿနဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ န ဟိ “စတုန္
နံယေဝါ”တိ နိယမော ကတော, တေန တံသမာနလက္ခဏာ ပရိတ္တဝိပာကရူပါဝစရပဋိသန္ဓိယောပိ ဒဿိတာ ဟောန္တိ။
တတ္ထ ကာမာဝစရေသု သောမနဿပဋိသန္ဓိသမာနတာယ မဟာဝိပာကေဟိ စတူဟိ နိဒဿနံ ကတံ, တေန ယထာ သ
သောမနဿပဋိသန္ဓိကာ အစက္ခုကာ န ဟောန္တိ, ဧဝံ ဣတရမဟာဝိပာကပဋိသန္ဓိကာပီတိ အယမတ္ထော ဒဿိတော
ဟောတိ။ ဂဗ္ဘသေယျကာနဉ္စ အနုပ္ပန္နေသု စက္ခာဒီသု စဝန္တာနံ အဟေတုကပဋိသန္ဓိကတာ သဟေတုကပဋိသန္ဓိ
ကာနံ ကာမာဝစရာနံ နိယမတော သစက္ခုကာဒိဘာဝဒဿနေန ဒဿိတာ ဟောတိ။ ဂဗ္ဘသေယျကေပိ ဟိ သန္ဓာယ
“ယဿ တ ပန သောမနဿိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ စက္ခုန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? အာမန္တာ”တိ ဣဓ ဝစနံ ယထာ
ယုဇ္ဇတိ, တထာ အာယတနယမကေ ဒဿိတံ။ န ဟိ သန္နိဋ္ဌာနေန သင်္ဂဟိတာနံ ဂဗ္ဘသေယျကာနံ ဝဇ္ဇနေ ကာရဏံ
အတ္ထိ, “ဣတ္ထီနံ အဃာနကာနံ ဥပပဇ္ဇန္တီန”န္တိအာဒီသု (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက.၁၈၇) စ တေ ဧဝ ဝုတ္တာတိ။

ဥပေက္ခာယ အစက္ခုကာနန္တိ အဟေတုကပဋိသန္ဓိဝသေန ဝုတ္တ န္တိ ဧတ္ထ စ ကာမာဝစရေ သောပေက္ခအစက္ခု
ကပဋိသန္ဓိယာ တံသမာနလက္ခဏံ အရူပပဋိသန္ဓိဉ္စ နိဒဿေတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကေသုစိ ပန ပေါတ္ထကေသု “အဟေတု
ကာရူပပဋိသန္ဓိဝသေနာ”တိ ပါဌော ဒိဿတိ, သော ဧဝ သေယျော။

“တတ္ထ ဟိ ဧကန္တေနေဝ သဒ္ဓါသတိပညာယော နတ္ထိ, သမာဓိဝီရိယာနိ ပန ဣန္ဒြိယပ္ပတ္တာနိ န ဟောန္တီ” တိ
ဝုတ္တံ, ယဒိ ပန သမာဓိဝီရိယာနိ သန္တိ, “ဣန္ဒြိယပ္ပတ္တာနိ န ဟောန္တီ”တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ “သမာဓိ သမာဓိန္ဒြိ
ယန္တိ? အာမန္တာ”တိ (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက.၁၁၃) “ဝီရိယံ ဝီရိယိန္ဒြိယန္တိ? အာမန္တာ”တိ (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယ

ယမက.၁၁၁) ဝစနတော။ အဟေတုကပဋိသန္ဓိစိတ္တေ စ ယထာ သမာဓိလေသော ကေဂ္ဂတာ အတ္ထိ, န ဧဝံ ဝီရိယလေသော အတ္ထိ, တသ္မာ ဧဝမေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ “တတ္ထ ဟိ ကေန္ဒေနေဝ သဒ္ဓာဝီရိယသတိပညာယော နတ္ထိ, ကေဂ္ဂတာ ပန သမာဓိလေသော ဧဝ ဟောတီ”တိ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော သိယာ – ယထာ အညေသု ကေသုစိ အဟေတုကစိတ္တေသု သမာဓိဝီရိယာနိ ဟောန္တိ ဣန္ဒြိယပ္ပတ္တာနိ စ, ဧဝမိဓ သမာဓိဝီရိယာနိ ဣန္ဒြိယပ္ပတ္တာနိ န ဟောန္တီတိ။ သမာဓိဝီရိယိန္ဒြိယာနမေဝ အဘာဝံ ဒသ္သေန္တော အဟေတုကန္တရတော ဝိသေသေတိ ။ တတ္ထ “သမာဓိဝီရိယာနိ ပန န ဟောန္တိ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ “ဣန္ဒြိယပ္ပတ္တာနီ”တိ သမာဓိလေသဿ သမာဓိန္ဒြိယဘာဝံ အပ္ပတ္တဿ သဗ္ဘာဝတော ဝုတ္တံ, န ဝီရိယလေသဿ။ ဝိသေသနဉ္စ ဟိ ဝိသေသိတဗ္ဗေ ပဝတ္တတိ။ ယေသု ပန ဟေတ္ထကေသု “တတ္ထ ကေန္ဒေနေဝ သဒ္ဓာဝီရိယသတိပညာယော နတ္ထီ”တိ ဟဉ္စော, သော ဧဝ သုန္ဒရတရော။

ယာဝ စက္ခုန္ဒြိယံ နုပ္ပဇ္ဇတိ, တာဝ ဂဗ္ဘဂတာနံ အစက္ခုကာနံ ဘာဝေ အတ္ထီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေနာဟ **“သဟေတုကာနံ အစက္ခုကာနန္တိ ဂဗ္ဘသေယ္ယကဝသေန စေဝ အရူပီဝသေန စ ဝုတ္တ”** န္တိ။ ဂဗ္ဘသေယ္ယကာပိ ပန အဝသ္သံ ဥပ္ပဇ္ဇနကစက္ခုကာ န လဗ္ဘန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **သစက္ခုကာနံ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနန္တိ ကာမဓာတုယံ ဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိကာနံ ဝသေန ဝုတ္တ**န္တိ ဣဓာပိ အဟေတုကပဋိသန္ဓိကာ စ အစက္ခုကာ လဗ္ဘန္တေဝ။ ဣတ္ထိပုရိသိန္ဒြိယသန္တာနာနမ္ပိ ဥပပတ္တိဝသေန ဥပ္ပာဒေ, စုတိဝသေန နိရောဓေ ဗာဟုလ္လဝသေန ဒဿိတော။ ကအာစိ ဟိ တေသံ ပဌမကပ္ပိကာဒီနံ ဝိယ ပဝတ္တိယမ္ပိ ဥပ္ပာဒနိရောဓာ ဟောန္တီတိ။ တေ့ ပုရိသိန္ဒြိယာဝသာနေသု ဣန္ဒြိယမူလယမကေသု ပဌမပုစ္ဆာသု သန္နိဋ္ဌာနေပိ ဂဟိတေပိ ဥပပတ္တိစုတိဝသေန ဂစ္ဆန္တေပိ စက္ခုန္ဒြိယာဒီပိ နိယမိတတ္တာ ဇီဝိတိန္ဒြိယာဒီနံ ပဝတ္တိဝသေနပိ လဗ္ဘမာနာနံ ဥပပတ္တိစုတိဝသေနေဝ ဒုတိယပုစ္ဆာသု သန္နိဋ္ဌာနေပိ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၉၀. ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ စက္ခုန္ဒြိယာဒိသမာနဂတိကံ စုတိပဋိသန္ဓိဝသေနေဝ ဂစ္ဆတိ သန္တာနုပ္ပတ္တိနိရောဓဒဿနတောတိ အာဟ **“ပဝတ္တေ သောမနဿဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေတိ အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ”**န္တိ။ **ဧတေသဉ္စေဝ အညေသဥ္စ ပဉ္စိန္ဒြိယာနံ ယထာလာဘဝသေနာ**တိ ဧတ္ထ ဧတေသံ ဇီဝိတိန္ဒြိယာဒီနံ စုတိပဋိသန္ဓိပဝတ္တေသု, အညေသဉ္စ စက္ခုန္ဒြိယာဒီနံ စုတိပဋိသန္ဓိသူတိ ဧဝံ ယထာလာဘော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အယံ ပန ဆေဒေယေတ**တိ ဧတ္ထ တဿ တဿ ပရိပုဏ္ဏပဉ္ဟဿ တသ္မိံ တသ္မိံ သရူပဒဿနေန ဝိဿဇ္ဇနေ ဝိဿဇ္ဇိတေ ပစ္ဆိမကောဋ္ဌာသဿ ဆေဒအောတိ နာမံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယဿ တ ပန သောမနဿိန္ဒြိယံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ န ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? ဝိနာ သောမနဿေန ဥပပဇ္ဇန္တာနံ ပဝတ္တေ သောမနဿဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ တေသံ သောမနဿိန္ဒြိယံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, နော စ တေသံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ န ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဧတ္ထ “နိရောဓသမာပန္နာနံ အသညသတ္တာန”န္တိ အဝစနံ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဿ စက္ခုန္ဒြိယာဒိသမာနဂတိကတံ ဒီပေတိ။ တဿ ဟိ ဥပပတ္တိယံယေဝ ဥပ္ပာဒော ဝတ္တဗ္ဗောတိ။ “ဝိနာ သောမနဿေန ဥပပဇ္ဇန္တာန”န္တိ ဧတ္ထ အသညသတ္တေ သင်္ဂဟေတွာတ ပဝတ္တိဝသေန တေ စ နိရောဓသမာပန္နာ စ န ဝုတ္တာ, အနုပ္ပာဒောပိ ပနေတဿ စုတိဥပပတ္တိသ္မေဝ ဝတ္တဗ္ဗော, န ပဝတ္တေတိ။ ပစ္ဆိမကောဋ္ဌာသေပိ “သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ တေသံ သောမနဿိန္ဒြိယဉ္စ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဇီဝိတိန္ဒြိယဉ္စ န ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဧဝံ “သဗ္ဗေသံ စဝန္တာန”န္တိ ဧတ္ထေဝ အသညသတ္တေ သင်္ဂဏှိတွာတ ပဝတ္တိဝသေန တေ စ နိရောဓသမာပန္နာ န စ ဝုတ္တာ။ ယဿယတ္ထကေ စ နိရောဓသမာပန္နာ န ဒဿေတဗ္ဗာ န ဂဟေတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ န ဟိ “နိရောဓသမာပန္နာန”န္တိ ဝစနံ “အသညသတ္တာန”န္တိ ဝစနံ ဝိယ ဩကာသဒီပကံ, နာပိ “ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ, သဗ္ဗေသံ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ”တိအာဒိဝစနံ ဝိယ သောမနဿိန္ဒြိယာဒီနံ အနုပ္ပာဒက္ခဏဒီပကံ, အထ ခော ပုဂ္ဂလဒီပကမေတတိ။

အတီတကာလဘေဒေ **သုဒ္ဓာဝါသာနံ ဥပပတ္တိစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ တေသံ တတ္ထ သောမနဿိန္ဒြိယဉ္စ န ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ ဇီဝိတိန္ဒြိယဉ္စ န ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ**တိ ဧတ္ထ “ဥပပတ္တိစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ”တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, နနု “သုဒ္ဓာဝါသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ, အသညသတ္တာနံ တေသံ တတ္ထ သောမနဿိန္ဒြိယဉ္စ န ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ မနိန္ဒြိယဉ္စ န ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ”တိ (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက.၂၇၇) ဧတ္ထ ဝိယ “ဥပပဇ္ဇန္တာန”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ? န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ယထာ ဟိ သောမနဿမနိန္ဒြိယာနံ ဝသေန ဥပပဇ္ဇန္တာ ပုဂ္ဂလာ ဥပပတ္တိစိတ္တသမင်္ဂိနော ဟောန္တိ, န ဧဝံ သောမနဿဇီဝိတိန္ဒြိယာနံ ဝသေန ဥပပတ္တိသမင်္ဂိနောယေဝ ဟောန္တိ။ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ ဟိ ဝ

သေန ယာဝ ပဉ္စမရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဧရတိ, တာဝ ဥပပဇ္ဇန္တာ နာမ ဟောန္တိ။ တအာ စ ဒုတိယစိတ္တတော ပဋ္ဌာယ “ဇီဝိတိန္ဒြိယဉ္စ န ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ”တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဿ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဒ္ဓတ္တာ, တသ္မာ ဥဘယံ ဥပ္ပာဒက္ခဏေန နိဒဿိတံ။ ယထာ ဟိ “န နိရုဇ္ဈိတ္ထာ”တိ ဣဒံ လက္ခဏံ ဥပပတ္တိစိတ္တဿ ဒွီသု ခဏေသု လဗ္ဘမာနံ သဗ္ဗပဉ္စမေန ဥပပတ္တိစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေန နိဒဿိတံ, ဧဝမိဓာပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အနာဂတကာလဘေဒေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿမာနေ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ အညဿ စ ဥပ္ပဇ္ဇိဿမာနတာဝ ပုစ္ဆိတာ။ တတ္ထ ယထာ ပစ္စုပ္ပန္နကာလဘေဒေ သန္နိဋ္ဌာနသံသယဘေဒေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဿေဝ ဂဟိတတ္တာ “ယဿ စက္ခုန္ဒြိယာဒီနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဥပပဇ္ဇန္တဿ တဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယာဒီနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ”တိ ဥပပဇ္ဇန္တဿေဝ ပုစ္ဆိတာနံ ဥပပတ္တိယံယေဝ တေသံ ဥပ္ပာဒော သမ္ဘဝတိ, န အညတ္ထ, န ဧဝမိဓ “ယဿ စက္ခုန္ဒြိယာဒီနိ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ, ဥပပဇ္ဇန္တဿ တဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယာဒီနိ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တီ”တိ ဥပပဇ္ဇန္တဿေဝ ပုစ္ဆိတာနံ တေသံ ဥပပတ္တိတော အညတ္ထ ဥပ္ပာဒော န သမ္ဘဝတိ, တသ္မာ “ယဿ စက္ခုန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တဿ သောမနဿိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ? အာမန္တာ”တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ နိရောဓဝါရေပိ “ယဿ စက္ခုန္ဒြိယံ နိရုဇ္ဈိဿတိ, တဿ သောမနဿိန္ဒြိယံ နိရုဇ္ဈိဿတီတိ? အာမန္တာ”တိ ဝုတ္တံ။ န ဟိ ယဿ စက္ခုန္ဒြိယံ နိရုဇ္ဈိဿတိ, တဿ သောမနဿိန္ဒြိယံ န နိရုဇ္ဈိဿတိ, အပိ ပစ္ဆိမဘဝိကဿ ဥပေက္ခာသဟဂတပဋိသန္ဓိကဿ။ န ဟိ ဥပပဇ္ဇန္တဿ တဿ စုတိတော ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿိန္ဒြိယနိရောဓော န သမ္ဘဝတီတိ။ ဧတ္ထ ဟိ ပဉ္စမပုစ္ဆာသု သန္နိဋ္ဌာနတော ပုစ္ဆိတဗ္ဗတ္ထနိဿယော ယာဒိသော ဥပပတ္တိဥပ္ပာဒိန္ဒြိယတ ဥဘယုပ္ပာဒိန္ဒြိယတ အတ္ထော ပဋိနိဝတ္တိတွာပိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗတ္ထဿ နိဿယောတိ ဧဝံ ဝိယ ဒုတိယပုစ္ဆာသု သန္နိဋ္ဌာနတ္ထမေဝ နိယမေတိ, န တတ္ထေဝ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ အနာဂတဘာဝမတ္တေန သရူပတော ဂဟိတံ ဥပ္ပာဒံ တ နိရောဓံ တ သံသယတ္ထန္တိ။ ယသ္မာ စေဝံ သန္နိဋ္ဌာနတ္ထဿ နိယမော ဟောတိ, တသ္မာ “ယဿ တ ပန သောမနဿိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တဿ စက္ခုန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ? အာမန္တာ”တိ (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက.၂၈၁) ဝုတ္တံ။ ဧသ နယော နိရောဓဝါရေပိ။

ပဋိလောမေ ပန ယထာ အနုလောမေ “ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ နိရုဇ္ဈိဿတီ”တိ ဥပ္ပာဒနိရောဓာ အနာဂတာ သရူပဝသေန ဝုတ္တာ, ဧဝံ အဝုတ္တတ္တာ ယထာ တတ္ထ သံသယပဒေန ဂဟိတဿ ဣန္ဒြိယဿ ပဝတ္တိယမ္ပိ ဥပ္ပာဒနိရောဓာ စက္ခုန္ဒြိယာဒိမူလကေသု ယောဇိတာ, န ဧဝံ ယောဇေတဗ္ဗာ။ ယထာ ဟိ ဥပ္ပာဒနိရောဓေ အတိက္ကမိတွာ အပ္ပတွာ စ ဥပ္ပာဒနိရောဓာ သမ္ဘဝန္တိ ယောဇေတုံ, န ဧဝံ အနုပ္ပာဒနိရောဓေ အတိက္ကမိတွာ အပ္ပတွာ စ အနုပ္ပာဒနိရောဓာ သမ္ဘဝန္တိ အဘူတာဘာဝဿ အဘူတာဘာဝံ အတိက္ကမိတွာ အပ္ပတွာ စ သမ္ဘဝတာနုပ္ပတ္တိတော, အဘူတုပ္ပာဒနိရောဓာဘာဝေ စ ပဋိလောမေ ပုစ္ဆိတော, တသ္မာဿ ဝိသေသရဟိတဿ အဘူတာဘာဝဿ ဝတ္တမာနာနံ ဥပ္ပာဒဿ ဝိယ ကာလန္တရယောဂါဘာဝတော ယာဒိသာနံ စက္ခာဒီနံ ဥပ္ပာဒနိရောဓာဘာဝေန ပုစ္ဆိတဗ္ဗဿ နိဿယော သန္နိဋ္ဌာနေန သန္နိဋ္ဌိတော, တန္နိဿယာ တာဒိသာနံယေဝ ဥပပတ္တိစုတိဥပ္ပာဒနိရောဓာနံ ဇီဝိတာဒီနမ္ပိ အနုပ္ပာဒနိရောဓာ သံသယပဒေန ပုစ္ဆိတာ ဟောန္တီတိ “ယဿ စက္ခုန္ဒြိယံ နုပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တဿ သောမနဿိန္ဒြိယံ နုပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ? အာမန္တာ”တိ (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက.၃၀၈) စ, “ယဿ စက္ခုန္ဒြိယံ န နိရုဇ္ဈိဿတိ, တဿ သောမနဿိန္ဒြိယံ န နိရုဇ္ဈိဿတီတိ? အာမန္တာ”တိ စ ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ “ယေ အရူပံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တီ”တိအာဒိနာ ဇီဝိတိန္ဒြိယဥပေက္ခိန္ဒြိယာဒီသု ဝိယ ဝိသဇ္ဇနန္တိ။

ယေ ရူပါဝစရံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ, တေသံ ဃာနိန္ဒြိယံ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, နော စ တေသံ သောမနဿိန္ဒြိယံ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ”တိ ဧတ္ထ ယေ သောပေက္ခပဋိသန္ဓိကာ ဘဝိဿန္တိ, တေ “ယေ စ အရူပံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တီ”တိ ဧတေန ပစ္ဆိမကောဋ္ဌာသဝစနေန တံသမာနလက္ခဏတာယ သင်္ဂဟိတာတိ ယေ သောမနဿပဋိသန္ဓိကာ ဘဝိဿန္တိ, တေ ဧဝ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

အဋ္ဌကထာယံ ယေသု အာဒိမပောတ္ထကေသု “အတီတာနာဂတတရေ သုဒ္ဓာဝါသာနံ ဥပပတ္တိစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ မနိန္ဒြိယဉ္စ နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထာတိ ဓမ္မယမကေ ဝိယ ဥပ္ပာဒက္ခဏာတိက္ကမဝသေန အတ္ထံ အဂ္ဂဟေတွာ”တိ လိခိတံ, တံ ပမာဒလိခိတံ။ ယေသု ပန ပောတ္ထကေသု “ပစ္စုပ္ပန္နာတီတတရေ သုဒ္ဓာဝါသာနံ ဥပပတ္တိစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ မနိန္ဒြိယဉ္စ နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထာတိ။ပေ.။ တသ္မိံ ဘဝေ အနုပ္ပန္နပုဗ္ဗဝသေန အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော”တိ ပာဌော ဒိဿတိ, သော ဧဝ သုန္ဒရတရောတိ။

ပဝတ္တိတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပရိညာတရဝဏ္ဏနာ

၄၃၅-၄၈၂. ပရိညာတရေ **လောကိယအဗ္ယာကတမိဿကာနိ စာ** တိ ဒုက္ခသစ္စပရိယာပန္နေဟိ ကေန္တပရိညေယျေဟိ လောကိယအဗ္ယာကတေဟိ မိဿကတ္တာ တာနိ ဥဟအယ မနိန္ဒြိယာဒီနံ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒီနံ ဝိယ ပရိညေယျတာ စ ဝုတ္တာ။ ယဒိ ပရိညေယျမိဿကတ္တာ ပရိညေယျတာ ဟောတိ, ကသ္မာ ဓမ္မယမကေ ''ယော ကုသလံ ဓမ္မံ ဘာဝေတိ, သော အဗ္ယာကတံ ဓမ္မံ ပရိဇာနာတီ''တိအာဒိနာ အဗ္ယာကတပဒေန ယောဇေတွာ ယမကာနိ န ဝုတ္တာနီတိ? ယထာ ''ကုသလံ ဘာဝေမိ, အကုသလံ ပဇဟာမီ''တိ ကုသလာကုသလေသု ဘာဝနာပဟာနာဘိနိဝေသော ဟောတိ, တထာ ''ဝေဒနာက္ခန္ဓော အနိစ္စော, ဓမ္မာယတနံ အနိစ္စ''န္တိအာဒိနာ ခန္ဓာဒီသု ပရိဇာနာဘိနိဝေသော ဟောတိ, တတ္ထ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒယော ''အနိစ္စ''န္တိအာဒိနာ ပရိဇာနိတဗ္ဗာ, တေ စ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒိဘာဝံ ဂဟေတွာ ပရိဇာနိတဗ္ဗာ, န အဗ္ယာကတဘာဝန္တိ။

ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဒုက္ခသစ္စဘာဇနီယေ အာဂတဿ ဒေ့မနဿဿ ပဟာတဗ္ဗတာဝ ဝုတ္တာ, န ပရိညေယျတာ, နနု ဒုက္ခသစ္စပရိယာပန္နာ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒယော ကုသလာကုသလဘာဝေန အဂ္ဂဟိတာ ကုသလာကုသလာပိ ပရိညေယျာတိ? သစ္စံ, ယထာ ပန ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒိဘာဝေ ဘာဝေတဗ္ဗပဟာတဗ္ဗဘာဝေဟိ ဝိနာပိ ဟောတိ, န ဧဝံ ဒေ့မနဿိန္ဒြိယဘာဝေ ပဟာတဗ္ဗဘာဝေန ဝိနာ ဟောတီတိ ဣမံ ဝိသေသံ ဒဿေတုံ ဒေ့မနဿိန္ဒြိယဿ ပဟာတဗ္ဗတာဝ ဣဓ ဝုတ္တာ, န ပရိညေယျဘာဝဿ အဘာဝတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အကုသလံ ဧကန္တတော ပဟာတဗ္ဗမေဝ** တိ ဧတေန ပဟာတဗ္ဗမေဝ, န အပ္ပဟာတဗ္ဗန္တိ အပ္ပဟာတဗ္ဗမေဝ နိတရေတိ, န ပရိညေယျဘာဝန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အညိန္ဒြိယံ ဘာဝေတဗ္ဗနိဋ္ဌံ, န ပန သစ္ဆိကာတဗ္ဗနိဋ္ဌန္တိ ဘာဝေတဗ္ဗဘာဝေ ဧဝ တဿ ဂဟိတောတိ။ **''ဒွေဝ ပုဂ္ဂလာ''**တိအာဒိ ''စက္ခုန္ဒြိယံ န ပရိဇာနာတီ''တိအာဒိကဿ ပရတော လိခိတဗ္ဗံ ဥပ္ပဋိပာဠိယာ လိခိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ စက္ခုန္ဒြိယမူလကဉှိ အတိက္ကမိတွာ ဒေ့မနဿိန္ဒြိယမူလကေ ဣဒံ ဝုတ္တံ ''ဒွေဝ ပုဂ္ဂလာ ဒေ့မနဿိန္ဒြိယံ န ပဇဟန္တိ နော စ အညိန္ဒြိယံ န ဘာဝေန္တီ''တိ (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက.၄၄၀)။

ဧတ္ထ စ ပုထုဇ္ဇနော, အဋ္ဌ စ အရိယာတိ နဝ ပုဂ္ဂလာ။ တေသု ပုထုဇ္ဇနော ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗဝသေန ဒုဝိဓော, သော ''ပုထုဇ္ဇနော''တိ အာဂတဋ္ဌာနေသု ''ဆ ပုဂ္ဂလာ စက္ခုန္ဒြိယဉ္စ န ပရိဇာနန္တိ ဒေ့မနဿိန္ဒြိယဉ္စ န ပဇဟိတွာ''တိအာဒီသု စ အဘိန္နိတွာ ဂဟိတော။ ''ယေ ပုထုဇ္ဇနာ မဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တီ''တိ (ယမ. ၁.သစ္စယမက.၄၉, ၅၁-၅၂) အာဂတဋ္ဌာနေသု ''ပဉ္စ ပုဂ္ဂလာ စက္ခုန္ဒြိယဉ္စ ပရိဇာနိဿန္တိ ဒေ့မနဿိန္ဒြိယဉ္စ ပဇဟိဿန္တီ''တိ အာဒီသု (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက.၄၅၁) စ ဘဗ္ဗော ဧဝ ဘိန္နိတွာ ဂဟိတော။ ''ယေ စ ပုထုဇ္ဇနာ မဂ္ဂံ န ပဋိလဘိဿန္တီ''တိ (ယမ. ၁.သစ္စယမက.၅၁) အာဂတဋ္ဌာနေသု ''တယော ပုဂ္ဂလာ ဒေ့မနဿိန္ဒြိယဉ္စ နပ္ပဇဟိဿန္တိ စက္ခုန္ဒြိယဉ္စ န ပရိဇာနိဿန္တီ''တိအာဒီသု (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက.၄၅၅) စ အဘဗ္ဗော ဧဝ။ အဂ္ဂဖလသမင်္ဂီ စ ပဌမဖလသမင်္ဂီ အရဟာ စာတိ ဒုဝိဓော။ သောပိ ''အရဟာ''တိ အာဂတဋ္ဌာနေသု ''တယော ပုဂ္ဂလာ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယဉ္စ ဘာဝိတ္တ ဒေ့မနဿိန္ဒြိယဉ္စ ပဇဟိတ္တာ''တိအာဒီသု (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက.၄၄၄) စ အဘိန္နိတွာ ဂဟိတော။ ''ယော အဂ္ဂဖလံ သစ္ဆိကရောတီ''တိ (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက.၄၄၆) အာဂတဋ္ဌာနေသု ''တယော ပုဂ္ဂလာ ဒေ့မနဿိန္ဒြိယံ ပဇဟိတ္တ, နော စ အညာတာဝိန္ဒြိယံ သစ္ဆိကရိတ္ထာ''တိအာဒီသု (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက. ၄၄၄) စ ပဌမဖလသမင်္ဂီ စ ဘိန္နိတွာ ဂဟိတော။ ''ယော အဂ္ဂဖလံ သစ္ဆာကာသီ''တိ (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက.၄၄၃, ၄၄၆) အာဂတဋ္ဌာနေသု ကတရောတတိ ဧဝံ ပုဂ္ဂလဘေဒံ ဥတွာ တတ္ထ တတ္ထ သန္နိဋ္ဌာနေန ဂဟိတပုဂ္ဂလေ နိဒ္ဓာရေတွာ ဝိသဇ္ဇနံ ယောဇေတဗ္ဗန္တိ။

ပရိညာတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဣန္ဒြိယယမကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ယမကပကရဏ-မူလဋီကာ သမတ္တာ။

ပဋ္ဌာနပကရဏ-မူလဋီကာ

ဂန္ထာရမ္ဘဝဏ္ဏနာ

ဒိဗ္ဗန္တိ ကာမဂုဏဈာဒီဟိ ကီဠန္တိ လဠန္တိ, တေသု တ ဝိဟရန္တိ, ဝိဇယသမတ္ထတာယောဂေန ပစ္စတ္ထိကေ ဝိ ဇေတုံ ဣစ္ဆန္တိ, ဣဿရိယဋ္ဌာနာဒိသက္ကာရဒာနဂ္ဂဟဏံ တံတံအတ္ထာနုသာသနဉ္စ ကရောန္တာ တေဟရန္တိ, ပု ညယောကနုဘာဝပ္ပတ္တာယ ဇုတိယာ ဇောတန္တိ, ယထာဘိလာသိတဉ္စ ဝိသယံ အပ္ပဋိဃာတေန ဂစ္ဆန္တိ, ယထိစ္ဆိတနိ ပ္ဖာဒနေ သက္ကောန္တီတိ တ **ဒေဝာ,** ဒေဝနီယာ တ တံတံဗျသနနိတ္ထရဏတ္ထိကေဟိ သရဏံ ပရာယဏန္တိ ဂမနီ ယာ, အဘိတ္ထဝနီယာ တ။ သောဘာဝိသေသယောဂေန ကမနီယာတိ တ **ဒေဝာ**။ တေ တိဝိဓာ – သမ္မုတိဒေဝာ ဥပပတ္တိ ဒေဝာ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝာတိ။ ဘဂဝာ ပန နိရတိသယာယ အဘိညာကီဠာယ, ဥတ္တမေဟိ ဒိဗ္ဗဗြဟ္မအရိယဝိဟာရေဟိ, သပရ သန္တာနသိဒ္ဓာယ ပဉ္စဝိဓမာရဝိဇယိစ္ဆာနိပ္ဖတ္တိယာ, စိတ္တိဿရိယသတ္တဓနာဒိသမ္မာပဋိပတ္တိအဝေစ္စပ္ပသာဒသက္ ကာရဒာနဂ္ဂဟဏသင်္ခါတေန ဓမ္မသဘာဝပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယာနုရူပာနုသာသနီသင်္ခါတေန စ တေဟာရာတိသယေန, ပရမာ ယ ပညာသရီရပ္ပဘာသင်္ခါတာယ ဇုတိယာ, အနောပမာယ စ ဉာဏသရီရဂတိယာ, မာရဝိဇယသဗ္ဗညုဂုဏပရဟိတနိပ္ဖာဒ နေသု အပ္ပဋိဟတာယ သတ္တိယာ စ သမန္နာဂတတ္တာ သဒေဝကေန လောကေန သရဏန္တိ ဂမနီယတော, အဘိတ္ထဝနီ ယတော, ဘတ္တိဝသေန ကမနီယတော စ သဗ္ဗေ တေ ဒေဝေ တေဟိ ဂုဏေဟိ အတိက္ကန္တော အတိသယော တ ဒေ ဝေတိ **ဒေဝတိဒေဝေါ**။ သဗ္ဗဒေဝေဟိ ပူဇနီယတရော ဒေဝေါတိ တ **ဒေဝတိဒေဝေါ,** ဝိသုဒ္ဓိဒေဝဘာဝံ တ သဗ္ဗညုဂုဏာ လင်္ကာရံ ပတ္တတ္တာ အညဒေဝေဟိ အတိရေကတရော တ ဒေဝေါ **ဒေဝတိဒေဝေါ။ ဒေဝနန္တိ** ဥပပတ္တိဒေဝါနံ တအာ ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကာနံ။ သက္ကာဒီဟိ **ဒေဝေဟိ** ပဟာရာဒအသုရိန္ဒာဒီဟိ **အနဝေဟိ** စ **ပူဇိတော**။ ကာယဝစီသံယမဿ သီလဿ ဣန္ဒြိယသံဝရဿ စိတ္တသံယမဿ သမာဓိဿ စ ပဋိပက္ခာနံ အစ္စန္တပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ **သုဒ္ဓသံယ မော**။

ဣသိသတ္တမောတိ စတုသစ္စာဝဗောဓဂတိယာ ဣသယောတိ သင်္ခံ ဂတာနံ သတံ ပသတ္ထာနံ ဣသီနံ အတိသယေန သန္တော ပသတ္ထောတိ အတ္ထော။ ဝိပဿီအာဒယော စ ဥဟာအာယ ဘဂဝာ "သတ္တမော"တိ ဝုတ္တော။ ယတော ဝိညာ ဏံ ပစ္စယာဝတ္တတိ, တံ နာမရူပံ သမုဒယနိရောဓနေန နိရောဓေသီတိ **နာမရူပနိရောဓနော**။ အတိဂမ္ဘီရနယမဏ္ဍိတဒေသ နံ ပဋ္ဌာနံ နာမ ဒေသေသိ ပကရဏန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

ဂန္ထာရမ္ဘဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပစ္စယုဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

"ကေ ပန တေ နယာ, ကိဉ္စ တံ ပဋ္ဌာနံ နာမာ"တိ နယိဒံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? နိအနကထာယံ ပဋ္ဌာနသမာနနေ အနုလောမာဒီနံ နယာနံ ပဋ္ဌာနဿ စ ဒဿိတတ္တာတိ ဣမမတ္ထံ ဝိဘာဝေန္တော **"သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဟိ။ပေ.။ နာမာ တိ ဟိ ဝုတ္တ"**န္တိ တတ္ထ ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာဟဋ္ဌိ အာဟရိ။ တတ္ထ ကထာတ္တံ အဋ္ဌကထာဓိပ္ပာယဉ္စ ပရတော ဝဏ္ဏယိဿာမာတိ။

ပဋ္ဌာနနာမတ္ထော ပန တိကပဋ္ဌာနာဒီနံ တိကပဋ္ဌာနာဒိနာမတ္ထော, ဣမဿ ပကရဏဿ စတုဝီသတိသမန္တ ပဋ္ဌာနသမောဓာနတာ စေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗာ။ ဧဝဉ္စဟိ သင်္ခေပတော ပဋ္ဌာနေ ဉာတေ ဝိတ္ထာရော သုခဝိညေယျော ဟောတီတိ။ တတ္ထ စ နာမတ္ထော ပဌမံ ဝတ္တဗ္ဗောတိ **"တတ္ထ ယေသံ။ပေ.။ နာမတ္ထော တာဝ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ ဗော"**တိ ဝတ္ွာ သဗ္ဗသာဓာရဏဿ ပဋ္ဌာနနာမဿေဝ တာဝ အတ္ထံ ဒဿေန္တော **"ကေနဋ္ဌေန ပဋ္ဌာန"** န္တိ အာဒိမာဟ ။ **ပ-ကာရော ဟီ**တိ ဥပသဂ္ဂပဒံ ဒဿေတိ။ သော "ပဝိဘတ္တေသု ဓမ္မေသု, ယံ သေဋ္ဌံ တဒုပာဂမုန္တိအာဒီ သု ဝိယ နာနပ္ပကာရတ္ထံ ဒီပေတိ။ နနု ပကာရေဟိ ဝိဘတ္တာ ပဝိဘတ္တာတိ ပ-ဣတိ ဥပသဂ္ဂေ ပကာရတ္ထမေဝ ဒီ ပေတိ, န နာနပ္ပကာရတ္ထန္တိ? န, တေသံ ပကာရာနံ နာနာဝိဓဘာဝတော။ အတ္ထတော ဟိ အာပန္နံ နာနာဝိဓဘာဝံ ဒဿ သေတုံ နာနာ-သဒ္ဒော ဝုတ္တောတိ။ တတ္ထ ဧကေဿပိ ဓမ္မဿ ဟေတုအာဒီဟိ အနေကပစ္စယဘာဝတော စ ဧကေက ဿ ပစ္စယဿ အနေကဓမ္မဘာဝတော စ နာနပ္ပကာရပစ္စယတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဟေတုပစ္စယာဒိဝသေန ဝိဘတ္တတ္တာ တိ ဧတေန ဓမ္မသင်္ဂဟာဒီသု ဝုတ္တတော ကုသလာဒိဝိဘာဂတော သာတိသယဝိဘာဂတံ ပဋ္ဌာနနာမလာဘဿ ကာရဏံ ဒဿေတိ။ **ကေဋ္ဌာ** တိ ဝဇာ။ **ပဋ္ဌိတကတေ** တိ ဂတကတေ။ **အာဂတဋ္ဌာနသ္မိန္တိ** မဟာသီဟနာဒသုတ္တံ ဝဒတိ။ ပဝတ္တဂမနတ္တာ ဌောတိ ဝစနသေသော။ အထ ဝါ ဂစ္ဆတီ ဌောတိ ဂမနံ, သဗ္ဗညုတညာဏဿ နိဿင်္ဂဝသေန ပဝတ္တဿ ဂမနတ္တာ ဂမနဒေသဘာဝတော ဧကေကံ ပဋ္ဌာနံ နာမာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ အညေဟိ ဂတိမန္တေဟိ အတိသယယုတ္တဿ ဂတိမတော ဂမနဋ္ဌာနဘာဝဒဿနတ္ထံ **"သဗ္ဗညုတညာဏဿာ"** တိ ဝုတ္တံ။ တဿ မဟာဝေဂဿ ပုရိသဿ ပဟာတဋ္ဌာနံ ဝိယ ဓမ္မသင်္ဂဏီအာဒီနံ သာသင်္ဂဂမနဋ္ဌာနဘာဝံ ဣမဿ စ မဟာပထော ဝိယ နိရာသင်္ဂဂမနဋ္ဌာနဘာဝံ ဒဿေန္တော အတိသယယုတ္တဂမနဋ္ဌာနဘာဝေ ပဋ္ဌာနနာမလာဘဿ ကာရဏန္တိ ဒဿေတိ။

တိကာနန္တိ တိကဝသေန ဝုတ္တဓမ္မာနံ။ **သမန္တာ** တိ အနုလောမာဒီဟိ သဗ္ဗာကာရေဟိပိ ဂတာနိ စတုဝီသတိ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ ဧတသ္မိံ အတ္ထေ **စတုဝီသတိသမန္တပဋ္ဌာနာနီ** တိ "သမန္တစတုဝီသတိပဋ္ဌာနာနီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ သမန္တသဒ္ဒဿ ပရယောဂံ ကတွာ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အထ ဝါ **သမန္တာ ဆ ဆ ဟုတွာ** တိ ဧတေန အနုလောမာဒိသဗ္ဗကောဋ္ဌာသတော တိကာဒိဆဆဘာဝံ ဒဿေတိ။ ဧတေန သမန္တသဒ္ဒော တိကာဒိဆဆပဋ္ဌာနဝိသေသနံ ဟောတိ, န စတုဝီသတိဝိသေသနံ, တသ္မာ သမန္တတော ပဋ္ဌာနာနိ တာနိ စတုဝီသတီတိ ကတွာ **"စတုဝီသတိသမန္တပဋ္ဌာနာနီ"**တိ ဝုတ္တံ။ သမန္တတော ဝါ ဓမ္မာနုလောမာဒိတိကာဒိပဋိစ္စဝါရာဒိပစ္စယာနုလောမာဒိဟေတုမူလကာဒိပ္ပကာရေဟိ ပဝတ္တာနိ ပဋ္ဌာနာနိ **သမန္တပဋ္ဌာနာနိ,** အနုနယေဟိ နယေဟိ ပဝတ္တာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တာနိ ပန စတုဝီသတိ ဟောန္တိ။ တေနာဟ **"ဣမေသံ စတုဝီသတိယာ ခုဒ္ဒကပဋ္ဌာနသင်္ခါတာနံ သမန္တပဋ္ဌာနာနံ သမောဓာနဝသေနာ"**တိ။

ဟေတု စ သော ပစ္စယော စာ တိ ဣမိနာ ဝစနေန ဟေတုနော အဓိပတိပစ္စယာဒိဘူတဿ စ ဂဟဏံ သိယာတိ တံ နိဝါရေန္တော အာဟ **"ဟေတု ဟုတွာ ပစ္စယော"** တိ။ ဧတေနပိ သော ဧဝ အေသော အာပန္နောတိ ပုနာဟ **"ဟေတုဘာဝေန ပစ္စယောတိ ဝုတ္တံ ဟောတီ"**တိ။ ဧတေန ဣမ ဟေတု-သဒ္ဒေန ဓမ္မဂ္ဂဟဏံ န ကတံ, အထ ခော ဓမ္မသတ္တိဝိသေသော ဂဟိတောတိ ဒဿေတိ။ တဿ ဟိ ပစ္စယသဒ္ဒဿ စ သမာနာဓိကရဏတံ သန္ဓာယ "ဟေတု စ သော ပစ္စယော စာ"တိ, "ဟေတု ဟုတွာ ပစ္စယော"တိ စ ဝုတ္တံ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ပရတော ဟဋ္ဌိယံ "ဟေတူ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ...ပေ... ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော"တိအာဒီနာ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၁) ဧတေန ဧတေန ဟေတုဘာဝါဒိဥပကာရေန တဿ တဿ ဓမ္မဿ ဥပကာရတ္တံ ဝုတ္တံ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန "ယော ဟိ ဓမ္မော ယံ ဓမ္မံ အပ္ပစ္စက္ခာယ တိဋ္ဌတိ ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝါ, သော တဿ ပစ္စယော"တိ "မူလဋ္ဌေန ဥပကာရကော ဓမ္မော ဟေတုပစ္စယော"တိစ္စေဝမာဒိနာ ဓမ္မပ္ပဓာနနိဒ္ဒေသေန ဓမ္မတော အညာ ဓမ္မသတ္တိ နာမ နတ္ထီတိ ဓမ္မေဟေဝ ဓမ္မသတ္တိဝိဘာဂံ ကတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဣဓာပိ ဝါ **ဟေတု စ သော ပစ္စယော စာ**တိ ဓမ္မေနေဝ ဓမ္မသတ္တိံ ဒဿေတိ။ န ဟိ ဟေတုပစ္စယောတိအာဒိကော ဥဒ္ဒေသော ကုသလာဒိဥဒ္ဒေသော ဝိယ ဓမ္မပ္ပဓာနော, အထ ခော ဓမ္မာနံ ဥပကာရပ္ပဓာနောတိ။ **ဧတီ**တိ ဧတဿ အတ္ထော ဝတ္တတီတိ, တဿ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌိတီနံ သာဓာရဏဝစနံ။ တေနာဟ – **"တိဋ္ဌတိ ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝါ"** တိ။ ကောစိ ဟိ ပစ္စယော ဋ္ဌိတိယာ ဧဝ ဟောတိ ယထာ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော, ကောစိ ဥပ္ပတ္တိယာယေဝ ယထာ အနန္တရာဒယော, ကောစိ ဥဘယဿ ယထာ ဟေတုအာဒယောတိ။

ဥပကာရကလက္ခဏော တိ စ ဓမ္မေန ဓမ္မသတ္တိဥပကာရံ ဒဿေတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဟိနောတိ ပတိဋ္ဌာတိ ဧတ္ထာတိ **ဟေတု**။ အနေကတ္ထတ္တာ ဓာတုသဒ္ဒာနံ ဟိ-သဒ္ဒော မူလ-သဒ္ဒော ဝိယ ပတိဋ္ဌတ္ထောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဟိနောတိ ဝါ ဧတေန ကမ္မနိဒာနဘူတေန ဥဒ္ဓံ ဩဇံ အဘိဟရန္တေန မူလေန ဝိယ ပါဒပေါ တပ္ပစ္စယံ ဖလံ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ အာပဇ္ဇတီတိ **ဟေတု။ အာစရိယာနန္တိ** ရေဝတတ္ထေရံ ဝဒတိ။

"ယောနိသော, ဘိက္ခဝေ, မနသိကရောတော အနုပ္ပန္နာ စေဝ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဥပ္ပန္နာ စ ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တီ"တိအာဒီဟိ (အ. နိ. ၁.၆၆-၆၇) ကုသလဘာဝဿ ယောနိသောမနသိကာရပဋိဗဒ္ဓတာ သိဒ္ဓါ ဟောတီတိ တံ အာဟ **"ယောနိသောမနသိကာရပဋိဗဒ္ဓေါ ကုသလဘာဝေါ"** တိ။ ဧတေနေဝ အကုသလာဗျာကတဘာဝေါ ကုသလဘာဝေါ ဝိယ န ဟေတုပဋိဗဒ္ဓေါတိ ဒဿိတံ ဟောတိ။ ယံ ပနေကေ မညေယျုံ "အဟေတုကဟေတုဿ အကုသလဘာဝေါ ဝိယ သဟေတုကဟေတူနံ သဘာဝတောဝ ကုသလာဒိဘာဝေါ အညေသံ တံသမ္ပယုတ္တာနံ ဟေတုပဋိဗဒ္ဓေါ"တိ,

တသ္မႃ ဥတ္တရံ ဝတ္တုံ **“ယဒိ စာ”**တိအာဒိမာဟ။ **အလောဘော ကုသလော တ သိယာ အဗ္ယာကတော တ,** ယဒိ အလောဘော သဘာဝတော ကုသလော, ကုသလတ္တာ အဗ္ယာကတော န သိယာ။ အထ အဗ္ယာကတော, တံသဘာဝတ္တာ ကုသလော န သိယာ အလောဘသဘာဝသ္မာ အဒေသတ္တာဘာတော ဝိယ။ ယသ္မာ ပန ဥဘယထာပိ သော ဟောတိ, တသ္မာ ယထာ ဥဘယထာ ဟောန္တေသု ဖဿာဒီသု သမ္ပယုတ္တေသု ဟေတုပဋိဗဒ္ဓကုသလာဒိဘာဝံ ပရိယေသထ, န သဘာဝတော, ဧဝံ ဟေတူသုပိ ကုသလာဒိတာ အညပဋိဗဒ္ဓာ ပရိယေသိတဗ္ဗာ, န သဘာဝတောတိ။ ယံ ဝုတ္တံ “သမ္ပယုတ္တဟေတူသု သဘာဝတောဝ ကုသလာဒိဘာဝတေ”တိ, တံ န ယုဇ္ဇတိ, သာ ပန ပရိယေသိယမာနာ ယောနိသောမနသိကာရာဒိပဋိဗဒ္ဓာ ဟောတီတိ ဟေတူသု ဝိယ သမ္ပယုတ္တေသုပိ ယောနိသောမနသိကာရာဒိပဋိဗဒ္ဓော ကုသလာဒိဘာဝတေ, န ဟေတုပဋိဗဒ္ဓောတိ သိဒ္ဓံ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

အာရဘိတ္ဝာတပီတိ ဧတ္ထ **ပိ**-သဒ္ဒေန ဣမမတ္ထံ ဒဿေတိ – ရူပယတနာဒိမတ္တေ ယသ္မိံ ကိသ္မိဉ္စိ ကေသ္မိံ အဋ္ဌတ္ဝာ “ယံ ယံ ဓမ္မံ အာရဗ္ဘာ”တိ အနိယမေန သဗ္ဗရူပယတန။ပေ.။ ဓမ္မာယတနာနဉ္စ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝသ္သ ဝုတ္တတ္တာ န ကောစိ ဓမ္မော န ဟောတီတိ။

“ဆန္ဒဝတော ကိံ နာမ န သိဇ္ဈတီ”တိအာဒိကံ ပုရိမာဘိသင်္ခာရူပနိဿယံ လဘိတ္ဝာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ စိတ္တေ ဆန္ဒာဒယော ဓုရဘူတာ ဇေဋ္ဌကဘူတာ သယံ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ သာဓယမာနာ ဟုတ္ဝာ ပဝတ္တန္တိ, တံသမ္ပယုတ္တဓမ္မာ စ တေသံ ဝသေ ဝတ္တန္တိ ဟီနာဒိဘာဝေန တဒနုဝတ္တနတော, တေန တေ အဓိပတိပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ဂရုကာတဗ္ဗမ္ပိ အာရမ္မဏံ တန္နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရာနံ ပစ္စဝေက္ခဏအဿာဒမဂ္ဂဖလာနံ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တယမာနံ ဝိယ ပစ္စယော ဟောတိ, တသ္မာယံ အတ္တာဓီနာနံ ပတိဘာဝေန ဥပကာရကတာ အဓိပတိပစ္စယတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

မနောဝိညာဏဓာတူတိအာဒိ စိတ္တနိယမော တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သန္တီရဏာနန္တရံ ဝေဋ္ဌဗ္ဗနံ, စုတိအနန္တရာ ပဋိသန္ဓီတိ ယဿ ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ ယံ ယံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ တဿ တဒနန္တရုပ္ပာဒနိယမော တံတံသဟကာရီပစ္စယဝိသိဋ္ဌဿ ပုရိမပုရိမစိတ္တဿေဝ ဝသေန ဣဇ္ဈတီတိ ဒဿေတိ။ **ဘာဝနာဗလေန ပန တရိတတ္တာ**တိ ဧတ္ထ ယထာ ရုက္ခဿ ဝေခေ ဒိန္နေ ပုပ္ဖိတုံ သမတ္ထဿေဝ ပုပ္ဖနံ န ဟောတိ, အဂဒဝေခေ ပန အပနီတေ တာယယေဝ သမတ္ထတာယ ပုပ္ဖနံ ဟောတိ, ဧဝမိဓာပိ ဘာဝနာဗလေန တရိတတ္တာ သမုဋ္ဌာပနသမတ္ထဿေဝ အသမုဋ္ဌာပနံ, တသ္မိံဉ္စ အပဂတေ တာယယေဝ သမတ္ထတာယ သမုဋ္ဌာပနံ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဗုဒ္ဓနမတ္တတောဝေတ္ထ နာနာကရဏံ ပစ္စေတဗ္ဗံ, န အတ္ထတော တိ ဥပစယသန္တတိအဓိဝစနနိရုတ္တိပအနံ ဝိယ သဒ္ဒတ္ထမတ္တတော နာနာကရဏံ, န ဝစနီယတ္ထတောတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနေဝ သဒ္ဒတ္ထဝိသေသံ ဒဿေတုံ **“ကထ”**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပုရိမပစ္ဆိမာနံ နိရောဓုပ္ပာဒန္တရာဘာဝတော နိရန္တရုပ္ပာဒနသမတ္ထတာ အနန္တရပစ္စယဘာဝတေ။ ရူပဓမ္မာနံ ဝိယ သဏ္ဌာနာဘာဝတော ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နာနံ သဟာဝဋ္ဌာနာဘာဝတော စ “ဣဒမိတော ဟေဋ္ဌာ ဥဒ္ဓံ တိရိယ”န္တိ ဝိဘာဂဘာဝတ အတ္တနာ ဧကတ္တမိဝ ဥပနေတ္ဝာ သုဋ္ဌု အနန္တရဘာဝေန ဥပ္ပာဒနသမတ္ထတာ သမနန္တရပစ္စယတာ။

ဥပ္ပာဒနသမတ္ထတာတိ စ အဗ္ယာဟရတ္တာ ဓမ္မာနံ ယသ္မိံ ယအာကာရေ နိရုဒ္ဓေ ဝတ္တမာနေ တ သတိ တံတံ ဝိသေသဝန္တာ ဓမ္မာ ဟောန္တိ, တဿ သောဝ အာကာရော ဝုစ္စတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဓမ္မာနံ ပဝတ္တိမေဝ စ ဥပာဒာယ ကာလတေဟာရောတိ နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ နေဝသညာနာသညာယတနဖလသမာပတ္တီနံ အသညသတ္တာ စဝန္တဿ ပုရိမစုတိပစ္ဆိမပဋိသန္ဓီနဉ္စ နိရောဓုပ္ပာဒနိရန္တရတာယ ကာလန္တရတာ နတ္ထီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ န ဟိ တေသံ အန္တရာ အရူပဓမ္မာနံ ပဝတ္တိ အတ္ထိ, ယံ ဥပာဒာယ ကာလန္တရတာ ဝုစ္စေယျ, န စ ရူပဓမ္မပ္ပဝတ္တိ အရူပဓမ္မပ္ပဝတ္တိယာ အန္တရံ ကရောတိ အညသန္တာနတ္တာ။ ရူပာရူပဓမ္မသန္တတိယော ဟိ ဒွေဝ အညမညံ ဝိသဒိသသဘာဝတ္တာ အညမညော ပကာရဘာဝေန ဝတ္တမာနာပိ ဝိသံယေဝ ဟောန္တိ။ ကေသန္တတိယဉ္စ ပုရိမပစ္ဆိမာနံ မဇ္ဈေ ဝတ္တမာနံ တံသန္တတိပရိယာပန္နတာယ အန္တရကာရကံ ဟောတိ။ တာဒိသဉ္စ ကဉ္စိ နေဝသညာနာသညာယတနဖလသမာပတ္တီနံ မဇ္ဈေ နတ္ထိ, န စ အဘာဝေ အန္တရကာရကော ဟောတိ အဘာဝတ္တာယေဝ, တသ္မာ ဇဝနာနန္တရဿ ဇဝနဿ ဝိယ, ဘဝင်္ဂါနန္တရဿ ဘဝင်္ဂဿ ဝိယ စ နိရန္တရတာ သုဋ္ဌု စ အနန္တရတာ ဟောတီတိ တထာ ဥပ္ပာဒနသမတ္ထတာ နေဝသညာနာသညာယတနစုတီနမ္ပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဥပ္ပတ္တိယာ ပစ္စယဘာဝေ စေတ္ထ အနန္တရပစ္စယာဒီနံ ဟာကဗ္ဗောတိ ဥပ္ပာဒနသမတ္ထ

တာဝ ဝုတ္တာ။ ပစ္စုပ္ပန္နာနံ ပန ဓမ္မာနံ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တပရိစ္ဆေဒေန ဂဟိတာနံ "ဥပ္ပန္နတီ"တိ ဝစနံ အလဘန္တာနံ "အတီတော ဓမ္မော ပစ္စုပ္ပန္နဿ ဓမ္မဿ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော"တိအာဒိနာ (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၈.၅) အနန္တရာဒိပစ္စယဘာဝေါ ဝုတ္တောတိ န သော ဥပ္ပတ္တိယံယေဝါတိ ဝိညာယတိ။ န ဟိ ကုသလာဒိဂ္ဂဟဏံ ဝိယ ပစ္စုပ္ပန္နဂ္ဂဟဏံ အပရိစ္ဆေဒံ, ယတော ဥပ္ပတ္တိမတ္တသမင်္ဂိနောယေဝ စ ဂဟဏံ သိယာ, တေနေဝ စ အတီတတ္တိကေ ပဋိစ္စဝါရာဒယော န သန္တီတိ။

ဥပ္ပန္နမာနော **သဟုပ္ပာဒဘာဝေနာ** တိ ဧတ္တာပိ ဥပ္ပတ္တိယာ ပစ္စယဘာဝေန ဟာကမ္မေန ဌိတိယာပိ ပစ္စယဘာဝံ နိဒဿေတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ ပန သဟဇာတဘာဝေန ဥပကာရကတာ သဟဇာတပစ္စယတာတိ။

အတ္တနော ဥပကာရကဿ ဥပကာရကတာ **အညမညပစ္စယတာ,** ဥပကာရကတာ စ အညမညတာဝသေနေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, န သဟဇာတာဒိဝသေန။ သဟဇာတာဒိပစ္စယော ဟောန္တော ယေဝ ဟိ ကောစိ အညမညပစ္စယော န ဟောတိ, န စ ပုရေဇာတပစ္ဆာဇာတဘာဝေဟိ ဥပကာရကဿ ဥပကာရကာ ဝတ္ထုခန္ဓာ အညမညပစ္စယာ ဟောန္တီတိ။

တရုအာဒီနံ ပထဝီ ဝိယ အဓိဋ္ဌာနာကာရေန ပထဝီဓာတု သေသဓာတူနံ, စက္ခာဒယော စ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ ဥပကာရကာ **စိတ္တကမ္မဿ ပဋာဒယော ဝိယ** နိဿယာကာရေန ခန္ဓာဒယော တံတံနိဿယာနံ ခန္ဓာဒီနံ။

တဒဓီနဝုတ္တိတာယ အတ္တနော ဖလေန နိဿိတော တိ ယံ ကိဉ္စိ ကာရဏံ နိဿယောတိ ဝဒတိ။ တတ္ထ ယော ဘုသော, တံ ဥပနိဿယောတိ နိဒ္ဒိသတိ။

ပကတောတိ ဧတ္ထ ပ-ကာရော ဥပသဂ္ဂေ, သော အတ္တနော ဖလဿ ဥပ္ပာဒနေ သမတ္ထဘာဝေန သုဋ္ဌုကတတံ ဒီပေတိ။ တထာ စ ကတံ အတ္တနော သန္တာနေ ကတံ ဟောတီတိ အာဟ **"အတ္တနော သန္တာနေ"**တိ။ ကရဏဉ္စ ဒုဝိဓံ နိပ္ဖာဒနံ ဥပသေဝနဉ္စာတိ ဒဿေတုံ **"နိပ္ဖာဒိတော ဝါ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥပသေဝိတော ဝါ**တိ ဧတေန ကာယအလ္လီယာပနဝသေန ဥပဘောဂူပသေဝနံ ဝိဇာနနာဒိဝသေန အာရမ္မဏူပသေဝနဉ္စ ဒဿေတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေန အနာဂတာနမ္ပိ စက္ခုသမ္ပဒာဒီနံ အာရမ္မဏူပသေဝနေန ယထာပဋိသေဝိတာနံ ပကတူပနိဿယတာ ဝုတ္တာ ဟောတိ။

ယထာ ပစ္ဆာဇာတေန ဝိနာ သန္တာနဝိစ္ဆေဒဟေတုဘာဝံ အဂစ္ဆန္တာနံ ဓမ္မာနံ ယေ ပစ္ဆာဇာတာကာရေန ဥပကာရကာ, တေသံ သာ ဝိပ္ပယုတ္တာကာရာဒီဟိ ဝိသိဋ္ဌာ ဥပကာရကတာ **ပစ္ဆာဇာတပစ္စယတာ,** တထာ နိဿယာရမ္မဏာကာရာဒီဟိ ဝိသိဋ္ဌာ ပုရေဇာတဘာဝေန ဝိနာ ဥပကာရကဘာဝံ အဂစ္ဆန္တာနံ ဝတ္ထာရမ္မဏာနံ ပုရေဇာတာကာရေန ဥပကာရကတာ **ပုရေဇာတပစ္စယတာ,** ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ပစ္စယာနံ ပစ္စယန္တရာကာရဝိသိဋ္ဌာ ဥပကာရကတာ ယောဇေတဗ္ဗာ။

ဂိဇ္ဈပေါတကသရီရာနံ **အာဟာရာသာစေတနာ ဝိယာ**တိ ဧတေန မနောသဉ္စေတနာဟာရဝသေန ပဝတ္တမာနေဟိ အရူပဓမ္မေဟိ ရူပကာယဿ ဥပတ္ထမ္ဘိတဘာဝံ ဒဿေတိ။ တေနေဝ "အာဟာရာသာ ဝိယာ"တိ အဝတွာ စေတနာဂဟဏံ ကရောတိ။

ကုသလာဒိဘာဝေန အတ္တနာ သဒိသဿ ပယောဂေန ကရဏီယဿ ပုနပ္ပုနံ ကရဏံ ပဝတ္တနံ **အာသေဝနဋ္ဌော,** အတ္တသဒိသသဘာဝတာပာဒနံ တသနံ တ။ **ဂန္ထာဒီသု ပုရိမာပုရိမာဘိယောဂေါ ဝိယာ** တိ ပုရိမာ ပုရိမာ အာသေဝနာ ဝိယာတိ အဓိပ္ပာယော။

စိတ္တပ္ပယောဂေါ စိတ္တကိရိယာ, အာယူဟနန္တိ အတ္ထော။ ယထာ ဟိ ကာယဝစီပယောဂေါ ဝိညတ္တိ, ဧဝံ စိတ္တပ္ပယောဂေါ စေတနာ။ သာ တာယ ဥပ္ပန္နကိရိယတာဝိသိဋ္ဌေ သန္တာနေ သေသပစ္စယသမာဂမေ ပဝတ္တမာနာနံ ဝိပါကကဋတ္တာရူပာနမ္ပိ တေနေဝ ကိရိယဘာဝေန ဥပကာရိကာ ဟောတိ။ တဿ ဟိ ကိရိယဘာဝဿ ပဝတ္တတ္တာ တေသံ ပဝတ္တိ, န အညထာတိ။ သဟဇာတာနံ ပန တေန ဥပကာရိကာတိ ကိံ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ။

နိရုဿာဟသန္တဘာဝေနာ တိ ဧတေန သဥဿာဟေဟိ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မေဟိ ကုသလာကုသလေဟိ သာရမ္မဏာဒိဘာဝေန သဒိသဝိပါကဘာဝံ ဒဿေတိ။ သော ဟိ ဝိပါကာနံ ပယောဂေန အသာဓေတဗ္ဗတာယ ပယောဂေန အညထာ ဝါ သေသပစ္စယေသု သိဒ္ဓေသု ကမ္မဿ ကဋတ္တာယေဝ သိဒ္ဓိတော နိရုဿာဟော သန္တဘာဝေါ ဟောတိ, န ကိလေသဝူပသမသန္တဘာဝေါ, တထာသန္တသဘာဝတောယေဝ ဘဝင်္ဂါဒယော ဒုဝိညေယျာ။ ပဉ္စဒွါရေပိ ဟိ ဇဝနပ္ပဝတ္တိယာ ရူပါဒီနံ ဂဟိတတာ ဝိညာယတိ, အဘိနိပါတသမ္ပဋိစ္ဆနသန္တီရဏမတ္တာ ပန ဝိပါကာ ဒုဝိညေယျာယေဝ။ **နိရုဿာဟသန္တဘာဝတာယာ**တိ နိရုဿာဟသန္တဘာဝတ္တာယ။ ဧတေန တပ္ပစ္စယဝတံ အဝိပါကာနမ္ပိ ဝိပါကာနုကူလံ ပဝတ္တိံ ဒဿေတိ။

သတိပိ ဇနကတ္တေ ဥပတ္ထမ္ဘကတ္တံ အာဟာရာနံ ပဓာနကိစ္စန္တိ အာဟ **"ရူပါရူပါနံ ဥပတ္ထမ္ဘကတ္တေနာ"**တိ။ ဥပတ္ထမ္ဘကတ္တဉှိ သတိပိ ဇနကတ္တေ အရူပီနံ အာဟာရာနံ အာဟာရဇရူပသမုဋ္ဌာပကရူပါဟာရဿ စ ဟောတိ, အသတိပိ စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပူပတ္ထမ္ဘကရူပါဟာရဿ, အသတိ ပန ဥပတ္ထမ္ဘကတ္တေ အာဟာရာနံ ဇနကတ္တံ နတ္ထီတိ ဥပတ္ထမ္ဘကတ္တံ ပဓာနံ။ ဇနယမာနောပိ ဟိ အာဟာရော အဝိစ္ဆေဒဝသေန ဥပတ္ထမ္ဘယမာနောယေဝ ဇနေတီတိ ဥပတ္ထမ္ဘနဘာဝေါ အာဟာရဘာဝေါတိ။

အဓိပတိယဋ္ဌေနာ တိ ဧတ္ထ န အဓိပတိပစ္စယဓမ္မာနံ ဝိယ ပဝတ္တိနိဝါရကေ အဘိဘဝိတွာ ပဝတ္တနေန ဂရုဘာဝေါ အဓိပတိယဋ္ဌော, အထ ခေါ ဒဿနာဒိကိစ္စေသု စက္ခုဝိညာဏာဒီဟိ ဇီဝနေ ဇီဝိတေဟိ သုခိတာဒိဘာဝေ သုခိတာဒီဟိ အဓိမောက္ခပဂ္ဂဟုပဋ္ဌာနဝိက္ခေပဇာနနေသု အနညာတညဿာမီတိ ပဝတ္တိယံ အာဇာနနေ အညာတာဝီဘာဝေ စ သဒ္ဓါဒိသဟဇာတေဟီတိ ဧဝံ တံတံကိစ္စေသု စက္ခာဒိပစ္စယေဟိ စက္ခာဒီနံ အနုဝတ္တနီယတာ။ တေသု တေသု ဟိ ကိစ္စေသု စက္ခာဒီနံ ဣဿရိယံ တပ္ပစ္စယာနဉ္စ တဒနုဝတ္တနေန တတ္ထ ပဝတ္တီတိ။ ဣတ္ထိပုရိသိန္ဒြိယာနံ ပန ယဒိပိ လိင်္ဂါဒီဟိ အနုဝတ္တနီယတာ အတ္ထိ, သာ ပန န ပစ္စယဘာဝတော။ ယထာ ဟိ ဇီဝိတာဟာရာ ယေသံ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, တေ တေသံ အနုပါလကဥပတ္ထမ္ဘကာ အတ္ထိ, အဝိဂတပစ္စယဘူတာ စ ဟောန္တိ, န ဧဝံ ဣတ္ထိပုရိသဘာဝါ လိင်္ဂါဒီနံ ကေနစိ ပကာရေန ဥပကာရကာ ဟောန္တိ, ကေဝလံ ပန ယထာသကေဟေဝ ပစ္စယေဟိ ပဝတ္တမာနာနံ လိင်္ဂါဒီနံ ယထာ ဣတ္ထာဒိဂ္ဂဟဏဿ ပစ္စယဘာဝေါ ဟောတိ, တထာ အညေနာကာရေန တံသဟိတသန္တာနေ အပ္ပဝတ္တိတော လိင်္ဂါဒီဟိ အနုဝတ္တနီယတာ ဣန္ဒြိယတာ စ တေသံ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ န တေသံ ဣန္ဒြိယပစ္စယဘာဝေါ ဝုတ္တော။ **စက္ခာဒယော အရူပဓမ္မာနံယေဝါ**တိ ဧတ္ထ သုခဒုက္ခိန္ဒြိယာနိပိ စက္ခာဒိဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတာနီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။

လက္ခဏာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနဘူတာနံ ဝိတက္ကာဒီနံ ဝိတက္ကနာဒိဝသေန အာရမ္မဏံ ဥပဂန္တွာ နိဇ္ဈာနံ ပေက္ခနံ, စိန္တနံ ဝါ ဝိတက္ကာဒီနံယေဝ သာဓာရဏော ဗျာပါရော **ဥပနိဇ္ဈာယနဋ္ဌော။ ဌပေတွာ သုခဒုက္ခဝေဒနာဒွယ**န္တိ သုခိန္ဒြိယဒုက္ခိန္ဒြိယဒွယံ ဌပေတွာတိ အဓိပ္ပာယော။ **"သဗ္ဗာနိပိ"** တိ ဝုတ္တေ **"သတ္တဈာနင်္ဂါနီ"** တိ ဝစနေန အဈာနင်္ဂါနံ ဥပေက္ခာစိတ္တေကဂ္ဂတာနံ နိဝတ္တနံ ကတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယဒိ ဧဝံ "သတ္တ ဈာနင်္ဂါနီ"တိ ဧတေနေဝ သိဒ္ဓေ "ဌပေတွာ သုခဒုက္ခဝေဒနာဒွယ"န္တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ? ဝေဒနာဘေဒေသု ပဉ္စသု သုခဒုက္ခဒွယဿ ဧကန္တေန အဈာနင်္ဂတ္တဒဿနတ္ထံ ဈာနင်္ဂဋ္ဌာနေ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ။ သတိပိ ဝါ ဈာနင်္ဂဝေါဟာရေ ဝေဒနာဘေဒဒွယဿ ဧကန္တေန ဈာနပစ္စယတ္တာဘာဝဒဿနတ္ထံ။ ဥပေက္ခာစိတ္တေကဂ္ဂတာနံ ပန ယဒိပိ ဈာနပစ္စယတ္တာဘာဝေါ အတ္ထိ, ဈာနပစ္စယဘာဝေါ ပန န နတ္ထီတိ "သဗ္ဗာနိပိ သတ္တ ဈာနင်္ဂါနီ"တိ ဧတ္ထ ဂဟဏံ ကတံ။ တတ္ထ "သဗ္ဗာနိပီ"တိ ဝစနံ သဗ္ဗကုသလာဒိဘေဒသင်္ဂဏှနတ္ထံ, န ပန သဗ္ဗစိတ္တုပ္ပါဒဂတသင်္ဂဏှနတ္ထန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယတော တတော ဝါတိ သမ္မာ ဝါ မိစ္ဆာ ဝါတိ အတ္ထော။ **ဧတေ ပန ဒွေပိ ဈာနမဂ္ဂပစ္စယာ အဟေတုကစိတ္တေသု န လဗ္ဘန္တီ**တိ ဣဒံ အဟေတုကစိတ္တေသု န လဗ္ဘန္တိ, န သဟေတုကစိတ္တေသူတိ သဟေတုကစိတ္တေသု အလာဘာဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န အဟေတုကစိတ္တေသု လာဘာဘာဝဒဿနတ္ထန္တိ။ ဧဝံ အတ္ထေ ဂယှမာနေ အဟေတုကစိတ္တေသု ကတ္ထစိ ကဿစိ လာဘော န ဝါရိတောတိ ဧတ္တကမေဝ ဝိညာယေယျ, န သဝိတက္ကာဟေတုကစိတ္တေသု ဈာနပစ္စယဿေဝ အလာဘာဘာဝဒဿနတ္ထံ ကတန္တိ။ အဟေတုကစိတ္တေသု ဝါ လာဘာဘာဝဒဿနတ္ထေ ပန ဣမသ္မိံ ဝစနေ သဝိတက္ကာဟေတုကစိတ္တေသု ဈာနပစ္စယဿ လာဘာဘာဝေါ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ယေန အလာဘေန ဓမ္မသင်္ဂဏိယံ မနောဓာတုအာဒီနံ သင်္ဂဟသုညတဝါရေသု ဈာနံ န ဥဒ္ဓဋံ, တံ အလာဘံ သန္ဓာယေသ ဈာနပစ္စယဿပိ အဟေတုကစိတ္တေသု အလာဘော ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာ ဟိ သဟေတုကေသု ဝိတ

က္ကာဒီနံ သဟဇာတေ သံကမိုတ္ွတ ကေတ္တဂတဘာဝကရဏံ ဥပနိဿယနုဘာဟရော ဗလတ, န တထာ အဟေတုက စိတ္တေသု ဟောတိ။ ကမ္မေသိ ပန ပကရဏေ ဒုဗ္ဗလမ္ပိ ဥပနိဿယနံ ယဒိပိ ကိဥ္စိမတ္တမ္ပိ အတ္ထိ, တေန ဥပကာရက တာ ဟောတီတိ သဝိတက္ကာဟေတုကစိတ္တေသုပိ ဈာနပစ္စယော ဝုတ္တောဝ, တသ္မာ ယေ ဇဝံ ပဌန္တိ "န ဝေတ ပန ဒွေဝပိ ဈာနမဂ္ဂပစ္စယာ ယထာသင်္ချံ ဒွိပဉ္စဝိညာဏအဟေတုကစိတ္တေသု လဗ္ဘန္တီ"တိ, တေသံ သော ပါဌော သုန္ဒရတရော, ကမ္မသ္သ ပကရဏသ္သာယံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ, န ဓမ္မသင်္ဂဏိယာတိ။

သမံ ပကာရေဟိ ယုတ္တတာယ ဧကီဘာဝေပဂမေန ဝိယ ဥပကာရကတာ **သမ္ပယုတ္တပစ္စယတာ**။

ယုတ္တာနမ္ပိ သတံ ဝိပ္ပယုတ္တဘာဝေန နာနတ္တူပဂမေန ဥပကာရကတာ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတာ။ န ဟိ ဝတ္ထု သဟဇာတပစ္ဆာဇာတဝသေန အယုတ္တာနံ ရူပာဒီနံ အာရမ္မဏာဒိဘာဝေန ဥပကာရကာနံ ဝိပ္ပယုတ္တာနံ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယတာ အတ္ထီတိ။ ရူပာနံ ပန ရူပေဟိ သတိပိ အဝိနိဗ္ဘောဂေ ဝိပ္ပယောဂေယေဝ နတ္ထီတိ န တေသံ **ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယတာ**။ ဝုတ္တဉ္ဟိ "စတူဟိ သမ္ပယောဂေ စတူဟိ ဝိပ္ပယောဂေ"တိ (ဓာတု. ၃)။

ပစ္စုပ္ပန္နလက္ခဏေနာ တိ ပစ္စုပ္ပန္နသဘာဝေန။ တေန "အတ္ထိ မေ ပာပကမ္မံ ကတ"န္တိ (ပာရာ. ၃၈), "အတ္ထေကစ္စော ပုဂ္ဂလော အတ္တဟိတာယ ပဋိပန္နော"တိ (ပု. ပ. မာတိကာ ၄.၂၄) စ ဧဝမာဒီသု ဝုတ္တံ နိဗ္ဗတ္တဥပလဗ္ဘ မာနတာလက္ခဏံ အတ္ထိဘာဝံ နိဝတ္တေတိ။ သတိပိ ဇနကတ္တေ ဥပတ္ထမ္ဘကပ္ပဓာနာ အတ္ထိဘာဝေန ဥပကာရက တာတိ အာဟ **"ဥပတ္ထမ္ဘကတ္တေနာ"** တိ။ ကဗဠီကာရာဟာရဿ ဥပတ္ထမ္ဘကတ္တံ ဝတ္ထာရမ္မဏသဟဇာတာဒီနံ သာဓာရဏံ အတ္ထိဘာဝေန ဥပကာရကတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အာရမ္မဏေ ဖုသနာဒိဝသေန ဝတ္တမာနာနံ ဖဿာဒီနံ အနေကေသံ သဟဘာဝေ နတ္ထီတိ ဧကသ္မိံ ဖဿာဒိသ မုဒာယေ သတိ ဒုတိယော န ဟောတိ, အသတိ ပန ဟောတိ, တေန နတ္ထိဘာဝေန ဥပကာရကတာ **နတ္ထိပစ္စယတာ**။ သတိပိ ပုရိ မတရစိတ္တာနံ နတ္ထိဘာဝေ န တာနိ နတ္ထိဘာဝေန ဥပကာရကာနိ, အနန္တရမေဝ ပန အတ္တနော အတ္ထိဘာဝေန ပဝတ္တိဩကာ သံ အလဘမာနာနံ နတ္ထိဘာဝေန ပဝတ္တိဩကာသံ ဒဒမာနံ ဝိယ ဥပကာရကံ ဟောတီတိ **"ပဝတ္တိဩကာသဒါနေန ဥပကာရက တာ"**တိ အာဟ။

တ္တေ စ အဘာဝမတ္တေန ဥပကာရကတာ ဩကာသဒါနံ **နတ္ထိပစ္စယတာ,** သဘာဝတဝိဂမေန အပ္ပဝတ္တမာနာနံ သဘာဝဝိဂမေန ဥပကာရကတာ **ဝိဂတပစ္စယတာ,** နတ္ထိတာ စ နိရောဓာနန္တရသုညတာ, ဝိဂတတာ နိရောဓပ္ပတ္တတာ, အ ယမေတေသံ ဝိသေသော, တထာ အတ္ထိတာယ သသဘာဝတော ဥပကာရကတာ **အတ္ထိပစ္စယတာ,** သဘာဝတဝိဂမေန နိ ရောဓသ္သ အပ္ပတ္တိယာ ဥပကာရကတာ **အဝိဂတပစ္စယတာ**တိ ပစ္စယဘာဝဝိသေသော ဓမ္မာဝိသေသေပိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဓမ္မာနဉ္ဟိ သတ္တိဝိသေသံ သဗ္ဗံ ယာထာဝတော အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိတ္ွတ တထာဂတေန စတုဝီသတိပစ္စယဝိသေသာ ဝုတ္တာ တိ ဘဂဝတိ သဒ္ဓာယ "ဇဝံဝိသေသာ ဧတေ ဓမ္မာ"တိ သုတမယဉာဏံ ဥပ္ပာဒေတ္ွတ စိန္တာဘာဝနာမယေဟိ တဒဘိသမ ယာယ ယောဂေ ကာတဗ္ဗော။

စတူသု ခန္ဓေသု ကေသ္သပိ အသင်္ဂဟိတတ္တာဘာဝတော နာမဓမ္မေကဒေသတာ အနန္တရာဒီနံ နတ္ထီတိ **"နာမဓမ္မ မာတ"**တိ ဝတ္ွတ န ကေဝလံ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေ ဘဇန္တာနံ စတုန္နံယေဝ ခန္ဓာနံ နာမတာ, အထ ခော နိဗ္ဗာနဉ္စ နာမမေဝါတိ ဒဿေန္တော **"နိဗ္ဗာနသ္သ အသင်္ဂဟိတတ္တာ"** တိအာဒိမာဟ။ **ပုရေဇာတပစ္စယော ရူပေကဒေသော** တိ တ္တေ ကေဒေသဝစနေန ရူပရူပတော အညံ ဝဇ္ဇေတိ, ရူပရူပံ ပန ကုသလတ္တိကေ အနာဂတမ္ပိ ပုရေဇာတပစ္စယဘာ ဝေန အညတ္ထ အာဂတမေဝ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ "အနိဒဿနအပ္ပဋိဃော ဓမ္မော အနိဒဿနအပ္ပဋိဃဿ ဓမ္မဿ ပုရေဇာ တပစ္စယေန ပစ္စယော – အာရမ္မဏပုရေဇာတံ, ဝတ္ထုပုရေဇာတံ။ အာရမ္မဏပုရေဇာတံ ဝတ္ထုံ ကတ္ထိန္ဒြိယံ ပုရိသိန္ဒြိယံ အာပေါဓာတုံ ကဗဠီကာရံ အာဟာရံ အနိစ္စတော။ပေ.။ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၂၂.၃၉)။

ပစ္စယုဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသော

၁. ဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁. ယော ဟေတုပစ္စယောတိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌော, သော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော တိ ဧတေန ဟေတုသင်္ခာတဿ ပစ္စယဓမ္မဿ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကတံသမုဋ္ဌာနရူပသင်္ခာတာနံ ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယဘာဝေ ဟေတုပစ္စယော တိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌောတိ။ ယော ပန ဟေတုဘာဝေန ယထာဝုတ္တော ပစ္စယဓမ္မော ယထာဝုတ္တာနံ ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ ပစ္စယော ဟောတိ, သော ဟေတုပစ္စယောတိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌောတိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ။ ဥဘယထာပိ ဟေတုဘာဝေန ဥပကာရကတာ ဟေတုပစ္စယောတိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌောတိ ဒဿိတံ ဟောတိ။ ဧသ နယော သေသပစ္စယေသုပိ။ ဥပကာရကတာ ပန ဓမ္မသဘာဝတေ ဧဝ, န ဓမ္မတော အညာ အတ္ထီတိ။ တထာ တထာ ဥပကာရကံ တံ တံ ဓမ္မံ ဒဿေန္တော ဟိ ဘဂဝါ တံ တံ ဥပကာရကတံ ဒဿေတီတိ။

ဟေတူ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာန န္တိ ဧတ္ထ ပဌမော **ဟေတု**-သဒ္ဒော ပစ္စတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော ပစ္စယနိဒ္ဒေသော။ တေန ဧတဿ ဟေတုဘာဝေန ဥပကာရကတာ ဟေတုပစ္စယတာတိ ဒဿေတိ။ ဒုတိယော ပစ္စယုပ္ပန္နဝိသေသနံ။ တေန န ယေသံ ကေသဉ္စိ သမ္ပယုတ္တကာနံ ဟေတုပစ္စယဘာဝေန ပစ္စယော ဟောတိ, အထ ခော ဟေတုနာ သမ္ပယုတ္တကာနမေဝါတိ ဒဿေတိ။ နနု စ သမ္ပယုတ္တသဒ္ဒဿ သာပေက္ခတ္တာ ဒုတိယေ ဟေတုသဒ္ဒေ အဝိဇ္ဇမာနေပိ အညဿ အပေက္ခိတဗ္ဗဿ အနိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ အတ္တနာဝ သမ္ပယုတ္တကာနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောတိ အယမတ္ထော ဝိညာယတီတိ? နာယံ ဧကန္တော။ ဟေတုသဒ္ဒော ဟိ ပစ္စတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော "ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ ဧတ္ထေဝ ဗျာဝဋော ယအာ ဂယှတိ , တအာ သမ္ပယုတ္တဝိသေသနံ န ဟောတီတိ သမ္ပယုတ္တာ အဝိသိဋ္ဌာ ယေ ကေစိ ဂဟိတာ ဘဝေယျုန္တိ ဧဝံ သမ္ပယုတ္တသဒ္ဒေန အတ္တနိ ဧဝ ဗျာဝဋ္ဌေန ဟေတုသဒ္ဒေန ဝိသေသနေန ဝိနာ ယေသံ ကေသဉ္စိ သမ္ပယုတ္တာနံ ဂဟဏံ ဟောတီတိ တံ သန္ဓာယ **"အထာပိ။ပေ။ အတ္ထော ဘဝေယျာ"** တိ အာဟ။ နနု ယထာ "အရူပိနော အာဟာရာ သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာန"န္တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၁၅), "အရူပိနော ဣန္ဒြိယာ သမ္ပယုတ္တကာန"န္တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၁၆) စ ဝုတ္တေ ဒုတိယေန အာဟာရဂ္ဂဟဏေန ဣန္ဒြိယဂ္ဂဟဏေန စ ဝိနာပိ အာဟာရိန္ဒြိယသမ္ပယုတ္တကာဝ ဂယှန္တိ, ဧဝမိဓာပိ သိယာတိ? န, အာဟာရိန္ဒြိယာသမ္ပယုတ္တဿ အဘာဝတော။ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာဘာဝတော ဟိ တတ္ထ ဒုတိယအာဟာရိန္ဒြိယဂ္ဂဟဏေ အသတိပိ တံသမ္ပယုတ္တကာဝ ဂယှန္တီတိ တံ န ကတံ, ဣဓ ပန ဝဇ္ဇေတဗ္ဗံ အတ္ထီတိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဒုတိယံ ဟေတုဂ္ဂဟဏန္တိ။

ဧဝမ္ပိ **ဟေတူ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာန** န္တိ ဧတ္ထ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ သော ဧဝ သမ္ပယုတ္တကဟေတူတိ ဝိသေသနဿ အကတတ္တာ ယော ကောစိ ဟေတု ယဿ ကဿစိ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကဿ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောတိ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ, ပစ္စတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌဿေဝ ဟေတုဿ ပုန သမ္ပယုတ္တဝိသေသနဘာဝေန ဝုတ္တတ္တာ, ဧတဒတ္ထမေဝ စ ဝိနာပိ ဒုတိယေန ဟေတုသဒ္ဒေန ဟေတုသမ္ပယုတ္တဘာဝေ သိဒ္ဓေပိ တဿ ဂဟဏံ ကတံ။ အထ တ အသတိ ဒုတိယေ ဟေတုသဒ္ဒေ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော, န ပန ဟေတူနန္တိ ဧဝမ္ပိ ဂဟဏံ သိယာတိ တန္နိဝါရဏတ္ထံ သော ဝုတ္တော, တေန ဟေတုသမ္ပယုတ္တဘာဝံ ယေ လဘန္တိ, တေသံ သဗ္ဗေသံ ဟေတူနံ အညေသမ္ပိ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောတိ ဒဿိတံ ဟောတိ။ ယသ္မာ ပန ဟေတုစတုက္ကနယာ ပတိဋ္ဌာမတ္တာဒိဘာဝေန နိရပေက္ခာ, န အာဟာရိန္ဒြိယာ ဝိယ သာပေက္ခာ ဧဝ, တသ္မာ ဧတေဿဝ ဒုတိယံ ဟေတာဒိဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ အာဟာရိန္ဒြိယာ ပန အာဟရိတဗ္ဗဣန္ဒြိတဗ္ဗာပေက္ခာ ဧဝ, တသ္မာ တေ ဝိနာပိ ဒုတိယေန အာဟာရိန္ဒြိယဂ္ဂဟဏေန အတ္တနာ ဧဝ အာဟရိတဗ္ဗေ စ ဣန္ဒြိတဗ္ဗေ စ အာဟာရိန္ဒြိယဘူတေ အညေ စ သမ္ပယုတ္တကေ ပရိစ္ဆိန္ဒန္တီတိ တံ တတ္ထ န ကတံ, ဣဓ စ ဒုတိယေန ဟေတုဂ္ဂဟဏေန ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ ဟေတုနာ ပစ္စယဘူတေနေဝ သမ္ပယုတ္တာနံ ဟေတူနံ အညေသဉ္စ ပရိစ္ဆိန္နတ္တာ ပုန ဝိသေသနကိစ္စံ နတ္ထီတိ **ပဉ္ဟာဝါရေ** "ကုသလာ ဟေတူ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာန"န္တိအာဒီသု (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၀၁) ဒုတိယံ ဟေတုဂ္ဂဟဏံ န ကတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဿ အဟာကဋ္ဌတ္တာ တိ တံ-သဒ္ဒော ပုရိမဝစနာပေက္ခော ဝုတ္တဿေဝ နိဒ္ဒေသော "ရူပာယတနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာန"န္တိအာဒီသု (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၂) ပုရိမဝစနေန နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗေ ဟာကဋ္ဌီဘူတေ ဧဝ ပဝတ္တတိ။ ဧတ္ထ စ ပစ္စတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော ဟေတုသဒ္ဒော "ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ ဧတ္ထ ဗျာဝဋော သမ္ပယုတ္တသဒ္ဒေန ဝိယ တံ-သဒ္ဒေနပိ အနပေက္ခနီယော အညော စ ကောစိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗပ္ပကာသကော ဝုတ္တော နတ္ထိ, တသ္မာ "တံသမ္ပယုတ္တကာန"န္တိ စ န ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။

“ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာန” န္တိ ဣမိနာ ပန ပစ္စယုပ္ပန္နဝစနေန အသမတ္ထေန ပစ္စယုပ္ပန္နဝစနန္တရာပေက္ခေန ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တေန တံ-သဒ္ဒေန နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ ဟာကဍ္ဎိကတံ, တေန **“တံသမုဋ္ဌာနာန”** န္တိ ဧတ္ထ တံဂဟဏံ ကတန္တိ။ ကိံ ပန တသ္မိံ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကသဒ္ဒေ တံ-သဒ္ဒေန နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ ဟာကဍ္ဎိဘူတန္တိ? ယေဟိ ဟေတူဟိ သမ္ပယုတ္တာ “ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာ”တိ ဝုတ္တာ, တေ ဟေတူ စေဝ သမ္ပယုတ္တကဝိသေသနဘူတာ တဗ္ဗိသေသိတာ စ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာ။ တေနာဟ **“တေ ဟေတူ စေတ”**တိအာဒိ။ အညထာ “တေ ဟေတူ စေတ”တိ ဧတ္ထ ပစ္စတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌေန ဟေတုသဒ္ဒေန သမ္ဗန္ဓေ သတိ ယထာ ဣဓ တေနေဝ တံ-သဒ္ဒေန နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ ဟာကဍ္ဎာ, ဧဝံ ပုဗ္ဗေပိ ဘဝိတုံ အရဟန္တီတိ “နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗသ္သ အဟာကဍ္ဎတ္တာ ‘တံသမ္ပယုတ္တကာန’န္တိ န ဝုတ္တ”န္တိ ဣဒံ န ယုဇ္ဇေယ္ယာတိ။ ဒုဝိဓမ္ပိ တ ဟေတုဂ္ဂဟဏံ အပနေတွာ တံသဒ္ဒဝစနီယတံ စောဒေတိ ပရိဟရတိ စ။ **တံသမုဋ္ဌာနာန** န္တိ စ ဟေတုသမုဋ္ဌာနာနန္တိ ယုတ္တံ။ ဟေတူ ဟိ ပစ္စယာတိ။

စိတ္တဇရူပံ အဇနယမာနာပီတိ ပိ-သဒ္ဒေန ဇနယမာနာပိ။ ယဒိ “စိတ္တသမုဋ္ဌာနာန”န္တိ ဝစနေန ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ကဋတ္တာရူပသ္သ အဂ္ဂဟဏတော တံ န ဝုတ္တံ, သဟဇာတပစ္စယဝိဘင်္ဂေ စိတ္တစေတသိကာနံ တသ္သ ကဋတ္တာရူပသ္သ ပစ္စယဘာဝေါ န ဝုတ္တော ဘဝေယ္ယ။ ယဒိ စ တတ္ထ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ပစ္စယဘာဝေန တံသမာနလက္ခဏာနံ ကဋတ္တာရူပာနမ္ပိ ပစ္စယဘာဝေါ နိဒ္ဒိဋ္ဌော, ဧဝမိဓာပိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ “စိတ္တသမုဋ္ဌာနာန”န္တိ ပန အဝတွာ “တံသမုဋ္ဌာနာန”န္တိ ဝစနံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ သဗ္ဗစိတ္တစေတသိကသမုဋ္ဌာနတာဒသ္သနတ္ထံ။ ဧဝံပကာရေန ဟိ တံသမုဋ္ဌာနဝစနေန တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တံ သမုဋ္ဌာနဝစနံ ဝိသေသိတံ ဟောတိ။ နနု “စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာန”န္တိ ဝစနေန စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ စိတ္တစေတသိကသမုဋ္ဌာနတာ ဝုတ္တာတိ? န ဝုတ္တာ။ စိတ္တစေတသိကာနံ ပစ္စယဘာဝေါ ဧဝ ဟိ တတ္ထ ဝုတ္တောတိ။

စိတ္တပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိတာယာတိ ဧတေနေဝ ဟေတုအာဒိပဋိဗဒ္ဓတဉ္စ ဒသ္သေတိ။ “ယဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, စေတေတိ, ယဉ္စ ပကပ္ပေတိ, ယဉ္စ အနုသေတိ, အာရမ္မဏမေတံ ဟောတိ, ဝိညာဏသ္သ ဌိတိယာ အာရမ္မဏေ သတိ ပတိဋ္ဌာ ဝိညာဏသ္သ ဟောတိ, တသ္မိံ ပတိဋ္ဌိတေ ဝိညာဏေ ဝိရုဠှေ နာမရူပသ္သ အဝက္ကန္တိ ဟောတိ, နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတန”န္တိ (သံ. နိ. ၂.၃၉) ဣမသ္မိမ္ပိ သုတ္တေ ပဋိသန္ဓိနာမရူပသ္သ ဝိညာဏပစ္စယတာ ဝုတ္တာတိ အာဟ **“တသ္မိံ ပတိဋ္ဌိတေ”**တိအာဒိ။

ပုရိမတရသိဒ္ဓာယ ပဌဝိယာ ဗီဇပတိဋ္ဌာနံ ဝိယ ပုရိမတရသိဒ္ဓေ ကမ္မေ တန္နိဗ္ဗတ္တသ္သေဝ ဝိညာဏဗီဇသ္သ ပတိဋ္ဌာနံ ကမ္မသ္သ ကဋတ္တာ ဥပ္ပတ္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေနာဟ – **“ကမ္မံ ခေတ္တံ, ဝိညာဏံ ဗီဇ”** န္တိ။ ကသ္သ ပန တံ ခေတ္တံ ဗီဇဉ္စာတိ? နာမရူပင်္ကုရသ္သ။

အယဉ္စ ပနတ္ထောတိ ပဋိသန္ဓိယံ ကမ္မဇရူပာနံ စိတ္တပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိတာ။ **ဩကာသဝသေနေတ**တိ နာမရူပဟောကာသဝသေနေဝ။ သော ဟိ တသ္သ အတ္ထသ္သ ဩကာသောတိ။ **ဝတ္ထုရူပမတ္တမ္ပီ**တိ ဝဒန္တော ဝတ္ထုရူပသ္သ ဥပတ္ထမ္ဘကာနံ သေသရူပာနမ္ပိ တဒုပတ္ထမ္ဘကဘာဝေနေဝ အရူပဓမ္မာနံ ပစ္စယဘာဝံ ဒသ္သေတိ, သဟာဘာဝနမတ္တံ တ။ တတ္ထ ကာယဘာဝတဒိကလာပာနံ ကတ္ထစိ အဘာဝတော ကတ္ထစိ အဘာဝတဘာဝတော “ဝတ္ထုရူပမတ္တမ္ပိ ဝိနာ”တိ အာဟ။ **သသ္သာမိကေ**တိ ဧတေသ္သေဝ ဝိသေသနတ္ထံ **“သရာဇကေ”**တိ ဝုတ္တံ။

ပဝတ္တိယံ ကဋတ္တာရူပဟဒီနံ ပစ္စယဘာဝပဋိဗာဟနတောတိ ဣဒံ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, နနု တေသံ ပစ္စယဘာဝပ္ပသင်္ဂေါ ယေဝ နတ္ထိ “ဟေတူ သဟဇာတာန”န္တိ (ပဋ္ဌာ. အဋ္ဌ. ၁.၁) ဝစနတော။ န ဟိ ယေသံ ဟေတူ သဟဇာတပစ္စယော န ဟောန္တိ, တာနိ ဟေတုသဟဇာတာနိ နာမ ဟောန္တိ။ ယဒိ သိယုံ, “ကုသလံ ဓမ္မံ သဟဇာတော အဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ န ဟေတုပစ္စယာ”တိအာဒိ စ လဗ္ဘေယ္ယ, န ပန လဗ္ဘတိ, တသ္မာ န တာနိ ဟေတုသဟဇာတာနီတိ? သစ္စမေတံ, ယော ပန ဟေတူဟိ သမာနကာလုပ္ပတ္တိမတ္တံ ဂဟေတွာ ဟေတုသဟဇာတဘာဝံ မညေယ္ယ, တသ္သာယံ ပသင်္ဂေါ အတ္ထီတိ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဘဂဝတ ပန ဝစနာနံ လဟုဂရုဘာဝံ န ဂဏေတိ, ဗောဓနေယ္ယာနံ ပန အဇ္ဈာသယာနုရူပတော ဓမ္မသဘာဝံ အဝိလောမေန္တော တထာ တထာ ဒေသနံ နိယာမေတီတိ န ကတ္ထစိ အက္ခရာနံ ဗဟုတာ တ အပ္ပတာ တ စောဒေတဗ္ဗာတိ။

ဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အာရမ္မဏပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂. ဥပ္ပဇ္ဇန္တက္ခဏေယေဝ တိ ဧတေန ဝတ္တမာနက္ခဏေကဒေသေန သဗ္ဗံ ဝတ္တမာနက္ခဏံ ဂယှတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ န ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တက္ခဏေယေဝ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ ရူပာဒီနိ အာရမ္မဏပစ္စယော, အထ ခေါ သဗ္ဗသ္မိံ ဝတ္တမာနက္ခဏေတိ။ တေန အာလမ္ဗိယမာနာနမ္ပိ ရူပာဒီနံ စက္ခုဝိညာဏာဒိဝတ္တမာနတာယ ပုရေ ပစ္ဆာ စ ဝိဇ္ဇမာနာနံ အာရမ္မဏပစ္စယတ္တာဘာဝံ ဒဿေတိ, ကော ပန တအေ အနာလမ္ဗိယမာနာနံ။ **န ကေတော ဟောန္တိ** တိ နီလာဒီနိ သဗ္ဗရူပာနိ သဟ န ဟောန္တိ, တထာ သဒ္ဒာဒယောပီတိ အတ္ထော။ ''ယံ ယ''န္တိ ဟိ ဝစနံ ရူပာဒီနိ ဘိန္ဒတီတိ။ တတ္ထ ပုရိမေနတ္ထေန ''ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ''တိ ဝစနေန အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝလက္ခဏာဒီပနတ္ထံ **''ယံ ယံ ဓမ္မ''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ ဒဿေတိ, ပစ္ဆိမေန ''ယံ ယ''န္တိ ဝစနေန ရူပာဒိဘေဒဒီပနတ္ထန္တိ။ **''ယံ ယံ တ ပနာရဗ္ဘာ''** တိ ဧတဿ ဝဏ္ဏနာယံ ဒဿိတသဗ္ဗာရမ္မဏာဒိဝသေန တ ဣဓာပိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗောတိ။

ဧဝံ ဝုတ္တ န္တိ ယထာ နဒီပဗ္ဗတာနံ သန္ဒနံ ဌာနဉ္စ ပဝတ္တံ အဝိရတံ အဝိစ္ဆိန္နန္တိ သန္ဒန္တိ တိဋ္ဌန္တီတိ ဝတ္တမာနဝစနံ ဝုတ္တံ, ဧဝံ ''ယေ ယေ ဓမ္မာ''တိ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ သဗ္ဗသင်္ဂဟသမုဒာယဝသေန ဂဟိတတ္တာ တေသံ ဥပ္ပဇ္ဇနံ ပဝတ္တနံ အဝိရတန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဝတ္တမာနဝစနံ ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ဣမေ ပန န ဟေတာဒိပစ္စယာ သဗ္ဗေပိ အတီတာနာဂတာနံ ဟောန္တိ။ န ဟိ အတီတော စ အနာဂတော စ အတ္ထိ, ယဿေတေ ပစ္စယာ သိယုံ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ အတီတတ္တိကေ အတီတာနာဂတာနံ န ကောစိ ပစ္စယော ဝုတ္တော, တသ္မာ ဣဓာပိ ''ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ''တိ ဝစနေန ယေသံ ရူပာဒယော အာရမ္မဏဓမ္မာ အာရမ္မဏပစ္စယာ ဟောန္တိ, တေ ပစ္စုပ္ပန္နာဝ ဒဿိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တေသု ဟိ ဒဿိတေသု အတီတာနာဂတေသု တံတံပစ္စယာ အဟေသုံ ဘဝိဿန္တိ စာတိ အယမတ္ထော ဒဿိတော ဟောတိ, န ပန တံတံပစ္စယဝန္တတာ။ ပစ္စယဝန္တော ဟိ ပစ္စုပ္ပန္နာယေဝါတိ။

ဧတ္ထ စ **''ယံ ယံ ဓမ္မံ အာရဗ္ဘာ''** တိ ဧကဝစနနိဒ္ဒေသံ ကတွာ ပုန **''တေ တေ ဓမ္မာ''** တိ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော ''ယံ ယ''န္တိ ဝုတ္တဿ အာရမ္မဏဓမ္မဿ အနေကဘာဝတောပိ အတ္ထီတိ ဒဿနတ္ထော။ စတ္တာရော ဟိ ခန္ဓာ သဟေဝ အာရမ္မဏပစ္စယာ ဟောန္တိ, တေ သဗ္ဗေပိ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမ္ပိ တေသု ဧကေကံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ န န ဟောတိ, တသ္မာ ဝေဒနာဒီသု ဖဿာဒီသု စ ဧကေကဿပိ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝဒဿနတ္ထံ **''ယံ ယ''**န္တိ ဝုတ္တံ, သဗ္ဗေသံ ဧကစိတ္တုပ္ပာဒပရိယာပန္နာနံ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝဒဿနတ္ထံ **''တေ တေ''**တိ။ တတ္ထ ယော စ ရူပါဒိကော ဧကေကော ယံယံ-သဒ္ဒေန ဝုတ္တော, ယေ စ အနေကေ ဖဿာဒယော ဧကေကဝသေန ယံယံ-သဒ္ဒေန ဝုတ္တာ, တေ သဗ္ဗေ ဂဟေတွာ ''တေ တေ''တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အထ တ ယသ္မိံ ကာလေ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တသ္မိံ ကာလေ နီလာဒီသု စိတ္တုပ္ပာဒေသု စ ဧကေကမေဝ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဒဿနတ္ထံ **''ယံ ယ''**န္တိ ဝုတ္တံ, တေ ပန အာလမ္ဗိယမာနာ ရူပာရမ္မဏဓမ္မာ စ အနေကေ, တထာ သဒ္ဒါဒိအာရမ္မဏဓမ္မာ စာတိ ဒဿနတ္ထံ **''တေ တေ''**တိ။

နိဗ္ဗာနာရမ္မဏံ ကာမာဝစရရူပါဝစရကုသလဿ အပရိယာပန္နတော ကုသလဝိပါကဿ ကာမာဝစရရူပါဝစရကိရိယဿ စာတိ ဣမေသံ ဆန္နံ ရာသီနံ အာရမ္မဏပစ္စယော ဟောတီတိ ဣဒံ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏေန ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓါနုဿရဏကာလေ နိဗ္ဗာနမ္ပိ ရူပါဝစရကုသလကိရိယာနံ အာရမ္မဏံ ဟောတီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ။ ဧဝံ သတိ ယထာ ''အပ္ပမာဏာ ခန္ဓာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၂.၅၈) ဝုတ္တံ, ဧဝံ ''နိဗ္ဗာန''န္တိ စ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, န စ တံ ဝုတ္တံ။ န ဟိ နိဗ္ဗာနံ ပုဗ္ဗေ နိဝုတ္ထံ အသင်္ခတတ္တာ, န စ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏေန ပုဗ္ဗေ နိဝုတ္ထေသု အပ္ပမာဏက္ခန္ဓေသု ဉာတေသု နိဗ္ဗာနဇာနနေ န တေန ပယောဇနံ အတ္ထိ။ ယထာ ဟိ စေတောပရိယညာဏံ စိတ္တံ ဝိဘာဝေန္တမေဝ စိတ္တာရမ္မဏဇာနနသ္သ ကာမာဝစရဿ ပစ္စယော ဟောတိ, ဧဝမိဒမ္ပိ အပ္ပမာဏက္ခန္ဓေ ဝိဘာဝေန္တမေဝ တဒာရမ္မဏဇာနနသ္သ ကာမာဝစရဿ ပစ္စယော ဟောတီတိ။ ဒိဋ္ဌနိဗ္ဗာနောယေဝ စ ပုဗ္ဗေ နိဝုဋ္ဌေ အပ္ပမာဏက္ခန္ဓေ အနုဿရတိ, တေန ယထာဒိဋ္ဌမေဝ နိဗ္ဗာနံ တေသံ ခန္ဓာနံ အာရမ္မဏန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, န ပန ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏေန တဒာရမ္မဏဝိဘာဝနံ ကာတဗ္ဗံ။ ဝိဘူတမေဝ ဟိ တံ တဿာ

တိ။ ဧဝံ အနာဂတံသညာဏေပိ ယထာရဟံ ယောဇေတဗ္ဗံ, တသ္မာ နိဗ္ဗာနံ န ကဿစိ ရူပာဝစရဿ အာရမ္မဏန္တိ “စ တုန္နံ ရာသီန”န္တိ ဝတ္တုံ ယုတ္တံ။

အာရမ္မဏပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အဓိပတိပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃. **ဓုရန္တိ** ဓုရဂ္ဂါဟံ။ **ဇေဋ္ဌက** န္တိ သေဋ္ဌံ။ **ဆန္ဒာဓိပတိ ဆန္ဒသမ္ပယုတ္တကာန** န္တိ ဧတ္ထ ပုရိမဆန္ဒဿ သ မာနရူပေန တဒနန္တရံ နိဒ္ဒိဋ္ဌေန တံသမ္ဗန္ဓေန ဆန္ဒသဒ္ဒေနေဝ ပစ္စယဘူတဿ ဆန္ဒဿ သမ္ပယုတ္တကဝိသေသန ဘာဝတော ဒဿိတော ဟောတီတိ “ဆန္ဒာဓိပတိ သမ္ပယုတ္တကာန”န္တိ အဝတွာ “ဆန္ဒသမ္ပယုတ္တကာန”န္တိ ဝုတ္တ န္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သေ နယော ဣတရေသုပိ။

ဂရုကာရစိတ္တီကာရဝသေန တ တိ ကုသလာဗျာကတာနံ ပဝတ္တိံ ဒဿေတိ။ အလဒ္ဓံ **လဒ္ဓဗ္ဗံ,** လဒ္ဓံ **အဝိဇဟိ တဗ္ဗံ**။ ယေန တ ဝိနာ န ဘဝိတဗ္ဗံ, တံ **လဒ္ဓဗ္ဗံ,** တဿေဝတ္တော **အဝိဇဟိတဗ္ဗ** န္တိ။ **အနဝညာတ**န္တိ အဝညာတမ္ပိ အဒေသဒဿိတာယ အဿာဒနေန အနဝညာတံ ကတွာ။

မိစ္ဆတ္တနိယတာ အပ္ပနာသဒိသာ မဟာဗလာ ဝိနာ အဓိပတိနာ နုပ္ပဇ္ဇန္တီတိ **“ကေန္ဓေနေတ”** တိ အာဟ။ ကမ္မ ကိလေသာဝရဏဘူတာ စ တေ သဂ္ဂါဝရဏာ စ မဂ္ဂါဝရဏာ စ ပစ္စက္ခသဂ္ဂံ ကာမာဝစရဒေဝတနမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ န အရ ဟန္တိ, ကော ပန တဒော ရူပာရူပီနန္တိ။

ကာမာဝစရာဒိဘေဒတော ပန တိဝိဓော ကိရိယာရမ္မဏာဓိပတိ လောဘသဟဂတာကုသလဿေဝ အာရမ္မဏာဓိ ပတိပစ္စယော ဟောတီတိ ဣဒံ ပရသန္တာနဂတာနံ သာရမ္မဏဓမ္မာနံ “အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏော ဓမ္မော ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏဿ သ ဓမ္မဿ အဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ ဧတဿ အဘာဝတော “ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏော ဓမ္မော ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏဿ သာ”တိ ဧတ္ထ စ အာရမ္မဏာဓိပတိနော အနုဒ္ဓဋ္ဌတ္တာ အဓိပတိပစ္စယတာ နတ္ထီတိ ဝိညာယမာနေပိ “ဗဟိဒ္ဓာ ခန္ဓေ ဂရုံ ကတွာ အဿာဒေတီ”တိအာဒိဝစနံ (ပဋ္ဌာ. ၂.၂၀.၃၁) နိဿာယ အရဟတော ကိရိယဓမ္မာ ပုထုဇ္ဇနာဒီဟိ ဂရုံ က တွာ အဿာဒိယန္တီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ “သနိဒဿနသပ္ပဋိဃာ ခန္ဓာ”တိအာဒီသု (ပဋ္ဌာ. ၂.၂၂.၃၀) ဝိယ ခန္ဓသဒ္ဒော ရူပေ ဧဝ ဘဝိတုံ အရဟတီတိ ဝိစာရိတမေတံ။ ပုထုဇ္ဇနာဒိကာလေ တ အနာဂတေ ကိရိယဓမ္မေ ဂရုံ ကတွာ အဿာဒနံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ “နေဝဝိပါကနဝိပါကဓမ္မဓမ္မေ ခန္ဓေ ဂရုံ ကတွာ အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတီ”တိအာဒိဝစနတော (ပဋ္ဌာ. ၁.၃.၉၆) ကိရိယဓမ္မာ ရာဂဒိဋ္ဌီနံ အဓိပတိပစ္စယော ဟောန္တေဝ, တေ စ “အတီတာရမ္မဏေ အနာဂတေ ခန္ဓေ ဂရုံ ကတွာ အဿာဒေတီ”တိအာဒိဝစနတော (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၉.၂၃) အနာဂတာ တေ ဘူမကာပိ အဓိပတိပစ္စယော ဟောန္တီတိ။ အာဝဇ္ဇနကိရိယသဗ္ဗာဝတော ပန ဣဒမ္ပိ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။

အဓိပတိပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အနန္တရပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၄. ယထာ ဩကာသဒာနဝိသေသဘာဝေန နတ္ထိဝိဂတာ ဝုတ္တာ, န ဧဝံ အနန္တရသမနန္တရာ, ဧတေ ပန စိတ္တနိယာမ ဟေတုဝိသေသဘာဝေန ဝုတ္တာ, တသ္မာ တံ စိတ္တနိယာမဟေတုဝိသေသဘာဝံ ဒဿေန္တော **“စက္ခုဝိညာဏဓာ တူ”**တိအာဒိမာဟ။ ဓာတုဝသေန ကုသလာဒိဝသေန စ နိဒ္ဒေသမာဟ။ တတ္ထ “မနောဝိညာဏဓာတု မနောဝိညာဏဓာတု ယာ”တိ ဝုတ္တေ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဝိသေသော န ဝိညာယတီတိ “ပုရိမာ ပုရိမာ ပစ္ဆိမာယ ပစ္ဆိမာယာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ တထာ စ သတိ ဓာတုဝိသေသေန စိတ္တဝိသေသေ ဒဿနံ ယံ ကာတုံ အာရဒ္ဓော, တံ တေဇွိဇ္ဇေယျ။ “မနောဝိညာဏဓာတု မနောဓာတုယာ”တိ ဣဒမ္ပိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ နိယာမာဘာဝတော, “မနောဓာတု စက္ခုဝိညာဏဓာတု ယာ”တိ စ တထေဝ န သက္ကာ။ န ဟိ မနောဓာတု စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာယေဝ အနန္တရပစ္စယောတိ နိယာမော အတ္ထိ, တသ္မာ ဟာကဋ္ဌာ ပဉ္စဝိညာဏဓာတုယော အာဒိံ ကတွာ ယာဝ ဓာတုဝိသေသနိယာမော အတ္ထိ, တာဝ နိဒဿနေန နယံ ဒ ဿေတွာ ပုန နိရဝသေသဒဿနတ္ထံ **“ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ”**တိအာဒိမာဟ။ **သဒိသကုသလာန**န္တိ ဝေဒနာယ တ

ပောတူပိ တ သဒိသကုသလာနံ အနုရူပကုသလာနန္တိ တ အတ္ထော။ တေန ဘူမိဘိန္နာနမ္ပိ ပစ္စယဘာဝေ ဝုတ္တော ပောတိ။ **ဘဝင်္ဂ** ဂ္ဂဟဏေန ကုသလာကုသလမူလကေသု စုတိပိ ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, အဗျာကတမူလကေ တဒာရမ္မဏ မ္ပိ။

ကာမာဝစရကိရိယာဝဇ္ဇနသ္သာ တိ ကာမာဝစရကိရိယာယ အာဝဇ္ဇနသ္သာတိ အာဝဇ္ဇနဂ္ဂဟဏေန ကာမာဝစရကိ ရိယံ ဝိသေသေတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကာမာဝစရဝိပာကော ကာမာဝစရကိရိယရာသိသ္သ စ အနန္တရပစ္စယော ပောတိ, ပောန္တ တော စ အာဝဇ္ဇနသ္သေဝာတိ အယဥ္ဟေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ အာဝဇ္ဇနဂ္ဂဟဏေနေဝ စေတ္ထ တေဋ္ဌဗ္ဗနမ္ပိ ဂဟိတ န္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အနန္တရပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၆. ''အညမညသ္သာတိ အညော အညသ္သာ''တိ ပေရာဏာပဥ္စော။ ပဥ္စိယံ ပန ''အညမညံ သဟဇာတပစ္စယေန ပ စ္စယော''တိ ဧတ္တ ဝုတ္တသ္သ ''အညမည''န္တိ က္လမသ္သ အတ္ထော ဝတ္တဗ္ဗော , န အဝုတ္တသ္သ ''အညမညသ္ သာ''တိ က္လမသ္သ, န စ သမာနတ္ထသ္သပိ သဒ္ဒန္တရသ္သ အတ္ထော ဝုတ္တော သဒ္ဒန္တရသ္သ အတ္ထော ဝုတ္တော ပောတိ, တသ္မာ **''အညမညန္တိ အညော အညသ္သာ''** တိ ပဌန္တိ။ ဩက္ကန္တိက္ခဏေတိ ပဋ္ဋိသန္ဓိယေဝ ဝုစ္ စတိ, န က္လတရာတိ က္လမိနာ အဓိပ္ပာယေနာပ **''ပဋ္စိသန္ဓိက္ခဏေ''** တိ။ **ရူပိနော ဓမ္မာ အရူပိနံ ဓမ္မာနန္တိ** က္လဒံ ယဒိပိ ပုဗ္ဗေ ''ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပ''န္တိ ဝုတ္တံ, တထာပိ န တေန ခဏန္တရေ ပစ္စယဘာဝေ ရူပီ နံ နိတရိတောတိ တန္နိတရဏတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ကဥ္စိ ကာလေ** တိ ကေစိ ကိသ္မိဥ္စိ ကာလေတိ တ အတ္ထော။ တေန ရူပိနော ဓမ္မာ ကေစိ ဝတ္ထုဘူတာ ကိသ္မိဥ္စိ ပဋ္စိသန္ဓိကာလေတိ ရူပန္တရာနံ ဝတ္ထုသ္သ စ ကာလန္တရေ အရူပီနံ သဟဇာတပစ္စ ယံ ပုဗ္ဗေ အနိတရိတံ နိတရေတိ။ ဧဝဥ္စ ကတ္ဝာ ''ကဥ္စိ ကာလ''န္တိ တ ''ကိသ္မိဥ္စိ ကာလေ''တိ တ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝိဘ တ္တိဝိပလ္လာသော ကတော။ တေန ဟိ ''ကဥ္စိ''တိ ဥပယောဂေကဝစနံ **''ရူပိနော ဓမ္မာ''** တိ ဧတေန သဟ သမ္ဗန္ဓေန ပစ္စတ္တဗဟုဝစနသ္သ အာဒေသော, **''ကာလေ''**တိ က္လမိနာ သမ္ဗန္ဓေန ဘုမ္မေကဝစနသ္သာတိ ဝိညာယတိ။ ပုရိမေန စ **''ဧကော ခန္ဓော ဝတ္ထု စ တိဏ္ဏန္နံ ခန္ဓာန''** န္တိအာဒိနာ နာမသဟိတသ္သေဝ ဝတ္ထုသ္သ ''နာမသ္သ ပစ္စယော''တိ ဝ တ္တဗ္ဗတ္တေ အာပန္နေ ဧတေန ကေဝလသ္သေဝ တထာ ဝတ္တဗ္ဗတံ ဒဿေတိ။

တယော န အညမညဝသေနာတိ လဗ္ဘမာနေပိ ကတ္ထစိ အညမညသဟဇာတပစ္စယဘာဝေ ဝစနေန အသင်္ဂဟိတ တ္တာ တသ္သ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **စတုသမုဋ္ဌာနိကသ္သ ရူပသ္သ** ဧကဒေသဘူတေ **ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပေ** သမုဒာ ယေကဒေသဝသေန သာမိဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, နိဒ္ဓာရဏေ ဝါ။

သဟဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. နိဿယပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၈. နိဿယပစ္စယနိဒ္ဒေသေ ''ရူပိနော ဓမ္မာ အရူပီနံ ဓမ္မာနံ ကိသ္မိဥ္စိ ကာလေ''တိ က္လဒံ န လဗ္ဘတိ။ ယံ ပနေတ္ ထ လဗ္ဘတိ ''ရူပိနော ဓမ္မာ ကေစိ''တိ, တတ္ထ တေ ဧဝ ဓမ္မေ ဒဿေတုံ **''စက္ခာယတန''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ။ **''ဝတ္ထုရူပံ ပဥ္စဝေါကာရဘဝေ''** တိ ဝုတ္တတ္တာ **''ဥပေတ္တေ အာရုပ္ပဝိပာက''** န္တိ က္လဒံ န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ စေ? န, ''တေ ဘူမကဝိပာကသ္သာ''တိ ဝုတ္တေ ပဥ္စဝေါကာရဘဝေ အနုပ္ပဇ္ဇနကံ ဥပေတဗ္ဗံ အဇာနန္တသ္သ တသ္သ ပကာသေတ ဗ္ဗတ္တာ။

နိဿယပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဥပနိဿယပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉. တေ တယောပိ ရာသယောတိ ဥပနိဿယေ တယော အနေကသင်္ဂါဟကတာယ ရာသယောတိ ဝဒတိ။ တေသုံ ပန ဥပနိဿယနိဒ္ဒေသေ ယေ ပုရိမာ ယေသံ ပစ္ဆိမာနံ အနန္တရူပနိဿယာ ဟောန္တိ, တေ တေသံ သဗ္ဗေသံ ဧကန္တေနေဝ ဟောန္တိ, န ကေသဉ္စိ ကအာစိ, တသ္မာ ယေသု ပဒေသု အနန္တရူပနိဿယော သင်္ဂဟိတော, တေသု "ကေသဉ္စိ"တိ န သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ န ဝုတ္တံ။ ယေ ပန ပုရိမာ ယေသံ ပစ္ဆိမာနံ အာရမ္မဏပကတူပနိဿယာ ဟောန္တိ, တေ တေသံ န သဗ္ဗေသံ ဧကန္တေန ဟောန္တိ, ယေသံ ဥပ္ပတ္တိပဋိဗာဟိကာ ပစ္စယာ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, တေသံ န ဟောန္တိ, ဣတရေသံ ဟောန္တိ။ တသ္မာ ယေသု ပဒေသု အနန္တရူပနိဿယော န လဗ္ဘတိ, တေသု "ကေသဉ္စီ"တိ ဝုတ္တံ။ သိဒ္ဓါနံ ပစ္စယဓမ္မာနံ ယေဟိ ပစ္စယုပ္ပန္နေဟိ အကုသလာဒီဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ, တေသံ ကေသဉ္စီတိ အယဉ္စေတ္ထ အတ္ထော, န ပန အဝိသေသေန အကုသလာဒီသု ကေသဉ္စီတိ။

ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ။ပေ.။ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာန န္တိ ယေသံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တေသံ အဗျာကတာနံ ပစ္ဆိမာနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ န ဟိ ရူပဗျာကတံ ဥပနိဿယံ လဘတီတိ။ ကထံ? အာရမ္မဏာနန္တရူပနိဿယေ တာဝ န လဘတိ အနာရမ္မဏတ္တာ ပုဗ္ဗာပရနိယမေန အပ္ပဝတ္တိတော စ, ပကတူပနိဿယဉ္စ န လဘတိ အစေတနေန ရူပသန္တာနေန ပကတဿ အဘာဝတော။ ယထာ ဟိ အရူပသန္တာနေန သဒ္ဓါဒယော နိပ္ဖာဒိတာ ဥတုဘောဇနာဒယော စ ဥပသေဝိတာ, န ဧဝံ ရူပသန္တာနေန။ ယသ္မိဉ္စ ဥတုဗီဇာဒိကေ ကမ္မာဒိကေ စ သတိ ရူပံ ပဝတ္တတိ, န တံ တေန ပကတံ ဟောတိ။ သစေတနဿေဝ ဟိ ဥပ္ပာဒနုပတ္ထမ္ဘနုပယောကဒိဝသေန စေတနံ ပကပ္ပနံ ပကရဏံ, ရူပဉ္စ အစေတနန္တိ။ ယထာ စ နိရီဟကေသု ပစ္စယာယတ္တေသု ဓမ္မေသု ကေသဉ္စိ သာရမ္မဏသဘာဝတာ ဟောတိ, ကေသဉ္စိ န, ဧဝံ သပ္ပကရဏသဘာဝတာ နိပ္ပကရဏသဘာဝတာ စ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဥတုဗီဇာဒယော ပန အင်္ကုရာဒီနံ တေသု အသန္တေသု အဘာဝတော ဧဝ ပစ္စယာ, န ပန ဥပနိဿယာဒိဘာဝတောတိ။ ပုရိမပုရိမာနံယေဝ ပနေတ္ထ ဥပနိဿယပစ္စယဘာဝေ ဗာဟုလ္လဝသေန ဟာကဋ္ဌဝသေန စ ဝုတ္တော။ "အနာဂတေ ခန္ဓေ ပတ္ထယမာနော အနံ ဒေတီ"တိအာဒိဝစနတော (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၈.၈) ပန အနာဂတာပိ ဥပနိဿယပစ္စယာ ဟောန္တိ, တေ ပုရိမေဟိ အာရမ္မဏပကတူပနိဿယေဟိ တံသမာနလက္ခဏတာယ ဣဓ သင်္ဂယှန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ပုဂ္ဂလောပိ သေနာသနမ္ပိ တိ **ပုဂ္ဂလသေနာသန** ဂ္ဂဟဏဝသေန ဥပနိဿယဘာဝံ ဘဇန္တေ ဓမ္မေ ဒဿေတိ, ပိ-သဒ္ဒေန စီဝရာရညရုက္ခပဗ္ဗတာဒိဂ္ဂဟဏဝသေန ဥပနိဿယဘာဝံ ဘဇန္တေ သဗ္ဗေ သင်္ဂဏှာတိ။ "အဗျာကတော ဓမ္မော အဗျာကတဿ ဓမ္မဿ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော"တိအာဒီသု ဟိ "သေနာသနံ ကာယိကဿ သုခဿာ"တိအာဒိဝစနေန သေနာသနဂ္ဂဟဏေန ဥပနိဿယဘာဝံ ဘဇန္တာဝ ဓမ္မာ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယောတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တေန ပုဂ္ဂလာဒီသုပိ အယံ နယော ဒဿိတော ဟောတီတိ။ ပစ္စုပ္ပန္နာပိ အာရမ္မဏပကတူပနိဿယာ ပစ္စုပ္ပန္နတာယ သေနာသနသမာနလက္ခဏတ္တာ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဝက္ခတိ ဟိ "ပစ္စုပ္ပန္နံ ဥတုံ ဘောဇနံ သေနာသနံ ဥပနိဿာယ ဈာနံ ဥပ္ပာဒေတီ"တိအာဒိနာ သေနာသနဿ ပစ္စုပ္ပန္နဘာဝံ ဝိယ ပစ္စုပ္ပန္နာနံ ဥတုအာဒီနံ ပကတူပနိဿယဘာဝံ, "ပစ္စုပ္ပန္နံ စက္ခုံ။ပေ.။ ဝတ္ထုံ ပစ္စုပ္ပန္နေ ခန္ဓေ ဂရုံ ကတွာ အဿာဒေတီ"တိအာဒိနာ (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၈.၄) စက္ခာဒီနံ အာရမ္မဏူပနိဿယဘာဝဉ္စာတိ။ ပစ္စုပ္ပန္နာနမ္ပိ စ တာဒိသာနံ ပုဗ္ဗေ ပကတတ္တာ ပကတူပနိဿယတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ကသိဏာရမ္မဏာဒီနိ အာရမ္မဏမေဝ ဟောန္တိ, န ဥပနိဿယောတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန **"ကေစ္စာယာ"** တိ အာဟ။

အရူပာဝစရကုသလမ္ပိ ယသ္မိံ ကသိဏာဒိမှိ ဈာနံ အနုပ္ပာဒိတံ, တသ္မိံ အနုပ္ပန္နဈာနုပ္ပာဒနေ သဗ္ဗဿ စ ဥပ္ပန္နဈာနဿ သမာပဇ္ဇနေ ဣဒ္ဓိဝိဓာဒီနံ အဘိညာနဉ္စ ဥပနိဿယောတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယာဟ **"တေဘူမကကုသလော စတုဘူမကဿပိ ကုသလဿာ"**တိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ "အရူပာဝစရံ သဒ္ဓံ ဥပနိဿာယ ရူပာဝစရံ ဈာနံ ဝိပဿနံ မဂ္ဂံ အဘိညံ သမာပတ္တိံ ဥပ္ပာဒေတီ"တိ (ပဋ္ဌာ. ၄.၁၃.၂၈၅)။ ကာမာဝစရကုသလံ ရူပာဝစရာရူပာဝစရဝိပာကာနမ္ပိ တဒုပ္ပာဒကကုသလာနံ ဥပနိဿယဘာဝဝသေန , ပဋိသန္ဓိနိယာမကဿ စုတိတော ပုရိမဇဝနဿ စ ဝသေန ဥပနိဿယော, ရူပာဝစရကုသလံ အရူပာဝစရဝိပာကဿ, အရူပာဝစရကုသလဉ္စ ရူပာဝစရဝိပာကဿ တဒုပ္ပာဒကကုသလူပနိဿယဘာဝေနာတိ ဧဝံ ပစ္စေကံ တေဘူမကကုသလာနံ စတုဘူမကဝိပာကဿ တေဘူမကကိရိယဿ စ ယထာယော

ဂံ ပစ္စယဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဟဋ္ဌိယမ္ပိ ဟိ ပကတူပနိဿယော နယဒဿနမတ္တေနေဝ ပဉ္ဟာတရေသု ဝိဿဇ္ဇိ တောတိ။

ကုမိနာ ပန နယေနာတိ လောကုတ္တရနိဗ္ဗတ္တနံ ဥပနိဿာယ သိနေဟုပ္ပာဒနလေသေနာတိ အတ္တော။ လောကုတ္တရာ ပန ဓမ္မာ အကုသလာနံ န ကေနစိ ပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောန္တီတိ န ကုဒံ သာရတော ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပ ဟယော။ ကာမာဝစရာဒိတိပေဟတုကဘဝင် ကာယိကသုခါဒိ စ ရူပါဝစရာဒိကုသလာနံ ဥပနိဿယော, အရူပါဝစရဝိပါ ကော ရူပါဝစရကုသလဿ တံ ပတ္ထေတွာ တန္နိဗ္ဗတ္တကကုသလုပ္ပာဒနတ္တံ ဥပ္ပာဒိယမာနဿ, ရူပါဝစရကိရိ ယဿ စ ပုဗ္ဗေ နိဝုဋ္ဌာဒီသု အရူပါဝစရဝိပါကဇာနနတ္တံ ဈာနာဘိညာယော ဥပ္ပာဒေန္တဿ အရဟတော, စတုဘူ မကဝိပါကာနံ ပန တဒုပ္ပာဒကကုသလူပနိဿယဘာဝဝသေန သော သော ဝိပါကော ဥပနိဿယော။ တေနာဟ **"တထာ တေဘူမကဝိပါကော"**တိ။ ယဒိပိ အရဟတ္တဖလတ္တံ ဈာနဝိပဿနာ ဥပ္ပာဒေတိ အနာဂါမီ, န ပန တေန တံ ကအာစိ ဒိဋ္ဌပု ဗ္ဗံ ပုထုဇ္ဇနာဒီဟိ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ဝိယ, တသ္မာ တာနိ ဝိယ တေသံ ဈာနာဒီနံ ကုမဿ စ အဂ္ဂဖလံ န ဈာနာဒီနံ ဥပနိဿယော။ ဥပလဒ္ဓပုဗ္ဗသဒိသမေဝ ဟိ အနာဂတမ္ပိ ဥပနိဿယောတိ။ တေနာဟ **"ဥပရိဋ္ဌိမံ ကုသလဿပိ"** တိ။

ကိရိယအတ္တပဋိသမ္ဘိဒါဒိမ္ပိ ပတ္ထေတွာ အနာဒိကုသလံ ကရောန္တဿ တေဘူမကကိရိယာပိ စတုဘူမကသ္သ ပိ ကုသလဿ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။ ယောနိသောမနသိကာရေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ, တံ ဥပနိဿာယ ရာကဒိဥပ္ပာဒနေ အကုသလဿ, ကုသလာကုသလူပနိဿယဘာဝမုခေန စတုဘူမကဝိပါကဿ။ ဧဝံ ကိရိယဿပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တေနာဟ **"ကိရိယသင်္ခါတောပိ ပကတူပနိဿယော စတုဘူမကာနံ ကုသလာဒိခန္ဓာနံ ဟောတိယေ တ"**တိ။ နေဝဝိပါကနဝိပါကဓမ္မဓမ္မေသု ပန ဥတုဘောဇနသေနာသနာနမေဝ တိဏ္ဏံ ရာသီနံ ပကတူပနိဿယဘာဝဒဿ သနံ နယဒဿနမေဝ တိ။ **ကုမသို ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏေ အာဂတနယေနာ** တိ ကုဒံ "ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အဗျာက တော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ န ဥပနိဿယပစ္စယာ, ကုသလေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပ"န္တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၉၁) ဧဝ မာဒိကံ ဥပနိဿယပဋိက္ခေပံ, အနုလောမေ စ အနာဂမနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **သုတ္တန္တိကပရိယာယေနာ** တိ "ဝိညာဏူပ နိဿံ နာမရူပံ, နာမရူပနိဿံ သဠာယတန"န္တိအာဒိကေန (သံ. နိ. ၂.၂၃),

"ယထာပိ ပဗ္ဗတေ သေလော, အရညသ္မိံ ဗြဟာဝနေ။
တံ ရုက္ခာ ဥပနိဿာယ, ဝဍ္ဎန္တေ တေ ဝနပ္ပတီ"တိ (အ. နိ. ၃.၄၉)။ –

အာဒိကေန စ။

ဥပနိဿယပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ပုရေဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၀. နယဒဿနဝသေန ယာနိ ဝိနာ အာရမ္မဏပုရေဇာတေန န ဝတ္တန္တိ, တေသံ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ အာရမ္မဏပု ရေဇာတဒဿနေန မနောဒွါရေပိ ယံ ယအာရမ္မဏပုရေဇာတေန ဝတ္တတိ, တဿ တအာလမ္ဗိတံ သဗ္ဗမ္ပိ ရူပရူပံ အာ ရမ္မဏပုရေဇာတန္တိ ဒဿိတမေဝ ဟောတိ, သရူပေန ပန အဒဿိတတ္တာ **"သာဝသေသဝသေန ဒေသနာ ကတာ"**တိ အာဟ။ စိတ္တဝသေန ကာယံ ပရိဏာမယတော ကုဒ္ဓိဝိဓာဘိညာယ စ အဋ္ဌာရသသု ယံကိဉ္စိ အာရမ္မဏပုရေ ဇာတံ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တအာရမ္မဏဘာဝိနော တိ ဧတ္ထ ပဋိသန္ဓိဘာဝိနော ဝတ္ထုပုရေဇာတဘာဝေန ကုတရဿပိ အဘာဝတ အဂ္ဂဟဏံ။ ဘဝင်္ဂဘာဝိနော ပန ဂဟဏံ ကာတဗ္ဗံ န တ ကာတဗ္ဗံ ပဋိသန္ဓိယာ ဝိယ အပရိယတ္တတ္တာ အာရမ္မဏဿ အာရမ္မ ဏမတ္တဘာဝတော, "မနောဓာတုနုဉ္စ"တိ ဧတ္ထ သန္တိရဏဘာဝိနော မနောဝိညာဏဓာတုယာပိ။

ပုရေဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ပစ္ဆာဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၁. တဒ္ဓေတ တိ ဣဒံ ကာမာဝစရရူပါဝစရဝိပါကာနံ နိရဝသေသဒဿိတပုရေဇာတဒဿနဝသေန ဝုတ္တံ, ရူပါဝစရဝိပါကော ပန အာဟာရသမုဋ္ဌာနဿ န ဟောတီတိ။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. အာသေဝနပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၂. ပဂုဏဗလဝတရဘာဝဝိသိဋ္ဌ န္တိ ဧတေန ဝိပါကာဗ္ယာကတတော ဝိသေသေတိ။

အာသေဝနပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. ကမ္မပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၃. စေတနာသမ္ပယုတ္တကမ္မံ အဘိဇ္ဈာဒိ ကမ္မပစ္စယော န ဟောတီတိ **"စေတနာကမ္မမေတ"**တိ အာဟ။ သတိပိ ဟိ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မတ္တေ န စေတနာဝဇ္ဇာ ဓေံသဘာဝတတိ။ **အတ္တနော ဖလံ ဥပ္ပာဒေတုံ သမတ္ထေနာ** တိ ကမ္မဿ သမတ္ထတာ တဿ ကမ္မပစ္စယဘာဝေ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ပဉ္စဝေါကာရေဃေဝ, န အညတ္ထာ တိ ဧတေန ကာမာဝစရစေတနာ ဧကဝေါကာရေ ရူပမ္ပိ န ဇနေတီတိ ဒဿေတိ။

ကမ္မပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၄. ဝိပါကပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၄. ဝိပါကပစ္စယနိဒ္ဒေသေ ယေသံ ဧကန္တေန ဝိပါကော ဝိပါကပစ္စယော ဟောတိ, တေသံ ဝသေန နယဒဿနံ ကတံ။ န ဟိ အာရုပ္ပေ ဘူမိဒ္ဒဝယဝိပါကော ရူပဿ ပစ္စယော ဟောတိ။

ဝိပါကပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၅. အာဟာရပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၅. ကဗဠီ ကရိတ္ဂတ အဇ္ဈောဟရိတောတ တိ အသိတပီတာဒိဝတ္ထုပ္ပုဟိ သဟ အဇ္ဈောဟရိတောတတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပါတဗ္ဗသာယိတဗ္ဗာနိပိ ဟိ သဘာဝဝသေန ကဗဠာယေဝ ဟောန္တီတိ။

သေသတိသန္တတိသမုဋ္ဌာနဿ အနုပာလကောဝ ဟုတ္ဂတ တိ ဧတ္ထ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဿ အာဟာရပစ္စယဘာတေ ဝိစာရေတ္ဂတ ဂဟေတဗ္ဗော။ န ဟိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနော ကဗဠီကာရော အာဟာရော နောစိတ္တသမုဋ္ဌာနော တဒုဘယဥ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနကာယဿ အာဟာရပစ္စယော ဝုတ္တော, တိဝိဓောပိ ပန သော နောစိတ္တသမုဋ္ဌာနကာယဿ ဝုတ္တောတိ။

အာဟာရပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၆. ဣန္ဒြိယပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၆. အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမ္ပိ သဂ္ဂဟိတ န္တိ မိဿကတ္တာ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဝဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။

အဝိနိဗ္ဘုတ္တဓမ္မာန န္တိ ဧတ္ထ အယံ အဓိပ္ပာယော – ရူပာရူပာနံ အညမညံ အဝိနိဗ္ဘုတ္တတေဟာရော နတ္ထီတိ အရူပာနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယဘူတာနိ ပစ္စယန္တရာပေက္ခာနိ စက္ခာဒီနိ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနက္ခဏေ အဝိနိဗ္ဘုတ္တဓမ္မာနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ အဖရန္တာနိပိ ဣန္ဒြိယပစ္စယာ သိယုံ။ ယော ပန နိရပေက္ခော ဣန္ဒြိယပစ္စယော အဝိနိဗ္ဘုတ္တဓမ္မာနံ ဟောတိ, သော အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနက္ခဏေ တေသံ ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ အဖရန္တော နာမ နတ္ထိ။ ယဒိ စ ဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယာနိ ဣန္ဒြိယပစ္စယော လိင်္ဂါဒီနံ သိယုံ, အဝိနိဗ္ဘုတ္တာနံ တေသမ္ပိ သိယုံ။ န ဟိ ရူပံ ရူပဿ, အရူပံ တ အရူပဿ ဝိနိဗ္ဘုတ္တဿ ဣန္ဒြိယပစ္စယော အတ္ထီတိ။ သတိ စေဝံ ဣတ္ထိပုရိသိန္ဒြိယေဟိ အဝိနိဗ္ဘုတ္တတ္တာ ကလလာဒိကာလေ စ လိင်္ဂါဒီနိ သိယုံ, ယေသံ တာနိ ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ ဖရေယျုံ, န စ ဖရန္တိ။ တသ္မာ န တေဟိ တာနိ အဝိနိဗ္ဘုတ္တကာနိ, အဝိနိဗ္ဘုတ္တတ္တာဘာဝတော စ တေသံ ဣန္ဒြိယပစ္စယတံ န ဖရန္တိ။ အညေသံ ပန ယေဟိ တာနိ သဟဇာတာနိ, တေသံ အဗီဇဘာဝတောယေဝ န ဖရန္တိ, တသ္မာ အာပန္နဝိနိဗ္ဘုတ္တဘာဝတနံ တေသံ လိင်္ဂါဒီနံ အဝိနိဗ္ဘုတ္တာနံ အညေသဉ္စ သမာနကလာပဓမ္မာနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယတာယ အဖရဏတော တာနိ ဣန္ဒြိယပစ္စယော န ဟောန္တီတိ။ ယေသံ ဗီဇဘူတာနိ ဣတ္ထိပုရိသိန္ဒြိယာနိ, တေသံ လိင်္ဂါဒီနံ အပရမတ္ထဘာဝတောတိ ကေစိ, တေ ပန ကလလာဒိကာလေပိ လိင်္ဂါဒီနံ တဒနုရူပာနံ အတ္ထိတံ ဣစ္ဆန္တိ။

ဇာတိဘူမိဝသေန ဝုတ္တေသု ဘေဒေသု ကုသလဇာတိယံ ရူပာဝစရကုသလမေဝ အာရုပ္ပေ ဥပေတဗ္ဗန္တိ **“ဥပေတဗ္ဗ ပန ရူပာဝစရကုသလံ အဝသေသာ ကုသလာကုသလာ”**တိ ဝုတ္တံ။ ပဉ္စမလောကုတ္တရံ ပန အေမနဿယုတ္တဉ္စ ဝိသုံ ဧကော ဇာတိ ဘူမိ တ န ဟောတီတိ အာရုပ္ပေ အလဗ္ဘမာနမ္ပိ န ဥပိတံ။ ဟေတုအာဒီသုပိ “တထာ အပရိယာပန္နကုသလဟေတု, တထာ အကုသလဟေတူ”တိအာဒီသု (ပဋ္ဌာ. အဋ္ဌ. ၁.၁) သေ နယော ယောဇေတဗ္ဗော။

ဌိတိက္ခဏေ တိ ဣဒံ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဿ သဟဇာတပစ္စယတ္တာဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဥပ္ပာဒက္ခဏေပိ ပန တဿ ဣန္ဒြိယပစ္စယတာ န သက္ကာ နိတရေတုံ။ ဝက္ခတိ ဟိ “အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ။ပေ.။ အသညသတ္တာနံ ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ။ပေ.။ ဣန္ဒြိယပစ္စယံ ကမ္မပစ္စယသဒိသ”န္တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၆၆)။ န ဟိ အသညသတ္တာနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဿ ရူပဿ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတော အညော ဣန္ဒြိယပစ္စယော အတ္ထိ, ပဉ္စဝေကာရေ ပဝတ္တေ စ ကဋတ္တာရူပဿ။ ပဋိစ္စတရာဒယော စ ဆ ဥပ္ပာဒက္ခဏမေဝ ဂဟေတွာ ဝုတ္တာ, ဧဝဉ္စ ကတွာ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော ဧတေသု အနုလောမတော န ဝုတ္တောတိ။

ဣန္ဒြိယပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၇. ဈာနပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၇. ဝိတက္ကဝိစာရပီတိသောမနဿဒေါမနဿုပေက္ခာစိတ္တေကဂ္ဂတာသင်္ခါတာနီ တိ ဧတ္ထ ယဒိပိ သောမနဿဒေါမနဿသင်္ခါတာနိ ဈာနင်္ဂါနိ နတ္ထိ, သုခဒုက္ခသင်္ခါတာနိ ပန သောမနဿဒေါမနဿဘူတာနေဝ ဈာနင်္ဂါနိ, န ကာယိကသုခဒုက္ခဘူတာနီတိ ဣမဿ ဒဿနတ္ထံ သောမနဿဒေါမနဿဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ နနု စ “ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇေသူ”တိ ဝစနေနေဝ ကာယိကသုခဒုက္ခာနိ ဝဇ္ဇိတာနီတိ သုခဒုက္ခဂ္ဂဟဏမေဝ ကတ္တဗ္ဗန္တိ? န, ဈာနင်္ဂသုခဒုက္ခာနံ ဈာနင်္ဂဘာဝဝိသေသနတော။ “ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇေသု သုခဒုက္ခုပေက္ခာစိတ္တေကဂ္ဂတာသင်္ခါတာနီ”တိ ဟိ ဝုတ္တေ ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသု ဥပေက္ခာစိတ္တေကဂ္ဂတာဟိ သဒ္ဓိံ ကာယိကသုခဒုက္ခာနိပိ ဝဇ္ဇိတာနီတိ ဧတ္တကမေဝ ဝိညာယတိ, န ပန ယာနိ သုခဒုက္ခာနိ ဈာနင်္ဂါနိ ဟောန္တိ, တေသံ ဈာနင်္ဂဘူတော သုခဘာဝေ ဒုက္ခဘာဝေ စ ဝိသေသိတော, တသ္မာ သောမနဿဒေါမနဿဘာဝဝိသိဋ္ဌောယေဝ သုခဒုက္ခဘာဝေ သုခဒုက္ခာနံ ဈာနင်္ဂဘာဝေတိ ဒဿနတ္ထံ သောမနဿဒေါမနဿဂ္ဂဟဏံ ကရောတိ။ တေန “ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇေသူ”တိ ဝစနေန ဝဇ္ဇိယမာနာနမ္ပိ သုခဒုက္ခာနံ သောမနဿဒေါမနဿဘာဝတာဘာဝတော ဈာနင်္ဂဘာဝတာဘာဝေတိ ဒဿိတံ ဟောတိ။ ယထာဝဇ္ဇိတာ ပန သုခဒုက္ခောပေက္ခေကဂ္ဂတာ ကသ္မာ ဝဇ္ဇိတာတိ? ယတ္ထ ဈာနင်္ဂါနိ ဥဒ္ဓရီယန္တိ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍေ, တတ္ထ စ ဈာနင်္ဂန္တိ အနုဒ္ဓဋတ္တာ။ ကသ္မာ ပန န ဥဒ္ဓဋာတိ တံ ဒဿေတုံ **“ပဉ္စန္နံ ပန ဝိညာဏကာယာန”** န္တိအာဒိမာဟ။

အဘိနိပါတမတ္တတ္တာ တိ ဧတေန အာဝဇ္ဇနသမ္ပဋိစ္ဆနမတ္တာယပိ စိန္တနာပဝတ္တိယာ အဘာဝံ ဒဿေတိ။ **“တေသု ဝိဇ္ဇမာနာနိပိ ဥပေက္ခာသုခဒုက္ခာနီ”** တိ ဟေရာဏဟာဇ္ဇော။ တတ္ထ ဥပေက္ခာသုခဒုက္ခေဟေဝ တံသမာန

လက္ခဏာယ စိတ္တေကဂ္ဂတာယပိ ယထာဝုတ္တေနေဝ ကာရဏေန အနုဒ္ဓဋ္ဌဘာဝတေ ဒဿိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ပုဗ္ဗေ ပန သတ္တ အင်္ဂါနိ ဒဿေန္တေန စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ ဝဇ္ဇိတာနီတိ တေသံ ဝဇ္ဇနေ ကာရဏံ ဒဿေန္တေန န သမာနလက္ခဏေန လေသေန ဒဿေတဗ္ဗံ။ အဋ္ဌကထာ ဟောသာတိ။ ယဒိ စ လေသေန ဒဿေတဗ္ဗံ, ယထာဝုတ္တေသုပိ တီသု ဧကေမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တိဏ္ဏံ ပန ဝစနေန တတော အညဿ ဈာနင်္ဂဿ ဥဒ္ဓဋ္ဌဘာဝတေ အာပဇ္ဇတိ, ယထာဝုတ္တကာရဏာတော အညေန ကာရဏေန အနုဒ္ဓဋ္ဌဘာဝတေ တ, တသ္မာ တံအဒေသပရိဟရဏတ္ထံ "ဥပေက္ခာစိတ္တေကဂ္ဂတာသုခဒုက္ခာနီ"တိ ပဌန္တိ။ ယေ ပန "ဈာနင်္ဂဘူတေဟိ သောမနဿာဒီဟိ သုခဒုက္ခေန အဝိဘူတဘာဝေန ဟာကဋ္ဌတာယ ဣန္ဒြိယကိစ္စယုတ္တတာယ စ သမာနာနံ သုခာဒီနံ ဈာနင်္ဂတ္တိ အနုဒ္ဓဋ္ဌဘာဝေ ကာရဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ, န စိတ္တေကဂ္ဂတာယာတိ သာ ဇတ္တ န ဂဟိတာ"တိ ဝဒန္တိ, တေသံ တံ ရုစိမတ္တံ။ ယဒိ ဈာနင်္ဂသမာနာနံ ဈာနင်္ဂတ္တိ အနုဒ္ဓဋ္ဌဘာဝေ ကာရဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ, စိတ္တေကဂ္ဂတာ စေတ္ထ ဈာနင်္ဂဘူတာယ ဝိစိကိစ္ဆာယုတ္တမနောဓာတုအာဒီသု စိတ္တေကဂ္ဂတာယ သမာနာတိ တဿာ အနုဒ္ဓဋ္ဌဘာဝေ ကာရဏံ ဝတ္တဗ္ဗမေဝတိ။ သေသာဟေတုကေသုပိ ဈာနင်္ဂံ ဥဒ္ဓဋ္ဌမေဝ ဥဒ္ဓရဏဋ္ဌာနေ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍေတိ အဓိပ္ပာယော။

ဈာနပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၈. မဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၈. ပညာ ဝိတက္ကော သမ္မာဝါစာကမ္မန္တာဇီဝေ ဝီရိယံ သတိ သမာဓိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မိစ္ဆာဝါစာကမ္မန္တာဇီဝေတိ ဣမာနိ ဒွါဒသင်္ဂါနီတိ ဧတ္ထ ဒုဝိဓမ္ပိ သင်္ကပ္ပံ ဝီရိယံ သမာဓိဉ္စ ဝိတက္ကဝီရိယသမာဓိဝစနေဟိ သင်္ဂဏှိတ္ဝာ "အယမေဝ ခော, အာဝုသော, အဋ္ဌင်္ဂိကော မိစ္ဆာမဂ္ဂေါ အဗ္ဗဟုမ္မစရိယံ။ သေယျထိဒံ – မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ မိစ္ဆာသမာဓီ"တိအာဒီဟိ (သံ. နိ. ၅.၁၈) သုတ္တဝစနေဟိ မိစ္ဆာဝါစာကမ္မန္တာဇီဝေသုပိ မဂ္ဂင်္ဂတေဟာရသိဒ္ဓိတော တေဟိ သဟ ဒွါဒသင်္ဂါနိ ဣမာနိ လဗ္ဘမာနာနိ စ အလဗ္ဘမာနာနိ စ မဂ္ဂင်္ဂဝစနသာမညေန သင်္ဂဏှိတ္ဝာ ဝုတ္တာနိ။ ဧဝဉ္စ ဟိ သုတ္တန္တတေဟာရောပိ ဒဿိတော ဟောတိ, ဧဝံ ပန ဒဿေန္တေန "မဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသေ မဂ္ဂင်္ဂါနီ"တိ ဧဝံ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ တဿ ဟေဋ္ဌာဂတဿ မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဒဿ အတ္ထဘာဝေန ဣမာနိ ဒွါဒသင်္ဂါနိ န ဒဿေတဗ္ဗာနိ။ န ဟိ ဟေဋ္ဌိမံ မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဒဿ မိစ္ဆာဝါစာကမ္မန္တာဇီဝေတိ အတ္ထော ဝတ္တဗ္ဗော။ တေဟိ သမ္မာဝါစာဒီဟိ ပဋိပက္ခာ စေတနာဓမ္မာ တပ္ပဋိပက္ခဘာဝတောယေဝ "မိစ္ဆာမဂ္ဂင်္ဂါနီ"တိ သုတ္တေ ဝုတ္တာနိ, န ပန မဂ္ဂပစ္စယဘာဝေန။ မဂ္ဂင်္ဂါနိ မဂ္ဂပစ္စယဘူတာနိ စ ဣမေ ဟေဋ္ဌိမံ "မဂ္ဂင်္ဂါနီ"တိ ဝုတ္တာနိ, န စ အညံ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ အညဿ အတ္ထော ဝတ္တဗ္ဗော။ ပရိယာယနိပ္ပ ပရိယာယမဂ္ဂင်္ဂဒဿနတ္ထံ ပန ဣစ္ဆန္တေန ဟေဋ္ဌိဂတမဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဒပတိရူပကော အညော မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဒော ဥဘယပဒတ္တော ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗော ယထာ "အဓိကရဏံ နာမ စတ္တာရိ အဓိကရဏာနီ"တိ (ပာရာ. ၃၈၆, ၄၀၅)။ ဣဓ ပန "မဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသေ မဂ္ဂင်္ဂါနီ"တိ ဟေဋ္ဌိဂတောယေဝ မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဒော ဥဒ္ဓဋ္ဌော, န စ အတ္ထုဒ္ဓရဏဝသေန ဒဿေတ္ဝာတ အဓိပ္ပေတတ္တနိယမနံ ကတံ, တသ္မာ ဟေဋ္ဌိမံ မဂ္ဂင်္ဂသဒ္ဒဿ မိစ္ဆာဝါစာဒီနံ အတ္ထဘာဝေ မာ ဟောတူတိ "သမ္မာဒိဋ္ဌိသင်္ကပ္ပဝါစာကမ္မန္တာဇီဝဝါယာမသတိသမာဓိမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသင်္ကပ္ပဝါယာမသမာဓယောတိ ဣမာနိ ဒွါဒသင်္ဂါနီ"တိ ပဌန္တိ။ နနု ဧဝံ "အဟေတုကစိတ္တုပ္ပာဒဝဇ္ဇေသူ"တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ န ဟိ တေသု သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒယော ယထာဝုတ္တာ သန္တိ, ယေ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာ သိယုန္တိ? န, ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနနိယမနတ္ထတ္တာ။ အဟေတုကစိတ္တုပ္ပာဒဝဇ္ဇေသု ဧဝေ တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နာဟေတုကစိတ္တုပ္ပာဒေသု။ တတ္ထုပ္ပန္နာနိ ဒွါဒသင်္ဂါနီတိ အယမေဟတ္ထ အတ္ထော။

မဂ္ဂပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၀. ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၀. သမ္ပယောဂလက္ခဏ **အဘာဝတော**တိ ဧတေန သမ္ပယောဂလက္ခဏဝိတ္တုဘူတော ဥပကာရကဘာဝေ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတာတိ ဒဿေတိ။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၁. အတ္ထိပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၁. ကုသလာဒိဝသေန ပဋ္ဌဝိဓော အတ္ထိပစ္စယော ဝုတ္တော, န နိဗ္ဗာနံ။ ယော ဟိ အတ္ထိဘာဝဘာဝေန အနုပကာ ရကော အတ္ထိဘာဝံ လဘိတ္ဝာ ဥပကာရကော ဟောတိ, သော အတ္ထိပစ္စယော ဟောတိ။ နိဗ္ဗာနဉ္စ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာနံ န အတ္တနော အတ္ထိဘာဝဘာဝေန အနုပကာရကံ ဟုတ္ဝာ အတ္ထိဘာဝလာဘေန ဥပကာရကံ ဟောတိ။ ဥပ္ပာဒါဒိယုတ္တာနံ တ နတ္ထိဘာဝေပကာရကတာဝိရုဒ္ဓေ ဥပကာရကဘာဝေ အတ္ထိပစ္စယတာတိ န နိဗ္ဗာနံ အတ္ထိပစ္စယော။

သတိ စ ယေသံ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, တေဟိ ကေဝလော ပုရေတရံ ပစ္ဆာ စ ဥပ္ပန္နတ္တေ သဟဇာတာဒိပစ္စယတ္တာ ဘာဝတော အာဟ **"အာဟာရော ဣန္ဒြိယဉ္စ သဟဇာတာဒိဘေဒံ န လဘတီ"** တိ။ တဒဘာဝေ စ ဧတေသံ ဓမ္မသဘာဝဝ သေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အတ္ထိပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၂-၂၃-၂၄. နတ္ထိဝိဂတအဝိဂတပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၂-၂၃. ပစ္စယလက္ခဏမေဝ ဟောတ္တ နာန န္တိ ဧတေန နတ္ထိဝိဂတပစ္စယေသု အတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေသု စ ဗ္ဗ **ဥန္နမတ္တေယေဝ နာနတ္တံ, န အတ္တေ**တိ ဣဒံ ယော ပစ္စယောတိ အတ္တော, တသ္မိံ နာနတ္တံ နတ္ထိ, ဗ္ယဉ္စနသင္ဂ ဟိတေ ပစ္စယလက္ခဏမတ္တေယေဝ နာနတ္တန္တိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝိညာယတိ။

နတ္ထိဝိဂတအဝိဂတပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသပကိဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယကထာဝဏ္ဏနာ

"လောဘအေသမောဟာ ဝိပာကပစ္စယာပိ န ဟောန္တိ, သေသာနံ သတ္တရသန္နံ ပစ္စယာနံ ဝသေန ပစ္စယာ ဟောန္တီ"တိအာဒိမဟဋ္ဌော။ တ္ထေ စ လောဘအေသမောဟာနံ ပစ္စေကံ သတ္တရသဟိ ပစ္စယေဟိ ပစ္စယဘာဝေ ဝုတ္တော, သဗ္ဗေ ဟောတူ သဟ အင္ဂဟေတ္ဝာ ဧကေမွ္သေ့ အနေကပစ္စယဘာဝဒဿနတ္ထံ အမောဟာဒီနံ ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာတိ အေသသ္သပိ သတ္တရသဟိ ပစ္စယဘာဝေ အာပဇ္ဇတိ, တထာ စ သတိ အေသသ္သပိ ဂရုကရဏံ ဟဋ္ဌိယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ "အကုသလော ပန အာရမ္မဏာဓိပတိ နာမ လောဘသဟဂတစိတ္တုပ္ပာဒေ ဝုစ္စတီ"တိ (ပဋ္ဌာ. အဋ္ဌ. ၁.၄) ဧတ္ထာပိ လောဘအေသသဟဂတစိတ္တုပ္ပာဒာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, န ပန ဝုတ္တံ, တသ္မာ အေသသ္သ အဓိပတိပစ္စယတာ ပိ နိတရေတဗ္ဗာ။ န စ **"သေသာန"**န္တိ ဝစနေန အဓိပတိပစ္စယော နိတရိတော, အထ ခော သင္ဂဟိတော ပုရေဇာတာဒီဟိ ယထာဝုတ္တေဟိ သေသတ္တာတိ တန္နိတရဏတ္ထံ အေသံ လောဘမောဟေဟိ သဟ အင္ဂဟေတ္ဝာ ဝိသုဥ္စ အင္ဂ ဟေတ္ဝာ "အေသော အဓိပတိပစ္စယောပိ န ဟောတိ, သေသာနံ ပစ္စယာနံ ဝသေန ပစ္စယော ဟောတီ"တိ ပဌန္တိ။ **ဣမိ နာ နယေနာ**တိ ဧတေန ဖေဌဗ္ဗာယတနဿ သဟဇာတာဒိပစ္စယဘာဝံ, သဗ္ဗမ္မောနံ ယထာယောဂံ ဟေတာဒိပစ္စယဘာဝ ဥ္စ ဒဿေတိ။ န ဟိ ဧဝံ ဧကပစ္စယဿ အနေကပစ္စယဘာဝဒဿနန္တိ ရူပာဒီနံ ပကတူပနိဿယဘာဝေ စ ဧတေန ဒဿိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

စတုန္နံ ခန္ဓာနံ ဘေဒာ စက္ခုဝိညာဏဓာတုအာဒယောတိ ဘေဒံ အနာမသိတ္ဝာ တေ ဧဝ ဂဟေတ္ဝာ အာဟ **"စတူသု ခန္ဓေသူ"**တိ။ **မိစ္ဆာတဏှာကမ္မန္တာဇီဝ တေဟိ ဓေဝ ကမ္မာဟာရပစ္စယေဟိ စာတိ ကျေနုဝိသတိဓ** တိ ဣဒမေဝံ န သ က္ကာ ဝတ္တုံ။ န ဟိ မိစ္ဆာတဏှာဒယော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဝိယ မဂ္ဂပစ္စယာ ဟောန္တိ စေတနာယ မဂ္ဂပစ္စယတ္တာဘာဝတော။ ယဒိ စ ဘဝေယျ, ပဥှာတရေ "ကမ္မပစ္စယာ မဂ္ဂေ တီဏိ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တသ္မာ မိစ္ဆာတဏှာဒီနံ မဂ္ဂပစ္စယ ဘာဝေ န ဝတ္တဗ္ဗော။ ပဋ္ဌာနသံဝဏ္ဏနာ ဟောသာ။ သေသပစ္စယဘာဝေ စ စေတနာယ အနေကပစ္စယဘာဝဝစနေန ဝုတ္တောယေဝတိ န ဣဒံ ပဋ္ဌိတဗ္ဗန္တိ န ပဌန္တိ။ **"အဟိရိကံ။ပေ။ မိဒ္ဓံ ဥဒ္ဓစ္စံ ဝိစိကိစ္ဆာ"** တိအာဒိမဟဋ္ဌော, ဝိစိကိစ္ဆာ ပန အဓိပတိပစ္စယော န ဟောတီတိ တံ တတ္ထ အပဋ္ဌိတ္ဝာ **"ဝိစိကိစ္ဆာဣဿာမစ္ဆရိယကုက္ကုစ္စာနိ တတော အဓိပတိပစ္စ ယံ အပနေတ္ဝာ"**တိ ဧဝမေတ္ထ ပဌန္တိ။

“စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ အာရမ္မဏာ။ပေ။ ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတဝသေန ဒသဓာ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, ပုန တထာ ဟဒယဝတ္ထူ”တိ ပုရိမပာဌော, မဟာဘူတာနိ ပန ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ န ဟောန္တီတိ “ပုရေဇာတအတ္ထိအဝိဂတဝသေန နဝဓာ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယံ ပက္ခိပိတွာ ဒသဓာ ဝတ္ထု”န္တိ ပဌန္တိ။ **တေ္တကမေဝေတ္ထ အပုဗ္ဗန္တိ** တေသုံ ပုရေဇာတပစ္စယေ သဟဇာတနိဿယေဟိ အပုဗ္ဗံ ရူပသဒ္ဒဂန္ဓရသာယတနမတ္တမေဝါတိ အတ္ထော, အာရမ္မဏာနိ ပနေတာနိ အာရမ္မဏပစ္စယမ္မောနံ အနေကပစ္စယဘာဝေ ဝုတ္တာနီတိ သဗ္ဗာတိက္ကန္တပစ္စယာပေက္ခာ ဧတေသံ အပုဗ္ဗတာ နတ္ထီတိ။ **ဣန္ဒြိယာဒီသု အပုဗ္ဗံ နတ္ထီ** တိ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယသ္သပိ အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယေတာ အပုဗ္ဗဿ ပစ္စယဘာဝဿ အဘာဝံ မညမာနေန အပုဗ္ဗတာ န ဝုတ္တာ။ တဿ ပန ပုရေဇာတပစ္စယဘာဝတော အပုဗ္ဗတာ။ ကဗဠီကာရာဟာရဿ စ ပုရေဇာတေန သဒ္ဓိံ သတ္တဓာ ပစ္စယဘာဝတော ယောဇေတဗ္ဗော။

အာကာရေတိ မူလာဒိအာကာရော။ **အတ္ထော** တိ တေနာကာရေန ဥပကာရကတာ။ **“ယေနာကာရေနာ”**တိ ဧတဿ တ အတ္ထဝစနံ **“ယေနတ္ထေနာ”** တိ။ **ဝိပာကဟေတူသုယေဝ လဗ္ဘတီ** တိ ဧတ္ထ အမောဟဝိပာကဟေတုဿ အဓိပတိပစ္စယဘာဝေ စ လောကုတ္တရဝိပာကေယေဝ လဗ္ဘတီတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ လဗ္ဘမာနာလဗ္ဘမာနံ သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ။ ဝိပ္ပယုတ္တံ အပဌိတွာ **“ဆဟာကာရေဟီ”**တိ ပုရိမပာဌော, တံ ပန ပဌိတွာ **“သတ္တဟာကာရေဟီ”**တိ ပဌန္တိ။ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေ ဟေတ္ထ ဝုစ္စတိ, န စ ယံ အာရမ္မဏံ နိဿယော ဟောတိ, တံ ဝိပ္ပယုတ္တံ န ဟောတီတိ။

အနန္တရသမနန္တရေသု ယံ ကမ္မပစ္စယော ဟောတိ, တံ န အာသေဝနပစ္စယော။ ယဥ္စ အာသေဝနပစ္စယော ဟောတိ, န တံ ကမ္မပစ္စယောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **“ပကတူပနိဿယော ပကတူပနိဿယောတ”** တိ ဝုတ္တံ, ကမ္မပစ္စယောပိ ပန သော ဟောတိ, တသ္မာ “ကမ္မပစ္စယော စာ”တိ ပဌန္တိ။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော – ပကတူပနိဿယော ယေဘုယ္ယေန ပကတူပနိဿယောဝ ဟောတိ, ကောစိ ပနေတ္ထ ကမ္မပစ္စယော စ ဟောတီတိ။ **“အာရမ္မဏပုရေဇာတေ ပနေတ္ထ ဣန္ဒြိယဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတာ န လဗ္ဘတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အာရမ္မဏပုရေဇာတ** န္တိ ယဒိ ကဥ္စိ အာရမ္မဏဘူတံ ပုရေဇာတံ ဝုတ္တံ, အာရမ္မဏဘူတဿ ဝတ္ထုဿ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတာ လဗ္ဘတီတိ သာ န လဗ္ဘတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ အထ ပန ဝတ္ထုပုရေဇာတတော အညံ ဝတ္ထုဘာဝရဟိတာရမ္မဏမေဝ “အာရမ္မဏပုရေဇာတ”န္တိ ဝုတ္တံ, တဿ နိဿယပစ္စယတာ န လဗ္ဘတီတိ “နိဿယိန္ဒြိယဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတာ န လဗ္ဘတီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **ဣတော ဥတ္တရိပီ**တိ ပုရေဇာတတော ပရတောပီတိ အတ္ထော, ဣတော တ ဣန္ဒြိယဝိပ္ပယုတ္တတော နိဿယိန္ဒြိယဝိပ္ပယုတ္တတော တ ဥတ္တရိ အာရမ္မဏာဓိပတိအာဒိ စ လဗ္ဘမာနာလဗ္ဘမာနံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော ဝတ္တဗ္ဗော။ ကမ္မာဒီသု ပန လဗ္ဘမာနာလဗ္ဘမာနံ န ဝက္ခတီတိ ပုရိမောယေဝေတ္ထ အတ္ထော အဓိပ္ပေတော။

“ကဗဠီကာရော အာဟာရော အာဟာရပစ္စယောတ” တိ ပုရိမပာဌော, အတ္ထိအဝိဂတပစ္စယောပိ ပန သော ဟောတိ, တေန **“ကဗဠီကာရော အာဟာရော အာဟာရပစ္စယတ္တံ အဝိဇဟန္တောဝ အတ္ထိအဝိဂတာနံ ဝသေန အပရေဟိပိ ဒွီဟာကာရေဟိ အနေကပစ္စယဘာဝံ ဂစ္ဆတီ”**တိ ပဌန္တိ။

“ယထာနုရူပံ ဈာနပစ္စယေ ဝုတ္တာနံ ဒသန္နံ ဟေတုအဓိပတီနဉ္စာတိ ဣမေသံ ဝသေနာ” တိ ပုရိမပာဌော, **“ယထာနုရူပံ ဈာနပစ္စယေ ဝုတ္တာနံ မဂ္ဂဝဇ္ဇာနံ နဝန္နံ ဟေတုအဓိပတိဈာနာနဉ္စာတိ ဣမေသံ ဝသေနာ”**တိ ပစ္ဆိမပာဌော, တေသု ဝိစာရေတွာ ယုတ္တော ဂဟေတဗ္ဗော။

သမနန္တရနိရုဒ္ဓတာယ အာရမ္မဏဘာဝေန စ သဒိသော ပစ္စယဘာဝေ ပစ္စယသဘာဂတာ, ဝိရုဒ္ဓပစ္စယတာ ပစ္စယဝိသဘာဂတာ။ **“ဣမိနာ ဥပာယေနာ”**တိ ဝစနတော ဟေတုအာဒီနံ သဟဇာတာနံ သဟဇာတဘာဝေန သဘာဂတာ, သဟဇာတသဟဇာတာနံ ဟေတုအာရမ္မဏာဒီနံ အညမညဝိသဘာဂတာတိ ဧဝမာဒိနာ ဥပာယေန သဘာဂတာ ဝိသဘာဂတာ ယောဇေတဗ္ဗာ။

ဇနကာယေဝ, န အဇနကာတိ ဇနကဘာဝပ္ပဓာနာယေဝ ဟုတွာ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, န ဥပတ္ထမ္ဘကဘာဝပ္ပဓာနာတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယေသံ ဟေတုအာဒယော ပစ္စယာ ဟောန္တိ, တေ တေဟိ ဝိနာ နေဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, န စ ပဝတ္တန္တီတိ တေသံ ဥဘယပ္ပဓာနတာ ဝုတ္တာ။ န ဟိ တေ အနန္တရာဒယော ဝိယ ဇနနေနေဝ ပဝတ္တိံ ကရောန္တီတိ။

သဗ္ဗေသံ ဥာနံ ကာရဏဘာဝေ သဗ္ဗဥာနံ, တံ ဧတေသံ အတ္ထီတိ **သဗ္ဗဥာနိကာ**။ ဥပနိဿယံ ဘိန္ဒိတ္ဝေန တယောပိ ဥပနိဿယာ ဝတ္တဗ္ဗာ, အဘိန္ဒိတ္ဝာ တ ဥပနိဿယဂ္ဂဟဏမေဝ ကာတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ဘိန္ဒနံ ပကတူပနိဿယသ္သ ရူပာနံ ပစ္စယတ္တာဘာဝဒဿနတ္ထံ, အာရမ္မဏာနန္တရူပနိဿယာနံ ပန ပုဗ္ဗေ အာရမ္မဏာဓိပတိ အနန္တရဂ္ဂဟဏေဟိ ဂဟိတတ္တာ တေသု ဧကဒေသေန အနန္တရူပနိဿယေန ဣတရမ္ပိ ဒဿေတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပုရေဇာတပစ္ဆာဇာတာပိ အသဗ္ဗဥာနိကာ အရူပရူပာနညေဝ ယထာက္ကမေန ပစ္စယဘာဝတော**တိ ဧတ္ထ ပုရေဇာတပစ္စယော အနန္တရာဒီသု ဧဝ ဝတ္တဗ္ဗော တံသမာနဂတိကတ္တာ, န စ ယုဂဠဘာဝေ ပစ္ဆာဇာတေန သဟ ကထနေ ကာရဏံ အသဗ္ဗဥာနိကဒဿနမတ္တဿ အဓိပ္ပေတတ္တာတိ တံ တတ္ထ ပဌိတ္ဝာ "ပစ္ဆာဇာတာပိ အသဗ္ဗဥာနိကော ရူပာနံယေဝ ပစ္စယဘာဝတော"တိ ပဌန္တိ။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသပကိဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပုစ္ဆာဝါရော

၁. ပစ္စယာနုလောမဝဏ္ဏနာ

ဧကေကံ တိကဒုကန္တိ ဧကေကံ တိကံ ဒုကဉ္စာတိ အတ္ထော, န တိကဒုကန္တိ။

ပစ္စယာ ဧတတိ ယေ ကုသလာဒိဓမ္မေ ပဋိစ္စာတိ ဝုတ္တာ, တေ ပဋိစ္စတ္ထံ ဖရန္တာ ကုသလာဒိပစ္စယာ ဧတတိ အတ္ထော။ တေနေတဟ **"တေ စ ခေါ သဟဇာတာတ"**တိ။ ယေဟိ ပန ဟေတာဒိပစ္စယေဟိ ဥပ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ, တေ သဟဇာတာပိ ဟောန္တိ အသဟဇာတာပီတိ။ ဧတ္ထ ပဋိစ္စသဟဇာတတရေဟိ သမာနတ္ထေဟိ ပဋိစ္စသဟဇာတာဘိဓာ နေဟိ သမာနတ္ထံ ဗောဓေန္တေန ဘဂဝတာ ပစ္ဆိမတရေန ပုရိမတရော, ပုရိမတရေန စ ပစ္ဆိမတရော စ ဗောဓိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေ နယော ပစ္စယနိဿယတရေသု သံသဋ္ဌသမ္ပယုတ္တတရေသု စ, ဝေဠု နိရုတ္တိကောသလ္လံ ဇနိတံ ဟောတီတိ။

"တေ တေ ပန ပဥ္ဟေ ဥဒ္ဒရိတ္ဝာ ပုန ကုသလော ဟေတု ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာန"န္တိ လိခိတံ။ "ကုသလာ ဟေတူ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာန"န္တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၀၁) ပဥှာတရဟဒ္ဒောတိ ပမာဒလေခါ ဧသာတိ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတဟဋ္ဌမေဝ ပဌန္တိ။ ပုရိမတရေသု သဟဇာတနိဿယသမ္ပယုတ္တပစ္စယဘာဝေဟိ ကုသလာဒိဓမ္မေ နိယမေတ္ဝာ တသ္မိံ နိယမေ ကုသလာဒီနံ ဟေတုပစ္စယာဒီဟိ ဥပ္ပတ္တိံ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ဝိဿဇ္ဇနံ ကတံ, န တတ္ထ "ဣမေ နာမ တေ ဓမ္မာ ဟေတာဒိပစ္စယဘူတာ"တိ ဝိညာယန္တိ, တသ္မာ တတ္ထ "သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ"တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၂၅) ဧဝမာဒီဟိ သင်္ဂဟိတေ ပဋိစ္စတ္တာဒိဖရဏကဘာဝေ ဟေတာဒိပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နေသု ဟေတာဒိပစ္စယာနံ နိစ္ဆယာဘာဝတော ပဥှာ နိဇ္ဇဋ္ဋာ နိဂ္ဂုမ္ဗာ စ ကတ္ဝာ န ဝိဘတ္တာ, ဣဓ ပန "သိယာ ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ ဧဝမာဒီဟိ သင်္ဂဟိတာ ဟေတာဒိပစ္စယဘူတာ ကုသလာဒယော ပစ္စယုပ္ပန္နာ စ နိစ္ဆိတာ, န ကောစိ ပုစ္ဆာသင်္ဂဟိတော အတ္ထော အနိစ္ဆိတော နာမ အတ္ထီတိ အာဟ **"သဗ္ဗေပိ တေ ပဥှာ နိဇ္ဇဋ္ဋာ နိဂ္ဂုမ္ဗာ စ ကတ္ဝာ ဝိဘတ္တာ"**တိ။ ပဥှာ ပန ဥဒ္ဒရိတ္ဝာ ဝိဿဇ္ဇနံ သဗ္ဗတ္ထ သမာနန္တိ န တံ သန္ဓာယ နိဇ္ဇဋ္ဋတာ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဥပ္ပတ္တိယာ ပညာပိတတ္တာ တိ ပုစ္ဆာမတ္တေနေဝ ဥပ္ပတ္တိယာ ဌပိတတ္တာ ပကာသိတတ္တာ, နာနပ္ပကာရေဟိ တ ဉာပိတတ္တာတိ အတ္ထော။

၂၅-၃၄. ပရိကပ္ပပုစ္ဆာ တိ ဝိမိပုစ္ဆာ။ **ကိံ သိယာ**တိ ဧသော ဝိဓိ ကိံ အတ္ထီတိ အတ္ထော။ ကိံ သိယာ, အထ န သိယာတိ သမ္ဗန္ဓနံ တ ပရိကပ္ပပုစ္ဆာတိ ဝဒတိ။ ကိမိဒံ သမ္ဗန္ဓနံ နာမ? သမေစ္စ ပုစ္ဆနံ, "ကိံ သုတ္တန္တံ့ ပရိယာပုဏေယျ, အထ အဘိဓမ္မ"န္တိ အညေန သဟ သမ္ဗန္ဓနန္တိ အတ္ထော။ ယော ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ, သော ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ သိယာတိ တေသ္မိံ အတ္ထေ သတိ ပစ္ဆာဇာတဝိပာကပစ္စယေသုပိ သဗ္ဗပုစ္ဆာနံ ပဝတ္တိ တော "ယော ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယာ ဝိပာကပစ္စယာ, သော ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ သိယာ"တိ အယမတ္ထော ဝိညာယေယျ, တထာ စ သတိ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယာ ဝိပာကပစ္စယာတိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ နိဒ္ဒါရေတ္ဝာ

တသ္မာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ဘဝနသ္သ ပုစ္ဆနတော ကုသလာနံ တေဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပ္ပတ္တိံ အနုညာတာတိ အာပဇ္ဇတိ, န စ တံတံပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ ကုသလာဒီနံ ကုသလာဒိဓမ္မေ ပဋိစ္စ ဘဝနမတ္ထိတာ ဌေတ္ဝာ ပုစ္ဆိတာ, အထ ခေါ ဥပ္ပတ္တိ, ဝေဠု ကတ္ဝာ ဝိသ္သဇ္ဇနေ "ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ ဥပ္ပတ္တိယေဝ ဝိသ္သဇ္ဇိတာတိ, တသ္မာ အယမတ္ထော သဒအေသောတိ **"အထ တ"**တိ အတ္ထန္တရဝစနံ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ "ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ"တိ ဥပ္ပတ္တိ အနုဇာနိတ္ဝာ "ဟေတုပစ္စယာ သိယာ တေ"တ္တိ တသ္သာ ဟေတုပစ္စယာ ဘဝနပုစ္ဆနံ, "ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ"တိ ဟေတုပစ္စယာ ဥပ္ပတ္တိံ အနုဇာနိတ္ဝာ တသ္သာ "သိယာ တေ"တ္တိ ဘဝနပုစ္ဆနန္တိ န ယုတ္တံ။ အနုညာတဥဟိ နိစ္ဆိတမေဝတိ။ တသ္မာ အနနုဇာနိတ္ဝာ "ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ"တိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇနံ ကိံ သိယာတိ ပုစ္ဆတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ** တိ တ ဣဒမ္ပိ သမ္ဗန္ဓနမေဝ, ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ကိံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာတိ အတ္ထော။ **သိယာ**တိ ယထာပုစ္ဆိတသ္သေဝ ဥပ္ပဇ္ဇနသ္သ သမ္ဘဝံ ပုစ္ဆတိ "ကိံ ဧဝံ ဥပ္ပဇ္ဇနံ သိယာ သမ္ဘဝေယျာ"တိ, အယံ နယော သိယာသဒ္ဒသ္သ ပစ္ဆာယောဇနေ။ ယထာဌာနေယေဝ ပန ဌိတာ "သိယာ"တိ သော သာမညပုစ္ဆာ, တာယ ပန ပုစ္ဆာယ "ဣဒံ နာမ ပုစ္ဆိတ"န္တိ န ဝိညာယတီတိ တသ္သာယေဝ ပုစ္ဆာယ ဝိသေသနတ္ထံ "ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ"တိ ပုစ္ဆတိ, ဧဝံ ဝိသေသိတဗ္ဗဝိသေသနဘာဝေန ဒွေပိ ပုစ္ဆာ ဧကာယေဝ ပုစ္ဆာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဂမနသ္သ[ကျ]ဝစန န္တိ ဂမနသ္သ သမာနကတ္တုကပုဗ္ဗကာလကိရိယာပေက္ခဝစနန္တိ အတ္ထော။ ယဒိပိ ပဋိဂမနုပ္ပတ္တီနံ ပုရိမပစ္ဆိမကာလတာ နတ္ထိ, ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နာနံ ပန သဟဇာတာနမ္ပိ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေန ဂဟဏံ ပုရိမပစ္ဆိမဘာဝေနေဝ ဟောတီတိ ဂဟဏပ္ပဝတ္တိအာကာရဝသေန ပစ္စယာယတ္တတာအတ္တပဋိလာဘသင်္ခာတာနံ ပဋိဂမနုပ္ပတ္တိကိရိယာနမ္ပိ ပုရိမပစ္ဆိမကာလတေဟာရော ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဂမနံ တ ဥပ္ပတ္တိ ဧဝတိ ဂစ္ဆန္တသ္သ ပဋိဂမနံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တသ္သ ပဋိဥပ္ပဇ္ဇနံ သမာနကိရိယာ။ ပဋိကရဏဉှိ ပဋိသဒ္ဒတ္ထောတိ။ တသ္မာ "ကုသလံ ဓမ္မ"န္တိ ဥပယောဂနိဒ္ဒေသံ ပစ္စယံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ပဋိစ္စ တဒာယတ္တုပ္ပတ္တိယာ ပဋိဂန္တ္ဝာတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော, တေန **ပဋိစ္စာ**တိ သဟဇာတပစ္စယံ ကတ္ဝာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သဟဇာတပစ္စယကရဏဉှိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာဘိမုခဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ပဋိဂမနံ, တံ ကတ္ဝာတိ ပဋိစ္စသဒ္ဒသ္သ အတ္ထောတိ။

၃၅-၃၈. တာသု ဟဋ္ဌိယံ ဒွေဝယေဝ ဒဿိတာ တိ ဟေတာရမ္မဏဒုကေ ဒွိန္နံ ပုစ္ဆာနံ ဒဿိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ တေ ထ စ ကေမူလကာဒိဘာဝေ ပုစ္ဆာနံ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော, ပစ္စယာနံ ပန ဝသေန သဗ္ဗပဌမော ပစ္စယန္တရေန အတေမိ သ္သကတ္တာ သုဒ္ဓိကနယော, ဒုတိယော အာရမ္မဏာဒီသု ဧကေကသ္သ ဟေတု ဧဝ ကေမူလကန္တိ ကတ္ဝာ ကေမူလကန ယော။ ဧဝံ ဟေတာရမ္မဏဒုကာဒီနံ အဓိပတိအာဒီနံ မူလဘာဝတော ဒုကမူလကာဒယော နယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေဝီသတိမူလ ကနယော စ တတော ပရံ မူလသ္သ အဘာဝတော "သဗ္ဗမူလက"န္တိ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တော။ တတ္ထ နပုံသကနိဒ္ဒေသေန ကော။ပေ။ သဗ္ဗမူလကံ ပစ္စယဂမနံ ဟဋ္ဌိဂမနံ တတိ ဝိညာယတိ, ကော။ပေ။ သဗ္ဗမူလကံ နယံ အသမ္မုယှဟန္တေနာတိ ဥပ ယောဂေ တ , ဣမ စ သဗ္ဗမူလကန္တိ စ တေဝီသတိမူလကသ္သေဝ ဝုတ္တတ္တာ ပစ္စနီယေ ဝက္ခတိ "ယထာ အနုလော မေ ဧကေကသ္သ ပဒသ္သ ဧကမူလကံ။ပေ။ ယာဝ တေဝီသတိမူလကံ, ဧဝံ ပစ္စနီယေပိ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗ"န္တိ (ပဋ္ဌာ. အဋ္ဌ. ၁.၄၂-၄၄)။

၃၉-၄၀. "အာရမ္မဏပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာတိ တ္တောဝတာ အာရမ္မဏပစ္စယံ အာဒိံ ကတ္ဝာ ဟေတုပစ္စယပရိ ယောသာနော ကေမူလကနယော ဒဿိတော"တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ သတိ ဝိနယေ ဝိယ စက္ကဗန္ဓနဝသေန ဟဋ္ဌိဂတိ အာပဇ္ဇတိ, န ပဟေဋ္ဌိမသောခနဝသေန။ ပဟေဋ္ဌိမသောခနဝသေန စ ဣမ အဘိဓမ္မေ ဟဋ္ဌိ ဂတာ, ဝေဠု ကတ္ဝာ ဝိသ္သဇ္ဇနေ "အာရမ္မဏပစ္စယာ ဟေတုယာ တီဏိ, အဓိပတိပစ္စယာ တီဏိ, အဓိပတိပစ္စယာ ဟေတုယာ နဝ, အာရမ္မဏေ တီဏီ"တိ အာဒိနာ ပဟေဋ္ဌိမံ သောခေတ္ဝာဝ ဟဋ္ဌိ ပဝတ္တာ။ ယော စေတ္ထ "ကေမူလကနယော"တိ ဝုတ္တော, သော သုဒ္ဓိကန ယောဝ။ သော စ ဝိသေသာဘာဝတော အာရမ္မဏမူလကာဒီသု န လဗ္ဘတိ။ န ဟိ အာရမ္မဏာဒီသု တသ္မိံ တသ္မိံ အာဒိမ္ဟိ ဌပိတေပိ ပစ္စယန္တရေန သမ္ဗန္ဓာဘာဝေန အာဒိမ္ဟိ ဝုတ္တသုဒ္ဓိကတော ဝိသေသော လဗ္ဘတိ, တေနေဝ ဝိ သ္သဇ္ဇနေပိ အာရမ္မဏမူလကာဒီသု သုဒ္ဓိကနယော န ဒဿိတောတိ, တသ္မာ "အာရမ္မဏပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ အာ ရမ္မဏပစ္စယာ အဓိပတိပစ္စယာ။ပေ။ အာရမ္မဏပစ္စယာ အဝိဂတပစ္စယာ"တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၃၉) အယံ ပဟေဋ္ဌိမသောခနဝ

သေန ကေသိဉ္စိ အာရမ္မဏပစ္စယေ ဟေတုပစ္စယာဒိကေ ယောဇေတွာ ဝုတ္တော ကေမူလကနယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ “အာရမ္မဏပစ္စယာ။ပေ။ အဝိဂတပစ္စယာ”တိ တ ကေမူလကေသု အနန္တရပစ္စယဿ မူလကံ အာရမ္မဏံ ဒဿေတွာ ကေမူလကာဒီနိ သံခိပိတွာ သဗ္ဗမူလကဿာဝသာနေန အဝိဂတပစ္စယေန နိဋ္ဌာပိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အဓိပတိပစ္စယာ အနန္တရပစ္စယာ သမနန္တရပစ္စယာ သဟဇာတပစ္စယာ အညမညပစ္စယာ**တိ ဣဒံ မူလမေဝ ဒဿေတွာ ကေမူလကာဒီနံ သံခိပနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, န သုဒ္ဓိကဒဿနံ, နာပိ သဗ္ဗမူလကေ ကတိပယပစ္စယဒဿနံ။

၄၁. တတော နိဿယာဒီနိ မူလာနိပိ သံခိပိတွာ အဝိဂတမူလကနယံ ဒဿေတုံ **“အဝိဂတပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ”**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တေသ္မိဉ္စ သုဒ္ဓိကဿ အဒဿနေန အာရမ္မဏမူလကာဒီသု ဝိသုံ ဝိသုံ သုဒ္ဓိကနယော န လဗ္ဘတီတိ ဉာပိတော ဟောတိ။ န ဟိ အာဒိ ကတ္ထစိ သံခေပန္တရဂတော ဟောတိ။ အာဒိအန္တေဟိ မဇ္ဈိမာနံ ဒဿနဉ္ဟိ သင်္ခေပေ, အာဒိတော ပဘုတိ ကတိစိ ဝတွာ ဂတိဒဿနံ တတိ။ ဒုတိယစတုက္ကံ ဝတွာ “ဝိဂတပစ္စယာ”တိ ပဒံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဌပိတံ ။ တေန ဩသာနစတုက္ကံ ဒဿေတိ။ တတိယစတုက္ကတော ပဘုတိ တ ပဉ္စကမူလာနိ သံခိပိတွာ သဗ္ဗမူလကဿ အဝသာနေန နိဋ္ဌပေတိ။

တတ္ထ စ ဒုကမူလကာဒီသု ယထာ ဟေတုအာရမ္မဏဒုကေန သဒ္ဓိံ အဝသေသာ ပစ္စယာ ယောဇိတာ, ဟေတာရမ္မဏာဓိပတိတိကာဒီဟိ စ အဝသေသာဝသေသာ, ဧဝံ ဟေတုအဓိပတိဒုကာဒီဟိ ဟေတုအဓိပတိအနန္တရတိကာဒီဟိ စ အဝသေသာဝသေသာ ယောဇေတဗ္ဗာ သိယုံ။ ယဒိ စ သဗ္ဗေသံ ပစ္စယာနံ မူလဘာဝေန ယောဇိတတ္တာ ဟေတုမူလကေ ဟေတုအဓိပတိအာဒိဒုကာနံ အဓိပတိမူလကာဒီသု အဓိပတိဟေတုအာဒိဒုကေဟိ ဝိသေသော နတ္ထိ။ တေ ဧဝ ဟိ ပစ္စယာ ဥပ္ပဋိပာဋိယာ ဝုတ္တာ, တထာပိ အာရမ္မဏမူလကာဒီသု အာရမ္မဏာဓိပတိဒုကာဒီနံ အဝသေသာဝသေသေဟိ, ဟေတုမူလကေ စ ဟေတုအဓိပတိအနန္တရတိကာဒီနံ အဝသေသာဝသေသေဟိ ယောဇနေ အတ္ထိ ဝိသေသောတိ။ ယသ္မာ ပန ဧဝံ ယောဇိယမာနေသုပိ သုခဂ္ဂဟဏံ န ဟောတိ, န စ ယထာဝုတ္တာယ ယောဇနာယ သဗ္ဗာ သာ ယောဇနာ ပညဝတာ န သက္ကာ ဝိညာတုံ, တသ္မာ တထာ အယောဇေတွာ အနုပုဗ္ဗေနေဝ ယောဇနာ ကတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဓမ္မာနံ ဒေသနာဝိဓာနေ ဟိ ဘဂဝတာဝ ပမာဏန္တိ။ ဂဏနာကထာ အာဒိမဟာဋ္ဌေ ကာစိ ဝိရုဒ္ဓာ, တသ္မာ သုဋ္ဌု ဂဏေတွာ ဂဟေတဗ္ဗာ။

“ဒွါဝီသတိယာ တိကေသု ဧကေကံ တိကံ ဒုကာနံ သတေန သတေန သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ” တိ ဝုတ္တံ, တံ ဒုကတိကပဋ္ဌာနေ ကေသုစိ ဟေတုဒုကာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ ကေသုစိ ပန ဧကေကော ဒုကော ဒွါဝီသတိယာ ဒွါဝီသတိယာ တိကေဟိ ယောဇိတော, တဉ္စ ဂမနံ ယုတ္တံ။ န ဟိ တတ္ထ တိကဿ ယောဇနာ အတ္ထိ, အထ ခော တိကာနံ ဧကေကေန ပဒေန ဒုကဿာတိ။ တတ္ထ ဆသဋ္ဌိယာ တိကပဒေသု ဧကေကေန သံသန္ဒိတွာ ဆသဋ္ဌိ ဟေတုဒုကာ, တထာ သဟေတုကဒုကာဒယော စာတိ ဒုကာနံ ဆသတာဓိကာနိ ဆသဟဿာနိ ဟောန္တိ။ တေသု ဧကေကသ္မိံ ပဋိစ္စဝါရာဒယော သတ္တ ဝါရာ နယာ ပုစ္ဆာ စ သဗ္ဗာ ဒုကပဋ္ဌာနေ ဟေတုဒုကေန သမာနာ။

“ဒုကသတေ ဧကေကံ ဒုကံ ဒွါဝီသတိယာ တိကေဟိ သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ” တိ စ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ တိကဒုကပဋ္ဌာနေ ကေသုစိ ဟေတ္တကာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ ဝုတ္တနယေန ပန ယုတ္တဂမနေသု ဧကေကော တိကော ဒုကသတေန ယောဇိတော။ တတ္ထ ဟေတုပဒံ ပက္ခိပိတွာ ဝုတ္တော ဧကော ကုသလတ္တိကော, တထာ နဟေတုပဒံ။ပေ။ အရဏပဒန္တိ ကုသလတ္တိကာနံ ဒွေ သတာနိ ဟောန္တိ, တထာ ဝေဒနာတ္တိကာဒီနမ္ပီတိ သဗ္ဗေသံ စတုသတာဓိကာနိ စတ္တာရိ သဟဿာနိ ဟောန္တိ။ တေသု ဧကေကသ္မိံ တရနယပုစ္ဆာ တိကပဋ္ဌာနေ ကုသလတ္တိကေန သမာနာ။

“ဆ အနုလောမမှိ နယာ သုဂမ္ဘီရာ”တိ ဝစနတော ပနာ တိ ဧတေန ဣဒံ ဒဿေတိ – “အနုလောမမှိ”တိ “တိကာဒယော ဆ နယာ”တိ စ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ ပဋိစ္စဝါရာဒိဝသေန သတ္တဝိဓမ္ပိ အနုလောမံ သဟ ဂဟေတွာ **“ဆ အနုလောမမှိ”**တိ ဝုတ္တံ, အနုလောမာဒိဝသေန စတုဗ္ဗိဓံ တိကပဋ္ဌာနံ သဟ ဂဟေတွာ **“တိကဉ္စ ပဋ္ဌာနဝရ”** န္တိ, တထာ စတုဗ္ဗိဓာနိ ဒုကပဋ္ဌာနာဒီနိ သဟ ဂဟေတွာ **“ဒုကုတ္တမ”** န္တိအာဒိံ ဝတွာ **“ဆ နယာ သုဂမ္ဘီရာ”** တိ ဝုတ္တန္တိ ဣမမတ္ထံ ဂဟေတွာ ဣမဿ ပစ္စယာနုလောမေ သတ္တပ္ပဘေဒေ ဆပိ ဧတေ ပဋ္ဌာနာ ပဋ္ဌာနနယာ စတုပ္ပဘေဒာ ပုစ္ဆာဝသေန ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာတိ။ ဧဝဉ္ဟိ သဗ္ဗသ္မိံ ပဋ္ဌာနေ သဗ္ဗော ပစ္စယာနုလောမော ဒဿိတော ဟောတီတိ။ ပစ္စနီယကထာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ စ ဒုကတိကပဋ္ဌာနာဒီသု ဝိသေသိတဗ္ဗေဟိ တိကေဟိ ပဋ္ဌာနံ **တိကပဋ္ဌာနံ** ။ ဒုကာနံ တိကပဋ္ဌာနံ **ဒုကတိကပဋ္ဌာနံ** ။ ဒုကဝိသေသိတာ ဝါ တိကာ ဒုကတိကာ, ဒုကတိကာနံ ပဋ္ဌာနံ **ဒုကတိကပဋ္ဌာန** န္တိ

တိ ဣမိနာ နယေန ဝစနတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒုကာဒိဝိသေသိတဿ စေတ္ထ တိကာဒိပဒဿ ဒုကာဒိဘာဝေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဒုကပဋ္ဌာနမေဝ ဟိ တိကပဒသံသန္ဒနဝသေန ဒုကပဒသံသန္ဒနဝသေန စ ပဝတ္တံ ဒုကတိကပဋ္ဌာနံ ဒုကဒုကပဋ္ဌာနဉ္စ, တထာ တိကပဋ္ဌာနမေဝ ဒုကပဒသံသန္ဒနဝသေန တိကပဒသံသန္ဒနဝသေန စ ပဝတ္တံ တိကဒုကပဋ္ဌာနံ တိကတိကပဋ္ဌာနဉ္စာတိ။

ပစ္စယာနုလောမဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပစ္စယပစ္စနီယဝဏ္ဏနာ

၄၂-၄၄. တေဝီသတိမူလကန္တိ ဣဒဉ္စေတ္ထ ဒုမူလကံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဣဒံ ဒုကမူလကေ ပုစ္ဆာနံ မူလဘူတာ တေဝီသတိ ဒုကာ သမ္ဘဝန္တီတိ တဿ ''တေဝီသတိမူလက''န္တိ နာမံ ကတ္ဝာ ယာဝ ယတ္တကော ပဘေဒော အတ္ထိ, တာဝ တတ္တကံ တေဝီသတိမူလကံ ယထာနုလောမေ ဝိတ္ထာရိတံ။ **ဧဝံ ပစ္စနီယေပိ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗ**န္တိ ဒုကမူလကေန တိကမူလကာဒီသု နယံ ဒဿေတီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ သိယာ။ ယဒိ ပန ယာဝ တေဝီသတိမံ မူလံ ယထာ ဝိတ္ထာရိတန္တိ အယမတ္ထော အဓိပ္ပေတော, ''ယာဝ တေဝီသတိမံ မူလ''န္တေဝ ဝ ဟဒေန ဘဝိတဗ္ဗံ သိယာ။ န ဟိ ''တေဝီသတိမူလက''န္တိ ဧတဿ ဗုဒ္ဓနဿ တေဝီသတိမံ မူလကန္တိ အယမတ္ထော သမ္ဘဝတိ။ ယထာ အနုလောမေ ''ဧကေကပဒဿာ''တိအာဒိနာ ပန ဧကမူလာဒိသဗ္ဗမူလကပရိယောသာနံ တတ္ထ နယဒဿနဝသေန ဒဿိတံ ဧကေကဿ ပဒဿ ဝိတ္ထာရံ ဒဿေတီတိ သဗ္ဗမူလကမေဝ စေတ္ထ ''တေဝီသတိမူလက''န္တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဒ္ဓိ တေဝီသတိယာ ပစ္စယာနံ အဝသေသဿ ပစ္စယဿ မူလဘာဝတော ''တေဝီသတိမူလက''န္တိ စ တတော ပရံ မူလဿ အညဿ အဘာဝတော ''သဗ္ဗမူလက''န္တိ စ ဝုစ္စတိ။

ပစ္စယပစ္စနီယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အနုလောမပစ္စနီယဝဏ္ဏနာ

၄၅-၄၈. အနုလောမေ ဝုတ္တေသု သဗ္ဗေသု ဧကမူလကာဒီသု ဧကေကံ ပဒံ ပရိဟာပေတ္ဝာတိ တတ္ထ ဧကမူလကေ စတုဝီသတိ ပစ္စယပအနိ ဣဓ ဧကမူလကေ တေဝီသတိ, ဧကော ပန ပစ္စယော မူလဘာဝေန ဌိတော အပုဗ္ဗတာဘာဝတော အဂဏနူပဂေ။ တတ္ထ ဒုမူလကေ တေဝီသတိ ပစ္စယပအနိ ဂဏနူပကနိ, ဣဓ ဒုမူလကေ ဒွာဝီသတီတိ ဧဝံ ပရိဟာပေတ္ဝာတိ အတ္ထော။

အနုလောမတော ဌိတဿ ပစ္စနီယတော အလဗ္ဘမာနာနံ သုဒ္ဓိကပစ္စယာနဉ္စ အလဗ္ဘမာနတံ သန္ဓာယ **''လဗ္ဘမာနပအန''**န္တိ ဝုတ္တံ။ န ဟိ အညထာ ပုစ္ဆာဝသေန ကောစိ ပစ္စယော အလဗ္ဘမာနော နာမ အတ္ထီတိ။ ဝိဿဇ္ဇနာဝသေနေဝ တ ပဝတ္တံ အနုလောမပစ္စနီယဒေသနံ သန္ဓာယ **''လဗ္ဘမာနပအန''**န္တိ ဝုတ္တံ။

အနုလောမပစ္စနီယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပုစ္ဆာတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁. ကုသလတ္တိကံ

၁. ပဋိစ္စတရဝဏ္ဏနာ

၁. ပစ္စယာနုလောမံ

(၁) ဝိဘင်္ဂတရော

၅၃. **ယာ ကုသလတ္တိကေ လဘာတ္တိ, န တာယေဝ ဝေဒနာတ္တိကာဒီသူ** တိ တိကပဒနာနတ္တမတ္တေန ဝိနာ မူလာဝသာနဝသေန သဒိသတံ သန္ဓာယ **"န တာယေဝ"**တိ ဝုတ္တံ, န စ ကေဝလံ တိကန္တရေယေဝ, ကုသလတ္တိကေပိ ပန ယာ ပဋိစ္စဝါရေ လဘာတ္တိ, န တာယေဝ ပစ္စယဝါရာဒီသူတိ သဗ္ဗပုစ္ဆာသမာဟရဏံ ဣဓ ကတ္တဗ္ဗမေဝ။ **ဓမ္မာနုလောမပစ္စနီယေ စ တိကပဋ္ဌာနေ ဝိတက္ကတ္တိကပီတိတ္တိကာနံ ဝိသ္သဇ္ဇနေ သဗ္ဗာပေတာ ဝိသ္သဇ္ဇနံ လဘာတ္တီ**တိ တေ့
ထ ပီတိတ္တိကဂ္ဂဟဏံ န ကာတဗ္ဗံ။ န ဟိ တတ္ထ ဧကူနပညာသ ပုစ္ဆာ ဝိသ္သဇ္ဇနံ လဘာတ္တီတိ။

တေန သဒ္ဒိ န္တိ တေန သဟဇာတပစ္စယဘူတေန သဒ္ဒိန္တိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **"ယာဝ နိရောဓဂမနာ ဥဒ္ဓံ ပဇ္ဇတီ"**တိ စ **"ဥပ္ပာဒဒယော တ ဟပုဏာတီ"** တိ စ ဝစနေဟိ ခဏတ္တယသမင်္ဂီ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝုစ္စတီတိ အနုညာတံ ဝိယ ဟောတိ, ဥပ္ပာဒက္ခဏသမင်္ဂီယေဝ ပန ဇဝံ ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ယသ္မာ ပန ဧကော ခန္ဓော ကေသ္သာ တိအာဒိ ဣဓ ကုသလဝစနေန ဂဟိတေ ခန္ဓေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဝေဒနာတ္တိကာဒီသု ပန ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ ဒွိန္နံ, ဒွေ ပဋိစ္စ ဧကေသ္သပိ, ဟေတုဒုကာဒီသု စ သင်္ခါရက္ခန္ဓေကဒေသံ ပဋိစ္စ သင်္ခါရက္ခန္ဓေကဒေသသ္သပိ ဥပ္ပတ္တိ ဝုတ္တာတိ သဟ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ သဗ္ဗေသံ ဓမ္မာနံ ပစ္စယော ဟောန္တော ဧကေ ကသ္သပိ ဒုကတိကာဒိဘေအနဥ္စ ပစ္စယော နာမ ဟောတိယေဝ, တထာ ဒုကာဒိဘေအနဥ္စာတိ။

"ရူပေန သဒ္ဓိံ အနုပ္ပတ္တိတော အာရုပ္ပဝိပာကဥ္စ န ဂဟေတဗ္ဗ" န္တိ ဝုတ္တံ, တံ ပန န သဗ္ဗသ္မိံ တေသ္မိံ ဝစနေ ဂဟေတဗ္ဗံ, အထ ခေါ "စိတ္တသမုဋ္ဌာနဥ္စ ရူပ"န္တိ ဧတ္ထေဝ။ န ကေဝလဥ္စ အာရုပ္ပဝိပာကောဝ, အထ ခေါ လောကုတ္တရဝိပာကကိရိယာဗျာကတမ္ပိ အာရုပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဧတ္ထ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ "ဝိပာကာဗျာကတံ ကိရိယာဗျာကတံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ"တိ ဧတ္ထ ပန န ကိဉ္စိ ရူပေန ဝိနာ သဟ တ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ သဟေတုကံ ဝိပာကကိရိယာဗျာကတံ အဂ္ဂဟိတံ နာမ အတ္ထိ။ တတ္ထ ပန ယံ ရူပေန သဟ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္သ ပစ္စယုပ္ပန္နဝိသေသံ ဒ သ္သေတုံ **"စိတ္တသမုဋ္ဌာနဥ္စ ရူပ"** န္တိ ဝုတ္တံ။

"ဝတ္ထုံ ပဋိစ္စ ခန္ဓာ" တိ ဧတ္ထာပိ ဝတ္ထုဗ္ဗေ ပစ္စယဘူတသ္သ ဝတ္ထုဿ "ကဋတ္တာ စ ရူပ"န္တိ ဧတသ္မိံ သာမညဝစနေ ပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေန အဂ္ဂဟိတတာပတ္တိံ နိဝါရေတုံ **"ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု"** တိ ဝုတ္တံ။ **ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု, ဝတ္ထုံ ပဋိစ္စ ခန္ဓာ**တိ တ ဝတ္ထုခန္ဓာနံ အညမညပစ္စယဘူတာနံ ပစ္စယဘာဝဝိသေသဒဿနတ္ထံ အညမညာပေက္ခံ ဝစနဒွယံ ဝုတ္တံ သာမညေန ဂဟိတမ္ပိ ဝိသုံ ဥဒ္ဓဋံ။

မဟာဘူတေပိ ပဋိစ္စ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္တ န္တိ ယံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ ကဋတ္တာရူပဥ္စ ဥပာဒါရူပံ ဂဟဏေန ဝိနာ "ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ ဝုတ္တံ, တသ္သ မဟာဘူတေပိ ပဋိစ္စ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထန္တိ အတ္ထော။ တေသ္မိံ ပန ဒဿနေ ခန္ဓပစ္စယသဟိတာသဟိတဥ္စ သဗ္ဗံ ဥပါဒါရူပံ ဧကတော ပရေသု သဟဇာတပစ္စယာဒီသု သင်္ဂဟိတန္တိ ဉာမမတ္တံ သန္ဓာယ **"ကဋတ္တာရူပံ ပဋိသန္ဓိယမ္ပီ"** တိ ပိ-သဒ္ဒော ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ဥပါဒါရူပန္တိ ဝုတ္တနယေနာ တိ "မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ကဋတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပ"န္တိ ဧတ္ထ အတ္ထတော အယံ နယော ဝုတ္တောတိ သန္ဓာယာဟ။

၅၄. **ရူပမိဿကာ ပဟာယာ** တိ ယာသု ပုစ္ဆာသု ရူပေန ဝိနာ ပစ္စယုပ္ပန္နံ န လဗ္ဘတိ, အထ ခေါ ရူပမိဿကမေဝ လဗ္ဘတိ, တာ ပဟာယာတိ အဓိပ္ပာယော။

၅၇. **"တိဏ္ဏံ သန္ဓိဟတာ ဂဗ္ဘသ္သ အဝက္ကန္တိ ဟောတီ"တိ ဝစနတော** တိ ဂဗ္ဘသေယ္ယကပဋိသန္ဓိယာ ပဥ္စက္ခန္ဓသဗ္ဘာဝေန တာယ သမာနလက္ခဏာ သဗ္ဗာပိ ပဉ္စဝေကာရပဋိသန္ဓိ ဩက္ကန္တိနာမကာတိ သာဓေတိ။ ပရိပုဏ္ဏမ္မာနံ ဝိသ္သဇ္ဇနံ ဧတ္ထ အတ္ထီတိ **ပရိပုဏ္ဏဝိသ္သဇ္ဇနာ**။

ဧတ္ထ စ "ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ တယော။ပေ။ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ကဋတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပ"န္တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၅၃) ဧတ္တာဝတာ ပဉ္စဝေကာရေ သဗ္ဗံ စိတ္တကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပံ ဒဿိတံ။ အဝသေသံ ပန ဒဿေတုံ **"ဗာဟိရ"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဗာဟိရ**န္တိ ဧတေန အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရူပံ ဒဿေတိ, ပုန **အာဟာရသမုဋ္ဌာနံ**

ဥတုသမုဋ္ဌာနန္တိ ဧတေဟိ သဗ္ဗံ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓံ အာဟာရဥတုသမုဋ္ဌာနရူပံ။ တတ္ထ “ဥတုသမုဋ္ဌာနံ ဧက”န္တိအာဒိ
နာ အသညသတ္တာနမ္ပိ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ ဝုတ္တမေတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ န ဟိ တတ္ထ တသ္သ ဝဇ္ဇနေ ကာရဏံ အတ္ထီတိ။
အာဒိမှိ ပန “ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စာ”တိအာဒိ အဝိသေသဝစနံ သဟဇာတံ အရူပမ္ပိ ပစ္စယံ ဟေတာဒိကေ စ ပစ္စယေ
ဗဟုတရေ လဘန္တံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနကဋတ္တာရူပဒွယံ သဟ သင်္ဂဏှိတွာ ဝုတ္တံ, ဝေဠ္ဌ ကတ္ထ တသ္သ ပရိ
ယာယေန “မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ ကဋတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပ”န္တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ တတ္ထ ကဋတ္
တာရူပံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနသမ္ဗန္ဓံ တံသမာနဂတိကံ ပဉ္စဝေါကာရေ ဝတ္တမာနမေဝ ဂဟိတန္တိ အဂ္ဂဟိတံ ကဋတ္တာရူ
ပံ ဒဿေတုံ **“အသညသတ္တာနံ ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဥပါဒါရူပံ ဣဓ ပိ ကမ္မပစ္စယဝိဘင်္
ဂေ ဝိယ “မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ကဋတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပ”န္တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၆၃) ကဋတ္တာရူပဘာဝဝိသိဋ္ဌံ ဥပါဒါရူပံ ဂ
ဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ န ဟိ ဝုတ္တဿ ဥတုသမုဋ္ဌာနဿ ပုနဝစနေ ပယောဇနံ အတ္ထီတိ။

ကသ္မာ ပန ယထာ ဗာဟိရာဒီသု “မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ဥပါဒါရူပ”န္တိ အဝိသေသေတွာ ဥပါဒါရူပံ ဝုတ္တံ, ဧဝံ အ
ဝတွာ စိတ္တကမ္မဇဥပါဒါရူပါနိ “စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ကဋတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပ”န္တိ ဟေတုပစ္စယာဒီသု သဟ “စိတ္
တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ဥပါဒါရူပံ အသညသတ္တာနံ။ပေ။ ကဋတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပ”န္တိ အဓိပတိပစ္စယာဒီသု ဝိသုံ စိတ္တသမု
ဋ္ဌာနရူပဘာဝကဋတ္တာရူပဘာဝေဟိ ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တာနီတိ? တတ္ထ ဗာဟိရဂ္ဂဟဏာဒီဟိ ဝိယ ဧတ္ထ မဟာ
ဘူတာနံ ဧကေနပိ အဝိသေသိတတ္တာ။ အပိစ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓါနံ ကမ္မပစ္စယာနဉ္စ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာနံ ဗာဟိရရူပာယတနာ
ဒီနံ စိတ္တံ ကမ္မဉ္စ ဟေတာဒီသု န ကောစိ ပစ္စယော, အာဟာရဥတုသမုဋ္ဌာနာနံ ပန စိတ္တံ ပစ္ဆာဇာတဘာဝေန ဥပတ္
ထမ္ဘကမေဝ, န ဇနကံ, မဟာဘူတာနေဝ ပန တေသံ သဟဇာတာဒိဘာဝေန ဇနကာနိ, တသ္မာ သတိပိ စိတ္တေန ကမ္မေ
န စ ဝိနာ အဘာဝေ ဟေတာဒိပစ္စယဘူတေဟိ အရူပေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပကဋတ္တာရူပဘူတာနေဝ ဥ
ပါဒါရူပါနိ ဟောန္တိ, န အညာနီတိ ဣမံ ဝိသေသံ ဒဿေတုံ စိတ္တကမ္မဇေဟေဝ ဥပါဒါရူပေသု ဝိသေသနံ ကတံ။
အညာနိ တ သမာနဇာတိကေန ရူပေန သမုဋ္ဌာနာနိ ဟာကဋ္ဌဝိသေသနာနေဝါတိ န ဝိသေသနံ အရဟန္တိ, ဧတာနိ ပန အသ
မာနဇာတိကေဟိ အရူပေဟိ သမုဋ္ဌိတာနိ ဝိသေသနံ အရဟန္တီတိ ဝိသေသိတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ယထာ တ စိတ္တကမ္
မာနိ စိတ္တကမ္မသမုဋ္ဌာနာနံ သဝိသေသေန ပစ္စယဘာဝေန ပစ္စယာ ဟောန္တိ သဟဇာတာဒိပစ္စယဘာဝတော မူလကရဏ
ဘာဝတော စ, န ဧဝံ ဥတုအာဟာရာ တံသမုဋ္ဌာနာနန္တိ စိတ္တကမ္မဇာနေဝ ဝိသုံ ဝိသေသနံ အရဟန္တိ။ ဣတရာနိ ပန
မဟာဘူတဝိသေသေနေဝ ဝိသေသိတာနိ, ဣဓ ဥပါဒါရူပဝိသေသနေန မဟာဘူတာနိ ဝိယ။ န ဟိ အညတရဝိသေသနံ ဥ
ဘယဝိသေသနံ န ဟောတီတိ။

၅၈. အညမညပစ္စယေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု, ဝတ္ထုံ ပဋိစ္စ ခန္ဓာ တိ ခန္ဓဝတ္ထူနံ အညမညပစ္စယတာဒဿနေန ပုဗ္
ဗေ ဝိသုံ ပစ္စယဘာဝေန ဒဿိတာနံ ခန္ဓာနံ ဧကတော ပစ္စယဘာဝေ ဒဿိတော ဟောတီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေနာဟ
“စတုန္နမ္ပိ ခန္ဓာနံ ဧကတော ဝတ္ထုနာ အညမညပစ္စယတံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တ” န္တိ။ “ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထူ”တိ ဣဒံ ပန စ
တုန္နမ္ပိ ခန္ဓာနံ ဧကတော ပဋိစ္စတ္ထဖရဏတာဒဿနတ္ထံ, “ဝတ္ထုံ ပဋိစ္စ ခန္ဓာ”တိ ဝတ္ထုဿ။ န ဧကဝလဉ္စ ခန္ဓာ
နံ ဣဓေဝ, ဟေတုပစ္စယာဒီသုပိ အယမေဝ နယော။ တတ္ထ သဗ္ဗေသံ ခန္ဓာနံ ဝိသုံ ပဋိစ္စတ္ထဖရဏတံ ဒဿေတွာ ပုန
“ဝတ္ထုံ ပဋိစ္စ ခန္ဓာ”တိ ဝတ္ထုဿပိ ဒဿိတာယ “ဧကံ ခန္ဓဉ္စ ဝတ္ထုဉ္စ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ”တိအာဒိနာ ခန္ဓဝတ္
ထူနဉ္စ ဒဿိတာယေဝ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ကသ္မာ ပနေတ္ထ “ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ အညမညပစ္စယာ, ကုသလေ ခန္ဓေ ပ
ဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ မဟာဘူတာ”တိ ဧဝမာဒိ န ဝုတ္တံ, နနု ယဒေဝ ပဋိစ္စတ္ထံ ဖရတိ, န တေနေဝ အညမညပစ္စယေ
န ဘဝိတဗ္ဗံ ဟေတုပစ္စယာဒီဟိ ဝိယ။ န ဟိ ယံ “ဧကံ တယော ဒွေ စ ခန္ဓေ ပဋိစ္စာ”တိ ဝုတ္တံ, တေ ဟေတုပစ္စယဘူတာ
ဝေ ဟောန္တိ။ သေ နယော အာရမ္မဏပစ္စယာဒီသုပိ။ ပစ္စယတရေ စ “အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပစ္စယာ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္
ပဇ္ဇတိ အညမညပစ္စယာ”တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၂၅၆) ဝုတ္တံ, န ဝတ္ထု ကုသလာနံ အညမညပစ္စယော ဟောတိ, အထ စ ပန တံ
ပစ္စယာ ခန္ဓာနံ အညမညပစ္စယာ ဥပ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ ဧဝ။ ယဒိပိ ကုသလာ ခန္ဓာ မဟာဘူတာနံ အညမညပစ္စယာ န ဟောန္တိ,
တထာပိ တေ ပဋိစ္စ တေသံ ဥပ္ပတ္တိ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာတိ? န ဝတ္တဗ္ဗာ ခန္ဓသဟဇာတာနံ မဟာဘူတာနံ ခန္ဓာနံ ပစ္စယ
ဘာတဘာဝတော။ အညမညသဒ္ဒော ဟိ န ဟေတာဒိသဒ္ဒော ဝိယ နိရပေက္ခော, သဟဇာတာဒိသဒ္ဒော ဝိယ တ အညတ
ရာပေက္ခော, အထ ခေါ ယထာဝုတ္တေတရေတရာပေက္ခော။ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နာ စ ခန္ဓာ မဟာဘူတာ ဣဓ ယထာဝုတ္
တာ ဘဝေယျုံ, တေသု စ မဟာဘူတာ ခန္ဓာနံ န ကောစိ ပစ္စယော။ ယဿ စ သယံ ပစ္စယော, တတော တေန တန္နိဿ

သိတေန တ အညမညပစ္စယေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ အညမညပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟတိ, ယထာ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ခန္ဓာ, ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ ခန္ဓာ။ တသ္မာ အတ္တနော ပစ္စယဿ ပစ္စယတ္တာဘာဝတော တဒပေက္ခတ္တာ စ အညမညသဒ္ဒဿ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ပစ္စယာ စ မဟာဘူတာနံ အညမညပစ္စယာ ဥပ္ပတ္တိ န ဝုတ္တာ, န အညမညပစ္စယာ စ ဝုတ္တာ။ ခန္ဓာ ပန ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဝတ္ထုဿ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယာ ဟောန္တိ, တန္နိဿိတေန စ အညမညပစ္စယေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တသ္မာ ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ ခန္ဓာနံ ကုသလာဒီနံ အညမညပစ္စယာ ဥပ္ပတ္တိ ဝုတ္တာတိ။

၅၉. န သာ ဂဟိတာတိ စက္ခာယတနာဒီနိ နိဿယဘူတာနိ ပဋိစ္စာတိ န ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။ နိဿယပစ္စယဘာဝေန ပန န စက္ခာယတနာဒီနိ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝေန ရူပာယတနာဒီနိ ဝိယ န ဂဟိတာနီတိ။

၆၀. ဒွိဝိသု ဥပနိဿယေသု ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ, အာရမ္မဏူပနိဿယမ္ပိ ပန ယေ လဘန္တိ, တေသံ ဝသေန အာရမ္မဏပစ္စယသဒိသတ္တာ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဒဿေတုံ **“တတ္ထ ကိဉ္စာပိ”** တိ အာဟ။ တတ္ထ “န သဗ္ဗေ အကုသလာ အဗ္ယာကတာ အာရမ္မဏူပနိဿယံ လဘန္တီ”တိ ပုရိမပဟဉ္ဇော။ ကုသလာပိ ပန မဟဂ္ဂတာ ကေစိ ဝေနေ, ကာမာဝစရာ စ က အာစိ န လဘန္တီတိ **“န သဗ္ဗေ ကုသလာကုသလာဗ္ယာကတာ”** တိ ပဌန္တိ။

၆၁. ပုရေဇာတပစ္စယေ ယထာ အညတ္ထ ပစ္စယံ အနိဒ္ဒိသိတွာဝ ဒေသနာ ကတာ, ဧဝံ အကတွာ ကသ္မာ **“ဝတ္ထုံ ပုရေဇာတပစ္စယာ”**တိ ဝုတ္တန္တိ? နိယမသဗ္ဘာဝတော။ ဟေတုအာဒီသု ဟိ နိယမော နတ္ထိ။ န ဟိ တေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ အလောဘာဒီသု ကုသလာဒီသု ရူပာဒီသု စ အယမေဝ ပစ္စယောတိ နိယမော အတ္ထိ, ဣဓ ပန ဝတ္ထု န ဝတ္ထုဓမ္မေသု ပုရေဇာတပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ ဓမ္မာနံ နိယမတော ဆဗ္ဗိဓံ ဝတ္ထု ပုရေဇာတပစ္စယော ဟောတီတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတုံ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ အာရမ္မဏပုရေဇာတမ္ပိ ဟိ ဝတ္ထုပုရေဇာတေ အဝိဇ္ဇမာနေ န လဗ္ဘတိ, ဧဝဉ္စ ကတွာ ပဋိသန္ဓိဝိပာကဿ နပုရေဇာတပစ္စယာ ဧဝ ဥပ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ, ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏဿပိ တဿ ပုရေဇာတပစ္စယော န ဥဒ္ဓဋော။ “နေဝဝိပါကနဝိပါကဓမ္မဓမ္မံ ပဋိစ္စ ဝိပါကော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပုရေဇာတပစ္စယာ”တိ တေဿပိ အလာဘတော တတ္ထ “ပုရေဇာတေ တီဏီ”တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၃.၁၂၄) ဝုတ္တန္တိ။

၆၃. တထာ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ မဟာဘူတာန န္တိ မဟာဘူတာနံ ကေကဏ္ဍိကနာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဝသေနေဝ တဒုပာဒါရူပာနမ္ပိ ဝဒတီတိ စ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ကဋတ္တာရူပာန** န္တိ ပဝတ္တိယံ ကဋတ္တာရူပာနန္တိ အဓိပ္ပာယော။

၆၄. ယထာလာဘဝသေနာတိ ဣန္ဒြိယရူပေသု ယံ ယံ ပဋိသန္ဓိယံ လဗ္ဘတိ, တဿ တဿ ဝသေန။

၆၉. ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနမ္ပိ ကေသဉ္စိ နိယမတော ဝတ္ထု ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော, ကေသဉ္စိ ခန္ဓာ, န စ သမာနဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ ဧဝ ကုသလာဒိကေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, အထ ခော နာနာဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာပိ, တသ္မာ တံ ဝိသေသံ ဒဿေတုံ **“ဝတ္ထုံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ, ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ”** တိ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ တဒာယတ္တဝုတ္တိတာယ ပစ္စယုပ္ပန္နော ပစ္စယံ ပစ္စယံ ကရောတီတိ ဣမဿတ္ထဿ ဝသေန ဥပယောဂဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝတ္ထုံ ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယကရဏတောတိ အယမေ့ဟတ္ထ အတ္ထော။ အဋ္ဌကထာယံ ပန **“ဝတ္ထုံ ပဋိစ္စ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ, ဝတ္ထုနာ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတံ သာဓေန္တော”** တိ အတ္ထော ဝုတ္တော, တတ္ထ ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ ဝတ္ထုံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပတ္တိ နတ္ထီတိ “ဝတ္ထုံ ပဋိစ္စာ”တိ န သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ, ဣဒံ ပန ပဋိစ္စသဒ္ဒေ န အယောဇေတွာ “ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဝတ္ထုံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ”တိ ယောဇေတွာ တဿတ္ထော “ဝတ္ထုနာ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတံ သာဓေန္တော”တိ ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကိံ ပန ပဋိစ္စာတိ? ယံ “ဧကံ ခန္ဓ”န္တိအာဒိကံ ဟဋ္ဌိယံ ပဋိစ္စာတိ ဝုတ္တံ။ တမေဝ အတ္ထံ ဟာကဋ္ဌံ ကတွာ “ဝတ္ထုံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာတိ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ခန္ဓာ, ဝတ္ထုနာ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတံ သာဓေန္တော”တိ ပဌန္တိ။ အနန္တရတ္တာ ဟာကဋ္ဌဿ အဗ္ယာကတစိတ္တသမုဋ္ဌာနဿေဝ ဂဟဏံ မာ ဟောတူတိ **“အဗ္ယာကတစိတ္တသမုဋ္ဌာနမ္ပိ ကုသလာကုသလစိတ္တသမုဋ္ဌာနမ္ပိ”** တိ အာဟ။ အာသန္နမ္ပိ ဒူရမ္ပိ သဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ။

၇၁-၇၂. “ဣမေ ဝီသတိ ပစ္စယာတိ သံခိပိတွာ ဒဿိတာနံ ဝသေနေတံ ဝုတ္တ” န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယဒိ ကေနပိ ဒေသနံ သံခိတ္တံ သံခိတ္တမေဝ, အာဒိမ္ဟိ ပန တယော ပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော ကေမ္ပိ ပဒံ အပရိဟာပေတွာ ဝိတ္ထာရိတာတိ တေ စတ္တာရော ပစ္ဆာဇာတဉ္စ ဝဇ္ဇေတွာ “ဣမေ ကေဝူနဝီသတိ ပစ္စယာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ တေ

တကာ ဟိ သံခိပိတ္ဝာ ဒဿိတာတိ။ ယေ ပန ဟဋ္ဌိယံ ဝိတ္ထာရိတံ အဝိတ္ထာရိတဉ္စ သဗ္ဗံ သင်္ဂဟေတွာ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ, တေသံ "ကမ္မေ တေဝီသတိ ပစ္စယာ"တိ ဟဒေ့န ဘဝိတဗ္ဗံ။ အာဒိမှိ ပန တယော ပစ္စယေ ဝိတ္ထာရိတေ ဝဇ္ဇေ့တွာ ယတော ပဘုတိ သင်္ခေ့ပေ အာရဒ္ဓေ, တတော စတုတ္ထတော ပဘုတိ သံခိတ္တံ ဝိတ္ထာရိတဉ္စ သဟ ဂဟေတွာ "ကမ္မေ တေဝီသတိ ပစ္စယာ"တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဝိဘင်္ဂတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

(၂) သင်္ချာတရော

၇၃. တထာ ပုရေဇာတပစ္စယေ တိ ယထာ အညမညပစ္စယေ ဝိသေသော ဝိဘင်္ဂေ အတ္ထိ, တထာ ပုရေဇာတပစ္စယေပိ အတ္ထီတိ အတ္ထော။ "ဝတ္ထုံ ပုရေဇာတပစ္စယာ"တိ ဟိ တတ္ထ ဝိသေသော ပဋ္ဌိသန္ဓိအဘာဝတေ စာတိ။ **ဝိပာကာနိ စေဝ ဝီထိစိတ္တာနိ စ န လဗ္ဘန္တီ** တိ ဧတေန "ကိရိယာဗ္ယာကတံ ဇော ခန္ဓံ ပဋ္ဌိစ္စာ"တိအာဒိကေ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၅၃) ဝိဘင်္ဂေ ဝိပာကာဗ္ယာကတာဘာဝံ ကိရိယာဗ္ယာကတေ စ အဇဝနဿ သဗ္ဗေ့န သဗ္ဗံ အလဗ္ဘမာနတံ ဝိသေသံ ဒဿေတိ။

၇၄. ဧကမူလကေ ဒဿိတာယ ဒေသနာယ လဗ္ဘမာနဂဏနညေဝ အာအယာ တိ ဣဒံ တေသိံ အနုလောမေ သုဒ္ဓိကနယေ ဒဿိတဂဏနတော တတော ပရေသု နယေသု အညိဿာ အဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အဗဟုဂဏနေန ယုတ္တဿ တေန သမာနဂဏနတာ စ ကမသိံ အနုလောမေယေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ပစ္စနီယေ ပန "နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏေ ဧကေ"န္တိအာဒိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၁၀၄) ဝက္ခတီတိ။

၇၆-၇၉. တေ ပန သင်္ခိပိတွာ တေဝီသတိမူလကောဝေတ္ထ ဒဿိတော တိ ဧတ္ထ ပဉ္စာဇာတဝိပာကာနံ ပရိဟီနတ္တာ "ဒွတဝီသတိမူလကော"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ သာသေဝနသဝိပာကာနံ ဝသေန။ ဒုဝိဓမ္ပိ ပန ဒွတဝီသတိမူလကံ သဟ ဂဟေတွာ သင်္ဂဟိတေ တသိံ ဥဘယသဗ္ဘာဝတော "တေဝီသတိမူလကော"တိ အာဟာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အာသေဝနဝိပာကာနံ တ ဝိရောဓာဘာဝေ သတိ ပုဉ္စာယ ဒဿိတနယေန တေဝီသတိမူလကေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တဿ စ နာမံ ဒွတဝီသတိမူလကေ အာရောပေတွာ "တေဝီသတိမူလကော"တိ ဝုတ္တန္တိ အယမေတ္ထ ရုဋ္ဌဟိ။

အာရမ္မဏပဒေ စေတ တိ ဧတေန ဧကမူလကေ အညပဒာနိ ဝဇ္ဇေ့တိ။ န ဟိ ဧကမူလကေ ပဟောတာဒီသု တယောတတိ အဓိပ္ပာယော။ သုဒ္ဓိကနယော ပန အာရမ္မဏမူလကာဒီသု န လဗ္ဘတီတိ အာရမ္မဏမူလကေ "နတ"တိ တောယ အဓိက ဂဏနာယ အဘာဝဒဿနတ္ထံ **"အာရမ္မဏေ ဌိတေန သဗ္ဗတ္ထ တီဏေဝ ပဥ္ဟာ"** တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ကာတဗ္ဗာတိ ဝစနသေသော။ **တီဏေဝတ**တိ စ တတော ဥဒ္ဓံ ဂဏနံ နိတရေတိ, န အဓော ပဋ္ဌိက္ခိပတိ။ တေန "ဝိပာကေ ဧက"န္တိ ဂဏနာ န နိတရိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တီသု ဧကဿ အန္တောဂဓတောယ စ "တီဏေဝတ"တိ ဝုတ္တန္တိ။ **ဣတီ**တိအာဒိနာ "သဗ္ဗတ္ထ တီဏေဝတ"တိ ဝစနေန အတ္တနော ဝစနံ ဒဋ္ဌဟံ ကရောတိ။

၈၀-၈၅. ယေ ။ပေ။ တံ ဒဿေတု န္တိ ဧတ္ထာယမဓိပ္ပာယော – ယဒိပိ အဝိဂတာနန္တရံ "အာရမ္မဏပစ္စယာ ဟေတုယာ တီဏီ"တိ ဝုတ္တေပိ ဦနတရဂဏနေန သဒ္ဓိံ သံသန္ဒနေ ယာ ဂဏနာ လဗ္ဘတိ, သာ ဒဿိတာ ဟောတိ, တထာပိ ဦနတရဂဏနေဟိ သမာနဂဏနေဟိ စ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒနေ ဦနတရာ သမာနာ စ ဟောတိ, န ဧဝံ အာဝိကရဏဝသေန ဒဿိတာ ဟောတိ, ဝိပလ္လာသယောဇနာယ ပန တထာ ဒဿေတိ။ ဝစနေန တ ဟိ လိင်္ဂေန တ အတ္ထဝိသေသာဝိကရဏံ ဟောတီတိ။ **တေနေတံ အာဝိကရောတီ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧဝမေဝ အဓိပ္ပာယော ယောဇေတဗ္ဗော။ ပစ္စနီယာဒီသုပိ ပန "နာရမ္မဏပစ္စယာ နဟေတုယာ ဧကံ။ပေ။ နောဝိဂတပစ္စယာ နဟေတုယာ ဧက"န္တိအာဒိနာ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၁၀၇) မူလပဒံ အာဒိမှိ ဟိယေဝ ဌပေတွာ ယောဇနာ ကတာ, န စ တတ္ထ ဧတံ လက္ခဏံ လဗ္ဘတိ, တသ္မာ မူလပဒဿ အာဒိမှိ ဌပေတွာ ယောဇနမေဝ ကမော, န စက္ကဗန္ဓနန္တိ "အာရမ္မဏပစ္စယာ ဟေတုယာ တီဏီ"တိအာဒိ ယောဇိတံ, န စ ဝိညာတေ အတ္ထေ ဝစနေန လိင်္ဂေန စ ပယောဇနမတ္ထီတိ။

ပစ္စယာနုလောမဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပစ္စယပစ္စနီယဝဏ္ဏနာ

၈၆-၈၇. “အဟေတုကံ ဝိပာကာဗျာကတန္တိ ဣဒံ ရူပသမုဋ္ဌာပကဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ, သဗ္ဗသင်္ကဟကဝသေန ပနေတံ န န သက္ကာ ယောဇေတုံ။

၉၃. သဟဇာတပုရေဇာတပစ္စယာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တီတိ ဧတ္ထ စ သဟဇာတာ စ ဟေတာဒယော ပုရေဇာတာ စ အာရမ္မဏာဒယော ပစ္စယာ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ န ဟိ နပစ္ဆာဇာတပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဒွိဟေဝ သဟဇာတပုရေဇာတပစ္စယေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, အထ ခော ပစ္ဆာဇာတဝဇ္ဇေဟိ သဗ္ဗေဟီတိ။

၉၄-၉၇. နာဟာရပစ္စယေ ကေစ္စိ ရူပမေဝ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နန္တိ ယံ ပဋ္ဌိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သော ပစ္စယော ရူပမေဝ တတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန ပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သော အရူပမ္ပိ ဟောတိ ယထာ ကမ္မံ ကဋတ္တာရူပဿ။

၉၉-၁၀၂. နမဂ္ဂပစ္စယေ ယဒိပိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာဒယော သဗ္ဗေ ရူပကောဋ္ဌာသာ လဗ္ဘန္တိ, တထာပိ ယံ မဂ္ဂပစ္စယံ လဘတိ, တဿ ပဟီနတ္တာ **“ကေစ္စိ ရူပံ ပစ္စယုပ္ပန္န”**န္တိ ဝုတ္တံ, ဧဝမေဝ ပန နဟေတုပစ္စယာဒီသုပိ ကေစ္စိ ရူပဿ ပစ္စယုပ္ပန္နတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

၁၀၇-၁၃၀. နာဟာရနက္ကန္ဒြိယနဈာနနမဂ္ဂပစ္စယာ သဗ္ဗတ္ထ သဒိသဝိဿဇ္ဇနာတိ ဣဒံ ဧတေသု မူလဘာဝေန ဌိတေသု ဂဏနာယ သမာနတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ မူလာနဥ္ဟိ ဣဓ ဝိဿဇ္ဇနံ ဂဏနာယေဝ, န သရူပဒဿနန္တိ။ **နသဟဇာတာဒိစတုက္ကံ ဣဓာပိ ပရိဟီနမေဝ**တိ သုဒ္ဓိကနယေ ဝိယ မူလေသုပိ ပရိဟီနမေဝတိ အတ္ထော။

ပစ္စယပစ္စနီယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပစ္စယာနုလောမပစ္စနီယဝဏ္ဏနာ

၁၃၁-၁၈၉. ဟေတာဓိပတိမဂ္ဂပစ္စယေသု အနုလောမတော ဌိတေသု။ပေ။ အဋ္ဌ ပစ္စနီယတော န လဗ္ဘန္တီတိ တိတိဏ္ဏမ္ပိ သာဓာရဏာနံ ပစ္စနီယတော အလဗ္ဘမာနာနံ သဗ္ဗေသံ သင်္ဂဟဝသေန ဝုတ္တံ, တသ္မာ မဂ္ဂပစ္စယေ ဣတရေဟိ သာဓာရဏာ သတ္တေဝ ယောဇေတဗ္ဗာ။ အဓိပတိပစ္စယေ အနုလောမတော ဌိတေ ဟေတုပစ္စယောပိ ပစ္စနီယတော န လဗ္ဘတိ, သော ပန မဂ္ဂေန အသာဓာရဏောတိ ကတ္ဝာ န ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယေဟိ ဝိနာ အရူပံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေ ဧကန္တိကတ္တာ အရူပဋ္ဌာနိကာတိ ဣဓ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, တေန ပုရေဇာတာသေဝနပစ္စယာ တေဟိ ဝိနာပိ အရူပဿ ဥပ္ပတ္တိတော ဝဇ္ဇိတာ ဟောန္တိ။ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကာ အညမညအာဟာရိန္ဒြိယာ စ တေဟိ ဝိနာ အရူပဿ အနုပ္ပတ္တိတော သင်္ဂဟိတာတိ။ **ဦနတရဂဏနာနံယေဝ ဝသေနာ**တိ ယဒိ အနုလောမတော ဌိတာ ကေကာဒယော ဒွတ္တိဝီသတိပရိယောသာနာ ဦနတရဂဏနာ ဟောန္တိ, တေသံ ဝသေန ပစ္စနီယတော ယောဇိတဿ တဿ တဿ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အထ ပစ္စနီယတော ယောဇိတော ဦနတရဂဏနော, တဿ ဝသေန အနုလောမတော ဌိတဿပိ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ “အညမညပစ္စယာ နာရမ္မဏေ ကေ”န္တိအာဒိဝစနတော (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၁၄၆) ပန န ဣဒံ လက္ခဏံ ကေန္ဒ္တိကံ။

ပစ္စယာနုလောမပစ္စနီယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပစ္စယပစ္စနီယာနုလောမဝဏ္ဏနာ

၁၉၀. သဗ္ဗတ္ထေတတိ န ကေဝလံ ဟေတုမ္ဟိယေဝ, အထ ခော သဗ္ဗေသု ပစ္စယေသု ပစ္စနီကတော ဌိတေသူတိ အတ္ထော။ ပုရေဇာတံ အာသေဝနဥ္စ အလဘန္တံ ကဥ္စိ နိဒဿနဝသေန ဒဿေန္တော **“ပဋိသန္ဓိဝိပာကော ပနာ”**တိ အာဒိမာဟ။

“ပုရေဇာတပစ္ဆာဇာတာသေဝနဝိပါကဝိပ္ပယုတ္တေသု ပစ္စနီကတော ဌိတေသု ဧကံ ဌပေတွာ အဝသေသာ အနုလောမတော လဗ္ဘန္တီ”တိ ဣဒံ အဝသေသာနံ လာဘမတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ န သဗ္ဗေသံ အဝသေသာနံ လာဘန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယဒိပိ ဟိ ပစ္ဆာဇာတေ ပသင်္ဂေ နတ္ထိ “အနုလောမတော သဗ္ဗတ္ထေဝ န လဗ္ဘတီ”တိ အပတဒဿကတတ္တာ, ပုရေဇာတော ပန ဝိပ္ပယုတ္တေ ပစ္စနီကတော ဌိတေ အနုလောမတော လဗ္ဘတီတိ ဣဒမ္ပိ အဝသေသာ သဗ္ဗေတိ အတ္ထေ ဂယှမာနေ အာပဇ္ဇေယျ။ ယမ္ပိ ကေစိ “ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယရဟိတေ အာရုပ္ပေပိ အာရမ္မဏပုရေဇာတဿ သမ္ဘဝံ ဉာပေတုံ ဧဝံ ဝုတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ, တမ္ပိ တေသံ ရုစိမတ္တမေဝ။ န ဟိ ယတ္ထ ဝတ္ထုပုရေဇာတံ န လဗ္ဘတိ, တတ္ထ အာရမ္မဏပုရေဇာတဘာဝေန ဥပကာရကံ ဟောတီတိ ဒဿိတောယံ နယောတိ။ **ယုဇ္ဇမာနကဝသေနာ**တိ ပစ္စနီကတော ဌိတဿ ဌပေတဗ္ဗတ္တာ ဝုတ္တံ, ယုဇ္ဇမာနကပစ္စယုပ္ပန္နဝသေန တတိ အတ္ထော။ “မဂ္ဂပစ္စယေ ပစ္စနီကတော ဌိတေ ဟေတုပစ္စယော အနုလောမတော န လဗ္ဘတီ”တိ ပုရိမပာဌော, အဓိပတိပစ္စယောပိ ပန န လဗ္ဘတီတိ **“ဟေတာဓိပတိပစ္စယာ အနုလောမတော န လဗ္ဘန္တီ”** တိ ပဌန္တိ။ အဓိပတိပစ္စယေ ပစ္စနီကတော ဌိတေ ပစ္ဆာဇာတတော အညော အနုလောမတော အလဗ္ဘမာနော နာမ နတ္ထီတိ န ဝိစာရိတံ။ အညမညေ ပစ္စနီကတော ဌိတေ “အရူပဟနံယေတ”တိ ဝုတ္တာ နဝ အနုလောမတော န လဗ္ဘန္တိ, တမ္ပိ ပစ္စနီကတော ဌိတေဟိ အာရမ္မဏပစ္စယာဒီဟိ သဒိသတာယ သုဝိညေယျန္တိ န ဝိစာရိတံ ဘဝိဿတီတိ။

၁၉၁-၁၉၅. ယာဝ အာသေဝနာ သဗ္ဗံ သဒိသ န္တိ န အညမညေန ဃဋိတဿ မူလဿ ဝိတ္ထာရိတတ္တာ တတော ပရာနိ မူလာနိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေသု ဟိ အနုလောမတော ယောဇေတဗ္ဗပစ္စယာ စ ပဉှာ စာတိ သဗ္ဗံ သဒိသန္တိ။

ဣမသ္မိံ ပစ္စနီယာနုလောမေ တိ ဧတ္ထ **“ဣမေသမ္ပိ ပကိဏ္ဏကာနံ ဝသေနေတ္ထ ဂဏနတရော အသမ္မောဟတော ဝေဒိတဗ္ဗော”**တိ ဧတေန သဟ သမ္ဗန္ဓော ။ တတ္ထ **ဧတ္ထာ** တိ ဧတေသု ပစ္စယေသူတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမသ္မိံ ပစ္စနီယာနုလောမေ လဗ္ဘမာနေသု ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မေသုပီတိ တ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ပိ**-သဒ္ဒေန ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ – န ကေဝလံ ပစ္စယေသွေဝ ကိသ္မိဉ္စိ ပစ္စနီကတော ဌိတေ ကေစိ အနုလောမတော န လဗ္ဘန္တိ, အထ ခော ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မေသုပိ ကောစိ ဧကစ္စံ ပစ္စယံ လဘမာနော ကဉ္စိ ပစ္စယံ န လဘတီတိ။ တတ္ထ ကမ္မပစ္စယံ လဘမာနော ယေဘုယျေန ဣန္ဒြိယပစ္စယံ လဘတိ, မဂ္ဂပစ္စယံ လဘမာနော ယေဘုယျေန ဟေတုပစ္စယံ, တထာ စ ဈာနပစ္စယံ လဘမာနော မဂ္ဂပစ္စယန္တိ ဧတေသွေဝ လာဘာလာဘာ ဝိစာရိတာ။ **ယတ္ထာ** တိ ပဉ္စဝေါကာရပဝတ္တေ အသညေသု စ။ **ရူပဓမ္မာ** တိ ယထာဝုတ္တာနိ ကဋတ္တာရူပါနေဝ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ န ဟိ ပဉ္စဝေါကာရပဝတ္တေ သဗ္ဗေ ရူပဓမ္မာ ဟေတာဒီနိ န လဘန္တီတိ။ “ဟေတာဓိပတိဝိပါကိန္ဒြိယပစ္စယေ န လဘန္တီ”တိ ပုရိမပာဌော, ဈာနမဂ္ဂေပိ ပန န လဘန္တီတိ **“ဟေတာဓိပတိဝိပါကိန္ဒြိယဈာနမဂ္ဂပစ္စယေ န လဘန္တီ”** တိ ပဌန္တိ။ ယေ ရူပဓမ္မာနံ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, တေသု အရူပဋ္ဌာနိကဝဇ္ဇေသု ဧတေယေဝ န လဘန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ ပစ္ဆာဇာတာဟာရဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေပိ ဟိ ပဝတ္တေ ကဋတ္တာရူပံ လဘတီတိ။ လဗ္ဘမာနာလဗ္ဘမာနပစ္စယဒဿနမတ္တဉ္စေတံ, န တေဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပ္ပတ္တိအနုပ္ပတ္တိဒဿနန္တိ။ ဧဝံ ဣန္ဒြိယပစ္စယာလာဘော ဇီဝိတိန္ဒြိယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တော သိယာ။ ယထာဝုတ္တေသု ဟိ ဓမ္မဝသေန ပစ္ဆာဇာတာဒိတ္တယမ္ပိ အလဘန္တံ နာမ ကဋတ္တာရူပံ နတ္ထိ။ ကော ပန တအော သဗ္ဗဋ္ဌာနိကကမ္မေသု။ ဣန္ဒြိယံ ပန အလဘန္တံ အတ္ထိ, ကိန္တံ? ဇီဝိတိန္ဒြိယန္တိ။ ယဒိ ဧဝံ ဥဟာအရူပါနိ သန္ဓာယ အညမညပစ္စယမ္ပိ န လဘန္တီတိ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ပန ဟာကဋ္ဌန္တိ န ဝုတ္တံ သိယာ။ အရူပိန္ဒြိယာလာဘံ တ သန္ဓာယ ဣန္ဒြိယပစ္စယာလာဘော ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၁၉၆-၁၉၇. နာရမ္မဏမူလကေသု ဒုကာဒီသု ဟေတုယာ ပဉ္စ တိ ယဒိပိ တိကာဒီသု “ဟေတုယာ ပဉ္စ”တိ ဣဒံ နတ္ထိ, တထာပိ ဒုကာဒီသု သဗ္ဗတ္ထ အနုတ္တာနံ ဝတ္တုကာမော “ဒုကာဒီသူ”တိ သဗ္ဗသင်္ဂဟဝသေန ဝတွာ တတ္ထ ယံ အာဒိဒုကေ ဝုတ္တံ “ဟေတုယာ ပဉ္စ”တိ, တံ နိဒ္ဒာရေတိ။ ကေစိ ပန “နာရမ္မဏမူလကေ ဟေတုယာ ပဉ္စ”တိ ဟဌံ ဝဒန္တိ။ “အညမညေ ဧကန္တိ ဘူတရူပမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တ”န္တိ ပုရိမပာဌော, ဝတ္ထုပိ ပန လဗ္ဘတီတိ **“ဘူတရူပါနိ စေဝ ဝတ္ထုဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တ”**န္တိ ပဌန္တိ။ **တိမူလကေ**တိ ဣဓာပိ ဒုမူလကံ တိမူလကန္တိ ဝဒန္တိ။

၂၀၃-၂၃၃. နကမ္မမူလကေ ဟေတုယာ တီဏီတိအာဒီသု စေတနာဝ ပစ္စယုပ္ပန္နာ တိ ဣဒံ “ဟေတုယာ တီဏီ”တိ ဧဝံပကာရေ စေတနာမတ္တသင်္ဂဟကေ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒော ဟိ ပကာရတ္ထောဝ ဟောတီတိ။

သဟဇာတအညမညနိဿယာဟာရအတ္ထိအဝိဂတေသု ပန ရူပမ္ပိ လဗ္ဘတီတိ။

ပစ္စယပစ္စနီယာနုလောမဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဋိစ္စဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သဟဇာတဝါရဝဏ္ဏနာ

၂၃၄-၂၄၂. **ကုသလံ ဓမ္မံ သဟဇာတော, ကုသလံ ဧကံ ခန္ဓံ သဟဇာတော** တိအာဒီသု သဟဇာတသဒ္ဒေန သဟဇာတပစ္စယကရဏံ သဟဇာတာယတ္တဘာဝဂမနံ တ ဝုတ္တန္တိ တဿ ကရဏဿ ဂမနဿ တ ကုသလာဒီနံ ကမ္မဘာဝတော ဥပယောဂဝစနံ ကတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သေ နယော ပစ္စယတရာဒီသုပိ။ တတ္ထာပိ ဟိ ပစ္စယသဒ္ဒေန စ နိဿယပစ္စယကရဏံ နိဿယာယတ္တဘာဝဂမနံ တ ဝုတ္တံ, သံသဋ္ဌသဒ္ဒေန စ သမ္ပယုတ္တပစ္စယကရဏံ သမ္ပယုတ္တာ ယတ္တဘာဝဂမနံ တတိ တံကမ္မဘာဝတော ဥပယောဂဝစနံ ကုသလာဒီသု ကတန္တိ။ **သဟဇာတမ္ပိ စ ဥပာဒါရူပံ ဘူတရူပဿ ပစ္စယော န ဟောတီ**တိ ''ပဋိစ္စာ''တိ ဣမိနာ ဝစနေန ဒီပိတော ပစ္စယော န ဟောတီတိ အတ္ထော။ **''ဥပာဒါရူပံ ဘူတရူပဿာ''**တိ စ နိဒဿနဝသေန ဝုတ္တံ။ ဥပာဒါရူပဿပိ ဟိ ဥပာဒါရူပံ ယထာဝုတ္တော ပစ္စယော န ဟောတိ, ဝတ္ထုဝတ္ထုနိ ရူပာနိ စ အရူပာနန္တိ။

သဟဇာတဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပစ္စယဝါရဝဏ္ဏနာ

၂၄၃. **ပစ္စယာ**တိ ဧတ္ထ ပတိ အယော ပစ္စယော။ ပတိ-သဒ္ဒော ပတိဋ္ဌတ္ထံ ဒီပေတိ, အယ-သဒ္ဒော ဂတိံ, ပတိဋ္ဌာဘူတာ ဂတိ နိဿယော ပစ္စယောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, တတော ပစ္စယာ, ပစ္စယကရဏတော တဒာယတ္တဘာဝဂမနတော တတိ အတ္ထော။

''မဟာဘူတေ ပစ္စယာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပ''န္တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၂၄၅) ဘူတုပာဒါရူပာနိ သဟ သင်္ဂဏှိတွာ ဝုတ္တံ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန **စိတ္တသမုဋ္ဌာနေ စ မဟာဘူတေ နိဿာယ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ဥပာဒါရူပ** န္တိ သယံ နိဿယော အဟုတွာ နိဿယေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေန ဥပာဒါရူပေန နိဒဿနံ ကတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၂၅၅. **အသညာ။ပေ။ ကဋတ္တာရူပံ ဥပာဒါရူပ** န္တိ ဧတ္ထ ယော ပဋိစ္စတရေ သဟဇာတေ ကမ္မဥတုဇာနံ, ကမ္မေ စ ဧကန္တာနေကန္တကမ္မဇာနံ ဝသေန အတ္ထော ဝုတ္တော, သော နာဓိပ္ပေတော ဧဝ ''ကဋတ္တာရူပ''န္တိ ကမ္မသမုဋ္ဌာန ရူပဿေဝ သဗ္ဗဿ စ ဂဟိတတ္တာတိ တံ ပဟာယ ယထာဂဟိတဿ ကဋတ္တာရူပဿ ဝိသေသနဝသေန **''ဥပာဒါရူပသင်္ခာတံ ကဋတ္တာရူပ''**န္တိ အတ္ထမာဟ။ မဟာဘူတေ ပန ပဋိစ္စ ပစ္စယာ စ မဟာဘူတာနံ ဥပ္ပတ္တိ န ဝိတရေ တဗ္ဗာတိ ဥပာဒါရူပဂ္ဂဟဏေန ကဋတ္တာရူပဂ္ဂဟဏံ အဝိသေသေတွာ ဥပာဒါရူပာနံ နိဝတ္တေတဗ္ဗာနံ အတ္ထိတာယ ကဋတ္တာရူပဂ္ဂဟဏေနေဝ ဥပာဒါရူပဂ္ဂဟဏဿ ဝိသေသနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၂၆၉-၂၇၆. ''အဗျာကတေန အဗျာကတံ, ကုသလံ, အကုသလ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ''အဗျာကတေန ကုသလံ, အကုသလံ, အဗျာကတ''န္တိ, ''ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော စ အကုသလော စ ဓမ္မာ ကုသလဿာတိ အနာမသိတွာ တ''တိ စ ပုရိမဟဒ္ဒေ ပမာဒလေခာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

၂၈၆-၂၈၇. **နဟေတုပစ္စယာ နပုရေဇာတေ ဒွေဝ**တိ ဧတ္ထ အဋ္ဌကထာယံ ''အာရုပ္ပေ ပန အဟေတုကမောဟဿ အဟေတုကကိရိယဿ စ ဝသေန ဒွေဝတိ ဝုတ္တာ, နဝိပ္ပယုတ္တေ ဒွေဝတိ အာရုပ္ပေ အဟေတုကာကုသလကိရိယဝသေနာ''တိ ဝုတ္တံ, တံ လဗ္ဘမာနေသု ဧကဒေသေန နိဒဿနဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အာရုပ္ပေ ပန အဟေတုကမောဟဿ အဟေတုကကိရိယာယ အဟေတုကပဋိသန္ဓိယာ ဧကစ္စဿ စ ရူပဿ ဝသေန ဒွေ ဝုတ္တာတိ, နဝိပ္ပယုတ္တေ ဒွေဝတိ အာရုပ္ပေ အဟေတုကာကုသလကိရိယာဧကစ္စရူပာနံ ဝသေနာတိ ဝုတ္တန္တိ။ **''နောနတ္ထိနောဝိဂတေသု ဧ

ကန္တိ သဗ္ဗရူပသ္မိ ဝသေနာ”တိ ဝုတ္တံ, နဟေတုမူလကတ္တာ ဣမသ္မိ နယသ္မိ ဟေတုပစ္စယံ လဘန္တံ န လဗ္ဘတိ
တိ “ဧကေစ္စသ္မိ ရူပသ္မိ ဝသေနာ”တိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ စက္ခာဒိဓမ္မဝသေန ပန စိတ္တသမုဋ္ဌာနာဒိကောဋ္ဌာသဝသေန တ သ
ဗ္ဗံ လဗ္ဘတီတိ “သဗ္ဗရူပသ္မာ”တိ ဝုတ္တံ သိယာ။

၂၈၉-၂၉၆. **အာဂတာနာဂတန္တိ** ပဉ္ဟာဝသေန ဝုတ္တံ, **လဗ္ဘမာနာလဗ္ဘမာန** န္တိ အာဂတေ စ ပဉ္ဟေ လဗ္ဘမာ
နာလဗ္ဘမာနဓမ္မဝသေန။

ပစ္စယတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. နိဿယတရဝဏ္ဏနာ

၃၂၉-၃၃၇. **ပစ္စယတရေန နိဿယပစ္စယဘာဝ** န္တိ နိဿယတရေ ဝုတ္တသ္မိ နိဿယပစ္စယဘာဝံ နိယမေတုန္တ
တိ အတ္ထော။

နိဿယတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သံသဋ္ဌတရဝဏ္ဏနာ

၃၅၁-၃၆၈. သံသဋ္ဌတရေ ပစ္စနီယေ “နဝိပ္ပယုတ္တေ ပဋိသန္ဓိ နတ္ထိ”တိ ဣဒံ ဝတ္ထုဝိရဟိတာယ ပဋိသန္ဓိယာ ဝိသုံ
အနုဒ္ဓရဏတော ဝုတ္တံ။ ပဋိစ္စတရာဒီသု ဟိ သဟဇာတသ္မိ ပစ္စယဘာဝဒဿနတ္ထံ သဝတ္ထုကာ ပဋိသန္ဓိ ဥဒ္ဓဋာ, သာ
ဣဓာပိ အဓိပတိပုရေဇာတာသေဝနေသု နကမ္မနဝိပာကနဈာနနဝိပ္ပယုတ္တေသု န လဗ္ဘတိ, အညေသု စ အနုလောမတော
ပစ္စနီယတော စ လဗ္ဘမာနပစ္စယေသု လဗ္ဘတီတိ ဣမသ္မိ ဝိသေသသ္မိ ဒဿနတ္ထံ ဥဒ္ဓဋာတိ။ **သေသာ တေ
ရသ န လဗ္ဘန္တီ**တိ တတ္ထ “သေသာ စုဒ္ဒသာ”တိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ **န ဈာနေ ဧကန္တိ အဟေတုကပဋိဝိညာဏဝသေနာ** တိ
ပဋိဝိညာဏာနံ ဟေတုပစ္စယဝိရဟိတမတ္တဒဿနတ္ထံ အဟေတုကဂ္ဂဟဏံ ကတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, **“နမဂ္ဂေ ဧကန္တိ အ
ဟေတုကကိရိယဝသေနာ”**တိ ဝုတ္တံ, “အဟေတုကဝိပာကကိရိယဝသေနာ”တိ ဘဝိတဗ္ဗံ။

၃၆၉-၃၉၁. **ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေတ** တိ ပဋိစ္စတရေ အနုလောမပစ္စနီယေ ဝုတ္တနယေန။ **“နဟေတုပစ္စယာ ပုပ္ပ
န္နေသု အဟေတုကမောဟော ဈာနမဂ္ဂပစ္စယံ လဘတိ, သေသာ န လဘန္တီ”**တိ ဝုတ္တံ, သေသေသု ပန ပဋိဝိညာဏ
ဝဇ္ဇာဟေတုကက္ခန္ဓာ တံသမုဋ္ဌာနာ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မာ ဈာနပစ္စယံ လဘန္တိ, န ပစ္စနီယာနုလောမေ ဒွိဝိန္နံ ပစ္စယာနံ
အနုလောမေန သဟ ယောဇနာ အတ္ထီတိ ဈာနမဂ္ဂပစ္စယံ သဟိတံ လဘတီတိ စ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, တသ္မာ “အဟေ
တုကမောဟော မဂ္ဂပစ္စယံ လဘတီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

သံသဋ္ဌတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သမ္ပယုတ္တတရဝဏ္ဏနာ

၃၉၂-၄၀၀. သဒိသံ သမ္ပယုတ္တံ သံသဋ္ဌံ တေကိဏ္ဏာဒ္ဓ သံသဋ္ဌံ န ဟောတီတိ ဥဘယံ အညမညာပေက္ခံ ဝုစ္စမာ
နံ အညမညသ္မိ နိယာမကံ ဟောတီတိ။

သမ္ပယုတ္တတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ပဉ္ဟာတရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၀၁-၄၀၃. **ယေဟိ ပစ္စယေဟိ ကုသလော ကုသလဿ ပစ္စယော ဟောတိ, တေ ပစ္စယေ ပဋိဟဋိယာ ဒဿေ
တုန္တိ** ယထာက္ကမေန အာဂတာဂတပဋိဟဋိယာ ဒဿေတုန္တိ အတ္ထော။ **ကုသလော ကုသလဿာ** တိ နိဒဿန
မတ္တမေတံ, တေန ကုသလော ကုသလာဒီနံ, အကုသလော အကုသလာဒီနံ, အဗျာကတော အဗျာကတာဒီနံ, ကုသလာဗ

ယာကတာ ကုသလာဒီနန္တိအာဒိကော သဗ္ဗော ပဘေဒော နိဒ္ဒသ္သိတော ဟောတီတိ ယထာနိဒ္ဒသ္သိတေ သဗ္ဗေ ဂဟေတွ တ အာဟ **“တေ ပစ္စယေ ပဋိုဟဋိုယာ ဒဿေတု”** န္တိ။

၄၀၄. ဒတွတတိ ဧတ္ထ **အ**-သဒ္ဒော သောဓနေတ္ထောပိ ဟောတီတိ မန္တွာ အာဟ **“ဝိသုဒ္ဓံ ကတွတ”** တိ။ **တေသ ဥပ္ပတ္တိ တံ စိတ္တန္တိ** တေသန္တိ ဝတ္တဗ္ဗတာရဟံ သကအာကမိမဂ္ဂဒိပုရေစာရိကံ တံ ကေတုရဘုစိတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော ။ **ဝိပဿနာကုသလံ ပန ကာမာဝစရမေဝ**တိ ပစ္စယုပ္ပန္နံ ဘူမိတော ဝဝတ္ထပေတိ။ **တေနေတ**တိ ဓမ္မဝသေနေဝ ဒဿနတော, ဒေသနန္တရတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။

၄၀၅. အဿာဒနံ သရာဂဿ သောမနဿဿ သသောမနဿဿ ရာဂဿ စ ကိစ္စန္တိ အာဟ **“အနုဘဝတိ စေဝ ရဇ္ဇတိ စာ”**တိ။ အဘိနန္ဒနံ ပီတိကိစ္စသဟိတာယ တဏှာယ ကိစ္စန္တိ အာဟ **“သပ္ပီတိကတဏှာဝသေနာ”**တိ။ **ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာ** ဒိဋ္ဌိယေဝ။ ဧတ္ထ ပန ပစ္ဆိမတ္ထမေဝ ဂဟေတွတ **“အဘိနန္ဒန္တဿ အတ္တာ အတ္တနိယန္တိအာဒိဝသေန။ပေ။ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ အဘိနန္ဒနာ ပန ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာယေဝတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ “ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗော ဓမ္မော ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏ။ပေ။ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗံ ရာဂံ အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတီ”တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၈.၇၂) ဝစနတော, တသ္မာ ပုရိမောပိ အတ္ထော ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဒ္ဒိသု ပန သောမနဿသဟဂတစိတ္တေသု ယထာဝုတ္တေန သောမနဿေန ရာဂေန စ အဿာဒေန္တဿ တေသုယေဝ သပ္ပီတိကတဏှာယ စတူသုပိ ဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာယ အဘိနန္ဒန္တဿ စ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိပိ သက္ကာ ယောဇေတုံ။ **ဇာတိဝသေနာ**တိ သုစိဏ္ဏသာမညဝသေနာတိ အတ္ထော။

၄၀၆. တအာရမ္မဏတာ တိ တအာရမ္မဏဘာဝေန။ ဝိဘတ္တိလောပေ ဟေတ္ထ ကတောတိ။ ဘာဝဝန္တတော တ အညော ဘာဝေ နတ္ထီတိ ဘာဝေနေဝ ဝိဟာကံ ဝိသေသေတိ, ဝိဟာကော တအာရမ္မဏဘာဝဘူတောတိ အတ္ထော။ ဝိညာဏဥ္စာယတနနေဝသညာနာသညာယတနဝိဟာကာနံ ဝိယ န ကာမာဝစရဝိဟာကာနံ နိယောဂတော ဝဝတ္ထိတံ ကူဒဥ္စ ကမ္မံ အာရမ္မဏန္တိ တံ လဗ္ဘမာနမ္ပိ န ဝုတ္တံ။ တအာရမ္မဏေန ပန ကုသလာရမ္မဏဘာဝေန သမာနလက္ခဏတာယ ကမ္မာရမ္မဏာ ပဋိသန္ဓိအာဒယောပိ ဒဿိတာယေဝတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **ပဋိုလောမတော တ ကေန္တရိကဝသေန တ**တိ ဝဒန္တေန အနုလောမတော သမာပဇ္ဇနေ ယေဘုယ္ယေန အာသန္နသမာပတ္တိယာ အာရမ္မဏဘာတေ ဒဿိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယထာ ပန ပဋိုလောမတော ကေန္တရိကဝသေန စ သမာပဇ္ဇန္တဿ အနာသန္နာပိ သမာပတ္တိ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, ဧဝံ အနုလောမတော သမာပဇ္ဇန္တဿပိ ဘဝေယျာတိ။ **“စေတောပရိယဉာဏဿာတိအာဒီနိ ပရတော အာဝဇ္ဇနာယ ယောဇေတဗ္ဗာနီ”**တိ ဝတွတ **“ယာ ဧတေသံ အာဝဇ္ဇနာ, တဿာ”** တိ အတ္ထော ဝုတ္တော, ဧဝံ သတိ “ကူဒ္ဓိဝိဓော ဏဿာ”တိပိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ယသ္မာ ပန ကုသလာ ခန္ဓာ အဗ္ဗာကတဿ ကူဒ္ဓိဝိဓော ဏဿ အာရမ္မဏံ န ဟောန္တီတိ တံ န ဝုတ္တံ, စေတောပရိယဉာဏာဒီနဥ္စ ဟောန္တီတိ တာနိ ဝုတ္တာနိ, တသ္မာ ကိရိယာနံ စေတောပရိယဉာဏာဒီနံ ယာယ ကာယစိ အာဝဇ္ဇနာယ စ ကုသလာရမ္မဏာယ ကုသလာ ခန္ဓာ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယောတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၄၀၇-၄၀၉. ဝိပ္ပဋိုသာရာဒိဝသေန တတိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အာဒီနဝဒဿနေန သဘာဝတော စ အနိစ္စတာမတ္တံ သင္ဂဏှာတိ, အကုန္တိဘေအာ တ။

၄၁၀. ရူပာယတနံ စက္ခုဝိညာဏဿာ တိအာဒိနာ ဝိညာဏကာယေဟိ နိယတာရမ္မဏေဟိ အဗ္ဗာကတဿ အဗ္ဗာကတာနံ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝံ နိဒ္ဒသ္သေတိ။ သဗ္ဗဿ ဟိ ဝတ္တုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ ကေသိဉ္စိ သန္တာနေ ဓမ္မာနံ ဧကဒေသေန နိဒ္ဒသ္သနံ ကရောတီတိ။

၄၁၃-၄၁၆. စတုဘူမကံ ကုသလံ အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စယဘာဝေန ဒဿိတံ, ပစ္စယုပ္ပန္နံ ပန ကာမာဝစရမေဝ။

၄၁၇. အပုဗ္ဗတော စိတ္တသန္တာနတော ဝုဋ္ဌာနံ ဘဝင်္ဂမေဝ, တံ ပန မူလာဂန္တုကဘဝင်္ဂသင်္ခါတံ တအာရမ္မဏံ ပကတိဘဝင်္ဂဉ္စ။ **အနုလောမံ သေက္ခာယ ဖလသမာပတ္တိယာ** တိ ဧတ္ထ ကာယစိ သေက္ခဖလသမာပတ္တိယာ အာဝဇ္ဇေတဗ္ဗတ္တာ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထီတိ နေဝသညာနာသညာယတနကုသလံ ဖလသမာပတ္တိယာတိ ကူမံ နိဗ္ဗိသေသနံ ဖလသမာပတ္တိံ ဥဒ္ဒရိတွတ ဒဿေန္တော အာဟ **“ဖလသမာပတ္တိယာတိ အနာကမိဖလသမာပတ္တိယာ”** တိ။ **ကာမာဝစ**

ရကိရိယာ ဒုဝိဓဿပိ ဝုဋ္ဌာနဿာတိ ဧတ္ထ ကိရိယာနန္တရံ တအာရမ္မဏဝုဋ္ဌာနေ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍေ ဝုတ္တမေဝ။

တာ ဥဘောပိ။ပေ။ ဒွတဒသန္န န္တိ ဣဒံ သောမနဿသဟဂတမနောဝိညာဏဓာတုဝသေန ဝုတ္တံ, ဥပေက္ခာသဟဂတာ ပန ယထာဝုတ္တာနံ ဒသန္နံ ဝိညာဏဓာတူနံ တေဝဇ္ဇနကိရိယဿ မနောဓာတုကိရိယဿ စာတိ ဒွတဒသန္နံ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၄၂၃. အနာဒိပုညကိရိယာယတ္တာ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိယော ပဋိဝိဇ္ဈိတ္ဝာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **န ပနေတံ ကေန္တေန ဂဟေတဗ္ဗ** န္တိ "ဗလဝစေတနာဝ လဗ္ဘတိ, န ဒုဗ္ဗလာ"တိ ဧတံ ကေန္တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ, ဒဋ္ဌဟံ တ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ကိံ ကာရဏန္တိ? ဗလဝတော ဒုဗ္ဗလဿ တ ကတောကာသဿ အန္တရာယံ ပဋိဗာဟိတွာ ဝိပစ္စနတော "ယံ ကဉ္စိ ယဒိ ဝိပာကံ ဇနေတိ, ဥပနိဿယော န ဟောတီ"တိ နဝတ္တဗ္ဗတ္တာ စာတိ ဒဿေန္တော **"ကတောကာသဥ္ဟီ"**တိအာဒိမာဟ။ ဝိပာကတ္တိကေ ပန ပဉ္ဟာတရပစ္စနီယေ "ဝိပာကဓမ္မဓမ္မော ဝိပာကဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော, ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော, ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၃.၉၃) ကမ္မပစ္စယဿ ဝိသုံ ဥဒ္ဓဋတ္တာ, ဝေဒနာတ္တိကေ စ ပဉ္ဟာတရပစ္စနီယေ "နဟေတုပစ္စယာ နအာရမ္မဏပစ္စယာ နဥပနိဿယေ အဋ္ဌာ"တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၂.၈၇) ဝုတ္တတ္တာ "ဝိပာကဇနကမ္ပိ ကိဉ္စိ ကမ္မံ ဥပနိဿယပစ္စယော န ဟောတီ"တိ သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ။

တသ္မိံ တ ဝိရုဒ္ဓော တိ တံနိမိတ္တံ ဝိရုဒ္ဓော, **ဝိရုဒ္ဓ** န္တိ တ ဟဒ္ဓော။ **ဩမာန**န္တိ ပရဿ ပဝတ္တဩမာနံ။ **ရာဂေ** ရဉ္ဇနဝသေန ပဝတ္တာ ကာမရာဂတဏှာ, "ဣတိ မေ စက္ခုံ သိယာ အနာဂတမဒ္ဓာနံ, ဣတိ ရူပာ"တိ အပ္ပဋိလဒ္ဓဿ ပဋိလာဘာယ စိတ္တပဏိဒဟနတဏှာ **ပတ္ထနာ** တိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။

တေသု အညမ္ပိ တိ တေသု ယံကိဉ္စိ ပုဗ္ဗေ ဟနိတဘော အညမ္ပိ ဟဏံ ဟနတီတိ အတ္ထော။

ပုနပ္ပုနံ အာဏာပနဝသေန တ တိ မာတုဃာတကမ္မေန သဒိသတာယ ပုဗ္ဗေ ပဝတ္တာယပိ အာဏတ္တစေတနာယ မာတုဃာတကမ္မနာမံ အာရောပေတွာ ဝဒန္တိ။ သေ နယော **ဒွဝိဟိ ပဟာရေဟီ**တိ ဧတ္ထာပိ။

ယထေဝ ဟိ။ပေ။ ဥပ္ပာဒေတိ နာမာ တိ ရာဂံ ဥပနိဿာယ အနံ ဒေတီတိ ရာဂံ ဥပနိဿာယ အနဝသေန သဒ္ဓံ ဥပ္ပာဒေတီတိ အယမတ္ထော ဝုတ္တော ဟောတီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဝဒတိ။ ယထာ ရာဂံ ဥပနိဿာယ အနံ ဒေတီတိဧဝမာဒိ ဟောတိ, ဧဝံ ရာဂာဒယော သဒ္ဓာဒီနံ ဥပနိဿယပစ္စယောတိ ဣဒမ္ပိ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **ကာယိကံ သုခ**န္တိ အာဒီနံ ကေတော ဒဿနေန ဝိသုံယေဝ န ဧတေသံ ပစ္စယဘာဝေ, အထ ခော ကေတောပီတိ ဒဿိတံ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၄၂၅. **ဥပတ္ထမ္ဘကတ္တေန ပစ္စယတ္တာယေတ** တိ ဧတေန ဣဒံ ဒဿေတိ – န ပုရိမတရေသု ဝိယ ဣမသ္မိံ ပစ္စယေန ဥပ္ပတ္တိ ဝုစ္စတိ, အထ ခော တဿ တဿ ပစ္စယုပ္ပန္နဿ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ တံတံပစ္စယဘာဝေ, န စ ပစ္ဆာဇာတက္ခန္ဓာ ဥပတ္ထမ္ဘကတ္တေန ပစ္စယာ န ဟောန္တိ, တေနေသ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော ဣဓ အနုလောမတော အာဂတောတိ။

၄၂၇. **စေတနာ ဝတ္ထုဿပိ ပစ္စယော** တိ အတ္တနော ပတိဋ္ဌာဘူတဿပိ ကမ္မပစ္စယောတိ အဓိပ္ပာယော။

ကသ္မာ ပနေတ္ထ ပစ္စယတရေ ဝိယ နိဿယအတ္ထိအဝိဂတေသု ဒုမူလကဒုကာဝသာနာ ပဉ္ဟာ န ဥဒ္ဓဋာတိ? အလဗ္ဘမာနတ္တာ။ တတ္ထ ဟိ ပစ္စယုပ္ပန္နပ္ပဓာနတ္တာ ဒေသနာယ ကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မာ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ကုသလာဗျာကတပစ္စယာ လဗ္ဘန္တီတိ "ကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံ ပစ္စယာ ကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ"တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၂၄၆) ဝုတ္တံ။ ယတော တတော တ ဥဘယပစ္စယတော ပစ္စယုပ္ပန္နဿ ဥပ္ပတ္တိမတ္တံယေဝ ဟိ တတ္ထ အဓိပ္ပေတံ, န ဥဘယဿ ဥဘိန္နံ ပစ္စယဘာဝေတိ။ ဣဓ ပန ပစ္စယပ္ပဓာနတ္တာ

ဒေသနာယ ကုသလာဗျာကတာ ကုသလာဗျာကတာနံ ဥဘိန္နံ နိဿယာဒိဘူတာ န လဗ္ဘန္တီတိ ''ကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မာ ကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စ ဓမ္မဿ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော''တိအာဒိ န ဝုတ္တံ။

ပဥှာဝါရဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဥှာဝါရဿ ဃဋနေ အနုလောမဂဏနာ

၄၃၉. ''တတ္ထ ပန ပုရေဇာတမ္ပိ လဗ္ဘတီ'' တိ ဝုတ္တံ, ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ ''တထာ''တိ ဝုတ္တန္တိ? ''တီဏိ''တိ ဂဏနမတ္တသာမညတော။

၄၄၀. ''အဓိပတိပစ္စယေ ဌပေတွာ ဝီမံသံ သေသာဓိပတိနော ဝိသဘာဂါ''တိ ပုရိမဟာဝေ နိဒဿနဝသေန ဒဿိတော။ ယသ္မာ ပန ဟေတုပစ္စယဿ ဝိသဘာဂေန ဧကေန အာရမ္မဏေန နိဒဿနံ အကတွာ အနန္တရာဒီနိ ဝဒန္တော သဗ္ဗေ ဝိသဘာဂေ ဒဿေတိ, တသ္မာ ဣန္ဒြိယမဂ္ဂပစ္စယာ စ ဝိသဘာဂါ ဒဿေတဗ္ဗာတိ ''အဓိပတိန္ဒြိယမဂ္ဂပစ္စယေသု ဌပေတွာ ပညံ သေသာ ဓမ္မာ ဝိသဘာဂါ''တိ ပဌန္တိ။ **တထာ ဘာဂတာဘာဝတော** ဟေတုပစ္စယဘာဂေ သဟဇာတာဒိပစ္စယဘာဝတော။ နနု ယထာ အမောဟဝဇ္ဇာနံ ဟေတူနံ ဟေတုပစ္စယဘာဝေ အဓိပတိန္ဒြိယမဂ္ဂပစ္စယဘာဝေ န တ္ထီတိ ပညာဝဇ္ဇာနံ အဓိပတိပစ္စယာဒီနံ ဝိသဘာဂတာ, ဧဝံ ကုသလာဒိဟေတူနံ ဟေတုပစ္စယဘာဝေ ဝိပာကပစ္စယဘာဝ ဘာဝတော ဟေတုဝဇ္ဇာနံ ဝိပာကာနံ ဝိသဘာဂတာယ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ? န ဘဝိတဗ္ဗံ, ဥဘယပစ္စယသဟိတေ စိတ္တုပ္ပာဒေ သိကရာသိမှိ ဟေတုပစ္စယဘာဝေ ဝိပာကပစ္စယတ္တာဘာဝတာဘာဝတော။ ယထာ ဟိ ဟေတုသဟဇာတပစ္စယသဟိတရာသိမှိ သတိပိ ဟေတုဝဇ္ဇသဟဇာဝေ ဟေတူနံ ဟေတုပစ္စယဘာဝေ သဟဇာတပစ္စယတ္တာဘာဝ နတ္ထီတိ န ဟေတုဝဇ္ဇာနံ သဟဇာတာနံ ဟေတုဿ ဝိသဘာဂတာ ဝုတ္တာ, ဧဝမိဓာပီတိ။ သေ နယော ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေပိ။ အပိစ ပစ္စယုပ္ပန္နဿေဝ ပစ္စယာ ဝုစ္စန္တီတိ ပစ္စယုပ္ပန္နက္ခဏေ တထာ ဘာဝတာဘာဝဝသေန သဘာဂတာယ ဝုစ္စမာနာယ နာနာက္ခဏဝသေန ဝိသဘာဂတာ တဿေဝ န ဝတ္တဗ္ဗာတိ။

ကုသလာ ဝီမံသာတိ ဣဒံ ''ကုသလာ ဝီမံသာဓိပတိ''တိ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ န ဟိ အနဓိပတိဘူတာ ဝီမံသာ အဓိပတိပစ္စယော ဟောတီတိ။

၄၄၁-၄၄၃. ''သစေ ပန ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော ပဝိသတိ, ဣတရာနိ ဒွေဝ လဗ္ဘတီ'' တိ ပုရိမဟာဝေ, ''ကုသလော စ မ္မော ကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စာ''တိ ဣဒံ ပန န လဗ္ဘတီတိ ''ကုသလော အဗျာကတဿ, အဗျာကတော အဗျာကတဿာတိ ဒွေဝ လဗ္ဘတီ''တိ ပဌန္တိ။ **ဦနတရဂဏနေသူ**တိ ယေသု ပဝိဋ္ဌေသု ဦနတရာ ဂဏနာ ဟောတိ, တေသူတိ အတ္ထော။ တီဏိ ဒွေဝ ဧကန္တိ ဧဝံ ဦနတရဂဏနေသု တ အညမညာဒီသု ပဝိဋ္ဌေသု တေသံ ဝသေန တိကတော ဦနံ ယထာလဒ္ဓမေဝ ဧကန္တိ ဂဏနံ လဗ္ဘတီတိ အတ္ထော။

အဝိပါကာနီတိ အနာမဋ္ဌဝိပါကာနီတိ အတ္ထော, န ဝိပါကဟေတုရဟိတာနီတိ။

တတ္ထ သဗ္ဗေပိ သဟဇာတဝိပါကာ စေတ တိ တတ္ထ ယေ သဟဇာတာ ပစ္စယုပ္ပန္နာ ဝုတ္တာ, တေ သဗ္ဗေပိ ဝိပါကာ စေဝ ဝိပါကသဟဇာတရူပာ စာတိ အတ္ထော။ **တံသမုဋ္ဌာနရူပာ စာ** တိ တတ္ထ ပဋိသန္ဓိယံ ကဋတ္တာရူပမ္ပိ တံသမုဋ္ဌာနဂ္ဂဟဏေနေဝ သင်္ဂဟိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ''တံသမုဋ္ဌာနရူပကဋတ္တာရူပာ စ လဗ္ဘန္တီ''တိပိ ပဌန္တိ။ **စတုတ္ထေ ဝိပါကစိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပမေဝ**တိ တတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ ''ကဋတ္တာရူပဉ္စာ''တိပိ ပန ပဌန္တိ။

ဧဝမ္ပီ တိ ''ဧတေသု ပန ဃဋနေသု သဗ္ဗပဌမာနိ''တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယေနပိ။ ဃဋနေသု ပန ယော ယော ပစ္စယော မူလဘာဝေန ဌိတော, တံပစ္စယဓမ္မာနံ နိရဝသေသဦနဦနတရဦနတမလာဘက္ကမေန ဃဋနာ ဝုစ္စတိ, နိရဝသေသလာဘေ စ ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ နိရဝသေသလာဘက္ကမေန။ တထာ ဦနလာဘာဒီသူတိ အယံ ကမော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဟေတုမူလကံ နိဋ္ဌိတံ။

၄၄၅. ဝတ္ထုဝသေန သနိဿယံ ဝက္ခတီတိ န ဣဒံ လဗ္ဘမာနဿပိ ဝတ္ထုဿ ဝသေန ဃဋ္ဋနန္တိ အဓိပ္ပာယေနာ ဟ **“အာရမ္မဏဝသေနေဝ တ”** တိ။

၄၄၆. သဟဇာတေန ပန သဒ္ဓိံ အာရမ္မဏာဓိပတိ, အာရမ္မဏာဓိပတိနာ စ သဒ္ဓိံ သဟဇာတံ န လဗ္ဘတီ တိ ဣဒံ ယထာ သဟဇာတပုရေဇာတာ ဧကော နိဿယပစ္စယော အတ္ထိပစ္စယော စ ဟောန္တိ, ဧဝံ သဟဇာတာရမ္မဏာဓိပတီ နံ ဧကော အဓိပတိပစ္စယဘာဝေါ အဘာဝတော ဝုတ္တံ ။ နိဿယဘာဝေ ဟိ အတ္ထိအဝိဂတဘာဝေ စ သဟဇာတ ပုရေဇာတနိဿယာဒီနံ သမာနော, န ပနေဝံ သဟဇာတာရမ္မဏာဓိပတိဘာဝေ သမာနော။ သဟဇာတော ဟိ အာရမ္မဏ ဘာဝံ အနုပဂန္တွာ အတ္တနာ သဟ ပဝတ္တနဝသေန အဓိပတိ ဟောတိ, ဣတရော အာရမ္မဏံ ဟုတွာ အတ္တနိ နိန္နတာက ရဏေန။ သဟဇာတော စ ဝိဇ္ဇမာနဘာဝေနေဝ ဥပကာရကော, ဣတရော အတီတာနာဂတောပိ အာရမ္မဏဘာဝေနေဝ, တ သ္မာ သဟဇာတာရမ္မဏပစ္စယာ ဝိယ ဘိန္နသဘာဝ သဟဇာတာရမ္မဏာဓိပတိနောတိ န တေ ဧကတော ဧဝ အဓိပတိ ပစ္စယဘာဝံ ဘဇန္တိ, တေနေဝ ပဥ္ဟာဝါရဝိဘင်္ဂေ စ “ကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မာ ကုသလဿ ဓမ္မဿ အဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယော”တိအာဒိ န ဝုတ္တန္တိ။

၄၄၇-၄၅၂. သာဟာရကဃဋနာနံ ပုရတော ဝီရိယစိတ္တဝီမံသာနံ သာဓာရဏဝသေန အနာဟာရကာမဂ္ဂကာနိ သကိန္ ဒြိယဃဋနာနိ ဝတ္တဗ္ဗာနိ သိယုံ “အဓိပတိသဟဇာတနိဿယကိန္ဒြိယအတ္ထိအဝိဂတန္တိ သတ္တ။ အဓိပတိ သဟဇာတအညမညနိဿယကိန္ဒြိယသမ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတန္တိ တီဏိ။ အဓိပတိသဟဇာတနိဿယကိန္ဒြိယ ဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတန္တိ တီဏိ။ အဓိပတိသဟဇာတနိဿယဝိပာကကိန္ဒြိယအတ္ထိအဝိဂတန္တိ ဧကံ။ အဓိပတိသဟဇာတအညမညနိဿယဝိပာကကိန္ဒြိယသမ္ပယုတ္တအဝိဂတန္တိ ဧကံ။ အဓိပတိသဟဇာတနိဿယဝိပာ ကကိန္ဒြိယဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတန္တိ ဧက”န္တိ။ ကသ္မာ တာနိ န ဝုတ္တာနီတိ? ဣန္ဒြိယဘူတဿ အဓိပတိ ဿ အာဟာရမဂ္ဂေဟိ အညဿ အဘာဝတ။ စိတ္တာဓိပတိ ဟိ အာဟာရော, ဝီရိယဝီမံသာ စ မဂ္ဂေါ ဟောတိ, န စ အ ညော ဣန္ဒြိယဘူတော အဓိပတိ အတ္ထိ, ယဿ ဝသေန အနာဟာရကာမဂ္ဂကာနိ သကိန္ဒြိယဃဋနာနိ ဝတ္တဗ္ဗာနိ သိယုံ, တသ္မာ တာနိ အဝတွာ စိတ္တာဓိပတိအာဒီနံ ဧကန္တေန အာဟာရမဂ္ဂဘာဝဒဿနတ္ထံ သာဟာရကသမဂ္ဂကာ နေဝ ဝုတ္တာနိ။ တေသု စ သမဂ္ဂကေသု ဒွေဝ ပစ္စယဓမ္မာ လဗ္ဘန္တိ, သာဟာရကေသု ဧကောယေဝါတိ သမဂ္ဂကာနိ ပုဗ္ဗေ ဝတ္တဗ္ဗာနိ သိယုံ။ သကိန္ဒြိယကာနိ ပန ယေဟိ အာဟာရမဂ္ဂေဟိ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာနိ , တေသံ ကမဝသေန ပစ္ဆာ ဝုတ္တာနိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန **သဒိသတ္တာ** တိ သမဂ္ဂကတ္တေန သမာနတ္တာ, အနန္တရရူပတ္တာတိ တ အတ္ထော။

၄၅၇-၄၆၀. ကုသလာဗျာကတော အဗျာကတဿာတိ စတ္တာရီ တိ အဗျာကတသဟိတဿ ကုသလဿ ပစ္စယဘာဝဒဿနဝသေန ကုသလမူလကေသွေဝ ဒုမူလကမ္ပိ အာဟရိတွာ ဝုတ္တံ။ **အဗျာကတေ ဝတ္ထုရူပမ္ပိ** တိ ဣဒံ “ကဋတ္တာရူပမ္ပိ”တိ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **“ဒုတိယဃဋနေ အဗျာကတဝိဿဇ္ဇနေ ရူပေသု ဝတ္ထုမေဝ လဗ္ဘတီ”**တိ ပုရိမဟဒ္ဓော, ဘူတရူပမ္ပိ ပန လဗ္ဘတီတိ “ဝတ္ထုဉ္စ ဘူတရူပဉ္စ လဗ္ဘတီ”တိ ပဌန္တိ။ **“စတုတ္ထေ စိတ္တသ မုဋ္ဌာနရူပမေတ”**တိ ဝုတ္တံ, “စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ကဋတ္တာရူပဉ္စာ”တိ ပန ဝတ္တဗ္ဗံ။ **သဝိပာကေ သု ပဌမေ ဝိပာကာ စေဝ ဝိပာကစိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဉ္စာ**တိ ဧတ္ထ **စတုတ္ထေ ဝိပာကစိတ္တသမုဋ္ဌာနမေတ** တိ ဣမေ စ ကဋတ္တာရူပမ္ပိ ဝိပာကစိတ္တသမုဋ္ဌာနဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ “ကဋတ္တာရူပဉ္စာ”တိပိ ပန ပဌန္တိ။ ဧတ္ထ ပန သဟဇာတအညမညနိဿယဝိပာကသမ္ပယုတ္တဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိ အဝိဂတမူလကေသု ဃဋနေသု ဟေတုကမ္မဈာ နမဂ္ဂေဟိ ဃဋနာနိ န ယောဇိတာနိ, ယထာဝုတ္တေသု အတ္ထိအဝိဂတမူလဝဇ္ဇေသု အာဟာရေန, နိဿယဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိအဝိဂတဝဇ္ဇေသု အဓိပတိဣန္ဒြိယေဟိ စ။ ကသ္မာတိ? တေသု ဟိ ယောဇိယမာနေသု တံတံစိတ္တုပ္ပာဒေက ဒေသဘူတာ ဟေတုအာဒယော အရူပဓမ္မာဝ ပစ္စယဘာဝေန လဗ္ဘန္တိ။ တေန တေဟိ ဃဋနာနိ ဟေတုမူလကာဒီသု ဝုတ္တ တသဒိသာနေဝ ရူပမိဿကတ္တာဘာဝေန သုဝိညေယျာနီတိ န ဝုတ္တာနိ။ အတ္ထိအဝိဂတေဟိ ပန ယောဇိယမာနော အာ ဟာရော နိဿယာဒီဟိ အဓိပတိဣန္ဒြိယာနိ စ ရူပမိဿကာနိ ဟောန္တီတိ အဓိပတာဟာရိန္ဒြိယမူလကေသု ဝုတ္တသ ဒိသာနိပိ ဃဋနာနိ အတ္ထိအဝိဂတမူလကေသု နိဿယာဒိမူလကေသု စ အာဟာရေန အဓိပတိန္ဒြိယေဟိ စ သုဟာကဋဘာ ဝတ္ထုံ ယောဇိတာနီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနီတိ။

၄၆၂-၄၆၄. နိဿယမူလကေ **“ဆဋ္ဌေ တီဏီတိ ကုသလာဒီနိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဿာ”** တိ ပုရိမဟဒ္ဓော, စက္ခာဒီနိ ပန စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ လဗ္ဘန္တီတိ “အဗျာကတဿ စက္ခာယတနာဒီနိ စာ”တိ ပဌန္တိ။

၄၆၆. ဥပနိဿယမူလကေ ပကတူပနိဿယဝသေန ဝုတ္တေသု ဒွိသု ပဌမေ **“လောကိယကုသလာကုသလစေတနာ ပစ္စယဘာဝတော ဂဟေတဗ္ဗာ”**တိ ဝုတ္တံ, လောကုတ္တရာပိ ပန ဂဟေတဗ္ဗာဝ။

၄၇၃-၄၇၇. ကမ္မမူလကေ **ပဋိသန္ဓိယံ ဝတ္ထုပီ**တိ ဧတ္ထ န ပဝတ္တေ ဝိယ ခန္ဓာယေဝ ပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေန ဂဟေတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော။ ဝိပါကာဝိပါကသာဓာရဏဝသေန ဝုတ္တေသု စတူသု ပဌမေ **“အရူပေန သဒ္ဓိံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ လဗ္ဘတီ”**တိ ဝုတ္တံ, ကဋတ္တာရူပမ္ပိ ပန လဗ္ဘတေဝ။ ဣမသ္မိံ ပန ကမ္မမူလကေ “ကမ္မပစ္စယာ အာရမ္မဏေ ဒွေ”တိ, အာရမ္မဏမူလကေ စ “အာရမ္မဏပစ္စယာ ကမ္မေ ဒွေ”တိ ကသ္မာ န ဝုတ္တံ, နနု ကုသလာကုသလစေတနာ ကမ္မာရမ္မဏာနံ ပဋိသန္ဓိယာဒီနံ ကမ္မပစ္စယော အာရမ္မဏပစ္စယော စ ဟောတိ။ ယထာ စ အာရမ္မဏဘူတံ ဝတ္ထုံ အာရမ္မဏနိဿယပစ္စယဘာဝေန ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ကမ္မမ္ပိ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝေန ဝတ္တဗ္ဗန္တိ? န, ဒွိန္နံ ပစ္စယဘာဝါနံ အညမညပဋိက္ခေပတော။ ပစ္စုပ္ပန္နဉှိ ဝတ္ထု နိဿယဘာဝံ အပရိစ္စဇိတွာ တေနေတကာရေန တန္နိဿိတေန အာလမ္ဗိယမာနံ နိဿယဘာဝေန စ နိဿယပစ္စယောတိ ယုတ္တံ ဝတ္တုံ။ ကမ္မံ ပန တသ္မိံ ကတေ ပဝတ္တမာနာနံ ကတူပစိတဘာဝေန ကမ္မပစ္စယော ဟောတိ, နာရမ္မဏာကာရေန, ဝိသယမတ္တတာဝသေန စ အာရမ္မဏပစ္စယော ဟောတိ, န သန္တာနဝိသေသံ ကတွာ ဖလုပ္ပာဒနသင်္ခါတေန ကမ္မပစ္စယာကာရေန, တသ္မာ ကမ္မပစ္စယဘာဝတော အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝံ ပဋိက္ခိပတိ, အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝတော စ ကမ္မပစ္စယဘာဝန္တိ “ကမ္မပစ္စယော ဟုတွာ အာရမ္မဏပစ္စယော ဟောတီ”တိ, “အာရမ္မဏပစ္စယော ဟုတွာ ကမ္မပစ္စယော ဟောတီ”တိ စ န သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ န ဝုတ္တံ။ သေ စ သဘာဝေါ ဝတ္တမာနာနဉ္စ အာရမ္မဏပုရေဇာတာနံ ဝတ္ထုစက္ခာဒီနံ, ယံ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝေန သဟ နိဿယာဒိပစ္စယာ ဟောန္တီတိ ဝတ္တဗ္ဗတာ, အတီတဿ စ ကမ္မဿ အယံ သဘာဝေါ, ယံ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝေန သဟ ကမ္မပစ္စယော ဟောတီတိ နဝတ္တဗ္ဗတာ။ ယထာ သဟဇာတပုရေဇာတနိဿယာနံ သဟ နိဿယပစ္စယဘာဝေန ဝတ္တဗ္ဗတာ သဘာဝေါ, သဟဇာတာရမ္မဏာဓိပတီနဉ္စ သဟ အဓိပတိပစ္စယဘာဝေန နဝတ္တဗ္ဗတာ, ဧဝမိဓာပီတိ။

၄၇၈-၄၈၃. **နိရာဓိပတိဝိညာဏာဟာရဝသေနာ**တိ အနာမဋ္ဌာဓိပတိဘာဝဿ ဝိညာဏာဟာရဿ ဝသေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဝတ္ထု ပရိဟာယတီ**တိ အညမညမ္ပိ လဘန္တဿ ဝတ္ထုဿ ဝသေန သဗ္ဗဿ ကဋတ္တာရူပဿ ပရိဟာနံ ဒဿေတိ။

၄၈၄-၄၉၅. **“တတိယေ အရူပိန္ဒြိယာနိ ရူပါန”**န္တိ ဝုတ္တံ, စက္ခာဒီနိ စ ပန စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ လဗ္ဘန္တိ။ **တတော ဝီရိယဝသေန မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာနိ ဆာ**တိ ဧတ္ထ ယဒိပိ ဝီမံသာ လဗ္ဘတိ, ဝီရိယဿ ပန ဝသေန တံသမာနဂတိကာ ဝီမံသာပိ ဂဟိတာတိ “ဝီရိယဝသေနာ”တိ ဝုတ္တံ။

၅၁၁-၅၁၄. ဝိပ္ပယုတ္တမူလကေ **“ဒသမေ ကုသလာဒယော စိတ္တသမုဋ္ဌာနာန”**န္တိ ဝုတ္တံ, ပဋိသန္ဓိယံ ပန “ခန္ဓာ ကဋတ္တာရူပါနံ ဝတ္ထု စ ခန္ဓာန”န္တိ ဣဒမ္ပိ လဗ္ဘတိ။ **“ဧကာဒသမေ ပဋိသန္ဓိယံ ဝတ္ထု ခန္ဓာန”**န္တိ ဝုတ္တံ, တံ ဝိပါကပစ္စယဿ အဂ္ဂဟိတတ္တာ ယဿ ဝတ္ထုဿ ဝသေန ဃဋနံ ကတံ, တဿ ဒဿနဝသေန ဝုတ္တံ။ “ခန္ဓာ စ ဝတ္ထုဿာ”တိ ဣဒမ္ပိ ပန လဗ္ဘတေဝ။ **“ဒွါဒသမေ ပဋိသန္ဓိယံ ခန္ဓာ ကဋတ္တာရူပါန”**န္တိ ပုဗ္ဗပါဌော, စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနိ ပန န ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာနီတိ “ဒွါဒသမေ ခန္ဓာ ပဝတ္တေ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပါနံ ပဋိသန္ဓိယံ ကဋတ္တာရူပါနဉ္စာ”တိ ပဌန္တိ။

၅၁၅-၅၁၈. အတ္ထိပစ္စယမူလကေ ပဌမဃဋနေ **“အရူပဝတ္ထာရမ္မဏမဟာဘူတဣန္ဒြိယာဟာရာနံ ဝသေန သဟဇာတပုရေဇာတပစ္ဆာဇာတပစ္စယာ လဗ္ဘန္တီ”**တိ ဝုတ္တံ, “အာဟာရိန္ဒြိယပစ္စယာ စာ”တိပိ ပန ဝတ္တဗ္ဗံ။ န ဟိ ဣန္ဒြိယာဟာရာနံ ဝသေန သဟဇာတာဒယော လဗ္ဘန္တီတိ။ **“ဒုတိယေ ပစ္ဆာဇာတကဗဠီကာရာဟာရာ န လဗ္ဘန္တီ”**တိ ဝုတ္တံ, သဗ္ဗာနိပိ ပန အလဗ္ဘမာနာနိ ဒဿေတုံ “ပစ္ဆာဇာတကဗဠီကာရာဟာရရူပဇီဝိတိန္ဒြိယရူပါဒိအာရမ္မဏာနိ စ န လဗ္ဘန္တီ”တိ ပဌန္တိ, ဆဋ္ဌံ သဗ္ဗေသံ ဣန္ဒြိယာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ သတ္တမေ တတော ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမတ္တံ ပရိဟာယတီတိ ဧဝမေတေသံ ဝိသေသော ဝတ္တဗ္ဗော။ **တတော ဧကာဒသမေ**တိ ဧတ္ထ **တတော**တိ နဝမတောတိ အတ္ထော။ **တေရသမေ ဝတ္ထာရမ္မဏာ**တိ ဧတ္ထ ဝတ္ထုဂ္ဂဟဏေန စက္ခာဒိဝတ္ထူနိပိ ဂဟိတာနိ, တထာ **စုဒ္ဒသမေ ဝတ္ထုမေဝါ**တိ ဧတ္ထာပိ။ **“သတ္တရသမေ ပန တဒေဝ အာရမ္မဏာဓိပတိဘာဝေန, အဋ္ဌာရသမေပိ တဒေဝ အာရမ္မဏူပနိဿယဝသေနာ”**တိ ပုရိမပါဌော, “အာရမ္မဏူပနိဿယဝသေနာ”တိ အယံ ပန သတ္တရသမတော ဝိသေသော န ဟော

တိ, ဝတ္ထာရမ္မဏာနံ ပန သတ္တရသမေ အဋ္ဌာရသမေ စ ဝတ္ထုဒ္ဒေသေ ပစ္စယဘာဝေ ဝိသေသောတိ ''သတ္တရသမေ ပန အာရမ္မဏာဓိပတိဘာဝေန စက္ခာဒီနိ စ, အဋ္ဌာရသမေ ဝတ္ထုဒ္ဒေသေ အာရမ္မဏူပနိဿယဝသေနာ''တိ ပဌန္တိ။

၅၁၉. သဟဇာတာနိ ဝိယ သဟဇာတေန ကေနစိ ဓေနေ ပစ္စယေန အနိယမိတတ္တာ တာနိ ပကိဏ္ဏကာနီတိ ဝုတ္တာနီတိ ဝေတ္ထ ပုရေဇာတပစ္ဆာဇာတာဟာရိန္ဒြိယာနိ သဟဇာတေန အညမညဥ္စ အသာမညဝသေန ဝိပ္ပကိဏ္ဏာနိ ဝုတ္တာနိ။ အာရမ္မဏမူလကေ အနန္တရသမနန္တရပုရေဇာတာတိ ဝေတ္ထ ဥပနိဿယောပိ ပဌိတဗ္ဗော။

ယေသု ဟကဍ္ဍာ ဟုတ္ဝာ ပညာယန္တိ, တာနိ ဒဿေတုံ **''ဟေတုမူလကာဒီန''**န္တိအာဒိမာဟ။ အလောဘာဒိတံတံနာမဝသေန ပန ဟေတုအာရမ္မဏာဓိပတိအာဟာရိန္ဒြိယဈာနမဂ္ဂပစ္စယဓမ္မာ ဧဝံ ဟကဍ္ဍာ ဟုတ္ဝာ န ပညာယေယျုန္တိ တေ ပရိစ္ဆေဒဝသေန ဒဿေန္တော **''ဒွတဒသေဝ ဟိ ဟေတူ''**တိအာဒိမာဟ။ တေန ''တွေကာယေဝ ပစ္စယဓမ္မာ''တိ နိစ္ဆယံ ကတ္ဝာ ဟကဍ္ဍော ဟုတ္ဝာ အပညာယမာနောပိ တေသ္ဝေဝ မဂ္ဂိတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **ဆ အာရမ္မဏာ**တိ ဓေတေန အာရမ္မဏာဓိပတိ ရူပာဒိအာရမ္မဏဘာဝတော သင်္ဂဟိတောတိ တံ အဂ္ဂဟေတွာ **''စတ္တာရော အဓိပတယော''**တိ ဝုတ္တံ။ **ကေန္တေန ကုသလဝိပာကာ** တိ ဣဒံ ဣန္ဒြိယေသု အညိန္ဒြိယဝသေန လဗ္ဘတိ။ **ကေန္တေန အကုသလဝိပာကာ**တိ ဣဒံ ပန န သက္ကာ လဒ္ဓုံ။ ဈာနင်္ဂေသ္ဝပိ ဟိ ဒုက္ခံ အကုသလမေဝ ဝိပာကဿ အဈာနင်္ဂတ္တာ။ စိတ္တဋ္ဌိတိပိ အကုသလဝိပာကကိရိယာ ဟောတီတိ။ အကုသလဿ ဝိပာကာ အကုသလဝိပာကာတိ ဧဝံ ပန အတ္ထေ ဂယှမာနေ ဣန္ဒြိယေသု ဒုက္ခိန္ဒြိယဝသေန လဗ္ဘေယျ, ကုသလဝိပာကာကုသလဝိပာကဝိသေသေန ပန ပစ္စယယောဇနာ နတ္ထီတိ အယမတ္ထော အဓိပ္ပေတောတိ သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ။

ပဉှာဟာတရဿ ဃဋနေ အနုလောမဂဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပစ္စနီယုဒ္ဓါရဝဏ္ဏနာ

၅၂၇. **ဓေနေ လက္ခဏေနာ** တိ ''ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿ နဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ ဟေတုပစ္စယတော အညေန ပစ္စယေန ပစ္စယောတိ အတ္တော။ ဟေတုပစ္စယတော စ အညေ ပစ္စယာ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန အဋ္ဌ ဟောန္တိ, တေသု ကုသလော ကုသလဿ တီဟိ ပစ္စယေဟိ ပစ္စယော, အကုသလဿ ဒွီဟိ, ဧဝံ တသ္မိံ တသ္မိံ ပစ္စယေ ပစ္စနီယတော ဌိတေ တတော အညေ ပစ္စယာ ဣမေသ္ဝေဝ အာရမ္မဏာဒီသု အဋ္ဌသု ပစ္စယေသု ယထာယောဂံ ယောဇေတဗ္ဗာတိ ဣဒမေတ္ထ လက္ခဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဓေတေသု စ အဋ္ဌသု ပစ္စယေသု ပုရိမပုရိမေဟိ အသင်္ဂဟိတေ သင်္ဂဟေတွာ ပစ္ဆိမပစ္ဆိမာ ဝုတ္တာတိ အာရမ္မဏတော အညေသံ ဒွိန္နံ ဝသေန ဥပနိဿယော, ဝတ္ထုပုရေဇာတဿ ဝသေန ပုရေဇာတံ, သဟဇာတတော ဥပနိဿယတော စ, အညိဿာ စေတနာယ ဝသေန ကမ္မံ, သဟဇာတတော အညဿ ကဗဠီကာရာဟာရဿ ဝသေန အာဟာရော, သဟဇာတတော ပုရေဇာတတော စ အညဿ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဿ ဝသေန ဣန္ဒြိယံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝဉ္စ ကတ္ဝာ ''ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော, သဟဇာတဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော''တိစ္စေဝ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၀၄, ၄၁၉, ၄၂၃) ဝုတ္တံ , တဒညာဘာဝတ န ဝုတ္တံ ''ကမ္မာဟာရိန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ, တသ္မာ ''အာရမ္မဏာဓိပတိ အာရမ္မဏပစ္စယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီ''တိ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ယံ ပန ပရိတ္တတ္တိကေ ပဉှာဟာတရပစ္စနီယေ ''အပ္ပမာဏော ဓမ္မော အပ္ပမာဏဿ ဓမ္မဿ သဟဇာတဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၂.၆၆, ၇၄) ဝေတ္ထ အာရမ္မဏဿ အဝစနံ, တံ ပုရိမေဟိ အသင်္ဂဟိတဝသေန ဝုတ္တာနံ သင်္ဂဟိတဝိဝဇ္ဇနာဘာဝတော ဥပနိဿယတော အညာရမ္မဏာဘာဝတော စ, န ပန အာရမ္မဏူပနိဿယဿ အာရမ္မဏေ အသင်္ဂဟိတတ္တာ။

အတ္ထိအဝိဂတပစ္စယာ ယဒိပိ သဟဇာတပုရေဇာတပစ္ဆာဇာတာဟာရိန္ဒြိယာနံ ဝသေန ပဉ္စဝိဓာ, သဟဇာတပုရေဇာတာနံ ပန ပစ္ဆာဇာတာဟာရာနံ ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယာနဉ္စ သဟာပိ အတ္ထိအဝိဂတပစ္စယဘာဝေ ဟောတိ, န တိဏ္ဏံ ဝိပ္ပယုတ္တတာ ဝိယ ဝိသုံယေဝတိ **''အတ္ထိအဝိဂတေသု စ ဓေကေဿ ဝသေန ဆဟိ ဘေဒေဟိ ဌိတာ''** တိ အတ္ထိအဝိဂတပစ္စယလက္ခဏေသု ဓေကေကံ သင်္ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။

''ရူပိန္ဒြိယပစ္စယော ပန အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါဘေဒတော ဒုဝိဓော'' တိ ဝုတ္တံ, တံ ''အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရဘေဒတော''တိ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗံ။

စတုဝီသတိယာပီတိ န သောဠသန္နံယေဝ, နာပိ အဋ္ဌန္နံယေဝ, အထ ခော စတုဝီသတိယာပီတိ အတ္ထော။ အာရမ္မဏာဘူတာနံ အဓိပတိဥပနိဿယပစ္စယာနံ ဥပနိဿယေ နိဿယပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတာနဉ္စ ပုရေဇာတေ သင်္ဂဟော အတ္ထီတိ အာရမ္မဏပစ္စယံ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝေယေဝ ဌပေတွာ တဒေကဒေသဿ တေသဉ္စ ဥပနိဿယာဒီသု သင်္ဂဟံ ဝတ္တုကာမော **“အာရမ္မဏပစ္စယေ အာရမ္မဏပစ္စယော၀ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ, န သေသာ တေဝီသတီ”**တိ အာဟ။ **စတုတ္ထေ ပုရေဇာတပစ္စယေ** တိ ဧတ္ထ ယထာ “ဥပနိဿယပစ္စယေ အဓိပတိဘူတော အာရမ္မဏပစ္စယော”တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ “ပုရေဇာတဘူတော အာရမ္မဏပစ္စယော”တိပိ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ပန တတ္ထ ဝုတ္တနယေန ဂဟေတုံ သက္ကာတိ ကတွာ န ဝုတ္တံ သိယာ။ အထ ပန “အာရမ္မဏတော အညံ ပုရေဇာတဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတ”န္တိ န ဝုတ္တံ, ဧဝံ သတိ ဥပနိဿယဂ္ဂဟဏေနပိ အာရမ္မဏတော အညဿ ဂဟိတတာယ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ “အဓိပတိဘူတော အာရမ္မဏပစ္စယော ဥပနိဿယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ။

ယေသု ပဉှေသု။ပေ။ ကောစိ ပစ္စယော အာဂတော တိ ဧတ္ထ အာဂတောတတိ ဧဝံ ဝေသဒ္ဒော အာနေတွာ ယောဇေတဗ္ဗော။ တေန ဒွါဒသမစုဒ္ဒသမေသု ပဉှေသု သဟဇာတပုရေဇာတေသု ကောစိ ပစ္စယော န အနာဂတော ဟောတိ, အထ ခော အာဂတောတတိ တေသု အညတရပဋိက္ခေပေ တေပိ ပဉှာ ပရိဟာယန္တီတိ ဒဿိတံ ဟောတီတိ။ **ယသ္မိံ ပန ပဉှေ** တိ ဒုတိယဆဋ္ဌပဉှေသု ဧကေကဝသေန ဂဟေတွာ ဧကဝစနေန နိဒ္ဒိသီယတိ။ **ဧဝန္တိ** အာရမ္မဏဥပနိဿယဝသေနာတိ အတ္ထော။ တေန ဒွါဒသမစုဒ္ဒသမေ နိဝတ္တေတိ။ တေသုပိ ဟိ ဒွေဝ ပစ္စယာ အာဂတာ, န ပန အာရမ္မဏဥပနိဿယဝသေနာတိ။ **အဝသေသာနံ ဝသေနာ**တိ အဝသေသာနံ လဗ္ဘမာနာနံ ဝသေနာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ န ဟိ တေရသမပန္နရသမေသု ပစ္ဆာဇာတေပိ ပဋိက္ခိတ္တေ အာဟာရိန္ဒြိယာနံ ဝသေန တေ ပဉှာ လဗ္ဘန္တိ, အထ ခော သဟဇာတဿေဝ ဝသေနာတိ။ **ဣဒမေဝ စေတ္ထ လက္ခဏ** န္တိ အဋ္ဌန္နံ ပစ္စယာနံ သဗ္ဗပစ္စယသင်္ဂါဟကတ္တံ, ဥက္ကဋ္ဌဝသေန ပဉှာပရိစ္ဆေဒော, တေ တေ ပစ္စယေ သင်္ဂဟေတွာ ဒဿိတပစ္စယပရိစ္ဆေဒော, တသ္မိံ တသ္မိံ ပစ္စယေ ပဋိက္ခိတ္တေ တဿ တဿ ပဉှဿ ပရိဟာနာပရိဟာနီတိ ဧတံ သဗ္ဗံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေဝ **“ဣမိနာ လက္ခဏေနာ”**တိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ တိ ပဘေဒပရိဟာနီသု။ **တီဟိ ပစ္စယေဟိ ဧကူနဝီသတိ ပစ္စယာ ဒဿိတာ** တိ “နဟေတုပစ္စယာ”တိ ဧတ္ထ လဗ္ဘမာနပစ္စယေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အယံ ပန ပစ္စယုဒ္ဓာရော သဗ္ဗပစ္စနီယဿ သာဓာရဏလက္ခဏဝသေန ဝုတ္တော, န “နဟေတုပစ္စယာ”တိ ဧတ္ထေဝ လဗ္ဘမာနပစ္စယဒဿနဝသေန။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ဟေတုဒုကပဉှာတရပစ္စနီယေ “ဟေတုဓမ္မော ဟေတုဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော, သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော, ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၃.၁.၄၃) ဝုတ္တံ, အညထာ “နဟေတုပစ္စယာ”တိ ဧတ္ထ လဗ္ဘမာနပစ္စယဒဿနေ “သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တသ္မာ ဣဓာပိ သဗ္ဗလဗ္ဘမာနပစ္စယသင်္ဂဟဝသေန ပစ္စယုဒ္ဓာရဿ ဝုတ္တတ္တာ တီဟိ ပစ္စယေဟိ ဝီသတိ ပစ္စယာ ဒဿိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ယံ ဝုတ္တံ “တတ္ထာယံ ဝိတ္ထာရကထာ”တိ, တတ္ထ ပဘေဒေ ဝိတ္ထာရကထံ ဝတွာ ပရိဟာနိယံ ဒဿေန္တော **“တသ္မိံ ပန ပစ္စယေ။ပေ။ တေ ပရတော ဝက္ခာမာ”**တိ အာဟ။

၅၂၈. တထာ အကုသလာဒိကေသုပိ စတူသု ပဉှေသု တေဟိ တေဟိ ပစ္စယေဟိ တေ တေယေဝ ပစ္စယာ ဒဿိတာတိ ကုသလာဒိကေသု ဒဿိတေဟိ အညေသံ အဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ န ဟိ “အကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿာ”တိ ဧတ္ထ ဒွီဟိ ပစ္စယေဟိ တယော ပစ္စယာ ဒဿိတာ, အထ ခော ဒွေဝယေဝ, အဗျာကတဿပိ အကုသလော အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စယော န ဟောတီတိ။

၅၃၀. သဟဇာတပစ္စယာ ပန န ဟောန္တိ ဝတ္ထုမိဿကတ္တာ တိ အသဟဇာတပစ္စယေန ဝတ္ထုနာ သဟဇာတပစ္စယဘာဝေန ဂဟိတတ္တာ တေန သဒ္ဓိံ သဟဇာတပစ္စယာ န ဟောန္တီတိ ဒဿေတိ, န ပန သုဒ္ဓါနံ သဟဇာတပစ္စယဘာဝံ နိဝါရေတိ။ ဝတ္ထုနာ ပန သဒ္ဓိံ ယေန နိဿယာဒိနာ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, တမေဝ နိဿယာဒိံ ဝိသေသေတုံ သဟဇာတန္တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဿေန္တော **“တသ္မာ တေသ”** န္တိအာဒိမာဟ။

ဣမသ္မိံ ပန ပစ္စယုဒ္ဓာရေ အာရမ္မဏဥပနိဿယကမ္မအတ္ထိပစ္စယေသု စတူသု သဗ္ဗပစ္စယေ သင်္ဂဏှိတွာ ကသ္မာ တေသံ ဝသေန ပစ္စယုဒ္ဓာရော န ကတောတိ? မိဿကာမိဿကဿ အတ္ထိပစ္စယဝိဘာဂဿ ဒုဝိညေယျ

ယတ္တာ။ န ဟိ “အဝိဘာဂေန အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ ဝုတ္တေ သက္ကာ ဝိညာတုံ “ကိံ သုဒ္ဓေန သဟဇာတအတ္ထိပစ္စယေန ပုရေဇာတပစ္ဆာဇာတာဟာရိန္ဒြိယအတ္ထိပစ္စယေန တ, အထ သဟဇာတပုရေဇာတမိဿကေန ပစ္ဆာဇာတာဟာရမိဿကေန ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယမိဿကေန တ”တိ။ အတ္ထိပစ္စယဝိသေသေသု ပန သဟဇာတာဒီသု သရူပတော ဝုစ္စမာနေသု ယတ္ထ သုဒ္ဓာနံ သဟဇာတာဒီနံ ပစ္စယဘာဝေါ, တတ္ထ “သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ အာဒိနာ သုဒ္ဓာနံ, ယတ္ထ စ မိဿကာနံ ပစ္စယဘာဝေါ, တတ္ထ “သဟဇာတံ ပုရေဇာတ”န္တိအာဒိနာ မိဿကာနံ ဂဟဏတော သုဝိညေယျတာ ဟောတိ, တသ္မာ အတ္ထိပစ္စယဝိသေသဒဿနတ္ထံ သဟဇာတာဒယော ဂဟိတာ, တေန စ သဗ္ဗပစ္စယာနံ စတူသု ပစ္စယေသု သင္ဂဟော ဒဿိတော ဟောတိ။

ကသ္မာ ပန သဟဇာတပုရေဇာတေ အဂ္ဂဟေတွာ နိဿယော, ပုရေဇာတပစ္ဆာဇာတေ အဂ္ဂဟေတွာ ဝိပ္ပယုတ္တော တ အတ္ထိပစ္စယဝိသေသဘာဝေန န ဝုတ္တောတိ? အဝတ္တဗ္ဗတ္တာ, နိဿယော တာဝ န ဝတ္တဗ္ဗော သဟဇာတပုရေဇာတာနံ သုဒ္ဓာနံ မိဿကာနဉ္စ နိဿယပစ္စယဘာဝတော ဝိဘဇိတဗ္ဗတာယ အတ္ထိပစ္စယေန အဝိသိဋ္ဌတ္တာ, ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော စ သဟဇာတပုရေဇာတပစ္ဆာဇာတဘာဝတော အတ္ထိပစ္စယော ဝိယ ဝိသေသိတဗ္ဗောတိ သော ဝိယ န ဝတ္တဗ္ဗော။ သဟဇာတပုရေဇာတာနဉ္စ မိဿကာနံ အတ္ထိပစ္စယဘာဝေါ ဟောတိ, န ဝိပ္ပယုတ္တဘာဝေါ။ တထာ သဟဇာတပစ္ဆာဇာတာနဉ္စ မိဿကာနံ အတ္ထိပစ္စယဘာဝေါ ဟောတိ။ ဝက္ခတိ ဟိ “အနုပါဒိန္နအနုပါဒါနိယော ဓမ္မော ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယဿ စ အနုပါဒိန္နအနုပါဒါနိယဿ စ ဓမ္မဿ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော သဟဇာတံ ပစ္ဆာဇာတ”န္တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၄.၈၄), န ပန ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယဘာဝေါ, တသ္မာ ဝိပ္ပယုတ္တဂ္ဂဟဏေ န မိဿကာနံ အတ္ထိပစ္စယဘာဝဿ အဂ္ဂဟဏတော န သော အတ္ထိပစ္စယဝိသေသော ဘဝိတုံ ယုတ္တောတိ ဘိယ္ယောပိ န ဝတ္တဗ္ဗော။

နနု စ သဟဇာတပစ္စယော စ ဟေတုအာဒီဟိ ဝိသေသိတဗ္ဗောတိ သောပိ နိဿယဝိပ္ပယုတ္တာ ဝိယ အတ္ထိပစ္စယဝိသေသဘာဝေန န ဝတ္တဗ္ဗောတိ? န, ဝိရုဒ္ဓပစ္စယေဟိ အဝိသေသိတဗ္ဗတ္တာ။ နိဿယဝိပ္ပယုတ္တာ ဟိ အတ္ထိပစ္စယော ဝိယ ဥပ္ပတ္တိကာလဝိရုဒ္ဓေဟိ ပစ္စယေဟိ ဝိသေသိတဗ္ဗာ, န ပန သဟဇာတော။ ဟေတုအာဒယော ဟိ သဟဇာတာ ဧဝ, န ဥပ္ပတ္တိကာလဝိရုဒ္ဓာတိ။

ပစ္စနီယုဒ္ဓါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပစ္စနီယဂဏနဝဏ္ဏနာ

နဟေတုမူလကဝဏ္ဏနာ

၅၃၂. သုဒ္ဓော အာရမ္မဏပစ္စယော ပရိဟာယတီ တိ ဧတ္ထ သုဒ္ဓဂ္ဂဟဏေန န ကိဉ္စိ ပယောဇနံ။ အာရမ္မဏေ ဟိ ပစ္စနီယတော ဌိတေ အဓိပတိပစ္စယာဒိဘူတော အာရမ္မဏပစ္စယော ပရိဟာယတိယေဝါတိ။ **သုဒ္ဓော** တိ တ အဋ္ဌသု ပစ္စယေသု ကေဝလံ အာရမ္မဏပစ္စယော ပရိဟာယတိ, န သေသာတိ ဒဿေတိ။ **ကောဒသန္န** န္တိ သဟဇာတေ သင္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တေသု ပန္နရသသု အညမညဝိပ္ပယုတ္တဝိပ္ပယုတ္တေ ဝဇ္ဇေတွာ ကောဒသန္နံ ဝသေန။ **တေ**တိ တေ သဟဇာတေ အန္တောဂဓာယေဝ တသ္မိံ ပဋိက္ခိတ္တေ အညေနာကာရေန ဝိသုံ န လဗ္ဘန္တီတိ ဒဿေတိ, အနန္တောဂဓာ ပန အာရမ္မဏာဓိပတိပုရေဇာတနိဿယာဒယော အာရမ္မဏာဒိအာကာရေန လဗ္ဘန္တီတိ။

ကိဉ္စာပိ သဟဇာတပစ္စယောယေဝ နတ္ထိ တိ တသ္မိံ ပဋိက္ခိတ္တေ ကမ္မေ တရာ န လဗ္ဘေယျုံ, အထ ခော နိဿယအတ္ထိအဝိဂတာနံ ဝသေန ဧတေ လဗ္ဘိတဗ္ဗာ သိယုန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **ယသ္မာ ပနာ** တိအာဒိနာ ယဒိပိ သဟဇာတပစ္စယော နတ္ထိ, ယသ္မာ ပန သဟဇာတပစ္စယဓမ္မေ ဌိတာ ဧတေ န နိဿယာဒယော န ဟောန္တိ, ယသ္မာ စ သဟဇာတေ ပဋိက္ခိတ္တေ ယေ ပဋိက္ခိတ္တာ ဟောန္တိ, တေ ကမ္မ သဟဇာတပဋိက္ခေပေန ပဋိက္ခိတ္တာ, တသ္မာ တေပိ တရာ န လဗ္ဘန္တီတိ ဒဿေတိ။

ဥပေတွာ သဟဇာတပစ္စယန္တိ ဧတေန နိဿယာဒိဘူတဉ္စ သဟဇာတပစ္စယံ ဥပေတွာတိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကုသလတော ပဝတ္တမာနေသု ကုသလာဗျာကတေသု ကုသလဿ ကုသလော အညမညပစ္စယော ဟောတီတိ ကမ္မမ

တ္ထံ သန္ဓာယာဟ **“အညမညပစ္စယဓမ္မဝသေန ပဝတ္တိသဗ္ဘာဝတော”** တိ။ **ယေ ဓမ္မာ အညမညပစ္စယသင်္ဂဟံ ဂတာ** တိ တေသံ တေသံ ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ ပစ္စယဘာဝေန ဝုစ္စမာနာ ယေ ဓမ္မာ အတ္တနော ပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေန ဝုစ္စမာနာနံ အညမညပစ္စယောတိ သင်္ဂဟံ ဂတာတိ အတ္ထော။ ကုသလော စ ကုသလဿ အညမညပစ္စယောတိ ကတ္ဝာ ကုသလာဗျာကတာနံ အညမညပစ္စယသင်္ဂဟံ ဂတေဟေဝ ဓမ္မေဟိ ပစ္စယော ဟောတိ, သမုဒာယဘူတော ဧကဒေသဘူတေဟီတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ ကုသလော ပန ကုသလဿ အညမညပစ္စယဘူတေဟေဝ ကုသလာဗျာကတာနံ သဟဇာတာဒီဟိ, န အညထာတိ အညမညေ ပဋိက္ခိတ္တေ သော တရော ပရိဟာယတီတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

စတုန္နံ ခန္ဓာနံ ဧကဒေသောတ တိ သဟဇာတေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အသဟဇာတာ ဟိ အာဟာရိန္ဒြိယာ ရူပက္ခန္ဓေကဒေသောဝ ဟောန္တိ။ **တေတိ** တေ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယဓမ္မာ။

၅၃၃. “ဒုမူလကာဒိဝသေန ပစ္စယဂဏနံ ဒဿေတု” န္တိ လိခိတံ, “ပစ္စနီယဂဏနံ ဒဿေတု”န္တိ ပန ဝတ္တဗ္ဗံ။ ပစ္စနီယတရဂဏနာ ဟိ ဒဿိတာတိ။

“ဝိပာကံ ပနေတ္ထ နဉပနိဿယပစ္စယေန သဒ္ဓိံ ဃဋိတတ္တာ န လဗ္ဘတီ” တိ ဝုတ္တံ, ဝိပာကဿပိ ပန ကမ္မံ ဉပနိဿယော အဟုတ္ဝာပိ ကမ္မပစ္စယော ဟောတီတိ ဝိပာကတ္တိကေ ဒဿိတမေတန္တိ။

နဟေတုမူလကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅၃၄. သတ္တ ပဉ္စ တီဏိ ဒွေဝ ဧကန္တိ ပရိစ္ဆိန္နဂဏနာနိ တိ သတ္တာဒိပရိစ္ဆေဒေဟိ ပရိစ္ဆိန္နဂဏနာနိ ဝိဿဇ္ဇနာနိ ဟေတုမူလကေ ဒဿိတာနီတိ အာဟ။

၅၃၈. နနိဿယပစ္စယာ နဉပနိဿယပစ္စယာ နပစ္ဆာဇာတေ တီဏီ တိ မူလကံ သင်္ခိပိတ္ဝာ ဒသမူလကေ “နပစ္ဆာဇာတေ တီဏီ”တိ ဝုတ္တံ ဂဏနံ ဥဒ္ဓရတိ။ **“တေသု ကဋတ္တာရူပဉ္စ အာဟာရသမုဋ္ဌာနဉ္စ ပစ္စယုပ္ပန္န”** န္တိ ဝုတ္တံ, ဒွိသု ပန ဝိပာကော တတိယေ တေသမုဋ္ဌာနိကကာယော စ ပစ္စယုပ္ပန္နော ဟောတိယေဝ။

၅၄၅. အဗျာကတော စ သဟဇာတအဗျာကတဿာ တိ “အရူပာဗျာကတော အရူပာဗျာကတဿ, ရူပာဗျာကတော စ ရူပာဗျာကတဿာ”တိ ဇေဝံ ဒွဝယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ရူပာဗျာကတော ပန အရူပာဗျာကတဿ, အရူပာဗျာကတော စ ရူပာဗျာကတဿ သဟဇာတပစ္စယော ဟောန္တော ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော ဟောတိယေဝ။ “အဗျာကတော သဟဇာတာဟာရိန္ဒြိယဝသေန အဗျာကတဿာတိ ဇေဝံ ပဉ္စ”တိ ပန ဝတ္တဗ္ဗံ။

၅၄၆. နောအတ္ထိပစ္စယာ နဟေတုယာ နတ တိ ဧတ္ထ “ဧကမူလကေကာဝသာနာ အနန္တရပကတူပနိဿယဝသေန လဗ္ဘန္တီ”တိ ဝုတ္တံ, အတ္ထိပစ္စယေ ပန ပဋိက္ခိတ္တေ အဠသု ပစ္စယေသု သဟဇာတပုရေဇာတပစ္ဆာဇာတာဟာရိန္ဒြိယာနိ ပဋိက္ခိတ္တာနိ, အာရမ္မဏူပနိဿယကမ္မာနိ ဌိတာနီတိ တေသံ တိဏ္ဏံ ဌိတာနံ ဝသေန လဗ္ဘန္တီတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သဗ္ဗတ္ထ ဟိ အဋ္ဌသု ပစ္စယေသု ယေ ယေ ပဋိက္ခိတ္တာ, တေ တေ အပနေတ္ဝာ ယေ ယေ ဌိတာ, တေသံ ဝသေန တေ တေ တရာ လဗ္ဘန္တီတိ ဉာဒမေတ္ထ လက္ခဏန္တိ။ **ယာဝ နိဿယမ္ပီ** တိ န ကေဝလံ နာရမ္မဏေယေဝ ဌတ္ဝာ, အထ ခော ယာဝ နိဿယံ, တာဝ ဌတ္ဝာပိ နဉပနိဿယေ ဒွေဝ ကာတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ နဉပနိဿယတော ဟိ ပုရိမေသု စ နဝပိ လဗ္ဘန္တိ, နဉပနိဿယေ ပန ပဝတ္တေ အတ္ထိအာရမ္မဏူပနိဿယပဋိက္ခေပေန သတ္တ ပစ္စယာ ပဋိက္ခိတ္တာတိ အဝသိဋ္ဌဿ ကမ္မဿ ဝသေန ဒွေဝယေတတိ။

ပစ္စနီယဂဏနဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနုလောမပစ္စနီယဝဏ္ဏနာ

၅၅၀. သဒိသတရာတိ အနုရူပတရာတိ အတ္ထော။ နအညမညေ လဒ္ဓေသု ဟိ ဧကာဒသသု “ကုသလော ကုသလဿ အကုသလော အကုသလဿာ”တိ ဣမေ ဟေတုယာ လဒ္ဓေသု သတ္တသု ဣမေဟေဝ ဒွီဟိ သမာနာ ဟောန္တိ, အတ္

ထာဘာဝတော ပန န အနုရူပာတိ။ အထ တ ဝစနတော အတ္တတော စ ဥဒ္ဒေသတော ယထာယောဂံ နိဒ္ဒေသတော စာတိ သဗ္ဗထာ သမာနတံ သန္ဓာယ **“သဒိသတရာ”**တိ အာဟ။

၅၅၁. ပဋိသန္ဓိနာမရူပံ သန္ဓာယာ တိ ပဋိသန္ဓိယံ ဟေတုနာမပစ္စယံ ဝတ္ထုရူပဥ္စ ပစ္စယုပ္ပန္နံ သန္ဓာယ ။ **တီဏိ ကုသလာဒီနိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဿာ**တိ ဧတ္ထ “အဗ္ယာကတော ကဋတ္တာရူပဿ စာ”တိ ဣဒမ္ပိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

၅၅၆. အဓိပတိမူလကေ **နဟေတုယာ ဒသာ**တိ ဒုဝိန္နမ္ပိ အဓိပတီနံ ဝသေန ဝုတ္တံ, **နာရမ္မဏေ သတ္တာ** တိ သဟဇာတာဓိပတိဿ, **နသဟဇာတေ သတ္တာ** တိ အာရမ္မဏာဓိပတိဿာတိ ဇာနံ သဗ္ဗတ္ထ တသ္မိံ တသ္မိံ ပစ္စယေ ပဋိက္ခိတ္တေ ဃဋနေသု စ တသ္မိံ တသ္မိံ ပစ္စယေ ဃဋိတေ မူလဘာဝေန ဌိတေ ပစ္စယေ ယေ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ယေ စ တိဋ္ဌန္တိ, တေ သာဓုကံ သလ္လက္ခေတ္ဝာ ယေ ဓမ္မာ ဌိတာ ယေသံ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, တေသံ ဝသေန ဂဏနာ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ။ အနုလောမေ ဝုတ္တဃဋိတေ ဟိ မူလဘာဝေန ဌပေတွာ ဃဋိတာဘာဝသော ပစ္စယာ ပစ္စနီယတော ယောဇိတာတိ တတ္ထ လဒ္ဓာယေဝ ပစ္စနီယတော ဌိတပစ္စယာနံ ဝသေန သမာနာ ဦနာ စ သင်္ချာ ဝိညာတုန္တိ။

အနုလောမပစ္စနီယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပစ္စနီယာနုလောမဝဏ္ဏနာ

၆၃၁. ဦနတရဂဏနေန သဒ္ဓိံ အတိရေကဂဏနဿပိ ဂဏနံ ပရိဟာပေတ္ဝာ တိ ဧတ္ထ အနုလောမတော ယောဇိယမာနေန ပစ္စယေန သဒ္ဓိံ ပစ္စနီယတော ဌိတဿ အတိရေကဂဏနဿပိ ဂဏနံ ပရိဟာပေတ္ဝာတိ အဓိပ္ပာယော။ ပရိဟာပနဂဏနာယ ဦနတရဂဏနေန သဒ္ဓိံ သမာနတ္တဥ္စ န ဧကန္တိကံ။ နဟေတုနာရမ္မဏဒုကဿ ဟိ ဂဏနာ အဓိပတိပစ္စယေန ယောဇိယမာနေန ဦနတရဂဏနေန သဒ္ဓိံ ပရိဟီနာပိ အဓိပတိပစ္စယေ လဒ္ဓဂဏနာယ န သမာနာ, အထ ခော တတောပိ ဦနတရာ ဟောတီတိ အာဟ **“န ပနေတံ သဗ္ဗသံသန္ဒနေသု ဂစ္ဆတီ”** တိ။

နိဿယေ ပစ္စနီယတော ဌိတေ သဟဇာတေ စ အနုလောမတော အတိဋ္ဌမာနာနံ ဟေတုအာဒီနံ သဟဇာတဿ စ အဋ္ဌာနံ ပာကဋန္တိ အပာကဋမေဝ ဒဿေန္တော **“ဝတ္ထုပုရေဇာတော အနုလောမတော န တိဋ္ဌတီ”** တိ အာဟ။ **အာဟာရေ တ**တိအာဒိနာ ဣဒံ ဒဿေတိ – သဟဇာတေ ပစ္စနီယတော ဌိတေ အနုလောမတော အတိဋ္ဌမာနာ ဈာနမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ အာဟာရေ တ ဣန္ဒြိယေ တ ပစ္စနီယတော ဌိတေ တိဋ္ဌန္တီတိ ဟေတုအာဒယောပိ တိဋ္ဌန္တိ။ သဗ္ဗဈာနမဂ္ဂေဟိ ပန စတုက္ခန္ဓေကဒေသဘူတာနံ သမ္ပယုတ္တေန စ စတုက္ခန္ဓဘူတာနံ သဗ္ဗေသံ တေသံ အနုလောမတော ဌာနံ ဒဿေတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ဣတရေသု ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ **အဓိပတိဥပနိဿယာ** တိ အာရမ္မဏမိဿာနမ္ပိ အနုလောမတော ဌာနံ ဒဿေတိ။

“ဣန္ဒြိယေ ဧကန္တိ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဝသေနာ” တိ ဝုတ္တံ, “စက္ခုန္ဒြိယာဒီနံ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဿ စ ဝသေနာ”တိ ပန ဝတ္တဗ္ဗံ။ **ကမ္မေန ဂန္တွာ ဝိပ္ပယုတ္တေ တီဏီ** တိ ဣဒံ ဟာကဋ္ဌဘာဝတ္တံ “နဝမူလကာဒီသု ဝိပ္ပယုတ္တေ တီဏိ”တိ ဇာနံ ကေသုစိ ဟေတ္ထကေသု ဥဒ္ဓဋံ။ **ဣမာနိ စ ဒွေဝ ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယဝသေနာ** တိ ဣဒံ “ဣမာနိ စ ဒွေဝ ပစ္ဆာဇာတာဟာရိန္ဒြိယဝသေနာ”တိ စ ဝတ္တဗ္ဗံ။

နဟေတုမူလကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆၃၆. နအညမညပစ္စယာ ဟေတုယာ တီဏီတိ ကုသလာဒီနိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာန န္တိ ဧတ္ထ “ပဋိသန္ဓိယံ ကဋတ္တာရူပာနဉ္စာ”တိပိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **ဟေတုယာ ဝုတ္တေဟိ တီဟီ** တိ တရသာမညမေဝ သန္ဓာယ ဝဒတိ, တထာ **ကမ္မေ တီဏီတိ ဟေတုယာ ဝုတ္တာနေတ**တိ စ။ ပစ္စယေသု ပန သဗ္ဗတ္ထ ဝိသေသော သလ္လက္ခေတဗ္ဗော။ **အဓိပတိယာ တီဏီ**တိ နအညမညနဟေတုနအာရမ္မဏပစ္စယာ အဓိပတိယာ တီဏီတိ တောနိ ဟေဋ္ဌာ ဟေတုယာ ဝုတ္တာနေတတိ။

၆၄၄. ယထာ စ ဟေဋ္ဌာ တိ ယထာ နဟေတုမူလကေ ယာဝ နဝိဟကာ, တာဝ ဂန္တွာ နာဟာရိန္ဒြိယေသု ဧကေကမေဝ ဂဟိတံ, တထာ ဣဓာပိ နာရမ္မဏမူလကာဒီသု ဧကေကမေဝ ဂဟိတန္တိ အဓိပ္ပာယော။

၆၄၈. နာနာက္ခဏိကာ ကုသလာကုသလစေတနာ ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပဿာ တိ ဧတ္ထ ''ဝိပာကာန''န္တိပိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **အာဟာရိန္ဒြိယေသု တီဏိ သဟဇာတသဒိသာနိ** ရူပဿပိ ပစ္စယဘာဝတော, **ဈာနမဂ္ဂါဒီသု တီဏိ ဟေတုသဒိသာနိ** အရူပာနံယေဝ ပစ္စယဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန စ ''နဝိပ္ပယုတ္တနဟေတုနာရမ္မဏပစ္စယာ အဓိပတိယာ တီဏိ''တိအာဒီနိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၆၄၉) သင်္ဂဏှာတိ။

၆၅၀. ယံ ပနာတိ ယံ ပစ္စယံ သကဋ္ဌာနေ အနုလောမတော လဘန္တမ္ပိ အဂ္ဂဟေတွာ တတော ပရေတရာ ပစ္စနီယတော ဂယှတိ, သော ပစ္စယော ပဉ္စာ အနုလောမတော၀ ယောဇနံ လဘတီတိ အတ္ထော။ ယထာ ပန နဟေတုမူလကာဒီသု နာဟာရေ ဃဋိတေ ဣန္ဒြိယ၀သေန, နိန္ဒြိယေ စ ဃဋိတေ အာဟာရ၀သေန ပဉ္စဟာလာဘော ဟောတီတိ တေသု အညတရံ ပစ္စနီယတော အယောဇေတွာ အနုလောမတော ယောဇိတံ, ဇံ နောအတ္ထိနောအဝိဂတမူလကေသု ဥပနိဿယေ ဃဋိတေ ကမ္မ၀သေန, ကမ္မေ စ ဃဋိတေ ဥပနိဿယ၀သေန ပဉ္စဟာလာဘော ဟောတီတိ တေသု အညတရံ ပစ္စနီယတော အယောဇေတွာ အနုလောမတော ယောဇိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝမေတသ္မိံ ပစ္စနီယာနုလောမေ သဗ္ဗာနိ မူလာနိ ဒွေ၀ေဓာ ဘိန္နာနိ နာဟာရနိန္ဒြိယာနိ နဥပနိဿယနကမ္မာနိ စ ပတွာတိ။

ပစ္စနီယာနုလောမဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကုသလတ္တိကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဝေဒနာတ္တိကဝဏ္ဏနာ

၁. ဝေဒနာရူပနိဗ္ဗာနာနိ ပန တိကမုတ္တကာနိ ပဋိစ္စာဒိနိယမံ ပစ္စယုပ္ပန္န၀စနဥ္စ န လဘန္တိ။ ပဋိစ္စတရာဒီသု ပန ဆသု ယတော ဟေတုပစ္စယာဒိတော တိကမ္မောနံ ဥပ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ, တတ္ထ ယထာနုရူပတော အာရမ္မဏာဒိပစ္စယဘာဝေန လဗ္ဘန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနီတိ။

၁၀. သဗ္ဗအရူပမေပရိက္ကဟကာ ပန သဟဇာတာဒယော ပစ္စယာ တိ ဣမိနာ ကုသလတ္တိကေပိ ပရိဟီနံ သဟဇာတံ ရူပာရူပမေပရိက္ကဟကတ္တာ အာဒိမ္ဟိ ဋ္ဌပေတွာ အာဒိသဒ္ဒေန သဗ္ဗာရူပမေပရိက္ကဟက၀စနေန စ ပစ္စယုပ္ပန္န၀သေန သဗ္ဗအရူပမေပရိက္ကဟကာနံ အာရမ္မဏာဒီနံ ပရိဟာနိံ ဒဿေတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေန ကုသလတ္တိကပရိဟီနာနံ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကာနံ စတုန္နံ သဗ္ဗတိကာဒီသု ပရိဟာနိ ဒဿိတာ ဟောတိ။ **ပစ္ဆာဇာတပစ္စယဥ္စ ဝိနာ၀ ဥပ္ပတ္တိတော** တိ ဧတေန ပန ပစ္ဆာဇာတပစ္စယဿ အနုလောမေ ပရိဟာနိံ, ပစ္စနီယေ စ လာဘံ ဒဿေတိ။ **သဟဇာတာဒယော**တိ တ သဟဇာတမူလကာ သဟဇာတနိဗန္ဓနာ ပဋိစ္စာဒိ ဖရန္တေဟိ သဟဇာတမေမ္ဟိ ဝိနာ ပစ္စယာ အဟောန္တာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကသ္မာ ပန သဟဇာတနိဗန္ဓနာ သဗ္ဗာရူပမေပရိက္ကဟကာ စ ယေ, တေ၀ ပရိဟာယန္တိ, န ပန ယော သဟဇာတနိဗန္ဓနော သဗ္ဗာရူပမေပရိက္ကဟကော စ န ဟောတိ, သော ပဉ္စာဇာတောတိ တတ္ထ ကာရဏံ ဝဒန္တော **''သဟဇာတာဒီဟိ ဝိနာ အနုပ္ပတ္တိတော ပဉ္စာဇာတပစ္စယဥ္စ ဝိနာ၀ ဥပ္ပတ္တိတော''**တိ အာဟ။ တတ္ထ **သဟဇာတာဒီဟိ ဝိနာ**တိ သဟဇာတနိဗန္ဓနေဟိ သဗ္ဗာရူပမေပရိက္ကဟကေဟိ စ ဝိနာတိ အတ္ထော။ အထ တ သဟဇာတနိဗန္ဓနာနမေ၀ ပရိဟာနိ, န ပဉ္စာဇာတဿ သဟဇာတနိဗန္ဓနဿာတိ ဧတ္ထ၀ ကာရဏံ ဝဒန္တော **''သဟဇာတာဒီဟိ ဝိနာ အနုပ္ပတ္တိတော ပဉ္စာဇာတပစ္စယဥ္စ ဝိနာ၀ ဥပ္ပတ္တိတော''**တိ အာဟ။ သဟဇာတနိဗန္ဓနာပိ ပန သဗ္ဗအရူပမေပရိက္ကဟကာယေ၀ ပရိဟာယန္တီတိ ဒဿိတမေတန္တိ။

၁၇. နဝိပာကေပိ ဧသေ၀ နယောတိ နယဒဿနမေ၀ ကရောတိ, န စ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နသာမညဒဿနံ။ သုခာယ ဟိ အဒုက္ခမသုခာယ စ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တေ ဓမ္မေ ပဋိစ္စ တာဟိ ဝေဒနာဟိ သမ္ပယုတ္တာ အဟေတုကကိရိယမေ မာ ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသဟဇာတမောဟော စာတိ အယဥ္စေတ္ထ နယော။ **နဝိပ္ပယုတ္တေ ကေနစိ အာရုပ္ပေ အာဝဇ္ဇ နဝသေန ဝုတ္တန္တိ** ဣဒံ အာဝဇ္ဇနာဟေတုကမောဟာနံ ဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၂၅-၃၇. အနုလောမပစ္စနီယေ **ယထာ ကုသလတ္တိကံ, ဇံ ဂဏေတဗ္ဗ** န္တိ ဟေတုမူလကာဒီနံ နယာနံ ဧကမူလကဒွိမူလကာဒိ၀သေန စ ယောဇေတွာ ဂဏေတဗ္ဗတာသာမညံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ဂဏနသာမညံ။ ဣတော ပရေသုပိ ဧရူပေသု ဧသေ၀ နယော။ **အဟေတုကဿ ပန စိတ္တုပ္ပာဒဿာ** တိအာဒိ နဟေတုမူလကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ''အဟေတု

ကသ္သ ပန စိတ္တုပ္ပာဒဿ မောဟဿ စာ”တိ ပနေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ။ မောဟဿ စာပိ ဟိ အဟေတုကဿ အဓိပတိအဘာဝတော အဓိပတိနော နဟေတုမူလကေ အနုလောမတော အဋ္ဌာနန္တိ။ **ပရိဝတ္တေတ္ဝာတပီ** တိ နဟေတုပစ္စယာ နအဓိပတိပစ္စယာ အာရမ္မဏေ တီဏီတိ ဧဝံ ပုရတော ဌိတမ္ပိ အာရမ္မဏာဒိ ပစ္ဆတော ယောဇေတွာတိ အတ္ထော။

၃၉. ပဉှာဟာတရေ **အောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ ဧတေန တံသမ္ပယုတ္တေ ဒဿေတိ။ ဥပနိဿယဝိဘင်္ဂေ “သဒ္ဓာပဉ္စကေသု မာနံ ဇပ္ပေတိ ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတီတိ ကတ္တဗ္ဗံ, အဝသေသေသု န ကတ္တဗ္ဗ”န္တိ ဣဒံ ဟဒ္ဓဂတိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န ပန ရာကဒီဟိ မာနဒိဋ္ဌီနံ အနုပ္ပတ္တိတော။ ကုသလတ္တိကေပိ ဟိ ရာကဒီသု “မာနံ ဇပ္ပေတိ ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတီ”တိ ဟဋ္ဌိ န ဝုတ္တာ, “ရာဂေ အောသော မောဟော မာနော ဒိဋ္ဌိ ပတ္ထနာ ရာဂဿ အောသဿ မောဟဿ မာနဿ ဒိဋ္ဌိယာ ပတ္ထနာယ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၂.၅၃) ပန ရာကဒီနံ မာနဒိဋ္ဌိဥပနိဿယဘာတေ ဝုတ္တော။ တထာ ဣဓာပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ။ “သုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တေန ပန စိတ္တေန ကမဃာတံ နိဂမဃာတံ ကရောတီ”တိ သောမနဿသမ္ပယုတ္တလောဘသဟဂတစိတ္တေန ကမနိဂမဃိလုပ္ပနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၆၂. **သုဒ္ဓာန** န္တိ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နပဒာနံ အနညတ္တံ ဒဿေတိ။ **ပုရေဇာတပစ္ဆာဇာတာ ပနေတ္ထ န ဝိဇ္ဇန္တီ။ န ဟိ ပုရေဇာတာ ပစ္ဆာဇာတာ တ အရူပဓမ္မာ အရူပဓမ္မာနံ ပစ္စယာ ဟောန္တိ** တိ ဧတ္ထ **ပုရေဇာတာ**တိ ဣမသ္မိံ တိကေ ဝုစ္စမာနာ အဓိကာရပ္ပတ္တာ သုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာဒယောဝ အရူပဓမ္မာနံ ပုရေဇာတာ ဟုတွာ ပစ္စယာ န ဟောန္တိ ပုရေဇာတတ္တာဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော, တထာ ပစ္ဆာဇာတတ္တာဘာဝတော ပစ္ဆာဇာတာ တ ဟုတွာ တ န ဟောန္တီတိ။

၆၃-၆၄. **သာဓိပတိအမောဟဝသေနာ**တိ အဓိပတိဘာဝသဟိတာမောဟဝသေနာတိ အတ္ထော။

၈၃-၈၇. **နဟေတုပစ္စယာ။ပေ။ နဉပနိဿယေ အဋ္ဌာ** တိ နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏပစ္စယာ နဉပနိဿယေ အဋ္ဌာတိ ဧဝံ သင်္ခိပိတွာ ဥဒ္ဓရတိ။ **နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ** တိ ဣဒံ “ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော သုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တဿာ”တိ ဧဝံ ဝဇ္ဇေတွာ အဝသေသေသု အဋ္ဌသုပိ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယသမ္ဘဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ န ဟိ သဟဇာတပစ္စယော အဋ္ဌသုပိ လဗ္ဘတိ, အထ ခော တီသွေဝါတိ။

ဝေဒနာတ္တိကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဝိပာကတ္တိကဝဏ္ဏနာ

၁-၂၃. ဝိပာကတ္တိကေ **ဝိပာကဓမ္မံ ပဋိစ္စာ** တိ ဝိပာကံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ။ သမာသေနပိ ဟိ သောယေဝတ္ထော ဝုတ္တော တိ ဟဋ္ဌိယံ သမာသံ ကတွာ လိခိတံ။

၂၄-၅၂. **“နေဝဝိပာကနဝိပာကဓမ္မဓမ္မံ ပဋိစ္စ နေဝဝိပာကနဝိပာကဓမ္မဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နဝိပာကပစ္စယာ”** တိ ဧတဿ ဝိဘင်္ဂေ **“မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ဥပာဒာရူပ”** န္တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ “ကဋတ္တာရူပ”န္တိ။ တံ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဿ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထတ္တာ န ဝုတ္တံ။ န ဟေတ္ထ ကဋတ္တာရူပဿ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပတ္တိ အတ္ထိ, ယဿ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပတ္တိ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာ။ ပဝတ္တိယံ ပန ကဋတ္တာရူပံ **“အသညသတ္တာနံ။ပေ။ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ကဋတ္တာရူပံ ဥပာဒာရူပ”** န္တိ ဧတေနေဝ ဒဿိတံ ဟောတိ။ ဧဝဥ္စ ကတွာ အသညသတ္တာနံ ရူပသမာနဂတိကတ္တာ နာဟာရပစ္စယေ စ ပဝတ္တိယံ ကဋတ္တာရူပံ န ဥဒ္ဓဋံ။ တမ္ပိ ဟိ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ အာဟာရပစ္စယေန ဝိနာ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗံ သိယာတိ။

ဝိပာကတ္တိကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဥပာဒိန္နတ္တိကဝဏ္ဏနာ

၁၅. ဥပဟဒိန္နတ္တိကေ **အနုပဟဒိန္နအနုပဟအနိယံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အနုပဟဒိန္နအနုပဟအနိယော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာဓိပတိပစ္စယာ**တိ ဧတေန သယံ အဓိပတိဘူတတ္တာ အဝိရဟိတာရမ္မဏာဓိပတီသုပိ အဓိပတိ ဒုဝိဓေနပိ အဓိပတိပစ္စယေန ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗော, အယမေတဿ သဘာဝေါတိ ဒဿေတိ။

၇၂. **ဥပဟဒိန္နုပဟအနိယော ကဗဠီကာရာဟာရော ဥပဟဒိန္နုပဟအနိယဿ ကာယဿ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယော**တိ ဧတ္ထ ကမ္မဇာနံ ရူပာနံ အဗ္ဘန္တရဂတာ ဩဇာ တဿေဝ ကမ္မဇကာယဿ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဝိယ ကဋတ္တာ ရူပာနံ အနုပာလနုပတ္ထမ္ဘနဝသေန ပစ္စယော, န ဇနကဝသေနာတိ အယမတ္ထော အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တော။ ဧတသ္မိံ ပန အတ္ထေ သတိ **ဥပဟဒိန္နုပဟအနိယော စ အနုပဟဒိန္နအနုပဟအနိယော စ ဓမ္မာ ဥပဟဒိန္နုပဟအနိယဿ ဓမ္မဿ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော ပဉ္စာဇာတိန္ဒြိယန္တိ** ဧတ္ထ "အာဟာရ"န္တိပိ ဝတ္တဗ္ဗံ, ယဒိ စ ကမ္မဇာ ဩဇာ သကလာပရူပာနမေဝ အာဟာရပစ္စယော ဟောတိ, ဧဝံ သတိ "ဥပဟဒိန္နုပဟအနိယော ကဗဠီကာရာဟာရော အနုပဟဒိန္နုပဟအနိယဿ ကာယဿ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, ဝုတ္တဉ္စိဒံ, တသ္မိံ အနဇ္ဈောဟဋ္ဌာယ သသန္တာနဂတာယ ဥပဟဒိန္နောဇာယ အနုပဟဒိန္နုပဟအနိယဿ ကာယဿ အာဟာရပစ္စယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဧဝဉ္စ သတိ "ဥပဟဒိန္နုပဟအနိယော စ အနုပဟဒိန္နအနုပဟအနိယော စ ဓမ္မာ အနုပဟဒိန္နုပဟအနိယဿ ဓမ္မဿ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၄.၈၅) အယမ္ပိ ပဉ္ဟော ပဉ္စာဇာတာဟာရဝသေန ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗော သိယာ, တသ္မာ အဇ္ဈောဟဋ္ဌဿ ဥပဟဒိန္နာဟာရဿ လောကုတ္တရက္ခဏေ အဘာဝတော ဒုမူလကေသု ပဌမပဉ္ဟော "အာဟာရ"န္တိ န ဝုတ္တံ။ ဒုတိယပဉ္ဟော စ န ဥဒ္ဓဋော, န ကေ္ခတရဿ ဥပဟဒိန္နာဟာရဿ ကာမဘဝေ အသမ္ဘဝတော အဇ္ဈောဟဋ္ဌမေဝ မဏ္ဍူကာဒိသရီရဂတံ ဥပဟဒိန္နာဟာရံ သန္ဓာယ "ဥပဟဒိန္နုပဟအနိယော ကဗဠီကာရာဟာရော ဥပဟဒိန္နုပဟအနိယဿ စ အနုပဟဒိန္နုပဟအနိယဿ စ ကာယဿ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၄.၇၄) ဝဒန္တာနံ တဒေဝ ဗလဝတရော။ န ဟိ အဇ္ဈောဟဋ္ဌမတ္တာဝ မဏ္ဍူကာဒယော ကုစ္ဆိဝိတ္ထတံ န ကရောန္တိ, န စ ဗလံ န ဥပဇာယန္တိ, န စ ရူပဝိသေသော န ဝိညာယတီတိ။

"အနုပဟဒိန္နအနုပဟအနိယော ဓမ္မော ဥပဟဒိန္နုပဟအနိယဿ စ အနုပဟဒိန္နအနုပဟအနိယဿ စ ဓမ္မဿ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော သဟဇာတံ ပဉ္စာဇာတ"န္တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၄.၈၃) ဧဝမာဒီဟိ ဣဓ ဝုတ္တေဟိ ဧကမူလကဒုကတိကာဝသာနပဉ္ဟာဝိဿဇ္ဇနေဟိ "ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စ ဓမ္မဿ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော သဟဇာတ"န္တိအာဒိနာ ဣဓ ဒုတိယဒုကာဝသာနေ ဝိယ ဝိဿဇ္ဇနံ လဗ္ဘတီတိ ဝိညာယတိ။ သုခါဝဗောဓနတ္ထံ ပန တတ္ထ သဟဇာတဝသေနေဝ ဝိဿဇ္ဇနံ ကတံ။ ပစ္စနီယေ ပန သဟဇာတဿေဝ အပဋိက္ခေပေ လာဘတော, ပဋိက္ခေပေ စ အလာဘတော သဟဇာတပစ္စယဝသေနေဝ ဧကမူလကဒုကာဝသာနာ တတ္ထ ဥဒ္ဓဋာ, ဣဓ ပနေတေဟိ ဝိဿဇ္ဇနေဟိ ဧကော ဓမ္မော သဟဇာတာဒီသု အတ္ထိပစ္စယဝိသေသေသု အနေကေဟိပိ အနေကေသံ ဓမ္မာနံ ဧကော အတ္ထိပစ္စယော ဟောတီတိ ဒဿိတံ ဟောတိ။ ဧကော ဟိ ဓမ္မော ဧကဿ ဓမ္မဿ ဧကေနေဝ အတ္ထိပစ္စယဝိသေသေန အတ္ထိပစ္စယော ဟောတိ, ဧကော အနေကေသံ ဧကေနပိ အနေကေဟိပိ, တထာ အနေကော ဧကဿ, အနေကော အနေကေသံ သမာနတ္တေ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မာနံ, အတ္ထိပစ္စယဝိသေသေသု ပန ပစ္ဆာသု သဟဇာတံ ပုရေဇာတေနေဝ သဟ အတ္ထိပစ္စယော ဟောတိ, အနညဓမ္မတ္တေ ပဉ္စာဇာတေန စ, န နာနာဓမ္မတ္တေ။

ယဒိ သိယာ, **"ဥပဟဒိန္နုပဟအနိယော စ အနုပဟဒိန္နအနုပဟအနိယော စ ဓမ္မာ ဥပဟဒိန္နုပဟအနိယဿ ဓမ္မဿ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော ပဉ္စာဇာတံ ကဠိန္ဒြိယ"**န္တိ ဧတ္ထ "သဟဇာတ"န္တိပိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ကမ္မဇာနဉ္ဟိ ဘူတာနံ သဟဇာတာနံ ပဉ္စာဇာတာနဉ္စ လောကုတ္တရာနံ ဧကက္ခဏေ လဗ္ဘမာနာနမ္ပိ ဧကော အတ္ထိပစ္စယဘာဝေါ နတ္ထိ သဟဇာတပဉ္စာဇာတာနံ နာနာဓမ္မာနံ ဝိရုဒ္ဓသဘာဝတ္တာတိ တံ န ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ပစ္စနီယေ စ **"နကဠိန္ဒြိယေ ဗာဝီသာ"** တိ ဝုတ္တံ။ အညထာ ဟိ ကဠိန္ဒြိယပဋိက္ခေပေပိ သဟဇာတပဉ္စာဇာတဝသေန တဿ ပဉ္ဟဿ လာဘတော "တေဝီသာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ။ ပုရေဇာတံ သဟဇာတေနေဝ သဟ အတ္ထိပစ္စယော ဟောတိ, န ဣတရေဟိ, တသ္မိံ ဝတ္ထု တံသဟိတပုရေဇာတမေဝ, န ဣတရံ။ ကုသလတ္တိကေ ဟိ ပဉ္ဟာတရေ "နဝိပ္ပယုတ္တေ ပစ္စယာ အတ္ထိယာ ပဉ္စ"တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၆၄၉) ဝုတ္တံ, သနိဒဿနတ္တိကေ ပန "ဝိပ္ပယုတ္တေ ဗာဝီသာ"တိ။ ယံ ပန တတ္ထ အတ္ထိဝိဘင်္ဂေ ပစ္စယုဒ္ဓာရေ စ တိမူလကေကာဝသာနံ ဥဒ္ဓဋံ, တံ ဝတ္ထုသဟိတဿ အာရမ္မဏပုရေဇာတဿ သဟဇာတေန, သဟ ပစ္စယဘာဝတောတိ ပဉ္စာဇာတံ အာဟာရိန္ဒြိယေဟေဝ, အနညဓမ္မတ္တေ စ သဟဇာတေန

စ, အာဟာရော ပစ္စာဇာတိန္ဒြိယေဟေဝ, ကုန္ဒိယံ ပစ္စာဇာတာဟာရေနာတိ ဧဝမေတံ အတ္ထိပစ္စယဝိဘာဂံ သလ္လက္ခေတွာ အနုလောမေ ပစ္စနီယာဒီသု စ လဗ္ဘမာနာ ပဉ္ဟာ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ။

ဥပဟဒိန္နတ္တိကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဝိတက္ကတ္တိကဝဏ္ဏနာ

၂၂. ဝိတက္ကတ္တိကေ ပဋိစ္စတရာနုလောမေ **အဓိပတိယာ တေဝီသာ**တိ သတ္တသု မူလကေသု ယထာက္ကမံ သတ္တ ပဉ္စ တီဏိ ဧကံ တီဏိ တီဏိ ဧကန္တိ ဧဝံ တေဝီသ, **အညမညေ အဋ္ဌဝီသ** သတ္တ ပဉ္စ ပဉ္စ တီဏိ စတ္တာရိ တီဏိ ဧကန္တိ ဧဝံ, **ပုရေဇာတေ ဧကာဒသ** တီဏိ စတ္တာရိ ဒွေ ဒုတိယတတိယဒုမူလကေသု ဧကံ ဧကန္တိ ဧဝံ, တထာ အာသေဝနေ။ အညာနိ ဂဏနာနိ ဟေတုအာရမ္မဏသဒိသာနိ။

၃၁. ပစ္စနီယေ နာဓိပတိပစ္စယေ ပဌမပဉ္ဟေ ''အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တော ခန္ဓေ ပဋိစ္စ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာ အဓိပတီ''တိ ဝတွာ ပုန ''ဝိဟာကံ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စာ''တိအာဒိနာ ဝိသ္သဇ္ဇနံ ကတံ, န ပန အဝိသေသေန။ ကသ္မာ? ဝိဟာကဝဇ္ဇာနံ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တက္ခန္ဓာနံ ဧကန္တေန သာဓိပတိဘာဝတော ။ ဝိဟာကာနံ ပန လောကုတ္တရာနမေဝ သာဓိပတိဘာဝတော, န ကုတရေသန္တိ တေ ဝိသုံ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ တေတွာ ဝုတ္တာ။ လောကုတ္တရဝိဟာကာဓိပတိ သွဲ စေတ္ထ ပုရိမကောဋ္ဌာသေယေဝ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၈. နာသေဝနမူလကေ **အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တံ ဝိဟာကေန သဟ ဂစ္ဆန္တေနာ** တိ ဧတံ မူလံ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တအဝိတက္ကဝိစာရပဒေဟိ အဝိတက္ကေဟိ သဟ ယောဇေန္တေန နပုရေဇာတသဒိသံ ဟဋ္ဌိဂမနံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သဒိသတာ စေတ္ထ ယေဘုယျေန ဝိသဒိသတာ စ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တတ္ထ ဟိ အာရုပ္ပေ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တံ ကြိ ဝိဟာကံ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တန္တိအာဒိ ယောဇေတဗ္ဗန္တိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော။ ကွာဒ္ဓ နာသေဝနဝိဘင်္ဂနန္တရံ လိခိတဗ္ဗံ, န ရှာနာနန္တရံ, ကေသုစိ ဟေတ္ထကေသု လိခိတံ။

ပစ္စယတရေ **ပဌမဃဋ္ဌနေ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓိယော**တိ ဒုမူလကေသု ပဌမေ သတ္တသုပိ ပဉ္ဟေသု ပဝတ္တိဉ္စ ပဋိသန္ဓိဉ္စ ယောဇေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၄၉. ပစ္စနီယေ **သတ္တသု ဌာနေသု သတ္တ မောဟာ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ မူလပဒေသု ဧတေ** တိ သဝိတက္ကသဝိစာရာဒိပဒေသု မူလပဒမေဝ အဝသာနဘာဝေန ယေသု ပဉ္ဟေသု ယောဇိတံ, တေသု သတ္တသု ပဉ္ဟေသု သတ္တ မောဟာ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

ပဉ္ဟာတရပစ္စနီယေ ''အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တော ဓမ္မော အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏသဟဇာတဥပနိဿယကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ ကေသုစိ ဟေတ္ထကေသု ဟဌော ဒိဿတိ, ဥပနိဿယေန ပန သင်္ဂဟိတတ္တာ ''ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ဥပဟဒိန္နတ္တိကပဉ္ဟာတရပစ္စနီယေ ဟိ ''အနုပာဒိန္နအနုပာဒာနိယော ဓမ္မော အနုပာဒိန္နအနုပာဒာနိယဿ ဓမ္မဿ သဟဇာတဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၄.၅၈, ၆၂) တွေကမေဝ ဝုတ္တံ။ ပရိတ္တတ္တိကပဉ္ဟာတရပစ္စနီယေ စ ''မဟဂ္ဂတော ဓမ္မော မဟဂ္ဂတဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏသဟဇာတဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၂.၅၇, ၆၅, ၇၃) တွေတကမေဝ ဝုတ္တန္တိ။ တွေကမေဝ စ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တံ ကမ္မံ အပ္ပမာဏံ မဟဂ္ဂတဉ္စ, တဉ္စ ဒုဗ္ဗလံ န ဟောတီတိ ဧတေဟိယေဝ ဝစနေဟိ ဝိညာယတီတိ။

ဝိတက္ကတ္တိကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗတ္တိကဝဏ္ဏနာ

ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗတ္တိကေ **ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗော ဓမ္မော ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဿ ဓမ္မဿ ဧကေ နပိ ပစ္စယေန ပစ္စယော န ဟောတီ**တိ ဣဒံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဝိဘင်္ဂေ ဝိစာရိတနယေန ဝိစာရေတဗ္ဗန္တိ။

ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗတ္တိကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပုစ္ဆာဂဏနကထာယော

ကုသလာဒိ ဧကကတ္တယ-မထာဒိ အန္တေန မဇ္ဈိမန္တေန။
အာဒိ စ မဇ္ဈေန ဒုကာ၊ တယော တိကေကော စ ဝိညေယျော။

တေသ္ဝေကေကံ မူလံ ကတ္ဝာ၊ တံ သတ္တသတ္တကာ ပုစ္ဆာ။
ဧကေကပစ္စယေ ယထာ၊ ဘဝန္တိ ဧကူနပညာသ။

ဆသတ္တတာဓိကသတံ၊ သဟဿမေကဉ္စ သုဒ္ဓိကေ ပုစ္ဆာ။
သေ စ နယောနုလောမေ၊ ပစ္စနီယေ စာတိ နာညတ္ထ။

ရာသိဂုဏိတဿ ရာသိဿမုံ၊ သဟ ရာသိကဿ ပိဏ္ဍော သော။
ရာသိဿ တ သဟေကဿမုံ၊ ပုန ရာသိနာ ဂုဏိတံ။

ဣတိ ဟေတုမူလကာဒုက-တိကာဒယော ဆစ္စ သတ္တတိသတာ ဒ္ဝေ။
စတုဝီသတေတ္ထ ပုစ္ဆာ၊ အမှုမှုသဟဿနဟုတဉ္စ။

တာသံ ယသ္မာ သုဒ္ဓိက-နယော န ပစ္စေကပစ္စယေ တသ္မာ။
စတုဝီသတိဂုဏိတာနံ၊ သသုဒ္ဓိကာနံ အယံ ဂဏနာ။

လက္ခတ္တယံ ဒ္ဝိနဟုတံ၊ ပဉ္စ သဟဿာနိ သတ္တ စ သတာနိ။
ဒ္ဝါပညာသာ တော၊ အနုလောမေ ပိဏ္ဍိတာ ပုစ္ဆာ။

အနုလောမသဒိသဂဏနာ၊ ဘဝန္တိ ပုစ္ဆာနယေ စ ပစ္စနီယေ။
ဟာပေတ္ဝာ ပန သေသေ၊ နယဒ္ဝယေ သုဒ္ဓိကေ လဒ္ဓာ။

ဆပ္ပညာသ ဘဝန္တိ ပုစ္ဆာ၊ ဆသတသဟိတဉ္စ လက္ခတေရသကံ။
ပုစ္ဆာနယေသု ဂဏိတာ၊ ပဋိစ္စတရေ စတူသ္ဝပိ။

သတ္တဟိ ဂုဏိတာ ကုသလတ္တိကေ ဒ္ဝယံ၊ နဝုတိဉ္စေဝ ပဉ္စသတာ။
စတ္တာရိ သဟဿာနိ စ၊ တထေကနဝုတေ စ လက္ခကာ။

နာဒ္ဝါဝီသတိ ဂုဏိတာ၊ တိကေသု သဗ္ဗေသု ဝီသတိ စ ကောဋိ။
လက္ခတ္တယံ သဟဿံ၊ စတုဝီသတိ စာပိ ဝိညေယျာ။

တိကပဌာနံ။

ဧကေကပစ္စယေ ပန၊ နဝ နဝ ကတ္ဝာ သသောဠသဒ္ဝိသတံ။
ဟေတုဒုကပဌမတရေ၊ ပဌမနယေ သုဒ္ဓိကေ ပုစ္ဆာ။

ဟေတာဒိမူလကနယေ-သ္ဝေကေကသ္မိံ ဒုကာဒိဘေဒယုတေ။

စတုရာသီတိစတုသတ-သဟိတံ သဟဿဒွဝယံ ပုစ္ဆာ။

တာ စတုဝီသတိဂုဏိတာ၊ သသုဒ္ဓိကာ ဧတ္တေ ဟောန္တိ အနုလောမေ။
ဒွဝတ္တိံသဋ္ဌသတာဓိက-သဟဿနဝကမုလက္ခကာ။

ဧဝံ ပစ္စနီယေ ဒွေဝ၊ သုဒ္ဓိကရဟိတာ စတူသွဝတော ဟောန္တိ။
ဆန္နဝုတဋ္ဌသတဋ္ဌ-တိံသသဟဿဒွဝိလက္ခကာနိ။

တာ ပန သတ္တဂုဏာ ဒွေဝ၊ သတ္တတိသတဒွဝယံ သဟဿာနိ။
ဒွတသတ္တတိ ဟောန္တိ တတော၊ သောဠသ လက္ခာနိ ဟေတုဒုကေ။

တာ သတဂုဏာ ဒုကသတေ၊ သတဒွဝယံ သတ္တဝီသတိ သဟဿာ။
ဒွတသတ္တတိလက္ခာနိ စ၊ သောဠသကောဋိ တတော ပုစ္ဆာ။

ဒုကပဋ္ဌာနံ။

ဒုကတိကပဋ္ဌာနေ တိက-ပက္ခေဟေ ဟောတိ ဧကမေကဒုကေ။
တဿ ဆသဋ္ဌိဂုဏေန တေ၊ ဆသဋ္ဌိသတံ ဒုကာ ဟောန္တိ။

ဟေတုဒုကလဒ္ဓပုစ္ဆာ၊ ဂုဏိတာ တေဟိ စ ဟောန္တိ တိကပဒမေဝ။
ဒုကပဋ္ဌာနေ ပုစ္ဆာ၊ တာသံ ဂဏနာ အယံ ဉေယျာ။

ဒွတပညာသ သတာနိ စ၊ နဝေဝ နဟုတာနိ နဝ စ သဋ္ဌိဉ္စ။
လက္ခာနိ တီဟိ သဟိတံ၊ သတံ သဟဿဉ္စ ကောဋိနံ။

ဒုကတိကပဋ္ဌာနံ။

တိကဒုကပဋ္ဌာနေ   တိက-မေကေကံ ဒွဝိသတဘေဒနံ ကတွတ။
ဒွတဝီသဒွဝိသတဂုဏာ၊ ဉေယျာ ကုသလတ္တိကေ လဒ္ဓာ။

ပုစ္ဆာ အဋ္ဌသတာဓိက-စတုသဟဿဒွဝိလက္ခယုတ္တာနံ။
ကောဋီနံ ဆက္ကမထော၊ ကောဋိသဟဿာနိ စတ္တာရိ။

တိကဒုကပဋ္ဌာနံ။

တိကတိကပဋ္ဌာနေ   ၊ တေသဋ္ဌိဝိဓေကေကဘေဒနာ တု တိကာ။
တေဟိ စ ဂုဏိတာ ကုသလ-တ္တိကပုစ္ဆာပိ ဟောန္တိ ပုစ္ဆာ တာ။

ဒွတဒသ ပဉ္စသတာ စတု-သဋ္ဌိသဟဿာနိ နဝုတိ စေကူနာ။
လက္ခာနမေကသဋ္ဌိ၊ ဒွတဒသသတကောဋိယော စေဝ။

တိကတိကပဋ္ဌာနံ။

ဒွဝယဟီနဒွဝယသတဂုဏော၊ ဧကေကော ဒုကဒုကေ တေဟိ။
ဟေတုဒုကေ လဒ္ဓာ သဋ္ဌ-ဘေဒေဟိ စ ဝမိုတာ ပုစ္ဆာ။

ဆသတယုတာနိ ပဉ္စ-သီတိသဟဿာနိ လက္ခနဝကဉ္စ။

ကောဒသာပိ ကောဋ္ဌိ၊ ပုန ကောဋ္ဌိသတာနိ တေတ္တိံသ။

ဒုကဒုကပဋ္ဌာနံ။

သမ္ပိဏ္ဍိတာ တု ပုစ္ဆာ၊ အနုလောမေ ဆဗ္ဗိဓေပိ ပဋ္ဌာနေ။
ဆတ္တိံသတိသတသဟဿ-ဋ္ဌကယုတသတ္တနဟုတာနိ။

လက္ခာနိ ဆစ္စ စတ္တာ-လီသေဝ နတထ ကောဋ္ဌိယော ဒသ စ။
သတ္တကောဋ္ဌိသတေဟိ စ၊ ကောဋ္ဌိသဟဿာနိ နဝ ဟောန္တိ။

တာ စတုဂုဏိတာ ပုစ္ဆာ၊ စတုပ္ပဘေဒေ သမန္တပဋ္ဌာနေ။
စတုစတ္တာလီသသတတ္တယံ၊ သဟဿာနိ တေရသ စ။

သတ္တာသီတိ စ လက္ခာနံ၊ ကောဋ္ဌိနဉ္စ သတ္တသတ္တတိယော။
ဟောန္တိဋ္ဌသတာနိဋ္ဌ-တိံသသတသဟဿာနိ ဣတိ ဂဏနာ။

ပဋ္ဌာနဿ ပုစ္ဆာဂဏနကထာ။

ပဋ္ဌာနပကရဏ-မူလဋီကာ သမတ္တာ။

ဣတိ ဘဒန္တအာနန္ဒာစရိယကေန ကတာ လီနတ္ထပဒဝဏ္ဏနာ

အဘိဓမ္မဿ မူလဋီကာ သမတ္တာ။